

Postilla super epistolas et evangelia. Et pro defunctis / [Guilelmus Parisiensis].

Contributors

William, of Auvergne, Bishop of Paris, 1180-1249.

Publication/Creation

Basle : M. Furter, [1500?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ngceef5n>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

S
Dál
f
60

Case 2. b. 3.

Gullerhus.

Postilla

Båle: M Furter. [C. 1500]

Ham * 8250

Sigs b-i (ix) and d-i (xxv)
wanting from pt i
and (probably) n6 (blank)
from pt ii

? after 1500

22 45942.

03 2 5 8 5 9

Sotheby
26/1/99
lot 851

5
B
f
00

*Ego Sodalitas Gutter ex muelpor p
p viginti annis in Vienna*

Distilla Guillermi su-
per Epistolas et euan-
gelia de tēpore et fan-
ctis. Et pro defunctis

851 Guillerinus. Postilla super Epistolas et Evangelia de
Tempore et Sanctis, et pro defunctis, lit. goth. capitals
rubricated, numerous spirited woodcuts, 2 parts in 1 vol.
device of Michael Furter, of Bâle, at end of part I
(wants folio ix, with all faults) oaken boards, stamped
leather
absque nota

5
Da
f
60

Quam appropinquassent hierosolymis. Math. xxi. Mar. xi. Lu. xix. Johis. xij. Hystoria huius euangelij facta est anno xpi. xxiiij. xliij. kal. Aprilis. dnica. luna. x. inditiōe. vj. Ante initium

hodierni euangelij habet Johis. xij. q. ante sex dies pasce. i. sabbato ante diē palmarū xps venit bethaniā qd erat castrum marthe et marie magdalene: distans a hierlem duo parua miliaria: que faciūt unū dimidium millare apud nos s. i. p. t. b. almanie: ubi fecerūt xpo cenā: et martha ministrabat Lazarus vero erat vnus ex discipulis. Maria magdalene aperuit pixidem de alabastro vnguenti nardipistici preciosi: et unxit pedes et caput dñi. Conuenerūt aut bethaniā multi nō tantū ppter iesū sed vt lazaru viderēt resuscitatū. Cogitauerūt aut principes sacerdotū: vt lazaru interficerēt: qz multi ppter ipm abastibāt ex iudeis et credebāt in iesum. Sequenti vero die: scz in die palmarū mane facto xpus de bethaniā recessit: vt veniret in hierusalem.

Cū autē appropinquassent hierosolymis: et venissent bethphage. I. y. q. erat villa parua in descensu montis oliueti versus hierusalem: et erat sacerdotū: qz licet sacerdotes nō haberēt hereditates ad colendū: ha-

berāt tamē domos ad alia nutrienda. Ad montē oliueti. I. qui distat a hierusalem mule passus: qui faciūt unū millare. i. iter sabbati habēs: vt patz Act. i. Tūc misit duos de discipulis suis: qui fuerūt petrus et philippus: vt dicitur Ambrōsius et Chrysostomus: et etiā Hylarius dicens: Ite in castellū. i. ad hierusalem: que erat sita ad radices alterius montis: scz syon (qd est contra vos). i. vobis ex opposito. Hic etiam dicit qd dñs noster iesus xpus pñs debet contradicōez futurā in hierusalem contra aplōs: qz post ascensionē xpi iudei persequēbant apostolos: et flagellabāt eos oēs simul: et prohibuerūt ne amplius pdicaret populo in hoc noie. Respondit Petrus: Oportet deo plus obedire qd hominibus Act. v. Unde et ps. liiij. Iniquitatem et tradicionē vidi in ciuitate et statim inueniet asinā alligatā et pullū cuius ea. Ad litterā dicit qd in hierusalem erat asina cōis deputata cōibus vsibus pauperū: q non poterāt hēre iumenta: et erat ante domū cuiusdā ligata: vel in in cōi loco: vt q ea indigebat: die q habebat eā et pabulū dabat: pullus autē eius nut-

Incipit postilla sup euangelia. Et primo dnica fm sensum litteralē iuxta concordantias euangelistarum.

Dnica prima aduentus Euangelium scdm Matheū. XXI.

In illo tempore. Cū appropinquassent hierosolymis: et venissent bethphage ad montē oliueti: tūc misit duos de discipulis suis dicens: Ite in castellū qd contra-

tribat ad eosdē vsus: et hoc fm Hieron. et Rab. Soluite et adducite mihi: et si qd vobis aliqd dixerit. i. impedire volēs dicitur:

5
Ba
f
00

quia dñs his opus habet ⁊ ꝑfestim). i. si
ne ꝑradictiōe dimittet eos. **¶** An Chryf.
Virtus christi apparuit coram eo. i. custo
de illoꝝ animaliu ad dandū ignotis. **¶** Hoc
autem factū est vt adimpleret qđ dictū est

per ꝑphetā dicen
tem. **¶** Zacha. 9. **¶** Di
cite filie sion. **¶** 27.
hoc est ciuitati hie
rusalē que dicebat
filia sion: quia in
mōre sion erat. forta
liciu ciuitatis ⁊ ꝑte
gebat ciuitas ab il
la parte sicut filia si
on a matre. **¶** Ecce
rex tuus. i. christus.
venit tibi māfue
tus sedens sup as
nam ⁊ pullum filiū
subiugalis. **¶** Pri
mo enī sedit super
pullum: quia tamē
non erat domitus:
quia nondū fnerat
applicat humanis
vibꝝ vt dicit **¶** Mar. 11
Lu. 19. ideo sedit
postea super asinaꝝ
Hoc autem factum
est in figura: qz per
pullū significat po
pulus gentilis qui
nō fuerat subiectꝝ
iugo legis: ꝑ asinā
ꝑo populus iudaꝝ
cus: q laborauerat

sub legē. **¶** Ad hoc autē veniebat xꝑs i mōm
vt vtrūqꝝ pplꝝ subiugaret sibi ꝑ fidē carbo
licā. **¶** Notādū autē qꝫ huic facto adhibet ꝑ
pheticia zacharie i testimoniū vt appeat dñs
iesum oīa qꝫ de seipso scꝑta sūt ꝑpleuisse: sꝫ
scribe ⁊ pharisei cecati malicia nō intellexe
rūt ea qꝫ legeꝫ. **¶** Et istud dictū ꝑphetie ex
tendit ad duplicē aduētū xꝑi. s. aduētū in
carnē. **¶** Et sic legit hoc euāg. in ꝑma dñica
aduētꝝ fm rubricā ordinis ꝑdicatoꝝ ⁊ ad
uētū in hierlꝫ: ⁊ sic legit in dñica palma
rū. **¶** Eūtes autē discipuli fecerūt sicut ꝑcepit il
lis **¶** Iesus: ⁊ adduxerūt asinā ⁊ pullū ⁊ ipo

suerūt sup eos vestimēta sua ⁊ eū desup ses
dere fecerūt. **¶** Hec fuit reuerētia quāz disci
puli xꝑo exhibuerūt: qz nō ꝑmiserūt eū eqꝫ
re sup nudo sꝫ ei loco selle vestimēta sua im
posuerūt. **¶** Plurima autē turba strauerūt vesti
menta sua in via

vos est: ⁊ statim inuenietis asinā
alligatam ⁊ pullū cum ea: soluite
⁊ adducite mibi: ⁊ si qđ vobis ali
quid dixerit: dicite: quia dñs his
opus habet. **¶** Et confestim dimi
tet eos. **¶** Hoc autem totū factū est
vt adimpleret qđ dictū est ꝑ ꝑro
phetam dicentē. **¶** Dicite filie sion
ecce rex tuus venit tibi māfue
tus sedens sup asinam ⁊ pullum filiū
subiugalis. **¶** Eūtes autē discipuli
fecerūt sicut ꝑcepit illis iesus. **¶** Et
adduxerūt asinā ⁊ pullū: ⁊ im
posuerūt sup eos vestimēta sua ⁊ eū
desup sedere fecerunt. **¶** Plurima
autē turba strauerūt vestimenta
sua in via. **¶** Alij autē cedebāt ra
mos de arboribꝝ ⁊ sternebant in
via. **¶** Turbe autē que ꝑcedebāt et
que sequebant clamabāt dicētes
¶ Osanna filio dauid. **¶** Benedictꝝ
qui venit in nomine domini.

scꝫ sub pedibꝝ asine
ne offenderet ad la
pidem. **¶** Et etiā hoc
factū est ipsi xꝑo a
pꝑlo in signū reuer
rentie. **¶** Alij autē ces
debāt ramos de ar
boribꝝ ⁊ sternebāt i
via. qđ erat alacri
tatꝝ ⁊ gaudiꝝ signū
vt dicit **¶** Hiero. **¶** Et
est verisimile qꝫ de
oī genere pulchraꝝ
ruꝝ arboꝝ ⁊ ꝑcipue
oliuarū. **¶** An ecclia
cantat. **¶** Pueri he
breꝝ tollētes ra
mos oliua. ⁊ c. **¶** Cā
tat etiā de floribꝝ ⁊
palmis. **¶** Occurrūt
turbe cū fletibus ⁊
palmis. **¶** In illa enī
calida regiōe tūc ar
bores citiꝝ florent.
Ideo ē credibile qꝫ
pulchriores frōdes
eūꝝ floribꝝ suis vet
etiā flores alios de
terra carpebāt ꝑo
amenitate ⁊ iocun
ditate ostendenda

[turbe autē qꝫ ꝑcedebāt ⁊ seqꝫbant clama
bāt dicētes: **¶** Osanna filio dauid.] **¶** Cū enim
xꝑs esset i descēsu mōꝝ oliueti: auditū est
hierosolymis d aduētū eiꝝ: ⁊ tūc turba mlti
ta qꝫ ꝑuenerat ad diē festū ꝑcessit ei obuiā:
qz audierāt miraculū d suscitatiōe **¶** Lazari
Multa enī turba comitabat eū d bethania
veniēdo: ⁊ sic oēs simlꝝ. s. obuiātes ⁊ comi
tantes fecerūt ei reuerētiā clamātes ⁊ dicen
tes: **¶** Osanna filio dauid. **¶** Osanna in ꝑreta
tur obsecro dñe saluū me fac filio dauid. i.
ꝑ filiū dauid. s. xꝑm **¶** bñdictꝝ qꝫ venit **¶** sup
ple. a dño deo missus **¶** in noīe dñi. **¶** An ꝑꝫ

Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. **Itē** sūm **Marcū**. Turbe adhuc adūperūt scōz lau-
dem dicētes: **Bēdictū** regnū p̄ris n̄rī **Da-**
uid: q̄si dicerēt. **Bēdictum** regnū p̄ris n̄rī
Dauid q̄d restitūtū est nūc in aduentū tuo.
Itē sūm **Au.** terrā laudē addiderūt dicētes:
Pax d̄ celis ⁊ gloria in excelsis. **Itē** sūm **Jo.**
quartā laudē addiderūt dicētes: **Bēdict⁹**
rex israel q̄ venit ī noīe dñi: ⁊ sic receperūt
eū oēs turbe tāq̄ regē. Circa p̄ns euāḡl. vt
d̄r: **Ecce rex tu⁹** venit tibi māsuēt⁹. **Est** di-
ligentē sciēdū q̄ aduēt⁹ xpi desiderabat a
supiorib⁹. s. ab āgelis vt restaurarent. Nā
p̄ incarnationē filij dei sedes demonū cadē-
tiū sūt implete. **Itē** desiderabat ab inferiori-
bus. s. a sc̄is p̄rib⁹ d̄ lymbo vt inde extra-
herēt q̄ ibi detinebant captiui: q̄ p̄ aduētū
filij dei sunt libati vt patet **zacha. xi.** Tu at
in sanguine testamēti eduxisti vinctos d̄ la-
cu īn q̄ nō erat aq̄ tē. **Itē** d̄siderabat a mo-
dernis q̄ ptunc erāt in medio. i. ī mōdo vt ī
ei⁹ fide ⁊ merito saluaret: nō descēdentes
ampli⁹ in infernū: qz p̄ ei⁹ aduētū celum
ascēdūt oēs q̄ credūt in ipsuz in vitā glorie
pmāsurū: vt patet **Jo. 3.** Sic de⁹ dilexit mū-
dū vt vnigenitū filiū suū daret: vt oīs q̄ cre-
dit in ipsum nō pereat: s̄z habeat vitā et̄nā.
Itē diligētē norandū q̄ totū t̄ps ante ad-
uentū xpi fuit t̄ps rigoris ⁊ iusticie: nā de⁹
in eo magnā iusticiā exercuit vt patet ī **Lu-**
cifero ⁊ āgelis ei⁹ q̄s p̄p̄t motū vnū supbie
de celo p̄iecit **Esa. 14.** **Itē** patet in primis
parētib⁹ q̄s p̄p̄t vnū p̄mū vetitū q̄d come-
derūt: d̄ paradiso elecit **Gen. 3.** **Itē** patet ī vi-
lūio: in q̄ p̄p̄t p̄ctm̄ carnis totū gen⁹ hūa-
nū submersit: exceptis octo hoīb⁹ **Gen. 7.**
Itē etiā patet in q̄nqz ciuitatib⁹ **Sodoma**
Somorra. Abdama. Seboym: ⁊ **Segor:**
vt patz **Gen. 19.** Pluit dñs sup **Sodomā**
⁊ **Somorā** sulphur ⁊ ignē d̄ celo ⁊ subuer-
tit has ciuitates ⁊ oēs circa regionē vnuer-
sos habitatores vbiū: ⁊ cūcta virētia terre
Itē patet ī multis loc⁹ veteri testamēti: vbi
ōndit q̄ de⁹ magnas iusticias exercuit in
hoies. Nā hec snia ⁊ admirāda iusticia oēs
p̄riarchas ⁊ p̄phas: ac etiā oēs hoies q̄tū
cūqz sc̄tē viueret mittebat ad carcerē infer-
nī **Gen. 37.** Descēdā ad filiū meū lugēs in
infernū: ac etiā **Johāne baptistā** d̄ q̄ xps te-
stat⁹ ē q̄ int̄ natos mulierū nō surrexit ma-

ior **Johāne baptistā** **Mat. xj. vñ p̄s.** Dñe
in celo misericordia tua: qz misericordia p̄
tūc videbat esse ī celo cū angel. At vbi ve-
nit plenitudo t̄pis **Gal. 4. s.** t̄ps gr̄e ⁊ mi-
sericordie: q̄d incepit in aduētū xpi circum-
quaqz regnat ⁊ p̄ualet misericordia iusticie
Un p̄s. cxvij. Misericordia tua dñe plēa ē
terra. Hoc sic p̄bat: qz xps post aduētū su-
um regnū celoz p̄ciosissimū vili p̄cio vēdi-
dit. Nā p̄mo ipsū dedit aplis p̄ nam ⁊ rhe-
ti: vt patet **Mat. 4.** Relict⁹ rhetib⁹ ⁊ na-
ui secuti sūt eū. Sc̄do **zacheo** dedit p̄ dimi-
dio bonoz suoz: vt patet **Lu. 19.** Ecce di-
midū bonoz meoz dñe do paup̄ib⁹. Ter-
tio dedit alijs p̄ residua p̄te diuitiarū suarū:
vt patet **Lu. xj.** Qd̄ supest date elemo-
synā: ⁊ ecce oīa mūda sūt vob. Quarto q̄-
busdā dat p̄ duob⁹ erib⁹ mīmis: sicut pau-
percule vidue: vt patet **Lu. 22.** Vidit aut̄
Iesus ⁊ q̄ndā viduā paup̄culā mittentem
era minuta duo. Quinto q̄busdā p̄ calice
aque frigide: vt patet **Mat. 10.** Quicūqz
potū dederit vni ex mīmis meis ist⁹: calicē
aq̄ frigide nō p̄det mercedē. Sexto q̄bus-
dam p̄ sola bona volūtate vt latroni in cru-
ce q̄ dixit: Dñe memēto mei dū vener⁹ ī res-
gnū tuū. Et r̄ndit ei xps: Amen dico tibi.
Hodie mecū eris in paradiso. **Un Aug.** Co-
ronat de⁹ int⁹ volūtate: vbi non inuenit fa-
cultatē. **Itē** notādū q̄ **Hugo** d̄ pr̄ato su-
per p̄dicta x̄ba. **Ecce rex tu⁹** venit tibi mā-
suet⁹. dicit q̄ dñs **Iesus xps** venit nob̄ se-
ptē modis. Primo venit vt lux ad nos il-
luminādū: qz oēs ceci eram⁹ vt patet **Esa.**
9. Habitātib⁹ in regiōe vmbre mortis: lux
orta ē eis. Sc̄do venit vt medic⁹ ad sanā-
dū: qz oēs infirmi ad mortē iacebam⁹. **Un**
p̄s. 16. Visit x̄bū suū ⁊ sanauit eos. Ter-
tio venit vt iust⁹ ad iustificandū ⁊ p̄ctā re-
mittēdū: qz oēs peccauim⁹: iuxta illud ad
Roma. 3. P̄s peccauerūt ⁊ egēt gr̄a dei.
Mat. 9. Confide fili: remittunt tibi p̄ctā
tua. Quarto venit vt ignis ad inflāmādū:
qz in dei amore ⁊ p̄mi oēs frigidi mane-
bam⁹: vt patet **Lu. 12.** Ignē veni mittere
in terrā. Quinto venit vt redēptor ad p̄ctū
nob̄ soluedū: qz oēs p̄ delicto p̄moruz
parētū in carcere inferni d̄rinebamur. **Un**
apls. 1. **Corinth. 6.** Empti enī est⁹ p̄cio ma-
gno. Sexto venit vt vita ad viuificādū: qz

pannes vita glorie carebam⁹ ppter origina-
le peccatum. Septimo venit vt dominus
omnipotēs ad patriam nostram nos deduc-
cendo: vt pater Mich. ij. Ascendet enim
pandēs iter ante eos. Hec Hugo de priato.

Postilla.

Erit signa
in sole & lu-
na & stellis
et. Lu. xxi. Mat.
xxiii. Mar. xiiij.
Hec predixit dñs
Iesus Anno eius
xxxiiij. xj. kal. Apl
feria. iij. luna. xij.
inditione. vj. Ante
initium hodierni euā-
gelij. scribit sanctus
Lu. in eodem ca.
q̄ christus predi-
cens temp⁹ extremi
iudicij dixit: Sur-
get gens ptra gen-
tem: & regnū aduer-
sus regnū: & terres
motus erūt magni
per loca: & pestilen-
tie & fames: terro-
resq; de celo & sig-
na magna erunt. De
pregnantib⁹ & nu-
trientib⁹ illis die-
bus. Item de extre-
mo iudicio dicit eti-
am Lu. xvij. Sic
fulgur choruscās
sub celo i ea q̄ sub
celo sunt: ita erit fi-
lius hoīs i die sua
scilicet aduent⁹ ad
iudicium. Et sicut
factum est in dieb⁹
Noe: ita erit in die
bus filij hominis. Edebant & bibebāt vx-
ores ducebāt & dabāt ad nuptias vsq; in di-
em qua intrauit Noe arcam & venit dilui-
um & perdidit omnes. Similit⁹ sicut factus
est in dieb⁹ Noe. Edebāt & bibebāt eme-
bant & vendebant: plantabāt & edificabāt.
qua die autem exijt Noe a Sodomis plu-

it ignem & sulphur de celo & omnes perdi-
dit: scdm̄ hec erit qua die filius hoīs reue-
labit⁹. s. in die iudicij. Unde etiam de hoc
dicit. j. Thessal. v. Cum dixerit pax & ses-
curitas tūc repēt⁹ eis supueniet interit⁹

Alia postilla.

Erit sig⁹ i
sole & luna
& stellis et
Lu. xxi. Mat. xxiij.
Marc. iij. Ss que erūt illa si-
gna declarat⁹ pri-
mo vt habet Jobel
ij. Sol puerietur i
tenebras & luna in
sanguinē anteq̄ ve-
niat dies dñi mas-
gnus & terribilis.
Ite ostensum est
Iohanni vt habet
Apocal. vj. Sol fa-
ctus est niger tāq̄
saccus cilicinus: et
luna tota facta est
sicut sanguis: & stel-
le de celo ceciderūt
super terram. Ite
christ⁹ dicit Mat.
xxiii. Sol obscura-
bit⁹ & luna non da-
bit lucem suam: et
stelle cadent de ce-
lo. Hoc non intelli-
gitur q̄ cadant de
firmamento: qz mini-
ma stella fm̄ astro
nomos est maior q̄
tota terra sed tante
impressionis & cho-
ruscationis erunt i
aere decurrētes ad
terrorem malorum

**Dñica. II. aduentus Euange-
lium fm̄ Lu. XXI.**

Illotem-
pore. Dixit Iesus dis. s.
Erit signa i sole & luna & stellis
& in terris pressura gentiū p̄ con-
fusiōe sonit⁹ maris & fluctuū are-
scētib⁹ hoīb⁹ p̄ timore & expecta-
tione q̄ supueniēt vniuerso orbi.
Nā virtutes celoꝝ mouebuntur

vt a simplicib⁹ hominib⁹ stelle cadere pu-
tabunt. Unde Aug. Tam seua erunt iudi-
cia dei q̄ ipsum sol aspicere nō audebit &
in terris pressura gentiū p̄ confusione so-
nit⁹ maris & fluctuū. Mo. appropinq̄te
extremo iudicio erit sonitus maris terribi-
lis & fluctuū eius. Nam mare eleuabit⁹ vlt

tra altitudinē montium quadraginta cubitis
Unde ps. xcij. Mirabiles elatōes maris
Tunc illi qui prope mare habitabūt in val-
libus fugient ad loca montana et comprī-
ment se ppter sonitum maris [arescentib⁹
hominibus] **Sor.**

quia sicut mentem
securitas reficit et ī-
pinguat: sicut illud
Proverb. xv. **Se-**
cura mens quasi in
se puiuit: sic timor
attenuat et exiccat
sicut illud Prover.
xvij. Spiritus tri-
stis exiccat ossa [p-
timore] sed instanti-
um malorū [et expe-
ctatione] scilicet fu-
turoz adhuc distā-
tium [que] scilicet
timor et expectatio
[superueniet desu-
per] scilicet de celo
[vniuerso orbis] nō
in parti. Ex q̄ pa-
tet q̄ nullus erit lo-
cus refugij vt patz
Mat. xxliij. **Erit**
tunc tribulatio q̄lis
nō fuit ab initio mū-

di vsq; modo: neq; fiet: vt patet Dan. x.
Veniet tale tps q̄le nō fuit ex q̄ gētes cepe-
rūt eē. **Quā** deates celoz mouebūt. i. āgeli
ad modū tremētū se hēbūt et āgeli dicunt
virtutes celoz quia sunt inhabitatores ce-
lorum. **Unde** Chrys. Angeli qui in iudi-
cio astabunt nihil sibi conscij videbūt infi-
nitam multitudinē p̄demnari non intrepī-
des: sed cum magno tremore illic stabunt.
[Et tunc videbunt filiū hominis] scilicet
tam boni q̄ mali: quia sicut magistrū senten-
tiarū li. liij. **Christus** domin⁹ in forma ho-
minis iudicabit: et in illa ab omnib⁹ videbī-
tur. **Erit** tamen differentia ex parte viden-
tium: quia boni videbūt eum cum magno
gaudio et gloria: sed mali cum p̄fusione et
pena. **Unde** etiam sanctus **Tho.** in. liij. dī-
stīn. xlvj. **Sicut** visio glorie humanitatis
christi erit iustis in premiū: ita iniustis chris-

ti erit in supplicij [venientem] scilicet ad
iudicium [in nube] scilicet lucida [cum po-
testate magna et maiestate] quia cum ange-
lis et omnibus sanctis in celo existentibus
Et tunc p̄gregabit omnes gentes in vallē

iosaphat: vt habet
Iob. liij. **Hiero-**
ny. No dicit: Non
intelligendū est q̄
in illa parua valle
p̄cludantur inume-
rabilia milia homi-
nū: sed in locis cir-
cumiacentib⁹. **Nā**
boni ī aere cū chris-
to stabūt: mali ve-
ro in terra quorum
non erit numer⁹ cū
quibus verus et iu-
stus iudex p̄tende-
t et disceptabit. **Cont-**
senq̄nt ī euāgelio:
hodierno post tē-
morem reproborū
ponit p̄solatio ele-
ctorum cum dicit:
[His autem fieri ī-
cipiētib⁹ respicite]
per fidem [et leuate
per sp̄s] [capita ve-
stra]. i. corda ve-

stra. **Unde** Grego. Capita leuare est men-
tes ad gaudia celestis patrie erigere [quod
nam appropinq̄bit redemptio vestra]. id
est. glorificatio animarū et corporū: q̄ post
mundi ruinam sequitur beatitudo que erit
in glorificatione corporis et anime. **Et** dī-
xit illis similitudinē. **Videte** ficulneā et om-
nes arbores: cum producant iam ex se fru-
ctum scitis quia prope est estas: ita et vos
cum videritis hec fieri: scitote quoniam p-
pe est regnum dei. **Unde** Hieronymus.
Cum ramus ficus tener est et folia nata et
gemme in florem germinant: et cortex folia
parturit tunc intelligitis veris et estat⁹ ad-
uentum: Sic cum omnia que scripta sunt
et que christi aduentum p̄currere debent
videritis: sciatis quia prope est aduentus
christi ad iudiciū. **Sequit̄** certūdo p̄dicto-
rum cum dicitur: **Amen** dico vobis: quia

5
B
f
00

non preteribit generatio hec. Id est. gen⁹
humanū donec omnia fiant. Scilicet que di-
cta sunt. Celum et terra transibūt. .i. de-
posita p^ori forma inuolabunt: p^omanēte ta-
men substantia. Nam terra a qua aer et ignis
et oīa elemēta p^oflagratione ignis mūdabūt.
Erit enim terra sicut chrystallus pura: aq^u
et aer obscuritate frigiditate: fumositatē p^o-
uabunt: et omnē frigiditatē: caliditatē: fu-
mositatē: et impuritātē ab elemētis sepabit
et ī infernū detruhet: ut mali infinites pl⁹
habeant de frigore et calore de fetore q^u ha-
buerūt. Verba autē mea non transibūt. Scilicet
sine effectu impletōis. Unde Hiero.
Facilius est trāsire terram q^u ch^oristi verba
Nam si oīa que in lege et p^ophetis scripta
sunt impleta sunt et adimplebunt: quō er-
go ch^oristi verba que p^o se p^osonalit⁹ est locus
tus non adimpleri debeant: ergo X^oba ch^oristi
non transibūt incōpleta sed mīma litte-
ra complebit⁹ ut patet Mat. 5. Amen dico
vobis donec trāseat celū et terra tota vnum
aut apex vn⁹ non p^oteribit a lege donec oīa
fiant. Quia ergo soluerit vnū de mādāt⁹ ist⁹
mīnis et docuerit sic hoīes mīn⁹ vocabit⁹
in regno celoz: qui antez fecerit et docuerit
hic magn⁹ vocabit⁹ in regno celoz. Cū cir-
ca p^o sens euāgē. vbi dicit⁹: Tunc videbūt fi-
liū hoīs vententē in nube cum p^oate ma-
gna. Notandū q^u ch^orist⁹ nō veniet nisi p^ori⁹
veniat antich^orist⁹: q^u autem antich^orist⁹ ve-
niet. Rūdet p^omo in tempe petoz abūdā-
tie: ut habet Dan. 8. Cum creuerint iniq^u-
tates p^osurget rex impudens. Glo. omniū
iniquitatū plenus. Unde Osee. 4. dicitur q^u
tpe antich^oristi plus q^u p^orius abūdabit men-
daciū: adulteriū: furtū: homicidiū: rapina:
auaricia: supbia: et sic de alijs vitijs. Unde
etiā Mat. 24. Abūdabit iniquitas: et refri-
gescet multoz charitas. Quis dubitat ias
p^orimū ip^os⁹ t^op^os fore cum iam ex mala p^osue-
tudine infinita mala fiant. que n^oroz pa-
rentū tempore nō modici fuerūt dedecoris
que nūc t^op^ois computant⁹ inter facta hono-
ris: sicut haberi amasias et houisatrices de-
ceptiōes in emptionib⁹ et c. Cū Proverb.
20. Letant⁹ cum male fecerūt. Si iam tot
mala sunt: q^uta mala tunc erunt tpe anti-
ch^oristi. Unde q^utomagis finis mundi ap^o-
propinquat: tanto p^oiores homines erunt

Secūdo veniet tempore I^ostū et p^oellorum.
Unde Mat. 24. Surgent gens p^otra gentē
et regnū aduersus regnū. Si ergo tot lites
nostris temp^oibus sunt et p^oelia: quot tunc
erunt tempore antich^oristi quādo sathanas
soluetur qui nūc ligat⁹ tenetur: ut habetur
Apocal. 2. Tercio veniet tempore magne
famis: q^u ex guerris p^otinuis sequit⁹ fames.
Unde Lu. 21. Omne regnū in se diuisum
desolabit⁹: quia agricole tunc nec agros cos-
lere nec seminare possunt. Quid demū: tūc
fames et caristia non modica sequet⁹. Unde
dicit⁹ in ps. 106. Terra fructifera versa est
in saluginē a malicia inhabitantū in ea.
Quarto veniet tempe magne pestilentie.
Nam omne q^u viuūt: cibo indiget. Cū Ari-
sto. 1. ethicor⁹. Non possibile est diu viue-
re sine cibo: ideo q^u cibo caret ac famis ma-
cie torquet⁹ propter p^oditionē humidū radi-
calis infirmabit⁹ et tandem leui supueniente
febriciūcula homo subito quasi ex pestilen-
tia ut ph^oysici naturales dicunt morietur.
Quinto veniet tempe discidi⁹ regnoz asro-
mano imperio. 2. Thessal. 2. Nisi venerit
discessio p^omū: scilicet regnoz a romano im-
perio. Unde glosa super illud Dan. 6. Et
habebat cornus decem: dicit⁹ q^u appropin-
quantē die iudici⁹ romanū implūm scinde-
tur in decem partes et in decem regna. Se-
xto veniet tempore scismatis in ecclesia dei
ut dicit glosa super p^omissa verba apostoli.
Nisi venerit discessio p^olmū scilicet ab obe-
diētia romane ecclesie. Septimo veniet tē-
pore hypocrisis illoz qui se putant religio-
sos pre ceteris hominib⁹. 1. Timoth. 4.
In hypocrisi loquentiū mendaciū: et cau-
therizat habentiū suam conscientiaz pro-
hibētes nubere abstinere a cibis quos de-
us arguit ad percipiendū cū gratiarū actio-
ne fidelibus et his qui eorum nouerūt veri-
tatem. Item Mat. 24. Surgent pseudo-
ch^oristi prophete et habunt signa magna et
prodigia ita ut in i^o errorem inducātur si fie-
ri potest: etiam electi. Octauo veniet tem-
pore heresis: vnde apostolus. 1. ad Timo.
4. Discedent quidam a fide attendentes
spiritus erroris et doctrinas demoniorum.
Nono veniet in istius mundi finis: quia p^o-
mortem antich^oristi non longe mundus fi-
nietur.

Postilla.

Cum audisset Iohannes in vinculis
opa christi: mittens duos de disci-
pulis suis ait illi. Tu es qui venturus es

Mat. 6. Hoc euāgē. factū est anno christi.

31. ydus decēb. fe-

ria. 6. luna. 19. in-

ditioe. 4. An iniri-

um illi euāg. scri-

bit. b. Mat. in pce-

den. c. q. xps dixit

disci. f. Qui vos re-

cipit me recipit: et

qui me recipit: reci-

pit euz q. me misit.

Qui recipit pphe-

tam in noie pphe:

mercedē pphe ac-

cipiet. Et q. recipit

iusu in noie iusti:

mercedē iusti acci-

piet. Et q. q. potū

dederit vni ex mi-

nimis istis: calicem

aq. frigide tñ in no-

mine discipuli. An

dico vob. non pdet

mercedē suā. Tūc

post hoc seqt. euan-

ge. [Cum audisset io-

hannes in vinculis

opa xpi] Ly. He-

rodes autipas scar-

cerauit Ioh. ad in-

statiā Herodiadis

adultere: pp. hoc

q. Iohes arguebat

ipsum Herodes eo

q. abstulerat fratri

suo Philippo vro

rē suaz noie Hero-

diades vt habetur

Mat. 6. Misit He-

rodes et tenuit Jo-

hannē et vinxit euz

in carcerē. Iohā-

nes ergo in carcere positus

misit duos de

discipulis suis ad

Jesus [vt dicerent. Tu

es qui venturus es

scilicet messyas in le-

ge promissus qui debes saluare Israel

[an-

allum expectamus.] Hic queritur an Jo-

hannes dubitauit d. xpo: an ipse esset salua-

tor mudi et an esset moriturus in hōana natu-

ra p. hoīs salute. Rndes q. nō dubitauit:

q. ipsum p. baptizauit. Mat. 3. Et vidit

spiritū sanctū descē-

dentē sup. eū. Et in

sup. d. eo testificat?

est dicēs: Ecce ag-

nus dei: ecce q. tol-

lit pctā mudi. Sed

discipuli ei? q. non

sic erant illuminati

dubitauerūt ipsum

esse xpm. Et ideo

misit discipulos su-

os vt viderēt mira-

cula xpi et sic crede-

rēt ipsum esse salua-

torē mudi. Isti aut

duo discipuli reces-

centes a Iohanne

inuenērūt xpm euz

turbis pplor. q. ve-

nerāt ad eū cū infir-

mis suis et expecta-

bāt infirmor. cura-

tionē. Et post p. di-

cationē tunc disci-

puli Iohānis fecer-

rūt sibi p. dictā que-

stionē corā oī pplō

Christi? aut non res-

pondit eis Xbo s. z

facto: vt d. Lu. 7.

In ipsa hora xpus

multos hoīs cura-

uit a languorib. su-

is: et plag. et spiritib.

bus malis et cecis

mult. donauit vī-

[Et rndes dixit il-

lis. Euntes]. I. re-

uertētes vñ venistis

[renūciate Iohā-

ni] s. z ad suā p. sola-

tionem et ad vestram confirmationem [que

audistis] scilicet in mea p. dicatione [et

vidistis] in miraculor. operatiōe [ceci vis-

dent: claudi ambulāt: leprosi mūdant: sur-

Dominica. III. aduent^o euā-
elium fm Barth. XI.

In illo tem-
pore. Cum audisset iohan-
nes in vinculis opa xpi: mittens du-
os de discipulis: ait illi. Tu es qui
venturus es an aliū expectamus.
Et rndes iesus ait illis. Euntes
renūciate iohāni q. audistis. Ceci
vidēt: claudi ābulāt: leprosi mū-
dant: surdi audiūt: mortui resur-
gūt: paupes euāgelizāt. Et btūs

tionem et ad vestram confirmationem [que

audistis] scilicet in mea p. dicatione [et

vidistis] in miraculor. operatiōe [ceci vis-

dent: claudi ambulāt: leprosi mūdant: sur-

Si audierit: mortui resurgunt: paupes euan-
 gelizant. id est. deuocianē habere regnū
 celorum: ut patet Lu. vi. Beati pauperes
 spū qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Per hec
 enī opa christus manifeste pbauit se esse
 messyā (et bñs qñ
 fuerit scādalizat⁹ i
 me. **S**orra... i. cuz
 me p⁹ tot miracula
 viderit pati nō me
 negabit. Illis autē
 abeūtib⁹. s. a xpo
 et reuertētib⁹ ad io-
 hannē. **C**epit iesus
 dicere de iohāne
 scz ipm̄ p̄mendādo
 hyla. Xps p̄mēda-
 uit iohāne nō p̄tri-
 bus discipul⁹ ei⁹: s3
 abeūtib⁹ ne videre
 tur eum adulatorie
 p̄mēdare. Nos ei
 adulator⁹ ē in p̄spe-
 ctu hoīū laudare:
 et i absentia eoꝝ vi-
 tupare: tales sūt si-
 milēs scorpiōib⁹ q̄
 cū aculeis āteriori-
 bus qñ applaudēt
 s3 cauda pūgūt. Et
 xps p̄mēdat ioh. in
 qñq. **P**rimo d vir-
 tute p̄stātie: cū dic:
 Quid existis i des-
 tū. **L**y. i. ultra ior-
 danē vbi ioh. bap-
 tizabat. **V**idere arū-
 dinē v̄eto agitātā
 qñ di. vos existis in
 destū ad ioh. q nō
 fuit mobil⁹ in mēte:
 sic arūdo av̄eto agi-
 tāta s3 ē ita p̄stā q
 nec t̄iore nec amo-
 re a v̄itate dclinat.
Secūdo d austeritate
 vite: cū dic. **S**3 qd
 existis i destū vides
 re hoīez mollib⁹ ve-
 stitū. q. di. nō: qz

iohānes habebat vestimētū de pilis camē-
 loꝝ et esca ei⁹ erat locuste et mel siluestre.
 Et ad hoc hītabat i deserto vt austerā vitā
 duceret. **E**cce q mollib⁹ vestiunt in domib⁹
 regum sunt. **A**d hoc enī magtīb⁹ adulan-

tur multi vt cū ip̄s
 cōmorātes delitijs
 vtant: sed veritatē
 amatores talia asp-
 nant. **T**ertio p̄mē-
 dat eū xps a clarita-
 te noticie cuz dicit
 [S3 qd existis vide-
 re pphaz] qz iohā-
 nes plus fuit q̄ p-
 pheta] quē alijs p-
 phete p̄dixerūt v̄e-
 turū ipse eū adhuc
 in vtero m̄ris possi-
 tus agnouit: et pos-
 tea ip̄s baptizauit
 et digito monstra-
 uit. **Q**uarto cōmē-
 dat eum auctoritas
 te doctrine dicens:
 Hic enī est d̄ q̄ scri-
 ptū est Malach. j.
 [Ecce ego mitto
 angelū meū]. i. io-
 hannē q vitā duxit
 angelicā. **A**n faciez
 tuā qui p̄pabit viā
 tuā aī te. i. corda
 audientū ad reci-
 piendum christū p
 predicationē suam.
Quinto cōmēdat
 eum imēdiate post
 hodiernū euāgeliū
 sup oēs sctōs dicēs
 Inter natos multe-
 ruz nō surrexit ma-
 ior iohāne baptista.

In illo tem-
 pore Miserrunt iudei ab

Postilla.
Miserunt iu-
 dei ab hie-
 rosolymis
 sacerdotes et. Jo.
 j. Luce. iij. **H**isto-
 ria huius euāgelij

facta est anno dñi. xxxj. feria. iiii. xviij. kal.
 Maij. luna. xv. indictione. iiii. Ante initium
 illius euāgelij habetur **Lu. iij. q. āno. xv.**
 Imperij **Liberij cesaris. s. sub quo passus ē**
christus factum est verbum dñi super Jo:

hannem zacharie filium in deserto. scilicet cum **Johānes** esset triginta annorum et venit in omnem regionem iordanis predicās baptismū penitentie in remissionē peccatorum. Dicebat autē ad turbas que erant ibi baptizarentur ab eo: **Facite vobis fructus penitentie: iam enī secutur ad radicem arboris posita ē. Omnis ergo arbor non faciens fructum: bonum: excidet et ignem mittet. Multa quidem et alia exhortans euāgelizabat populo. Unde iudei videntes Johannem baptistam mirabilem natiuitatē et eius excellentem sanctitatē et austeritatem vite: ideo mori fuerunt ad opinandum ipsū esse christum: propter quod misserunt nuncios ad Johannem: volentes super hoc scire veritatem. **Ly. Et** in isto modo querēdi exhibuerunt Johannī magnam reuerentiā: et hoc patet ex quattuor in littera. Primo ex personis mittentib⁹ ad ipsum nuncios: et hoc notatur cum dicitur **[Diserunt iudei].** id est illi de tribu iuda: qui erant nobiliores et po-**

pulo iudeorum. **Tu signū h⁹ qd tribu iuda nati voluit. Secundo ex loci nobilitate: qd [ab hierosolymis] qd erat ciuitas sacerdotalis et regia: qd erat caput regni. Tertio ex nuncios solēntate. Diserunt ei sacerdotes et**

hierosolymis sacerdotes et leuitas ad Johannem vt interrogarent eum. **Tu quis es: et confessus est et non negauit et confessus est quia non sum ego christus. Et interrogauerunt eum. Quis ergo helyas es tu. Et dixit. Nō sum. Propheta es tu: Et respondit. Non. Dixerunt ergo iudei: Quis es tu: Et responsū demus his qui miserūt nos. Quid dicis de teipso ait. Ego vox clamantis in deserto. Dirigite vias domini: sicut dixit **Esaias** propheta. Et qui missi fuerāt erant ex phariseis: et interrogauerunt eum et dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es christus: neq; helyas: neq; propheta. Respondit eis **Johannes** dicens: **Ego baptizo in aqua: medi⁹ autem vestrum stetit quem vos nescitis. Ipse est qui post me venturus est: qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus vt soluiam eius corrigiam calciamenti. Nec in bethania facta sūt trās iordanem vbi erat **Johannes** baptizans.****

leuitas ad eum] qui erāt solēnes plones et i ipsi debebat scientia et sciētias emiserere. Quarto ex persona ad quā mittuntur scz ex hoc qd requirit testimoniu dñi scipo: et tāta fidē habuerūt i dictis eius vt ei crederēt etiā de seipso ergo dicūt. **[Tu qd es vt rñsione eius discerneret qd ipse esset et p̄fessus ē et nō negauit: et p̄fessus ē: qd nō suz ego xps.]** Hā xps. id ē. messyas fuit p̄missus iudeis ex dictis et scriptis p̄pharū. Audientes qd n̄ ēēt xps: interrogauerūt p̄sequenē si esset helyas: qd sicut aduentus xpi sicut aduent⁹ helye fuerat iudeis p̄missus. **Uñ dicit Malach. viē. Accē ego mittā vobis helyā p̄phetam ante qd veniat dies dñi magn⁹ [et dixit: nō suz] scz ego helyas.** Si qd diceret christus. **Matth. xj. loquēs d̄ Johāne dicit: Ipse ē helyas. Et Johānes h̄ dicit: nō sum helyas.** Rñdetur qd ipsi qd

rebant de persona helye: et ideo ad eorum questionem respondit qd ipse non erat helyas in persona. Sed vt dicit **Grego. in omel. Johannes** fuit helyas in spiritu p̄-

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

pter similitudines et conformitatem ipsius
ad Heliaz. Primo in austeritate vite: quod de
Helia dicitur. 4. Reg. 1. quod fuit vir pilosus et
zona pellicea circa renes accinctus. Et de
Iohanne dicitur Mat. 3. Et habebat vestimentum
de pilis camelorum et zonam pelliceam circa lum-
bos eius. Secundo in dura reprehensione. Helias
enim regem Achab dure reprehendit: ut habetur
3. Reg. 18. Iohannes Herodem arguebat: ut
habetur Mar. 6. Fuit etiam similis Helie in offi-
cio: quod Iohannes fuit precursor primi aduentus
sic Helias erit precursor secundum aduentum.
Et hoc voluit Christus cum dixit ipsum esse Heliam
[Propheeta es tu? Respondit. Non] Secundo. Iob.
negavit se esse prophetam tamen quod plerumque erat
propheta. [Dixerunt ergo Iudei. Quis es tu: ut re-
spondum deus? his qui misertus nos? Quid dicit
de te ipso? At] Iohannes [Ego vox cla-
mantis in deserto: dirigite viam domini sicut di-
xit Esaias propheta] .i. ego sum ille de quo scriptu-
ra dicit Esa. 40. Qui debet clamare in de-
serto iudee quod homines se prepararent ad aduentum
Christi in mundum. Et bene signat Iohannes in pro-
phetia vocis: quod erat annunciator Christi domini. .i.
Christi qui est verbum patris secundum divinitatem. Uox enim est
an verbum sicut Iohannes ante Christum. Itaque sicut
vox manifestat verbum: sic Iohannes Christum: to-
ta enim vita et conversatio Iohannis fuit pro-
ratio ad susceptionem Christi [et qui missi fuerant
erant ex phariseis] Ly. pharisei inter alios
videbant magis religiosi propter hoc dicebant
pharisei a phares quod est iunior: quod in habi-
tu in vita et gestu erant ab alijs distincti in si-
gnum maioris religionis. Et ideo pharisei erant
magne fame in populo iudeorum. Et interrogaverunt
eum et dixerunt ei: Quid ergo baptizas si
tu non es Christus neque Helias neque propheta? Unde
Chrysostomus. Interrogaverunt eum non quasi scire volentes
sed prohibere eum a baptismo. Respondit eis
Iohannes dicens: Ego baptizo in aqua. Sed la-
uando tantum corpus ad designandum illum qui suo
baptismate lauabit animas. Consequenter ostendit
Christi excellentiam dicens [medius autem vestitus]
id est presens inter vos in corpore apparuit et com-
muni conversatione inter homines conversatus est: ut
pater in evangelijs: cum eis manducans et bibens
ne propter austeritatem aliqui desperarent [quod
vos nescitis] quasi ad divinitatem [ipse est qui pro
me venturus est]. Theo. ad predicandum baptizandum
et moriendum [qui ante me factus est] .i. in vi-

gnitate positus est: quod dignior est et honoratior
[cuius non sum dignus] .i. sufficiens [ut solus
corrigam calciam meam ei] Unde Hieronymus. ad Euse-
bium. Christus nunquam fuit calcia? Ipse enim
portare calciam apostolis prohibuit Lu. 10.
Et Christus semper fecit opere quod docuit verbo. Unde
habetur Act. 1. Cepit Iesus facere et docere.
Ly. dicit quod hec est locutio metaphorica.
quia in hoc Iohannes exprimit se non esse
dignum exhibere Christo etiam minimum mi-
nisterium hoc in verbis iam exprimit secundum mo-
dum loquendi communem. Cum enim quis suam par-
uitatem et excellentiam alterius vult exprime-
re: solet dicere communiter. Non sum dignus
tangere sotulares eius: vel aliquid huius-
modi [Hec in bethania facta sunt] Ly. non
est illa que prope hierusalem est: et ubi Laza-
rus fuerat suscitatus: sed alia eodem nomine
vocata: sita supra iordanem ex altera parte
fluminis in sorte duarum tribuum et dimidie
Et ideo ad hoc denotandum subditur [trans
iordanem ubi erat Iohannes baptizans]
que aqua distat a hierusalem ad unam die-
tam: et in eodem loco consueverat Iohannes
comorari: et predicare et baptizare: et multi
conueniebant illuc ad eum ut baptizarentur ab
eo. Unde circa presens evangelium ubi dicitur:
Tu quis es? Querit quare Iudei magis
de Iohanne quam de Christo credebant?
Respondet Chrysostomus. quod triplex fuit ratio.
Prima ratio est: quia Iohannes erat de
magno genere: utpote filius zacharie ma-
gni sacerdotis. Et quia miraculose natus
est de utroque parente sterili et senes. Christus
autem ut ipsi credebant erat filius fabri et
cuiusdam paupercule mulieris et non mira-
culose natus: quia de iunecula quibus de se-
ne patre. Secunda ratio est: quia Iohannes
in victu et vestitu magis asperam vitam quam
Christus agere videbatur. Nam tunicam de pi-
lis camelorum habebat et zonam pelliceam
ad lumbos eius: et cibus eius locuste et mel
siluestre: ut patet Mat. 3. Christus autem com-
munibus vestibus induebatur et communi cibo
utebatur: et cum hominibus in nuptijs et in con-
uiujs comedebat. Tertia ratio est: quia Iohannes
confortia hominum deuitabat: et in de-
serto morabatur: latitans in antris et spelun-
cis donec spiritus sanctus et dixit ut exiret ad pre-
dicandum testimonium de Christo. Et tunc ves-

nit ad iordanē predicans baptisimū penitē
tie: vt pater **Lu. 3.** **Christus** autem moraba
tur cū hoībus et puerfabat cū peccatorib⁹:
et māducabat cum ipsis: vt pater **Mat. 11.**

Propterea ergo iudei ad Iohannē lega
tionē miserūt vt eū
interrogarēt an esset
xp̄s. Et respondit.

Et nō sū ego xp̄s.

Postilla.

Exijt edictū

a cesare. **Au**

sto. Lu. 2. **Histo**

ria bulus euāg. fa

cta est anno christi

p̄mo vsuali. 12. ka

len. Januarij. seria

4. luna. 28. iditio

ne. 3. Ante initium

illius euāgelij scri

bit sanctus Lucas

in p̄cedenti cap. or

tum sancti Iohan

nis baptiste. s. quo

modo nunciat⁹ est

per angelū Gabrie

lez patri suo zacha

rie in templo: et q̄

modo natus est de

sterili matre: et quo

modo in circūcisio

ne vocatū est nomē

eius Iohānes: et q̄

modo ipse puer cre

scebat q̄tum ad au

gmentum corporis

et p̄fortabatur spiri

tu. s. q̄tum ad au

gmentum gratie et

virtutis. Et erat in

deserto vsq; ad diē

ostensionis sue ad

israel. Et describit

ortum p̄cursoris

Dic p̄sequenē describit ortū saluatoris dī.

Factū est autē in dieb⁹ illis

[Exijt edictū a

cesare Augusto] **Ly.** **Dic oñdī t̄ps natiui**

tatis xp̄i: q̄ nat⁹ est impante cesare Augu

sto: q̄ notat⁹ ē August⁹ ab augēdo: qz val

de notabilē auxit imp̄iū romanū: q̄ regna

Euangelium in Gallicantu na
tiuitatis christi.

In illo tem
pore. **Exijt edictū a cesa**
re Augusto: vt describe
retur vniuersus orbis. Hec descri
ptio prima facta est a p̄side syrie
cyrino. Et ibant oēs vt p̄fiteren
tur singuli in suā ciuitatē. Ascē
dīt autē et ioseph a galilea de ciui
tate nazareth in iudeā in ciuita
tem dauid que vocat⁹ bethleē: eo
q̄ esset d̄ domo et familia dauid:
vt p̄fiteret⁹ cū maria d̄spōsata si
bī vtore pregnāte. Et factū est
dū essent ibi: impleti sunt dies vt
pareret. Et pepit filiū suū primo
genitū: et p̄nīs eū inuoluit: et re
clinauit eū in p̄sep̄io: qz non erat
ei locus ī diuersorio. Et pastores
erāt in regiōe eadē vigilantes: et
custodientes vigilias noctis sup
gregem suū. Et ecce angelus dñi
stetit iuxta illos: et claritas dei cir
cumfulsit illos: et timuerūt timo
re magno. Et dixit illis angelus

uit q̄draginta duob⁹ annis: et duodecim an
nis ante natiuitatē xp̄i: et post tāta fuit pax
in vniuerso orbe vt ad l̄ram videret⁹ imple
tum quod p̄dixit **Esa. cap. 2.** **Conflabūt**
gladios suos in vomeres: et lanceas suas ī

falces. Tū etiaq; in
p̄s. 71. Oretur⁹ in
dieb⁹ ei⁹ iusticia et
abundantia pacis.

Itē Esa. 2. Nō le
uabit gens contra
gentem gladiū. Et
sic in diebus cesar⁹

Augusti omnibus
gentibus Roma
no imperio subie
cti fuit pax vniuers

salis in orbe. Ideo
mandauit [vt des
criberetur vniuers
us orbis] vt p̄ hoc

sciretur qualis ter
re essent populate:
et quāta tributa sue
glorie possent red

dere: vt sic tributis
indebitis non gra
uarentur: et etiā sc
retur per quem mo

dum singule terre
a Romano impe
rio melius regeren
tur. [Hec descriptio

prima facta est a p̄
sīde Syriec yrino]
hunc enī Cyri
num cesar Augu

stus p̄fecerat ter
re Syrie ad ipsam
regendā. Et quia
Syria est in medio

terre habitabilis:
et ibi fuit ip̄a descri
ptio primo inchoa

ta vt inde denunciaretur fieri in alijs pro
uincijs circulariter: [et ibant omēs vt pro
fiterentur singuli in ciuitatem suam] scilicet
cet vnde oriundi erant. **Proficiebant autē**
duplicit⁹ se subiectos eē romano imp̄io. s.
scripto q̄ notā eorū scribebāt: et facto: quia

5
Ba
f
60

soluebāt censum impatori: scz vñū nūmū
argenteū valentē decē nūmos vsuales. **A**s-
cendit autē ⁊ ioseph] scz vir marie [a gali-
lea] q: inferior erat q̄ iudea [de ciuitate na-
zareth] vbi xpus cōceptus erat: ⁊ in qua io-
seph manebat [in lu-
deā ciuitatē dauid]

.i. in bertheleē que vi-
ciū ciuitas dauid: qz
inde oriūd⁹ fuit .i.

Regū. xvij. [eo q̄
essz de vomo ⁊ famil-
lia]

.i. de genere da-
uid [vt p̄fiteret̄ cuz
maria sibi desponsa-
ta vxore pregnāte]

ip̄a em̄ erat de eadē
tribū cū ioseph. **E**t
licet maria nō fuisse
obligata tanq̄ p̄

gnās illuc ire p̄p̄
longitudinē vie: qz
nazareth distat a be-

thleē quasi per tres dietas: tamē p̄pter ex-
emplū obediētie cū ip̄is mulierib⁹ ire vo-
luit. **I**te ex diuina dispositiōe hoc factū est

vt sic xpus nasceret̄ in bertheleē sicut p̄dictū
fuit **Mich. v.** **E**t tu bertheleē terra iuda ne:

quaq̄ mīma es in p̄ncipi⁹ iuda: ex te em̄
exiet dux qui regat populū meū isrl̄. [Et
factū est dū essent ibi: impleti sunt dies ei⁹
vt pareret] scz nouē menses impleti sunt a
die cōceptiōis xpi ⁊ peperit filiū suū p̄mo
genitū.] **D**icit autē primogenit⁹: nō quia
post illū habuit filios alios: sed qz ante illū
aliū filiū nō habuit: qz sicut ante partū: ita
in partu: ⁊ post partū iulolara virgo p̄man-
sit. **T**ūc impleta est ista p̄phetia **Esa. vij.**

Ecce xgo p̄cipiet ⁊ pariet filiū. **E**t ip̄a b̄a
virgo **M**aria magnū gaudiū habuit in xpi
natiuitate: ⁊ hoc ideo: qz sine dolore: sine af-

flictiōe: ⁊ sine debilitatiōe sui genuit filiū:
quē sciuit esse deū ⁊ hoīem. **N**ā sicut xgo
cōcepit ⁊ sine dolore genuit [⁊ p̄nīs cū in-
uoluit.] scz per seip̄am. **L**y ex quo p̄z falsi-
tas que scribit̄ in lib. de infantia saluatoris
scz ip̄am obstetrices habuisse: que nō req̄-
runt: nisi p̄pter afflictionē matris in partu
que nō habuit locū in virgīe puerpa: qz pe-
perit sine dolore: ⁊ sine debilitate. [⁊ reclī-

nauit eū in p̄sepio. **L**y. ioseph em̄ in itinere
re adduxerat secū asinū ad portandū vxorē
pregnantē ⁊ bouē ad vendendū: vt de p̄cio
solueret expēsas in via. **E**t illis duob⁹ aīa
libus fecit p̄sepīū iuxta serm̄ quo b̄a virgo
reclinauit filiū natū
quod fuerat p̄dictū
Esaie. j. **C**ognouit
bos possessorē suū: ⁊
asin⁹ p̄sepe dñi sui.
Dicit em̄ quidā: qz
asinus ⁊ bos genu-
flexerūt coram xpo.
Abaē. iij. **I**n medio
duū antaliū cognos-
ceris. vñ **Bern.** **D**
xpiane vide: qualis
p̄ te factus est xps:
qz si rex: vbi aula re-
gia: vbi throni sub-
limitas: vbi curie re-
galis frequētia: **E**c-
ce aula regia stabu-

lū: throni sublimitas p̄sepīū: curie regalis
frequētia bos ⁊ asinus. [qz nō erat ei loc⁹
in diuersorio.] **S**or. hic resp̄ndunt xp̄tas
nox delicie: diuitie: ⁊ honores hui⁹ mūdi.
Delicie in hoc qz dei fili⁹ nō mollibus vel
calidis pelliceis idutus fuit: sed vilib⁹ p̄a-
nis inuolūt⁹: **H**onores i hoc qz nō in pala-
tio: sed in p̄sepio eū reclinauit mater sua.
Diuitie in hoc qz locū nō habuit in diuerso-
torio. vñ **Bern.** **D** homo: qd sollicit⁹ es de
regali palatio: ecce rex tu⁹ iacet in p̄sepior:
qd cogitas de p̄cioso indumēto: rex tu⁹ in
duit vili p̄niculo. [Et pastores erāt in re-
gione eadē vigilātes ⁊ custodiētes vigili-
as noctis sup gregē suū] scz inter hierusa-
lem ⁊ bertheleē: que ciuitates distāt ad duo
millaria ab iuicē. [Et ecce angelus dñi ste-
tit iuxta illos: scz parat⁹ ad reuelandū eis
diuina [⁊ claritas dei circūfulsit eos] nō tā-
tū exterius in corpe: sed etiā interiorius in mē-
te: ⁊ timuerūt timore magno.] ex insolita
visiōe: sed angelus dñi p̄solabat eos dicēs
[nolite timere.] **C**ui⁹ causaz subiūgit **E**c-
ce ei euāgelizo vob gaudiū magnū: qd erit
om̄i populo] nō solū iudeoz: sed etiā genti-
liū. **S**or. ⁊ hoc gaudiū est magnū fm̄ om̄ē
dimensionē: qz altū: p̄fundū: longū: latū.

Nolite timere: ecce em̄ euangeli-
zo vobis gaudiū magnū: qd erit
om̄i populo: qz natus est nobis
hodie saluator: qui est xpus dñs
in ciuitate dauid. **E**t hoc erit vo-
bis signū. **I**nuenietis infantē p̄a-
nis inuolutū ⁊ positū in p̄sepio.
Et subito facta est cū āgelo mul-
titudine celestis militie exercitus
laudantiū deū ⁊ dicentiū: **G**loria
in altissimis deo. **E**t in terra pax
hominibus bone volūtatis.

lū: throni sublimitas p̄sepīū: curie regalis
frequētia bos ⁊ asinus. [qz nō erat ei loc⁹
in diuersorio.] **S**or. hic resp̄ndunt xp̄tas
nox delicie: diuitie: ⁊ honores hui⁹ mūdi.
Delicie in hoc qz dei fili⁹ nō mollibus vel
calidis pelliceis idutus fuit: sed vilib⁹ p̄a-
nis inuolūt⁹: **H**onores i hoc qz nō in pala-
tio: sed in p̄sepio eū reclinauit mater sua.
Diuitie in hoc qz locū nō habuit in diuerso-
torio. vñ **Bern.** **D** homo: qd sollicit⁹ es de
regali palatio: ecce rex tu⁹ iacet in p̄sepior:
qd cogitas de p̄cioso indumēto: rex tu⁹ in
duit vili p̄niculo. [Et pastores erāt in re-
gione eadē vigilātes ⁊ custodiētes vigili-
as noctis sup gregē suū] scz inter hierusa-
lem ⁊ bertheleē: que ciuitates distāt ad duo
millaria ab iuicē. [Et ecce angelus dñi ste-
tit iuxta illos: scz parat⁹ ad reuelandū eis
diuina [⁊ claritas dei circūfulsit eos] nō tā-
tū exterius in corpe: sed etiā interiorius in mē-
te: ⁊ timuerūt timore magno.] ex insolita
visiōe: sed angelus dñi p̄solabat eos dicēs
[nolite timere.] **C**ui⁹ causaz subiūgit **E**c-
ce ei euāgelizo vob gaudiū magnū: qd erit
om̄i populo] nō solū iudeoz: sed etiā genti-
liū. **S**or. ⁊ hoc gaudiū est magnū fm̄ om̄ē
dimensionē: qz altū: p̄fundū: longū: latū.

Altitudo eius altitudo attingit celum. **U**nde **Bern.** Magna est hodierna festiuitas: celum replet antequam terra. Profundus: quia eius profunditas penetrat infernum: scilicet usque ad sanctos qui erant in limbo. **I**tem eius longitudo preterit a principio mundi usque ad finem mundi. **I**tem eius latitudo occupat orbem terrarum. **U**n hodie canit in prefatione misse scilicet: profusus gaudis totus in orbe terrarum mundus exultat: [quia natus est nobis] scilicet hominibus et angelis pariter: quia portio hominum reparanda est ruina angelorum [hodie]. **E**t dicit hodie quis esset nox: quia nox illa ex claritate diuina fuit ita illuminata ac si esset dies clarissima: finem quod fuerat predictum in psalmo. cxxvij. **E**t nox sicut dies illuminabitur [saluator qui est christus dominus in ciuitate dauid] .i. in bethleem [et hoc erit vobis signum]. **I**nuenietis infantem panis inuolutum [et non in sericis inuolutum] [positum in presepio] et non in palatio. [et subito facta est cum angelis] [quia] tanquam principalis iter alios nuntiauerat christi natiuitatem [multitudo militie celestis] .i. angelorum qui nomine militie designantur: quia pro salute hominum cum demonibus preliantur. **U**n **Apo.** xij. **M**ichael et angeli eius preliabatur cum dracone [laudatum dominum] de christi natiuitate [et dicentium]. **G**loria in altissimis deo [quia licet eius gloria ubique luceat: maxime tamen in excelsis] .i. in celo empireo: ubi est omnium sanctorum habitatio. **E**t in terra hominibus bone voluntatis. **E**t notat dicit: pax in terra et non gloria: quia in terra est pax et in celo gloria. **A**nnuntiat autem pax hominibus bone voluntatis: quia regnum dei tamen valet quantum habes. **U**nde **Remigi.** Si enim diuitias zachari non habes si desunt tibi duo minuta vidue: si nec calicem aqua frigide potes offerre: offer deo bonam voluntatem. **U**nde **Augustin.** Coronat deus intus voluntatem ubi non inuenit facultatem. **U**nde **Chrysostom.** Dexteram tuam plene bona voluntate.

Et multis miraculis fuit declarata christi natiuitas.

Natiuitas christi secundum **Innocentium.** papam multis miraculis fuit declarata: nam ipsa nocte obscuritas noctis versa est in diem. **I**tem cum tempore natiuitatis christi ante et post fuisset pax in omnibus terris et prouincis: romani templum pacis pulcherrimum destruxerunt: et consulentes appollinem deum suum quid darentur templum hoc. **R**espondit

eis: quod diu virgo non pariet. **H**is auditis dispererunt: **T**emplum pacis in eternum manet: impossibile enim credebatur virginem parere. **U**n in foribus templi scripserunt. **T**emplum pacis in eternum manet: sed ipsa nocte qua **X**risto peperit: templum fundit[ur] corruit. **I**tem secundum prophetam **Jeremiam.** Signum datum est eis: quia omnia ydola corruerunt quoniam virgo pareret: et propter hoc sacerdotes ydolorum imaginem virginis puerum in gremio baiulantem fecerunt: et in secreto loco templi ponentes adorauerunt. **I**tem ex legenda **lobardica** habetur: quod ipsa die natiuitatis christi statua romuli et omnia ydola in diuersis locis corruerunt. **I**tem ipso die tres soles in oriente apparuerunt: que paulatim in unum corpus solare redacti sunt. **I**tem **Inno.** papa dicit: quod fons aque in ipsa nocte in liquorem olei versus est: et tota die largissime manauit fluens usque in tyberim: sicut **Sybillam** prophetam rat: quod nisi erumpet fons olei non nasceretur saluator. **I**tem **Inno.** papa dicit: quod **Octavianus** imperator cum vniuersum orbem iurisdictioni romane subiugaret: instantum senatui placuit: ut eum pro deo colere vellent. **A**d illorum ergo instantiam **Sybillam** prophetissam consuluit: Si maior eo aliquis nasceretur. **C**um ergo in die natalis christi **Sybillam** in camera imperatoris orationibus insisteret: in die media aureus circulus apparuit circa solem: et in medio circuli **X**risto pulcherrima puerum gestans in gremio tunc hoc cesari ostendit. **A**dmirans autem imperator: audiuit vocem dicentem: **D**ec est ara celi. **D**ixitque ei **Sybillam**: **H**ic maior te est: ipsum ideo adora. **F**undens locum in honore beate **M**arie virginis dedicauerunt: qui usque hodie sancta maria ara celi dicitur. **I**mperator igitur illi puero hostias obtulit: et ipse deos suos cetero colere recusauit. **H**uius dicto concordat **Chimothus** hystoriographus: et **Prosius** pro magna parte. **C**irca presens euangelium ubi dicit: **A**nnuncio vobis gaudium magnum. **N**otandum: quod magnum gaudium instat toti populo christiano de natiuitate filij dei in humana natura in primo toleranda per quam natura humana est super omnia exaltata: et omnibus bonis repleta. **N**atus est enim filius dei cum sacco pleno omnium gratiarum et virtutum nobis gratis donauit. **A**d **Rom.** viij. **Q**uoniam etiam non omnia cum illo nobis donauit: propterea angelus dixit: [Annuncio vobis gaudium magnum: quia

5
B
f
00

natus est nobis saluator]. Abi notandū q̄
primus homo. s. Adam p̄ductus fuit sine
patre ⁊ matre. Secundus homo. s. Eua pro
ducta fuit ex patre sine matre ⁊ oēs alij ho
mines ex patre ⁊ matre. Restabat aut̄ q̄rt⁹

modus vt quia p̄
ducere ex matre si
ne patre: sic christ⁹
hodie natus est. Et
in hac quarta gene
ratione filij oēs in
terram suam. s. cele
stem hierusalē per
christi meritum re
dierūt sicut in figu
ra de⁹ dixit Abrahā
Gen. 25. Genera
tione autem quar
ta reuertentē.

Postilla.

Factū est
cū discessis
sēt āgeli ab
eis. Hec historia sig
tur vt. s. Ante in
itum illius euang.
scribit sanct⁹ Lu.
illud euāg. qd̄ ho
die in nocte christi
lectum est: ⁊ statim
post verba angelo
rum laudantiū deū
⁊ dicentiū: Gloria
in altissimis deo: ⁊
in terra pax hoībus
bone volūtat. Se

quē hoc p̄sens euangelis. Et factū est euz
discessissent angeli ab eis in celum. Pastro
res loquebant̄ adinuicē. Transeamus vsq̄
bethleē. Ly. Dic describit̄ pastoz deuotio:
quia statim post visionē istam dimisso
grege iuerūt ad videndū natum. Factū est
postq̄ angeli discessissent ab eis. s. pastori
bus in celum. i. postq̄ aspectib⁹ pastoz se
abstraxerūt ascendētes in celū. Pastores
loquebant̄ adinuicē. scilicet de christi nati
uitate. Sicut ⁊ duo discipuli eūtes i emaus
de eius passione Lu. 24. dicentes. Trā
eamus vsq̄ bethleem ⁊ videam⁹ hoc ver
bum. i. puerū natum per verba angeli no

bis significatū. qd̄ fecit dñs ⁊ oñdit nob⁹
scilicet per angelū ⁊ venerūt festinantes
Ly. ex desiderio vidēdi christū vt ⁊ citi⁹ re
dirent ad gregē quem sine custodia dimisse
rant ⁊ inuenerūt Mariam ⁊ Ioseph ⁊ in
fantem. i. christū

[positū in p̄sepio]
sicut āgelus eis vi
xerat. vidētes autē
cognouerūt de ver
bo qd̄ dictū erat il
lis de puero hoc
quia non soluz fue
runt illuminati ex
terius: sed etiam in
terius de cognitiōe
verbi: ⁊ sic p̄ cogni
tionē hūanitat⁹ ve
nerunt ad cognitiō
nem deitatis. Nec
sunt scandalizati d̄
tanta paup̄tate sed
peramplius in fide
roborati sūt. Et ce
perunt p̄dicare ma
rie ⁊ Ioseph ⁊ cun
ctis astantib⁹ illaz
quam viderāt clari
tatem: ⁊ q̄ audie
rant āgelicos hym
nos ⁊ omnes q̄ au
dierant mirati sunt
de his que dicebāt
a pastozibus ad il
los. Glo. non soluz
mirabant̄ de incar

In Diluculo euāgel. Lu. II.

In illo tem
pore. Pastores loquebā
tur adinuicem. Transeam⁹ vsq̄
bethleem: ⁊ videam⁹ hoc verbū
qd̄ factum est: qd̄ fecit dñs ⁊ ostē
dit nobis. Et venerūt festinātes
⁊ inuenerūt mariā ⁊ ioseph ⁊ in
fantem positum in p̄sepio. Vi
dentes autem cognouerūt d̄ ver
bo qd̄ dictum erat illis de puero
hoc: ⁊ omnes qui audierāt mira
ti sunt de his que dicta erāt a pa
storibus ad ipsos. Maria autem
conseruabat omnia verba hec cō
ferēs in corde suo. Et reuersi sūt
pastores glorificantes ⁊ laudan
tes deum in omnibus que audie
rant ⁊ viderant sicut dictum est
ad illos.

nationis mysterio: sed etiam de tanta pas
toz attestazione quaz simplices nescirent
fingere inauditam. s. simplici faciēdia vera
p̄dicarent. Maria autem p̄seruabat omia
verba hec. scilicet quicqd̄ angelus ei retu
lerat Gabriel: quicqd̄ a pastozib⁹ audierat
quicqd̄ expta fuerat. p̄ferēs in corde suo.
Ly. Illa collatio erat Marie valde deles
ctabilis ⁊ toti ecclesie vtilis: quia sūt qd̄ dī
cit Hierony. in sermone de Assumptione
beate Marie virginis. Ipsa post ascensio
nem filij sui remāsit ad tempus in terris cū
apostolis: vt eos plenius instrueret de ver
bo incarnato: de quo plen⁹ erat edocta p̄

Postilla.

Erat ioseph
et maria m^r
iesu. **Lu**
ce. ij. Historia hu-
ius euāge. facta est
Anno incarnationis
xpi pmo. iij. nonas
februarij. feria q^u-
ta luna. xj. inditioe
suij. An initium illi⁹
euāge. scri. s. **Lu**.
in eo. c. q^u Syme-
on accepit puerū se-
sum i vlnas suas et
bndixit deū: et dixit
Hūc dimittis seruū
tuum dñe in pace.
Et cōderunt oculi
mei salutare tuum
et c. Tūc sequit^r euā-
ge. hodie. **[Erat**
ioseph et maria m^r
iesu. **Et** hodie-
nū euāg. factū ē in
die purificationis
marie. s. q^udragesi-
mo die p^o natiuita-
tē xpi: et i hoc euā-
gelio ponit^r parētū
xpi admiratō dicēs
[Erat ioseph] qui
erat pater putatiū⁹
xpi **Lu. iij.** **Et** ipse
iesus erat incipiēs
q^usi āno. xxx. vt pu-
tabat fili⁹ ioseph:
vel q^u nutriti⁹ eius
sic nutrit^r puerū dē
ma^r ei⁹ **[et mater**
iesu] scilicet xgo
maria: **[mirantes**
super his que dice-
bantur de illo: **Tūc**
a Symeone et ab
Anna vidua et prius a pastoribus in no-
cte christi et etiam a regibus quos stella ad-
duxit ad christum tredecima die post nati-
uitatem christi **[et benedixit illis Syme-**
on: et dixit ad Mariam matrem eius:]

Domínica infra octauas Pa-
trinitatis domini. Luce. II.

In illo tem-
pore. Erat ioseph et ma-
ria mat^r iesu mirātes sup his q^u di-
cebāt de illo. **Et** bndixit ill⁹ syme-
on: et dixit ad mariā m^rez ei⁹. **Ec-**
ce posit⁹ ē h⁹ in ruinā et i resurre-
ctionē mltōz i isrl: et i signum cui
p^otradice^r. **Et** tu ā ipi⁹ aīaz p^otrāsi-
bit gladi⁹: vt reuelē^r ex mlt⁹ cor-
dibus cogitatiōes. **Et** erat anna
pphetissa filia phanuel de tribu
aser. hec p^ocesserat i dieb⁹ mlt⁹ et
vixerat cū viro suo ānis septeza
virginitate sua: et hec vidua vsq^u

dixit aut^r ad Mari-
am mag⁹ q^u ad Jo-
seph: quia magis
p^onebat ad eam d⁹
puero: q^u ipsa erat
vera mater christi.
[Ecce hic] id est.
christ⁹ **[positus ē]**
id est. a deo statut⁹
[in ruinam et in res-
surrectionem multo-
rum in israel.]
Sor. id est. in rui-
nam non credentis-
um **[et in resurrexi-**
onem multorum] sci-
licet credentium.
Item in ruinam vi-
tiorum et in resurre-
ctionem virtutum
[et in signum] **Ly.**
scilicet federis in-
ter homines et deū
[cui contradice-
tur] a sacerdotibus
et legisperitis et pha-
riseis et multis alijs
qui negauerunt eū
esse verum messy-
am et mediatorem
dei et hominum **[et**
tuam ipsius animā
pertransibit gladi-
us]. id est. dolor
dominice passio-
nis. Non enim po-
tuit videre filium
suum crucifigi sine
affectu doloris ma-
terni. **Damasce⁹.**
Dolores q^u auf-
fugit Maria paris-
ens: hos tempore
passionis christi su-
stinuit. **Ex** his pa-

tet q^u maius fuit martyrium beate virgi-
nis q^u aliorum sanctorum. **Unde Hierony-**
mus in sermone de assumptione beate Ma-
rie virginis dicit: q^u quia in parte impas-
sibili passa ē plusq^u martyr fuit: q^u alij mar-
tyres.

5
0
f
60

tyres passi sunt in corpore: ista in corde. Et
reuelant ex multis cordibus. Id est. ex mul-
torum cordibus. Cogitationes. que prius oc-
cultabantur. Nam tempore passionis chri-
sti patuit malicia sacerdotum: odium iudeo-

rum: duricia popu-
li: inconstancia pila-
ti: auaricia Jude:
pusillanimitas pes-
tri et aliorum aposto-
lorum: et constantia fi-
dei in Maria vir-
gine. Lu. v. Licet
beata virgo ex pas-
sione filii maxime
afflicta fuerit: tamen
in fide immobilis et fir-
miter stetit. Alii au-
tem apostoli et disci-
puli. quodlibet solidi
dicuntur dubitasse:

se et circa hanc fidem fluctuationem diuer-
sarum cogitationum habuisse: usque dum vi-
derunt ipsum a mortuis resurrexisse: Et
erat Anna prophetissa quia donum prophetie
habuit. Illa phanuel de tribu Aser. Soror.
qui fuit patriarcha et in numero duodecim
patriarcharum octauus. Et sic commendat sancta
Anna a generis nobilitate: Hec scilicet
Anna precesserat in diebus multis: et vi-
xerat cum viro suo annis septem. Scilicet fi-
diu deinde carnem suam cum alio. Unde Be-
n. ij. Erunt duo in carne una. Virginitate sua
quia usque ad matrimonium virginitatem suam
seruauit: et hec vidua erat usque ad annos
octoginta quatuor. Nec commendatur quod tam
longo tempore in viduitate permansit: et
quis iuuentis fuit quando vir suus obiit:
tamen alium virum non duxit. Que non di-
scedebat de templo. Ly. non quod ibi semper
esset: sed frequenter. Sic in congruo tempo-
re sollicite frequentanti ecclesiam. Dicuntur co-
muni modo loquendi: talis semper est in ec-
clesia. Ieiunius quibus incentiuus carnis
reprimi. et obseruationibus. id est. sacris ora-
tionibus: quibus mens in deum eleuatur:
seruiens nocte ac die. id est. valde frequen-
ter: et hec ipsa hora supueniens. scilicet in
die purificationis Marie. Ly. non a casu
vel a dispositione humana: sed spontanea

reuelatione: sicut dictum est de Symeone
constebat. scilicet gratias agens deo pro tanto
beneficio et loquebatur de illo omnibus qui
expectabant redemptionem israel. id est. po-
puli israelitici: annuncians eis natum esse sal-

uatorem mundi: et
ut perficeret omnia
secundum legem domini.
scilicet Maria et Jo-
seph: scilicet nihil
obmittentes quibus
non tenerent. Res-
uerfi sunt in galilea
nam in ciuitate sua
nazareth. Puer autem cresce-
bat. scilicet in
corpe secundum quod homo
et confortabatur. Au-
gmento roboris quo
ad corpus. plenam sa-
pientiam quod in eo sunt

omnes thesauri sapientie et scientie absconditi: et gratia
dei erat in illo. Ly. quod totam plenitudinem
gratie habuit ab instanti sue conceptionis. Et
quod ad ostensionem in effectu magis appa-
rebat: secundum quod ille in corpore crescebat. Unde
de Theophyl. dicit: Si christus a iuueni-
tute omnem sapientiam suam demonstrasset vi-
sum fuisset quasi prodigium. Ergo cresce-
bat non sic intelligendum est quod quasi aliquo
tempore minus habuisset de gratia et sapie-
ntia: et postea horum recepit incrementum
quia plenus fuit diuinitate sapientia et scien-
tia ab instanti sue conceptionis. Dicuntur autem
notant: crescebat. id est. crescere videbat: nunc
minus nunc magis suam sapientiam manife-
stans et gratiam. Sicut sol quibus eiusdem lu-
cis et caloris sit mane sicut in meridie: tamen
crescere et augeri: dicuntur quo ad eos qui ma-
gis eius lucem et calorem percipiunt. Unde
circa presens euangelium ubi dicit: Et tuas
ipsius animam pertransibit gladius. Sciendum
quod gladius Symeonis nonne pertransiit
animam virginis Marie tempore passionis chris-
ti. Primo quando audiuit eum captum et li-
gatum esse a iudeis et presentatum primo An-
ne postmodum Cayphe. Secundo quando in die pa-
rasceus hora tertia vidit eum exire cruce
portantem inter duos latrones: disputum fla-
gellatum et coronatum: vadentem ad locum pas-

honis et mortis sue festinat. Tertio quoniam vidit eum exui nudum et super crucem clavis affigi. Quarto quoniam vidit eum in cruce eleuari et a sacerdotibus iudeorum et ab alijs pretereuntibus ei conuicia inferri dici. Nach quod destruis templum dei: et

in triduo reedificas illud: alios saluos fecit: seipsum non potuit saluum facere: si filius dei est: descendat nunc de cruce. Quinto quando audiuit eum petere bibere et non potuit habere haustum aquae: sed datum fuit sibi vinum felle mixtum. Sexto quoniam vidit eum pro maximo dolore lacrimas mittere dicentem: De

us meus deus meus: ut quid me dereliquisti. Septimo quoniam pro maxima pena clamans in cruce voce magis emisit spiritum. Octauo quoniam post mortem vidit cor eius lancea perforari. Nono quoniam corpus eius est depositum in cruce tunc iesu christi filium suum in brachia sua suscepit: et ostendit omnia vulnera eius.

Postilla.

Postquam summati sunt dies octo ut circuncideretur puer. Luce. ij. Quo die hoc euangelium factum sit audite: quod die octauo a natiuitate christi. An initium illius euangelium scribit. s. Lu. quod reuersi sunt pastores. s. postquam inuenerunt mariam et ioseph et infantem positum in presepio: glorificantes et laudantes deum in omnibus quod audierant et viderant sicut dictum est ad illos. Et tunc statim sequitur illud euangelium. [Postquam summati sunt dies octo] hoc. Hodiernum euangelium est breuissimum in littera: sed profundissimum in sententia. Cuius nomine vocabulo vocatur festiuitas ista nouum annum. Et merito: quod christus qui nouum hominem propter nos factus est nouum sanguinem in sua puericia hodie incepit effundere quoniam hodie circuncisus fuit. Sciendum quod hodie recolimus tria festa que tangunt in euangelio. hodie. Primo octauam natiuitatis christi: et hoc exprimit notandum cum dicitur: [Postquam summati sunt dies octo] scilicet a natiuitate christi computando. Secundo circuncisus christi cum dicitur: [ut circuncideretur puer] sic enim preceptum fuerat Gen. xviij. Infans octo dierum circuncidetur in vobis. Et masculus cuius proputis caro circuncisa non fuerit peribit de populo suis: quod patrum meorum irritum fecit.

Et in nouo testamento baptisamur loco circuncisus. An christus dicit in nouo testamento. Jo. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto: non potest introire in regnum dei. An Beda super primum euangelium. Illud quod nunc facit baptisimus: hoc tunc fecit circuncisus.

Tertio salutiferi nominis impositione. An dicitur: [vocatū est nomen eius] iesus: quod vocatum est ab angelo postquam in utero [scilicet virginis] percipitur ut patet Lu. j. Vocabis nomen eius iesum. Sicut angelus dixit ad ioseph ut Mat. j. Vocabis nomen eius iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a

peccatis eorum. Querit si iesus est saluator quare tunc non omnes homines saluantur? Respondetur: quod hoc non accidit ex parte iesu: sed ex culpa ipsius hominis: ex emplum istius ponitur prout sic. Si quis ad ostium vniuersi pulset et non ingrediat: hoc non est ex culpa pulsantis: sed non apertis: sic si iesus ad ostium cordis pulset: et si non ingreditur non est dei ita: re volens: sed hominis aditum prohibens. An Apocal. iij. Ego sto ad ostium et pulso. An sanctus Dionysius. quod enim sol domus exiit clausa fenestra non illuminatur: non est culpa solis sed hominis fenestram non apertis. Tertium exemplum ponit Ambrosius. Si enim porrigo tibi pomum et tu non accipis: quod tu non habes pomum non est culpa mei dantis: sed tui non accipientis. Item dicitur ad Hebr. xij. Videte ne quis desit gratie dei et cetera. Circa hoc euangelium ubi dicitur: [Vocatū est nomen eius iesus]. Notandum quod papa Johannes xxij. statuit ut quicumque in missa quoniam nomen iesus nominat geniclarum fuerit: vel quod tunc tunc peccet vel inclinans faciat reuerentiam: huius scriptissimo nomine iesu obtinet. xx. dies indulgentiarum: prout hoc habet publicum instrumentum littere authenticæ. Item notandum quod hodie secundum Augustinum. i. festum. s. kal. Ianua. pagani olim maximum habuerunt festum in kal. Ianua. Nam sanum crediderunt quando deum esse et duas facies ei figurabatur: unam a parte anni: in signum futuri anni: et aliam a parte post: in signum preteriti anni: unde quodam sex vestes suas mutauerunt: alij facies: alij pecudum vestes induerunt: alij canticos: luxuriosis cecinerunt: alij auguria fuabatur: alij

5
63
f
60

mensas nocte pabāt: credētes satietatē vētu
rā fructuū: alij strenas. i. localia tradiderūt
amicj hodie pmo mane i signuz boni āni: q
oīa p xpo dimittere debem⁹: et filia circa ec
clesias et dei cultū pplere debem⁹.

Postilla
Bi ē q na
sus ē rex iudeorū.
Mat. ij. In initū
illi euange. scribit
b. Mat. in pce. ca.
q cū ēēt dīponata
mat iesu maria iō
seph anteq pueni
rēt iūcta ē in vtero
hūs d spūscō. Jos
seph at vir ei⁹ cum
ēēt iust⁹ et nollet eā
traducere voluit oc
culte eā dimittere.
Dec at eo cogitāte
āgel⁹ dñi i somno
apparuit ei dī. Jos
seph fili dauid: no
li timere accipe ma
riā pūgē tuā: qd ei
i ea natū ē d spūscō
ē. Pariet at filiū: et
vocab nōm ei⁹ iesū
Ipe ei saluū faciet
pplz suū a pctis eo
rū. Tūc p modū seqt enāg. hodie. [Cū q
nat⁹ ēēt iesus]. supple dñs saluator d ma
ria xgle fm hūanitatē [in bethleē iude.]
Hoc ē ad dīaz alteri⁹ bethleē q est in
galilea i tribu zabulon: d q hēf Josue. xix
[In dieb⁹ herodia] scz ascalonite: q fuit gē
til⁹ et idume⁹ et p m⁹ rex alienigena i hierlm
et sup pplm iudaicū pstitut⁹. [P 20 q sciē
dū q tres fuerūt herodes. s. ascalonita: anti
pas: et agrippa. Versus. Ascalonita necat
pueros: antipa iohēz. Agrippa iacobū mit
tēs i carcere petr. Itē sciēdūz q xps tunc
tpis nat⁹ ē cūz pmo ablatuz fuit regnū a iu
deis: et qn alienigena regnuit: vt ipleref p
phēcā iacob Gen. xlix. Nō auferet sceptr⁹
d iuda: nec dux d femore ei⁹: donec veniat
q mittēd⁹ ē. Et a tpe q iacob ppbauerat p
phēcā illā fluxerūt. M. clv. āni [Ecce magi
q b oriēte] q dicūt magi. ppē magnitudinē

sapie et scie [veneūt hierosolymā] Itē Glo.
eo q crediderūt: qz tal puer nō nisi i vrbē re
gia nasci debuissz [dicētes: vbi ē q nat⁹ est
rex iudeorū] xps rex iudeorū est dicit⁹: qz ad
īpos spaliē ē missus: vtz Mat. xv. Nō suz

In Epiphania domini Eua.
gelium Matth. II.

Quoniam natus
ēēt iesus i bethleē iude: i diebus
herodis regj. Ecce magi ab oriē
te veneūt hierosolymā dicentes:
Ubi ē q nat⁹ ē rex iudeorū: vidi
mus enī stellā ei⁹ i oriēte: et veni
mus adorare eū. Audiēs at hero
des rex turbat⁹ ē: et oīs hierosoly
ma cū illo. Et pgregās oēs prin
cipes sacerdotū et scribas ppli sci
scitabāt ab eis vbi xps nasceret.
At illi dixerūt: In bethleēz iude.
Sic enī scriptuz ē p ppām. Et
tu bethleē terra iuda neq qz mini
ma es i pīcipib⁹ iuda. Ex te enī

missus nisi ad ones
q pīerūt dom⁹ isrl.
Itē qz cū eis nutriz
t⁹ et puerat⁹ ē. s. i
nazareth vt habet
Lu. iij. Notādūz
q ille titul⁹ a trib⁹
regib⁹ ē hodie nun
ciatus et a pilato in
die pasceus pīr
mat⁹: qn fec scribī
titulū et cruci affigi
Iesus nazaren⁹ rex
iudeorū [vidim⁹ ei
stellā ei⁹ i oriēte et
vēim⁹ adorare eū]
Uñ Aug. dīc Ma
gi traditionē balaā
seqbātur: q dixit vt
bēt thume. xxiij.
Dixit stella ex iac
cob. Et fm Chry
so. Cum magi sup
mōrē q dīz victorial
pīsterēt et vēnī ado
rarēt stella adīstar

puerū crucē in capite hñs eis apparuit: ex
cui⁹ aspectu erāt valde gāuiss: vt suis tpib⁹
meruerūt videre stellā illā quā ppā balaā
longi tpib⁹ ante pdixerat: et statī arripīe tes
iter: stella āncedēte eos veneūt ad puerū
adorādū: et mūera ei offerēda: et illa stella n
tū in nocte sz etiā in media die appebat: et
solis radīos vīcit i claritate: qd n est xtrū
aliarū stellarū. Fulgē. Puer nat⁹ nouā stel
lā fabricauit. Sed quō i xliij. dieb⁹ tā cito
veneūt ab oriēte i hierlm: q est i media pte
mūdi sita: Rūdet Remi. q puer ad quem
inert potuit eos taz i breui spacio tpis ad se
reducere. Uñ Aug. dīc. q tres magi iter
vni⁹ āni. xliij. dieb⁹ pegerūt [audiens at he
rodes rex] scz regē natū iudeis d genere iu
deorū cū ipe cēt idume⁹ et d allā gēte [tur
bat⁹ ē] timēs ne regē reuoluto ad iudeos: ip
se expelleret a regē: et semē ei⁹ p⁹ ipm: ideo

In Reg. sup. Mat. codices quib⁹ genealogia iudeoꝝ textū cremavit [et oīs hierosolyma cum illo] causa timoris: ne rex natus regiones et populū vexaret et aggruaret [et aggregas oēs pñcipes sacerdotū et scribas populi] q̄ erant legis doctores [scilicet]

tabat ab eis ubi xp̄s nasceret. [At illi] sicut periti in lege [rñderūt: in bethleem iude. Sic enī sc̄ptū ē p̄ ppham] Michae. v. [Et in bethleem terra iuda nequaquā mīma es in pñcipib⁹ iuda: ex te enī exiet dux q̄ regat pplm̄ meū israel.] An̄ in ps. xlvij. Ipse reget nos ī secula. Ande Leo papa. Fp̄us q̄ serui formā acceperat et nō venit iudicare s̄ iudicari: bethleem p̄legit natiuitatē et hierosolymā passionē [tūc herodes] Ly. cognito loco natiuitatis xp̄i ex eoꝝ rñsione [clam vocat magi diligēter didicit ab eis tps stelle q̄ apparuit eis] dicit ei clam. i. occulte: cū

esset alienigena nō pñdebat d̄ iudeis: et iō voluit suū pñliū eos latere [et mittēs illos ī bethleem dixit: Ite diligēter infrogate de puero: et cū inueneritis renūciate mibi: vt et ego veniēs adorē eū] Ly. Spondet falsū obsequiū vt facili⁹ eos decipiat: et ad redeū dū ad ipsum inducat. Bāba. Finxit se vultu et verbis eum adorare velle: quem iniusta cogitatiōe tractabat occidere [qui cum audissent regem abierūt] recedentes d̄ hierusalem vt irent d̄sus bethleem [et ecce stellam quā viderāt in oriēte antecedeat eos] Ande Chrys. super Mat. Ex hoc ostendi

exiet dux: qui regat populum meū israel. Tūc herodes clam vocatis magis diligēter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis. Et mittēs illos in bethleem dixit: Ite et diligēter interrogate de puero: et cū inueneritis renūciate mibi: vt et ego veniēs adorem eum. Qui cum audissent regem abierūt. Et ecce stella quam viderant in oriente antecedeat eos vsq̄ dum veniēs staret supra ubi erat puer. Vidētes autē stellam gauisī sūt gaudio maḡ valde. Et intrātes domū: inuenerūt puerū cū maria matre ei⁹. Et p̄cidentes adorauerūt eū. Et apertis thesauris suis: obtulerūt ei munera: aurū: thus: et myrrham. Et responso accepto in somnis nē redirent ad herodē: per aliā viam reuersi sunt in regionem suam.

tur quia cum stella duxisset magos in hierusalem abscondita est ab eis: vt relicta stella cogerēt de christo interrogare: vt ipsi magi qui prius fuerant cōmoniti celesti signo pñmarent ex dicto pphetico et ex doctorū

hebraicoꝝ responso: sicut iam supra dictū est [vsq̄ dum] veniēs staret supra ubi erat puer] Stetit enī sup. caput pueri: q̄si dices: hic est: vt q̄ loquēdo monstrare nō poterat: stando mōstraret [et intrātes domū] .i. diuersorū ubi puer natus fuerat [inuenerunt puerum cū maria matre ei⁹] p̄te creditur cum beatavirgo ante diuersorū equitatē magnū v̄disset: recepit puerum de p̄sep̄io super gremiū: et ī brachiis suis sic se matre pueri ostēderet Bāba. Diuino autem nutu factū est q̄ abiret ioseph ne aliqua occasio male suspitiōis daretur gentib⁹ [et p̄cidentes adorauerūt eū] Ly. Ex quo patet

q̄ coguerūt ipsius dñitatē p̄ diuinā reuelationē. Cum enī viderent puerū pannis vilibus inuolutū in gremio paup̄is matris positum: nullum regie dignitatis humane habentem signum: non est verisimile q̄ talem reuerentiam ei exhibuissent: nisi aliqd̄ supra hominē cognouissent. Ande Chrys. Iusto. Purum viderunt hominem et agnouerunt redemptorem: illuminati ī fide credentes hunc puerum esse saluatorem mūdi quem quesierāt [et apertis thesauris suis obtulerūt ei munera: aurū thus et myrrhā] Ly. ista tria obtulit quilibet istoz. s.

aurū ad sustentationem paupis mris et filij:
thūs p̄ fetore loci: myrrhā ad p̄solidāda mē
bra pueri. Itē p̄ aurū scabāt regiā dignita
tē: p̄ myrrhā hoīs mortalitatē: q̄ myrrhā
solēt inūgi corpa mortuorū: p̄ th̄ ipsi dīni

tarē: q̄ th̄ ad ho
norē dīnū p̄cremāt
Itē q̄ magi a pue
ro habuerūt tripli
cē subaz. s. corpus:
aīaz: et res tpales.
Fecerūt igit̄ homa
giū regi puero na
to d̄ corpe: q̄ p̄ci
derūt in q̄ notat̄ eo
rū maḡ hūilitas: et
i hoc rep̄hēdit sup
bia illoz xpianorū
q̄ nō flectūt genua
sua i eleuatiōe cor
poris xpi in missa.
De aīa: q̄ adoraue
rūt eū: i q̄ notat̄ eo
rū fides. De suba
tpali: q̄ ei munera
obtulerūt. Pl̄ enīz
nō h̄z hō nisi corpa
aīaz et tpalia. Seq̄t̄
[et responso accep
to]. s. p̄ angelū ne
redirēt ad herodē:
p̄ aliā viā reuerf̄ sē
i regionē suā. Lx.
sc̄z pacto obsequio
q̄ descēderūt ad ma
rez ide p̄ nauē trāf
fretātes abierūt in
tharsuz: q̄s cogit̄
herodes iratus po
stea naues tharsen
siū incēdit: s̄m q̄s
fuit p̄batū p̄ dauid i ps̄. xlvij. In spū ve
hem̄ti p̄teret naues thars̄. Q̄n̄ circa p̄n̄s
euāg. ubi d̄r: In dieb̄ herodis reḡ. Hic q̄
rit̄ q̄re n̄ dixit i dieb̄ octauiani cesar̄. Re
spondez euāgelista hoc dixit vt videat̄ im
pleta p̄phēcia iacob: q̄ habetur Gen̄. xlix.
Hō auferet̄ sceptrū d̄ iuda: et dux d̄ femore
ei: donec veniat q̄ mittēd̄ ē: s̄z iā ablatuz
erat sceptrū d̄ iuda: q̄ iste herodes erat aliē

nigena: et erat p̄m̄ rex iudeorū: et sic euāge
lista p̄bat xpm̄ vēisse ex triplici p̄phā. Ia
cob q̄ p̄phētauerat t̄ps xpi: vt iā dictū est.
Et ex p̄phēcia Michē: q̄ p̄phāuit d̄ loco
vtz h̄ in euāge. Et tu berhleē terra iuda et

Et ex p̄phēcia ba
laam: q̄ p̄phāuit d̄
ortu stelle: vtz i Hu
me. xxliij. Orietur
stella ex iacob. Ma
nifestū est q̄ x̄p̄s na
tū esse cū omēs iste
tres p̄phētie vno
tpe sint implete.

Postilla
Am factus
eēt iesus an
noz. xij. Luce. ij.
Diloria h̄ euāg.
facta ē āno xpi. xij.
xviij. kal̄. Maij. ser
ria. iij. luna. xv. in
ditiōe. iij. Cū euā
ge. Lu. nob̄ declar
at̄ quō x̄p̄s fuit i
tēplū p̄ntat̄: et a sy
meone et ab āna viz
dua laudat̄: sic d̄i
ctū est in p̄cedenti
dñica. Et p̄ q̄ de
clarauit quō x̄p̄s i
egyptū portat̄ fuit
in q̄ septē ānis fuit
Et cū iā rediisset de
egyptū p̄ mortem
herodis: et fuisset i
āno ānis cū parēt
bus suis i nazareth
[factuz ē aut̄ āno
xij. ascēdētib̄ parē
tib̄ suis hierosoly

Dominica infra octauam Epi phanie. Euangelium Lu. II

In illo tem
pore. Lx fact̄ eēt iesus
ānoz. xij. ascēdētib̄ illis hieroso
lymā s̄m p̄suetudinē diei festi: cō
sumatisq̄ dieb̄ cū redirēt: remā
sit puer iesus i hierusalē: et si cog
uerūt parētes ei. Existimantes

mā s̄m p̄suetudinē diei festi iudei enīz ter
hebāt i anno p̄ceptū eūdi i hierlm̄. In pa
sca q̄s fuit festū azy mox p̄ hoc festū reco
lebāt exitū et libationē d̄ egypto. Sec̄do in
penthecosten: p̄ q̄s recolebāt mēoriā legis
date in q̄dragesima die ab exitu d̄ egypto.
Tertio i scenophēgia seu i festo tabnaclo
rū: p̄ q̄s recolebāt quō p̄. xl. ānos i deserto
bitabāt i tabnacul̄. In his fest̄ q̄libz vir re

nebat se putare i hierlm cum hostijs a deo
deſtinas: s mulierib? n fuit pceptuz: si tn
comitabant viros suos bonu erat z laudas
bile. S q erat valde remoti poterant se in
duob? festis excusare: s n s festo pasche nisi
necessitate iſtirma

tis. Argo die **A**ſ-
cendeb? ill. **B**or.
ad lram. qz galilea
erat i plano vbi na
zareth fuit lita in q
xps fuit annuſiat? z
educat?. Hierl? at
erat i montanis: z di
ſtat nazareth a hie
ruſale p tres dietas
S qz fm **B**rego.
Dis xpi actio e no
ſta inſtructio. Er
go xps hoc in .xli.
ano fecit: vt nob ex
emplu daret vt eti
am libere ecclias
viſitem?. (Colum
matisqz dieb?). ſez
octo: pntentib? ad
ſolenitate cu redi
rent ſez maria z io

eph remaſit puer
ieſus i hierlm: z no
coguerit petes ei?
id e. n aduerſe q
remaneret. **D**oc eſt
ptra illos qui raro
manet i ecclia vſqz
ad fine miſſe aut ſmōis: ſz diabolo iſtigate
cito exeit? z i cimiterio vel foro ſtat z iutili
bus z qnqz nociuis ſmōib? ſe occupat: vt
patz **Jo**. viij. Qui ex deo e vba dei audit
ppterea vos n audis: qz ex deo n eſt? [exi
ſtimates at illu eſſe in comitatu] **S**uil. **F**i
lijs iſrl ad feſta pſuetib? vel ad ppa redeu
tib? mos erat ſeorſu viros z ſeorſuz femias
icedere. pueri cu qlibz parente indifferent
ire poterat: z io maria putauit ieſu ee in co
mitatu viroz cu ioseph: ioseph putauit euz
ee in comitatu mulieru cu maria: z ſic pdi
deſt ieſu [veneſt iter vni? diei]. i. i eadez
die q redieſt d hierlm [z qrebāt eū] ſez ſe
cūda die [inſe cogtos z notos: z nō inueniē

tes eū: reuerſi ſe] ſez tertia die [in hierl? re
qreſtes eū. **E**t factu eſt p? triduū: inuenerūt
illu in tēplo] **N**ō in foro neqz i ludo ſic pue
ri ſa ſolēt inueniri: ſz i tēplo vbi dom? oſois
eſt [ſedētē in medio doctoꝝ] audiētē illos z

inſeꝝgantē eos.]

2y. vt meli? poſſz
oēs audire z meli?
cu eis pſerre. **D**oc
ē enī ſapiētis pmo
audire z poſtea inſe
rogare [Stupebāt
at oēs q euz audie
bāt]. i. valde mira
bant [ſup prudētia
et rñſis ei?] qz aliaſ
laudatū fuerat q
puer tal? erat: tā ſa
pientē loqret [vidē
tes] ſez maria z io
ſeph eum in medio
doctoꝝ [admirati
ſe. **E**t dixit mſ eiꝝ
ad eū. **F**ili qd feci
ſti nob ſic: **E**cce pſ
tu?] ſez putatiu? z
nutriti? [z ego do
lētes qrebam? te]
Dic inſtruē pntes
qlit ſe i correctiōe
debeat hſe ad fili
os vt pſuſioſ? z ma
ledic? vbiſ n pſur
bent pueros ſuos.

Corripiedī enī ſūt

pmo cu benignitate: z ſi n iuuat tūc cu vga
aſpa: vtz **P**rouerb. xliij. **N**oli ſubtrahere
a puero diſciplinā: ſi enī pcuſſer? eū vga n
moriet: z aīaz ei? d inferno libab. **N**otādū
q nunq legiſ in euāgelijſ ioseph ieſu locu
tū fuiſſe: ſz hoc ſp marie vginī dimittēbat:
qz ad ipaz tanq ad veram mſez ptinebat.
Ite h qrit qre ioseph d? pſ ieſu euz nō ge
nuerit eū. **D**icēdū q dicebat pſ ei? ppter
tria. **P**rimo pſe hoīm opīnionē: vtz **Lu**.
liij. vt putabāt fili? ioseph. **S**ecdo pſe eiꝝ
nutritionē: qz fm **O**rig. ſic appellabāt io
ſeph. ſ. pſ ieſu: qz nutriti? ei? fuit. **T**ertio
pſe plugalē deſpōſationē. ſ. ioseph z ma
rie. **H**ā ſz **A**ug. **Q**uō puēſit? xps d? ſi

Hic Ioseph q̄ si esset aliunde adoptat⁹. Itē
quare Maria x̄go p̄posuit Ioseph ante se
di. Pater tuus et ego volētes querebam⁹
te: cum tamē sit mā dei et regina celi? Res
spondet primo p̄pter humilitatē quā ha-

tiam non tenebit Iesus autē p̄ficiebat etiā
te. Sor. quo ad corporis incrementū. scz b
infantia ad puericiā: de puericia ad iuue
tutem et sapientiā. 2y. non q̄rum ad rem
sed q̄rum ad ostensionē in effectu: in q̄tuz

sapientiā suā nō
tū humanā sz etiā
diuinā magis ostē
debat s̄m suū bene
placitū: et put nos
stre salutis expedie
bat apud deū et
apud hoīes. id est
deo ad laudē: et ho
minibus ad salutē
p̄ficiebat.

**Dominica .I. p̄ octauas Epi
phanie Euange. Johan. II.**

N illo tem
pore. Nuptie facte sunt
in chana galilee et erat mater ie
su ibi: vocatus est autem et iesus
et discipuli eius ad nuptias. Et
deficiente vīno dicit mater iesu
ad euz. Vinū non habent. Et di
cit ei iesus: Quid mihi et tibi est

villa distat a hierusalem quasi trib⁹ diebus
Et iste nuptie facte sunt eadē die qua chris
tus baptizat⁹ est reuoluto vno āno et erat
mater iesu non dicit q̄ fuerit vocata: quia
ratione p̄sanguinitat⁹ venerat tanq̄ officio
sa sicut et abiit in mōtana ad Elisabeth ad

mā. Scdo vt exem
plū daret alijs mu
lierib⁹ honorādi vi
ros suos et ait ad il
los: qd est q̄ me q̄
rebatis? Iez int̄ con
sanguineos et notos
nesciebatis quia i
his que patris mei
sunt scilicet celest⁹
opoz me esse? qz
aliū patrem nō ha
beo. Dige. in ces
lis sine matre: i ter
ris sine p̄re et ipsi
nō intellexerūt ver
bum qd loq̄batur
2y. qz adhuc non
erāt assueti talia au
dire ab eo et descē
dit cum eis et venit
nazareth ad eorū
p̄solationē et erat
ibi subdit⁹ illis ad
nostrā instructionē
et mater ei⁹ p̄suas
bat oīa verba hec i
corde suo. Omnia
enī que vidit v̄l au
diuit a chris̄to fieri
quoz tunc plenam
cognitionē tenuit.
Unde Beda. Altr
go Maria que non
intellexit siue que
nondum intellige
re potuit ponit oīa
i corde suo quasi ru
mināda et diligenti⁹ scrutāda recondebat.
Hoc est p̄tra nos obliuiofos: qui nec aliqd
qd de deo et salute animarū nostrarū audis
mus: memoriē retinem⁹: sed sum⁹ sicut vas
p̄fractū qd nībil potest p̄tinere. An Eccl.
xxj. Cor factū q̄si vas p̄fractū omnē sapien

Postilla.
Nuptie fa
cte sunt in
chana gal
ilee Jo. ij. Miracu
lum istud dñs Ie
sus fecit anno eius
xxxj. octauo yd⁹ Ja
nuarij. luna. xv. fe
ria. ij. inditiōe. iij.
Ante initū illius
euange. scribit san
ctus Johan. de vo
catiōe discipulorū
chris̄ti: tūc dicit eis
Anē dico vob vī
debitis celum aper
tum et angelos dei
descendētes et ascē
dentes sup filiū ho
minis. Tunc sequi
tur euange. hodie
nū Nuptie facte s̄
in chana galilee.
Sor. Chana est no
men ville in q̄ facte
sunt nuptie in pū
cia galilee. Et ista

seruendū ei **Tu. j.** **Ratōe** hui⁹ etiā voca-
tus fuit dñs iesus cū discipulis suis. **Chry-**
so. **Vocat⁹** est Iesus ad nuptias nō vt ali-
quis magn⁹ sed vt sanguineus: et ipse vt
humilis nō respuit s; venit. **Sed** quō vo-

cati sūt iesus et ma-
ei⁹ et discipuli ad nus-
ptias cuz eēnt pau-
res qles nō solēt ad
puiua vocari. **Nū-**
de q spōsus et spō-
sa paupes fuerūt et
iō paupes iustabāt
Xps at nuptijs inē-
eē voluit vt nupti-
as ap. pbarer et erro-
rē eoz excluderet q
nuptias dñāt. vñ

Beda. Si thoro i.
maclato et nuptijs
dñi castitate cele-
bratis culpa inesset
neq; dñs iesus ad
has vñre voluisset:
vñ. j. **Cox. vij.** **Itō**
peccat mlti si nubat
si vxorē accepisti si
peccasti: si nupserit
Xgo nō peccat et de-
ficiēte vino in ipso
puiua qd signū est
paupiat. **Vocat mī**
iesu ad eū. **Vñ nō**
hnt. i. mīstri ad p-
pinādū et dñe ei Ie-
sus: qd mibi et tibi
ē mlti. **Tho. q. d.**

defect⁹ ille nō p̄tinet ad me vel ad te: sed ad
illos qz sūt nuptie. **Nōdum** vñt hora mea]
Chrys. q. d. qd inērogas et per; vt faciā mi-
raculū ante q sit hora p̄uētes ad hoc. **Licet**
enī vinū dñceret: nōdū tñ defect⁹ vini erat
oib⁹ manifest⁹: **chris.** aut volebat vt oēs p-
scirēt defectū vt sic postea miraculū esset oī-
bus certū et manifestū. **Vocat mī** Iesu mīnī-
stris. i. fultorib⁹ puiuij [qd cūq; dixerit vo-
bis facite] **Tho.** **Credēdum** est q. b. Xgo
nunq; aliqd petijt a filio qd ipse nō fecerit.
Et nō. l. z aliqntulū dare videre mī rñdes
resipa tñ firmissime sciuit eū facturū qd peti-

uerat. **Et** iō dñe mīstris qd cūq; dixerit vob⁹
facite. **Erāt** aut ibi. i. i domo puiuij [lapi-
dee hidrie sex posite s; purificatōz iudeoz
rñ]. i. morez iudeoz: vtz **Mar. vij.** pha-
risei et omnes iudei nisi crebro lauent ma-

nus nō māducāt pas-
nē [capientes]. i. ca-
pere valētes [singule
metretas. i. mēsu-
ras [binas vlternas
dñe eis]. i. mīstris
[iesus] rogat⁹ a ma-
tre [Implete hidri-
as aq; et impleuerunt
eas vsq; ad sumū]
vt nihil vacuitatis
remaneret et dicit
eis iesus] **Tho.** **Nā**
facta transmutatōe
cui⁹ oīpotētia iam
aquā in vinū puer-
terat. **Ergo** pōt silt
panē in corp⁹ et vi-
nū in sanguinē trās-
mutare. **Haurite**
nūc et ferte architri-
clino] vñ **Chrys.**
Architriclin⁹ dñr q
sordiator vlt dispēs-
sator i puiuij et tu-
lerit] sūm impiū dñi
nri iesu xpi. **Et** nō
tādū q mīstri obe-
diētes fuerūt i fūde⁹
i hauriē⁹ et i dferē-
do] vt aut gustauit
architriclin⁹ aquaz

vinū factū: et nō sciebat vñ eēt: mīstri at scie-
bāt q hauserāt aquā: vocat spōsū architri-
clino] dñe ei: oīs hō p̄mū]. i. in pñ⁹ puiuij [bonū
vinū pōit] i mēsa et cū inebriati fuerūt cibo
et potu bōi vñi [tūc id qd dñer⁹ ē]. i. unū⁹
bonū [tu at fualti bonū vinū vsq; adhuc i-
mo optimū sic] **Chrys.** dñ. hoc ē gñale i oī-
bus miracul⁹ q sp ad nobili⁹ terminat q; na-
tura possit: nūq; nata fecit ita bonū vinū sic il-
lud fuit: **Nūq;** aliq; pistoz ita bonū panē fe-
cit sic qn xps p̄aef mltiplicauit vñ xpi hoc
qui comederūt de panibus istis voluerunt
eum facere regem. **Johan. vj.** **Itē** natura

nunq̄ potuit dare ita claz̄ & acutū visū su-
cut ip̄e xp̄s dedit ceco nato. Jo. ix. Hoc in-
itiū signorū fecit iesus in chana galilee & ma-
nifestauit gloriā suā. Glo. i. latente dīnita-
tem rōne edificatiōis discipulorū. An subdi-

tur [& crediderūt i
eū discipuli ei?]. i.
firmi? crediderūt:
qz viso miraclo ro-
borati sūt i fide am-
pli? & amore eius.
Ubi notādū qz san-
ctus Tho. d. aqno
in. iiij. pte sūme. q.
xliij. di. qz dñs an
illud miraculū con-
uersiōis aq̄ in vinū
nullū aliud fecit in
hūana natura: & tō
libellus d. infantia
saluatoris p̄trari tū
hui? dicens repro-
bat? ē tanq̄ ab he-
tetis? p̄fect? vtz in
secreto Sela. An
circa p̄ns euāgel.
vbi d. Ruptie fa-
cte sūt i chana gal-
lee rē. Querit qd
efficit m̄rimoniū?
Respōdet hug de
prato qz p̄sensus ex
p̄ssus volūtari? & n̄
fieri? vel coact? de
x̄bis d. p̄nti efficit
m̄rimoniū: carnis
aut copula ip̄m plu-
mat: alia at̄ qz prece-
dūt vt p̄missio d. ac-
piendo sē sponsalia
nec efficiūt m̄rimo-
niū: sūt q̄ comitant̄
vt missio anulī que est signū m̄rimoniū & in-
strumētū. Et oīa alia q̄ obfuant in m̄rimo-
nio sūt qdā solēnitates m̄rimoniū: nō qz effi-
ciūt m̄rimoniū. Cōsensus at̄ ille ē in coha-
bitationē p̄petuā & i copulā carnalē. Item
notādū qz in xp̄ianū & q̄cūqz aliā p̄sonam
nō baptizatā: nō pōt esse plūgiū: cū baptis-
mus sit ianua oīum sacramētorū. Sicut si ali-

q̄s infidel? p̄uertit ad fidē: & ei? vxor nollet
p̄uerti: pōt accipere aliā vxorē. Et sile ē d. vx-
ore qz nō est p̄uētiō luc? ad tenebras [neqz
xp̄i ad belial: vt dicit apls. ij. Corinth. vj.]
Itē qū q̄s timore coact? accipit aliquaz: si

enī postea qū est in
loco tuto nō p̄sens-
tit pōt eā dimittere
qz m̄rimonia d̄bēt
esse libera rē. Itē
notādū qz p̄bus in
poli. dicit. Mas n̄
deberet p̄here ante
xxvij. añū: & puella
añ. xvij. añū: alias
fetus im̄p̄ficitur: qz
mas & femia tūc nō
crescūt: oportz tñ &
p̄ueniri p̄nt p̄fesa-
ta tpa aliqñ p̄pter
incontinentiā.

Postilla

Quā descē-
disz iesus
d. mōte rē.
Mat. viij. Mar. i.
Lu. v. Historia h?
euāg. facta est āno
xp̄i. 31. ij. yd? Jul.
feria. v. lūa. 16. idē
tōe. 4. Glo. p. qz
dñs docuerat disci-
pulos i mōte descē-
dit i vallez: vt tur-
bas doceret & sana-
ret turbaz i firmos
q̄ seq̄bāt eū. Disci-
pul? ei tāqz p̄fectio-
rib? fmonē fecit in
mōte: turb? at̄ tanq̄
im̄p̄fecti i valle p̄-
dicauit: & sz Ray.

Dñica. II. post octauas Epi- phanie. Euange. Mat. VIII.

En illo tem-
pore. Cū descēdisz iesus
d. mōte secute sūt eū turbe mltē.
Et ecce leprosus veniens adora-
bat eū dicens: Dñe si vis potes me
mūdare. Et extēdēs iesus manū
tetigit eū dicens: Volo: mūdare.
Et p̄festim mūdatus est lepra ei?

erē xp̄i dñt facē p̄dicatores: vt i p̄dicatōe
sua habeāt fmonz tēparū: & sic sciūt vnūquē
qz cape? posse: ita & x̄bū vel ānūciēt. An est
am Bre. sz capacitatē auditorū formād? est
fmo doctorū [secute sūt eū turbe]. For. p̄p̄
qz seq̄lā & edificatōz mouebat ad faciēduz
miracla [ecce leprosus v̄iēs] sz cū fide cor-
dis [& adorās eū] cū hūilitate corpis. An

Mar. i. dicitur genuflectit. **Lu. v.** dicit: p
cidit in facie: que oia humilitate indicat
Orige. Dabitur enim tria iste leprosus in se

que quicūq; habue
rit in se nihil a deo
sibi negat. **Primu**

est fides qđ tangit
eum dicit: Adora
bat eum. **Unde Ja**
ro. j. Postulet au
tem i fide nihil hes
sitans et dabitur ei
Secundu est humi
litas qđ notat eum
dicit: pcedit in faci
em. **Unde Eccl.**

xxxv. Oratio hu
miliat se celos pe
netrat. **Tertiu** est
deuota oratio: qđ
notatur eum dicit:
Dñe si vis potes
me mūdare. **Hic ē**
pſiderandū qđ sapi
enter se habuit ille
leprosus tunc pmo
ad fidem puerus.

Non enī desidera
uit sanitatē corpis
nisi in qntū illa esset
anime salus. **Et iō**
non orauit ut domi
nus eum sanaret: s;
illius volūtatē com
miserat an eum sana
re vellet: qui solus
nouit qđ sue pgrue
ret saluti. **In quo** le
proso adhuc in fi
de neophyto nos a
puericia in fide xpī
nutriti exemplū res
ciperē debem: et vt
bona fortune bona
nature: et quecūq;

terrena quibus cō
tingit bñ et male vt nō petamus a deo: nec
ea queram: nisi in qntū necessaria sunt sustē
tationi nostre et expediētia nre salutis. **Al**
bil enī nobis bonū est nisi nostra felicitas

eterna: et ea q nobis ad istā psequendā pſclo
unt siue pſpera siue aduersa [et extēdes Je
sus manū tetigit eū dicit: **Holo: mūdare.**]

Uñ Damas. Du
manitas xpī erat or
ganū et instrumen
tū dñitatis. **Et ideo**
sicut artifex mediā
te instrumēto opaf
sic xrus dñi i xpō
p applicationē hu
manitatis a q mirā
cula fiebāt qñq; si
cut hūc leprosu tan
gendo sanauit: [et
pſestim mūdatus est
lepra ei?]. **s. totalis**
ter nō tñ diminuit
te. **Uñ i ps. cxlvij**

Ipe dixit et facta sē
Uñ Aug. dicit: qđ
non statim post des
censum de monte
fecit hoc miraculū
sed post q sermonē
i loco campestri fecit
turbis: sicut dicit
Lu. v. **Chrys.**

post sermonēz ime
diate pcedit ad mi
racula: vt vobis pce
dentib⁹ auctorita
tem pſtaret: vt mi
raculis in vobis mi
rabillior appareret
in ope. **Et ait illi Je**
sus: vide nemī dī
xeris [scz miraculū
qđ factū est. **Chry**
so. in his vobis doc
cet nos nō esse va
ne glīosos: et si ali
qd bonū circa nos
est: non nob s; deo
ascribere debemus
Uñ ps. cxlij. **Non**

nob dñe nō nob: s; nōi tuo da glīā. [S; vā
de oñde te sacerdotib⁹: et offer mun⁹ tuum
qđ pcepit **Moyſes**]. **Leuit. xliij.** scz duos
passeres offerebat p emūdationē suā: vnus

5
03
f
00

eorz occidebat et alii in sanguine illi intin-
gebat et sic dimissus euolauit in testimoniu
illis. i. ut eoz testimonio san⁹ habeari. **Qua-**
re xps leprosum sanatu missit ad sacerdotes
Ratio fm **Sor.** Primo pp⁹ legi approba-
tionē. Secdo pp⁹ miraculi p⁹firmationē: scz
ut testes essent miraculi. Tercio pp⁹ eoz
utilitatē: ut vidētes crederēt et saluarent.
Quarto pp⁹ eruditionē nram ut nos etiā
sacerdotes honorem⁹. **Quinto** i exēplum
pctōrib⁹ q⁹ sunt lepra pcti infecti: q⁹ dicit
[ite]. i. n⁹ state et oñdite in occultate [vos]
nō alios [sacerdotib⁹] q⁹ hñt p⁹atē remitte-
di pcti: ut patz Jo. xx. Accipite spm⁹ scz
q⁹ remiserit pctā remittunt eis. [Cū autē
introisset capharnaū accessit ad eū cēturio]
id est qdā gētilis q⁹ habebat hoies i armis
sub se ad custodiā ip⁹ galilee. Tūc enim
terra iudeoz subiecta erat romanis a q⁹ il-
luc erat posit⁹ cēturio ille. Iste autē cēturio
audis xpi miraculis firmē credidit q⁹ pos-
set sanare seruū ei⁹: q⁹ erat ei valde charus
ut dz Lu. v. et iō de ei⁹ sanatiōe fuit valde
sollicit⁹ [accessit g⁹ rogās eū dī. Dñe puer
me⁹] seruū noīans puerū suū. Hoc est p⁹tra
supbos q⁹ famulos dedignant [iacet in do-
mo]. i. nō potēs ventre ad te. Hoc est p⁹tra
inhumanos dños q⁹ expellunt infirmos fa-
mulos a domo sua et mittunt ad hospitale
[paralyticus et male torquet] Chry⁹. In
firmitatē tñmodo exposuit sz sanitatē rme-
diū in p⁹atē misericordie ei⁹ dimisit et ait
illi Iesus: Ego veni et curabo eū. Unde
Beda. Qui ad sanādū filiū reguli ire nolu-
it ne diuitias honorare videret ad seruū
vadit ne seruillē p⁹ditionē sp⁹reuisse putaret
et rñdēs cēturio ait: dñe nō sum dign⁹ [sci-
licet qz gentilis sum. An⁹ Diero. Et genti-
lis fuit et forte idola stabāt i domo sua ideo
noluit ut xps intraret: ne in hoc offendere-
tur: [ut intres sub tectū meū] **Sor.** nō dicit
palatiū: licet pñceps esset sz tectū p⁹ humili-
tate sui et pñderatiōis magnitudis xpi. An⁹
Aug. dicēdo se indignū prestitit se dignū
nō in cui⁹ parietes: sz in cui⁹ corp⁹ xps in-
traret. An⁹ **Orige.** qñ corp⁹ et sanguinē xpi
sumptur⁹ es: tūc dñs tectū tuū vult intrare.
Et tu g⁹ humiliās te ipsum dic: Dñe nō suz
dign⁹ ut itres sub tectū meū: sz tñ dic ver-
bo et sanabit puer me⁹. An⁹ **Beda.** Mag⁹ fi-

des q⁹ dicere credidit esse facere: [nā et ego
hō sum sub p⁹atē pñtut⁹ hñs snb mē mñi-
tes et dico huic vade et vadit] scz q⁹ tñ ad ne-
gociū implendū in absentia et alio [sanat⁹
est grāmatica et alio veni et venit] q⁹ tñ ad
officiū implendū in pñtut⁹: et seruo meo
fac hoc et facit. Ex his pcludit q⁹ si dicto
eius vn⁹ vadit et alius venit: multo plus si
xps de⁹ et dñs dicat infirmitati vade et va-
det: et sanitati veni et veniet. [audies autē te
sus]. i. q⁹ sub velamēto carnis cēturio ag-
noscit excellentiā maiestatis. [mirat⁹ est]. i.
admodū mirat⁹ se habuit et sequētib⁹ se di-
xit: Amē dico vob nō inuenit tantā fidē in
israel]. i. in pplo iudaico. Ad intelligēdū
est q⁹ in ad facilitatē in credēdo: qz alij plu-
rib⁹ signis vis nō crediderūt. Ille vō nullo
miraculo viso sz solū audito credidit. [Di-
co autē vob q⁹ multi ab oriēte et occidēte ve-
nient et recubent cū Abrahā ysaac et Jacob
in regno celoz] qz multitudo gentiū de di-
uersis mñdi pñb⁹ exñtiū p⁹ pñcationē apo-
stoloz pñerla ē ad fidē et sic pceperūt grāz
in pñti et gloriā in futuro. [Filij at⁹ regni]
id est iudei ex q⁹ erat nati et quib⁹ pñci-
palit⁹ missi ad pñcādū eis [ei]cient in tes-
nebras exteriores: qz repulerūt fidēz xpi: et
sic remanēt in pctis suis obstinati. Et sic
ei]cient ad penas inferni: q⁹ dicunt tenebre
exteriores. An⁹ **Sieg.** Interiores tenebre
sunt cecitas mētis exteriores cēna vox dñi
natiōis [ibi erit flet⁹ et stridor dentiu] An⁹
Baba. Flet⁹ de ardore: stridor dentiu d⁹ fū-
gorē: solet oriri: An⁹ **Job. xxiiij.** Trāsibunt
de aq⁹ niniū ad calozē niniū [dixit iesus cē-
turioni vade]. i. secure reuertere et sicut
credidisti [scz pfecte sic fiat tibi] in sanatio-
ne serui tui et sanar⁹ est puer] nō fili⁹ sz ser-
uus [ex illa hora] scz q⁹ dñs iesus dixit sibi
[fiat tibi] **Baba.** fidei merito oñdit impe-
trasse salutē suo. Ultimo notandū q⁹ les-
gē in euāgēliis xpm tres palyticos curas-
se. Quū qui iacebat in porticu. xxxviij. an⁹
nos hñs in infirmitate: ut patet Jo. v. Ali-
um q⁹ portabat a q⁹ tñoz vñris i grabato: ut
pater Mar. ij. Terciu qui fuit fñ⁹ centu-
rionis: sicut habet in euāg. hodie. Circa
pñs euāgē. vbi dz: Extēdēs Iesus manus
tetigit eū dī. Volo: mundare. Dicit Hugo
de prato q⁹ in septuris sacris inuenim⁹ tria

**Dominica .III. post octavas
Epiphanie Euāg. Mat. VIII.**

In illo tem-
pore. Ascendēte iesu i na-
uiculā secuti sunt eū dīcipuli ei.
Et ecce mot⁹ magn⁹ factus ē in
marī: ita vt nauicla operiret flū-
ctib⁹. Ipse x̄o dormiebat. Et ac-
cesserūt ⁊ suscitauerūt eū discipu-
li ei⁹ dicētes: Dñe: salua nos pe-
rimus. Et dixit eis iesus. Quid
timidi estis modice fidei. Tūc sur-
gens impauit vent⁹ ⁊ mari: ⁊ fa-
cta est tranquillitas mag⁹. Porro
hoīes mirati sunt dicētes: Qual
est hic: qz vēti ⁊ mare obediūt ei.

bus modis lepram
fuisse mūdātā: que
significat tres mo-
dos remissiois pec-
catorū. Prim⁹ mo-
dus fuit in ablutio-
ne aque: vt lepra
Naaman: vt patet
iij. Reg. v. ⁊ signi-
ficat baptismū in q̄
oīa peccata mūdā-
tur: sic fuit mūdāt⁹
Constantin⁹ corpo-
ralit⁹ ⁊ spūalit⁹. i. in
corper in aīa siml.
Secundus modus
fuit in ostensione ⁊
missioe ad sacerdo-
tes: ⁊ significat cō-
fessionē in qua ⁊ p
quā peccā mūdant.
Tū Jaco. v. Cōfite-
mini alētrū pec-
cata v̄ra ⁊ orate p
inuicē vt saluemini.
Terti⁹ modus
fuit in tactu manus
x̄pi sicut hic dicit:
Extēdes manū ⁊ c̄
et significat bonaz
opationē. Nam si
hō in pctō mortali
exis nō despāsed
facit bona opa oīa
do: ieiunando: ele-
mosynas dādo ver-
bum dei audiēdo:
tūc dñs iesus x̄pus
eo citius illuminat
eū: ⁊ nō patit eū pe-
rire: sed reducit ad
penitentiā vt patet
in Cornelio cēturi-
one: d quo legitur
Act. x. Elemosy-

ne tue ⁊ orōnes ascenderūt in aspectu dei:
et ad eū missus ē. b. Petr⁹ apls vt baptiza-
ret eū. S̄ si in pctō mortali exis negligit
bona opari vt multi stulti faciūt dicētes:
Ad qd pdest mihi bona opari: tūc de⁹ des-

relinq̄t qñq tales
vt tādē sic i pctis
suis moriāt ⁊ vāna
bunt: vñ d hoc dī
decretis. In pctis
exites debēt bona
opa facere vt deus
cor eoz illustret: d
pe. di. v. falsas. Re-
quif: vade oñde te
sacerdoti. Dic rep̄s
hēdit errorē paup̄e
rū d lugduno dicē-
tū nō eē necriuz sa-
cerdoti p̄fiteri: qz q
libet bon⁹ xpian⁹ ē
sacerdos.

A Postilla.
Ascendēte iesu
i nauicla. Mat. 8.
Mar. iij. Lu. viij.
Historia h⁹ euāg.
facta ē āno x̄pi. xpx
iij. kal. Augu. se-
ria. v. lūa. iij. iditū
one. iij. Tū initū
illi⁹ euāg. scribit. s.
Mat. i. eo. c. qvñ
de scrib accessit ad
iesū ⁊ ait illi. Mḡ
segr te q̄cūq ieris.
Dic ei. Vulpes fo-
ueas hñt ⁊ volucres
celi nidōs: fili⁹ aut
hoī n hz vbi caput
sū reclinet. Et sta-
tim seq̄ euāge. ho-
di. [Ascendēte iesu
i nauicla] vñ Chri-
so. Cū mīra ⁊ mirā-
da dñs oñdissz i ter-
ra: transijt ad mare
vt ibis excellē tōra
opa dñm̄arz: q̄ten⁹
ēre marisq dñm se-

oñderet. Secuti sūt eū disci. ei⁹. s. trāsfretan-
tes cū eo ⁊ ecce mot⁹. i. maris turbatio vñ
ps. lxiij. Qui turbas pfundum maris.
Et ista turbatio maris non fuit naturalis
sed impio x̄pi hec facta ē diuina virtute vt

manifestaret virtus christi discipulis eius
[magnus] scilicet ut maius apparet mira-
culum [factus est in mari] id est. stagno ge-
nezareth [ita ut nauicla operiret fluctib?]
supple fere: et dicit operiret et non submer-

gere: quia nauis christi
protecti per se submer-
gi non potest. Cuius fi-
gura ostensa est in ar-
ca Noe ut per se.
vi. [ipse vero dormie-
bat.] Ly. et hoc du-
plici de causa. Pri-
ma ut veritas huius-
modi nature in eo ostē-
deret. Dormiebat
enim corpus et vigila-
bat deitate. Secunda
ut discipuli in periculo
positi ad christum recur-
rerent et auxilium su-
um peterent: ideo se-
quitur et accesserunt et
suscitauerunt eum disci-
puli et dicentes
deuotus precibus [omne
nos perimus] .i. pe-
rire timeamus? [salua
nos.] Abba. et ve-
races et benedicti dis-
cipuli christi saluato-
rem vobiscum habes-
tis et periculum time-
tis: vita vobiscum
est: et de morte soli-
liciti estis [et dixit
eis: quid timidi estis?]
Ly. quasi diceret:
non debetis time-
re cum sim presens vobiscum: quem vidistis
tot miracula facere in terra: [modice fidei]
Chrysostomus. propter hoc vocat eos modice fidei
quia licet crederent christum posse eos li-
berare a periculo cum esset excitatus: non tam-
en credebant quod hoc posset dormiens fa-
cere: quia si perfectam fidem haberent: cog-
noscerent eum tantam virtutem habere dor-
miendo quam vigilando et tantam in ma-
ri quam in terra. [Tunc] scilicet post pre-
ces discipulorum [surgens] scilicet a somno:

[impersauit ventis et mari] contra inuadenti-
nem fluctuum et facta est tranquillitas magis in
mari.] Ly. ex quo patet eius diuinitas: quia
miraculum hoc fecit impando sicut domi-
nus omnium creaturarum. Unde sequitur [por-

ro homines mirati
sunt] Unde Hiero-
nymus. non discipuli sed
naute et ceteri qui
erant in nauis dicentes
Qualis est hic.]
Ly. quia sicut ho-
mo dormit et sicut
deus miracula fa-
cit. Hieronymus. In mira-
culis christi semper
aliquid ponitur ad
ostendendam veri-
tatem humanam: et
ad ostendendam ve-
ritatem deitatis. Un-
de Chrysostomus. Homo
natus hominem: trans-
quillitas deum osten-
debat. Tria ergo
admirantur. Et ho-
minem dormientem
et deum impantem
et creaturam obedi-
entem. Unde addit
[quia venti et ma-
re obediunt ei] sicut
creature creatori.

**Dominica. III. post octauas
Epiphanie. Euag. Mat. XIII.**

¶ In illo tem-
pore. Dixit iesus disci. s.
parabolam hanc. Simile factum
est regnum celorum homini qui seminauit

Historia bulus euangelij facta est in mense
Aprilis: videlicet prima die anno christi. xxxiiij.
inditione. v. [Simile factum est regnum ce-
lorum] .id est. status ecclesie militantis [ho-
mini qui seminauit bonum seminem in agro suo]
Ly. Homo ille christus est: ager autem eccle-
sia: labore et sanguine christi excolta. Bo-
num semen est sancta doctrina et fides ca-
tholica: [Cum autem dormirent homines]
id est. custodes. Glo. interll. Qui ad tute-
lam et custodiam sunt deputati per quos

¶ Postilla.
Simile fac-
tum est re-
gnum celo-
rum Matth. xliij.

prelati designantur
 (venit inimicus ho-
 mo). i. diabolus: ut
 pater. Exo. xv. dixit
 inimicus: p. sequar
 et compre. rē. et su-
 perfeminavit ziza-
 nia i medio tritici.
 qz inter doctrinam
 veritatis comiscuit
 fallacia erroris: inē-
 fideles et electos co-
 miscuit prauos ho-
 mines: inter virtus
 tes comiscuit vicia
 [cū at creuisset her-
 ba et fructū fecisset
 apparuerit et ziza-
 nia]. Chrys. qsi si-
 milem herbam ha-
 bens: ita q̄tum ad
 exteriorē apparenti-
 am frequenter nō est
 differētia inter se-
 men xpi et semē dia-
 boli: sed in facto de-
 prehēdit diuersi-
 tas [accedētes autē
 serui p̄fissimilias:
 dixerunt ei. Dñe:
 nōne bonū semē se-
 minasti in agro tuo
 vnde ergo habet zi-
 zania? Et ait illis.
 Inimicus hō hoc
 fecit]. Sor. diabolus
 dicit inimicus hō ex
 eo qd hō a p̄ncipio
 inimicatus [serui autē
 dixerunt ei. Quid im-
 et colligimus ea: et
 ait: Non: ne forte
 eradicetis simul cū
 eis et triticū: sinite
 vtraqz crescere] scz
 zizania et triticū. i.
 bonos et malos [vs-
 qz ad messē]. i.
 vsqz ad iudicij o-
 mationē [et in tpe

bonū semē in agro suo. Cū at dor-
 mirēt hoīes: vēit inimicus et supse-
 minauit zizania i medio tritici et
 abiit. Cū at creuisset herba et fru-
 ctū fecisset: tūc apparuerit et ziza-
 nia. Accedētes at fui p̄fissimili-
 as: dixerunt ei. Dñe: nōne bonū se-
 mē seminasti i agro tuo vñ qd hz zi-
 zania. Et ait ill. Inimicus hō hoc
 fecit: fui at dixerunt ei. Quid imus
 colligim⁹ ea: et ait nō: ne forte col-
 ligētes zizania eradicet simul cū
 eis et triticū: sinite vtraqz crescere
 vsqz ad messē. Et i tpe messis di-
 cā messorib⁹. Colligite primū zi-
 zania: et alligate ea in fasciculos ad
 cōburēdū: triticū at p̄gregate in
 horreum meum.

Dñica. V. Cōfitebor tibi dñe
 pater celi rē. Hoc euange. quere
 de sancti scilicet i festo Barthie
 apostoli.

Dominica in Septuagesima.
Euangelii. . Mat. XX :

Nillo tem-
 pore. Dixit iesus discipulis.
 parabolā hanc. Simile est regnū
 celoz hōi p̄fissimilias: qd exiit p̄-
 mo mane p̄ducere oparios in vi-
 neam suā. Conuēctione autē facta
 cū oparijs ex denario diurno: mi-
 sit eos in vineā suā. Et egressus
 circa horam tertiā vidit alios stā-
 tes in foro ociosos: et dixit illis:
 Ite et vos i vineā meā et qd iultū
 fuerit dabo vobis. Illi autē abierunt
 Iterū autē exiit circa sextam et

messis. i. i. iudicij
 dei [dicam messorib⁹
 bus]. id ē. angelis
 [colligite primū zi-
 zania et alligate ea
 i fasciculos ad cōbu-
 rendū] qz misterio
 angeloz sepabunt
 mali tunc d medio
 iustoz et mittent in
 gehēnā [triticū at].
 i. fideles in hor-
 reo hui⁹ mudi p̄tri-
 tos et flagel latos [cō-
 gregate in horreum
 meum]. i. i celeste
 gaudium.

Postilla.

Simile ē re-
 gnū celoz
 Mat. xx.
 Historiā hui⁹ euan-
 ge. locut⁹ est dñs ie-
 sus xps anno eius.
 xxij. kalen. Octo-
 bris. dñica. lūa. xij.
 iditide. v. An hoc
 euāge. scribit sc̄tus
 Mat. in. xix. c. qd
 iesus dixit discipulis
 Amen dico vob qd
 diues difficile intra-
 bit in regnū celoz
 Et iterū dico vob:
 Facili⁹ est camelū
 p̄ foramen acus trā-
 sire qd diuitē intra-
 re in regnū celoz.
 Auditis autē his dñs
 scipuli: mirabātur
 valde dicentes: qd
 ergo poterit saluus
 esse: aspiciēs autē ie-
 sus ait illis. Apud
 hoīes hoc impossi-
 bile est apud deū
 autē oīa possibi-
 lia sunt. Glo. ordi.
 diues difficile intra-
 bit in regnū celoz

Ly. difficile dicitur: et non impossibile: quia difficile est diuitias possidere et non teneri multis amore earum. Et ita dico vobis. Facile est camelum per foramen acus transire. Ly. hoc non intelligitur de quolibet diuite: sed de diuite constitute sine in diuitijs: et totam presentiam suam. Ergo Marci. x. dicitur quod difficile est pauperes intrare in regnum celorum. Ly. Possessio diuitiarum reddit homines difficilem ad perfectionem accipiendam: non tamen facit impossibile: quia Abraam fuit diues valde: et tamen fuit perfectus: ut habetur Gen. xlvj. et ioh. Eccl. xxxj. Bonus vir diues qui inuenitur sine macula. Et sequitur. Et quis est hic et laudabimus eum. q. d. Vix et cum difficultate inuenitur. Post modum sequitur euangelium. hodie. [Simile est regnum celorum]. i. statum ecclesie militantis. [huiusmodi] perfamilias. [Iste est deus pater qui ita gubernat totum mundum sicut paterfamilias subditos in domo] [qui exiit primo mane] adducere operarios in vineam suam. [Vinea est] vniuersa ecclesia: cuius palmites sunt iusti: qui a primo homine iusto. scilicet Abel colliguntur usque ad ultimum hominem iustum qui nascitur est ultimus. Greg. Hec vinea tota de se pulit palmites et

nonam horarum et fecit similes. Circa undecimam vero exiit et inuenit alios stantes: et dicit illis. Quid hic statis tota die ociosi. Dicunt ei: quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite et vos in vineam meam. Cum autem sero factum esset dicit dominus vinee procuratori suo. Voca operarios et redde illis mercedem: incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant acceperunt singulos denarios. Venientes autem et primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi. Acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduersus prefamilias dicentes: Hi novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti: qui porrauimus pondus diei et estus. At ille respondens uni eorum et dixit. Amice non facio tibi iniuriam nonne ex denario conuenisti mecum: tolle quod tuum est et vade. Volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi. An non licet mihi facere quod volo an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. Sic erunt novissimi primi et primi novissimi. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi.

scitōs ptulit a iusto Abel usque ad ultimum electū: qui in fine mundi nascitur? ē. Parij sē doctores et plari a deo missi ad culturā huius vinee pēdicationē et doctrinam. Qui exiit pmo mane] Ly. q. a pmo mundi usque ad Noe fuerit. M. d. c. lvi. ani. In quo tpe alijs scitōs pates ad eruditionē hōim missi. s. d. d. Seth: et Enoch: et alios scitōs et iustos. [Conuentione autē facta cum oparijs ex denario diurno.] Ly. Conuentio ista est pmissio vite eterne p labore: que quidem vita eterna de denario diurno est equalis oib: q. v. ta eterna erit eqlis oib: q. tuz ē ex parte finis: q. nunq. si nem habebit. [Et egressus circa horā tertiā] hora tertia intelligitur mundi discursus a tpe Noe usque ad Abrahā in q tpe elapsi sunt. ccc. lxxx. ani: in qbus anis aliq sancti ad eruditionē aliorum missi sunt a deo ut Noe: Sem: thare et sic de alijs. [Ite rū exiit circa sextā et nonā horā et fecit similes] Hora sexta fuit ab Abrahā usque ad Moyse: i quo tpe elapsi sūt. cccc. ani: in qbus missi sūt Abrahā ysaac et Jacob: et duodecim pī archet: et sic de alijs. Hora. ix. a Moyse usque ad xp̄m: in q tē pore elapsi sūt. M.

d. xi. anni in q̄b⁹ ānis ad eruditionē populū
 missi sunt Moyses et Aaron et Josue: iudi-
 ces reges et p̄ph̄e et sacerdotes. Extāt enī
 X̄sus de etatib⁹ veteri legi vt infra. Sexcē-
 tū mille sex q̄nḡginta dat Adam. Octogin-
 ta nouēq; trecētos. Hōe sub arca. Circūci-
 sus Abrahā q̄dringētos h̄z ānos. Dat trigi-
 taq; sex q̄dringētos Moysi lex. Septua-
 ginta tetras q̄dringēta Dauid et rex. Sex
 q̄dringētos dabit trāsmigrās babilonq;.
 An̄ Iesū cert⁹ h̄ ānoz dat ordo. Tract⁹
 ab hebreis h̄z sic et biblia n̄ra. An̄ Iesū nu-
 merat mūdi Hieronym⁹ ānos vnū ter mil-
 le. Septingentos decies sex: vtraq; biblia
 dat tam nostra q̄ iudeoz. Nota X̄sus se-
 quēs nō est beati Hiero. An̄ Iesum. cc. mi-
 nus vno milia q̄uq;. [Circa vndecimā ho-
 exist et fuenit alios stantes: et dicit illi: Quid
 h̄ stat? tota die ociosi] Vndecima hora in-
 telligit a tpe x̄pi vsq; in finē mūdi. in q̄ tpe
 gētilēs vocati sunt p̄ p̄dicationem ap̄loz et
 alioz eccl̄ie doctoꝝ. Et tō sequit̄ [Quid h̄
 statis? tota die ociosi] qz enī a p̄ncipio mū-
 di vsq; tūc laborare in bonis opib⁹ neglexe-
 rant: q̄si tota die ociosi stabant [dicunt ei:
 quia nemo nos p̄duxit]. i. nullus p̄pheta
 nullus doctor ad instrūendū nos venit: qz
 lex et p̄phete filiis israel date fuerūt: vt illi
 ī speciali sc̄ificatione vigerēt: ex quib⁹ fin
 carnē x̄ps erat nascitur⁹ [Ite et vos in vine-
 am meam] sc̄z corde credendo: ore p̄f ten-
 do: opere laborādo. Unde Chrys⁹. Quis-
 quis cum fide recta bonis opib⁹ insistit:
 hui⁹ vinee opari⁹ existit. [Cum sero factū
 esset] Ser. Sero ē mors hoīs: vel sero est
 tps iudicij: qz illud erit in fine mūdi. Item
 sicut sero redit hō ad domū suam: aues ad
 nidū: ita in iudicio q̄libet ad locū quez sibi
 p̄pauit ibit vel ad sinistras vel ad dexte-
 ram [dicit dñs vinee]. i. deus pater: qui est
 dñs iure creatōis [p̄curatori suo] X̄p̄. i.
 chris̄to Iesu qui missus est ad p̄curationē
 salutis humane [voca] Ista vocatio gene-
 raliter fiet in iudicio: vt patet Jo. v. Venit
 hora q̄n mortui audiēt vocem dei filij: et q̄
 audierint viuēt [oparios] siue bonos siue
 malos [et redde illis] statim sine dilatione
 [mercedem suam] sc̄z totam sine diminū-
 tione: vt patet. j. Corinth. ij. Quisquisq;
 p̄p̄iam mercedem accipiet s̄m laborē suū

[incipiens a nouissimis vsq; ad p̄mos]
 quandoq; enī nouissimi in labore sunt p̄-
 mi in premio. Unde Grego. A nouissimo
 paterfamilias denarios reddere cepit: qui
 ad paradisi requiem prius latronēq; Pes-
 trum perduxit. [Cum ergo venissent q̄ cir-
 ca vndecimā horam venerant] sc̄z ad opes-
 randum in vinea [acceperūt] et ipsi singulos
 denarios [id est. vitam eternā: que equa-
 lis erit omnib⁹: nulli longior: nulli breui-
 or: meritoꝝ tamen diuersitate fulgebunt:
 alij magis alij minus: vt patz. j. Corinth.
 xv. Stella differt a stella in claritate: h̄ au-
 tem denarius vnus in se est: multiplex au-
 tem p̄pter accipientū differentia [veniē-
 tes autem et primi] id est. illi qui p̄mo vo-
 ca ti sunt ad penitentia [arbitrati sunt q̄ plus
 essent accepturi] Glo. interli. scilicet dig-
 niozem locum in regno [acceperunt et ipsi
 singulos denarios] id est. similia premia
 iuxta conuentionē predictam. Unde Be-
 migius dicit. id est. eandem eternitatez [et
 accipientes murmurabāt] Ista murmura-
 tio potest dici longa extensio pene in lyma-
 bo. Unde Gregorius antiqui post longa in-
 ferni tempora ad celū perueniunt et quasi
 post murmurationem denarium accipiunt
 nos autem sine murmuratione: quia mox
 cum de corpore eximus sine mora premiū
 accipimus scilicet si iusti fuerimus. Simi-
 liter potest exponi de diu penitente et mar-
 tyre: quia vnus non statim euolat sicut al-
 us. Dicitur ergo [et accipientes murmura-
 bant] scilicet conquerendo aduersum pa-
 tremfamilias dicentes: [Hi nouissimi]. id
 est. martyres vel in penitentia et in bonis
 operibus inferiores [vna hora fecerunt] q̄a
 modico tempore laborem sustinuerūt [et il-
 los pares nobis fecisti] scilicet ī premio [q̄
 portauimus pondus diei et estus] pondus
 scilicet p̄ceptoꝝ et estus carnalis p̄cupiscē-
 tie quotidie eidem resistendo [at ille respō-
 dens vni eorū dixit. Amice non facio tibi
 iniuriā: nonne ex denario puenisti me-
 cum]. id est. nonne promisisti pro vita eter-
 na seruare decalogum [tolle quod tuū est]
 quia paratus sum tibi reddere mercedem
 tuam [et vade] scilicet p̄pter impletionem
 mandatoꝝ et intra in gaudium domini tui
 [volo autē et hūc nouissimo]. i. in penitē-

dia feruenti dare si
 cur et tibi innocen-
 ti. At non licet mihi
 hi quod volo facere
 quia non volo nisi
 bonum et licitum. Unde
 Greg. Stulta est
 questio contra boni-
 tatem dei. An oculus
 tuus. i. intentio
 tua qua ad prima-
 tum nititur. Nequa
 est: quia ego bonus
 sum. Ex natura bo-
 nitatis mee: ideo nul-
 li facio iniuriam. Sic
 erunt nouissimi. i. i.
 humiles et abiecti
 primi in futuro in
 sua exaltatione: ut
 Lu. xviij. Qui se
 humiliat. exaltabitur.
 et primi in estimatione
 hominum in presenti erunt
 quoniam nouissimi in
 dicto dei: qui est scrutator
 et cognitor cordium.
 Multi enim
 sunt vocati. Apoc.
 scilicet ad fidem. sed pau-
 ci electi ad gloriam.
 Unde Greg. Multi
 ad fidem veniunt: sed
 ad celeste regnum
 pauci perducuntur.
 Unde Mar. viij. Ar-
 ta est via que ducit ad
 vitam: et pauci sunt qui
 inveniunt eam: et lata
 et spaciola est via que
 ducit ad perditionem
 et multi ambulant
 per eam.

Postquam turba
 plurima venirent
 Lu. viij. Mar. xij.
 Historia huius eu-
 angelii facta est in
 primo die anno christi

Dominica in Sexagesima Euan-
 gelium. Luce VIII

In illo tem-
 pore. Cum turba pluri-
 ma venirent et de civitatibus
 properarent ad Iesum: dixit per simi-
 litudinem. Erunt qui seminat semi-
 nare semen suum: et dum seminat
 aliud cecidit secus viam: et pul-
 catum est et volucres celi comede-
 runt illud: et aliud cecidit supra
 petram et natum aruit: quia non
 habebat humorem: et aliud ceci-
 dit inter spinas: et simul exorte spi-
 ne suffocaverunt illud: et aliud ce-
 cidit in terram bonam: et ortum fecit
 fructum centuplum. Hec dicens
 clamabat. Qui habet aures au-
 diendi audiat. Interrogabant au-
 tem eum discipuli eius que esset
 hec parabola. Quibus ipse dixit

xxij. Inditione. v.
 Ante initium illius
 euangelii. scribit san-
 ctus Lu. in primo il-
 lius ca. quod ipse Christus
 iter faciebat per civi-
 tates et castella pre-
 dicans et euangelizans
 regnum dei: et quod de
 cimus apostoli cum illo.
 Et mulieres aliquae
 qui erant curate a spi-
 ritibus malignis et
 infirmitatibus. Et Ma-
 ria que vocatur mag-
 dalena: de qua septem
 demonia eiecerat:
 et Iohanna vxor Chu-
 se procuratoris He-
 rodias: et Susanna et
 alie multe qui mis-
 trabantur ei de facultati-
 bus suis etc. Tunc
 sequitur hoc eu-
 angelium. Cum turba plu-
 rima venirent. i.
 hoc. in quo explicat
 predicationis Christi ratio-
 nes: ad quam tot ho-
 mines veniebant
 et de civitatibus
 non tam de villis ru-
 rales: sed etiam de ci-
 vitatibus ciues. pro-
 perarent ad eum.
 scilicet Christum: et in hoc
 etiam notatur turba
 rusticorum et deuotio
 quae veniebat. i.
 simul veniebat: non
 quidam in principio: qui
 dam in medio: et qui-
 dam in fine finis
 sed simul veniebat
 ut audiret Verbum dei
 dixit per similitudi-
 nem. Sicut. Interli. pa-
 bolam. Quare lo-
 quebatur in parabolis.
 Respondet ut a simi-

plicib⁹ eius predicatio facilius retinere^t.
[**Exijt q³ seminat**] **Sor.** sensus litteralis est
planus t^{em}. **Missus.** s. filius dei a patre in
mūduz vt patz **Jo. xvi.** **Exiit a patre z ve
ni in mūduz** [q³ seminat] .i. cui⁹ officiu⁹ est
seminare [semē]. scz

Xba exteriora sū
assūptā hūanitatē:
et interiora sū dei
tatē: p^{ro} hoc ei⁹ of
ficiū vēit i hūc mōz
vt. s. semē doctrine
i mūdo spargeret:
vtz **Lu x.** Alijs ci
uitatib⁹ oportz me
euāgelizare regnū
dei p^{ro} q³ missus sum

[**Et dūz sciat**] **Hic**
subdit d^{omi}as audito
rū **Xbi** dei mō dic
textū euāg. vsqz ibi
[**Qui hz aures au
diēdi audiat.**] **Uñ**
Chy⁹. Dic^{ti} semina
tor⁹ p^{ro} q³ pabolaz p^{ro}
sent⁹ euāg. p^{ro}posu
it dixit [**Qui hz au
res audiendi audiat**
at] vbiqz hoc
Xbū in vñis sc^{ri}ptu
ris ponit: excitatio
est mēt⁹ ad intelli
gēdum mysteriū: g^o

[**hec Xba dicē⁹ cla
mabat**] .i. vt attēti⁹ audirēt [q³ hz aures.]
Sor. hoc dicebat qz oēs hēbāt aures: s^{ed} nō
oēs audiebāt vt intelligerēt z bñ agerent.

Pro q³ sciēdū q³ triplex ē audit⁹. **Prim⁹**
est nature sensitue: scōs interioris intelli
gētie: terti⁹ obediētie. **De** q³ triplici auditu
d^{omi} in ps. xliiij. **Audi** filia q³ ad p^{ri}mū: z vide
q³ ad secūdu^m: z inclina aurē tuā: q³ ad tertiū.

[**Interrogabāt autē eū discipuli ei⁹ q³ eēt hec
pabola**] **Glo.** nō interrogabāt eū statū in p^{re}sen
tia p^{ro}pli: s^{ed} cū eēt solus vt habet **Mat. xiiij.**
[q³ b⁹] .i. discipul⁹ in^{ter}rogātib⁹ [dixit vob⁹] q³
fideles est^{is} [datuz est nosse mysteriū regni
dei] .i. intelligētiā sc^{ri}pturaz [ceter⁹ autē in
pabol⁹:] .i. phariseis z iudeis incredul⁹ [vt
vidētes] .i. videre se reputātes [nō vides

ant] vel vt vidētes for^{is} hūanitatē: nō vides
ant int⁹ d^{omi}nitatē. s. oclō fidei: vel vt vidētes
foris miracula nō videāt int⁹ v^{ir}tutē dei o^{mn}i
tē [z audīētes] .i. **Xbū** exteri⁹ [nō intelli
gāt] sensū spūalē interi⁹ [ē at hec pabola]

Hic subdit d^{omi}as pa
bole expositionem
[semē est **Xbū** dei]

d^{omi} at semē **Xbū** dei
p^{ro} p^{ro} similitudinē.

Primo quia semē
q³ seminat nisi sub
terra p^{ro}diat: sine fru
ctu māebit: sic **Xbū**
dei q³ in p^{re}dicatiōe
audīt: nisi i p^{ro}fūdo
mēorie seruet oīno
p^{ro}dit. **Uñ** dāuid in
ps. cxliij. **In** cor
de meo abscondi elo
quia tua vt nō peccē
tibi. **Secūdo** qz semē
sine bñficio sol non
crescit: sic **Xbū** dei
p^{re}dicatum sine grā
dei adiunāte inut⁹
le existit. **Et** hec est
rō q³re in p^{ri}m⁹ fimo
nis grā implozāt z
serōz inuocatio: vt
scz q³ possibilitas
n^{ost}ra nō obtinet: eoz
nōb⁹ in^{ter}cessiōe do
net. **Tertio** p^{ro}pter

necessitatē reficiēdi. **Hā** sic semē est mātē
ria pantis ad refectionē corpis: sic **Xbū** dei
est materia p^{re}dicatiōis ad refectionē aīe: vtz
Deut. viij. **Hō** i solo pane viuit hō: s^{ed} i oī
Xbo q³ p^{re}cedit v ore dei. **Uñ** **Breg.** **Cib⁹**
mēt⁹ est **Xbū** dei: p^{ro} modū subdit h^{ic} audito
rū **Xbi** dei q³truo^r d^{omi}as [q³ at sec⁹ viā] .i.
vna ps semē cecidit sec⁹ viā. i. in cor vani
tati z voluptati expositū [z p^{ro}culcatuz est]
Cōculcatio trāseūtiū significat carnales af
fectiōes [z volucres celi cōed. rūt illud] p^{ro}
volucres intelligūt demōes. **Ergo** comes
stio volucrū significat suggestiōē demonū
Uñ subdit [deide vēit diabol⁹ z tollit vers
bū] .i. memoriā **Xbi** [de corde eoz: ne cred
entes salui fiāt] iuldet enīz diabol⁹ saluti

hominiū. Gal⁹ at p fide habet vtz Lu. vi.
Fides tua te saluā fecit [naz qd supra pes
trā] hi sē duri et rebelles p supbiā [q cū aus
dierit cū gaudio suscipiūt] qd tales i au
diēdo p dicationē dlectat: s3 cū de p dicatione
ne recedūt statū de:

cedūt a bono pposi
to qd habuerunt [et
bi radicē n hnt]. i.
p fande firmitatis.

Ad autē qre arbor
radices n bz aliqū
est: quia nimis sepe
trāspātāt et bi fre
quentē de bono ad
malū mutāt: et iō n
radicāt in bono: vñ
subdit [q ad tpus
credūt et tpe tēpta
tiōis recedunt] vtz

Eccl. xviij. Ama
ne vsq ad vespam
imutabit tps [qd
at cecidit in spina
bi sē]. i. anxi p cu
piditatē t p aliu. Pi
uitie tēpales spine
vocāt: qz ataz vul
nerāt et pūgunt [et a
solicitudinib]. i. a
cura supflua in acq
rendo [et oluitijs]

id ē. ab ipa rex abū
dātia i possidendo
[et voluptatib]. i. a
seqnte luxuria di
uitijs vtendo [eun
tes suffocant] qz qñ
incipiūt cogitare d

spūalib: statū se imiscet cogitatio d t p alib
et pualēs suffocat dñū. [qd at cecidit in
terrā bonā]. i. in cor bonū et deuotū bi sūt
q in corde bono p industriā naturalē et op
tmo p grāz iesu xpi [audiētes dñū dei re
tinēt]. i. i mēoria et fructū afferūt i patia
An Mat. xij. dicit: Alij afferūt fructū tricesi
mū vt q sūt i statu plurali: alij seragesimū:
vt q sūt i statu viduali: alij cōsesimū: vt q sē
in statu xginali. Circa pñs euāg. vbi dicit
Exijt q semiat seminare sem suū. Dic Dugo

d prato q p dicator xbi del hoc qd p dicator
xbo d3 ope iplere: vt si p dicator p dicator mñ
dana pñt: d3 et ipe hoc facere: si p dicator ab
stinētiā et pñt: d3 et ipe facere: si p dicator vi
cia fugere et dñtues hñt: d3 et ipe dñtuous

et: et sic d alijs: et sic
docere dñō et exem
plo: sic ver⁹ p dicator
tor dñs nñ iesus fe
cit: vtz Act. i. Ce
pit iesus facere et do
cere. Seqñ est euā
ge. Semē est dñū
dei [vbi diligētē ē
aduertēdū q dñū
dei ē valde pñtiosus
qz cōpat corpi xpi].
An Aug. Interro
gāt vos frēs vel so
rores: dicitē mibi:
Quid vob p⁹ esse
videt: dñū dei an
corpi xpi? Si vult
dñū mñdere: hoc
vñtqz dicere debet
q nñ sit mñ? dñū
dei q corpi xpi. Et
iō qta solitudine
obfuiam⁹ qñ nobis
corpi xpi mñstrat vt
nihil ex ipō i terrā
cadat: tāta solitu
dine obfuiamus ne
dñū dei qd nob ero
gat dñū aliud cogita
mus a ut loqmur d
corde nñō debeat.
Ex qb⁹ iā dicit parz
q q scient et ex ppo

Dominica in Quinquagesima. Euangelium. Lu. XVIII.

In illo tem
pore. Assūpsit iesus. xij.
discip. s. et ait ill: Ecce ascēdim⁹ hic
rosolymāz psumabūt oīa q scpta
sūt p pphas d filio hoīs. Tradet

urō dñdioso vel saltē pñtē pñtē audiat gñi
ter peccāt. An Aug. et etiā allegat in dñe
tis. Ad mñ⁹ re⁹ erit q dñū dei negligētē
audiat q ille q corpi xpi i terrā cadere op⁹ p
gligētia sua pñmiserit. Dec ille. Ad spālīt
itelligi pñt d illo q negligētia leui i terrā si
neret cadē eucharistiā: vt ille q negligētē au
dit cū pñtē dñū dei: vt d illo q non curat
dñū dei audire: i hñs q sē d nēcitate salut⁹ q
Assūpsit ie [pñtilla] [pñtigrat
sus. xij. disciplos. Lu. xvij. Mat. xx

Mar. x. Historia h^o euāg. facta est āno xpi
xxxij. kal. Apl. feria. liij. luna. vj. iditione
vj. In initū illi^o euāg. scribit. s. **Lu. i. co. c.**
q^o xps dixit discip. s. **Amē dico vobis: Nemo**
est q^o reliquit domū: aut parentes: aut frēs:
aut vxorē: aut filios

pp^oter regnū dei: et
non recipiat multo
plura in hoc tpe et i
futuro seculo recipi
et vitā eternā. **P^o**
modus imediate se
quit euāgē. illud.

[A]umpst^o Iesus
duodeci discipulos
suos. **Sor.** dñs Je
sus p^ouidēs ex sua
passiōe discipulos su
os pturbandos: iō
p^odit eis passiōis
penā: resurrectiōis
gloriā: vt cū eū mo
rientes cernerēt res
urrecturū nō dubi
tarēt. **[Et ait illis]**
scz tanq^o suis secre
tarijs et amicis. **[Ec
ce ascēdim^o hiero
solyā]** qz hierusa
lē in montanis erat
[et p^osumabūt oīa q^o
sc^opta sunt p^o pphas
d^o filio hoīs). i. de
xg^ontis filijs: qz pro
phete sc^opserunt de
passiōe xpi futura:
vt **Hiere. xj.** Qua
si agn^o māsuet^o qui
portat ad victimā.

Item Esa. liij. Sicut ouis ad occisiōē dus
cetur: et qñ agnus coram tondēte se obmu
tescet et non aperiet os suū. **Item Esa. liij.**
Ipsē vulnerat^o est pp^o iniquitates n^oras: at
tritus est pp^o scelera n^ora. **Item Esa. l.** Cor
pus meū dedi p^ocutientib^o: et genas meas
vellentib^o: faciē meam nō auerti ab incre
pantib^o et p^ospuentib^o in me. **[Ic notandum**
est cū carnis p^olutiū est tps gaudiij et leticie qz
p^ouetudinē mūdi: scz comedere carnes et bi
bere vinū et delitijs carnalib^o p^ofrui. **Qua**

re ergo sancta mat^o ecclesia in tempore iocū
ditatis cōmemorat nobis et ad memoriā re
ducit tristia n^osignia passiōis christi: **Re**
spondet vt quilibet audiēs hodie p^odicari
euangeliū de passiōe christi: sic trahatur a

vanitatibus et gau
dijs mūdi. **Unde se**
quit. **[Tradet^o enīz**
gentib^o.] **Sor.** **Trā**
ditus fuit christus.
Primo a discipulo
suo Iuda iudeis: vt
patet **Mat. xxvj.**

Quid vultis mibi
dare et ego eū vobis
tradaz. **Scdo** a iu
deis pontio **Pilla**
to: q^o erat p^oles genti
lis. **Tertio** tradit^o
est ecōuerso a pon
tio **Pilato** ipsis iu
deis vt flagellaret
et crucifigeret et il
luderet. **Primo** eū
illusit fuit i domo
Cayphe pontificis
dicētes: **propheti**
za nob^o xpe q^o est q^o
te p^ocussit. **Scdo** in
p^otorio **Herodis**: q^o
sp^oruit eū cū exerci
tu suo et illusit ei cū
veste alba. **Tertio**
i atrio **pilati** vbi fu
it coronat^o: et cū arū
dine i capite p^ocuss
sus: vt **Mat. xxvj.**
Et genuflexo aū eū
illudebāt ei dicētes

Aue rex iudeor^o. **Quarto** in patibulo cruci
cis: vt **Mat. xxvj.** **Mouentes** capita sua
dixerunt: **Uach** qui destruis templum dei
et flagellabitur. **Flagellatus** enim primo
fuit colaphis in facie: vt patet **Mat. xxvj.**
Et colaphis eum ceciderunt. **Secūdo** arū
dine in capite: vt patet **Matth. xxvj.** **Et**
accipiebant arundinem: et percutiebant ca
put eius. **Tertio** flagellis in toto corpore:
vt patet **Johan. xix. ca.** **Tunc** apprehen
dit **Iesum** **Pilatus** et flagellauit eum. **[Et**

conspuetur] **C**onspuetus enī fuit: primo a iudeis in domo Cayphe: vt patet **Matth. xviij. c.** Tunc expuerunt in faciē eius. **Secundo** a gentilib⁹ in atrio Pilati: vt patet **Joh. xix.** Et dabant ei alapas ⁊ expuētes ī eū ⁊ c. **Et postq̃** flagellauerint occidēt eū] **Unde** **Sor.** Ecce magna crudelitas: q̃ no sufficit eis alterum scilicet vel flagellare vlt occidere: sed vtrūq̃. **Unde** Pilatus flagellatum voluit dimittere: fm̃ illud **Joh. xviij. c.** Emendatum ergo illum dimittam sed iudei noluerunt sed post flagellationē eum occidi pc̃rauerunt. **Et** tertia die resurget] **In** hoc promittit eis p̃solationē de veloci eius resurrectione. **Et** eius resurrectionis exemplar est nostre resurrectionis ⁊ ip̃i si nihil horum intellexerūt. **¶** **¶** Quia ad huc rudes ⁊ imperiti erant: ergo non intellexerunt. **[** Factum est autem cum appropinquaret hiericho **]** Superius iam chri⁹ p̃e dixit discipulis suis passionis firmitatē. scilicet ne scandalizarent: **Hic** ostendit suam potentiam: ⁊ hoc per miraculosam cecī illuminationē. **Unde** quos terruit verborū p̃firmavit miraculo. **Per** primū astringitur ī eis fides humanitatis: per secundū fides diuinitatis. **[** Cecus quidam sedebat secus viā mendicans. **Et** cum audiret turbam p̃tereuntem: multa enī turba p̃cedebat ⁊ etiam multa sequebat̃ Iesum. **In** quo ostenditur testimoniū doctrine: **[** Interrogabat qd̃ hoc esset **]** ⁊ hoc est valde vtile interrogare d̃ te suū id est saluatore. **[** Dixerunt autē ei: q̃ Iesus nazarenus transiret **]** Nazaren⁹ est dictus: quia in Nazareth est conceptus et etiam ibidem nutrit⁹ ⁊ clamauit **[** non tñ clamore exteriori: sed etiam interiori. **De** quo dicitur in psalmo. **cxvij.** Clamauit ī toto corde meo **[** dicens: **]** Fili David miserere mei **]** quasi diceret: Non pecuniam sed misericordiam peto. **Et** ī hoc q̃ hic cecus clamauit. **Iesu fili David miserere mei:** confitetur vtramq̃ in chris̃to naturam scilicet humanam in hoc qd̃ dicit: fili David: fm̃ enī humanam naturam natus est ex progenie David. **Et** diuinā confiterur in hoc qd̃ dicit: miserere mei. **Dei** enī est propriū misereri ⁊ qui p̃eibant increpabant eum vt taceret **]** **Hic** significant homines a bono alios retrahentes **[** ipse x̃o multo magis cla-

mabat. **Fili David miserere mei:** **I**n quo datur nobis exemplum q̃ q̃to magis nobis occurrunt impedimenta: tanto magis ē clamandum ⁊ inuocandū diuinum auxilium. **[** Stans autem Iesus iussit illū adduci ad se **]** **In** quo apparet clementia chris̃ti: q̃ non dedignatus est stare ⁊ alloqui viles personas ⁊ pauperes. **Unde** Hierony. **C**eco qui sequi non poterat stat dominus ⁊ eum vocari iubet ne turba prohiberet. **Sor.** sic deberent facere principes nostri scilicet cū stare viderent pauperes conquerētes: ⁊ facere vocare ad se vt audirent eorum querimonia: facerentq̃ eis iusticiam expedite. **Sz** iam potest dici de aliq̃ illud **Asa. j.** **Pu**pillo non iudicant ⁊ causa vidue non ingreditur ad illos. **[** Et cum appropinquass̃ interrogauit illum dī. **Q**uid tibi vis vt faciam **]** quasi diceret. **C**hris̃tus non sanat inuitos sed voluntarios. **Unde** Augusti. **Q**ui creauit te sine te: non iustificabit te sine te. **[** At ille dixit: **D**ñe vt videam **]** ecce bona et discreta petitio: non enim petiuit aurum et argentum: sed tñ lumen. **Unde** p̃s. **cxlv.** **D**omin⁹ illuminat cecos: **[** ipse autem dixit illi: respice **]** non apposuit manū nec alit̃ quod vnguētū ad sanandū eum: sed solū verbū: quoniam ipse dixit ⁊ facta sunt **[** fides tua te saluum fecit **]** **Sor.** ex fide enī impetratur salus spiritualis: ⁊ etia⁹ corporalis **[** ⁊ confestim vidit **]** **N**ihil enim mediū int̃ deum ⁊ factum dei: ⁊ sequebatur illum **]** **E**cce signū perfecte illuminationis scilicet ī corpore ⁊ in anima. **[** magnificās deum **]** **Sor.** id est magnū dicens eum magnitudine virtutis. **Unde** p̃s. **cxlvj.** **M**agnus dominus noster ⁊ magna virtus eius **[** ⁊ om̃is plebs vt vidit qd̃ factum ē: **]** non inuidet vt pharis̃ei **[** sed laudē dedit deo **]** potentie dei cōgraulando sanitati cecī. **[** **¶** **A**ñ circa p̃sens euangeliū vbi dicitur: **O**mnis plebs vt vidit dedit laudem deo. **Sed** heu plures hodie chris̃tiani deum non laudant: sed de honorant tripliciter. **P**rimo quidam honorant mūdum exercentes diuersos malos ludos ⁊ per diuersas leticias. **N**ūc lauis de monū in signum q̃ sunt filij demonū vtendo ⁊ recreatione: vt puta corporis: sed reuera p̃ corporis ⁊ anime destructione. **S**ecūdo alij

Deum in honore: corpus suū pascendo contra laudem dei: ut pater ad **Philippē. iij.** Quorum deus ventus est. Et de illo deo quod

miracula facit: quare in sermone discipuli super epistolas dominicales sermone. xlv. **A.**

Tertio alij hodie pro laude dei ducunt choreas illicitas propter quod totiens unum saltem faciunt verus infernus quatenus unum in chorea faciunt saltem: in tali enim est peccatum mortale.

Un Aug. Dis motus petulantie saltus est in profundum cloacae. Et illa auctoritas etiam allegat in summa virtutum in .c. chorea.

Postilla.

Querit est iesus in deserto. **Mat. iij.**

Mar. i. Luce. iij.

Tempor est dominus

iesus christus anno eius

xxx. idus Ianuarij:

feria. iij. luna. v.

inditione. iij. Ante

initium illius euangelij ha-

bet **Lu. iij.** Factus

est autem cum omnis populus

baptizaretur a **Iohanne.**

Et Iesu baptizato et orante apertus

est celum et descendit

spiritus sanctus corporali

specie sicut columba

in ipsum. Et vox de

celo facta est. Tu es

filij meus dilectus et te

complacui mihi. Et ipse Iesus erat inceptus

anni .xxx. ut putabatur filij Ioseph. Iesus

autem plenius spiritus sancto regressus est a iordane

Thc. s. statim baptizatus **[Ducit Iesus]**

scilicet spontaneus in desertum quod est inter hierusalem

et hiericho: ubi quidam homo incidit in latrones ut habet **Lu. x. [a spiritu]** scilicet sancto ut temptaretur a diabolo. **Sor.** voluit autem

temptari christus ut temptator superaret ut temptatos proficeret: ut modum vincendi doceret: quia

nemo potest esse sine temptationibus ut patet **Iob. vi.** **Mi-**

litia est vita hominis super terram: **[et cum ieiunauit]** **2. y.** ut car-

nem suam innocentem pro nobis maceraret et exemplum fidelibus

daret etiam ieiunandi **[quadraginta diebus et quadraginta noctibus]** non ultra ieiunauit ut videtur de

uinitate diaboli celare: quod etiam **Moy-**

ses in monte et **Helias** itinere tot diebus ieiunauerunt.

Aliter tamen ieiunauit christus et aliter **Moyse** et **Helias**: si ei ieiunauerunt

virtute propria sicut christus. Sed **Moyse** sustentatur colloquio dei ut ha-

betur **Exo. xx.** **Helias** vero ieiunauit in fortitudine cibi se-

mel sumptibus: scilicet eiusdem panis sub-

cineribus postea esurijt per hoc ostendit in se veritatem huius

ne infirmitatis et occidit temptatori

dedit: ideo sequitur et accedit temptator. **s.** in specie humana. Ad evidentiam huius tem-

ptationis aduertendum quod diabolus sciebat prophetas quod christus futurus erat verus deus et verus homo ut habet expresse **Isa. ix.**

Dominica. I. in Quadragesima. Euange. Matthei. III.

In illo tempore. **Ducit** est iesus in desertum a spiritu ut temptaretur a diabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esurijt. Et accedens temptator dixit ei: Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit: Scriptum est. Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod procedit

Parvulus natus est nobis et filius datus est nobis. sed nesciebat certitudinaliter quod iesus nazarenus esset ipse deus: ergo temprando dixit ei: Si filius dei es. scilicet naturalis et persequens ei equalis in potestate. **[Vide ut la-**

ant.] Unde Chrysostomus.

Cogitavit apud se si poterit de lapidibus facere panes: vere filius dei est: si autem non poterit homo est. **[quod respondens.]** sapienter: nec divinitatem eius poterat perpendere. **[dixit.]** Scriptum est. **[Deuterius.]** vii. Non in solo pane. **[scilicet] corpali.** **[visit] homines: sed in omni verbo quod procedit de ore dei.]** **[Luce.]** quod verissimum est: non solum de vita spirituali: sed etiam corpali: sicut patet de moise qui ieiunavit xl. diebus et xl. noctibus locutione dei spiritualiter et corporaliter sustentatus. **[An.]** **[Rasba.]** Sicut corpus humanum non potest vivere sine terreno cibo: ita et anima non potest vivere sine dei verbo. **[tunc.]** scilicet quod deus

etiam assumpsit eum diabolus. **[Sed.]** et hoc corporaliter. **[Et] finem aliquid eum in brachijs portavit finem alios ad manum duxit.** Sciendum quod hoc non est mirum quod christus filius dei permisit se a diabolo duci. **[An.]** Gregorius in omel. j. Quid ergo mirum: si se ab illo permisit duci: quod se etiam pertulit a membris illius crucifigi: scilicet a Pilato et a iudeis: qui fuerunt membra diaboli. **[in sanctam civitatem.]** id est. in hierusalem que dicebatur sancta: quod divino cultui deputata propter templum quod erat ibi. **[Hec] erat licitum in lege domini alibi deo sacrificare: et statuit eum supra pinnaculum templi.]** **[Sed.]** pinnaculum dicitur de ambulatorio

autem circa muros templi ubi ascendebant sacerdotes populo predicantes. **[Dixit] ei:]** Si filius dei es mitte te deorsum. **[Luce.]** quasi dicit. hoc virtute propria potes sine periculo: et etiam propter misterium angelorum tibi fuerit. **[Scriptum] est enim:]** quoniam angelis suis mandavit de te: et in manibus tolleret te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. **[Dixit] illi iesus.]** Chrysostomus. nihil mori vel indignari sed cum multa modestia scripturarum ei respondit. **[Scriptum] est.]** **[Deuterius.]** vii. Non temptabis dominum deum tuum. **[Luce.]** Temptare enim deum est quere

re experiri tamen de dei virtute absque necessitate: et hoc est peccatum quod quicumque homo habet aliquid quod potest facere secundum viam humanam ad evadendum periculum: non debet illud omittere quando tendo divinum experiri tamen. **[Et] propter hoc] per] batio ferri candentis et duella tanquam illi cito prohibent ab ecclesia: propter hoc enim] respondit dominus christus diabolo temptanti**

ipsum: quia cum posset de pinnaculo templi descendere per viam humanam. scilicet per gradum ad hoc factos in templo: non debebat per alium locum descendere: quod hoc esset deus temptare. **[Iterum] assumpsit eum diabolus.]** **[Sed.]** ut si non ex uno tamen ex reliquo superaret. **[in] montem excelsum valde:]** et ostendit ei omnia regni mundi. **[Non] est sic intelligendum] quod ex illo loco posset omnia regna et omnes civitates deuminate videri:]** sed ostendendo diversas partes orbis dicit ei: **[Tale] regnum est in tali situ:]** et tale in tali: enarrando breviter magnitudinem et gloriam illorum regnorum. **[et dicit ei:]** **[Hec] omnia tibi dabo.]** q. d. In omnibus illis faciam te regem.

5
60
his manib⁹ manducare nō coinquinat homi-
nem sed que d^o corde exeūt ea coinquināt ho-
minem: de corde enī exeunt cogitationes
male: homicidia: adulteria: fornicationes:
furta: falsa testionia: et blasphemie: hec sūt
que coinquināt ho-

minē. [secessit ī par-
tes tyri et sydonis.]
Tyri et sydon sūt
ciuitates gentiliū
site in terra promi-
sionis prope mon-
tem libani. [et ecce
mulier chananea]
scilicet natione. Hanc
chananei habitau-
runt in terra promi-
sionis ante filios is-
rael nec poterant p-
eos totaliter extri-
pari: unde ista mu-
lier ab illis qui re-
manserant descen-

derat. Ista autē mu-
lier audiuit de miraculis Iesu christi: et iō
firmiter credebat: quia filiam suam sanare
poterat. [a finib⁹ illis egressa.] Et ut habes-
tur Mar. viij. Primo venit ad Iesum in-
tra domū: sed quia eaz ibi non exaudiuit se-
cuta est eum in itinere. [clamans: miserere
mei fili David.] Audierat enim christū p-
missum iudeis descendere de genere Da-
uid: ergo clamauit. [Miserere mei fili Da-
uid: filia mea male a demonio vexatur.]
Qui non respondit ei: verbum. Hec est pri-
ma duricia quam christ⁹ ostendit huic mu-
lieri. non ppter indignationem: sed ut ex
pseuerantia ipsi⁹ in prece firmitas fidel ei⁹
et deuotio ostenderet discipulis ut ipsi p-
ea rogarent: ut sic ostenderet nos sanctorū
precibus indigere. Unde sequitur. [Et ac-
cedentes discipuli eius rogabant eum] p-
ea. [dicentes: Dimitte eaz quia clamat post
nos.] Iy. moti erant ad hoc ex compassio-
ne videntes fidem et deuotionē mulieris.
[Ipse autem respondens ait: Non sūz mis-
sus nisi ad oues que perierūt dom⁹ israel.]
Ista fuit secūda duricia christi ad mulierē
nam: quasi diceret: eam non esse de ouib⁹
israel. Id est. dei: et per pseuens relinqbat

et ipsa erat de ouibus diaboli. Iy. antiq⁹
patribus iudeorū fuit facta pmissio de chri-
sto sicut Abrae et David. Sed quia iudei
pro maiori parte fidem christi repulerūt et
gentiles eam susceperūt. Ideo dicit Hie-

rony. nō dicit chris-
tus hoc qnetiaz ad
gentes missus sit.
Cum autē hec mu-
lier videt nūbil pos-
se impetrare p apo-
stolos tunc psonali-
ter ppius accessit.
Tū seq̃t. [At illa
venit] pcedens ad
pedes eius et ados-
rauit euz. Icy tanq̃
dñm et creatorē om-
niū creaturā tāq̃
deum cel⁹ et terre:
tanq̃ pceptorē an-
gelorū et hominum
[dicens: Dñe adiu-
ua me] et quia filie

infirmitez suam estimat: ideo dicit. [Dñe
adiuua me.] Qui respondens ait: Non est
bonū sumere panē filiorū et mittere canib⁹.
hec est tertia duricia q̃ eam canem appella-
uit: et non esse dignam pane. [At illa di-
xit: Etiam domine] hic ostenditur humili-
tas mulieris hui⁹ q̃ ipsa fatebat se esse tan-
tam dicens: [Etiam domine] quia verum
est qd dicit: nec peto panem integrū s3 mi-
cam. [nam et catelli edunt de micis que cas-
dunt d mensa dñorū suorū] q. di. q̃ sicut ca-
telli aliqua modica: utpote micæ cadentes
de mēsa percipiūt: fr. et ego gentilis debeo
saltem modicū qd picipere de bñficijs tuis.
Querit hic quare christ⁹ huic mulieri tan-
tam ostendit duriciam? Respondet Hiero-
ny. hoc fecit ut exemplū pseuerantie nobis
daret et ei⁹ fidem et pstantiā pbarer et pba-
tam manifestaret. [Tunc rñdēs Iesus ait
illi: O mulier mag⁹ est fidel tua] Jaco. ppa-
risseñ. hoc patet ex hoc q̃ filiā non secū ad-
duxit ad Iesū: s3 eā dimisit ī domo nec xp̃s
ad eā ire petiuit: q̃ credebat eū posse filiaz
suā liberare solo verbo. [fiat tibi sicut vis.]
Iy. q. d. fides tua hoc meret. Chryf. Hic
ōndit q̃tū valet pstantia oñonis: q̃ qd apo-

stoli non obtinuerit ista pfecti et sanata est filia eius ex illa hora. scz qñ sermo christi pcessit de ore eius: quia cum rediit domū: inuenit filiam sane mētis et plene liberatā et sanatā. Circa p̄sens euange. vbi dicit

Filia mea male a demonio vexatur.

Notādū q ad hoc q quis non possit deat a diabolo duo valent. Primo vt quis sibi a peccato caueat p̄sertiz mortalit: et si incidit statim p̄terat: qz in talem demon p̄tatem nō habet vt pbat Cassia. In collatiōe patrum p exemplū de sc̄to Anthonio quē duo magi odientes p tres successiue demones ei eiecerunt de celis sua conabantur.

Cū aut beatus Anthonius temptatio nem amarissimam sentiens oraret et signo crucis se muniret. semp vacui demones recesserunt. Et sic tandem magi illi a beato Anthonio virtutē crucis christi et fidelis catholice discētes ad fidem p̄ueri sē. Tūc diffinituit beatus Anthonius nullatenus demones posse mētem cuiusqz vel corpus inuadere nisi eam p̄mū destituerint oibus cogitationibz sanctis: et nisi prius mētem possederint. Secundo valet fidei symbolū dictū vel crucis signū pro se vel pro

suis imp̄ssum. Exemplū patet in dial. Grego. li. ij. c. vij. de iudeo custodito p signū sancte crucis. Postilla.

Erat iesus eiiciens demoniū Lu. xj. Mat. xij. Mar. iij. Hoc euāge. factū est anno xpi. xxxi kal. Decemb. feria v. inditiōe. in j. luna. xvij. Ante mittum illi euāg. scribit sanctus Lu. i. eodem ca. Factum ē cū esset Iesus in quodam loco orans vt cessauit: dixit vnus ex discipulis ei ad ipm. Dñe doce nos orare sicut Iohannes docuit discipulos suos. Et ait illi Cum oratis dicite: P̄ n̄r qui es i celis sanctificet nomen tuū etc. Tūc p̄mo dū sequit euāg. hodie. Erat Iesus eiiciens demoniū.

Sor. puenient aut post documētū orationis ponit miraculū expulsiōis demonis: vtz Marci ix. Hoc gen⁹ demonioz in nullo pōt exire nisi i orōne et ieiunio. Et illud sci licet obsessū nō demoniū erat mutū. Sor. scz ab effectu: qz mutum faciebat hoīez Mat. xij. habet qz etiā cec⁹ erat et Mar. ix. qz etiā surdus erat. Unde Beda. In vno homine tria p̄petrata sunt miracula. cec⁹ videt: mut⁹ loquit: possessus a demonio liberat. Et cum

Dominica. III. in Quadragesima. Euangelium Luce XI.

In illo tempore. Erat iesus eiiciens demonium: et illud erat mutum. Et cum eiecisset demoniū locutus est mutus: et admirate sunt turbe. Quidam autem ex eis dixerunt In beelzebub principe demoniorum eicit demonia. Et alij temptantes signū de celo querebant ab eo. Ipse aut vt vidit cogitationes eoz dixit eis. Qd regnū in seipm diuisum desolabit: et dom⁹ supra domū cader: si aut et sathanae i seipm diuisus ē: quō stabit

5
02
f
60

elecesset locutus est mutus et admirare sunt tur-
be. Item simplices et iniores: maiores autem ca-
luntabant miracula et blasphemabant: unde sequitur
[Quidam autem]. s. scribe et pharisei dixerunt: In be-
elzebub principe demoniorum eijcit demonia. In
raculo illius erat pu-
blicus: et ideo negare
si poterat: sed puer-
re conabantur dicentes
quod virtute demonis
factus esset. **Q**ui-
dem enim et inuidia puer-
tut iudicia: et facta
interpretantur ad dete-
riorum partem. Scri-
be autem et pharisei
valde oderunt chris-
tum: quia acriter ar-
guebat eorum vicia: et
ideo miracula divina
virtute facta dixerunt
fieri arte magica. s.
In beelzebub princeps
demoniorum. **U**n-
de. **C**ultus ido-
latrie a rege ciuita-
tis. **A**linus ortu ha-
buit: qui de morte
patris sui nomine Bel-
tantum voluit quod
ob memoriam sui au-
reas statuas patris sui
imaginem et similitudi-
nem haberet: quia ha-
buit in tanta reueren-
tia: ut si aliquid fugit
vel facinorosum ad
eam profugeret essent
securi de vita sua:
ideo ceperunt et ho-
mines divinos eius: sed
ymagini exhibere
videntes regi place-
re in hoc: quo ex-
plo ceteri de locis
adiacentibus in ho-
nore patrum suorum sta-
tuas aureas fecerunt: et sic crevit idolatria.
Beelzebub interpretatur vir muscarum sive ha-
bens muscas: quia musce congregantur ad ido-

regnum eius: quia dicitur in beelzebub
eijcere me demonia. **S**i autem ego in
beelzebub eijcio demonia filii ve-
stri in quo eijciunt. **I**psi iudices ve-
stri erunt. Porro si in digito dei eij-
cio demonia: profecto pervenit in vos
regnum dei. **C**um fortis armatus custo-
dit atrium suum: in pace sunt ea que
possidet: si autem fortior illo superveni-
ens vicerit eum: universa arma eius
auferet in quibus confidebat et spolia
eius distribuet: quod non est mecum ad-
uersum me est: et qui non colligit
mecum dissipat. **C**um imundus spi-
ritus exierit ab homine ambulat
per loca inanis querens requiem
et non inueniens dicit: Reuertar in
domum meam unde exiui. **E**t cum
venerit inuenit eam scopis mun-
datam et ornatam: et tunc vadit et
assumit alios septem spiritus secum
nequiores se: et ingressi habitant
ibi. **E**t sunt nouissima hominis illius
peiora prioribus. **F**actum est autem cum
hec diceret: extollens vocem quedam
mulier de turba dixit illi. **B**eat-
us venter qui te portauit: et vbera que
suxisti. **A**t ille dixit: **Q**uinimo.
Beatissimi qui audiunt verbum dei:
et custodiunt illud.

illud propter cruorem animarum que ibi immolabantur.
In predicto autem simulachro dicebant iudei prin-
cipe demoniorum habitare: tunc quia illis dicitur primum fuisse
se idolum: sicut dicitur in historiis: tunc quia cultus
eius apud gentes generalior erat atque ce-
lebrior: et per ipsos vi-
cebant christum eijcere
demonia: hoc autem
ex magna inuidia.
Unde **C**hrystus. **I**n-
uidus non querit quod
dicatur: sed solum ut
cat. alij temptantes
signum de celo quere-
bant ab eo. **G**lo.
Fortassis querebant
descensum ignis de
celo: sicut factum fuit
in tempe **B**elie. **I**ij.
Reg. xvij. autem manna
per descensum as-
cendit tpe **M**oyse: vtz
Exo. xvj. vel sicut
tpe **I**osue sol stetit
spacio vni diei **I**o-
sue. x. vel sicut tpe
Ezechie sol retro-
cessit decem gradibus
vt habetur **E**sa. xxx-
viii. **I**psa autem vt
vidit cogitationes
eorum. **B**eda. **N**on
ad dicta sed ad co-
gitata christus respondit:
vt vel sic compelleretur
credere patri eius
qui cordis occul-
ta videbat: hoc enim
non potest demon vel
aliqua creatura sed so-
lus deus: vt et ipsi in
sua scriptura habes-
bant. **A**n. **I**ij. **R**e-
gum. viij. **T**u solus
nostri corda filiorum
hominum. **I**tem. **J**.
Regum. xvj. **H**omo
videt ea que parent: deus autem intuetur
cor. **D**ixit **I**es. **O**mnino regnum in seipsum dis-
solutum desolabitur. s. destruetur. **A**ntiquus
dis-

est Hierony. parue res concordia crescunt discordia maxime res dilabuntur. **Unde Aristot.** Omnis enim virtus vnita fortior est seipsa dispersa [et domus supra domum cadet] **Glo.** Domus supra domum cadit cum habitatores vnus domus a familia alterius domus opprimuntur [si autem sathanas in seipsum diuisus est] scilicet ita vt vnus expellat alium [quomodo stabit regnum eius]. i. potestas eius [si autem ego in beelzebub eiicio demonia] vt vos dicatis [filij vestri]. id est. apostoli qui finem carnem a iudeis nati sunt [in quo eiiciunt] quasi diceret: si filij vestri. id est. apostoli quibus dedi potestatem super demonia: in nomine meo demonia eiiciunt: iniquum est dicere me in virtute beelzebub demonia eiicere [ideo ipsi iudices vestri erunt] quia existetes assessores mei in finali iudicio sententiam meam approbabit [porro si in digito dei eiicio demonia]. id est. in virtute spiritus sancti qui bene digito comparatur: sicut enim digitus procedit a corpore et manus: sic spiritus sanctus procedit a patre et filio [profecto peruenit in vos regnum dei] **Sor.** sententia diuini iudicii. **Unde Augustinus.** Regnum dei est potestas iudicialia qua damnantur impij et a fidelibus secerantur [cum fortis armatus]. id est. diabolus [custodit atrium suum] **Sor.** id est. mundum quia diabolus ante aduentum filij dei in mundo sine contradictione principabatur [in pace sunt omnia que possidet]. id est. omnes peccatores qui obediunt et fauent ei [in pace sunt] quantum ad diabolum. **Unde Grego.** Illos pulare negligit: quos quies et iure possidere sentit [si autem fortior eo superueniens] scilicet christus [vicerit enim vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat] Christus enim factus homo inuasit diabolus: et arma eius abstulit. id est. astutias et nequicias ipsius [et spolia]. id est. homines ab eo deceptos christus per se et consequenter per apostolos suos ad noticiam veritatis et fidei sancte trinitatis reuocauit: que spolia christus distribuit cum fideles suos custodie angelorum mancipauit: et dona spiritus sancti eis tribuit: resistendo amplius temptationibus suis [qui non est mecum contra me est] quasi dicas

fini **Glo.** opera mea non pueniunt cum opibus diaboli: ego enim volo bonum ille vero malum ego amo humilitatem: ille superbiam: ego diligo castitatem: ille luxuriam: ego volo animas saluare: ille perdere: [et qui non colligit mecum] in vnitatem fidei et dilectionis dei et proximi [dispergit] quia sicut officium christi est dispersa congregare: sic econuerso officium diaboli est congregata dispergere. [Cum inuidus spiritus exierit ab homine] scilicet per contritionem: confessionem: et veram penitentiam [ambulat per loca inaquosa] id est. arida. Et intelliguntur corda fidelium in quibus exccatus est humor mundane lasciuie qui diabolo resistunt: non sentientes suis suggestionibus vt peccent sed viriliter resistunt sibi [querens requiem et non inueniens] quia vbi requiescit spiritus sanctus per bonas meditationes: spiritus malignus illic intrare non audeat [dicit reuertar in domum meam] scilicet que olim erat mea [vnde exiit]. id est. expulsum sum per penitentiam. [Et cum venerit inuenit eam scopis mundatam et ornata] scilicet per penitentiam: et vacantem bono operi. **Unde** necesse est vere penitenti vt spiritualis aliquid boni operis faciat: ne diabolus inueniat eam ociosam. [Tunc vadit et assumit septem spiritus nequiores se] per septem narium numerum intelliguntur septem peccata mortalia. **Unde Grego.** Magdalena septem demonia habuit: que vniuersis vitijs plena fuit [et ingressi habitant ibi] quia de domo dei fit habitatio demonum [et erunt nouissima hominis illius petora prioribus] quia quodlibet peccatum in recidivante peius est quam simile ante recidivum propter ingratitude[m] [Factum est autem cum hec diceret] scilicet christus loquendo contra iudeos ipsos redarguendo: [extollens vocem] scilicet in christi commendatione [quedam mulier de turba] **Sorra.** Non dices: non nobilis: sed de communi plebe: quia fuit sancta Marcella famula sancte Marthe: que audiens Christum a iudeis et pharisaeis blasphemari et dehonestari: et non valens ulterius sustinere: ad laudem filij dei et confutationem iudeorum et pharisaeorum et scribarum prorupit in laudem filij et matris dicens [Benedixit qui te portauit] et sic mater dei ex filio laudat: quia ab ipso

filio habet gratia et gloria: et vere beatus ven-
ter: quia ibi deus factus est homo: eternus
et aternus: immortalis mortalis: ut patet Jo. j.
Et dicitur caro factum est: et verba que dixisti
fecit a quibus alimentum lactis suscepisti. [Et

ille dixit: Quia
mo] qm di. non tm
illa e beata que me
portauit i vtero suo
et lactauit me. ex
verberibus suis. Imo
etiam [beati qui au-
diunt verbum dei]
aure interius cor:
de credentes [et cu-
stodiunt illud] iope
implentes: qm non
auditores legi iusti-
ficabunt: sed facto-
res legis: ut patet
Roma. ij. Beati g
in spe p'senti: sed in
futuro in re. [Cir-
ca p'sens euag. vbi
dicit. Erat Iesus
eijciens demoniu:
et illud erat mutus
Querit: cum chris-
tus fecit multa mi-
racula et suam mise-
ricordiam plurib' ho-
minib' indulsit eos
ab infirmitatib' li-
berando: quib' vel
cui suam misericor-
diam magi bz exhi-
buisse? Rndet q
v's noster Iesus
christus vt dicunt
doctores Augusti.
Diero. et Chrys.
Rundq libauit ali-
que corporaliter qneta
am spualiter: et nō
ptem liberauit qn etia totū hoīem libera-
ret: nō bilomin' si habem' respectū ad gra-
uitatē cū vna infirmitas sit guloz alia a gra-
uiozi liberādo infirmitate bz misericordius
se habuisse. Sed qrit que tñ inē alias ē ma-
ior infirmitas? Rndeo q illa q totū occu-

pat hoīem et corporali et spuali plus q illa
que solū corporali. Bz q est illa? Rndeo q
possessio hoīs a diabolo: in alijs enī infir-
mitatib' corp' affligit et nō nō: qz stat i suo
sensu: sed qn homo a diabolo inuadit et ve-

ratur vt patet expe-
rientia tūc q ad ani-
mam hō affligit et
rationis vlu priuat
et deinde corp' ve-
ratur: ergo dñs no-
ster Iesus christus
hoīez a diaboli ma-
nibus liberādo su-
am misericordiam
magi i his q alijs
ostendit.

[Postilla. 7
Abijt iesus trās ma-
re galilee Jo.
vj. Mat. xlij. Mar-
ci. vj. Hoc euageli-
um factū est anno
xpī. xxij. yd' Ap-
lis. vñica. lūa. xxiij
inditiōe. v. An in-
itiū illi' euag. habe-
tur Jo. v. q christ'
dixit iudeis et phar-
iseis et scrib. Ego
cognoui vos qz di-
lectionē dei nō ha-
betis i vobis. Ego
veni in noīe patris
mei et nō accepistis
me. Si ali' venerit
in noīe suo: illū ac-
cipietis. Quō po-
testis credere vos
qui gloriā abinu-
cem accipitis. Et
gloriā que a deo so-
lo est non queritis.

Dominica in medio quadra- gesime Euange. Johan. VI.

In illo tem-
pore. Abijt iesus trās ma-
re galilee quod est tyberiadis: et
sequebatur eum multitudo ma-
gna: quia videbant signa que fa-
ciebat sup his qui infirmabant.
Subijt ergo in montē iesus et ibi
sedebat cuz discipulis suis. Erat

Nolite cogitare: quia ego accusatur' si in
vos apud patrem est q accusat vos Moy-
ses in quo vos speratis. Si enī crederetis
Moy's crederetis forsitan et mihi: de me enī
ille scripsit: si aut' illius litteris non credit.
quō verbis meis crederetis. [Post hoc abiijt

Respondetur qd christus qui accepit panes in manus suas: in signum qd sua potentia qd creauit celum et terram: qua gubernat mundum: posset multiplicare panes: non nouos panes creando sicut Thomam in. liij. parte summe: sed preiacere

tes multiplicando: similiter ex piscibus. Quod uolebat. Quare queritur an panes isti et pisces fuerint optimi et sapientissimi? Respondet Jacobus Ianuens. Credendum est qd sic saltem in sua specie: et a simili probat per Chrysostomum. super illud Iohan. liij. ubi christus in nuptijs mutauit aquam in uinum: ubi sic dicit. Talia sunt christi miracula ut multo his que per naturam sunt speciosiora et utiliora fiant. Quare queritur: cur non uinum propinauit hominibus istis quia sic paui quos panibus et duobus piscibus? Respondetur qd potuit esse ut panes et pisces proprietatem habuerint tantum cibi quam potus: sicut etiam adhuc hodie apothecarij sciunt conficere electuaria cibi simul et potus naturam habentia.

Postilla.

Quis ex uobis arguet me de peccato Iohan. viij. Historia huius euangelij facta est anno christi tricesimo secundo. x. kal. Octobris: feria tertia: indictione quinta. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Iohannes in eodem capitulo qd iudei dixerunt christo: Pater noster

Abraaz est. Dicit eis iesus. Si filij Abraae estis: opera Abraae facite. Nunc autem queritis me interficere hominem qui ueritatem uobis locutus sum: quia audiui a deo: hoc Abraam non fecit. Et post pauca: Vos ex

patre diabolo estis et desideria patris vestri uultis facere. Ille homicida erat ab initio: et in ueritate non stetit: quia non est ueritas in eo. Cum loquitur mendacium ex proprijs loquitur: quia mendax est et pater eius. Tunc immediate sequitur euangelium hodiernum.

Quis ex uobis arguet me de peccato? Ly. quasi dicit. Si habet aliquod peccatum quod possitis super me ostendere paratus sum audire: et me rationaliter purgare: et ideo cum hoc non possit facere. Si ueritatem dico uobis si per quia. Quare non creditis mihi. Et subdit causas dicens. Qui ex deo est uerba dei audit. Notandum qd aliquid ex deo est dupliciter. Uno modo secundum naturam: et sic omnis creatura est ex deo: qui est largitus ei esse. Alio modo sunt alij

qui specialiter ex deo per gratiam: ut qui recte credunt in deum et mandata eius seruunt. De illis dicit dominus. Qui ex deo est uerba dei audit. Delectabiliter et libenter. Nam qui deus diligenter libenter de eo loquitur audit. Propterea uos non auditis. Id est non recipitis nec creditis: nec etiam intelligere curati uerba dei de ore meo. Quia ex deo non est

Dominica in Passione domini. Euange. Iohannis. VIII.

In illo tempore. Dicebat iesus turbis iudeorum et principibus sacerdotum. Quis ex uobis arguet me de peccato: si ueritatem dico uobis quia non creditis mihi. Qui ex deo est uerba dei audit: propterea uos non auditis quia ex deo non estis

culius figura d latere xpi pendet in cruce:
exiuit sanguis et aqua ut dicitur Jo. xix. f. aqua ablu-
tionis et sanguis redemptionis. Tercio pas-

sus est pro nobis uiuifi-
candis: quia oēs in peccatis
mortui eramus. **Uñ**
Greg. Mortē nrāz
scz culpe moriendo
destruxit. **Exēpluz**
sicut pellican⁹ effu-
dendo sanguinē su-
um sup filios mor-
tuos resuscitat et vi-
uificat: sic et xpus p
suū sanguinēz nos
uiuificat. **Unde in**
p̄s. c. Similis fa-
ctus sum pellicano
Quarto passus est
pro nobis saluandis: quia
oēs mortali infirmi-
tate prostrati iaceba-
mus. **Uñ p̄s. cvj.**
Misit verbū suū et
sanauit eos. **Unde**
Aug. De latere in
passiōe xpi fluxerūt
oīa sacramenta que
sunt aīe languentis
efficacissime medi-
cine. **Quinto** pas-
sus est pro nobis ad ce-
lū et ciuitatez nrām
reducēdis et intro-
mittēdis: quia oēs ex-
ulabamur. **Exēpluz**
sicut rex vincēs re-
gem inimicū suū: q̄
terrā et subditos su-
os sibi abstulerat:
vincit eū catenis in
carcere et bona eius
diripit: et oēs capti-
uos q̄s tenebat libe-
rat et exules ad ciui-
tatē reducit: sic xps fecit diabolo quē in cru-
ce debellauit et in infernū catenis vinctum
misit: et oēs hoīes q̄s tenebat captiuos libe-
rauit et ad celū reduxit. **Postilla**
Maria magdalene et maria iacobi et

salome et c. **Mar. xvj.** **Historia** hui⁹ euāg-
facta ē anno xpi. xxxij. et tot dieb⁹ q̄t fluxer-
rūt a festo natal dñi vsq̄ ad pascha sequēs

In die palmarum.

In illo tem-
pore. Cū appropinquas-
set iesus hierosolymis: et venisset
betphage ad mortē oliuetiz ē hoc
euāgelii cū sua postilla quere in
prima dñica aduentus.

In die sancto pasche Euan-
gelium **Marci. XVI.**

In illo tem-
pore **Maria** magdalene
et maria iacobi et salome emerūt

Mazari et maria iacobi que cleophe filia
et vxor ipsi⁹ alpheī (Et maria salome) vx-
or ipsi⁹ zebedei mat illoz duoz. scilicet iaco-
bi maioris et iohānis euāgeliste. Et p̄ma
illarū n̄hil xpo attingebat nisi de fide et de

vj. kalē. **Ap̄lis. ius**
na. xvij. indictione
vj. **In** initii illius
euāg. scribit sanct⁹
Mar. q̄ ioseph ab
arimathia ciuitate
accepto corpe iesu
involuit sindone mū-
da: et posuit in mo-
numento suo nouo
q̄d erat excisum in
petra: in q̄ nōdum
q̄sq̄ posuit fuerat: et
aduoluit lapidē ad
ostium monamētī.
Maria aut magda-
lene et maria iacobi
aspicebāt vbi pone-
ret. **Et** cū tranisset
sabbatū maria mag-
dalene et maria ia-
cobi et salome. **In**
hoc euāg. p̄mo fit
mētio d̄ deuotione
illarū sc̄tāz mulie-
rū que fuerūt tres:
q̄ dilexerūt xpm in
vita: et seq̄bant eū
et alie multe mulie-
res q̄ m̄strabāt ei d̄
facultatib⁹ suis: di-
lexerūt eū etiā in
morte: et seq̄bant
eū in cruce penden-
tem. **Dilexerūt** eūz
post mortē ideo vn-
guēta portauerunt
vt corp⁹ ei⁹ vnge-
rent: et hoc ē q̄d hic
d̄ **Maria** magda-
lene que fuit soror
sc̄tē marthe et sancti

vanū qđ est falsa gloria [est pater meus qui glorificat me] 27. per miraculoꝝ opatio- nem: et postea glorificabit [per resurrectiois et ascensionis gloriam] [quem vos dicitis: quia deus noster est: et non cognouistis eū]

Tho. licet per fidē cognoscerēt vnum deum: non tamē no- uerant eum in q̄tuz pater: nec sciebant eum habere filium naturalem: hoc enī per christum declaratum fuit. **Un̄ Jo. han. xiiij.** Pat̄ manifestauit nomen tuum hoib⁹ quos desisti mihi [Ego aut̄ noui eum: et si dixerō: quia nescio euz: ero similis vob⁹ mēdax] 27. sicut estis mendaces asserendo vos eum agnosceret: cum tamē euz non cognoscat: ita essem mendax si assererē me ipsum agnoscare [S3 scio euz

et sermonem eius seruo]. id est. voluntatē eius facio: hoc christ⁹ addidit: quia vera cognitio per opera demonstrat̄. [Abraam pater vester] non imitatione sanctitatis sed p̄pagatione carnis [exultauit]. i. euz quadā fiducia et exultatione desiderauit [ut videret diem meū]. i. tempus istud incarnationis mee [vidit et gauisus est.] Tho. vidit enī Abraam per fidem et per spiritū p̄phetice incarnationē christi futuraz. At ex hoc gauisus est p̄pter redemptionē suam et totius generis humani [dixerūt ergo iudei ad eum. Quinquaginta annos nōdum habes et Abraam vidisti] quasi dicerent mentiris. **Chrys.** Quadraginta ānos nōdum habebat: quare tot annos p̄posuerūt? Respon- det p̄pter delicatā nature complexionem: p̄pter laborū multitudinē: p̄pter illius terre caliditatē: p̄pter multam paupertatē con- sumptus et attenuat⁹ videbat maioris etatis q̄ esset [dixit eis Iesus: Amē amē dico

vobis: anteq̄ Abraam fieret ego sum] **Un̄ de Aug.** non dicit ego factus sum: quia ei⁹ esse non incepit: nec dicit fui: quia p̄teritūz tempus diuinitas non habet. **Tho.** Ver- bum p̄sentis t̄p̄is maxime puenit eternitatē

vbi nulla est p̄teritio nec successio: s3 oīa sunt p̄sentia [tulerunt ergo lapides ut iacerēt in eum] tanq̄ blasphemuz: **Reputauerūt enī eum ideo blasphemū: quia p̄ferebat se abra: et equabat se deo: et ideo volebant eum lapidare** Sciendū q̄ christ⁹ quotidie lapidat⁹ a malis christianis: quia quot malas cogitationes quis sciēter recipit in cor su- um cū delectatione et p̄sensu: q̄si tot lapides mittit in Ie- sum [Iesus aut̄ abscondit se.] 27. nō occultando se retro

partetē vel aliud huiusmodi: s3 virtute diuinitatis se reddēdo eis inuisibiles [et exiuit de templo.] nō ex timore s3 ex dispensatiōe qz noluit lapidari s3 crucifigi: tam a suis discipulis videbat qui secuti sunt eū. **Un̄ Aug.** Quid magnū erat ut eos p̄tinuo terra absorberet: et p̄ lapidib⁹ infernū daret: s3 tūc patientia erat exercēda nō potentia: ut nobis patientie daret exēplū. **Circa p̄ns euāg.** vbi dicit: Tulerūt ergo lapides ut iacerent in eū. Notandū q̄ **Aug.** de pr̄ato dicit: q̄ christ⁹ passus est p̄ nobis ablucēdis: qz magnis sordib⁹ peccatoꝝ inuoluti eram⁹. **Un̄ Apocal. j.** Lauit nos in sanguine suo. Secundo passus est pro nobis redimendis: qz omnes sub p̄tate diaboli tenebamur p̄ debito p̄moꝝ parentū ad inferos descendētes ideo christ⁹ se tradidit vsq̄ ad mortē ut nos liberaret. **Esa. liij.** Vulnerat⁹ est p̄pter iniquitates nostras: et attrit⁹ est p̄pter scelera nostra: et sic christ⁹ nos lauit et redemit. **In**

et p. consecrans sequit. q. sicut ex diabolo non p.
creatione sed p. imitatione. **Tho.** Ex deo
nascuntur secundum naturam: sed ex deo non sunt vicio et
prava affectio. **R.** viderunt ergo iudei et dixerunt
ei. **Ly.** Modus hominum iudeorum et pessimorum
qui nesciunt rationabiliter

respondere est ad conuicia
se puertere: et ideo
iudei non habentes quod
rationabiliter christo responde-
rent ad puicia se con-
uertunt dicentes: **[**
H.one bene dicimus
nos: quia samaritanus
es] et in hoc inten-
dunt christo conuiciari.
Tho. Erant enim sa-
maritani viles et ab-
iectissimi secundum opini-
onem iudeorum. Unde
Jo. 8. iij. Non enim co-
uertunt iudei samari-
tanis. **Ly.** licet christus
esset iudeus genere et
non samaritanus: tamen
vocabatur eum samarita-
nus: quia vulgare erat
apud iudeos quod ho-
mines malos et eis
odibiles vocabant
samaritanos. Quis

essent iudei: talis autem erat christus secundum reputa-
tionem eorum: ideo vocabatur eum samaritanus [et de-
monium habes]. **Ly.** Hoc enim dicebant de christo.
Primo propter miracula que faciebat: que magis
artibus imputabantur ut **Lu.** xi. In beelzebub
principem demoniorum eiicit demonia. Secun-
do quia secreta cordium ipsorum frequenter dicebat.
Et quia aliquando quedam alta et profunda loquebatur
que non intelligebant: propter quod eum arripuerunt
dicebant et insanum: ut patet **Jo.** x. Dicebant
autem multi ex ipso: demonium habet et insanit: cur
vultis eum audire. **R.** viderunt iudei. **[** Hic ponit
ipsi christus mansuetam responsionem: quia cum malediceret non
maledicebat. **i.** **Pe.** ij. Ego demonium non
habeo. Quod patet: quia demones expellebat [et
honorifico preme meum] sed omnia que facio refe-
rendo ad gloriam eius: et virtuti eius attribuendo
[et vos inhonorastis me]. **i.** intulistis mihi
opprobria et puicia vocando me samaritanum

et demoniacum. **[** Ego gloriam meam non quero] sup-
ple in patri: quia vita christi in paupertate et abie-
ctione christi glorie mundane erat preterita: [est que qua-
rat] sed deus per te iudicet. **[** Illis qui me inho-
norat vin. licet faciendo deus ipse: quod factum est quoniam

in vindictam mortis
christi destructa est ciui-
tas et templum et populus
occisus est et captiva-
tus per romanos im-
patores. **[** Amē amē
dico vobis]. **i.** fidelis-
ter: et duplicat ad
maiores affirmationes
nec [si quis sermonem
meum seruauerit]
Tho. in corde per fi-
dem: in ore per professio-
nem: in opere per bo-
nam operationem. **[** In gu-
stabit mortem ineter-
num] sed eterne vitan-
tias. **[** Dixerunt ei iu-
dei] intelligentes quod
loqueretur de morte cor-
porali [nunc cogitamus
quia demonium habes]
Ly. q. d. prius tamen
operabamur te habere
demonium: sed nunc su-
mus certi quod ita est

quia nulla falsitas est a deo sed a diabolo, qui
est pater mendaciarum: verbum autem tuum est apertum
mendacium: ad cuius probationem inducunt. **[** Abra-
am mortuus est et propheta] qui tamen sermonem
dei seruauerunt qui est maioris virtutis quam sit
sermo tuus: et ideo patet falsum quod tu dicis:
[si quis sermonem meum seruauerit: non gusta-
bit mortem in eternum: nunc quid tu maior es pa-
tre nostro Abraam qui mortuus est]. **[** Cui prius
data est circuncisio et facta est promissio de christo:
ut patet **Gen.** xxi. In semine tuo benedicent
omnes gentes. **[** Et prophete] quibus deus locu-
tus est [mortui sunt]. **[** Sciedum quod christus loquebatur
de morte spirituali: ipsi autem intellexerunt de mor-
te corporali] quem teipsum facis] sed tu fili car-
pentarii **Mar.** vi. quia manifestum est quod te
factas et ad vanam gloriam de te falsa dicis
[R. viderunt iudei. **[** Et ego] sed in quantum homo [glo-
rifico meipsum: gloria mea nihil est]. **i.** id est.

patet Mar. xxvij. Postq̄ surrexero prece-
dam vos in galileam: ibi me videbitis. Un-
de hoc etiam habet Mat. xxvij. q̄ post re-
surrectionē christi vndecim discipuli abie-
runt in galileam in montē ubi p̄stituerat il-

lis iesus: et vidētes
eū adorauerūt. Et
notandū q̄ ex euan-
gelij colligitur q̄
x̄ps decies apparuit
it̄ post resurrectionē
suā: et in ipsa die re-
surrectionis q̄nquies
apparuit ad corro-
borandā fidē i cor-
dib⁹ fidelij suoz.
Primo soli marie
magdalene sub spe-
cie hortulanti: vt pa-
tet Jo. xx. Secūdo
mulierib⁹ de sepul-
chro reuertentibus
se ostendit: et eas d̄
sua resurrectione leti-

ficauit: vt patet Jo. xx. Tercio Petro p̄p̄
negationē x̄pi: et q̄dem mēto x̄ps se manife-
stauit: vt patet Lu. xxlij. Surrexit d̄ns ve-
re et apparuit Simoni. Quarto duob⁹ di-
scipulis euntib⁹ in emaus: et de ipso loquē-
tibus in specie pegrinū: vt patet Lu. xxlij.
Quinto decē aplis cū sero factū esset et for-
res essent clausē p̄pter metū iudeoz venit
iesus et stetit in medio eoz: et dixit eis: Pax
vobis: et Thomas tunc nō erat cum eis vt
habet Jo. xx. Istas q̄nq̄ apparitiōes rep̄-
sentat sacerdos in missa q̄nquies vertendo
se ad populū: ita q̄ tertia que fit in silentio
significat apparitiōē factam Petro: eo q̄
nesciē ubi facta sit. Sexto apparuit oib⁹ di-
scipulis p̄sente Thoma. s. octaua die resur-
rectionis: vt patet Jo. xx. Septimo ad ma-
re tyberiadis: vt patet Jo. xxi. Octauo vn-
decim discipulis in galilea in monte: vt pa-
tet Mar. xxvij. Nonō vndecim aplis recū-
bentib⁹ in cenaculo in hiernsalem: vt patet
Mar. v. Decimo in monte oliueti q̄n ascē-
dit in celū: vt patet Lu. xxlij. Et quī plu-
ries apparuerit nō legunt tñ in euangelij:
plures ei⁹ apparitiōes post resurrectionē
suā: quia nō oīa sunt scripta vt Job. fatec̄

Unde circa p̄sens euāgē. q̄ loquit̄ d̄ tri-
bus mulierib⁹ est notandū q̄ mulieres cō-
munē h̄nt tres laudabiles p̄ditiōes. Pri-
ma q̄ frequētē sunt verecūde. Ratio: q̄ ti-
mide sunt et valde appetitiue laudis: ideo

timēt in honesta fas-
cere. Secūda p̄ditio
q̄ cōmunē sūt pie-
et misericordes. Ra-
tio: q̄ molle cor ha-
bent nō potētes du-
rum q̄d sustinere.
Tercia q̄ cōmunē
excedūt: vel si sunt
misericordes nimis
sunt tales: si crudes-
les tunc nimis sunt
tales: similē de ver-
ecundia et inuere-
cundia. Similē ha-
bent mulieres tres
malas p̄ditiōes.
Prima q̄ cōmuni-
ter sunt garrule et li-

tigiosę: secūda q̄ sunt sup̄berteria q̄ sunt in-
credule et sup̄stitiosę plus q̄ viri: hoc h̄nt
ab Eva: que plus credidit serpenti q̄ deo.
Tercia q̄ sunt inuicē. Postilla.
V. Jesu Lu. xxlij. Hoc euāgē. factū
est eodē die quo supra imediate sig-
tum est. Ante initium illi⁹ euāgē. scribit san-
ctus Mar. q̄ Iesus surgēs mane p̄ma sab-
bati apparuit p̄mo Marie magdalene: de
qua elegerat septē demonia: illa vadēs nū-
ciauit his q̄ cum eo fuerāt: et illi audientes
quia viueret et visus esset ab ea: nō credide-
runt. Tunc sequit̄ euang. hodie. Duo ex
discipulis Jesu et. Sup̄ius p̄bata est re-
surrectione x̄pi p̄ apparitiōē factam deuotis
mulierib⁹ sicut in euāg. hesternū est dictū
hic asit p̄bat resurrectione x̄pi p̄ apparitiōē
factā duob⁹ discipulis itinerantib⁹: q̄ dicit
euang. hodie. [Duo ex discipulis Jesu]
Por. nō ex vndecim aplis s̄ ex septuaginta
duob⁹ discipulis: q̄ru vñ vocabat̄ Cleo-
phas: aliū d̄ fuisse Lucas euāgelistā: qui
ex hūilitate nomē suū tacuit [ibat ipsa die]
sc̄z resurrectionis d̄ntes in castellū q̄d erat
sc̄z distans [spacio stadiorū sexaginta a hie-
rusalē] Sciendū q̄ stadiū d̄ a stando: et ha-

bet centū viginti passus. Unde dicit q̄ **Per**
cules tot passus sub vno anhelitu currebat
et tunc stabat. **¶** In stadiū dicit spaciū vniū
cursus: et sedecim stadia faciūt vniū miliare:
et vniū miliare mille passus p̄inet. **¶** In pa-
ret q̄ emaus nō vi-
stat a hierusalē per
quattuor leucas in-
tegre: sed defici-
unt quattuor stadia
[et factū est dum fa-
bularent̄ et secū que-
rerent] non de va-
nis sed de his q̄ ac-
ciderāt. s. de operi-
bus iesu et morte ei⁹
[et ipse iesus appro-
pinquās] **¶** For. scilicet
corpalit̄ et etiā
spūaliter [ibat cum
illis] tanq̄ soci⁹ ite-
neris. **¶** Et fm̄ Glo.
vt suam p̄missionē
impleret: dixerat ei
vt habetur **¶** Marci
xviij. vbi duo vel
tres p̄gregati fue-
runt i noīe meo: ibi
ego sū in medio eo-
rum. **¶** Nam de cor-
pore gloriificato di-
cit **¶** Aug. q̄ vbiq̄
voluerit spirit⁹ ibi
protinus erit et cor-
pus [oculi autē eo-
rum tenebantur ne
eum agnoscerent]

¶ 17. quia incredulitas et dubietas corū des-
merebatur, q̄ christus cognitionē sui cor-
poris ab eis retardaret. Unde **¶** Grego. s. se
loquentib⁹ p̄sentiam exhibet: sed s. se du-
bitantibus speciem cognitionis auferat [qui
sunt hi sermones quos confertis adinuicē
ambulantes et estis tristes] non querit eo
ignorāte: sed vt ex eoꝝ responsiōe incredu-
litas et dubietas puenienti⁹ arguat [Et re-
spondens vnus cui nomen **¶** Cleophas dixit
ei: **¶** Tu solus pegrin⁹ es in hierusalē] **¶** 17.
id est. cum multi peregrini his diebus ve-
nerint in hierusalem de diuersis partibus

mūdi: mirum est q̄ tu solus inter alios per-
egrinos ea que sunt nota alijs pegrinis iga-
noras. [Quibus ille dixit. **¶** Que? Et illi
dixerūt ei: de iesu nazareno q̄ fuit vir p̄pro-
pheta potens in ope] **¶** scz miraculoꝝ [et ser-

mone] **¶** scz p̄dicatio-
nis et doctrine. **¶** Des-
enī sicut p̄phetam
eum habebāt: ergo
dicit̄ coram oī po-
pulo] **¶** Non coram
sup̄m̄is sacerdotib⁹
Unde sequit̄ [et q̄
modo summi sacer-
dotes et p̄ncipes no-
stri] **¶** For. summi sa-
cerdotes vocant̄ h̄
prelati clericorū: p̄n-
cipes prelati laicorū
[tradiderūt eū] **¶** scz
Pilato [in damna-
tionē mortis et cru-
cifixerūt eum] quia
ad instantiā et peti-
tionem iudeorū **¶** Pil-
atus fecit eum cru-
cifigi: [nos autē spes-
rabam⁹ q̄ ipse res-
demptur⁹ esset isra-
el] **¶** For. scz a tpali
seruitute romanorū
et de spiritali ser-
uitute demonum et
p̄ctorū: sic enī p̄redi-
ctū erat in ps. cxxix
¶ Apud dñz misicor-
dia: et copiosa apud

eum redemptio: [et nunc super hec omnia
tertia dies est hodie q̄ hec facta sunt] **¶** scilicet
et dies resurrectiōis a die scilicet qua hec
facta sunt. id est. a die parasceues quo chri-
stus passus fuit et sepultus [sed et mulieres
quedam ex nostris: scilicet **¶** Maria mag-
dalene et **¶** Maria Jacobi et **¶** Salome] **¶** terrue-
runt nos que ante lucem fuerunt ad monu-
mentum et non inuento corpore eius] quia
christus iam surrexerat: non de nocte s. in
ipso p̄dicto die qd vocat̄ diluculū [venerūt
dicētes se etiā visionem angelorū vidisse]
scz visione corporali in assumptis corpib⁹

qui dicunt eum viuere. sed discipuli non cre-
debant verbis mulierum plene. et abierunt qui-
dam ex nostris ad monumentum. sed Petrus et
Iohannes. et ita inuenerunt sicut mulieres di-
xerunt. quia inuenerunt sepulchrum vacuum corpore
et sola linteamina
remansisse. Ipsi vero
non inuenerunt. Et ip-
se dixit ad eos. scilicet
ex ratione eorum
arguens eos. **¶** Stulti
et tardi corde. propter
cecitatem intellectus.
et tardi corde. propter
tarditatem affectus.
Ad credendum in omni-
bus que locuti sunt
prophete. **¶** Christus
mortis et resurrectionis
debebat intelligi.
maxime quia fue-
rat cum Christo principali-
ter. quoniam discipulus ta-
lia loquebatur. nonne sic
oportuit pati Christum.
¶ Item. tunc propter
prius ordinationem. tunc
propter humanam redem-
ptionem. tunc propter scri-
pturam impletionem.
et ita intrare in glo-
riam suam. sed per pas-
sionem et mortem tanquam
per ardua via et per angus-
tam portam. Et ex hoc
patet quod fatui sunt qui
ne tribulationibus vo-
lunt intrare in gloriam
alienam. cum Christus per
passionem suam intra-
uit in gloriam propriam.
et hoc propter nos-
tram informationem. scilicet
ut discamus. quia
per multas tribulationes
oportet nos intrare
in regnum celorum. ut
habetur Act. xiiij. et
incipiens a Moyse et
omnibus prophetis. Ioseph
enim de ipso prophetauerunt
ut testatur beatus
Petrus Act. x. Hinc omnes
prophete testimonium
perhibent. interpretabatur.
id est. expos-
nebat illis in omnibus
scripturis que de ipso
erant. **¶** Item. non quod
omnes scripturas que
de Christo sunt explicaret
quod tamen in breui tempore
non fieret.

qui dicunt eum viuere. Et abie-
runt quidam ex nostris ad monu-
mentum. et ita inuenerunt sicut mu-
leres dixerunt. ipsum vero non in-
uenerunt. Et ipse dixit ad eos. **¶**
Stulti et tardi corde ad credendum
in omnibus que locuti sunt pro-
phete. Nonne sic oportuit pati Chri-
stum. et ita intrare in gloriam suam.
Et incipiens a moyse et omnibus
prophetis interpretabatur illis in om-
nibus scripturis que de ipso erant.
Et appropinquerunt castello quo
ibant et ipse finxit se longius ire.
Et coegerunt illum dicentes. **¶** Dane
nobiscum. quoniam aduersus peras-
cit et inclinata est iam dies. Et intra-
uit cum illis. Et factum est cum
recumberet cum illis. accepit pa-
nem et benedixit et fregit. et porri-
gebat illis. Et aperti sunt oculi
eorum et cognouerunt eum. et ipse eua-
nuit ex oculis eorum. Et dixerunt

sed explicabat. Et tunc sufficiebat ad propo-
situm ostendendum. et appropinquerunt castello
quo ibant. sed duo predicti discipuli. et ipse
sed dominus Iesus Christus finxit se longius ire.
Sed talem exhibuit se eis in corpore. qualis
apud eos erat in me-
te. id est. extraneum et lon-
gius iturum. **¶** Item. **¶** Ad
altricus dicit. **¶** Et hoc
dixit per aliquod opus
vel per verbum du-
plex aliquid intellige-
re quod non est. non in-
tentione fallendi. sed
intentione utilitatis
persequendi talem si-
mulationem non esse
peccatum. et coegerunt
illum. id est. obnixi ro-
gauerunt desiderans
et adhuc audire ip-
sum. Unde Gregorius.
hoc exemplo colligit
quod peregrini non solum
ad hospitium vocandi
sunt sed etiam trahendi.
dicens. **¶** Dane
nobiscum. **¶** Ecce opti-
ma petitio. petunt
enim diuinam cohabi-
tationem et mansionem.
quoniam aduersus peras-
cit. quo ad noctis appro-
pinquationem. et in-
clinata est iam dies.
quo ad diei declina-
tionem. et intrauit cum
illis. **¶** Ecce hospes

ille cum quo veniunt omnia bona Sap. vij.
et factum est cum discubaret cum illis. sicut
magister cum discipulis. accepit panem et
benedixit et fregit et porrigebat illis. **¶** Item. **¶** Non
pseuerat facere ante passionem. sic enim frange-
bat panem ac si scinderet cum cultello. et
aperti sunt oculi eorum. **¶** Item. quia voluitarie se
eis ostendit in effigie qua erat cognoscibilis
ab eis. et cognouerunt eum. sed in benedictio-
ne et fractione panis. et ipse euauuit ex oculis
eorum. sed subtrahendo ab eorum aspectu corpo-
rali suam personam corporalem. et dixerunt adiuuante.

nis I quia viderunt eum benedicere frange
re ⁊ distribuere panem sicut solebat facere
inter discipulos suos ante mortē suā

I Postilla.
 Petiit Iesus in medio discipulorū

suorum Lu. xxiiij.
Tobâ. xx. Decenâs

gelum factum est
anno dñi mccc

ret nobis scrip-
pra, videlicet in die

tes eadem hora pasche. Ante initium illius euanges

erusalem: et in
tate iudicium

si erant dicen-

min⁹ vere: et ap
dit. *Helum* tranſeunt
et non ſciebat q^d les

psi narrabant q̄
sus esset. Dicit es
Iesus: Mulier qd

ploras? quem q̃
ria? illa est man

he. **E**uangelii

XIII. **D**icit ei. Domine:
si sustulisti eum de

to tem= to mihi ubi posuit
 ſi cū ego euz tot

tit iesus in me,

horum: et dixit
gelum bodiernū.

u nolite timere **I**stetit Iesus in
medio discipulorum

suorum] **S**or. cum
discipuli inter se loquerentur de resurrectione

ne domini nostri Iesu christi: iam enī erat

his nunciata a mulieribus et a Petro et Jo-
hanne qui currebant simul ad monumentū

et ab istis duobus discipulis de emaus re-
deuntibus: et isti duo narrabant discipulis

que gesta erant in via ⁊ quomodo cognos-

dec loquerentur stetit Iesus in medio eor

um Ierant enim discipuli congregati in
nomine eius: et ideo stetit in medio eorum:

implens illud quod ante dixerat. **Matth.**
c. xii. v. 14. **ubi** duo vel tres fuerint congrega-

in nomine meo: ibi sum in medio eorum

et dixit eis: Pax vobis ego sum nolite timere] quasi diceret: non timeatis: ego

um qui pacem vobis promissi ⁊ predica-
uerit ideo ex auditu salutationis potestis

1870

5
8
10
me cognoscere. **[Cōturbati xō et p̄territi]** quia clausis ianuis dñs iesus ad eos intrauit [estimabant se spiritū videre] **Ly.** **Di-** uina p̄uidencia permitti sunt dubitare ad maiorem certificationē fidei d̄ christi resur-

rectione: **[et dixit eis]** scilicet eos dulciter p̄solādo: **[qd]** id est. qua de causa **[turbati estis et cogitationes ascēdūt in corda vestra: videte manus meas et pedes]** hoc dicit propter cicatrices vulnerum: quas retinuerat in manibus et pedibus **[quia ego ipse sum]** q̄ passus fui et resurrexi: **[palpate et videte: quia spiritus carnē et ossa non habet sicut me videtis habere]** **For.** resurrection ei vera est in carne et ossibus **[et cū hec dixisset ostendit eis manus et pedes]** .i. cicatrices manuum et pedum **[adhuc illis nō credētib⁹]** scz p̄fecte: incipiebāt tñ tam alligntulū credere **[et mirantibus]** scz de rei nouitate: **[pre gaudio]** scz p̄sentie ei⁹: p̄mo quēdem territi: scz postmodū sunt gausti: **viz Job. xx.** Gausti sunt discipuli viso dño. **Et postq̄ xps discipulis resurrectionem suam p̄bauit per visum et tactum:** tunc post hoc statim p̄bauit eam per gustū dicens: **[Habetis hic aliquid qd manducetur? At illi obtulerūt ei partes piscis assi et fauū mellis]** Ipse enim erat piscis assus p̄ humane nature passionē. **Unde glo.** p̄ i.

scis assus est xps passus. .i. in genere passionis assat⁹: et fauus mellis p̄ diuine nature dulcedinē. **For.** hec duo designāt duo que deo offerre debem⁹: scz piscē assum per carnis mortificationē: et fauū mellis p̄ mentis deuotionē: **[et cum manducasset coram eis]** scz ad maiorem certitudinē vt testes essent de visu: **[sumens reliquias dedit eis]** scilicet ad maiorem p̄batio-

Cōturbati xō et p̄territi: estimabant se sp̄m̄ videre. **Et dixit eis.** **Quid turbati estis: et cogitationes ascēdūt in corda vestra videte manus meas et pedes: quia ego ipse sum palpate et videte qz spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis habere.** **Et cum hec dixisset ostendit eis manus et pedes.** **Adhuc autem illis nō credentibus et mirantibus pre gaudio dixit:** Habetis hic aliquid qd manducetur. **At illi obtulerūt ei partem piscis assi et fauū mellis.** **Et cum manducasset coram eis: sumēs reliquias dedit eis.** **Et dixit ad eos.** Hec sunt verba que locutus sum ad vos cum adhuc eēz vobiscum: qm̄ necesse est impleri oīa que scripta sunt in lege moysi et p̄phet et psalmis de me. **Tūc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas: et dixit eis.** **Quoniam sic scriptum est: et sic oportebat christum pati: et resurgere a mortuis die tertia: et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorū in omnes gentes.**

deuotionē: **[et cum manducasset coram eis]** scz ad maiorem certitudinē vt testes essent de visu: **[sumens reliquias dedit eis]** scilicet ad maiorem p̄batio-

nem q̄ veracit̄ resur-

daum manducasset

et postq̄ xps p̄ba-

uit resurrectionē su-

am q̄tum ad visum

tactum et gustū: hi e-

p̄bat eam q̄tuz ad

audītū dicens: **[Hec**

sunt verba que loc-

utus sum ad vos cū

adhuc essem vobi-

scum] scz in carne

mortali ante passio-

nē meā **[qm̄ neces-**

se est impleri oīa q̄

scripta sunt in lege

Moysi et p̄phet et

psalmis de me] **viz**

Mat. v. Donec trā-

seat celū et terra so-

ta vnū aut vn⁹ apex

non p̄rebit a lege

donec oīa fiant **[et**

apuit illis sensus]

id est. intellectū per

gratiam internam:

[vt intelligerēt scri-

pturas et dixit eis:

qm̄ sic scriptum est

et sic oportuit xpm̄ pa-

ti et resurgere a mor-

tuis: et p̄dicari in nomine ei⁹ penitentia **[scz ex**

parte hoīs: et remissionē peccatorū] ex pte dei

cuius solius est peccā dimittere. **Act. iij.**

Non est aliud nomē sub celo datū hoīb⁹ in

q̄ oporteat nos saluos fieri **[in oēs gētes]**

nō vnā tñ: **viz Mat. xvj.** Incipietes a hic

rusalem: quia hierusalē est in medio terre habitabilis et ab illo loco puenientē incepit predicatio euangelij: ut per apostolos et alios christi discipulos circūquaq; per orbem dispersos in omnē terrā exiret sonus eorū predicatiōis sicut quod per prophetatū fuerat in psalmo xvij. In omnē terrā exiit sonus eorū. Et in signū huius christi in die ascensionis misit discipulos suos dixit eis: Ite in mundum vniuersum et predicate euāgelium omni creature.

Circa p̄sens euangelium ubi dicitur: Stetit Iesus in medio discipulorū: notandum quod Iesus post resurrectionem suam in medio discipulorū suorū stetit: in hoc docet nos modum tenere in cunctis verbis et operibus nostris: locus enim medius tutus est. Exemplū: si choram in cythara artifex tendit multum: rumpitur: si parum: murmurat vel nihil sonat: si medium dulciter cantat. Sequitur hic in euāgelio. Cum manducasset coram eis. Quēvis utrū resurgentes amplius comedant et bibant? Respondet Aug. de prato: quod nec boni nec mali amplius comedūt nec bibunt. Ad quod enim comederēt beati cum nunquā famescūt ut Apocal. viij. Sancti non esurient neque sitient amplius. Dammati autē si famescāt non habebūt quid comedant. Et si obijciat quod christus post resurrectionem comedit. Respondendum est quod non comedit propter necessitatem vel delectationem: sed ut ostenderet se eundem esse qui prius cum eis comederat et biberat.

Postilla.

Manifestauit se iterū Iesus Job. xxi. Lu. xxij. Historia huius euāgelij. facta ē post dies octo festi pasche: anno christi quod supra. An introitū illi euāgelij scribit sanctus Jo. in. xx. c. quod Iesus dixit Thomae: quod vidisti me Thomas credidisti. Beati qui non

videant et crediderint. Tūc post modum sequitur euāgelium. hodie. Manifestauit se iterum Iesus. Thoma. Supradicte manifestatiōes christi facte sūt in iudea: hec autē in galilea: illa introitus ista foris: quia magnā partē prioris discipuli post resurrectionem rati: id est ultra in domo conclusi erant ut prius in galilea iuerunt ubi illa apparitio facta ē: dicitur ergo. Postea autē manifestauit se iterum Iesus. Ly. facto in euallo tempore: quia non manebat prout cū apostolis nec persequabatur prout cum eis: ut consideret se resurrectionem ad vitam immortalē ab hominibus habere multum diu separatā ad mare tyberiadis quod est stagnū genēsareth alio nomine dicitur mare galilee. Ex quibus manifeste apparet quod illa apparitio facta ē

Sabbato Euange. Jo. XXI.

In illo tempore. Manifestauit se iterum Iesus discipulis suis ad mare tyberiadis. Manifestauit autem se sic. Erant autē simul simon petrus et thomas qui dicitur didymus et nathanael qui erat a chana galilee et filij zebedei: et alij ex discipulis eius duo. Dicit eis simon petrus. Vado piscari. Dicunt ei: venimus et nos tecum. Et exierunt et ascenderunt in nauim: et illa nocte nihil prēdiderunt.

in galilea ubi ē illud mare manifestauit se autem sic. id est per modum qui sequitur. Erant autē simul simon petrus ista duo nomina euāgelij. Job. simul coniungit: quia simon fuit nomen eius prius. Petrus autē erat nomen sibi de nouo a christo impositum et hoc propter fideliem christi confessionem qua dixit. Tu es christus filius dei uiuus. Et thomas qui dicitur didymus et nathanael qui erat a chana galilee et filij zebedei: et alij ex discipulis eius duo. Thoma. et ita erant septem ad insinuandum quod illi digni sunt diuina visione et allocutione: quia septem donis spiritus sancti sunt ornati dicit eis simon petrus: vado piscari: dicunt ei: venimus et nos tecum. Lyra erant enim pauperes: et ideo ad procurandum necessaria vite licite poterant redire ad exercendum negocium quod sine peccato poterat exerceri: propter quod Paulus artem scenofactoriam didicit quā ante non sciuit: ut cū necessitas occurreret vel utilitas ecclesie de labore suo uiueret: ut habetur Actuum. xx. Et exierunt et ascenderunt nauim: et illa nocte nihil prēdiderunt. Ly. hoc factum est ut captio sequens manifeste mi-

In magis et uenerat
statu vite immortalis
[nō tñ discipuli cog
uerūt q̄ iesus eēt.]
Tū Chas. nō mox
onduit seipm: vt per
miraculū qd' factu'
rus erat eū aggeret
q̄ locut' ē eis tanq̄
extrane' dicēs [ue
ri: nūquid pulmēta
rīo habet] pulmen
tariū ē qd'cūq; pāis
pdimētū: siue piscē
sit: siue aliud q̄ nos
cōle dīcim' pulmētū
[rūderit ei: n̄] **2y.**
credebāt enī: eū esse
aliquē mercatorē q̄
vellet pisces emere
[dixit eis: mittite ī
dextra nauigij rhe
de x' iueniet.] **2y.**
p̄dicat certitudinalit'
effectū futurū vt ad
sequētia habeāt ani
mū mag' attētū [mi
serit q' r' iā nō vale
bāt illud trahere p̄
multitudine pisciū]
2y. ex q̄ patz q' o
sces illi fuerit ibi m
raculose adducti v
mati: qz tota ibi no
rās [dixit q' discipu
lus]. i. iohēs [petr
Tho. motādū q' b
duoz aplox .i. petr
it seruētioz iō p̄m'
etioz iō p̄mo eū agū
lpm an passionē.
marie dispōit hoīe
lohes q̄ ceter' puri
alijs cognuit xp̄m
dn̄s ē tunica succi

rūt. **M**ane at iā facto stetit iesus
i littoze: nō tñ coguerūt discipulī
qz iesus ē. **D**ixit eis iesus. **P**ueri
nunqđ pulmētariū habet. **R**ūde
rūt ei. **N**ō: dixit eis. **V**ittite i de
p̄trā nauigij rhetez iueniet. **D**i
serūt ḡ z iā nō valebāt illud trahere
p̄ multitudie pisciū. **D**ixit ḡ di
scipulū ille quē diligebat iesus pe
tro. **D**ñs ē. **S**imon petr⁹ cuz au
dissz qz dñs ē: tunica succinxit se:
erat ei nud⁹ z misit se i mare. **A**lij
at discipulī nauigio veneūt: nō ei
longe erāt a terra: s̄ q̄si cubitj. cc.
trahētes rhete pisciū. **E**t ḡ descē
derūt i terrā videēt prunas posi
tas z piscē suppositū z panē. **P**i
cit eis iesus. **A**fferte d̄ piscib⁹ q̄s
prēdidistj nūc. **A**scēdit simō pe
trus z traxit rhete i terraz plenū
magnis piscib⁹. clij. z cū rati eēnt
non ē scissū rhete. **P**icit eis iesus.

reuerētia accederet ad xp̄m. **E**rat enī nud⁹
id ē. parū vestit⁹ sicut solēt piscatores eē in
aq̄ vi sint expeditiores ad piscatiōis op⁹. **E**
misit se ī mare. **H**ic notat feruēs dilectio pe
tri ī hoc q̄ n̄ potuit se retinere q̄n statī curs
pereret ad iesum xp̄m.

reret ad iesum xpm
 & misit se i mare vt
 citi⁹ veniret ad xps
 ex deuotioe: qz pe-
 trus memor erat p-
 sine ambulatiois sui
 per aqs qn ad xpm
 venerat vt habetur
Mar. xliij. **D**ñesi
 tu es iube me ad te
 venire [alij at disci-
 puli nauigio vene-
 rūt] qz non erat ita
 seruētes nō auden-
 tes mare intrare. Et
 alia rō ē [qz erat
 longe a terra] z iō
 etiā cito venire po-
 terat [iz qñ cubitis
 duētj trahētes res
 the pisciū: vt & de-
 scenderūt i terras]
 id ē. s. nauī ad litt⁹
 [viderūt prunas]
 id ē. carbonēs [po-
 sitas z piscē suppo-
 sitū z panē]. i. non
 sup prunas: sed ibi
 paratū p refectioē
 eorū. **Unde Chry-**
sosto. **I**sta enī oīa
 vntē vīna fuerūt

nono formata ad maiore discipulorū p̄fima-
tionē i fide resurrectionis xp̄i. Olc̄ eis iesus
nūc familiarit̄ loquit̄ eis tanq̄ discipulorū. Af-
ferre d̄ piscib⁹ q̄s p̄didistis nūc. **¶** An̄ **¶** Chry-
so. Ne credat̄ fantasma ēē qđ videbāt pani-
et piscē. iubet etiā d̄ piscib⁹ capti afferri v.
etiā coq̄nt̄ ⁊ comedāt. **¶** Ascendit simon pe-
trus. **¶** vt m̄gr̄ iussione impleret. **¶** ⁊ traxit
etiā alijs adiunatib⁹. **¶** Rhete i terrā plenum
magni s̄ piscib⁹. **¶** cllij. **¶** ⁊ s̄m aliq̄s apli ce-
perūt ibi ex oī genere pisciū. qz s̄m **¶** Ind. ol-
um pisciū q̄ i aq̄ natāt. cllij. genera p̄bi enū-
ciāt. ⁊ cū tāi ēēnt. **¶** nūero ⁊ q̄ritate. qz m̄

et magni. **N**ō ē scissū r hēte: dicit eis iesus
vēite ⁊ prādetē. **L**y. h. notat dei benigni-
tas: qz iuitat eos dulciē ad cōdēdū secū: qz
cū eis tūc comedit: ad declarādā sue resurre-
ctiōis vītatē. **A**n. **L**u. vi. **C**ū māducaisset

in q̄ corā eis sumēs
reliquias dedit eis

Et nō audebat dis-
cūbētū interrogare eū.

Tu q̄s es? ⁊ hoc
pp̄t cognitiōis cer-

titudinē quā d̄ ipso
hēbāt. **S**cientes qz

dñs ē? ⁊ iō frustra
fecissent d̄ hoc q̄sti-

onē? ⁊ venit iesus
id ē. accessit ad mē-

sam. **E**t accepit pa-
nē. **Q**uē d̄ nouo sua

oīpotētī vītute crea-
uerat. **E**t dabat eis ⁊

piscē sīlī. **I**eo mō dī-
uidebat eis ⁊ distri-

buebat sicut aū pas-
sionē ad declarādā

sua resurrectionem.
Dicūt enī aliq̄ do-

ctores ⁊ sat̄ p̄babi-
lī qz sic diuidebat

cibaria sola māu sī-
cut ali? cū cultello:

et i hoc discipuli co-
gnouērūt eū. **H**oc

iā tertio māifestat?
est iesus discipulis

suis cū resurrexisset
a mortuis. **C**ertuz ē

qz iā pluries māife-
stauerat seipm: cūz

i ipsa die resurrecti-
ōis q̄nq̄s apparui-
t: q̄ ista apparitio

d̄ tertia: nō in nu-
mero apparitionuz

s̄ i ordīe dīez: vt p̄mo dīcat manifestat? in

die resurrectiōis: sc̄do i octaua pasche: ⁊ ter-

tio h. **A**n. circa p̄ns euāg. vbi d̄: Māife-

stauit se itēz iesus discipulis suis ad mare

galilee. **C**hr̄s. dīc qz euāgelista noīat h̄ lo-

cū vbi hec māifestatio ē facta: qz illuc aplī

luerūt: in q̄ oñdī qz iā magnā partē tioris

eor̄ x̄ps abstulerat vt auderēt māifeste exī-

re d̄ domo: nō enī vltra i domo reclusi erāt

An. h̄ q̄rīt cur iā ⁊ nō p̄i? iuerūt piscari? **R**e-

spōdeo fm Aug. qz iā mḡro recedēte n̄ ha-

bebant vñ vīuerēt:

quā penuriā etiam

x̄ps iduxit vñ i pīca-

tiōe cum aḡscerēt.

Sc̄do q̄rīt cur pe-

tr? ad piscatiōz res-

dijt quā sel̄ reliq̄t?

Rndz **R**e. qz lici-

ta ars erat nutriendi

se p̄artē piscādi igi-

tur q̄c. sc̄s h̄o mar-

the? ad teloneū nō

vltra refedit: qz sic

vix sine pctō. **Q**ue-

rit tertio vñ cepērūt

naui ⁊ rhetia q̄ resi-

gnauerunt. **R**ndz

Chr̄s. mutuaueūt

a p̄pinq̄s. **Q**uarto

q̄rīt: cur nihil pos-

tuerūt cape? **R**ndz

qz de? ita disposuit

vt p̄ miraculū doce-

ret eos x̄pm aḡscere

O Postilla.

An. ḡ sero es-

set die illo **J**oh. xx.

Lu. xliij. **H**istoria

hui? euāg. facta est

ipso resurrectionis

dñi die p̄ p̄ma pte:

p̄ sc̄da at pte i octa-

ua pasche. **A**n. in-

titū illi? euā. scribit

s. **J**o. i. co. c. qz iesus

dixit marie magd.

vade ad fr̄s meos

et dic eis. **A**scendo

ad p̄fz meuz ⁊ pa-

ve. deū me. ⁊ de. ve. **V**enit maria mag. an-

nūciās discipul: qz vidī dñm. **E**t hec dixit

mibi. **T**ūc statī seq̄t euāg. hodie. **C**ū ḡ

sero eēt. **L**y. i die aplī erāt disp̄si pp̄t mes-

tū iudeoz: s̄z i sero p̄uelebāt ad locū vnū: ⁊

iō tali hora x̄ps eis app̄uit. **D**ie illo. **S**. do-

In illo tem-
pore. **C**ū esset sero die illo

minice resurrectionis [vna sabbatoꝝ]. id ē.
prima die post sabbatū. Sed quare christ⁹
vsq; ad vesperam distulit? Rūdet f3 Chry
sostio. vt oēs simul inueniret in domo ⁊ nisi
in sero non inuenisset eos simul pgregatos

Item in sero solent
hoīes magis time
re: ⁊ illa hora volu
it eos p̄solari sua ap
paratione: ⁊ fores
essent clausē vbi di
scipuli erant pgre
gati ppter metū iu
deoz. q̄ ex vīna or
dinatione factus est
vt Iesus intraret ad
discipu. ianuis clau
sis vt oñderet se ha
bere corp⁹ glorifica
tum [venit Iesus ⁊
stetit in medio] vtz
Matth. xviij. Vbi
duo vel tres pgre
gati fuerint in noīe
meo: ibi sum in me
dio eoz. ⁊ dixit eis
pax vobis. Tho.
q. d. non turbemini:
nec timeatis ego sū
q̄ pacem vobis pro
misi ⁊ pacem vobis
predicaui: ⁊ ideo ex
auditu salutationis
potestis me agnosce
re: ⁊ cum hoc dixisset ostendit eis man⁹ ⁊
latus] vt non solū auditu sed etiam visu cer
tificarent [gaussunt discipuli viso dño.]

Tho. tristati enī in eius morte letant de
resurrectione: ⁊ sic socij passiōis sunt parti
cipes p̄solatiōis [dicit ergo eis iterū: Pax
vobis] Iterat oblationē pacis vt monstret
ppter suū aduentū esse pacificata: ⁊ que in
celis ⁊ q̄ in terra sūt [sicut misit me pater]
scilicet ad veritatē fidei nūciandā in iudea
⁊ ego mitto vos] ad eandem publicandā
p̄ vniuersum mūdū. In signū hui⁹ dixit eis
in die ascensiois: Ite in mūdū vniuersū p̄
dicate euangelīū omni creature. Vñ in ps.
xviij. In omnem terram exiit sonus eoz.
Et quia executio hui⁹ officij non potest cō

uenient fieri sine gratia sp̄s sancti: ideo seq
tur [⁊ cū hoc dixisset insufflauit ⁊ dixit eis:
Accipite sp̄m sanctū] Tho. ostendens p hoc
q̄ sicut flar⁹ pcedebat de ore ipsi⁹ Iesu xp̄i
ita sp̄s sanctus q̄ dabat in statu pcedit ab ipso

filio iesu christo sic
pcedit a patre: qd
est p̄tra grecos qui
negant sp̄m sanctū p
cedere a filio [quod
rum remi. pec. re
mit. eis]. i. quoz
solueritis soluta sūt
⁊ quoz retinueritis
retēta sunt. i. i.
quos ligaueritis. li
gati sūt: vtz Mat.
xvi. Quecūq; liga
ueritis sup̄ terram
erunt ligata ⁊ in ce
lis: ⁊ quecūq; sol. su
per ter. e. so. ⁊ i. ce.
hora. ista p̄tās in
telligenda est clauē
non errāte: tūc autē
errat quando sacer
dos soluit illū quez
deus non soluit: vñ
q̄ ligat quē de⁹ nō
ligat. [Thomas autē
vnus ex duodecim
q̄ dicit didym⁹]. i.
dubius [nō erat cū
eis q̄n venit iesus]

Ly. ipse enim inter alios discipulos vide
tur fuisse magis didymus: vt patet Jo. xj.
Et ideo tardius venit ad locum vb: cōgre
gabant discipuli: ⁊ ideo propter tarditatez
suam priuatus est illa visione christi. hoc
autem factum est diuina ordinatione p̄p̄
nostrā p̄firmationē. Vnde Greg. Dum ille
ad fidem palpādo reducit: nostra mens om
ni dubitatione postposita in fide solidat: [di
xerunt ergo ⁊ alij discipuli] quia boni ru
mores cito nūciantur [vidimus dñm] sic ei
eum ante passionem nominabāt [ille autē
dixit eis: nisi videro in manibus eius figu
ram clauorum] scilicet vt p̄bem visu ⁊ mit
tam digitum meum in locū clauoz: ⁊ mittā
manū meam in latus eius] vt p̄bem tactu:

Isti enī duo sunt sensus qui minus possunt
decipi scilicet visus ⁊ tactus. **E**t post dies
octo iterū erant discipuli ei⁹ intus ⁊ Tho-
mas cum eis. **R**y. factō interuallo christ⁹
apparēbat discipulis: quia non puerfabat

quotidie vel conti
nue cum eis: ut ostē
deret se resurrexisse
ad vitam immortalē
ab hoib⁹ huius mū
di separatz. **[**venit ie
sus ianua clausa**]**
ut ostēderet corpus
glorificatū **[**et stetit
in medio eorum**]** ut
posset ab oib⁹ visi
deri **[**et dixit eis.

Dax vobis qz sic sa
lutare pfueuerat di
scipulos suos z etiā
sic docuerat discipu
los salutare alios
hoies: vtz **Mat. x.**
In quācūqz domū
intrauerit p^m dici
te pax huic domui:
[Deinde dic thomez
Infer digitum tuū
huic] vt pbes p ta
ctū [z vide manū me
as] vt pbes p visu
[z affer]. i. applica
[manū tuāz mitte ī
latus meū z noli eē

incredulus sed fidelis] quasi] di. pp̄e tuam
dubitationē] sanandam ostēdo tibi] vulnera
mea. **¶** In Aug. in li. de trini. dicit q̄ Tho
mas palpauit cicatrices christi] **¶** Rōdit tho
mas ⁊ dixit ei. **D**ñs meus ⁊ deus meus.]
Tho. ecce p̄fecta fides q̄ p̄stet hūanitatez
et deitatē christi] **¶** oñs] q̄tum ad hūanitatē
q̄ nos redemit] **¶** deus] q̄rū ad deitatez qua
nos creauit] **¶** Dicit ei] Iesus: q̄ vidisti me]
scz hoīem] ⁊ credidisti] scz deuz. **¶** **¶** Ly. nam
Thomas aliud vidit ⁊ aliud credidit: quia
hūanitatē vidit ⁊ deitatē que in p̄nti vide
ri nō potest] **¶** credidit] **¶** Beati q̄ nō viderūt ⁊
crediderūt] **¶** **¶** Ly. in hoc stat p̄solatio n̄ra q̄
christū non vidim⁹: ⁊ tamē credim⁹] ipsum
veraciter esse sub specie panis in sacramen

to **M**ulta q̄dem ⁊ alia signa fecit Iesus i
p̄spectu discipuloy suoy que nō sunt sc̄pta
in hoc libro. **I**oh̄. euāg. pauciora siḡ nar
rauit q̄ alij euāgeliste: qz vltimo scripsit: ⁊
signa que alij scripserūt omisit. **H**ec autē

scripta sunt vt credatis qz xps est filius dei. ¶ scz natural' in potētia sibi p oīa eqūs : et p psequēs idem in dīnitate qz natura dīuina ē indiuisibilis. ¶ et vt credētes qz Iesus incarnat' passus mortuus sepult' regres-
sus ab inferis: celū ascendēs: verus est dei filius. ¶ (vitā habeat.) ¶ scz etnā in q̄ clare videbitur qd nūc credit' in noīe ei'. .i. p fidē noīs ei': qz dicit Act. iij. Nec aliud ē nomē sub celo datū hoīb' i q̄ oporteat nos saluos fieri. ¶ An circa pns euag. vbi dicitur Accipite spi-
ritum sanctū: quoz remiseritis peccata remit. &c. videt qz nisi sacerdos habe-

at sp̃s sanctū nō potest soluere: quia dicit p̃
mo Accipite sp̃ritū sanctū: ⁊ postea subdi-
tū: quoz remiseritis pctā remittunt̃ eis. **Rf.**
datur q̃ sacerdos absoluit ex officio ⁊ non
ex vite merito: ⁊ sic sacerdos bon⁹ ⁊ malus
in virtute sp̃s sancti remittit pctā: quia in
virtute characteris ordinis que dat a sp̃i-
tus sancto qui opatur in sacramēt. **Slo.** [q̃z
remiserit]. i. quos dignos remissioe iudi-
caueritis duab⁹ clauib⁹. i. ptātis ⁊ discre-
tionis [remittunt̃ eis]. i. tunc dñs appro-
babit remissionē peccator. **Et** quoz nō re-
miseritis deus nō approbabit. **Chrys.** sicut
rex p̃ncipem mittens dat ei ptatem mitte-
re in carcerē ⁊ emittere. **Ex** quo patet q̃ sa-
cerdos est minister ⁊ instrumētū aīarū dei.

Postilla.
Ego sum pastor bonus. Jo. x. Historia
 bui euāge. facta ē anno xpi. xxxij.

vi. kalē. Octob. in
 sabbato. luna. xij.
 inditiōe. v. An̄ int̄
 tiū illi euāge. scrib̄
 bit. f. Job. in eo. c.
 q̄ xps dixit discipu
 lis suis. Ego sū oſti
 um: p me si q̄s intro
 serit saluabit: et in
 grediet et egrediet
 et pascua inueniet.
 Tunc postmodū se
 quit euāg. hodie.

[Ego sū pastor bo
 nus.] **Ly.** In p̄sen
 ti euāge. ponit euā
 gelista p̄ditiōes ho
 ni pastoris et etiam
 mercenarij qz bon
 pastor debet h̄re af
 fectionē ad grege
 int̄m q̄ p eo si ne
 cesse ē sustineat mor
 tem: ergo dicit [bo
 nus pastor aīam su
 am]. i. vitam corpa
 lem [dat] sponte et
 volūtarie [p ouib
 suis] impleuit hoc
 ipse xps: qz aīaz su
 am p̄ciosissimā de
 dit p salute mundi
 ut patet. j. Jo. iij.
Chrys. Aīam suā
 p nob posuit: et nos
 debem⁹ p fratrib⁹
 aīas ponere [mercē
 nari⁹ aut et q̄ nō est
 pastor] hic tāgit cō
 ditiōes in ali pasto
 ris scilicet ipsi⁹ mer
 cennarij qui in offi
 cio p̄lationis attendit comodū rei tempo
 ralis et honorem seculi. Unde **Augu.** Sūt
 in ecclesia quidam p̄positi non dūm que
 rentes sed temporalia cōmoda sectantes: ho
 mores ab hoīb⁹ appetentes: quisq̄s talis

est mercenari⁹ est [cui⁹ nō sunt oues p̄prie
 sed reputat eas q̄si alienas] videt lupū ve
 nientē]. i. hereticū cum falsa doctrina eos

**Dominica. I. post octauas pa
 sche. Euangelium Johan. X.**

In illo tem
 pore. Dixit iesus discipu
 lis suis. Ego sum pastor bonus.
 Bonus pastor animam suā dat
 p ouibus suis. Mercenari⁹ au
 tem et qui nō est pastor: cui⁹ nō sūt
 oues p̄prie videt lupū venientē
 et dimittit oues et fugit: et lup⁹ ra
 pit et dispergit oues. Mercenna
 rius autem fugit: qz mercenari⁹
 est et non p̄tinet ad eum de ouib⁹.

corruptentem [et di
 mittit oues et fugit]
 sed nō resistēdo p su
 am doctrinā hereti
 ce prauitati [et lup⁹
 rapit] ad malū p
 trahēdo [et dispergit
 oues] ab unitate ec
 clesie sepando [mer
 cennari⁹ aut fugit]
 id ē. auxiliū debiti
 subtrahit [qz mercē
 nari⁹ est]. i. curam
 solū de lana et lacte
 id est. d. modis tē
 poralib⁹ [et non p̄t
 net ad eum de ouib⁹
 bus]. i. qz nō curat
 de salute et utilitate
 ouīū: nec habet affe
 ctum debite ordina
 tiōis ad eas. [Ego sū
 pastor: bon⁹] solici
 tudinē h̄ret curā d
 ouib⁹ [et cognosco
 oues meas] scz co
 gnitiōe affectiua: qz
 diligo salutē et bo
 nū earū [et cōsum
 me mee] **Ly.** qz vi
 ri fideles cōsumunt
 bñficia xpi sicut no
 uit me p̄r et ego ag
 nosco p̄rem. Unde
Aug. Ea dilectiōe
 q̄ p̄r me diligit: di
 ligo p̄rem [et aīam
 meā pono p ouib⁹
 meis] **Tho.** h̄ ostē
 dit q̄ passio sua fuit
 ad gregis redemp
 tionem q̄ dicit [et
 aīam meā pono p ouib⁹ meis] saluandis.
Ly. qz aīa xpi p fidelib⁹ fuit sepata a cor
 pore: et oblata deo patri cum dixit p̄s. xxx.
 In man⁹ tuas cōmēdo sp̄m meū. **Diere.** xij
 Reliq̄ domū meā: d. mīsi hereditatē meā:

Redi dilectam animam meam in manus inimicorum meorum. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili. I. de synagoga iudeorum: sed de populo gentili.

Et illas oportet me adducere. Quod factum est per predicationem apostolorum. Et vocem meam audierunt. Et quia iudeis repellentibus fidei dei christi gentiles eam deuote receperunt ad predicationem apostolorum. Et fiet unus ouile. Id est. una ecclesia ex iudeis et gentilibus collecta: est enim ecclesia unus ouile. propter unionem fidei et charitatis. Et unus pastor. I. christus: alij autem pastores ecclesie non sunt nisi vicarii istius pastoris. Et circa primum euangelium ubi dicit. Ego sum pastor bonus: querit utrum homo prudens et astutus possit appetere sine peccato gradum eminentiam. I. platuram. Unde secundum Augustinum dicitur: posito quod talis sit dignus gradu quem appetit: talis potest appetere dupliciter. Uno modo propter statum altitudinem: ad quas sequitur honor et reuerentia et sufficientia temporalium: et hoc modo est cum mortalibus et pertinet ad cupiditatem et ambitionem. Alio modo potest intelligi ut appetat ut possit proximis prodesse: et si hoc laudabile sit: nihilominus tamen sic appetere presumptuosum est: et consequenter cum presumptio sit filia superbie et detestabilis: hinc est quod talis gradus non potest sine peccato appeti: et ad hoc se

dicta doctorum. Unde Augustinus libro 19. de ciuitate dei dicit quod locus superior et si admittet ut decet: indecent tamen appetit. Et Bernardus. Quotiens homines posse desidero: deum meum preire pretendo: et tunc non sapio quod dei sumus. Unde etiam Chrysostomus super Mattheum. et allegat in decre. dist. 11. Qui cumque considerauerit primum in terra: inueniet perfusionem in celis: nec inter seruos christi computabitur quod de primum tractauerit: et ad hoc est exemplum christi qui fugit quando eum regem facere uoluerunt: ut habetur Jo. vi. Unde apostolus ad Hebr. 5. Nemo assumat sibi honorem nisi qui vocatus fuerit sicut Aaron: immo sancti qui electi fuerunt renuerunt et resistenter: ut patet in beato Nicolao martino gregorio: et aliis multis sanctis.

Postilla.

Modicum et iam non uidebitis me. Job. xvj. Dico. hoc euangelium factum est anno christi. xxxiiij. ix. kalendas. Aprilis. feria. v. videlicet Aene domini. luna. xliij. Indictione. vj. Unde in ista huius euangelium. scribit. f. Jo. in eo. c. quod christus post cenam dixit discipulis suis. Adhuc

Ego sum pastor bonus et cognosco oues meas: et cognoscunt me mee. Sicut nouit me pater et ego agnosco patrem: et animam meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: et illas oportet me adducere et vocem meam audient. Et fiet unum ouile et unus pastor.

Dominica. II. post octauas pasche. Euangelium Joh. XVI.

In illo tempore. Di. i. di. f. Modicum

multa habeo uobis dicere: sed non potestis portare modo. cum autem uenerit ille spiritus ueritatis docebit uos omnem ueritatem. Tunc postmodum sequitur euangelium. hodie. Modicum et iam non uidebitis me. secundum Chrysostomum. mo

dicū et iam nō videbitis me intelligit tps ab
hora mortis vsq; ad resurrectionē. s. qñ p tri
duo iacuit in sepulchro tunc nō viderūt eū
Iterū modicū et videbitis me intelligit tps
ab hora resurrectionis vsq; ad ascensionē in

quo apparuit eis lo
quens de regno dei
vt patet Act. j. et il
lud tps fuit modicū
cū respectu tps se
quētis vsq; ad finē
mūdi: ideo subdit.

[Quia vado ad pa
trem] scz qñ ad ce
lum ascendā et tunc
non videbitis me cō
munit loqñdo nisi ī
generalī resurrecti
one: ppter hoc dicit
Act. j. Viri galilei
qd statim aspiciētes
in celū: hic Iesus q
assump^t est a vob
in celum sic veniet
quēadmodū vidistis
eū euntē in celū. q
di. ampli^o nō vide
bitis in terra p^{re}sentia
corpali vsq; q veni
et ad iudiciū. q enī
aliq^uo^u sancti postea
apparuit vel adhuc
apparere possit hoc
ex spālī grā fuit vt
apparuit Iohanni
euāgeliste añ mor
tem suam vocās eū
ad celestē grām: si

multū beato Petro exeūti romā a facie Ae
ronis apparuit xps cui Petr^o dixit. Dñe
q vadis? R^{es}pondit xps. Vado romā iterū cru
cifigi. Similit^{er} apparuit. b. paulo aplo qñ
fuit pstrat^{us} de celo vt habet Act. ix. [dixe
rūt g discipuli adinuicē. Quid est hoc qd
dicit nob modicū et iam non videbitis me: et
iterū modicū et videbitis me] p^{re}dicta verba
xpi erant discipulis obscura anteq^{uam} essent
opere impleta: qz videbatur eis quō in xpi
v^{er}bis esset qdā p^{er}trietas: cum dixit: mo
dicū et iam nō videbitis me et iterū modicū et

videbitis me: quia non sciuerunt illa referre
ad diuersa tpa: [dixerūt ergo: quid est hoc
qd dicit nobis modicum: nescimus qd loq
tur? Cognouit ergo Iesus q volebant eū
interrogare] hoc cognouit diuina virtute:

cuius p^{ro}priū est co
gnosce secreta cor
dium [et ideo dixit
eis: de hoc queritis
inter vos: quia dicit
modicum et non vi
debitis me et iterū
modicum et videbi
tis me] V^{er}o respon
dendo p^{re}uenit eo
rum interrogatiō
vt ostenderet se sci
re mentis eorum in
tentionem. [Amē
amen dico vobis:
qz plorabitis] Tho.
id ē. dolebitis inte
rius in mēte d^{eu} mor
te et passione mea:
[et flebitis] exteri^{us}
scilicet interiorē
mentis tristitiam si
gnis exterioribus
ostendētis [mūdus
autē gaudebit]. i.
iudei mundi amaro
res. 1^a y. quia in tri
duo mortis xpi lu
dei mūditaliter viuē
tes gausti sunt cre
dentes se christum
totaliter extinxisse:
et nomen suū tota

et iā nō videbitis me: et iterū modi
cū et videbitis me: qz vado ad p^{re}z
Dixit g discipuli ei^{us} adinuicē: qd ē
hoc qd dicit nob: modicū et nō vide
bitis me: et itēz modicū et videbitis
me qz vado ad patrē. Dicebāt g
qd ē hoc q dicit nob modicū: ne
scim^{us} qd loq^ut. Coguit at^{que} iesus qz
volebāt eū interrogare: et dixit eis.
De hoc qrit^{ur} int^{er} vos qz dixi: mo
dicū et nō videbitis me: et iterū mo
dicū et videbitis me. Amen amē di
co vob: qz plorabit^{is} et flebitis vos
mūdus autē gaudebit: vos autē
p^{er}tristabimini: s^{ed} tristitia v^{est}ra ver
tetur in gaudiū. Mulier cū parit
tristitiā h^{ab}et qz venit hora ei^{us}. Quz
autē peperit puerū: iāz nō memi
nit p^{re}ssure p^{ro}pter gaudiū: qz nat^{us}
est hō in mūdū: et vos igi^{ter} nūc q
dem tristitiā habet^{is}: iterū aut^{em} vi
debo vos et gaudebit cor v^{est}rum: et
gaudiū v^{est}rum nemo tollet a vobis

liter deleuisset [vos aut^{em} p^{er}tristabimini: s^{ed} tri
sticia v^{est}ra vertetur in gaudiū] Hoc im
pletum est in resurrectione christi quando
gausti sunt discipuli viso dño et in ascensio
ne quando videntibus illis eleuatus est in
celum. [Mulier cum parit tristitiāz hab^{et}]
propter dolorem quem sentit. Bñ. iij. In
dolore pariet^{ur} [qui venit hora eius] scilicet
hora pariendi [cum autem peperit puerū:
iam nō meminit p^{re}ssure] p^{re}cedēt^{is} [pp^{er} gau
diū: qz nat^{us} est hō in mūdū] 1^a y. qz ī natiui
tate pueri gaudiū supueniēs absorbet p^{re}ce

dentē tristi clā [et vos igit nūc qdē tristitiaz
habet] scz mee passiōis et mortis [iterū autē
videbo vos] scz p^o resurrectionē meam [et
gaudebit cor vrm] d^o visiōe mea [et gaudiū
vrm nemo tollet a vob] **Sor.** qz xpus iesus

tristitiam in mēbris et opat^o p^osumptōis illi. **Uñ**
Prover. xvi. **Splis** tristis exiccat ossa. **Le**
ticia at nimia cito occidit: qz tūc cor magis
dilatāt et calor natural^{is} ad exteriora trāsit et
a corde recedit et mors intuenit. **Uñ** Pro-

**Dominica. III. post octavas
pasche. Euangelii Jo. XVI.**

E illotem-
pore. Di. ie. dis. s. **U**ado
ad eū q me misit: et nēo ex vob int^{er}
rogat me q vadis. **S**z qz hec locu-
tus sum vob: tristitia ipleuit cor
vrm. **S**z ego veritatē dico vobis

bis [interrogat me]. i. interrogabit. q. d. ita ap-
te ascēdā ad p^{re}z: q null^{us} vrm interrogabit
q vadā: qz certiterit q vado ad gliaz p^{re}z:
[sz qz hec locut^{us} sū vob] scz d^o recessu meo
[tristitia ipleuit cor vrm]: i. vehement^{er} fa-
cti estis tristes. **L**y. apli tristabant d^o recessu
xpi: de cui^{us} p^{re}sentia p^{re}sidebāt in tribulationi-
bus suis p^{re}solari [sed ego veritatē dico vob
expedit vob vt ego vadam]. i. i. subtrahat

uer. j. **P**rospitas
stultoz p^{re}det illos:
Utrūqz etiā occidit
aiāz tā vita p^{er}spera
q^{ue} aduersa: sz magis
p^{er}spera. **Uñ** Aug.
Multi res aduer-
sas timēt: p^{er}spera nō
timēt: piculofior ē
tūc aīe res p^{er}spera q^{ue}
aduersa. **I**tē p^{er} i da-
uid: q in aduers^{us} q
passus ē a saul nō ce-
cidit: sz i p^{er}sper^{is} iāz
in regno posit^{us} cum
berfabee peccando
cecidit. **P**ostilla

Uado ad eū q
me misit Job.
xvi. **Uñ** in ititū illi^{us}
eu āge. xpus p^{re}dicat
aplis p^{er}secutōz qm
passuri essent sic q
ei i cēdēti erāt d^o syna-
goga et q^{ue}qz eos oc-
cideret crederet se
obsequiū p^{re}stare d^o
et postea subīxit d^o
recessu suo cū dixit
i euāg. hodi. [Ua-
do ad eū]. i. i. p^{re}zio
ascēdo ad p^{re}em [q
me misit] **L**y. qz i
plēt officiū p^{re}dicati-
onis mee ad qd mis-
sus sū [et nēo ex vob]

mus infernū vbi oēs pene i sūmo sūt. **Q**uin-
to vt pl^{us} d^o gaudiū mereamur: nā xpus ē cir-
ca difficile fm p^{er}bm. **Et** Act. xliij. **P**er mlti-
tas tribulatiōes oportet nos intrare i regnū
celoz. **I**tē notādū q^{ue} due passiōes necant
qūqz hoīez. s. tristitia et leticia. **T**ristitia oc-
cidit sz tarde: nāz i tristitia p^{ro} retrahit calor
natural^{is} ad interiora: et postea exalat ad ex-
teriora: et talis exalatio caloris p^{ro}hibet nu-

aspectui vestro presentia mea corporalis: ideo
subdit. **S**i enim non abiero paraclytus non ve
niet ad vos. **2y.** quia plenitudo sancti spi
ritus non erat danda nisi post ascensionem xpi
Unde **Chrysostomus.** Apostoli nimis corporale pre
sentiam xpi diligebant: et ideo ad sus
ceptionem spiritus sancti
immo idonei erant.

Sciendum tamen secundum
Thomam. de aq. super
Jo. ille amor qui
discipuli diligebat
corporalem presentiam
xpi non erat peccatum:
reddebant tamen ex hoc minus
idonei ad preceptum
spiritus sancti: habita
enim una consolatione
non querit alia: unde
de quia delectabantur
in presentia christi si
petebant nec desider
rabant aduentum pa
raclyti: ipse enim non
venit ad mentem homi
nibus nisi vocatus
et desideratus. Unde
Sapientia. vij. Opera
ui et datus est mihi
sensus: vocavi et ve
nit in me spiritus sapi
entie et cum venerit ille arguet mundum
de peccato. **Thomam.** Spiritus sancto attribuitur
correctio: quia correctio debet procedere ex
charitate. **de peccato.** **Thomam.** quod habet vel
facit et de iusticia quia non habet et de ius
dicio quod non timet de peccato quidem quis
non credunt in me. **Thomam.** iudei peccabant
in christum: quia non credebant eum esse chris
tum vel messiam. **de iusticia.** scilicet xpi quia
non acceptauerunt homines mundani: nec imita
ri voluerunt quia vado ad patrem. **2y.** per hoc
enim quod christus resurrexit et ad celum ascen
dit declarata est eius iusticia: quia soli iusti
intraunt celum. Unde psalmus. **cxvij.** Dec porta
omnes iusti intraunt in eam et iam non vide
bitis me. presentia corporali habitante vo
bis: quia post ascensionem apostoli ampli

non viderunt in terris christum. **de iudicio**
Jo. scilicet futuro quod mundus non timu
it: oportebat tamen timere. **quod princeps hu**
ius mundi iam iudicatus est. id est. condemnatus
diuina sententia tanquam obstinatus: et per

sequens omnes ei
adherentes eodem
iudicio ostenduntur
condemnabiles: si enim
deus angelis peccatis
non pepercit:
nec hominibus parceret.
Adhuc multa habeo
vobis dicere: sed
non potestis portare
modo. scilicet pro
pter vestram impec
tionem et illorum
decedorum et altissimis
fidei arduitate et pro
funditate. **Cum au**
tem venerit ille spiritus
veritatis: **2y.**
id est. spiritus sanctus
est veritas per essentiam
et affectionem docen
do eam. ille do
cebit vos omnem veri
tatem. **2y.** scilicet
necessariam ad salu
tem: non solum pro
personis vestris: sed
etiam ad regimen ec

clesie et fidelium instructionem. **non enim loquetur**
a semetipso. **2y.** quia sicut non est a semetipso
sed a patre filio: ita nec a se loquitur sed que
cumque audiet a me et a patre: quia suum audire et
ab eis procedere loquitur. **scilicet vobis et que fu**
tura sunt annuntiabit vobis. **2y.** multa enim de
futuris per spiritum sanctum reuelata fuerunt apostolis
sicut apostolo **Iohanni** reuelatus est peccatus ec
clesie usque ad finem mundi: in **Apocalypsi.** et petro
suum martyrium secundum quod ipsemet dicit. **ij. Pe.**
scio quia velociter depositio tabernaculi mei
et paulo reuelatus est quod in nouissimis die
bus discedent quidam a fide: ut habet. j. Ti
motheus. iij. ille me clarificabit. **Thomam.** quia
ad invocationem nominis mei faciet opera mirabi
lia quia de meo accipiet. **i. scilicet et agnitio**
ne habebit a patre. sic et ego et annuntiabit vobis.

Postilla.

Men amē dico vobis Jo. xvj. Hi
 storia hui⁹ euāg. facta est āno chri

stabor cū apparuerit glia tua [hec i puer
 bijs locut⁹ sū vob] .f. Ego sū vit⁹ x̄a ⁊ vos
 palmites. Item ibi: Mulier cum parit tri

st. xxxij. ix. kalen.

Ap̄lis tercia. v. i. ce
 na dñi. luna. xij.
 inditiōe. vj. An̄ int
 tiū illi⁹ euāg. scri
 bit sanct⁹ Jo. in eo.

c. q̄ x̄ps post cenaz
 dixit discipulis suis

Nunc vos q̄dez tri
 sticiam habetis. Ite

rum autem videbo
 vos ⁊ gaudebit cor

vestrū: ⁊ gaudiū ve
 strum nemo tollet

a vobis. Tunc post
 modum sequit⁹ euā

geliū hodi. [Amē
 amē dico vob] Sor

ra: hic dñs Iesus
 psolat ur discipulos

ex petitionū suarū
 exauditiōe: ⁊ iura

mentū p̄mittit vt
 hō nō hesitet de pe

titiōe dicēs: [Amē
 amen dico vob. Si

q̄d petierit p̄rez in
 noīe meo]. i. peti

nens ad salutē: q̄z
 Iesus q̄d est nomē

x̄pi saluator interp̄
 tatur [dabit vobis]

et si nō statim tñ fī
 nali⁹ dabit: vel illō

q̄d petis vel eo me
 lius [vsq̄mō nō pe

tistis q̄c̄q̄ in nomē
 meo] q̄z nō erat t̄ps

oportunū: q̄z dñs ie
 sus erat cū eis p̄sen

tiali⁹ q̄ oīa dabat.

Un̄ Chrys. Quid
 peterent q̄ oīa bona secū haberēt [Petite

et accipietis: vt gaudiū vestrū plenuz sit].

Tho. q̄z oīs petitiō ad illud gaudiū refert⁹

v3: hoc gaudiū p̄sistit i vobis aīe ⁊ corpis ⁊

erit ple⁹ gaudiū i bñs. Un̄ dñs i ps. xvj. Sa

Dominica. IIII. post octauas
 pasche. Euāgeliū Joh. XVI.

In illo tem

pore. Di. i. di. f. Amē amē

dico vob: Si q̄d petierit p̄rez in

noīe meo dabit: vobis q̄z mō nō pe

tistis q̄c̄q̄ in noīe meo. Petite ⁊ ac

cipietis vt gaudiū v̄rm sit plenuz

Hec in puerbijs locut⁹ suz vobis

venit hora cū iaz nō in puerbijs

loquar vobis: sed palam d̄ patre

meo annuntiabo vobis. In illo

die in noīe meo petetis. Et nō di

sticiam habet: quia

venit hora ei⁹ [ve

nit hora cum iaz nō

in puerbijs loquar

vobis: sed palaz de

patre meo annūcia

bo vobis] Chrys.

hoc erit t̄ps resurre

ctionis: q̄z tunc oīa

manifeste eos docu

it. Nam p̄ q̄dragin

ta dies apparuit eis

post resurrectionē

suam loquēs eis de

regno dei. Act. j.

Uy. x̄ps post resur

rectionē clari⁹ ⁊ ex

pressius docuit apo

stolos de regno dei

q̄ ante. Ipsi enim

erant magis capa

ces: quia habebant

senfuz apertū ad in

tellectū scripturarū

vt habetur Lu. vi.

[in illo die scilicet

in die penthecosten

in noīe meo pete

tis]. id est. petēdo

nomen meū inuoca

bitis: q̄z post ascen

sionem ⁊ missionē

sp̄s sancti apostoli

magis virtutē noīs

Iesu x̄pi sentiebant

q̄ ante: ⁊ ideo peti

tiones suas in noīe

Iesu formabant: et

propter hoc oīones

ecclesie in fine for

mantur in nomine

Iesu dicendo: per

dñm n̄rm Iesum x̄pm ⁊c̄ [⁊ non dico vobis

quia rogabo patrem de vobis] Tho. q. d.

ad exaudiendū vestras petitiones apud pa

trem non erit necessaria oratio mea: quia so

lus amor quo diligitis me sufficit patro

cinari. [Ipe enim p[er] amat vos] amas facile
dat amari. q[ui] vos me amasti. [v[er]o Jo. xliij.
Qui diligit me diligit a p[re] meo. [et credi
disti] q[ui] a deo exiui. Exiui a p[re] p[er] et[er]na ge
neratione. [et veni i[n] m[un]du[m] p[er] carnis assum

ptione. [iteru[m] relin
quo m[un]du[m] p[er] passio
ne[m] et corpale p[re]s[ent]ia:
[et vado ad p[re]m]
p[er] ascensionem q[ui] exal
tat[ur] et v[er]o ad dexte
ra[m] dei p[re]s[ent]is. [dicit ei
discipuli eius: ecce
nunc palam loq[ui]s et
puerbiu[m] nullu[m] dicis.] Ly. clari[us] loq[ui]
bat[ur] d[omi]ni p[ro]cessu eius a
p[re]s[ent]e: et d[omi]ni adu[er]tu ei[us]
in m[un]du[m] p[er] carnis as
sumptione[m] q[ui] fecer
at ante [nunc scim[us]
q[ui] scis o[mn]ia.] Ly. ex
doctrina eni[m] eius et
miraculis pleni[us] ei[us]
deitate[m] co[n]suebant
[et non est opus: ut
q[ui]s te i[n]troget.] se
pe eni[m] dicit glo. vo

lentes ab eo q[ui]ere audiebant solutione[m] an[te]q[ua]m
p[ro]poneret questione[m]: et sic p[ro]p[ri]us eis r[ati]o[n]at an
teq[ua]m quererent. [in hoc credim[us] q[ui] a deo exi
sti.] Tho. q. d. intelligit[ur] o[mn]iu[m] occultoru[m]
facit nos credere q[ui] tu sis ver[us] et natural[is] fi
lius dei in q[ui] sunt o[mn]es thesauri sapie[n]tie et scien
tie dei absconditi. [Et] circa p[re]s[ent]is eu[an]g[elii] vbi
d[icitur]: Petite et accipietis: notadu[m] e[st]m Augu.
q[ui] triplicia sunt bona i[n] genere. Infima: me
dia: et summa. Infima bona sunt t[em]p[or]alia: q[ui]
q[ui]si nihil sunt. M[ed]ia. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter.
et ecce q[ui]si vacua erat et nihil: et talia sub co
di[ci]one peti p[oss]unt moderat[ur]: videlicet si plac
et i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter. i[n] i[n]ter.
bus bona t[em]p[or]alia ut scie[n]tia honores et amici
diuitie et similia: q[ui]q[ue] alijs sunt occasio pec
candi alijs occasio merendi: q[ui]b[us] p[oss]unt et q[ui]
bus obfunt solus deus scit: ideo sibi co[m]m[un]i
tenda sunt. Alia sunt bona media. s. v[er]tute
tes q[ui] nulli obesse p[oss]unt: et illa feruent[ur] s[un]t pe
tenda. Alia optia: ut b[eat]itudo celestis: et illa
bona petenda s[un]t feruentissime. Sed q[ui]r[unt] cur

de[us] non statim dat q[ui]d petit. R[ati]o[n]es p[ri]mo: q[ui]
t[unc] h[om]i[ni]n[us] merit[um] h[ab]et no[n] i[n]terado o[mn]i[n]e
Sec[un]do q[ui] vilip[er]deret v[er]o m[er]itu[m] curaret illud
q[ui]d cu[m] modico labore acq[ui]reretur. Tercio ut
desideriu[m] augeat v[er]o i[n] muliere chananea.

Quarto ut h[om]i[ni]n[us] h[ab]e
mulier: v[er]o i[n] eadem
chananea q[ui] se can[em]
fatebat. Quinto q[ui]
meliora t[em]p[or]e dare
vult de[us] t[em]p[or]e oportu
no: et q[ui] ip[s]i h[om]i[ni]n[us] fue
rit vtile.

Postilla:
Ecce b[eat]i
vnde d[icitur] di
scip. Mar.
xvi. Historia huius
eu[an]g[elii] facta est a[n]no
xpi. xxliij. iij. no
nas iunij. l[un]a. xxvij
feria. v. videlicet ip[s]o
die ascensionis. i[n] d[omi]ni
ne. vj. In initio il
lius eu[an]g[elii] scribit. s.
Lu. q[ui] xps dixit di
scipulis suis. Vos
estis testes hor[um]. Ly

co vob[is]: q[ui] ego rogabo p[re]s[ent]es d[omi]ni vob[is]
Ipe eni[m] p[er] amat vos q[ui] vos me
amasti et credidisti q[ui] a deo exiui.
Exiui a p[re]s[ent]e et veni i[n] m[un]du[m]. Ite
relinq[ui] m[un]du[m] et vado ad p[re]s[ent]em. Di
cunt ei discipuli ei[us]. Ecce nunc palam
loq[ui]s et puerbiu[m] nullu[m] dicis. Hunc
scim[us] q[ui] scis o[mn]ia et no[n] op[er]e tibi ut
q[ui]s te i[n]troget. In hoc credimus
quia a deo existi.

In die Ascensionis domini.
Euangelium Marci. XVI.

In illo tem
pore: Recumbentibus

ra scilicet passionis et resurrectionis. Et ego
mittam p[ro]missum patris in vos: scz sp[iritu]s san
ctum: vos aut[em] sedete in ciuitate q[uod] dicitur i[n]
duamini v[er]tute ex alto. T[er]cio postmodu[m] seq[ui]t[ur]
eu[an]g[elii] bodier. Recumbentibus vnde d[icitur] di
scipulis. P[re]s[ent]is noster iesus christus cum in
his q[ui]draginta diebus per multas appar
itiones discipulis factas resurrectione[m] suaz
approbasset: bodie in die ascensionis his ip[s]e
voluit apparere: scilicet in m[en]sa d[omi]ni p[re]s[ent]e
bant. Nam ut dicit m[ag]i[ster] i[n] historia scho
lastica: o[mn]es tam apostoli q[ua]m alij discipuli et
mulieres habitabant i[n] ista parte i[n] hierusa
lem: que dicit mello: i[n] monte sion vbi da
uid construxerat sibi palaciu[m]: et ibi erat il
lud cenaculum grande stratum i[n] quo pres
cepit dominus sibi parare pascha et i[n] cena
culo illo habitabant tunc vndecim ap[osto]los
li: ceteri vero discipuli et mulieres habitab
bant circumquaq[ue] per diuersa hospitia: et
ut dicitur i[n] principio bodierni eu[an]gelij.
[Recumbentibus]. id est. comedentibus

5
0
1
0
Ptra eū. Et si qd mortiferū biberit n̄ eos no-
cebit. Hoc ad lraz impletū est i iohē euāge.
q̄ venenū bibit qd ei n̄ nocuit. Super egros
man⁹ iponēt et bñ hēbūt. qz mlti infirmi a
diuersis languorib⁹ sē curati ex impositiōe

manuū aploz et ex
tactu vestimētoz: im-
mo qd etiā pl⁹ ē: ex
vmbra petri apli sa-
nabāt infirmi vt ha-
bet Act. ij. et. v.
Ite p man⁹ aploz
hebāt sig⁹ et p̄dignā
mīta i p̄plo: et n̄ solū
īfirmos curabāt: s; p
impositiōz manu-
um ipoz dabāt spi-
ritus sanctus. Qñ hēt
Act. viij. Tūc ipo-
nebat man⁹ sup il-
los et accipiebāt spi-
ritus sanctū. Et dñs qdē
iesus p⁹ q̄ locut⁹ est
eis. i. hec oīa vba
saz p̄dictaz pla alia
q̄ bñt Act. j. (assū-
ptus ē in celū) Et y-
ra v̄tute p̄pa et euz
glorificatione toti⁹ sa-
mīlie celestī. Unde
Lu. xliij. Et ele-
uat⁹ māib⁹ ferebat
i celū: et bñdixit eis
id ē. aplis et alijs fi-
delib⁹. Et hoc loco
i consuetudinē duxit
ecclia: vt sic dñs ie-
sus p⁹ q̄ oīb⁹ pact⁹
ascēdere voluit i ce-
lū: bñdixit fidelibus
suis qz sic epī et cete-
ri p̄bri pacto vīno

officio volētes iā ab altari recedere dāt sup
p̄plm bñdiciōz sig⁹ntes eos sig⁹ scē cruc⁹ et
imp̄cates eis bona i noīe scē trīnitatis et se-
det a dextis dei. i. p̄regnās p̄ri i oī cōlitas
te fm deitātē illi at. Et y. i. apli et xpi disci-
puli p̄fecti. i. ad mādātū dñi n̄ri iesu xpi
p̄dicauerūt vbiqz. Qñ i ps. xviij. In oēm
ter. exi. so. eo. et. dñō coop̄ate eos dirigē

lent: et si mortiferū qd biberit nō
eos nocebit. Sup egros man⁹ im-
ponēt et bñ hēbūt. Et dñs qdē ie-
sus p⁹ q̄ locut⁹ ē eis: assūpt⁹ ē in
celū: et sedet a dextis dei. Illi at. p-
fecti p̄dicauerūt vbiqz dñō coopan-
et fmonē p̄firmate seqntib⁹ signis
Dñica p⁹ ascēsiōz do. Jo. xv.

In illo tem-
pore. M. i. di. s. Lū vene-

do et p̄tege⁹ [et fmonē p̄firmate seqntib⁹ si-
gnis] Du. sup Mar. Pa miracloz i exo-
dio ecclie necessaria fuerūt vt fides miracu-
nutrīret: mō nō sē necēria: qz fides ecclie cō-
firmata ē. Circa p̄ns euāg. et sup illa ver-

ba. Aures i mū. vni-
uer. p̄di. euāg. omī
crea. et. Notādū qz
fm Tho. d. ad. ma-
x imū miraculū xpi
i terr⁹ fuit: qz p̄ sim-
plices mūdū suble-
cit fidei: qz apli fue-
rūt simplices s; mū-
dū et paupes mecha-
nici. i. p̄ catolē et
et null⁹ nobilis fuit:
nisi. i. barthol. Qñ
b̄ q̄rit q̄re nō elegit
xps prudētes h⁹ se-
culi: scribas q̄ fuerūt
docti i lege: diuites
et potētes. Fidei
p̄p̄t certitudinē fi-
dei: qz si sapiētes se-
culi elegissēt et mī-
serūt ad ad p̄dicandū
dē xpianā: tūc p̄hē-
t iūmici fidei dixissēt
sent qz fidē s̄nxisset
cū prudētia et astu-
cia: si diuites: tūc vi-
xissent qz p̄ dona et
mūera hoīes iduxis-
sent ad fidē illam: si
at potētes et nobiles
tūc dixissent qz p̄ po-
tētiā et coactiōz hoī-
mines iduxissent ad
fidē: s; vt nullū illo-
rum p̄hēdi allegare
posset: igit. et. Qñ

h̄ notādū qz xps inē oēs sapiētes h⁹ mōi nī
si vñ puerit. i. gamalielē legisdoctorez: et
inē oēs diuites solū zacheū: et oīb⁹ nobili-
bus et p̄ncipib⁹ nisi tres: nicodemū: cēturio
nē: et regulū: s; oī paupib⁹ et simplicib⁹ et
bilib⁹ mltos puerit: qz xpiani a paupib⁹ et
simplicib⁹ ortū habuerūt. Qñ apls. Q̄idete
vocationē v̄raz frēs qz n̄ mlti sapiētes sūt

carne: nō multū potētes s; infirma mādī ele
git deus. **Postilla.**

Quam venerit paclyt? **Jo. xv. Bisto**
ria h⁹ euāg. facta ē anno xpi. xxiiij
ix. kal. **Aplis.** luna. xiiij. feria. v.

scz ī cena dñi. idit
one. vj. **Ant** initiz
illi⁹ euāg. scribit. i.
Jo. i. co. c. q⁹ xps vi
xit discipulis suis.
Si opa nō fecissem
ī eis: q⁹ nemo ali⁹ se
cit pctm nō hērent.
Nūc aut viderūt r
oderūt me r pēm
mē. **Sz** vt implea
tur s⁹mo qm in lege
eorū scpt⁹ ē. **Quia**
odio habuerūt me
gras. **Tūc** statūq
tur euāg. hodiernū
Cū venerit paclyt?
p⁹ q⁹ xpus dixerat

aplis d iudels. **Si** me psequunt^r r vos pse
quent^r ne desperet^r r nūmū turbent^r pmitt
eis spm scm mittere: q⁹ fortat^r oēs psecu
tiōes vincerēt r tolerarēt: q⁹ dicit **Cū** vene
rit paclyt? **Ly. i. psolator.** **Bern.** dicit:
Spūs. i. merētū psolator quē ego mittaz
vob⁹ a p⁹re **Ly.** in hoc osidit spm scm a se
pcedere in q⁹ tū dicit se illū mittere **Spm.** ve
ritat^r q⁹ docet vos oēs vitarē: s; e⁹pio spi
rit⁹ malign⁹ docet oē mē daciū q⁹ a p⁹re pro
cedit **Tho.** ex hoc arguit greci spm scm
tū pcedere a p⁹re: r nō a filio: s; hoc nō ē verū
q⁹ q⁹qd d p⁹re d⁹ puenit filio: q⁹ xpianū tenē
tur credere q⁹ spm scm pcedit a p⁹re r filio
Ille testimoniū phibebit d me **Itā** spūssan
ctus testimoniū phibuit xpo: i hoc q⁹ aplos ta
les fecit q⁹ scuerūt r audebāt p⁹dicare eu an
gelū r fidē xpi corā oib⁹ intrepide: q⁹ eniz
hōies p⁹ illat^r r simplices de pfunditate
scpturarū subito plene loq⁹bant^r r i oib⁹ lin
guis: fuit max⁹ signū ad p⁹firmādā fidē xpi
[r vos testimoniū phibebit] **s. p⁹dicā** oib⁹
pplis **[q⁹ ab initio mecū est]** **Ly.** nō est in
telligēdū q⁹ fuerit cū eo in p⁹n⁹ vite ei⁹: sed
ab initio p⁹dicatiōis: sue q⁹ in cepit docere r
mirac⁹la facere **Hec** locut⁹ sū vob⁹ ad p⁹for
tatiōz v⁹az p⁹ futuras tribulatiōes **[vt nō scē**

dalizemini] **Sz** cadendo per impatientiaz
quando eueniēt vobis **[absq⁹ synagogi fa**
cient vos] **Iam** enī iudei pspirauerūt: q⁹ si
quis p⁹fessus esset christū extra synagogam
eliceret: r talis electio de synagoga repu

tabat magna: sicut
apud xpianos elec
ctio de ecclesia per
maiorē excōicatio
nem: ergo, ipsa excō
municatio valde ti
menda est cuilibet
christiano: quia se
parat a deo r a san
ctis r a sacramentis
et a cōmunionē fi
delium: r ipse excō
municat⁹ est q⁹si pal
mes abscisus a vite
vt patet **Jo. i. xv.**
Ego sum vitis vera
et vos palmites **[s;]**
venit hora. **Sor.**

hora ista fuit tempus p⁹dicatiōis apostolorū
[vt omnis qui interficit vos arbitret^r obse
quium se prestare deo] **ois** enī iudeus oc
cidens christi p⁹dicatores putabat se obseq⁹
um prestare deo: credens q⁹ desereret deus
israel: quicunq⁹ puerteret ad christum: ita
fuerunt iudei excecāt^r r ignorantes: ed illa
ignorantia non excusabat eos: quia illa p⁹
cedebat ex odio r inuidia contra christū r
contra doctrinam eius **[hec** facient vob⁹: q⁹
non nouerūt patrem neq⁹ me] **hoc** dicit eis
in psolationē quasi di. **sm Chrys.** **Suffi**
cit in psolationē hec pati ppter patrē r p⁹
pter me **[sed** hec locut⁹ sum vobis vt cū ve
nerit hora eorū remiscamini quia ego dixi
vobis] **Ly.** ista enīm p⁹dictit christus apo
stolis vt. p⁹viderent sibi de patiētia: q⁹ mi
nus ferunt iacula p⁹uisa: vt dicit **Gregori⁹**
Circa p⁹esens euāgeliū vbi dicit: **Vos**
testimoniū perhibebitis. **Notandum** q⁹
Hugo de prato dicit q⁹ christus habuit tes
timoniū de omni loco r ab omni creatu
ra. **Iam** omnia testificata sunt christum
suum auctorem esse. **Iam** de celo habuit
testimoniū patris r spiritus sancti. **Luce.**
iiij. ca. **Descendit** spiritus sanctus corpo
rali specie sicut columba in ipsum. **Et** vox

patris de celo audita est. **Hic** est fili⁹ me⁹
dilect⁹ **Mat.** iij. **Itē** testioniū angeloꝝ vtz
Lu. ij. **Euangelizo** vob⁹ gaudiū magnū: qz
nat⁹ ē nob⁹ saluator **Item** celi dū ipō orāte
ap̄ti sē celi sup⁹ eū ⁊ p̄testati sē ipm eē vez

deū **Lu.** iij. **Itē** de
padiso ⁊ de lympo
patrū habuit testio
niū moysi ⁊ helie:
vtz **Mat.** xvij. **Ap**
paruerūt ei moyses
et helias. **Itē** mltā
corpa scōꝝ surrexe
rūt: vtz **Mat.** xxvij
Itē demōes ei testi
moniū reddiderūt:
vtz **Lu.** iij. **Exibāt**
demōia clamātia ⁊
dicētia: qz tu es xp̄s
fili⁹ dei viui. **Itē** d
mūdo habuit testio
niū. xij. ap̄loꝝ. lxxij
discipuloꝝ: ⁊ mltōꝝ
alioꝝ: vtz **Act.** iij.
Virtute mag⁹ redde
bāt ap̄li testioniū le
su xp̄o. **Itē** habuit
testioniū ab oī crea
tura. **Nā** stella no
ua i sua natitate tes
tificata ē: vtz **Mat**
zbei. ij. **Vidim⁹** stel
lā ei⁹ i oriēte. **Itē**
sol obscurat⁹ i mor

te ei⁹ ⁊ p̄testat⁹ ē eū eē deū **Lu.** xxij. **Itē** ma
re dū se solidū p̄buit ipm p̄fessuz ē **Lu.** vj.
Itē infern⁹ dū q̄s tenebat reddidit: ipm au
ctoꝝ vite eē p̄testat⁹ ē p̄s. xxij. **Itē** terra
dū ipō moriēte ⁊ resurgēte tremuit. **Itē** pa
nes ⁊ pisces dū ad ei⁹ imperiū multiplicati
sūt: ipm eē deū demōstrabāt: vtz **Jo.** vj. **Q̄pa**
q̄ ego facio ip̄a sē q̄ testioniū p̄hibēt de me.
Et breuit⁹ oīs creatura p̄ter pctōrē q̄ ip̄s ne
gat: facit testioniū xp̄o reddit. **Un** ap̄ls ad
Cl. s. **Cōstent** se nosse deū: facit aut negāt
Pctōr enī q̄nq; p vno denario negat xp̄s
cū in noīe ei⁹ sciēt⁹ p̄iurat. **Sequit⁹** b in
euāg. p̄nti. **Abq;** synagogis facient vos.
Ubi notādū q̄ excōicatio maior valde t̄s
menda ē pp̄t̄ria. **Primo** qz excōicatio se

pat⁹ a deo ⁊ ab oīb⁹ xp̄ifidelib⁹ tā in vita q̄ i
morte sē palmes a vite: vtz **Jo.** xv. **Ego** sū
vitis ve. ⁊ vos pal. ⁊ sē palmes abscisa: nūq̄
valz ap̄li⁹ nisi ad ignē: sic excōicat⁹ maior
excōicatioe. **Secūdo** qz excōicat⁹ p̄uat meri

In die sancto Penthecostes. Euangelium Iohannis. XIII.

In illo tem pore. Dixit iesus discipulis

expelli vlt⁹ vitari ab hoīb⁹ sic leprosus. **Un**
excōicat⁹ ē mag⁹ ifamis q̄ iude⁹ vlt⁹ sarrace
n⁹: qz cū illis hēm⁹ pl⁹ loq̄ q̄ cū excōicato.
Un dī i deē. **Pagāo** pl⁹ l3 cōicare q̄ excōi
cato. xj. q. iij. ad mēfaz. **Ex** iā vici⁹ p3 q̄ pe
riculosuz ē cōicare excōicato: s3 pctis nr̄is
exigētib⁹ d excōicatoe maior⁹ excōicat⁹. **Un** nī
hil curat. **Un** d hoc ex^m legi⁹ q̄ demōiac⁹
inērogat⁹ a q̄dā: an excōicatio vel pctm pl⁹
placeat diabolo? **Ans** dicit: excōicatio maior:
qz p illā p̄les inficiūt: ⁊ q̄nq; excōicat⁹. cc.
inficit vna die: sicut in p̄iuljs ⁊ zechis: et
sic de alijs. **Postilla.**

Quile diligit me sermonem meuz
seruabit **Iohan.** xliij. **Hoc** euāg. lo

eutus est dñs ad discipulos suos ano eius
xxxij. ix. kal. Aplis. luna. xliij. qñta feria
cene oñi. inditide. vj. Ante initium illi euā
ge. scribit scñs Joh. in eo. c. q. xpus dixit
discipulis suis. Qui habet mādāta mea et
seruat ea: ille est q

diligat me q aut diligit me diligitur a
p̄re meo: et ego dili gam eū et manifesta bo ei meisim. Tūc sequit̄ euāge. hodi er. Si q̄s diligit me Guilhel. Hodie re colit ecclesia illā sup abundante et excellē tem donationē spūs sancti: q̄ facta est di scipulis qñq̄gesima die a resurrectione qñ repleti sunt oēs spūscō: s; qz spūrit⁹ sanct⁹ q̄ est amor pa tris et filij hodie mīt tit: idcirco hodie le gitur euāgeliū in q̄ agitur de dilectiōe quā de⁹ nob infun dit p spūscm. Si q̄s diligit me scz af fectu: hoc oñdī ef fectu: qz videlz ser monē meū seruabit et p̄r meus diligit eū p qd oñdīt se vnū cum p̄re in essentia: et ad eū ventem. Guil. Ego et p̄r et spūrit⁹ scñs et māsiōnē apud eū faciem⁹ in p̄sen ti p grām et in futuro p gloriā q̄ nō diligit me sermonē meū nō seruāt. Ly. tales sunt mūdani hoīes et pueri et sermonē quē au distis nō est me⁹ supple tantū sed ei⁹ q̄ mī sit me p̄ris. Hec locut⁹ sum vob apud vos manēs scz p̄ntia corpali. Paraclyt⁹ aut spūscñs quē mittet p̄r in noīe meo. Tho mas ad laudē et gloriā noīis mei ille vos do cebit oīa. Ly. i. faciet vos intelligere oīa q̄ vob dico. Apostoli adhuc erāt rudes et i ti more positi ex auditu passionis christi: ideo ad verba christi non diligētē attendebant et per psequēs non capiebant ea ad plenū:

Si q̄s diligit me sermonē meum seruabit: et pater me⁹ diligit eum et ad eum veniem⁹ et mansionez apud eū faciem⁹. Qui nō diligit me sermonēs meos non seruāt. Et sermonē quē audistis nō est meus sed ei⁹ q̄ mīsit me p̄ris. Hec locu tus sum vob apud vos manens Paraclyt⁹ aut spūscñs quē mit tet pater in noīe meo ille vos do cebit oīa: et suggeret vob oīa que cunq; dixero vob. Pacē relinq vobis: pacē meā do vob: nō quō mū dus dat ego do vob. Non turbe cor v̄rm neq; formidet. Audistis qz ego dixi vob. vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiq; quia vado ad p̄rem: qz p̄r maior me ē. Et nūc dixi vob p̄r q̄ fiat: vt cūz factū fuerit credatis.

pp̄ter qd dicit grām spūscñs postea sup plere istum defectū et suggeret vob omīa quecūq; dixero vob. i. ad memoriā vob re ducet oblita: qz apli multa de illis q̄ xps di cebat obliti sunt timore passionis percussi. Pa cem relinq vob. i.

itur⁹ ad p̄rem relin quo vob pacem pe ctoris in p̄nti et pa cem meaz do vob. id est. eternitatis in futuro (nō quō mū dus dat ego do vo bis) q. d. nō do vo bis pacē mūdānam q̄ ē brevis. j. Thes. v. Cūz enī dixerint pax et securitas: tūc repentin⁹ eis super ueniet interit⁹ (nō turbetur cor v̄rm: Ly. i. non turbari debetis de recessu meo. id est. d. morte mea: neq; formi det.) Ly. hoc ad dit: eos asscurādo qz timebāt mori cū eo. Audistis qz ego dixi vobis vado. Tho. i. p. passionē vt parē vob locū et venio ad vos post resurrectionē meaz

vt vos illuc introducā vt patet Joh. xliij. Si abiero et preparauero vob locum: iterum venio et accipiā vos ad meisum: vt vbi ego sum et vos sitis. Si diligeretis me scz pura et sincera dilectiōe ab omni carnali abstra cta gauderetis vtiq; qz vado. fm qd ho mo ad p̄rem scz ad ei⁹ gloriā (qz p̄r ma ior me ē) Ly. nō fm deitate in q̄ filius ei⁹ eq̄lis p̄r est sed fm hūanitate in q̄ fili⁹ ē. mī nor p̄r et nūc. Tho. exis vobiscū passibil⁹ et mortalit⁹ dixi vob scz qz p passionē va do ad p̄rem. p̄r q̄ fiat: vt cū factū fuerit cre datis. Ly. scz qz nō tūc sum hō sed etiam deus q̄ certitudinalit̄ predico futura p̄ntia: qd est pp̄riū ips⁹ dei: fm qd dicit. Alz. Annūciate nob que futura sunt: et

dicemus quia vij estis. **I**am non multa lo-
quar vobiscum. id est. in hoc mortali corpo-
re existens: quia tempus sue captionis erat
prope. **I**tem venit enim princeps huius mundi.
Tho. id est. diabolus qui princeps amator

bus huius mundi:
et regit eos qui spō-
te per peccatum se ei
subiiciunt: venit enim
in ministris suis ad
me capiendum et du-
cendum ad mortem.
Et in me non habet
quicquam. i. nullum
peccatum et per ple-
quens nullam mor-
tis causam quia mors
intrauit mundum per
peccatum ad Ro-
ma. v. sed ut cog-
noscat mundus. i. hu-
manum genus quia
diligio patrem. q.
di. Non morior quia
habeam culpam: sed
ut impleam patris
obedientiam cuius vo-
luntas est ut perfici-
tur redemptio humani generis: que non po-
test compleri ex dei ordinatione nisi per mor-
tem meam. Et sicut mandatum dedit mihi pa-
ter sic facio. i. ex obedientia patris libens
subeo mortem. Circa presens euange-
lism dicitur: Ad eum veniemus et mansionem apud
eum faciemus. Notandum quod sicut Hug. de
prato dicit quod apostoli fuerint pleni spiritu
sancto ostendit quadruplici signo. Primum
est in tribulationibus et infirmitatibus non mur-
murare: nam vas plenum non resonat dum tan-
gitur sed vacui: sic apostoli in infirmitatibus
non murmuraverunt: ut patet Lu. x. Ecce
ego mitto vos sicut agnos in medio luporum.
Imo apostoli non solum non murmuraverunt
in persecutionibus et tribulationibus sed et gau-
debant: ut patet Act. v. Habebant apostoli gau-
dentes a prospectu concilii quoniam digni habiti
sunt pro nomine Iesu periculum pati. Unde apo-
stolus ad Roma. v. Sed et gloriamur in tri-
bulationibus. Secundum est firmiter persistere.
Nam res plena stat firma: sic apostoli per quod

spiritus sancti receperunt in fide et bonis ope-
ribus firmi steterunt. Nam nec reges nec
principes mundi cum tormentis nec caro pro
patria cum oblectamentis: nec demones cum
temptamentis potuerunt ipsos movere: ut

patet ad Ro. viij.
Quis nos separabit
a charitate dei: quasi
di. nullus. Tertium
est de plenitudine
effundere. Nam fons
plenus effundit aquam
sic apostoli tamquam ple-
nus fons et superex-
crescens totum mun-
dum gratis et bonis
spiritualibus reple-
verunt: ut patet He-
ber. x. Fons parvus
crevit in fluvium ma-
ximum et in aquas plu-
rimas redundavit.
Quartum est nihil
plus recipere. Nam
vas plenum nihil plus
recipit: sic apostoli
nihil terrenum et a
spiritu sancto alienum

Iam non multa loquar vobiscum
venit enim princeps mundi huius
mundi et in me non habet quicquam
Sed ut cognoscat mundus: quia
diligio patrem: et sicut mandatum
dedit mihi pater: sic facio.

Seria. II. penthecostes. **E**u-
gelium Johan. **iii**

In illo tem-
pore. Dixit Iesus discipu-
lis suis. Sic deus dilexit mundum
ut filium suum unigenitum daret
ut omnis qui credit in eum non
pereat: sed habeat vitam eternam.

receperunt: unde nec divitias nec honores
nec delicias corporis amplius recipere vo-
luerunt: ut patet Mat. xix. ubi dixit Pe-
trus apostolus. Ecce nos reliquimus omnia
et secuti sumus te. Unde etiam apostolus pau-
lus ad Phil. iij. Omnia arbitratus sum ut
stercora ut christum lucrari et. Si autem quod
vult scire an spiritus sancto plenus sit: predi-
cta quattuor in se consideret: et sic bonam spem
habeat quod hodie receperit spiritum sanctum cum
apostolis.

Postilla.

Ic deus dilexit mundum Joh. iij.
Historia huius evangelii comple-
ta est anno christi. xxxij. ix. kalen.
Aprilis. feria. vi. luna. xv. indictione. vj.
Sed dominus hoc locutus est anno eius. xxxij.
vj. nonas Maij. sabbato luna. xij. inditio-
ne. v. Ante initium illius evangelij scribit
sanctus Johannes in eo. c. quod christus dixit
discipulis suis. Sicut Moyses exaltauit
serpentem in deserto: ita exaltari oportet fi-
lium hominis: ut omnis qui credit in ipsum

non pereat sed habeat vitam eternā. Tūc statim sequitur euangeliū hodiernū. **Sic** deus dilexit mūdum. id est. hominē **[ut filiū suū vnigenitū daret]** **Ly.** qui est bonum infinitū. **Ex** quo apparet maxima dei

dilectio: ut patz ad

Roma. viij. **Qui**

proprio filio suo nō

pepercit: sed p no-

bis omnibus tradi-

dit illū **[patz]** **Tho.**

mas non ut vendes-

ret sed daret gratis

et liberalitē naz nul-

lis meritis nostris

exigentibus est in-

carnatus et crucifi-

xus **[ut omnis q̄ cre-**

dit in eum] **Tho.**

fide per dilectionē

operante et usq; i fi-

nem perseverante:

[non pereat sed ha-

beat vitam eternā]

Tho. modo in spe

sed tunc in re **[non**

enim misit deus]

scilicet pater **[filiū**

suū in mūdum ut

iudicet mūdū] **Ly.**

scilicet in primo aduentu suo: tunc enī non

venit iudicare sed magis iudicari pro mun-

di salute: ideo sequitur **[sed ut saluet mun-**

dus per ipsum] ut patet Johan. xij. **Non**

veni ut iudicem mūdum: sed ut saluificem

mūdum **[qui credit in eum]** **Ly.** tendendo

in eum per charitatem **[non iudicat]**. id est

non habet causam vnde p̄demnetur **[q̄ au-**

tem non credit iam iudicatus est] **Ly.** id ē

habet in se causam manifestaz sue p̄demna-

tionis **[quia non credit in noīe vnigeniti fi-**

lij dei] qui venit pro salute mūdi. Nam ad

salutem peruenit per nomen vnigeniti filij

dei **[hoc est autem iudicium]**. id est. causa

damnationis **[quia lux]** **Ly.** id est. christ⁹

qui est lux vera **[venit in mūdū]** scilicet car-

nem assumendo et in ea apparens salutem

humani generis operando. **[Et dilexerunt**

homines magis tenebras] **Tho.** id est. de-

litias carnis et diuitias mūdi **[q̄ lucem]**. i.

apertam predicationē christi arguentē pec-
cata: **[erant enim opera eorū mala]** **Tho.**
que a luce discordāt et tenebras querunt: et
ideo dicunt opera tenebrarū **[Ois enī q̄ ma-**
le agit]. i. q̄ in malis opib⁹ delectat: **[odit**

lucē] q̄ tñ naturalitē

oib⁹ ē amabil⁹ et nō

vēit ad lucē ut non

arguant opera eius] **Tho.** ois enī q̄ dele-

ctat in mal⁹ opibus

subēfugit lucē p̄di-

catiōis et vitatis et

odit eos q̄ mala sua

māifestāt et rep̄ben-

dūt **[q̄ autē facit ve-**

ritatem]. i. opa cō-

formia volūtati dei

[venit ad lucē]. i.

in palam **[ut mani-**

festent opera eius]

Tho. scz ad aliorū

exemplar et edifica-

tionē **[quia in deo**

sūt facta]. i. ad glo-

riā dei. **Circa p̄s**

sens euange. vbi dī-

citur: **Sic deus dī-**

lexit mōz: dīc Du.

opra. q̄ maxia cha-

ritas dei p̄s ad hoīem q̄tū ad q̄tuor de-

monstrat. Primo qz filiū suū hoīem et na-

turam humanā tanq̄ in sponsam sibi acces-

pit ut cantat: **Hodie celesti sponso iūcta est**

ecclesia. Ecce mirabilis amor: qz impator

diues potens et pulcher: sapiēs et etern⁹ ac-

cepit paup̄ulam inualidam insipientem et

mozte p̄demnatā: ad Heb. ij. **Rusq̄ ange-**

los apprehēdit sed semen Abrae. Secdo in

eo qz eūdē filiū postq̄ carnē assumpsit fecit

trigintatrib⁹ ānis seruire hoīem erudēdo

et informādo: et tandē p ipso redimēdo cō-

stituit eū mozt. Tertio in eo qz hoīes sibi ē

filios adoptauit et frēs xpī esse voluit. **Uti**

j. Jo. ij. Videte q̄lē dilectionēz dedit nob

de⁹ ut filij dei noīemur et sim⁹. Quarto qz

hoīes sic redēptos et i filios adoptatos here-

des regnī sui fac cū filio suo iesu xpō: **Ro.**

vlij. Filij dei sum⁹: si autē filij et heredes: he-

redes q̄dem dei: coheredes autem christi.

Postilla.
Amen amē dico vobis: et Jo. x. Hi-
 storia huius euāgelij facta est anno
 xpi. xxxij. vj. kal. Octob. sabbato. Inditioe
 v. luna. xij. Ante initium illius euāgelij. scribit
 sanctus Ioh. in pce-

den. c. q. xps dixit
 In iudiciu ego in
 hunc mūdū veni ut
 q. nō vident videāt
 et qui vident ceci fi-
 ant. Et audierūt q.
 dam ex phariseis q.
 cū ipso erant. Et vi-
 xerūt ei. Nunq. d. et
 nos ceci sum? di-
 xit eis Iesus. Si ce-
 ci essetis nō habere-
 tis pctm. Ly. q. si
 nō vidissent opera
 xpi hērent aliquā ex-
 cusationē de hoc q.
 nō crediderūt. Nūc
 vō dicitis q. vide-
 mus pctm vrm ma-
 net. i. agguatur.
 Tūc statim sequit
 euāge. hodiernum
 Amen amen dico
 vobis Iho. i. in ve-
 ritate dico vobis q.
 nō intrat p ostiū
 id est. p me humile
 et paupem in ouī-
 le ouī. i. in pgre-
 gationē fidelū et in
 ecclesiā dei: in qua
 grex diuinus pime-
 tur sed ascēdit aliū
 de sine p pecuniā
 siue p falsam iustici-
 am siue p violentiā
 ille fur est rapien-
 do qd nō est suū et
 latro retinēdo qd rapuit. Ly. hoc faciunt
 mali hoīes statu pzelatiōis indebite asse-
 tes q. aut intrat p ostiū. i. p xpm pastor ē
 ouī: huic ostiariū aperit Ly. i. spūscus
 reuelat veritatem vt sciat oues pascere et
 oues vocē ei. audiūt Ly. i. doctrinā reci-

Seria. III. penthecostes Euā-
 gelium. Johan. X.

In illo tem-
 pore. Di. ie. disci. s. Amē
 amē dico vob. Qui nō intrat per
 ostiū in ouile ouīū s. ascēdit aliū.
 de: ille fur ē et latro: q. aut intrat p
 ostiū pastor ē ouīū: huic ostiariū
 apit: et oues voces ei. audiūt. Et
 pprias oues vocat noīatim et edu-
 cit eas Et cū pprias oues emise-
 rit an eas vadit: et oues illum se-
 quunt: q. sciūt vocē ei. Alienuz
 aut nō sequunt s. fugiūt ab eo: q.
 nō nouerūt vocē alienoz. Hoc p-
 uerbiū dixit eis iesus Illi aut nō
 coguerūt qd loqret eis. Dixit er-
 go eis iterū iesus. Amē amē dico
 vob: q. ego sum ostiū ouīū. Qēs
 q. rāt venerūt ante me fures sunt et
 latrones s. nō audierūt eos oues
 Ego sum ostiū: p me si q. introie-
 rit saluabit: et ingrediet et egre-
 diet et pascua iueniet. Sur nō ve-
 nit nisi vt fures et mactet et pdat:
 ego veni vt vitā habeāt et abun-
 dantius habeant.

pist et pprias oues vocat noīatim. i. cer-
 tissime nouit dñs q. sunt ei: et vocat eas nō
 solū voce exterioris p. dicationis sed interne
 inspiratiōis et educit eas Ly. s. tenebris
 ignoratiōis et cū pprias oues emisit an eas

vadit p exēpla bo-
 norū operū et oues
 illū sequunt scz ex
 empla et vestigia sui
 pastoris q. sciūt vo-
 cem ei. p inspira-
 tiones dñas alle-
 nū aut nō sequunt
 scz q. est aliena dñi
 vita et doctrina: sic
 est hereticus et q.
 bet puerus doct.
 sed fugiunt ab eo
 q. nō nouerūt vocē
 alienoz. i. nō ap-
 pbant nec sequun-
 tur. Hor. isti alieni
 sunt pseudo pph-
 ete: de qb. d. Mat.
 vij. Attēdite a falsis
 pphetis q. veniunt
 ad vos in vestimen-
 tis ouīū: intrinsec
 aut sunt lupi rapa-
 ces. Hoc puerbi-
 um dixit eis Iesus
 illi aut nō cognoue-
 rūt qd loqret eis.
 Iho. i. nō intelli-
 xerūt q. esset pastor
 q. fur et q. oues
 xit q. eis iterū iesus
 Amē amē dico vo-
 bis: q. ego sum osti-
 um ouīū p qd in-
 trāt oues ad fidem
 Qēs q. rāt venerūt
 an me Iho. i. et
 senō missi vel no-

inspirati a deo: fures sunt Iheru et digni-
 tū et latrones aīarū: q. eas occidunt p fal-
 sam doctrinā ego sum ostiū p me si q. intro-
 terit scz in ecclesiā et societate fidelū salu-
 abit p grām et ingrediet scz ad p. dicationē
 nē p. dicit et egrediet scz ad p. dicationē

glorioso humanitatis in xpo [et pascua iuveniet]
qz vtracqz consideratio erit delectabilis et iocun-
da: vtz **Esa.** xxxij. Reges in decore suo vide-
bunt [sur]. i. q. cuqz p[ro] me non ingrediet [non ve-
nit nisi ut fure] .i. vt sibi usurpet dñatuz et

xxxij. xvij. kal. maij. feria. iij. lba. xxlij. in
ditiōe. v. An inititū illi? euāg. scribit. s. Jo-
han. in eo. c. qz iudei murmuraueūt de illo
xbo qd. xps dixit: Ego sū pa. vi. q. d. ce. des-
cen. et dicebāt: Hōne hē iesus fili? ioseph

**Feria. III. pēthecostes. Euā-
gelium Johannis. VI.**

In illo tem-
pore. Di. i. tur. iude. Hēo
pt venire ad me nisi p[ro] qui misit
me traxerit eū. Et ego resuscita-
bo eū in nonissimo die: scptuz ē in
pphetis. Erūt oēs docibiles dei.
Dis q. audiuit a p[re] et didicit ve-
nit ad me. Hō qz p[re]z vidit q[ui]s
nisi is q. ē a deo: h. videt p[re]z. Amē
dico vob: q. credit i me h[ab]et vi-
tā etnā. Ego sū p[er]is vite: p[re]s ve-
stri māducaueūt māna i defto et
mortui sūt: h. ē p[er]is d. celo descen-
dēs: vt si q[ui]s ex ipso māducauerit
nō moriat. Ego sū p[er]is viu? q. d.
celo descēdi: si quis māducauerit
ex hoc pane viuet i etnū. Et p[er]is
quem ego dabo caro mea est pro
mundi vita.

cul? nos nouimus
p[re]z et m[er]ez: quō h.
dicit: qz de celo de-
scendi. Rndit h. ius
sus et dixit eis: Ho-
lite murmurare ius
cē? Hemo p[ro]t vēire
ad me? Tho. p. h.
dē credē? [nisi p[er]
me? traxerit eū]. i.
adiuuet eū p[ro] gram
suā. Ho. g. f. Tho.
mā q. p[ro] oēs trahit
qz oib? offert grāz
nō tñ oēs trahūt v[er]
uentūt ad xpm: qz si
oib? offerat grā nō
tñ eā oēs accipiunt
[et ego resuscitabo
eū i nouissimo die]
x. qz n. est aia ad
plēnū beata donec
fuerit corpi reunita
[scptū ē in p[ro]phetis]
Erūt oēs docibiles
dei? Tho. i. capas
ces dīne doctrine:
[ois q. audiuit a pa-
tre]. s. dīnas i[ns]pira-
tiōes p[ro]cipiē? [et d[omi-
nus] dicit] eas seq[ui]ndo:

[vēit ad me] p[ro] fide formatā in p[re]nti et p[ro] glo-
riaz i futuro [nō qz p[re]z vidit q[ui]s? nisi is q.
est a deo]. s. fili? q. natalit[er] p[re]cedit a patre.
[Amē amē dico vob: q. credit i me h[ab]et vitāz
etnā] Tho. i. meipm q[ui]s? vita etnā [ego sū
p[er]is vite] qz ille ē vere p[er]is q. p[ro]t p[er]uare a
morte et dare vitā etnā: tal' p[er]is ē xps [p[re]s
v[er]i māducaueūt māna i defto] p. xl. ānos
vt habetur Exo. xvj. Deut. viij. [et mortui
sūt] iōēs corpali morte [h. ē p[er]is q. d. celo de-
scēdēs] p[ro] i carnatiōz quē p[ro]figurabat māna
[vt si q[ui]s ex ipso māducauerit]. s. digne [nō
moriet] Tho. in p[re]nti p[ro] culpaz et i futuro p[ro]
etnā penā [ego sū p[er]is viu?]. i. viuificans

lāguo. no. ipe tu. et dolo. no. ipe por. qz h. in
mūdo. xxxij. ānis vixit et nunq[ui]d risit. Secū-
dū iter fuit d. mōdo ad ieros descēdē: qn se-
dētes i tenebris visitauit: et hoc fuit iter vi-
ctoriosuz: qz portas inferni p[ro]fregit. Tertiū
fuit d. inferno ad mōdm redeūdo: qn p[ro]fract[us]
inferi cū magna preda a mortuis surrexit.
Quartū fuit d. mōdo ad celū ascēden: qn in
die ascēsiōis vidētib? aplis eleuat? ē et nu-
bes suscepit eum ab ocl' eor[um] et hoc iter fuit
valde gaudiosuz. An p[er]is. Ascēdit de. in iu-
blla. et do. in vo. tu. **Postilla.**

Nemo p[ro]t venire ad me Jo. vj. Dis-
toria hui? euāg. facta est anno xpi

comedentē q̄ de celo descēdi. Et esset p̄
n̄s hominū qui erā panis angelorū. [si quis
māducauerit ex hoc pane uiuet in eternū]

q̄ iste p̄s i mādu-
cantē nō puerit: s̄
eū in se puerit: s̄m
q̄ dictū ē. b. Aug.
Nec tu me mutab̄
te sicut cibū carnis
tue: s̄ tu mutaber̄
i me. [i p̄s quem
ego dabo caro mea
ē. i p̄a enī caro xpi
i p̄e tot⁹ xps ibi ve-
racit̄ p̄tinet s̄ dei-
tatē corpus ⁊ aīaz.

Postilla.

Bar homo ex
phariseis nicodem⁹
noīe Jo. iij. Histo.
h⁹ euāg. facta ē an-
no xpi. xxxj. xvj. ka-
len. maij. feria. iij.
iditide. iij. lūa. v.
An̄ inītiū illi⁹ euā-
ge. scribit. s. Jo. in
p̄ce. c. Cū iesus esset
hierosolymis i pas-
scha i die festo mlti
crediderūt i noīe ei⁹
vidētes siḡ ei⁹ q̄ fa-
ciebat. Tūc p̄mo-
dū seq̄t euāg. hodi.
[Erat hō ex phari-
seis] Iste enim fuit
vn⁹ illoz d̄ q̄b⁹ Jo.
ij. d̄ q̄ mlti credi-
derūt i iesū: vidētes
siḡ q̄ faciebat: s̄ p̄-
pter iudeos n̄ p̄ste-
bant v̄t d̄ synagoga
nō eiicerēt [ex pha-
riseis] Tho. hec se-
cta erat p̄babilior ⁊
honorabilior inter
oēs sectas iudeoz [Nicodem⁹ noīe] ipe ei
p̄ modū sepe iuit ad xpm: vt habet Jo. xix.
[p̄nceps iudeoz] fuit enī magn⁹ in iude-
is ⁊ honorat⁹ [h̄ v̄it ad iesū nocte] timuit
enī venire i die ne incurreret indignatōē iu-

deoz q̄ iā p̄spirauerūt Jo. ix. vt si q̄s enī p̄-
teret xpm extra synagogā fieret [⁊ dixit ei.
Rabbi scim⁹ q̄ a deo venisti mgt] Ly. i.

In octaua penthecostes Euā- gelium. Johannis . III.

In illo tem-
pore. Erat hō ex phari-
seis nicodem⁹ noīe p̄nceps iudeo-
rū: h̄ v̄it ad iesū nocte: ⁊ dixit ei.
Rabbi scim⁹: q̄ a deo venisti ma-
gister. Nemo enī pōt hec siḡ fa-
cere q̄ tu fac̄ nisi fuerit de⁹ cū illo
R̄ndit iesus ⁊ dixit ei. Amē amē
dico tibi. Nisi q̄s renat⁹ fuerit de
nuo nō pōt videre regnū dei. Di-
cit ad eū nicodem⁹. Quō pōt hō

spūscō. q. d. Tu d̄ carnali generatōe i
telligi q̄ ego d̄ spūali generatōe dico [nisi
q̄s renat⁹ fuerit] spūali generatōe q̄ fit [ex
aq̄ ⁊ spūscō] nō pōt introire i regnū dei.
Ex hoc habem⁹ q̄ baptisim⁹ ē quedā spūal-

certū ē mibi q̄ tua
doctrina ē vera ⁊ a
deo data ⁊ n̄ hūani
tus p̄ficta. [Nemo
pōt hec siḡ facere q̄
tu fac̄ nisi de⁹ fue-
rit cū eo. R̄ndit ie-
sus ⁊ dixit] Ly. hic
ponit xpi r̄sio: q̄
videbat nicodemū
fidelit̄ ⁊ veracit̄ q̄-
rere doctrinā q̄tuz
ad secreta fidei: ⁊ iō
incepit a p̄o sacro:
sc̄z baptisim⁹: q̄ ē re-
generatio spūal̄ et
p̄ p̄seq̄ns necessaria
ad salutes. Amen
amen dico tibi: nisi
q̄s renat⁹ fuerit de-
nuo. i. iterū p̄ ge-
neratōz spūal̄ [n̄
pōt videre regnū dei]
Ly. visio enī dei n̄
pōt hōib⁹ cōpetere
nisi per gr̄am: ⁊ ad
hāc gr̄az p̄seq̄ndaz
req̄rit generatio spū-
ritual̄: p̄ quā hōies
sūt filij dei: ⁊ p̄se-
quēs heredes v̄ite
celest̄ [dicit ad eū
nicodem⁹. Quō pōt
hō renasci cū sit se-
nex: nunq̄d pōt i ven-
trē m̄ris sue iterato
introire ⁊ renasci] q.
d̄. nō: q̄ q̄ritas nō
p̄mittit. [R̄ndit ie-
sus. Amē amen dico
tibi: nisi q̄s rena-
tus fuerit ex aqua ⁊

generatio: et est per sacramentum et ianua omnium sacramentorum: et sine eo nullus saluatur. Quod natum est ex carne. Item virtute carnalis generationis [caro est] id est. constituit in vita carnali tamen [et quod natum est ex spiritu sancto est]. id est. constituit in vita spirituali:

quod si dixerero vobis: celestia creditis. sed generationem eternam filii dei a patre et filio creditis [et non ascendit in celum]. id est. non habet virtutem illuc ascendendi propria potestate [nisi quod descendit de celo filii hominis qui est in celo] per presentiam et imensitatem

[non mireris]. id est. non debes admirari. [quod dixi tibi oportet vos nasci denuo] quia non loquitur de generatione carnali sed quod tu arguisti de spirituali. Spiritus ubi vult spirat. Item dicitur gratia cui vult ut Roma. vi. Cui vult miserere et quem vult idurat. et vocem eius audis. id est. in predestinationibus. ut dicitur Mat. x. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis [et nescis quando veniat aut quando vadat]. Unde Augustinus dicit: quod illa verba de spiritu sancto intellegenda sunt qui in prophetis et in scripturis sacris loquitur: sed principium habet scripture. sed spiritus sanctus et eius finis. sed beatus celestis nobis occultat et sola fide tenent. Sic est omnis qui natus est ex spiritu sancto. id est. in vita spirituali constituitur. Respondit nicodemus et dixit ei. Quomodo possunt hec fieri? Respondit. in hoc nota diligenter in nicodemus: quia non cessavit querere donec intelligeret. Respondit iesus et dixit ei. Tu es magister in israel et hec ignoras. Respondit. quod dicitur de iudei magni doctorem reputant: et tamen ignoras fidei initia et viam salutis. Amen amen dico tibi: quia quod scimus loquimur: scilicet ego et mei apostoli [et quod vidimus testamur: et testimonium nostrum non accipitis] sic probatum et certum. Si terrena dixi vobis. Thoma de regeneratione et baptisimi qui sit in aqua et spiritu et non creditis.

renasci cum sit senex: nunquid potest homo in ventre matris sue iterato introire et renasci? Respondit iesus. Amen amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum dei. Quod natum est ex carne caro est: et quod natum est ex spiritu sancto est. Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat et vocem audis: sed nescis quando veniat aut quando vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit nicodemus et dixit ei. Quomodo possunt hec fieri? Respondit iesus et dixit ei. Tu es magister in israel et hec ignoras. Amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur: et quod vidimus testamur: et testimonium nostrum si accipitis. Si terrena dixi vobis et non creditis: quomodo si dixerero vobis celestia creditis? Et non ascendit in celum nisi qui descendit de celo filii hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltavit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in ipsum non perdat sed habeat vitam eternam.

scupie] ita exaltari oportet filium hominis. Thoma. Respondit modum sue passionis: voluit autem dominus non iesus christus illo modo mori. id est. exaltatus in cruce: ut sic terra purgauerat sua peruersatione ita purgaret et aerem et omnia celestia sua passione: ut terra cum celestibus pacificaretur idem stetit quasi mediator in celum et terram: ut per apostolum dicitur. Pacificas per sanguinem crucis eius sive qui sit in terra: sive qui in celis sit [ut omnis qui credit in ipsum]. id est. de fide. Non perdat] mori in spiritu. id est. de mortificatione vitiorum et morte suppliciorum [sed habeat vitam eternam.]

hic ipse et postea dicit. **C**irca pñs euāge.
vbi dicit. Nisi qñs renat⁹ fuerit: notādū qñ **D**u
go d pñs dicit: qñ de⁹ a pñs mñdi vsqñ mō
pñctm origiale tollēdū remedia ordinauit.
Nā hō fecit morbu⁹ et deus fecit remediū.

Primū remediū fu
it sacrificiū padul
tis: et inde ē qñ an
qui pñs deo sacrifici
cū offerebāt: si autē
puuli moriebāt an
vñs libet arbitrij:
sufficiebat eis fides
parētū vt sicut fuit
a parētib⁹ introdu
ctū pñctū: ita pñs
dē deleret: si autē pa
rētes puulo⁹ qñ mo
riebant nō erāt fide
les: puuli nō sana
bant. **S**ecundū re
mediū fuit circūci
sio tpe ab: ac qñ de
us mandauit abrae
vt ipse et posterī eius
deberēt circūcidi.
Tertū remediū fu
it baptisim⁹ quē xp̄s
instituit: qñ nō soluz
purgat pñctm origi
nale et actuale: sed
etiā apit celum: qñ
circūcisio nō fecit: et
hoc facit baptisim⁹
in virtute passionis
xp̄i. Et i signū hui⁹
exiuit de latere chri
sti sanguis et aqua.

Conostilla.

Quāro meauere
ē cib⁹ et pot⁹. **J**o.
vi. Hic dicit. hui⁹ euā
ge. facta est āno xp̄i
xxij. xvij. kal. maij. feria. liij. indictione. v.
luna. xxij. **A**n initū illi⁹ euāg. scribit. s.
Jo. i eo. c. qñ xp̄s dixit turb⁹ iudeo⁹: Amen
amē dico vob: nisi māducauerit carnē filij
hois et biberit ei⁹ sanguinē: nō hēbit vitā
i vob. **T**ūc pñs modū sequit euāge. bodier.
[Caro mea vere ē cib⁹] Sic xp̄s loquit de

sac̄o eucharistie: in qñ sac̄o pñtinet vera ca
ro xp̄i crucifixi i cruce: et sanguis ei⁹ effusus
in passiōe dicēs: [Caro mea vere ē cib⁹: et
sanguis me⁹ vere ē pot⁹] **L**y. Caro enī et
sanguis xp̄i reficiūt animā que immortalis ē

cibus autē corpalis
reficit tñ corp⁹ qñ
est corruptibile: vñ

Aug. Cum i cibo⁹
potu hoies id appe
tant vt oīno nō elu
riant neqñ sitiāt hoc
veracit nō pñstat nisi
iste cib⁹ et pot⁹ qui
eos a qñb⁹ sumit in
mortales et incorru
ptibiles reddit: et
facit socios scōrū
vbi pax erit et vnī
tas [qñ māducat me
am carnem] spūali
māducatōe [et bibit
meū sanguinē] per
dilectionem [in me
manet et ego i eo.]

Tho. In iam dicit
et his dat xp̄s intel
ligere differētiā isti
us cibi ad alios car
nales cibos: alij ei
cibi pñtēt in mā
ducatōe: iste cibus
māducatōe in se cō
uertit: vt dicitur est
sancto **A**ug. Non
me mutab i te sicut
cibi carnis tue: sed
tu mutaberis in me:
[sicut misit me vi
uens pater] **T**ho.
id est. hoīem fecit:
[sic ego vīno pp̄
patrē] referēdo to

tam vitam meā ad ipm et qñ māducat me
ipse viuet ppter me [quia vnimur deo per
fidem et dilectionē in pceptiōe sacramenti:
[hic est panis qñ de celo descendit]. id est. d
sinu patris. **A**nsel. Et panem angelo⁹ mā
ducaret homo rex angelo⁹ facit est hō [nō
sicut māducauerūt patres vestri māna in

In festo corporis christi. Euā gelium. Johan. VI.

In illo tem
pore. **D**i. i. di. s. et turbis
iudeo⁹. Caro mea vere est cib⁹ et
sanguis me⁹ vere ē pot⁹. Qui mā
ducat meā carnē et bibit meū san
guinē i me manet et ego i eo. Si
cut misit me viues pñs: et ego vīno
pp̄ pñs. Et qñ māducat me et ip

deserto et mortui sunt. **Ly.** et ideo non fuit vere cibus celestis sed tñ figura eius: quia vitam spūalem non pferebat sed eandē dāri in hoc sacramento pfigurabat: sicut enī māna deuotis et gratis dabat oīum ciborū delectamentū: malis autem erat insipidū sicut dicitur **Rume. xxi.**

Alia nra nauseat super cibo isto leuissimū: sic eucharistia digne sumētib⁹ est vite spūalis solaciū et indigne sumētib⁹ bus iudiciū. **[q̄ manducat hūc panem]**

Ly. digne **[viuet in eternū]** **Unde Aug.** Qui ex nobilitate eternā hīc nō possum⁹ panē celli māducare debem⁹ ut viuam⁹. **Unde Remi.** Cū oīs salus corpis et aīe est ī corporis et sanguis susceptio: honorem⁹ xpm in hoc sacramento: ut mediāte hoc sacratissimo sacramento ad eternā salutē puenire mereamur. **[Cū circa pñs enā. vbi dicitur:]** Qui māducatur hūc panē. **Notandū q̄ panis et vinū inter p̄suetā nutrimenta maxie corp⁹ nutriūt et sustentāt. instituit ḡ illud dñs Iesus xps sub his speciebus: ut intelligerem⁹ per hoc q̄ sicut panis et vinū maxie nutriūt corpus et sustentāt: sic p̄sentū sub istis spēs⁹ maxime sustentat nutrit et reficit aīas: hoc enī sacramētū digne sumptū in oīa alia sacramenta plus efficit et auget charitatē: et psequē oīs vtutes: et maxime valz ad dimissionē oīum p̄ccatōrū rē. **Uñ etiā m̄gr sen. li. liij. vñ. xj. dicit q̄ sub hñōi spēs⁹ panis et vini post p̄secrationē sunt oīa q̄ sunt in xpo in sua existētia naturali: qz ibi est purissima caro xpi siue corp⁹ eius: qd fabricāte spiritus sancto tractū fuit d̄ sup̄hñdicto vtero v̄gīs gloriose: et qd nūc gloriificatū est ī celo. Secundo qz caro xpi nō vinit sine sanguine: iō est etiā ibi sanguis iste p̄ciosus q̄ emanauit abūdantē p multiplicia vulnera dñi nri iesu xpi. Tercio qz nō est ver⁹ hō sine aīa rationali: p̄p̄ qd etiā est ibi aīa xpi cui datus est spūs sanct⁹ nō ad mēsurā. Quarto quia xps est ver⁹ deus: ideo psequē est ibi p̄sona filij dei sue hūanitati vnita in vnitate sup̄positi: et sicut hec q̄ttuor sunt q̄ qdlibet eo-****

rum est veracit⁹ sub specie panis: ita et oīa similia et qdlibet in calice sub specie vini p̄tinetur: nec p̄l⁹ sub specie panis q̄ ī calice sub specie vini p̄tinet⁹: aut ecōnverso: sed idē per oīa et eodē modo rē. **Item notandū q̄ chri-**

stiani nō adorāt in hoc sacro panē: cū ex fide sciūt illū ibi nō esse: s̄z subalter vsum in xpi verus corp⁹: nec adorant spēs sacramētales vt deū: et accidētia q̄ remāserūt: s̄z adorant xpm dñm verū deū et hōiez sub istis

speciebus inuisibilit⁹ existentem et realit⁹ p̄sentem. Sic similiter in calice post p̄secrationem non adorant vinū cum non sit ibi sed ē substantialit⁹ versum in sanguinem christi. nec adorant species vini vt deum sed adorant christū dñm verum deum et hominem sub istis speciebus sic inuisibilit⁹ existentem et realit⁹ p̄sentem. **Item notandū q̄ non debet quisq̄ credere q̄ in diuisione hostie diuidatur et lacere corpus christi aut q̄ in hostie sumptione corpus christi p̄teratur dentibus: aut q̄ corpus christi digeratur et in corpus sumentis p̄uertatur sicut alij cibi: sed sole species frangunt⁹ et atterunt⁹: quibus consumptis desinit ibi esse corpus christi: et remanet in anima solus sacramēti effect⁹ qui est anime refectio per augmentū gratie et virtutum. **Unde etiam Damas. dicit: Dū species sentitur sacramētū est: dū autē desinit sentiri sacramētū non est rē. Itē sciēdum q̄ tota ecclesia catholica isto sacramēto reficitur. Unde Grego. Offerunt enim pro gloria beatorū: pro salute viuorū: et pro subita liberatione in purgatorio detentorū. Ad qd designādū hostia frangit⁹ in tres partes et christus integralit⁹ est in qualibet. Unde de hoc dicit⁹ in decre. In quibz parte hostie totus et integer est christus deus. xvi. q. ij. singuli. Unde etiam Greg. papa. Particula in calice missa significat beatos in patria qui vino eterne dulcedinis inebriant⁹. Alie vō due particule que dentibus atterunt⁹ significant illos q̄ vel in p̄senti vita vel etiā in purgatorio in penis trāsitorijs affligunt⁹****

H Postilla.
 Homo quidam erat diues etc. Lu.
 xvi. Historia huius euang. facta est an

no christi. xxxij. qns
 to kalen. Octobris
 dnica. inditioe. v.
 luna. xij. Ante ini
 tium illius euangelij
 scribit scilicet Lucas
 in eo. c. q. christus
 dixit. Qui fidelis est
 in mino: et in maio
 ri fidelis est. Et qui
 in modico iniquus est
 et in maiori iniquus
 est. Non potest deo
 seruire et mamone.
 Audiebant autem omnia
 hec pharisei qui erant
 auari et iridebant eum
 Et ait illi. Vos estis
 qui iustificatis vos
 coram hominibus: deus autem
 nouit corda vestra:
 quia quod hominibus altius
 est: abominatio est
 apud deum. Tunc per
 modum sequitur euangelium
 ge. hodie. [Homo
 quidam erat diues]
 Guil. Hoc euange
 lium dictum est contra
 phariseos auaros iri
 dentes dominum exhor
 tante ad largitionem
 elemosynarum. Et de
 scribit hic christus duos
 homines: unum diui
 tem et alterum paupe
 rem. [Homo quidam]
 Glo. diues ignotus
 fuit ante deum: sed
 nomine non designatur
 [erat diues] Ly. ec
 ce superfluitas in ce
 su [qui induebat purpura et bysso] ecce ex
 cessus in vestitu. Beda dicit quod byssus est ge
 nus candidissimi et nobilissimi lini qui tunc na
 scitur in egypto. Lino igitur utebatur inte
 rius ad carnem propter molliciem: purpura

exterius propter inanem gloriam [et erat qui
 dam mendicus nomine Lazarus] Ly. exprimi
 tur autem eius nomen quia erat cognitus deo

per approbationem
 non fuit iste Laza
 rus frater Magda
 lene et Marthe: sed
 fuit alius Lazarus
 qui diu vixit ante
 christum [qui iace
 bat ad ianuam diui
 tis: vlcibus ple
 nus] Ly. ut ex vic
 nitate magis appa
 reret duricia diuitis
 et probaretur patien
 tia pauperis [et plene
 saturari de micis]
 Ly. non dicit pre
 ciosus [que cadebat
 de mensa diuitis]
 In quo apparet ma
 xima duricia diuitis
 eo quod perire permitte
 bat unde pauper pos
 terat subleuari [et
 nemo illi dabat.]
 Glo. quia qualis do
 minus talis et fami
 lia [et canes venie
 bant et lingeabant vl
 cera eius] Ly. In
 talis pietas in linge
 gendo vlcera pau
 peris arguit duricia
 am diuitis: quia cu
 rabiliores erant can
 es pauperi quam eorum
 domini [factum est autem
 ut moreretur mendi
 cus] in patientia pro
 batus et purificatus
 sicut aurum in igne
 [et portaretur ab ang
 gelis in sinu abrahe]

Dominica. I. post octauas pen
 thecostes. Euangelium Lu. XVI.

In illo tem
 pore. Pi. ie. turbis iudeo
 rum et phariseorum. Homo quidam erat
 diues: qui induebat purpura et bys
 so: et epulabatur quotidie splendide.
 Et erat quidam mendicus nomine laza
 rus: qui iacebat ad ianuam eius
 vlcibus plenus: cupiens satu
 rari de micis: que cadebant de me
 sa diuitis: et nemo illi dabat. Sed
 et canes veniebant et lingeabant vl

Ly. id est. ad lymbum sanctorum patrum ubi
 descendebant iusti morientes antequam impedi
 mentum glorie per passionem christi esset amo
 rum [mortuus est autem et diues] quia di
 uitie non possunt hominem a morte perferre

re [et sepultus est in inferno] **Ly.** .i. dānatoz
qz erat diaboli parochianus: & sepultus ē in
eius cimiterio. **Suil.** .i. in p̄funditate pena
rū est positus. **Ant.** Apocal. xvij. Quātuz in
delitijs fuit tātu date ei tormētū z lucrū [ele

cula z bibē^o p̄ciosa pocla. **Sco.** Abavana
z nociua p̄ferē^o: qz int̄ epulas splēdidas
magis relaxat̄ lingua ad loquēdū inepta. **Ant.**
Sap. xj. Per q̄ peccat q̄s: p̄ hec z torq̄t [et
dixit illi abraā: **Ille** recordare qz recepisti

bona]. scilz transi-

torā [in vita tua.]

Ly. hoc sibi d̄ ad
augmētū pene suet
qz maximū infortun
nijs gen^o ē fuisse feli
cē ut d̄. j. d̄ p̄sola.
pbi. [nūc at̄ h̄ p̄sola
lat̄] p̄p̄ meritū pa
tērie [tu d̄o crucia
ris] p̄p̄ d̄fectū mi
sericordiē [z in his
oib^o int̄ nos z vos
chaos mag^m firma
tū ē]. .i. distātia me
ritoz z distātia loa
coz aut statuz [ut
hī q̄ volūt hinc ad
vos ire n̄ p̄nt]. .i. d̄
loco b̄tōuz ad loca
tormētōz [neqz idē
huc trāsmearē] **Ly.**
ra qz n̄te sepate sūt
extra statū meriti et
d̄meriti [z ait: Ro
go q̄ te p̄r vt mittas
eū in domū p̄ris mei
habeo enī q̄nqz fr̄es
vt testē illūne z ip̄i
ve. in hūc lo. ter.]

Ly. n̄ dixit hoc cas
ritate duct^o cū illaz
n̄ h̄ret s̄z t̄ore suili
ne ip̄ioz p̄sortio ei^o
p̄ea augeret: qz sue
rat eis occasio peccā
dizū rōe d̄iuitiarū
q̄s eis d̄miserat ad
abusū: tū exē^o male
vite q̄s eis dederat

cera eius. **Factū** est autem vt mo
reretur mendicus z portaret ab
angelis in sinū abrae. **Mortuus**
est autem z diues: z sepultus est
in inferno. **Eleuans** autem ocu
los suos cum esset in tormentis: vi
dit abraam a longe z lazarū in si
nu ei^o. **Et ipse** clamās dixit: **Pa**
ter abraam miserere mei z mitte
lazarum vt intingat extremū di
giti sui in aquā vt refrigeret lin
guam meam: quia crucior in hac
flamma. **Et dixit illi abraam:** **Si**
li recordare: quia recepisti bona
in vita tua z lazarus similiter ma
la. **Nunc** autē hic consolatur: tu
d̄o cruciaris. **Et in his** omnibus
inter nos z vos chaos magnum
firmatū est: vt hī qui volūt hinc
transire ad vos non possint: neqz
inde huc trāsmearē. **Et ait.** **Ro**
go ergo te pater: vt mittas eum
in domū patris mei. **Habeo** enim
quinqz fratres vt testetur illis ne
et ip̄si veniant in hunc locum tor
mentorū. **Et ait illi abraā.** **Ha**
bent moysen z p̄phas audiāt il
los. **At ille** dixit. **Nō** pater abraā

qz ei^o oculi apti sūt
p̄ penā: q̄ ante clau
si erāt p̄ culpas [vi
dit abraā a longe.]
Ly. qz multū etiaz
ante ap̄tionē lannē
celesti distabat sta
tus electoz a statu
reprobōz intantuz
qz impossibilitas erat
trāsire ab vno ad ali
um. **Ro.** fm beatus
Breg. z etiaz ponit
in. iij. li. sen. i. fine.
qz dānati ī inferno
positi ante diē iudi
cij b̄tōs sup se in re
quite int̄dūz: z etia
b̄tī in celo vidēt pe
nas maloz ī infer
no et̄nalit̄ ad aug
mentū sue glorie qz
illa mala euaserunt
[z ip̄e clamās dixit
p̄r abraā] **Sor.** si
li^o abrae fuit iste di
ues genere s̄z n̄ imi
tatione [miserere
mei] **Acce** stulta pe
titio. **Petit** enī sibi
misereri qui nec sui
miser^o ē nec lazarī
cū tū sc̄ptū sit **Jac.**
ij. **Iudiciū** sine mi
sericordiā ei^o: q̄ h̄ nō
facit misericordiā
[z mitte lazarū vt
intingat extremū di
giti sui ī aquā] **Ant.** **Bre.** **Suttaz** aq̄ petiuit
q̄ micā p̄is negauit. **Suil.** pl^o q̄ mille anis
petiuit nec vn̄ q̄ obtinuit [vt refrigeret lin
guā me. qz cru. ī hac flā.] **Ly.** ī lingua pl^o
cruciabaz: qz p̄ eā ampl^o peccauerat z hoc
ī duob^o. **P̄rio** p̄ gustū cōcedē^o d̄licata fer

ad seq̄ndū [z ait illi abraā: h̄m̄ moysen] q̄
docuit agēda qz lex īstruit d̄ agēdis [z pro
phetas] q̄ docuerūt q̄ se credēda: z ista suffi
ciūt ad salutē: iō seq̄t̄ [audiāt illos] **Ly.** ex
hoc p̄z qz iste diues z amici ei^o erāt d̄ gēte
iudeoz qz gētilēs n̄ hēbāt doctrinā moysi et

pphar: n̄ p̄ abraā s̄ si q̄s ex mortuis ierit
ad eos p̄nāz agēt. **I**q. v. pl̄ credēt mortuis
q̄ scriptur̄. **A**it at illi: Si moysen ⁊ pphas n̄
audiūt: neq̄ si q̄s ex mortuis resurrexerit cre
dēt. **A**y. hoc patuit p̄ effectū: q̄ lazaro re
surgēt ⁊ x̄p̄o testis

nū phibēt non cre
diderūt: s̄ magis eū
inēficere voluerūt
hēt. **I**o. xj. **E**it nec
x̄p̄o r̄surgēt: s̄ ma
gis suaserit falso x̄p̄s
n̄ resurrexisse ⁊ cor
pus ei⁹ a discipulis
suis d̄sepulchro su
ratū fuisse: ut hētur
Mat. vl. **E**ū cir
ca p̄ns euāg. ubi d̄r
hō q̄dā erat diues
Sciēdū ē q̄ diuitie
fai se n̄ s̄t male nec
oēs diuites: s̄ abu
rētes diuitijs. **S**i ei
male essent tūc de⁹
q̄d absit esset mal⁹
q̄ est vitissim⁹ ⁊ pos
tentissim⁹. **I**nsup
multi sancti fuerūt
diuites q̄ placuerūt
deo: sicut abraā ysa
ac ⁊ iacob: ac p̄iar
ches: ⁊ ceteri plures
sancti noui ⁊ veteri
testamēti. **S**equit̄
in euāg. **M**ortu⁹ ē
et diues ⁊ sepult⁹ ī
inferno. **U**n̄ q̄rit h̄
q̄re de⁹ infernū fec
cit: **R**ndet q̄ h̄z re
gnū celoy p̄ bonis
q̄ ei h̄ fidelit̄ seruīit
sed q̄ in mūdo sunt
multi malefactores
mirabilē deū puo
cantes euz p̄cātis: iō
p̄gruissimū fuit ut iustissim⁹ de⁹ carcerē ha
beret p̄ talib⁹. s. infernū. **S**z q̄rit ubi sit in
fern⁹: **R**ndet q̄ sub terra. **P**rimo: q̄ iustū
est q̄ pessimi maxie distēt a bonis in patria
scz beatis: sed hoc sit p̄ mediū intra terram

sed si q̄s ex mortuis ierit ad eos
penitentiā agent. **A**it autem illi.
Si moysen ⁊ pphas non audiūt:
neq̄ si q̄s ex mortuis resurrexe
rit credent.

Domica. II. post octauas pen
thecostes. **E**uange. **L**u. XIII

In illo tem
pore. **M**i. i. di. s. similitu
dinē hāc. **H**omo q̄dā fecit cenam
magnā ⁊ vocauit mltos: ⁊ misit

Secdo p̄gruū est p̄p̄ ignobilitatē loci. s. ut
ignobilissim⁹ locus a nobilissimo loco. s. ce
lo maxie distet. **T**ertio rōne affect⁹: ut q̄ h̄
terrena p̄ deo coluerūt p̄petue ī terra clau
dant. **S**equit̄. **I**nt̄ nos ⁊ vos chaos mag^m

firmatū est. i. distā
tia. **P**rimo locoy:
q̄ boni ī celo ⁊ ma
li ī inferno. **S**ecdo
meritoz: quia boni
h̄nt magna merita:
mali h̄nt demerita.
Tertio volūtatum
q̄ boni p̄formāt se
in oib⁹ volūtati d̄i
tine: mali v̄o sūt in
mala voluntate ob
stinati.

Postilla.

Homo q̄dā
fecit cenam
magnā **L**u
ce. xliij. **M**at. xxiij.
Distū. hui⁹ euāg.
facta est anno chri
sti. xxij. v. kal. **O**c
tobris. d̄nica. indi
tione. v. luna. xliij.
An̄ initū illi⁹ euā
ge. scribit. s. **L**u. in
eo. c. q̄ x̄p̄s dixit ad
quēdā qui eū ⁊ etiā
alios inuitauerat.
Cū fac̄ p̄adū aut
cenam noli vocare
amicos tuos: neq̄
cōgatos: neq̄ vicinos
neq̄ diuites: ne for
te ⁊ ip̄i te reuertēt ⁊
fiat tibi r̄tributio s̄z
cū fac̄ p̄uuiū voca
paupes debiles et
cecos ⁊ claudos: et
b̄tūs eris: q̄ nō h̄nt
vñ retribuant tibi:

retribuet enī tibi ī retributiōe iustoy. **D**ec
cū audisset q̄dā de simul d̄sc̄ibentib⁹ dixit
illi. **B**tūs q̄ māducabit panē in regno dei.
Et ip̄s dixit **[Nō quidā]**. i. x̄p̄s ver⁹ hō et
verus de⁹ **[fecit cenā magnā]** **A**y. i. statū

it celestē beatitudinē que vocatur cena: eo
q̄ est refectio vltima. **Grego.** Hec cena ma
gna est satietas interne dulcedinis q̄m nob̄
deus preparauit [et vocauit multos] quia
vult omnes hoīes saluos fieri. **j. Timoth.**

ij. [et misit seruū su
um] **fm Greg.** per
seruū intelligere de
bem⁹ quēlibet p̄di
catorē qui tūc hoīes
ad cenā dñi vocat
q̄n aliqd ad eoz edi
ficationē loq̄t [ho
ra cene] finis ē secu
li. s. vltima etas in
qua nos sum⁹. **Uñ**
apls. Nos sum⁹ in
quos fines seculoz
deuenerūt [dicere i
uitatis vt venirēt]
Am. deus nos oī
tpe vocat ad cenā
suā: aut p̄ inspirati
onē: aut p̄ p̄dicatio
nē: aut p̄ p̄sperita
tem: aut p̄ flagella
tionē: et sic de alijs
[q̄ parata sūt oīa]
xpo in cruce imola
to aptus est introi
tus in regnū celoz
in signū hui⁹ xpus
pendēs in cruce di
xit. **Cōsumatū est.**

[et ceperūt simul oēs se excusare] **Ly. i.** p
mala opa se retrahere. Et accipit oēs p̄ ma
lozi pte: q̄ pauci saluāt respectu dñator⁹:
vtz **Matth. xx.** Multi sūt vocati: pauci v̄o
electi [Et p̄m⁹ dixit: Villam emi: et necesse
habeo exire et videre illā] **Ly.** hic notant
supbi p̄ dñiū ville: q̄ supbi cupiūt alijs do
minari [rogo te habe me excusatu] **Unde**
Greg. Humilitas sonat in voce: sed supbia
est in actione dñi venire p̄temnit [et alter di
xit: Fuga boum emi q̄nq; et eo p̄bare illa]
Ly. p̄ hoc intelligunt cupidi terrenis ni
mis intenti finem suū ibi p̄stituētes et q̄nq;
sensus nimis circa t̄palia occupātes [rogo
te habe me excusatu]. Et ali⁹ dixit: Uxorem
dixi: ideo nō possum venire] p̄ hoc intelli

gunē luxuriosi: quīs enī oīa vicia mortalia
impediant venire ad cenā refectiōis eterne
tamē illa tria peccata. s. supbia: auaricia: lu
xuria: p̄cipue impediūt venire ad cenā cele
stem. **Querit quare luxuriosus nō roga**

uit seruū de excusa
tione sua sicut et alij
duo? **Respondet Greg.**
q̄ licet multa alia
p̄ctā sint gūiora q̄
luxuria tamē luxu
ria fort⁹ ligat et ma
gis impedit a bonis
opib⁹ [et reuersus
seru⁹ nunciavit hec
dño suo] **Suil.** p̄di
catores vbi dei dñi
p̄ficiūt ad deū rede
unt gr̄as agēdo: s; cū
obstaculū inueni
unt quasi ei nūciāt
p̄siliū et auxiliū eius
implozādo [tūc iras
tus paterfamilias]
Suil. Euāgelista h̄
loquit de deo mo
re hoīs irati: in quē
mor⁹ ire non cadit:
sed dñi irasci q̄n fa
cit opa q̄ p̄gruunt
trato [dixit suo suo
Exi cito in plateas
et vicos ciuitatis et
paupes ac debiles

cecos et claudos introduc huc] **Ops** et mise
ricors de⁹ quos mūdus abiicit ipse miseri
cordiē recipit. **Uñ Greg.** Paupes ac debi
les ceci et claudi vocant et veniūt: q̄ infirmi
quiq; atq; in mūdo despecti plerūq; tāto ce
lerius vocē dei audiūt q̄ro in hoc mūdo nō
habent vnde delectent [et ait seru⁹: dñe fa
ctum est vt impasti: et adhuc locus est. Et
ait dñs seru⁹. Exi i vias et sepes] **Per vo**
catos d̄ plateis intelligūt publici p̄ctōres:
p̄ vocatos d̄ vicis intelligūt ocultri p̄ctōres:
q̄ saltē erubescūt p̄ctōres videri: p̄ vocatos
d̄ visis intelligūt p̄ctōres q̄ pati sunt p̄uerti
defacili: p̄ vocatos d̄ sepib⁹ intelligūt p̄ctō
res q̄ d̄ p̄ctis suis sam dolere incipiūt et cō
pungunt [et cōpelle intrare] Suil. Hāc cōs

pulsionē facit aduersitas. Unde **Gre. Ma-**
la q̄ nos hic p̄mūt ad deū nos ire cōpellunt
Suil. Rōne x̄ps cōpulit paulū: q̄ p̄stratus

et visu amisso p̄uer-
sus est: vtz **Act. ix.**
Frē filiū p̄digū qui
fame compulsus re-
diit ad patrē suū vt
patet **Lu. xv.** **Au-**
gu. Felix necessitas
q̄ cōpellit ad melio-
ra [vt impleat do-
mus mea] **Glo. inē**
li. **Humē** p̄desti-
natorū fideliū q̄ nu-
mer⁹ inexplēt⁹ non
remanebit [dico au-
tem vobis q̄ nemo
viroz illoz q̄ voca-
ti sunt] **Suil.** se ex-
cusantiū et nolentiū
ventre [gustabit ce-
naz meā] **Q̄** gra-
uis et dura p̄uatio
excludi a visioe dei
et societate marie et
oīum sc̄oꝝ: et qd̄
tūc ē q̄ sic exclus-
sus erit i inferno in-
clusus vbi velit vel
nolit gustabit cenā
diaboli. **Postil.**

Erāt appropin-
quantes ad iesū **Lu-**
ce. xv. **Dat. xviij.**
Mar. ij. **Disco.** h⁹
euāgē. facta ē āno
x̄pi. xxij. vj. kalē.
Septēb. feria. v. lu-
na. xij. inditōe. v.
Ante initium illius
euāgē. scribit san-
ctus **Lu.** in preces-
den. c. q̄ christ⁹ vi-
xit discipulis suis. **Qui** non bāulat crucē
suam et venit post me non potest meus esse
discipulus. **Tunc** postmodū sequitur euan-
gē. hodie. **Erant** appropinquātes ad Je-
sū publicani et peccatores] **Ly.** ex p̄posi-

to emendationis vite. **Publicani** dicunt
peccatores notorij: peccatores **ho** occulti
[vt audirent illum] **Ly.** parati ei obedire

[et murmurabant
scribe et pharisei.]
Sor. scribe dicunt
p̄minentes in sciē-
tia: pharisei p̄mi-
nentes in vita [vi-
centes: quia h̄ pec-
catores recipit et mā-
ducat cum eis] **Ly.**
ra: notantes christū
de mala vita: eo q̄
talibus amicabilez
se p̄bebat [et ait ad
illos parabolā istā
dicēs: Quis ex vo-
bis homo qui habz
centūz oues.] **Sor.**
iste homo est **Iesus**
christus qui habet
centum oues. id est
angelos et homines
[et si p̄diderit vnā
ex illis] **Sor.** qd̄ fa-
ctum fuit qm̄ homo
pascuā vite reliquit
et ouis vna. i. hūā-
na natura totaliter
perdita fuit: qz om-
nes in **Adam** pec-
cauerūt: vtz **Rom.**
v. [Rōne dimittit
nonagintanovez in
deserto et vadit ad
illam que perierat
donec inueniat illā]
Sor. hoc enim fecit
christus **Iesus** qm̄
deserens nouem or-
dines angeloz ve-
nit ad querendū ho-
mines perditum. s.
quando carnem as-
sumpsit et eum quesuit per p̄sentia predicā-
do et miracula faciēdo: et inuenit. s. qm̄ aliq̄
p̄ctōres p̄uersi ad eum penitentiā agunt [et
cū inuenerit eam ponit in humeros suos]
Unde Amb. hoc **Iesus** fecit qm̄ penā pec-

vt impleatur dom⁹ mea. **Dico** au-
tem vobis q̄ nemo viroz illoz q̄
vocati sunt gustabit cenāz meāz.

Domunica. III. p̄ octauas pen-
thecostes. Euange. Lu. XV.

In illo tem-
pore. Erāt appropin-
tēs ad iesū publicani et p̄ctōres vt
audirēt illū: et murmurabāt pha-
risei et scribe dicētes: **Q̄** h̄ p̄ctō-
res recipit et māducat cū illis. **Et**
ait ad illos parabolā istā dicēs:
Quis ex vob hō q̄ hz cētū oues:

sumpsit et eum quesuit per p̄sentia predicā-
do et miracula faciēdo: et inuenit. s. qm̄ aliq̄
p̄ctōres p̄uersi ad eum penitentiā agunt [et
cū inuenerit eam ponit in humeros suos]
Unde Amb. hoc **Iesus** fecit qm̄ penā pec-

catorum in corpore suo super lignum crucis portauit: ut patet **Esa. liiij.** Vere languores nostros ipse portauit **[gaudens]** de humani generis liberatione **[et veniens domum]**. scilicet celum empyreum. scilicet in die ascensionis **[puocat amicos et vicinos]**.

Suil. scilicet. nonne choros angelorum qui amici eius sunt: qui voluntate eius continue faciunt: vicini eius qui sunt: qui claritate visibiles eius assidue proficiunt. **Mat. xviij.** Angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est. **[Dico vobis quod ita gaudium erit in celo super vno peccatore penitentiam agente quam super nonagintanovis iustis qui non indigent penitentia]**. **Su**il. hoc intelligitur de penitente seruatore: et de iustis negligenter et non seruatore. **Qu** autem angelus dei magis gaudet de peccatore quam de iusto statu? non est. propter peccatum commissum sed ex hoc quod ex peccatis commissis sepe meliores efficiunt et sanctiores et in bono seruatores: sicut sanctus **Breg.** exponit in omelia hodierna.

Magis inquit de peccatore conuerso quam de statu iusto gaudium sit in celo quia dux in primo magis illi mihi diligenter quam per fugam reuersus hostem fortiter perimit: quam illi qui non per terga peribit et non per aliquid fortiter fecit: sicut et agricola spoliis illam terram amat quam per spinas vberes fruges profert quam eam quam nunquam spinas habuit et nunquam fertile messem produxit. **It** **Su**il. Et sic in his decem pueros: si decem fortiter egrotet magis est sollicita de eo quam de alijs nonne et si sanitate recuperet magis gaudet de sanitate eius recte parat de sanitate in alijs nonne profuata: ita maius

est gaudium in celo super vno peccatore conuerso quam de multis iustis **[aut quam mulier habens drachmas decem: et si perdiderit drachmam vnam]**. **Ly.** mulier ista est sapientia divina habens nouem ordines angelorum qui drachmas nouem: et decem drachma est

humana natura ad imaginem dei facta capax ipsi per cognitionem et amorem: ista drachma de qua fuit perdita per peccatum primorum parentum nonne accendit. **lu.** lucerna est lux dei. scilicet christus qui illuminat omnes homines veni in hunc mundum. **Jo. j.** et lucerna tunc fuit accensa quando deitas humanitati fuit unita: et lucerna tunc luxit quando christus in homines perfecta conuersatione claruit et expressit plenitudo vixit. **Unde Aug.** de vera religione. Quicquid christus gessit in terris doctrinae morum fuit: et euerit domum. **Boz.** quando per se habuit perditionem do de reatu suo perurbauit et purgauit: et quirit diligenter. scilicet. nihil de illis qui perierunt et ad redemptionem nostram obmittendo: secundum illud **Esa. v.** Quid est quod ultra debui facere vinee mee et non feci

et si perdiderit vnam ex illis: nonne dimittit nonagintanovum in deserto et vadit ad illam que perierat donec inueniat illam: et cum inuenierit eam imponit super humeros suos gaudens et veniens domum puocat amicos et vicinos dicens illis. **Congratulamini mihi mihi quia inueni ouem meam que perierat.** **Dico vobis quod ita gaudium erit in celo super vno peccatore penitentiam agente quam super nonagintanovis iustis qui non indigent penitentia.** **Aut** que mulier habens drachmas decem si perdiderit drachmam vnam: nonne accendit lucernam et euertit domum: et querit diligenter donec inueniat eam: et cum inuenierit puocat amicas et vicinas dicens. **Congratulamini mihi mihi: quia inueni drachmam quam perdideram.** **Ita dico vobis:** gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiam agente.

[et cum inuenierit drachmam] unde drachma inuenitur cum in homine similitudo peccatoris reparatur: hoc autem fit per gratiam que est imago recreationis. **Unde ps. liij.** Signatum est super nos lumen vultus tui domine **[et puocat amicas et vicinas]**. id est angelicas preces qui de proximis deum preceperunt et ei amicitie famulantur **[dicen: Congratulamini mihi quia inueni drachmam quam perdideram.]** **Et notandum dicitur:** Congratulamini mihi et non drachma: ad ostendendum suam liberalitatem quod gaudium suum vult omnibus communicare **[ita dico vobis:** gaudium erit coram

angelis dei sup vno peccatore penitentia
agente. Et norant dicit penitentia agente
et non dicit cogitare solum aut dicente aut
ostendente: vt hypocrite: sed agere. s. reali
ter et veraciter. Pro quo sciendum q mai?

est gaudium angelis
de persione vnius
peccatoris q si fili
alicuius a mortuis
resuscitaret: vel si fi
lius alicui? a mor
tuis in impatorem
vel papam eligere?
Unde circa p'sens
euange. vbi dicitur
Qui habet centum
oues. Et sciendum q
ouis est aial de sua
natura innocens: ce
tera aut aialia: aut
mordent dentibus
vt canis et lupus: aut
pungit vel impin
gunt cornib? vt ar
es et taurus: aut p
cutiunt pedibus vt
equus et mulus: aut
dilaniant vnguibus
vt leo et vesus: onis
aut nihil horz facit
Quem autem christi
sciat se non esse: vel
qui el mordet den
tibus detrahendo vt
impingit cornibus
alios violent oppri
mendo: aut pede p
cutit primo irasce
do: aut dilaniat vn
guibus aliena ra
piendo.

Postilla.

Estote mise
ricordes sicut et pater noster. Luce. vi.
Mat. vij. Mar. iij. Histo. huius
euangelij dixit dñs iesus anno eius. xxij.
ij. ydus Julij. feria. v. inditione. liij. luna.
xvj. Ante initium illius euange. scribit san
ctus Lu. q christus dixit: Mutui date ni
hil inde sperantes: et erit merces vestra mul

ta: et eritis filij altissimi. q? ipse benignus est
sup ingratos et malos. Tunc statim sequit
euange. hodie. Estote misericordes. In
hoc euangelio docet nos christus misericor
des esse ad paupes: ponens patrem celestem in

exemplum cum dicit
Estote misericor
des. For. non dicit:
estote potestates sic pa
ter vester est: vel sa
pientes sicut filius
dei est: sed Estote mi
sericordes sicut pa
ter ve. cele. mise. est.
Et deus enim rele
uat miseras nras
ppter sua bonitate
sic et homo debet moueri
ad releuanda mis
eriam proximi ppter
amorem bonitatis di
uine. Nolite iudica
re. s. temerarie de
proximo (et non iudi
cabimini). s. a deo
Nolite pdenare et
non pdenabimini. q.
di. et si forte ex fragi
litate humana con
tingat vos suspicio
se iudicare: nolite
tamen condemnare.
id est. aliquem di
gnum condemnari
one diffinire: quia
aliquis est hodie ma
lus: q fortassis cras
erit bonus. Exem
plum in paulo: vt
patet Actuum. ix.
et in publicano: vt
patet Luce. xviij.
Dimitte. scilicet

Dominica. III. post octauas
penthecostes. Euag. Lu. VI.

In illo tem

pore. Dixit iesus discipu
lis suis: Estote misericordes si
cut et pater vester celestis miseri
cors est. Nolite iudicare et non iu
dicabimini. Nolite condemnare
et non condemnabimini. Dimit
tite et dimittemini. Date et dabi

in iurias vobis illatas a proximo (et dimitte
tur vobis) scilicet peccatus vestri a deo cui
frequenter iniuriati fuistis. Date. scilicet
temporalia (et dabitur vobis) glo. interli.
vita eterna. Sull. Danti paupibus non so
lum dant bona spualia in pñti et celestia in fu
turo: imo et in tpalia et naturalia bona ei mul

triplicant: ergo dicit [mensurā bonā] q̄tum
ad bona fortune: que aliqui pferunt ppter
opa pietatis [z pferant] q̄tū ad bona natu
re. sicut sanitas z huiusmodi: que etia3 ali
qñ pferunt ppter opa pietatis [z coagita

tam] q̄tuz ad bona
grē z supēfluētē

q̄tuz ad bona glie.

Et iō dicit apls. j.

Timoth. iij. Ple

tas ad oīa valet p

missionē vite q̄ nūc

est hñs z future [ea

dem quippe mēsu

ra q̄ mēsi fuerit] re

metiet vob] 2y. qz

fm q opa pietatis

sē maiora: erit et re

tributio maior: ista

tñ malozitas ē attē

denda semp fm ma

gnitudinē interior

affec? . Un Mar.

xij. Quidā q misit

duo minuta in ga

zophilatiū fm testi

moniū saluator] dz

plus misisse q̄ mul

ti diuites q̄ mag do

na miserāt Un Pie

ro. Que offerunt n

suo pondere s3 offe

rentis voluntate pensant [dicebat autē z

illis] scz discipulis suis z turbis [similitudinē

Unqd pōt cecus] . id est. carens sapia z

tur vob: mēsurā bonā z pferā et
coagitatā z supēfluentez dabūt i
sinū vrm. Eadē quippe mēsurā q̄
mēsi fuerit] remetiet vob. Dice
bat autē z illis similitudinez. Nun
qd pōt cecus cecū ducere: nonne
ambo i foueā cadūt: Nō est disci
pulus sup mgrm. Perfect⁹ autē z
oīs erit si sit sicut mgr ei⁹. Quid
aut vides festucā in oculo fratr
tui: trabē autē que in oculo tuo ē
nō p̄sideras: aut quō potes dice
re fratri tuo: frat sine eliciā festu
cam de oculo tuo. Ip̄e trabem in
oculo tuo non vides. Hypocrita:
eijce p̄mū trabē d oculo tuo: z tūc
p̄spicies vt educas festucam de
oculo fratris tui.

gister z dñe z bñ dicitis: sum etenī zc. [pfe
ctus autem oīs erit si sit sicut mgr ei⁹] Nā
huius mgrī. s. christi imitatio est humana
pfectio. Unde Aug. Sūma pfectio xpiane
religionis est imitari, quē colis [quid autē z

vides festucā] . id

est. peccatū videli

cet min⁹ [in oculo

fratris tui] . i. in cō

uersatiōe z p̄sciētia

eius [z trabem] . i.

maius peccatū [quē

est in oculo tuo] . i.

in teipō [nō p̄side

ras] vt patet Ro.

ij. Qui aliū docet

teipm n̄ docet [aut

quō potes dicere

fratri tuo: frater si

ne] . i. p̄mitte [eijci

am festucā] . i. cul

pam modicā [d oculo

tuo: ip̄e trabem] z

oculo tuo non vi

des. Hypocrita:

Sor. qz scz hec fac

ex simulatiōe nō ex

dilectiōe iusticie. s.

q arguis z ponde

ras peccata aliena

vt lateāt tua [eijce

p̄mo trabem d ocul

lo tuo] 2y. qz hic est ordo charitatis q a

seipso incipiat: vt z Prover. xviij. Iust⁹ p

or est accusator sui. Sz in oppositū: mlti sē

q̄ alios corrigūt z seipos negligūt [z tūc p

spicies vt educas festucā] . i. parū defectū

[de oculo fr̄is tui] scz p⁹ q̄ emendasti tuos

magnos defect⁹. Circa p̄ns euāg. vbi dz

Estote misericordes. Notandū est q̄ duo te

nemur p̄ximo. s. cōpassionē cordis z bñfcl

um op̄is si affit facultas: a p̄mo nullus ex

cusat qz oīs homo debet cōpati p̄ximo af

flicto z in necessitate p̄stitutoz sc̄do. s. bñfcl

cio op̄is excusant multi. s. qñ facultas de

est: sed si facultas adest tunc in necessitate

p̄ximo q̄ libet tanet subuenire. Un. j. Jo.

lij. Si q̄s habuerit subam hui⁹ mūdi z vi

derit fratrē suū necesse h̄re z clausit visce

ra sua ab eo: quō charitas dei manet in eo:

q. d. nullo mō: q̄ signū est. q̄ charitas dei n̄
est in illo hoīe. **U**n̄ ex iam dictis patet q̄ nō
dare elemosynā cum non habet: nō est sig^m

q̄ charitas dei n̄ sit
in tali hoīe s; nō cō
pati paupib; & tri
bulat; est signū q̄
charitas dei nō est
i eo. **U**n̄ elemosy
na interior: s. com
passio cordis ē ma
ior elemosyna q̄ da
tio nutrimenti. Seq̄
tur b̄ in euāg. **N**oli
te iudicare. **U**n̄ hic
q̄rit: utrū oīa dubia
sint i meliorē prem
interpretada: **N**ū. s; z
scdm̄ **Tho.** d. aq. q̄
qui h; malā opinio
nē d̄ aliq̄ sine causa
legitima iuriat ei
dē: ideo q̄libet sol
causa dubia d; fa
ctū vel dictū p̄mit
i meli⁹ interpretari.
Et meli⁹ ē q̄ aliq̄s
freq̄nt fallat habēs
bonā opionē d̄ aliq̄
malo q̄ q̄ rari⁹ fal
lat habēs malā opi
nionē d̄ aliq̄ bono:
q̄ ex hoc fit iniuria
alicui: nō aut̄ ex p̄
Hec ille. Sequitur
nūc. **D**ate & dabit̄
vob. **U**n̄ b̄ querit.
Utrū dare elemosy
nā sit i p̄cepto? **R**e
spondeo fm̄ sanctū
Tho. vbi. s. q̄: euz
dilectio p̄mi sit i
p̄cepto: necesse est
oīa illa cadere sub
p̄cepto sine q̄b; d̄
lectio p̄mi nō seruaf̄: ad dilectionē autez
p̄mi p̄tinet: vt ei nō solū velim⁹ bonū: s; z
etiā opemur bonū fm̄ illud. j. **Jo.** lii. **N**on
diligam⁹ x̄bo neq; lingua: s; ope & verita
te. **E**t iō elemosynarū largitio ē sub p̄cepto

debit; circūstātijs obseruat;: q̄ in dante sit
supflū & in recipiēte necessitas: alias est in
p̄silio & non in p̄cepto.

**Dominica. V. p^o octauas pen
thecostes. Euangelii Lu .V.**

In illo tem
pore. Cū turbe irruerēt i
iesuz vt audirēt v̄bū dei. **E**t ipse
stabat secus stagnū genezareth:
et vidit duas naues stātes secus
stagnū. **P**iscatores aut̄ descende
rāt & lauabāt retia sua. **A**scen
dens aut̄ i vnā nauim q̄ erat simo
nis: rogauit euz a terra reducere
pusillū. **E**t sedēs docebat de na
uicula turbas. **U**t cessauit aut̄ lo

Postilla.
Querēt i iesum.
Lu. v. **H**isto. hui⁹
euāge. facta ē anno
xpi. xxxj. viij. kalē.
maiij. feria. iij. idy
tione. iij. luna. xv.
Un̄ initū illi⁹ euā
ge. scribit. s. **Lu.** q̄
oēs q̄ habebāt infir
mos varijs langu
rib; docebant. illos
ad iesū. **E**t ille sim
gulis man⁹ impo
nens curabat oēs.
Post hoc seq̄t euā
ge. ho. **C**uz turbe
irruerēt i iesū. **S**o
ra: ecce turbarū de
uotio: nunq̄ legi
tantus scribarum &
phariseoz ad xpm̄
p̄cursum p̄p̄t x̄buz
dei: dulcedinē eniz
suā de⁹ abscondit a
sapientib; & prudēt
bus: & reuelat eam
paruul: vtz **Mat.**
xj. **[Vt audirēt eū]**
q̄ esuriebāt audire
v̄bū dei: iō irruerūt
in eū p̄e nimia de
uotioe audiēdi euz
**[Et ipse stabat secus
stagnū geneza
reth]** **Ly.** ē lac⁹ ma
gn⁹: p̄ quē trāsit tor
dāis: & aliq̄n vocat̄
mare galilee: q̄ trā
sit p̄ mediu galilee
**[Et vidit duas naues
sec⁹ stagnū].** i. ad lit

t⁹ stagni [piscatores at̄ d̄scēderāt]. s. d. na
uib; i lit⁹ **[Et lauabāt retia].** s. amouētes i
mūdiciā vt retia plicarēt. **A**scēdēt at̄ i vnā
nauē q̄ erat simonis. i. petri **[rogauit eū a te
rra reducere pusillū]** **Ly.** vt d̄ nauē p̄p̄t sedē

tem in litore puenienti doceret et sedens
tanquam doctoris auctoritate vrens [de nauicula
docebat turbas ut aut cessauit loqui]. i.
postquam finiuit sermonem suum dixit ad simo-

nem. i. ad petrum duc in altum. **Ly.** hoc est

ad locum aque magis

profundum qui est puen-

ientior ad piscan-

dum et laxate rhea-

tia vestra in captura

scilicet piscium et respondens

petrus dixit. Preces-

ptor per totam noctem

laborantes nihil ce-

pimus. **Ly.** quod quis

diligentiam magnam

adhibuerimus [in

verbo aut tuo]. **Sor.**

id est. in obediendo

verbo tuo [laxabo

rheate et cum hoc fe-

cissent]. i. cum la-

xassent rhea in ver-

bo domini [concluserunt

piscium multitudinem co-

piosam]. **Sor.** obe-

diebant pisces et chel-

lone cui subiecta sunt

omnia: volucres celi et

pisces maris: per vi-

rumpebat aut rhe-

te eorum. **Ly.** ex quo

patet dupliciter miraculum

Primum quod ceperunt

magnam multitudi-

nem piscium supra mo-

dem insolitum et impos-

sibilem per viam huma-

nam. Secundo quod illa magna

multitudo piscium te-

nebat in rhea rupta et an-

uerunt socijs qui fue-

runt in alia nauis ut veniret

et adiuuaret eos: et venerunt

et impleuerunt ambas nauiculas

ita ut pene mergerentur: quod cum videret

simon petrus. **Sor.** scilicet quod ad primum

verbum domini cepisset

tam ineffabilem multitudinem piscium [per-

cidit ad genna iesu] tanquam domini suum

conoscens [exi a me domine]. i. recede [quod homo

peccator suus]. **Ly.**

reputabat enim se indignum presentia christi: simili-

qui dixit ad simonem. **Duc in altum et**
laxate rhea vestra in captura: et re-
spondens petrus dixit illi. Precep-
tor: per totam noctem laborantes nihil
cepimus. In verbo autem tuo laxabo
rheate. Et cum hoc fecissent con-
cluserunt piscium multitudinem copiosam
rumpebat aut rheate eorum: et anue-
rent socijs qui erant in alia nauis: ut veniret
et adiuuaret eos: et venerunt et im-
pleuerunt ambas nauiculas ita ut
pene mergerentur. Quod cum videret
simon petrus percussit ad genua ie-
su dicens: Exi a me domine quia homo pec-
cator sum. Stupor enim circumde-
derat eum: et omnes qui cum illo erant in capti-
ua piscium quam ceperant. Surrexit autem ia-
cobus et iohannes filios zebedei: qui
erant socij simonis. Et ait ad simo-
nem iesus. Noli timere ex hoc iam
eris hofes capiens: et subductus ad
terram nauibus: relictis omnibus se-
cuti sunt eum.

circumdederat eum. i. admiratio magis propter sanctam
christi insolitam et omnes qui cum eo erant in captura per
scium quam ceperant. Surrexit autem et stupor circumde-

derat iacobum et iohannem filios zebedei: qui erant

socij simonis. Isti filij zebedei erant in alia na-

ui et erant consanguinei christi. scilicet filij sororis

beate marie virginis. Et ait ad simonem ie-

sus. scilicet ipsum consolans.

[noli timere ex hoc]

id est. de cetero [eris

homines capiens]

per sanam doctri-

nam trahens ad vi-

tam eternam. Hoc

per modum ostensum est ut

habet Act. ij. ubi

petrus in vno sermo-

ne conuertit tria mi-

lia iudeorum et subdu-

ctis ad terram nauibus

relictis omnibus.

scilicet nauibus et nauium instans

[secuti sunt eum]. scilicet si-

mon. Petrus et alij

qui erant cum eo.

[Circa presens euangelium ubi dicitur:

Peruerunt in iesum

ut eum audirent.

Dug. de praecepto di-

citur quod tripharie ho-

mines diuiduntur

circa verbum dei:

quidam audiunt et non

faciunt: et isti sunt

males et scribae ver-

beranrur. Unde. **Luce. xij.** Seruus scis

ens voluntatem domini et non faciens: pla-

gis multis vapulabit. Quidam nec au-

diunt nec faciunt: et isti sunt pessimi: quia

contemnunt et audire et facere: et quodlibet

istorum potest esse peccatum mortale: quia

quis aliqua ignorantia excuset. Illud. j.

ad **Timoth. j.** Ideo misericordiam conse-

cutus sum: quia ignorans feci in increduli-

tate: tamen ignorantia crassa et supina et af-

fectata non excusat: imo de se ipso est mortale cum

seper a regem christi. j. **Cor. xij.** qui ingrati ingrati

bitur. Quidā audiūt vbu dei et faciūt et isti
sūt bñ: vtz Lu. xj. Bñ q' audunt vbu dei
et custodiunt illud.

Postilla.

Nisi abundauerit iusticia v'ra pl'
Mat. v. Dico. h'
euāge. facta ē anno
xpi. xxj. yd' iulij.
feria. v. lūa. xvj. in
ditiōe. iij. An iniri
um h' euāg. scribit
san. Mat. q' xps dī
xit discip. s. Sic luce
at lux v'ra corā ho.
v'uide. ope. v'ra bo
na et gloriificēt pa.
ve. q' in cel' ē. Noli
te putare qm veni
soluere legē aut p:
phetas nō veni sol
uere s; adimplere.
Amē dico vob do
nec trāseat celum et
terra tota vnus aut
vn' apex n' pteribit
a lege donec oīa fi
ant. Itē apex mas
ge. dī sūmitas a pe
dib' remota: et qnq
apex dī lucerna: et
p'p'e dñr apices l're
ille alte q' in frontis
spitijs muroz scri
bunt. Frōtispiūz
dī frōt' spaciū: et qli
bet l'ra dicit qnq
apex. Itē s; Aug.
sup illud Mat. v.
Nota vnū aut vnus
apex et. Nota ē mi
nor de ceteris l'ris
apex ē in sūmitate
ip'i p'icula. Tunc
p' modū sequit euāg. ho. [Nisi abundauerit
iusti. ve. pl' q' scri. et phari. nō intrabit i re
gnū celoz] Sciēdum q' iusticia scribarū et
phariseoz erat falsa: qz solū cauebant sibi a
mal' opib' exteriorib' et n' a mal' volūtatib'
putātes p'cepta dei p'hibitua ēē solū p' ma

la opa exteriora: quibus vnus alteri nocet:
et non p'hibitos esse actus interiores. scilicet
cet rancores: odia. malas volūtates: et des

**Dominica. VI. p' octauas pen
thecostes. Euange. Mat. V.**

In illo tem
pore. Di. i. di. s. Amē di
co vob. Nisi abundauerit iusticia
v'ra pl' q' scribarū et phariseoz:
nō intrabit i regnū celoz. Audi
stis qz dictuz ē antiq's. Non occi
des: q' aut occiderit: re' erit iudi
cio. Ego autem dico vobis: quia
omnis qui irascitur fratri suo re
us erit iudicio. Qui autem dixe
rit fratri suo racha: re' erit p'silio:

tionē: vel etiā vox inflectiua q' orit ex indigni
tione p'tra aliquē quādamodū achē: beuē
p'siles q' oñdūt motū, indignāt' animi [reus
erit p'silio]. i. p'sensu iudiciū esse vādā sen
tentia p'tra eū: et dictandā sibi penā: qz pec
catū ei' venit i noticiāz hoīum p' exteri' s;

deria nocēdi. Ly.
et eodē mō dicebāt
de hoc p'cepto n' oc
cides q' p' hoc p'bi
beat occidēdi factū
et nō occidēdi p'po
sitū: et hoc ē qd xps
dicit [audi] q' dī
ctū est antiq's. Non
occides [s; hōem
q' autē occiderit]
actualiter et in iudē
[reus erit iudicio]
Ly. i. testiū accusa
tione vt legis iudi
cio puniat. i. morte
corpali qz lex punit
fm talionē. Unde
Gen. ix. Quicumq
effuderit hominū
sanguinē fundetur
sanguis ei'. Item
Exo. xxj. Oculū p
oculo: dentem pro
dente: [ego autē di
co vob] Gor. i. pl'
impono vob [oīa q'
irascit] motu inter
rioris odij [fratri
suo]. s. p'sone et nō
vicio: vt sic tam p'
viciū nō p' zelū [re
erit iudicio]. i. v'
gn' accusatiōe ap'
deū [q' autē dixerit
fratri suo racha] s;
Aug. Hierony. et
Chrys. Racha ei
qdā vox p'p'ea et
ira: significās pui
pensionē vel viliū

gnū indignātis animi [q̄ aut dixerit fatue]
id est. q̄ vsq̄ ad verba p̄tumeliosa p̄cesserit
[reus erit gehēne ignis] q̄ est certa dānatio

et eterna [si offers
munus tuum ad al
tare]. id est. si offer
re proponis munus
boni operis christo
[et ibi recordat̄ fue
ris quia frater tu]
scz quē lefisti [habz
aliquid aduersum
te] pro illata iniu
ria [reliques ibi mu
nus tuum ante alta
re] siue coram deo:
non dicit reporta:
quia deus non mu
nus repellit sz cha
ritatem proximi q̄
rit [et vade p̄i^o re
cōciliari fratri tuo]

2y. hoc potest in
telligi dupliciter.
Uno modo pedib⁹
corporis: et hoc de
bet fieri si cōmode
possit haberi ipsius
fratris offensi p̄sen
tia: si autem nō pos
sit sufficit ad eū ire
pedibus mētis: qd̄
fit quando habet p̄
positum satisfaciē
di loco et tempe cō
petenti: et hoc mo
do vitur ecclesia ro
mana: quando reus
p̄nitentem absoluit
et sibi satisfactiōez
leso fiendam impo
nit [reconciliari fra
tri tuo] **3oz.** si lese
ris satisfaciendo vl
veniam petendo: si

oderis rancorez deponendo: si te oderit ad
amicitiā reuocando. Unde etiam **Chry
sosto.** Si cogitatu offendisti cogitatu recon
ciliare: si verbis x̄bis: si factis facti [et tūc]
post reconciliatiōem [veniens offeres mu

nus tuum]. **Breg.** Manus non accipitur
nisi ante discordia ab animo repellatur.

Postilla.

**Qui aut dixerit fatue: re^o erit ge
henne ignis. Si aut offers mun^o
tuū ad altare: et ibi recordat^o fue
ris qz frat tu^o bz aliqd̄ adūsum te
Relinq̄ ibi mun^o tuū añ altare: et
vade p̄us recōciliari frī tuo: et tūc
veniēs offeres mun^o tuū.**

**Dominica. VII. post octauas
penthecostes. Euā. Mar. VIII.**

**In illo tem
pore. Cū turba p̄ima es
set cū iesu nec h̄rent qd̄ manduca
rēt: puocat̄ discipulis ait: M̄ise**

scipulis vt ipsos induceret ad pietatez [qz
iam triduo sustinent me] **2y.** quia tū affi
ciebant ad doctrinā christi audiendā et vi
dendū ei⁹ miracula qz p̄ tres dies nō redie
rant ad loca p̄pria: manētes cū x̄po in loco

Quam turba
plurima es
set cum Ie
su et. **Marci. viij.**
Matth. xv. Lu. ix.
Jo. vj. Historia hu
ius euange. facta ē
anno christi. xxxij.
xij. kalē. Julij. sab
bato. luna. xij. in
ditione. v. **2y.** in
um illius euange.
scribitur **Mat. xv.**
qz accesserunt ad ie
su turbę multe ha
bentes secum mul
tos claudos cecos
debiles: et alios in
firmos multos: et p̄
lecerunt eos ad pe
des eius: et curauit
eos ita vt turbę m̄
rarent. **2y.** **2y.** **2y.**
tūc m̄tos loquē
tes: claudos ambu
lantes: et cecos vi
dentes magnifica
bant deum israel: q̄
dicit euange. hodi
ernū. **Cū turba plu
rima esset cum Ie
su: nec haberent qd̄
manducarent. Hec
turba sequebat̄ do
mū iesu p̄pter
verboz suoz dulce
dinem: et p̄pter in
firmoz sanationem**
[puocat̄ disci
pulis ait: M̄isere
reor super turbam]

2y. hoc p̄dixit di

deserto ⁊ sub diuor: ex q̄ patet eorū deuotio:
[nec hñt qđ mādūcēt.] **Lx.** qz cibaria q̄ de
domib⁹ suis asportabat iam erāt p̄sumpta:
ideo nec p̄ma die nec sc̄da die hoc miracu
lū fecit: nū qz alimēta habebāt: nū qz magis

apparuit tunc hoc
miraculū qñ eis vi
ctus oīno defuit ⁊
si dimisero eos ieiun
nos i do^m suaz defi
cient in via: qđā enī
ex eis d̄ longe vene
runt. **Iaco.** Illi de
longe veniunt q̄ de
petis se ad deū con
uertunt. **Ande p̄s.**
ex viij. **Lōge** a pec
catorib⁹ salus tē ⁊
rñdēt ei discipuli
sui. **Uñ** istos pote
rit h̄ qđ saturare pa
nib⁹ in solitudine
qñ dicerēt: loc⁹ iste
desertus est: ⁊ ville
multū distāt ideo n̄
possum⁹ h̄re ad fa
ciendū tātā multitu
dinē ppli ⁊ tā fame
licā ⁊ interrogauit
eos. **Quot** panes
habet⁹? **Qui** dixē
rūt. **Septē** quod
erat qñ nihil respectu tāte mltitudis. **Re.**
mi. **Hō** interrogat dñs qñ nesciens qđ panes
h̄rent: sed ad hoc vt cum rñderēt septē quo
pauciores dicerēt panes eo magis miraculū
diffamaret ⁊ notius fieret ⁊ precepit turbe
discubere sup terrā: ⁊ accipiens septem pa
nes gr̄as agens fregit ⁊ multiplicauit autēz
xps panes. **Primo** bñdicēdo: p̄ qđ instrui
mur q̄ cibū bñdicere debem⁹. **Sc̄do** fran
gendo: ad innuendū q̄ in n̄ris p̄uilijs pau
perib⁹ panē frangere debem⁹. **Tertio** gra
tias agendo: ad innuendū q̄ in n̄ris relecti
onib⁹ gr̄as agere debem⁹. **Uñ** **Remi.** sup
Mat. In eo q̄ gr̄as agit: nob̄ reliq̄t exem
plū: vt de oib⁹ donis celit⁹ collat⁹ gr̄as re
feram⁹ ⁊ dabat discipulis suis vt appone
rent: ⁊ apposuerūt turbe] **Uñ** **Beda:** q̄ do
min⁹ discipulis dedit panes vt apponerēt

turbe designat q̄ sp̄ialis sc̄ie bona tribuit
aplis: ⁊ p̄ eorū misteriiū voluit ecclie vite et
baria distribui ⁊ hēbāt paucos pisciculos
q̄s similē bñdixit ⁊ iussit apponi. **Ande** no
tandū q̄ dñs dedit eis panes: ⁊ panis ē ci

bus q̄ sustentat vita
et significat x̄bum
dei: ⁊ dedit eis pi
sces ad p̄dimētū ci
bi: p̄ q̄s signant ex
empla: ⁊ ita dñs de
signauit q̄ panis ē
x̄bo dei addendū
est p̄dimētū boni ex
empli: magis ei sua
dēt exēpla q̄ x̄ba
⁊ sustulerūt qđ su
perauerat d̄ fragmē
tis septē ⁊ sportas.
Iaco. Voluit autēz
xps vt colligerent
fragmēta. **Primo**
p̄p̄t exēplū In hoc
dat nob̄ exēplū vt
ea q̄ nob̄ sup̄sunt vt
etiaq̄ nob̄ ieiunan
do subtrahim⁹ pau
perib⁹ erogem⁹. vñ
Aug. De tuo ieiu
nio fames pauperis
satiet⁹. **Sc̄do** p̄pter
documētum: vt ex

hoc instruamur: q̄ illis q̄ sunt misericordes
paupib⁹: tp̄alia mltiplicat⁹: hoc patz. iij.
Reg. xvij. in vidua q̄ heliā paut cui dñs
farinā multiplicauit ⁊ oleū. **Erāt** autē q̄ mād
ucauerūt qñ q̄ttuor milia. **J. s.** viri excepti
mulierib⁹ ⁊ puulis q̄ in lege nō numerabā
tur ⁊ dimisit eos sc̄ilicet redire ad p̄p̄ria.
Circa p̄ns euāg. vbi d̄r. **Accepit** iesus se
ptē panes: est diligētē notādū q̄ hec refe
ctio differt ab illa de qñq̄ panibus hordea
ceis ⁊ duob⁹ p̄scib⁹: quā ponit Jo. in euā
ge. suo q̄tū ad sex. **Pr̄o** qz ibi fuerūt qñq̄
panes: h̄ x̄o septē. **Sc̄do** qz ibi fuerūt hor
deacei: h̄ x̄o triticeī. **Tertio** qz ibi fuerunt
duo p̄sces solū: h̄ x̄o plures l3 pauci ⁊ par
ui. **Quarto** qz ibi sederūt sup fenū: h̄ x̄o sup
terrā. **Quito** qz ibi fuerūt qñq̄ milia hoīm
ad māducandū: h̄ x̄o q̄ttuor milia. **Sexto**

qz de illis duodecim copbyni fragmentoz
A fuerit eleuatis: b aut septē spore fue
 rūt eleuate plene. **C** Postilla.

secus aut sunt lupi rapaces: qz inter? sunt
 pleni malo: simlantes exteriorē scitātē p
 pter inanē gloriā z mūdānā laudē: aut ppe

Tendite a
 falsis pphetis zc.
Mat. vij. Lu. vij.
Disto. h? euāg. fa-
 cta ē āno xpi. xxvj.
 ij. yd? Julij. feria
 v. luna. xvj. Inditio
 ne. iij. **A**n intitiū il
 lius euāg. scribit. s.
Mat. i. eo. c. q xps
 dixit disci. s. **O**msa
 qcuq; vults vt faci-
 ant vob homines z
 vos facite eis simi-
 lis: hec ē eniz lex et
 pphē. **I**ntrate p an-
 gustā portā: qz lata
 est porta z spaciofa
 via q ducit ad pdi-
 tionez z multi sūt q
 intrāt p illam: qan-
 gusta porta z ar-
 sta via est que ducit ad
 vitā z pauci sūt qui
 inueniūt eaz. **E**t p?
 modū statim sequit
 euāg. ho. **A**ttēdi-
 te a fals pphetis]
In hoc euāg. docz
 dñs fideles suos si-
 bi diligētē cauere
 a fals pphetis z per-
 uerfis xpianis: qui
 xbis pntent dēū z
 faciē negāt: q dicit:
[Attēdite]. i. dili-
 gentē caute [a fals
 pphetis] **S**oz. i. a
 deceptorib?: hereti-
 cis: hypocritis: z fal-
 sis xpianis: z hmoi
 et hoc ideo ne tales
 corrupta vita sua z
 mal morib? fideles alliciāt ad mala: z sin-
 gularitē amonet eos cauere sibi ab hypocri-
 tis dicēs **[Q**ui veniūt ad vos in vestimētis
 ouiu]. i. simlātiōe exterioris scitātē **[I**ntrā-

**Dominica. VIII. post octauas
 penthecostes. Euāg. Mat. VII.**

In illo tem-
 pore. **Di. i. di. s.** **A**ttēdite
 a fals pphetis q veniūt ad vos in
 vestimētis ouiu: intrāsec? at sūt lupi
 rapaces: a fructib? eoz cogscetis
 eos. **N**unquid colligunt d spinis
 vuas aut d tribul ficus? **S**ic oīs ar-
 bor bona fruct? bonos facit: mala
 aut fruct? malos facit. **N**ō pōt ar-
 bor bona fruct? malos facere: ne-
 qz arbor mala fructus bonos face-
 re. **D**is arbor que nō facit fructū

tpalis aliq cū alioz
 dāno [a fructib? eo-
 rū]. i. opibus [cog-
 scetis eos] scz finalit
 qz hypocrite z he-
 retici diu latere nō
 pōt qn erūpāt in ali
 quo sig p qd se pro-
 dant: qz sicut nūq
 vel vix pōt ignis ab
 scodi q fumū nō re-
 mittat: sic simlatoz
 vix pōt diu latere qn
 signo xbo vel ope
 seipm ondat **[N**un-
 quid colligūt d spi-
 nis vuas]. i. opa lu-
 sticie [aut d tribulif-
 ficus]. s. humil cō-
 uersatiōis ad deuz
[Sic omīs arbor bo-
 na]. i. hō hñs bo-
 nā volūtātē [bonos
 fruct? facit] **z** qz
 talis vt sic semp fa-
 cit opa bona. **A**n-
 de **Orig.** Arbor bo-
 na est bon? hō: hñs
 bonā volūtātē: radi-
 ces sūt cogitationes
 folia xba: fructus
 opera. **N**otandū q
 hō bon? potest bo-
 nam volūtātē de-
 serere: z sic mala ar-
 bor fieri: xbi grā.
Judas q diu in vo-
 catiōe apostolica p-
 mansit bona arbor
 fuit: z p modū ma-
 lū fructū ptulit qn
 xpm tradidit. **M**a-
 gdalena i pms ma-

la arbor fuit qn peccauit z p modū bona ar-
 bor qn penituit: z sic tūc bo^m fructū ptulit
[Oīs arbor q n fac fructū bo^m excidit] **S**oz.
 a pfortio oīm beatoz: quod est grauissimū

in dānati suppliciu. Et in ignē mitte. Scilicet
et gehēne. Chrys. due sunt pene: excidi et
in ignē mitti. Igitur ex fructib⁹ eorū cogscet
eos. I. in futuro: quia heretici et hypocri-
te et falsi xpiani in hoc seculo quāq non plene

cogscant: tū par-
to pūti seculo ex fru-
ctib⁹. i. ex finalibus
eorū pmissi et retribu-
tionib⁹ mālteste co-
gnoscent. qles fue-
rūt. Nō oīs q dicit mi-
hi: dñe dñe intrabit
i regnū celoz. Semel
dicit q credit corde
bis q etia fide pte-
tet ore s3 non ope.

Et talis nō intrabit i
regnū celoz. I3 q facit
volūtate pñs mei q
in cel⁹. I. q h3 ve-
rā fide xpī i corde et
eandē ptef ore: et
cū hoc opat opa ad
fidē pñtētia: et ma-
xime q seruat man-
data dei. Talis dicit
ter dñe: et talis facit
volūtate dei: sic cō-
sequē. Ipe intrabit
in regnū celoz. vtz
Mat. xix. Si vis
ad vitā ingredi ser-
ua mādata. Cir-
ca pñs euāg. vbi dicit
q arbor bona bo-
nos fruct⁹ facit. No-
tandū q. Hu. d pra-
te dicit: q op⁹ xru-
tis dicit bonū ppe qn
q. Primo qz est a
bono. I. deo: hoc pa-

ter: qz ipe est optimū et summū bonū: vt pa-
tet Esa. xxxvi. Oia opa nra opat⁹ es i nob
dñe. Opa mala sunt a diabolo instigāte et a
mala volūtate opant⁹: vtz Jo. viij. Mēdax
est et pñ ei⁹. Scbo qz pcedit de loco bono
sc3 de celo: vtz Jaco. i. Dē datū optimū: et
oē donū pfectū desursū est et. Itē pcedit d
corde bono: vtz Mat. xij. Bon⁹ hō de bo-

no thesauro cordis sui pfert bonū. Malū
aut op⁹ d malo pcedit. I. d regiōe demonū
d pcupia carnis: et d malicia mundi: vtz. j.
Jo. v. Cor⁹ mūdus i malig positi⁹ ē. Ter-
tio qz facit hoiez bonū: nihil enī est qd facit

hoiez bonū nisi op⁹
xruis: neq digni-
tas: neq diuitie: ne-
q scia: neq aliqd
altud. Uñ Aristo.
ij. ethi. Virt⁹ est q
hñt bonum facit et
op⁹ eius laudabile
reddit: malū aut op⁹
hoiez malū facit: q
tū naturalit⁹ bon⁹ ē
vtz Dsee. ix. Facti
sunt abominabiles:
sicut ea q dilexerūt
Quarto bonū op⁹
oib⁹ placet et sapit
hñtib⁹ rectū et ius-
fectū gustū. Nā bo-
nū est qd oēs hoies
appetūt. Uñ Boe.
d pso. phi. Dentis
bus hoim naturalit⁹
ter inserta ē cupidi-
tas veri boni et.
Etia ipf mal⁹ bonū
op⁹ videt bonū q
uis inēdū ppe cor-
ruptionē gust⁹ nō sa-
piat ipf mal⁹. Unde
bonū op⁹ deo et ho-
bus placet: vtz Ec-
cle. xlv. Dilectus
deo et hoib⁹ moy-
ses: qz. s. bon⁹ erat
et. malū aut qsi oib⁹
bus displicet ac eti-
am ipf mal⁹: qñ. s.

bonū excidet et i ignē mitte. Igi-
tur ex fructib⁹ eorū cogscet eos.
Nō oīs q dicit mihi dñe dñe intra-
bit i regnū celoz: s3 q facit volūta-
tē pñs mei q i cel⁹ est: ipe intrabit
in regnū celorum.

Dominica. IX. p octauas pen-
thecostes. Euange. Lu. XVI.

In illo tem-
pore. Di. i. di. s. para. hāc

rōne vitū et redeūt ad seipos. Quirto: qz ad
locū bonū ducit. I. ad celū: q ē loc⁹ bñoz: vtz
Mat. xxv. Venite bñ. pa. m. pos. et. Ma-
la aut opa ad malū locū ducūt. I. ad infernū
vtz Lu. xvj. Mortu⁹ ē diues et sepul. ē i in-
fer. Uñ etiā Mat. xxv. Ite male. in ig. et.
Quo qdā erat diues. C. Postilla.
Lu. xvj. Disto. hui⁹ euāge. facta ē an-

no christi. xxij. v. kalen. Octob. dnica. lu
na. xij. inditioe. v. Ante initium illi⁹ euag.
scribit sanct⁹ **L**u. de filio pdigo q^d dissipat⁹
uit oem subam suam uiuendo luxuriose: et p⁹
modu cepit egere: et cupiebat implere uen
trem suu de filiis

quas porci mandu
cabant: et nemo illi
dabat: q^d surgens ve
nit ad patre suu di.

Pater peccauit i ce
lum et coraz te: tam
non sum dign⁹ vos
cari filius tu⁹ et quo
modo pater cu gau
dio suscepit eu: et fe
cit puiutu solenne
di. **H**ic filius meus

mortu⁹ erat et reui
xit: perierat et inue
tus est. **H**oc euag.
legit in qdragesi
ma sabbato an dnti
cam **P**culi. **T**unc

postmodu sequitur
euag. hodie. **H**o
qdam **L**y. i. ipse
deus p nob huma
natus **E**rat diues

quia ipse sunt celu et ter
ra et oia in eis pnta. **U**nde ps. xxij. **D**ni
est terra et plenitudo ei⁹ oibis terraru et vni
uersi qui habitant i eo **Q**u habebat villicu

Ly. i. dispensatoru cui tradidit bona sua ad
dispensandu: et sic qlibet homo est villicus
dei: eo q^d deus cuilibet ho comittit guber
nandas et ad voluntatez dnti sui dispensan
das triplices res. i. res tpales: corp⁹: et ani
ma: et hoc est ptra illos q^d dicunt: ego suz do
minus oium facultatu mearu. **U**nde **A**m
bro. **B**ona hois non sunt q^d secum ferre no
poteat: et hic diffamat⁹ e apud illu q^d dissipa
asset bona illius q^d frequent⁹ ptingit qn
quis male utit his que ei a deo comissa sut
scz expendendo in supbia: in crapula: in lu
xuria: et sic de alijs vel vires subcorpore in
peccatis psumit **E**t vocauit illum **S**or. vo
cat dnti quilibet hoem inspirationib⁹ inte
rius: pdicationib⁹ exteri⁹: beneficijs flagel
lis et incutiendo terrore extremi iudicii: et ti
morem eterne dñationis **E**t ait illi: qd hoc

audio de te **Q**u. v. est ne hoc veru: dissipasti
tpalia: inqñasti corpus: et animam in pctis tuis
occidisti **R**edde ratione villicatiois tue **Q**u
erit in morte hois: tunc eni oportet hoem
reddere ratione de oibus sibi commissis vsq⁹

ad vltimu quadrat⁹

tem **A**it aut villic⁹
intra se. **Q**uid faci
am **S**ic pctoz in
tra se cogitare debz
qd faciam vt eterna
damnatione euadā

Qz dnti meus au
fert a me villicatio
nem **I**. dispensatio
nem oium reru mie
hi commissaru: qz tñc
ampli⁹ no erit tem
pus merendi neq⁹ pe
nitendi **F**odere n va
leo: mendicare erub
esco **C**onsideran
dum est q^d i alia vi
ta homo no pot bo
na opari qbus me
reat et luuetur ad
gloria: nec pot me
dicare. i. orando ob

tinere tunc venia peccatoz aut augmentu
glorie: quia tempus pñtis vite compatur
estati: alia vo vita. scilicet futura est similis
hyemi: quia que homo hic seminat i bi et me
tet **S**cio quid facia vt cum amor⁹ fuero a
villicatione **I**d est. cum per morte subtra
ctus fuero a pñti vita: i qua potest homo
mereri et demereri **R**ecipiant me in domos
suas **I**. per eoz suffragia et merita recipiat
in vltam beatam. i. in regnu celoz que do
mus pauperu est: vt patet **M**atth. v. **B**eat
paupes spiritus: qm ipsoz est regnu celoz:
Quo caris singulis **S**or. i. singularim **D**e
bitorib⁹ dnti sui **S**ingularim eos alloque
batur vt quilibet reputaret sibi factum be
neciū speciale: nesciens q^d alij etiaz facta
est relaxatio. **S**cdo ne indignaret aliquis
ipsoz: quia plus remitteret alijs q^d sibi: nec
relaxat totum vt magis lateret dñm suum
Dicebat primoz: q^d debes domino meo
at ille dixit: **C**entum chados olei **B**eda.
Chados grece est amphora latine cotines

Homo qdam erat diues q^d habe
bat villicum: et hic diffamat⁹ est
apud illum quasi dissipasset bona
illi⁹: et vocauit eu: et ait illi: **Q**uid
hoc audio de te: redde rationem
villicationis tue: iam eni no pote
ris villicare: **A**it aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

Ait aut villicus in
tra se. **Q**uid facia qz dnti me⁹ au
fert a me villicatione: fodere non
valeo: mendicare erubesco. **S**cio
quid facia: vt cum amor⁹ fuero
a villicatione recipiat me i domos
suas: **C**ouocauit itaq⁹ singulis de
bitoribus domini sui dicebat pri
mo. **Q**uantum debes dnti meo:
At ille ait: **C**entum chados olei.

tres vinas [dixit illi. **Accipe cautionē tuā**] **Sor.** cautio est instrumentū qd ad cautelaz de ptractu debiti ppria manu scriptum est qd alio nomine dicit cyrographū [et sede cito et scribe quinquaginta] et sic dimidiā partē

annaliū reddituū ei dimisit [deinde alio dixit: **Tu vero quantum debes?** Qui ait: **Cētum choros tritici**] **Sor.** choros triginta modijs impletur. Et choros ē mensura aridorum chados liquidorū: [ait illi: **Accipe litteras tuas et sede et scribe octuaginta**] **Sor.** et sic quātā partem debitorū dimisit ei. **Preciosus** est aut oleum q̄ triticū sustentamētū: ideo preponit debitorē olei d̄bitori tritici.

[laudauit autē dominus villicū iniquitatis]. id est. villicum iniquū. Villicus fuit iniquus duplici iniquitate. Primo quia bona dñi sui dissipauit. Secundo quia de residuo furatus est laudauit eum non simpliciter sed q̄ quid: quia ut dicit glo. Non laudauit eum de fraude sed de prudentia: quia sibi puldit in posterum [quia filij huius seculi] **Ly.** id est. homines temporalib⁹ intenti [prudentiores] id est. magis astuti et feruidi sunt in tpalibus negocijs agendis [q̄ filij lucis]. id est q̄ homines spiritualib⁹ deputati sunt ē negocijs spiritualib⁹: et hoc videmus ad sensum frequenter accidere: cuius vna ratio ē corruptio nature ppter quam homo prouidet est ad malum q̄ ad bonū: alia ratio est: quia bona temporalia sunt presentia et ideo fortius mouent animum: quia s̄m **Aristo.** **Presens obiectum mouet sensum** [et ego dico vobis] **Hic** domin⁹ parabola istam adaptat ad nostram eruditionē et salutem et ad elemosynarum largitionem [facite vobis amicos]. id est pauperes et bonos homines et etiam sanctos angelos [de māmo

na iniquitatis] **Māmon** est demon temptās de diuitijs male acquirendis. Dicunt autem diuitie māmona iniquitatis: quia frequenter ad iniquitatem inducunt: quia faciunt hominē superbi inebriari luxuriari

ludere et. **Ant. Augustinus.** Omnis diues aut est iniquus aut heres iniqui. Item quia raro sine peccato acquirunt. **Ans.** de ap̄ls. Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueos diaboli. Item quia inæqualitē possidentur ab hominibus. Nam vnus in ip̄s abundat et alius pauperum aut nihil d̄ ip̄s habet [ut cū defeceritis] **Ly.** id ē in vita per mortem [recipiant vos in etna tabernacula]. i. per sua merita et suf

fragia impetrent apud deū vos finalitē recipi in vitam eternā. **Unde** circa p̄ns euāgē. vbi d̄r. **facite vobis amicos de māmona iniquitatis.** Notandū q̄ quattuor modis possum⁹ nobis facere amicos cum rebus tpalibus. Primo cum integre restituunt hereditibus ea que per rapinam vel furtum male habita sunt. Et humilitē petitur remissio d̄ iniuriā eis illata deferēdo restitutionē. Secundo cum ignorat cui restituat: et tunc de p̄silio p̄fessoris paupib⁹ eroget. Tercio cū aliquis p̄tra institutionē ecclesie lucrat: ut laborando dieb⁹ festiuis: vel aliter ita tam q̄ non tenetur ad restitutionē: ut est lucroz de idre meretricio: tunc enī faciēda est medicina vnde facta sunt vulnera: et dāda est de hoc elemosyna paupibus. Quarto faciendi sunt amici de diuitijs que inique seruantur cum nimia tenacitate. Potest enim q̄s dānari eo q̄ non dat sua ut patet **Mat. xxv.** **Discedite a me maledicti in ignem eternum.** Esuriui et non dedistis mihi manducare. **Unde** diues epulo damnatus est quia non dedit sua: ut patet **Lu. xvi.**

Postilla.

Cum appropinquaret Iesus hierusalem. Lu. xix. Historia huius euā

gelibus emisi plorans. Unde etiam canitur:
Agit infans inter arta positus presepia.
Secundo in Lazari suscitacione. Tercio

ge. facta ē anno xpi
xxxij. xij. kal. Ap
lis. dñica palmar.
luna. x. inditiōe. vj

Ante initium illius
euange. scribit san
ctus Lu. in eo. c. q
dñs Iesus cum i die
palmarū appropin
quaret ad descensū
montis oliueti: ce
perunt turbe descē
dentium gaudētes
laudare deum vo
ce magna super om
nibus quas viderāt
virtutib⁹ dicentes

Benedict⁹ qui ve
nit rex in noīe dñi:
pax in celo ⁊ gloria
in excelsis. Et qdaz
phariseorū de turb
dixerunt ad illum:

Magister increpa
discipulos tuos: q
bus ipse ait: Dico
vobis: quia si hi ta
cuerint lapides cla
mabunt. Tunc seq
tur euang. hōdier.

Cum appropinq
ret Iesus hierusa
lem. Ly. non solū
corporis gressu: sed
etiam compassiōis
affectu. [videns ci
uitatem] scilicet hie
rusalem in qua diu
viguerat cultus di
uinus. [flevit super
illam] Ly. scilicet fle
tu compassionis: tū
ppter mala culpe q

ibi multiplicata fuerūt: tum ppter mala pe
ne que futura iminebant. Notandū q xps
quater flevit. p: imo in natiuitate: vt pas
set Sap. vij. Primam vocem similem om

Dominica. X. p^o octauas pen
thecostes. Euange: Lu. XIX

In illo tem

pore. Cum appropinqua
ret Iesus hierusalem: videns ciui
tatem fleuit super illam dicens.
Quia si cognouisses ⁊ tu. Et qui
dem in hac die tua que ad pacem
tibi: nunc autem abscondita sunt
ab oculis tuis: quia venient dies
in te: ⁊ circūdabunt te inimici tui
vallo: ⁊ circūdabunt te ⁊ coangu
stabunt te vndiq; ⁊ ad tertiam p
sternēt te: ⁊ filios tuos qui i te sūt

terrā psternēt te. Capta ei ciuitate turres
et muros diruerūt: ⁊ cūcta edificia elecerūt
ad terrā. ⁊ filios tuos q in te sūt. Mor. i. ha
bitatores tuos: aliquos occidēdo: aliquos

super ciuitatez hie
rusalem. Quarto i
sua passione: vt pas
set Heb. v. Cum cla
more valido ⁊ la
chrymis exauditus
est. [quia si cogno
uisses] Mor. scilicet
ruinam ⁊ euersioz
que tibi iminet. [Et
tu] supple feres. [⁊
quidem in hac die
tua] scilicet pspira
in qua facis volun
tatem tuaz. [que ad
pacem tibi] scilicet
modico tempe du
raturam: ⁊ ideo nūc
gaudes: quia imi
nentia non vides:
[nūc autem abscon
dita sunt ab oculis
tuis] scilicet mala
que futura sūt tibi:
[quia veniēt dies i
te: ⁊ circūdabunt te
inimici tui] Mor. s.
pncipes romani cū
exercitu valde forti
[vallo] ad litteram
quia tres aggeres
dicunt romani fecis
se circa hierusalem
capiendā. [⁊ coangu
stabunt te vndiq;
scz pcludēdo ⁊ pbi
bendo introitū ⁊ exi
tum ⁊ introductio
nem victualiu ⁊ ar
moz. Quā Iose. dic
q p angustia famis
mulieres pueros p
prios cōederūt. ⁊ ad

captando [et non relinquet in te lapide super lapide] scilicet fundit? eueredo. Hoc iam patet ad oculum: quia sepulchrum christi quod olim erat extra civitatem iam est in medio civitatis. **E**o quod non cognoveris tempus visitationis tue. Scilicet

quo creator omnium per incarnationis mysterium et per predicationis officium te visitare dignatus est quem non receperisti: sed usque ad mortem persecutus fuisti. Sciendum quod misericors deus non statim punit homines cum peccant: sed prolongat ipsis vitam propter emendam: sicut homo cum videt foras

men in forularibus vel in vestimentis suis: non statim eos projicit: sed facit eos refici quousque non sit amplius spes de reparatione ipsorum. Sic dominus Iesus christus non statim puniuit hierusalem: sed per .xliij. annos protraxit sed quia inuenit eam incorrigibilem: tunc permisit eam destrui a romanis principibus. **T**ito et Vespasiano [et ingressus in templum] et hoc propter nostram instructionem. Unde Chrysostomus. Tu christi imitator: factus cum ingressus fueris aliquam civitatem: ante omnem actum ad ecclesiam curras: quia proprium boni filii est ut veniens primo currat ad domum patris. **C**epit eijcere vendentes et ementes. **L**y. **I**ta sacerdotes propter cupiditatem et avariciam suam in primo atrio templi fecerunt tria loca venalia: ut advenientes si non haberent quod offerrent inveniunt ibi ad emendum: et si aliquid non haberent unde emerent: posuerunt ibi numularios a quibus acciperent mutuo pecuniam. Sed querit hic quare non resisterunt christo? **R**espondet **L**y. quod ex oculis eius et a facie exibat quidam fulgor terrenus: ita quod non audebant resistere: sicut etiam in voce sua terruit eos qui veniebant ad capiendum eum: quod cum audiret ipsum dicentem: **E**go sum: abierunt retrosum et ceciderunt in terram: ut habet **Jo.** xviij. **I**n voluntate christi erat ostendere infirmitatem assumptam: et etiam sue divi-

nitatis. **V**entem [dicens illis: scriptum est enim] **E**sa. lvi. [domus mea] **Boz.** i. meo cultui dedicata. **I**n quibus verbis ostendit se esse deum: quis templum solus dei est [domus orationis est] non domus negotiationis: non vane

locutionis: non spectaculorum. **E**t ideo dicit **Aug.** in regula. **I**n oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factum est: unde dominum cepit [vos autem fecistis illam speluncam latronum] quia ipsi non curabant de cultu dei sed de excoitatione populi per astutias acquisitionis. **S**pelunca autem latronum dicitur esse locus ubi spolia que rapiuntur ponuntur: et hoc fecerunt sacerdotes de templo ut iam dictum est [et erat vocem quotidie in templo] **U**n. **B**reg. **R**edemptor noster nec indignis nec ingratis verba predicationis subtrahit. **I**n hoc dat nobis exemplum predicationis. **N**otandum quod illi ad quos pertinet ut predicent frequenter debent predicare: et quod hoc negligunt multas comminationes que habent in sacris scripturis secundum **S**uila. incurrunt. **U**n. **E**zech. xxxij. **S**i dicite me ad impium imple morte morietur et non annuntiaveris nec locutus fueris ut se custodiat impius a via sua: ipse impius in impietate sua morietur: sanguinem autem eius de manu tua requiram. **U**nde **E**sa. vj. **M**ihi quia tacui: quia vir pollutus labiosa ego sum. **It.** j. **C**orinth. ix. **M**ihi est si non evangelizavero vobis. **C**irca primum evangelium ubi dicitur. **V**idens Iesus civitatem fleuit super eam. **N**otandum quod ut ex scriptura haberi potest quod duplex est fletus christi: quod signat quod duplicem fletum quem in hac vita habere debemus. **P**rimus est fletus infantie: sicut de christo canit. **M**agis infans inter arta positus persepia. **U**n. **d**e **S**ap. vij. **S**imile vocem omnibus emisit plorans: quod significat fletum quem habere debemus pro incolatu presentis miserie. **U**n. **Aug.** **P**uer qui nascitur a ploratu incipit nec ridere potest sed statim natus plorat propter prophetiam sue calamitatis. **S**ecundus est fletus qui fleuit super **L**azarum ad

vitam eū reuocādo: qui significat fletū quē habere debem⁹ p̄ patrie dilatione. **An** p̄s exix. Deu mibi qz incolat⁹ me⁹. plonat⁹ ē **Tertio** est fletus q̄ fleuit sup̄ ciuitatē hieru salem in die palmarū: qui significat fletum

quez habere debemus pro compassione miseroz: vt patz **Hiere. ix.** Quis dabit capiti meo aquā et oculis meis fontem lachrymarū et plorabo die ac nocte interfectos populi mei. **Unde** etiā. **ij. Corinth. xj.** Quis infirmatur et ego nō infirmor: q̄ scandalizat et ego nō vroz. **Quarto** ē fletus q̄ fleuit i cruce vt patz ad **Deb. v.** Cum clamore valido et lachrymis offerens exaudit⁹ est p̄ sua reuerentia: q̄ significat fletū quez habere debem⁹ in cruce penitentie ex compunctione peccatoz. **Unde** p̄s. **vj.** Lauabo p̄ singlas noctes lectū meum id est. cor meū et faciem aie mee. **Sic** fleuit et lauit **Magdalena** et mūdāta ē **Lu. vij.** **Sic** fleuit et lauit **Petr⁹** peccatū suū: vtz **Luce xxi.** **Egressus** foras fleuit amare.

Dixit Iesus ad q̄sdā **Postilla.** **zē. Lu. xvij.** **Histo. hui⁹ euāg.** dixit dñs āno ei⁹. **xxiiij. kal.** **Apillis dñica. luna. x.** **inditiōe. vj.** **Ante** initū illius euāg. scribit sanct⁹ **Lu. in. eo. c. q̄ xp̄us** dixit parabolā istāz. **Iudex** q̄daz erat in q̄dam ciuitate q̄ deus nō timebat: et hominē nō reuerēbat. **Vidua** autē q̄dam erat in ciui

tate illa: et veniebat ad euz dī. **Vindica** me de aduersario meo: et nolebat p̄ multū tps post hoc dixit intra se. **Et** si deum nō timeo nec hominē reuerēor: tñ qz molesta est mīhi hec vidua: vindicabo illam. **s. faciēdo** ei

iusticiā: ne in nouisimo veniens sugillet me. **i. suffocet** me tediosis clamorib⁹ **Lu. Item** sugillare. **i. suffocare** strangulare p̄demnare **Tunc** postmodū sequit euāg. **hodie.** **Dixit** iesus ad q̄sdā qui in se p̄fidebant **[scz suis meritis tanq̄ iusti]** euz tñ iniusti: qz humilitatē nō habebant sine qua nullus ē iustus et aspernabantur ceteros **[quia nō attēdebāt illō]** **Elā. xxxiiij.** **De** q̄ spernis nōne et ipse sperneris **[duo hoīes ascēderūt in templum]** **Ly. qz** ad litteram templū erat in altostituz. **s. in mōte moria:** vt habetur. **ij. Paral. ij.** **[vt orarent]** nō ad p̄fabulandū nō ad mulieres videndū **[vnus pharise⁹]** **Sor. id ē** apparens iustus. **Pharisei** enī distigebant ab alijs in habitu in obseruatijz et cultu religionis: p̄p̄t q̄ dicti sūt

pharisei. **i. diuisi** ab alijs hoīb⁹ **[et alē publican⁹]** **i. publici** negocijs intent⁹ q̄ d̄ cōmuni cursu implicant ad pctm **[phariseus stās]** **Sor. ecce** supbia: cū tñ deberet flectere genua: vel aliq̄ alio mō se inclinare **[hec apud se orabat]** **Ly. Iste** pharise⁹ xp̄e nō orauit: sed magis se iactabat dicēs **[de⁹ gratias ago tibi]** **Sor. male** incepit iste phari

Dominica. XI. post octauas penthecostes Euāg. Lu. XVIII

In illo tempore Dixit iesus ad quosdam qui in se p̄fidebāt tanq̄ iusti et aspernabantur ceteros parabolam istā. **Duo** hoīes ascēdebāt in tēplū vt orarēt: vn⁹ phariseus et alē publican⁹. **Pharise⁹** stās hec apud se orabat: **Deus** grās ago

seus orationē suā. Debuit enī incipere in
sui accusatione sicut illud **Prover. xviii.** Ju-
stus in principio accusator est sui. In medio
supplicare et orare: et in fine grās agere sic
facit sacerdos in missa sua. **Primo** enī accus-

sat se in generali cō-
fessione dicēdo **Cō-**
fiteor. **Secundo** deum
suppliciter deprecatur
multiplici oratione: et
ultimo deo regit
in gratiarum actione cū
dicit: **Te missa est:**
vel **Benedicam** dñō
Deo grās [quia nō
sum sicut ceteri ho-
minū] q. d. solus iu-
stus sum: oēs ceteri
peccatores [raptōres:
iniusti et adulteri]
Sor. raptōres enī
sunt q. proximorum suo-
rum subam rapiūt:

iniusti q. personas eorum ledunt et comprimunt:
adulteri q. uxores proximorum polluant [velut
etiam hic publicanus] quem iudicat et pō-
nat. **Post** hoc enumerat bona sua dicens:
[Jeiuo bis in sabbato]. i. hebdomada: q.
apud iudeos tota veniebat a sabbato tūc
a die dignitatis [decimas de omnibus que possi-
deo] **Ly.** pharisaei de multis decimas da-
bant: ut de menta: de aneto: et de cimini ut
patet **Mat. xxiii.** ad quod non tenebant ut ce-
teris iustiores apparerent [sed publicanus a
longe stans] **Ly.** Ecce dei timor q. nō ē
dignus ad altare appropinquare [nolebat nec
oculos ad celum levare] ecce pudor: q. p.
pter peccata sua non audebat celum respice-
re [sed pcutiebat pectus suū] ecce dolor de
peccatis commissis [dicēs: deus propicius esto
mibi peccatori] ecce vera et pura confessio: et
ista iam dicta sufficiunt ad remissionem peccatorum
ideo sequitur [Amen]. i. veraciter [dico vob:
descendit hic scilicet de templo dei: quod erat in
monte] iustificatus [scilicet de impio factus iu-
stus per gratiam et misericordiam dei: quia de
humilibus dat gratiam] in domū suā ab illo
scilicet phariseo superbo: cuius superbia corrū-
pebat omnia bona opera eius. **Unde** **Aug.** Su-
perbia etiam bonis operibus insidiat ut pe-

reant [quia omnes qui se exaltant] **Ly.** per sup-
biam [humiliabit] p. penā [et qui se humi-
liat] p. veram confessionem peccatorum [exaltabit]
in gloria p. remunerationem: sicut enī in sta-
tera materiali vna parte depresso altera ele-

uatur: et e converso:
sic in statera diuine
iusticie decretū est:
ut qui eleuant p. su-
perbiā in vita pñti:
deprimant p. penā
p. fusibilem in vita fu-
tura: et e converso: qui
sponte humiliant in
pñti p. p. deum
in futuro ad gloriā
eleuabunt. **Cir-**
ca pñs euāg. ubi
dicit. **Deus** propicius
esto mibi peccatori
[Notandū q. quilibet
peccator debet
p. posse laborare ut

penitentiam veram agat in pñti vita. **Primo**
p.pter acerbitatē ignis purgatorij: quia
ignis ille est idem cum igne infernali sicut
Tho. de aq. **Unde** etiam sanctus **Bre. i. liij.**
dial. c. xlv. In eodem igne purgat electus
et detinet damnatus. **Unde** **mgr sen. li. liij.**
dial. xliij. c. vj. Illa pena est grauior omnibus
alijs: excedit enī omnem penam vite pñtis:
etiam quā passi sunt martyres. **Secundo** rōne
diuersitatis penarū: q. ibi sunt pene diuer-
se sicut diuersitate peccatorum: est ibi et penarum
modus. **Nam** p. mēsurā peccati erit et pla-
garū modus **Deut. xxv.** **Tertio** ratiōe diu-
turnitatis: q. ibi annus p. die cōputat. **Unde**
Ezech. iij. **Diem** p. anno dedi tibi: diē
scilicet in pñti tpe: p. anno. s. i. futuro. **Quar-**
to rōne infructuositatis: q. illa pena nō valz
ad meritū sed solū ad satisfactionē: et est inuo-
luntaria: pena autē in vita pñti est volun-
taria et meritoria. **Quinto** ratione damnositi-
tis: q. q. diu aīa est in pena caret gloria:
modo retardari a gloria excedit omnem penā
vite pñtis: et pñtium in talibus qui nisi eēt
adhuc pena illa p. solueda statim deū viderent:
quia tales in gratia moriuntur: et nihil
impedit quādo quis in gratia dei ab hac vita
decedit nisi solutio pene p. peccatis pro

quib⁹ hic nō plene satisfecit rē. **¶ An Dum.**
¶ Nunq̃, enī a quoq̃ dei facies videbif : do-
 nec p penā venialiū pctōꝝ quadrās minis-
 mus pfoluatur.

Postilla
Xies iesus
de finib⁹ ty

Mat. xv. Hoc sig^m
fecit dñs iesus xps
āno ei^o. xxxj. xij. ka
len. Decemb. feria
v. luna. xvij. indi
tione. iij. Ante ini
tiū pñtis euāg. scri
bit. s. Mar. c. vj. q
vbiq; dñs iesus
introbāt ī vicos v^l
ī villas aut ī ciui
tates: in plateis po
nebāt infirmos ⁊ de
p̄cabant euz vt vel
simb:ia vestimti ei
us tagerent: ⁊ q̄tq̄
tangebāt eum saluū
fiebāt. Postmodū
sequit euāg. hodi.

Exiit iesus de sinib⁹ tyri venit p^o sidonē ad mare galilee. **¶** Ty. tyrus ⁊ sidon sunt qdā ciuitates site in terra promissionis ppe mōtem libani. Mare galilee est qdā lac⁹ p quē trāsit iordāns [int⁹ medios fines decapoleos]. Unde **Iaco.** Decapoleos est regio decē vrbū trās iordanē ad orientē ⁊ cū veniss⁹ iesus xps ad locū illū [adducūt ei surdū ⁊ mutū] nō erat tal⁹ a natuitate nec ab in⁹ a demone ipm obside⁹ ⁊ loq⁹la [⁊ depcalmanū]. .f. vi ipm si

ligi q̄ aliqñ p̄cib⁹ scōz ⁊ etiā bonoz hoīnꝝ
salus alicui impetrat⁹ ⁊ ap̄hendēs euz de
turba seorsuz. ¶ **Un̄ Jaco. p** qđ dāc̄ intelligi

Dominica . XII. post octauas
penthecostes. **E**uan. **M**ar. VII.

In illo tem-
pore. Exiēs iesus de fini-
bus tyri venit p̄ sidonez ad mare
galilee: in̄ medios fines decapo-
leos: ⁊ adducūt ei surdum ⁊ mu-
tū ⁊ deprecabant̄ eū: vt imponat
illi manū: ⁊ apprehēdēs eū o tur-
ba seorsuz misit digitos suos ī au-
riculas ei⁹: ⁊ expuēs in terrā teti-
git linguā eius. Et suspiciēs ī ce-
lum ingemuit ⁊ ait: Effeta qđ est
adapire. Et statim apte s̄c̄ aures

tū est vinculū lingue et: et loq̄baſ recte. **3a**
co. Vinculū lingue tunc ſolutū ē q̄n hō lin-
 gua vtiſ ad oſonē ad p̄ximī edificationē et
 informationem, ad peccati cōfeſſionē et ad

dei laudem. Et precepit illis ne cui dicerent
ut vanam gloriam fugiendam esse doceret. Quod
autem eis precipiebat tanto amplius predicabatur.
Unde Aug. p. hoc xps volebat, pigris ostē-
dere cum quanto fervore predicare debet quibus in

q. prohibent tacere non
poterant. **Ly.** benefi-
ciatus. p. beneficiis ac-
ceptis debet se gratum
ostendere. Benefacto-
rem laudare. Quis
benefactor hoc non
querat. Et eo ampli-
us ammirabatur. **Ly.**
ra de tanta humilita-
te. **Vicētes.** Bñ oīa
fecit: et surdos fecit
audire et mutos lo-
qui. **Circa** p̄sens
euange. vbi dicit. Eu-
spiciens in celum. No-
tandum q. **Du.** p. pra-
to dicit q. quat le-
gimus iesum oculos
subleuasse. **Primo**
turbā pastor. ut pa-
tet **Jo. vj.** Cū suble-
uasset oculos iesus
et c. **Secundo** respōsus
legisperito datur.
ut **Lu. x.** **Tertio**
surdū et mutū sana-
turus sicut patet in
vblis p̄missis. **Eu-**
spiciens in celum.
Quarto Lazarum
suscitatur. ut **Jo.**
xj. **Ubi** sciēdum q.
oculis mētis nostre
celū respicere debe-
mus et ad ipsum an-
helare: et hoc p̄p̄e-
ria. **Primo** q. ci-
uitas n̄ra est vbi p-
petue manere debem.
ut **Heb. xij.** Non
habem. b. manentē ciuitatē
sz futurā inq̄ri-
mus. **Explū** de illis q.
in aliena patria de-
morant. quō. cor ad terraz
suā ponūt si illuc
redire intēdant. alio non
hūt ibi cor suū si in

terra in q. habitāt edificent et de patria sua
ampli. nō cogitāt. **Secundo** q. ibi est p̄r n̄r
mater n̄ra et fr̄es et sorores et amici n̄ri scilicet
xps et br̄a. **Aug.** et alij sancti q. ampli. nos vi-
ligūt q. parētes carnales pueros suos. **Spe-**

rare etiā debem. q.
ibi sint aīe p̄deces-
sorū n̄rorū q. in fide
xpi mortui sūt: oīa
ista trahūt desiderii
um hoīs ad celum.
Tertio q. ibi ē the-
saur. n̄r. s. merces
operū n̄rorū: et etiā
meritū xpi. **b. vir.**
ma. et oīm electorū
in celo ex̄itū: q. est
thesaurus idēficiē
oīs in fideiā h̄is:
q. nec auferri nec
corrupti p̄t: **ma.**
Sn. autē et p̄ciosus
thesaur. multū tra-
hit cor hoīs: ut pa-
tet **Mat. vj.** **Ubi**
thesaur. tu. ibi est et
cor tuū. **Postilla.**
Beati oculi q. vi-
dēt q. vos vide-
tis **Lu. x.** **Mat. xij.**
Ubi int̄itū il. euāg.
scri. s. **Lu.** q. xpus
dixit oī. s. **Qui** vos
audit me au. et q. vos
sper. me sper. **Et** cō-
uersus ad discipulos
suos dixit. **Beati** ocu-
li q. vidēt. **Ly.** nō
solū hūanitatē xpi
facta exteriora p̄spi-
ciē: sz et iutez dīni-
tatē latētē intelligē-
do. **q. vos videtis.**
Sor. vidēt ei apli
gr̄ofaz p̄ntiam dñi

eius et solutū est vinculu. lingue
eius et loquebat. recte. **Et** precepit
illis ne cui dicerēt. **Quāto** autē eis
precipiebat: tanto magis plus predi-
cabat et eo amplius admirabatur di-
centes: **Bene** oīa fecit: et surdos
fecit audire et mutos loqui.

Dominica. XIII. post octauas
penthecostes. Euange. Lu. X

In illo tem-
pore. Dixit iesus disci. s.
Beati oculi q. vidēt q. vos videtis.

n̄ri iesu xpi i. assumpta hūanitate et credide-
rūt eū verū deū et hoīez: q. dicit. sē bñ. **Sed**
iudei pharisei cayphas herodes et pillar. so-
lū vidēt foris xpi hūanitatē: sz nō cogues-
cūt eius deitatem: ergo non sunt beati

Unde Hiero. i. omel. Illos oculos beatos dixit qui hominē videntes, deū crediderūt. Ubi notandū: qd si beati fuerunt oculi qd viderunt christum et crediderūt eum deum: multo beatiores sunt qui non viderūt christum in humanitate: et tamen crediderunt ipsum vix deum in sacramēto eucharistie. Unde Iohann. xx. Quia vidi stī me Thoma credidisti: beatū qd non viderūt et crediderūt.

¶ Dico enī vobis qd multi pphete et reges voluerunt videre que vos videtis: et non viderunt: et audire que vos auditis: et non audierunt. Et ecce quidam legisperit⁹ surrexit temptans illum et dicens: Magister quid faciendo vitā et eternā possidebo? At ille dixit ad eū: In lege qd scriptū est: qmōdo leges? Ille respondens dixit. Dilige dñm deum tuū ex toto corde tuo: ex tota anima tua: ex omib⁹ viribus tuis: ex omni mente tua et primū tuū sicut te ipsum. Dixitq; illi. Recte rñdisti: Hoc fac et viues. Ille autē volēs seipm iustificare dixit ad iesū. Et qd est me⁹ prim⁹? Suspiciēs at iesus dixit:

¶ Et respondit: oēm iudeum, diligor et sic apparerz iust⁹. Suspiciēs at iesus dixit: Homo quidam descēdebat ab hierusalē in hiericho que distat a hierusalē ad vna dieiā [et incidit in latrones qui etiam spoliauerunt eum: et plagis impositis abierunt semiuo relicto]. Erat enī ad litterā inter hierusale et hiericho solitudo vel desertum. In qd spoliabant aliqui hōes trāsētes a latronibus et occidebant: in qua solitudine captus fuit Sedechias rex fugiens de hierusalē a satellitib⁹ regis babilonis vt habet. Diere. vl. 2 y. Moralit⁹ tamen exponit de peccatore descendēte a statu iusticie in peccatum mortale qui spoliā a demonib⁹ et relinquit semisū: qz tollitur ab eo vita gratie remanente vita nature. Mystice p hōem istum em. Et intelligit Adam vel omne genus

pulos tuos qui adhuc nescis p qd pueniat ad vitam eternā. At ille rñdens dixit: Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. Em. Bern. i. sapient. [et ex tota aīa tua]. i. dulciter [ex tota mente]. i. fortit⁹ et primū tuū sicut te ipsum. .s. ad gratiam in p̄senti et ad gloriā in futuro: vel eo ordine quo te ipsum. .s. infra deum et sup oīa tpalia [dixitq; illi]. .s. Iesus phariseo et legisperito [recte rñdisti] non autē recte fecisti qz vt dicit glo. xps laudauit ei⁹ re sponsū nō ei⁹ factū [hoc fac et viues:]. qst di. hoc dicit nō facis: ideo ad vitā eternā non vadis. [ille autē]. .s. phariseus et legisperit⁹ [volens iustificare se ipsum]. i. demonstrare iustū [dixit ad iesū. Et quis ē me⁹ proximus?]. Et for sitan putabat qd xps dixisset. Iudeus ē proximus tuus. Et

tunc responderet: oēm iudeum, diligor et sic apparerz iust⁹. Suspiciēs at iesus dixit: Homo quidam descēdebat ab hierusalē in hiericho que distat a hierusalē ad vna dieiā [et incidit in latrones qui etiam spoliauerunt eum: et plagis impositis abierunt semiuo relicto]. Erat enī ad litterā inter hierusale et hiericho solitudo vel desertum. In qd spoliabant aliqui hōes trāsētes a latronibus et occidebant: in qua solitudine captus fuit Sedechias rex fugiens de hierusalē a satellitib⁹ regis babilonis vt habet. Diere. vl. 2 y. Moralit⁹ tamen exponit de peccatore descendēte a statu iusticie in peccatum mortale qui spoliā a demonib⁹ et relinquit semisū: qz tollitur ab eo vita gratie remanente vita nature. Mystice p hōem istum em. Et intelligit Adam vel omne genus

tunc responderet: oēm iudeum, diligor et sic apparerz iust⁹. Suspiciēs at iesus dixit: Homo quidam descēdebat ab hierusalē in hiericho que distat a hierusalē ad vna dieiā [et incidit in latrones qui etiam spoliauerunt eum: et plagis impositis abierunt semiuo relicto]. Erat enī ad litterā inter hierusale et hiericho solitudo vel desertum. In qd spoliabant aliqui hōes trāsētes a latronibus et occidebant: in qua solitudine captus fuit Sedechias rex fugiens de hierusalē a satellitib⁹ regis babilonis vt habet. Diere. vl. 2 y. Moralit⁹ tamen exponit de peccatore descendēte a statu iusticie in peccatum mortale qui spoliā a demonib⁹ et relinquit semisū: qz tollitur ab eo vita gratie remanente vita nature. Mystice p hōem istum em. Et intelligit Adam vel omne genus

humanū: ergo dicitur [Hō qñdā]. i. Adam vel
gen⁹ humanū [descēdebat ab hierusalem]
id est. d. paradiso et statu immortalitatis [in hie-
richo]. i. in miseria et defectu vite pñt [Et
incidit in latrones]. i. in demonū pñtes:

[q̄ spoliauerūt eū]
id est. indumēta g-
tie immortalitatis et i-
nocentie auferēdo
vt patet. Gen. liij.
Primi parētes p⁹
peccatū cōgnerunt
se esse nudos [et pla-
gis impositis]. i. na-
turalib⁹ vulneratis
et debilitatis p pec-
catū [abierūt semi-
uluo relicto] hō se-
miuū relinquit:
qñ remanente vlti-
nature pñatur vita
gratie [accidit autē
vt sacerdos qdā de-
scenderet eadē via
et viso illo preterijt
similit⁹ et leuita] sa-
cerdos legē signifi-
cat que data est per
Moysen: leuita p⁹
phetas significat q̄
descenderunt post
Moysen: hī vidēt
gen⁹ humanū sau-
ciatum: qz p legem
cognitio peccati: s; nō
potuerūt sanare
gen⁹ humanū [sa-
maritan⁹ autem q̄
dam] scilicet qui custos interpretat. i. xp̄us q̄
est custos verus [iter faciēs]. i. de celo de-
scendens in hūc mūdum ppter nostrā salu-
tem [videns eū]. i. oculo misericordie [mi-
sericordia mor⁹ est]. i. ex passione [et appro-
piano alligauit vulnera ei⁹]. i. i baptismo
peccata eius remittēdo [infundēs oleum et
vinū] Oleū infundit in vulnera cum spem
penitentib⁹ tribuit. Vinū infundit cū terro-
rem mortis eterne et penarū inferni et vlem-
tudicij hōi inquit [et imponēs illū in iumē-
tū suū] Unde Greg. Zumentū caro ipsi⁹ est

in quo vulneratū posuit qñ peccata nra ipse
portauit sup lignū in corpe suo vtz Esa. liij
Tere languo. no. ip. por. [Duxit i stabulū]
id est. in pñtē ecclesiā [et curam ei⁹ egit]
qz circa egrotū sollicit⁹ fuit sicut bon⁹ et fe-

delis medicus [Al-
tera die] pma dies
fuit dies passionis:
altera dies resurre-
ctionis: et hec est i-
mortalitatis [ptulit
duos denarios]. i.
duo testamenta [et
dedit stabulario]. i.
summo pontifici. i.
Petro et alijs aplis
qbus aperuit sensū
vt intelligerēt scri-
pturas veteris et no-
ui testamēti [et ait:
curam illius habe]
supple corpis et ani-
me: ergo dixit pmo
stabulario. i. petro
Pasce oues meas
[et qd cūq; supero-
gaueris] supple p-
ceptis meis. i. pñ-
lia supaddēdo et cū
subditis et fidelibus
laborādo [ego cum
rediero]. i. in iudi-
cio extremo: vt pa-
tet Act. j. Sic ve-
niet quēad. vi. eum
eun. in ce. [reddaz
tibi] qz dñs iesus
reddet vnicuiq; iux-

ta opa sua [Quis horū triū videt tibi. pri-
mus fuisse illi q̄ incidit in latrones? At ille
dixit: Qui fecit misericordias in illū] Vol-
notandū qz opinio iudeorū erat qz nō quili-
bet hō prim⁹ est sed iñ iude⁹ q̄ dicit iude-
um primū suū: et oēm aliū hōiē alienū: q̄
xp̄s oñdit in pñti euāg. oēm hōiē esse p-
ximū oī hōi qui facit ei misericordiā. Unde
Amb. Cogitio nō facit primū s; misericor-
dia. Qñ etiā Aug. de voc. xp̄la. Propinq-
tas generis nō facit primū sed op⁹ miseri-
cordie impensum. Ex q̄ patet qz q̄libet est

primus noster qui hic viuit: quia cuilibet potest a nobis impetrare misericordia vel nobis impetrare. [ait illi Iesus. Vade tu fac simile.] .s. ut omnem hominem esse amicum et proximum reputes et eius misericordiam impendas affectu et effectu

sicut samaritanus ille iudeo fecit. **C**irca primum euangelium. ubi dicitur. Beati oculi qui vident. Querit in quo consistit beatus? Respondet quod quidam posuerunt beatitudinem in bonis corporis ut epicuri: quidam in bonis mundi. .s. in diuitiis honore potestate: et sic de alijs: quidam in virtutibus moralibus et cognitione creaturarum: et maxime subarum separarum: ut peripateticus: Christus autem veniens in mundum qui ad hoc natus est ut testimonium perhiberet veritati ostendit quod in omnibus supradictis vera beatitudo non consistit: sed in visione et cognitione dei dei.

Beati oculi qui vident. Querit beatus habitudo cuius sit. .s. an anime vel corporis. Ad quod respondit Augustinus de pra. quod beatitudo consistit principaliter in cognitione et amando et possidendo dei et beatitudo principaliter erit in anima qui deum per centum cognoscet et non per aliquam similitudinem et ipsum perfecte possidebit in se tanquam proprium et intrinsicum bonum: corpus autem habebit quantum oportet ad vires suas quod sunt agilitas ut subito feratur quicquid anima volet: impassibilitas ut a nulla alia re possit ledi vel pati: subtilitas ita ut motus penetret: et claritas ita quod in ipsa claritate corporis claritas et gloria anime cognoscatur.

tur: quia anima magis beatam clarum corpus habet. Et omnia predicta habet corpus ex redemptoria gratia anime in corpus contrario de corporibus impiorum erit quod erunt grossa graua passibilia et obscura. **Hec ille.**

Postilla.

Quam irretitus Iesus in hierusalem. Luce xvij. Hysto. h. euangelium. facta est anno Christi. 33. iij. quod martij. se. iij. luna. iij. idit. vj. **I**n initium illius euangelium. scri. .s. Lu. quod Christus dixit discipulis. .s. Cum omnia feceritis quae precepta sunt vobis: dicitur fui inuitiles sumus: quod de buimus facere fecimus. **T**unc per modum sequitur euangelium. ho. **E**t factus est dum iret Iesus in hierusalem. .s. ad locum suae passionis: in quo ostendit se sponte passurum transibat per mediam samariam et galileam. **S**amaria erat terra gentium: galilea iudeorum: quod utroque per transibat qui ad saluandos gentiles et iudeos venerat: et cum ingrederetur quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi. **E**t qui audierant factum miraculum Christi: qui steterat a longe: et qui leuauerunt vocem suam dicentes: Iesu preceptor misere nostri: quod ut vidit dixit: Ite ostendite vocem suam. **E**t ex magno desiderio sanitati. **O**stendite: dicit Iesu preceptor misere. non. id est. solo verbo potes nos curare. **Q**uod ut vidit dixit: Ite ostendite vos facti. **I** hoc iussit Christus propter legem et plebem: lex enim precepit Leui. xliij. ut morbus a lepra sacerdotibus se offerret: et hoc dupliciter ostendit. **U**na enim quod sacerdotes debent iudicare

Domica. XIII. post octauas penthecostes. Euangelium. Lu. XVII.

In illo tempore. Cum iret Iesus in hierusalem transibat per mediam samariam et galileam et cum ingrederetur quoddam castellum: occurrerunt ei decem viri leprosi qui steterat a longe et leuauerunt vocem suam dicentes: Iesu preceptor misere nostri: quod ut vidit dixit: Ite ostendite

vocem suam. **E**t ex magno desiderio sanitati. **O**stendite: dicit Iesu preceptor misere. non. id est. solo verbo potes nos curare. **Q**uod ut vidit dixit: Ite ostendite vos facti. **I** hoc iussit Christus propter legem et plebem: lex enim precepit Leui. xliij. ut morbus a lepra sacerdotibus se offerret: et hoc dupliciter ostendit. **U**na enim quod sacerdotes debent iudicare

ne et ipsum perfecte possidebit in se tanquam proprium et intrinsicum bonum: corpus autem habebit quantum oportet ad vires suas quod sunt agilitas ut subito feratur quicquid anima volet: impassibilitas ut a nulla alia re possit ledi vel pati: subtilitas ita ut motus penetret: et claritas ita quod in ipsa claritate corporis claritas et gloria anime cognoscatur.

utrum talis esset. Ne curat. Secunda causa quod per sua emundatione tenebat offerre sacrificium deum in lege. Item ut daret nobis exemplum honorandi sacerdotes. Item ut per hoc sacramentum professionis exprimeret: dicit enim christus omnibus peccatoribus. [Item] quasi

di. non expectetis quod cogamur virgine in firmitate quam oportet sacerdotes ad se vocari: sed ite dum sani estis ostendite non palliate vos non alios: quod alie persone non sunt nominade in professione sacerdotum. In quibus data est potestas a christo ligandi et soluendi: ut patet Jo. xx. Accipite spiritum sanctum quorum remissionem peccatorum remittetis. Et factum est dum

irent mundati sunt. In hoc ostendit quod in vetera prout peccata dimittunt peccata a deo: etiam antequam pueniat ad professionem. Unde in ps. xxxj. Dixi sperabo: supple in futuro: et tu remisisti impletat peccata mea: quia postea teneat sperare sacerdoti loco dei. Vnde ergo ex illis ut vidit quia mundati est reuersus est cum magna voce magnificans deum. Magnitudo vocis dat intelligere magnitudinem fidei et deuotionis. Et cecidit in faciem ante pedes eius. In quo notat ei magna humilitas gratias agens est autem deo valde acceptabilis gratiarum actio. Unde Augu. ad Aurelianus. Quid melius animo gerimus aut ore probamus aut calamo exprimimus quam ut deo gratias agamus: nec dici breuius nec agi fructuosius potest. Et hic erat samaritanus. Ly. in hoc innuit quod alij nouerant erant iudei nec reuersi sunt ad gratias agendum: quia iudei semper fuerunt ingrati tam in veteri quam in nouo testamento de beneficiis dei. Respondens autem Iesus dixit: Nonne decem mundati sunt et nouem ubi sunt. Quod d. multi mundati sunt et baptizati: tamen pauci saluantur: ut patet Mat. xx. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Non est inuentus qui rediret et daret gloriam deo nisi huius alienigena. Ly. in hoc figu-

ratum fuit quod gentiles venturi erant deuote ad fidem christi iudeis remanentibus in suo errore. Et ait illi: Surge vade noluit enim surgere nisi iussus quod fides tua te saluum fecit. In hoc innuit quod magnus est meritum fidei: quia per

dem peccator mundat.

Item per fidem homo iustificatus ad Ro. v. Iustificati ergo ex fide pacem habeamus ad deum per dominum nostrum Iesum Christum.

Item per fidem homo filius dei efficitur: ut Job. i.

Dedit eis patres filios dei fieri etc.

Item per fidem saluatur: hic Christus dixit samaritano: fides tua te saluum fecit.

Unde de circa primis euangelij ubi dicit. Item ostendit vos sacerdotibus: et

dum irent mundati sunt

queritur: si peccator in ipsius cordis contritione absolute antequam pueniat ad sacerdotem, ut huiusmodi: quod dum irent mundati sunt: quod facit postmodum sacerdos et a quo absoluit eum. R. n. quod solus deus absoluit peccatorem a culpa. In ipsa cordis contritione: ut Job. xliij. Ego sum qui deus leo iniquitates tuas propter me: sacerdos autem ministerialis et instrumentalis peccatorem a peccato absoluit: et non solum ostendit absolutum: est enim sacerdos minister dei et eius instrumentum aiatum et hoc optime ostendit Christus in Lazari resurrectione: per quem peccator rediens ad dei gratiam: dei signatur quoniam Christus solus est a mortuis reuocauit: sed apostolis mandauit ut eum soluerent: sic patet quod fuit a Christo resuscitatus et ab apostolis resolutus. Simile est in iustificatione peccatoris qui solus deus resuscitat a morte culpe: reddens ei gratiam suam: sed sacerdos soluit eum a catenis peccatorum: quibus per talibus culpis ligatus tenebatur. Exemplum: rex vel princeps in consilio absoluit malefactorum qui tenebatur in carcere catenis ligatus et ministri regis vadunt ad carcerem: et ex parte regis absolunt eum a carcere et catenis et ministri regis vadunt ad domum eius et reddunt ei omnia bona sua per predicta: sic facit sacerdos qui tanquam minister dei absoluit peccatorem a catenis peccatorum: et reducit eum in ecclesiam dei: et reddit

et oia bona sua que ante pctm fecerat: et fa-
cit eu participem oium bonoz operu que fi-
unt in ecclesia dei: et dat ei cibum vite man-
ducare. s. corpus christi: docet quo debeat
vivere et in via dei ambulare et no stare: qz

stare regredi e.

Sic

patz q sacerdos ha-

bet magna facere i-

ustificatiõe pctõr

et non solũ eu osten-

dere absolutũ. **Un-**

de iterũ hic querit:

q sit forma absolu-

tionis a pctis? **Re-**

spondet fm sanctũ

Tho. de aq. q de

substantia forme est.

Ego absolvo te a

peccatis tuis. **Sed**

pmittit oio. s. **Mis-**

ereat tui ops deus

et. **Re** effect? sacra-

menti impediãt ex

parte penitẽtis. **Et**

cõmunẽ apponit:

in noie patris et filij

et spũs sancti. **Item**

querit an impositiõ

manus super caput

ostentat reqrat? **Re-**

spon. s. scitũ **Tho**

mã de aq. q nõ: qz

hoc sacm non or-

dinaẽ ad psequẽdaz

aliquã excellentiaz

grẽ: s. ad remissio-

nem pctõz: magis

autẽ in hoc sacramẽ-

to competit crucis

signatio q manus

impositio: in signũ q p sanguinez crucis xpi

remittunt peccata et non est de necessitate

sacramenti et. **Item** **Tho.** dicit q q impetrat

absolutiõe a papa vel legato caute facit si

faciat se absolui ab oib? excoicatonib? et pec-

catis de qbus non recolit: qz si postea reco-

lat de aliquib? non tenet iterũ absolutiõe

petere ab excoicatiõe licet de pctõ si sit mor-

tale teneatur pñeri. **Postilla.**

Nemo potest duob? dñis servire et

Mat. vj. Lu. xvj. Hec verba euangelij lo-
cutus est dñs **Iesus** año eius. xxxij. ydus
Julij. feria. v. luna. xvj. inditiõe. iij. **An-**
te initũ illius euang. scribit. s. **Mat.** in eo.
c. q christus dixit discipulis suis: Nolite

thesaurizare vobis

thesauros in terra

vbi erugo et tinea

demolit et vbi fures

effodiũt et furantur

Thesaurizate autẽ

vobis thesauros in

celo vbi nec erugo

nec tinea demolit:

et vbi fures nõ effo-

diunt nec furantur

Ubi enĩ est thesau-

rus tuus: ibi est et

cor tuũ. **Tunc** post

modũ sequit euag.

hodie. **Nemo** po-

test duob? dñis ser-

uire. **Sor.** p trarijs

inter se differentib?

et p traria pipienti-

bus: et qlibet hoim

habet vnũ illozum

duoz: hoc sic pbat

qz ois hõ aut est in

gratia: aut in pecca-

to mortali: si est in

grã: tunc habet p

dño deũ: si autẽ i pec-

cato mortali: tũc hz

diabolũ p dño [aut

vnũ odio habebit]

Sor. s. diabolus et

alterũ diligit [scilz

deum [aut vnũ su-

stinebit]. s. diabolũ

quẽ homo peccãdo patit: sed nõ diligit [et
alterũ ptemnet]. s. deũ quẽ homo peccãdo
mortali ptemnit. **Sz** deũ nemo potest odi-
re: qz summũ et infinitũ bonũ est. **Hec** diabo-
lum quisq diligit sed peccãdo se ei subijcit
[**Nõ** potest deo servire et mãmone]. i. di-
uitijs. **Ly.** Non dixit xps: nõ potestis ha-
bere sed non potestis servire. **Licet** enim
possunt haberi qũ bene dispensant: sicut il-
le qui in pijs operib? diuitias expendit: nõ

Dominica. XV. post octauas
penthecostes. Euag. Mat. VI

In illo tem-
pore. **Pi. i. di. s. Nemo** po-
test duobus dñis servire. **Aut** enĩ
vnũ odio habebit: et alterum dili-
get. aut vnũ sustinebit et alterum
ptemnet. **Non** potestis deo serui

*Exemplum
duo monachi
antiqui et
nemo sup*

*Quid enim
inceptis capie
bat hunc
qui rogabat
ut dimittat
et amicus dicit
tunc quia*

seruit vultijs: sed magis diuitie seruunt sibi
qz eis vti sicut instrumentis ad opa virtutum
An Amb. sup. Lu. Sicut diuitie sunt im-
pedimenta improbis: ita pbris sunt adiuna-
menta virtutis: et talis simpliciter potest seruire

deo et vti ipse. Ideo
dico vobis ne sollici-
ti sitis. s. sollicitu-
dine nimia. Moran-
dum quod christus non prohibet
laborem quod homo ad
laborem nascitur sicut
avis ad volandum: sed
prohibet sollicitudi-
nem superflua et inordi-
nata: per quam postpo-
nunt bona spiritualia
et etiam eterna. An-
te me vire. s. aiali vi-
te quod cibo sustentat:
[quod madducet] neque
corpi vno quod indua-
mini: Nonne aia pl⁹
est quod esca. q. d. lon-
ge plus est [et corp⁹
pl⁹ quod vestimentum]
q. d. si deus dedit vo-
bis maiora. s. corp⁹
et aiaz: persequens etiam
dabit maiora. s. esca
et vestimentum. Respi-
cite volatilia celi: quod

non seruit neque metuit: neque congregat in hor-
rea: et tamen pater vester celestis pascit ea. An
ps. cxlvj. Qui dat lumina escam ipeorum et pul-
lis cor. etc. multo fortius hominem sufficienter pa-
scet. An Rab. Quis rex militibus deuotis
debita non procurat alimentaria: quod dominus ministris
suis non ministrat cibaria: quod pater non dat fi-
liis alimenta etc. [nonne vos magis pluris estis]
illis] q. d. multo maioris preij estis. Pyra
natura humana maioris poderis est coram deo:
quod alie creature facte sunt propter hominem: finis
autem nobilior est his qui sunt ad finem: si ergo deus de
illis curat: multo fortius de nobis curabitur [quod
autem vestrum potest adiacere ad staturam suam cubi-
tum vnum] q. d. nullus: ergo deus qui dat homini incre-
mentum et quietatem nature: per consequens etiam dabit
nutrimentum pueriles nature: put viderit
expedire [et de vestimentis quod solliciti estis: co-

siderate lilia agri quod crescunt]. s. tam preciosos
coloribus induta [non laborant]. s. ad ornandum
se [neque nunt]. s. filant ad faciendum sibi ve-
stimentum: et tamen optime vestiuntur: sic quod rega-
lia vestimenta excedunt. [Dico autem vobis quod neque]

re et mamone. Id dico vobis: ne sol-
liciti sitis aie vire quod madducetis:
neque corpi vno quod induami. Non-
ne aia pl⁹ est quod esca et corp⁹ plus quod
vestimentum. Respicite volatilia celi
quoniam non seruit neque metuit: neque con-
gregat in horrea: et pater vester celestis
pascit ea. Nonne vos magis pluris
estis illis: quod autem vrm cogitans potest
adiacere ad staturam suam cubitum
vnum. Et de vestimentis quod solliciti
estis: considerate lilia agri quod cre-
scunt: non laborant neque nunt. Dico
autem vobis quod neque salomon in omni gloria
sua coopertus est sicut vnum ex istis. Si
enim fenulum agri quod hodie est et cras in
clibanum mittitur deus sic vestit: quanto
magis vos modice fidei: Nolite ergo
solliciti esse dicentes: Quid maddu-

magis vos modice fidei. 2y. vocat autem eos
qui nimis sollicitantur de temporalibus modice fidei
quod ex defectu fidei preedit talis sollicitudo super-
flua [nolite ergo solliciti esse dicentes: quod manu-
ducabimur aut quod bibemus] hoc pertinet ad ali-
mentum [aut quod operiemur] hoc pertinet ad vesti-
mentum [hec enim omnia gerent inquit] Sor. quia
infideles sunt et de eternorum promissione non
confidunt. 2y. gentiles dinam pudentiam circa ac-
tus humanos negant [scilicet enim pater vester celestis quod
his omnibus indiget] Sor. non est pater pius qui non
tribuit necessaria filiis qui non nouit indigentem
am: sed deus est pater vester: ergo seruientibus sibi
temporalia sufficiens ministrabit [quodrite ergo promissum]. s.
principium regni dei [deus qui dicitur] Mat. xij. Sal-
gebunt iusti sicut sol in regno patris mei. Quis
hoc regnum non desiderat ubi omnes erunt reges
et regine: ergo frequenter et diligenter hoc regnum est

querendū [et iusticia ei] qz iusti impetū
viuent et apud dñm ē merces eoz **Sap. v.**
[et hec oia] . s. spalia [adijcient vob] **An.**
depō. lūij. **Facta cogitatū tuū in dño. et ipe**
te enutriet. Item in ps. xxxvj. Nunq̄ vidi

iustum derelictum

Circa hoc p̄sens

euang. vbi dicit. **Pri**

mū querite regnū

dei et iusticia eius.

Notandū qz p̄tōr

querit regnū dei n̄

p̄mo sed vltimo. scz

in morte: qm̄ enim

p̄tōr nō pōt p̄l^o vi-

uere vel qm̄ credit

mortē sibi iminere

tunc querit regnū

dei et accipit exem-

p̄lū a latrone in cru-

ces: sed nō a Iohā-

ne baptista: qz a cu-

nabulis q̄sūt reg^m

dei. **Similit^r sancti^o**

Nicolaus ep̄s qui

quarta et sexta feria

semel fugebat vbe-

ra. **Similit^r dñi^o**

pater n̄r a puericia

sua dño n̄rō seruire

studuit: et sic d alijs

plurib^o scrijs. **Con-**

tra quos nota exē-

plum de q̄nqz d̄gi-

nib^o fatuis que pes-

tierunt oleū in me-

dia nocte i vasis su-

is. ad ē. i vicinitate

mortis et n̄ obtinuerūt

sic lāpadē eaz sē ex-

tingēte et ipse exclusē

sē a reg^m celoz. **Quā**

Aug. Legi et p̄legi

sacrā s̄pturaz et nō

inueni i q̄nqz millib^o

annoz saluatū in fine nisi solum latronem.

Unde etiā Alb. mag. Karū est qz aliq̄s ex

amore in fine vite sue vere peniteat. **Item**

p̄tōr querit regnū dei sed non iusticia eius

Om̄is enim homo vult esse beatus: quia

vt dicit **Boe. de psola. philo.** Mentibus
hominū naturaliter summi boni cupido in-
serta est: sed opera beatitudinis non curat
facere. **Tota die peccator fabricat sibi domū**
in inferno: et intendit post hanc vitam quie-
scere et habitare in
celo.

Postilla.

Ibat Iesus
in ciuitatez
q̄ vocat na-
yīm **Luce. vij.** Hoc
miraculū fecit dñs
Iesus āno ei^o. xxxij
xiiij. kalen. **Augus-**
sti. dñica. lūa. xxij.
inditiōe. liij. Ante
hoc euāgē. sanauit
christus seruū **Len-**
turionis: qui acces-
sit ad Iesum rogās
eum et dicens: Dñe
puer meus iacet in
domo paralyticus
et male torquet. **Et**
ait illi Iesus: Ego
veniaz et curabo eū
Et respondēs Len-
turio ait: Dñe non
sum dignus vt in-
tres sub tectum me-
um: sed tñ dic ver-
bo et sanabitur puer
meus. **Et dixit Ie-**
sus Lēturioni. Na-
de et sicut credidisti
fiat tibi: et sanatus ē
puer ex illa hora: et
factus est deinceps
Ibat Iesus in ci-
uitatem que vocat
nayīm **Nayīm ē ci-**
uitas parua in gali-
lea prope montem
thabor que distat a

cabim^o aut qd bibem^o aut q opie
mur. **Hec enī oia gētes inquirūt.**
Scit enī p̄r v̄r qz his oib^o indige-
tis. Querite ḡ primū regnū dei
et iusticia ei^o: et hec oia adijcient
vobis.

Dominica. XVI. post octauas
penthecostes. Euāg. Lu. VII.

In illo tem-
pore. **Ibat Iesus in ciui-**
tatem q̄ vocat nayīm: et ibāt cum
eo discipuli ei^o et turba copiosa.

hierusalem ad duas dietas [et ibāt cū eo di-
scipuli eius et turba copiosa] **Ly.** turba mlt̄
ta cū dño turba multa cū vidua: hoc factum
est vt euidentius esset miraculum coram
multis factum: vt viso miraculo mlti fierēt
b 2

laudatores dei et testes [et cum appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebatur] scilicet ad sepeliendum [filius vnicus matris sue: et hec erat vidua] **Ly.** antiquus loca sepulture erant extra ciuitatem: ne ex cadaueribus inficerentur habitatores ciuitatis:

[quā cum vidisset Iesus misericordia motus super eam] tū quia erat vidua: tū quia non habebat alium filiū a quo posset in senectute sustentari [dixit illi: Noli flere] **q. d.** cito consolaberis [et accessit et tetigit loculum] **Ly.** i. feretrum ad hoc enī tetigit vt ostenderet corpus suū deitatis vnitum quod erat instrumentū deitatis etiam miraculis faciēdis [hi autē qui portabant steterunt: et ait: Adole-

lescens tibi dico] **Sor.** i. propria virtute impetro [surge] .i. a lecto mortis [et resedit qui erat mortuus] .i. prius: quia statim rediit vita per christū [et cepit loqui] **Ly.** vt manifeste appareret quod erat vere resuscitatus [et redidit illum matri sue] prius enī dederat illū ei in pceptiōe [accepit autē oēs timor] **Sor.** scz admiratiōis de tam mirabili suscitatiōe **Legit** in euāgelijis dñm tres mortuos suscitasse .i. puellam in domo: vt patet **Mar.** ix. adolescentē in porta vt habet in euāg. **hō.** dier. **Lazarū** in sepulchro: vt habet **Jo.** xj. [et magnificabant deū] .i. magnū predicabant: hoc est enī magnificare deū: d. ipso magna credere et dicere [dicentes: quia ppheta magnus surrexit in nobis] in lege et pphetis promissus [et quia deus visitauit plebē suā] **Ly.** mittēdo eis saluatōrē. **Circa** pñs euāgē. vbi dicit: Noli flere: queris vtrū de amici morte aliq̄s licite possit lugere. **Rñ.** q̄ sic s̄ moderate: sic **Martha** et **Maria** magdalena fleuerūt sup **Lazarū** fratrē suū defunctū quē postmodū xp̄us a morte suscitauit.

Scdo queris vtrū magis flendum sit pro morte aīe q̄ corporis? **Rñ.** fides q̄ sic: quia q̄to anima est nobilior corpore: tanto magis est dolendum de morte aīe q̄ de morte corporis. **Aug.** Maius est damnum de amissione vni-

anime q̄ mille corporum. **Ande** **Bern.** Totus mūdus p̄ciū vni aīe estimare nos pōt. **Sed** vt dicit **Aug.** Mirabilis miseria i hōibz apparet: q̄ cū moritur homo p̄m corp⁹ oēs amici pueniunt et plorant: sed cū moritur p̄m aīam nullus dolet null⁹ plorat: a corpore mortuo non recedūt donec sepulture tradatur: aīe x̄o mortue nullus assistit null⁹ curat eā ad vitam reducere: vtrūq̄ tot facerent amici p̄ aīa resuscitanda q̄t facerent si possent amicū mortuū ad vitam reuocare. **Tertio** queris quē debet nos consolari sup mortē pueroz et p̄sanguineoz? **Rñ.** q̄ ad hoc valēt q̄ncz p̄sideratiōes: quas fere oēs tangit. **b.** **Hiero.** in q̄dam eplā. **P̄cia** est p̄sideratio diuine volūtatis cui debemus nos in oībz p̄formare. **Ant.** **Bern.** in eplā ad **Lucil.** Placeat hōi quicquid deo placeat: in signū hui⁹ q̄t die oram⁹. **Fiat** voluntas tua si. in ce. et in ter. **Ham** credere debemus q̄ deus in meliori statu hōiem reuocari: si bonus est: ne malus fiat: si malus ne peior efficiat. **Scda** p̄sideratio est diuine cōp̄tatiōis: q̄ licitū est vnicuiq̄ quod suū est repetere: deus enī habet ius et p̄tatem repetendi pueros et p̄sanguineos tuos: q̄ ipsi sunt. **Ant.** p̄s. Ipse fecit nos et nō ipsi nos. **Insuper** tenemur deo soluere debitū: mortis: q̄ oēs sum⁹ ad mortem ascripti: vt patet **Gen.** ij. Quacūq̄ die comederis ex eo: morte morieris. **Ant.** **Heb.** ix. Statutū est hōibz semel mori. **Tertia** p̄sideratio ē diuine dispositionis q̄ nouit q̄d iū expedit hōi b̄ viue-

re et quoniam mori. **Uñ Aug.** in li. solilo. De salute corporis mei quod diu mihi sit utile nescio: tibi dñe hoc committo: sic etiā. **b. Martinus** fecit dicens: Dñe si adhuc populo tuo sum ne cessari? nō recuso laborē: fiat voluntas tua.

O hō attende diligēte quō tot? mōs plen? est tribulatio nibus et miserijs et hoc patet qz nūc frigus nūc est? fames et sitis san? et infirmus: let? et tristis: risus et flet? dñes et paup? viu? et mortuus viz **Job. xliij.** Nunq̃ in eodē statu pmanet. Item **Job. xliij.** Hō nat? de muliere bre. vi. tem. repl. mul. mi. **Uñ** refert solin? de barbaris: qz qñ pueri nascunt tunc magnū plāctū faciūt: et qñ moriunt magnū festum. Et beatus **Hiero.** refert de q̃dam terra vbi vxores cū maritis sepeliunt eligētes potius mori q̃ i miseria viuere. **Quarta** p̃sideratio ē inutilitatis et vānitatis: qz luce? et tristitia vānitatis hōies in corpore et aīa: fm illō

Ecc̃l. xxx. Multos occidit tristitia et nō est utilitas in ea. **Unde** **Prover. xxv.** Sicut tine vestimēto vmis ligno: ita tristitia nocet cordi. **Etiā** nocet aīe defuncte: qz tales pp̃ nimia tristitiam erūt indeuoti et indispositi ad orandū et suffragandū aīab?: et sic anime puerorū et sanguineorū retardant. **Exēplū** d hoc quere in p̃mptuario exēploꝝ discipuli. **p. xcvij.** **Quinta** p̃sideratio ē future resurrectionis: in q̃ lete ad vitā reducet q̃ hic deplāgit. **Uñ. j. Thessal. iij.** Nolum? vos ignorare d dormientib?: vt nō p̃triste

mini sicut ceteri qui spem non habēt. **Uñ** q̃libet xp̃ian? credere debet resurrectione: et si hic tibi char? et fidelis fuit: millesies tibi charior erit in celo: et si hic tibi vtilis fuit: millesies tibi vtilior erit in celo: qz omia

merita tecum p̃dit uidet. **Uñ Ansel.** **Anusq̃s** tm gaudet de alteri? meritis q̃m d suo pp̃rio **Postilla.**

E am intra ret Iesus i domū cui? dam p̃ncipis **Luce xliij.** **Mar. xij.** Hoc signū et hanc phariseorū increpatione fecit dñs Iesus anno ei? **xxxij.** sabbato v. nonas **Octobris** luna. **xliij.** indictione v. **Uñ** initū illius euāg. scribit. **s. Lucas** in p̃ce. c. qz quidā dixit ad Iesum. Dñe si pauci sunt q̃ saluant? Ipe autē dixit ad illos. **Contē** dite intrare p angustam portā: qz mlti dico vob querēt intrare et nō poterūt. **Cū** autē intrauerit p̃familias et claustrit ostiū: incipietis foris stare et pulsare ad ostiū dicētes:

Dñe ap̃i nob. Et rñdēs dicet vob. **Nescio** vos vñ sitis. **Tūc** incipiet dicere: **Māduca** uim? corā te et bibim? et i plateis nr̃is docuisti: et dicet vob: **Nescio** vos vñ sitis: discedis te a me oparij inlq̃tas: ibi erit fle. et stri. dē. **Et tūc** p̃modū sequit euāg. hō. **[Cū** intra ret Iesus in domū cuiusdā p̃ncipis phariseorum] **For.** in domo p̃ncipis phariseorū et aliorū aduersarioꝝ suorū comedit xps et hoc pp̃ eorū edificatiōz et pp̃ p̃fecte charitat̃ oñsione: q̃ est diligere iūmicos: viz **Lu. vj.** **Diligite** iūmicos ṽros et c. **[Sabbato mādu**

care panē] **Sor.** noīe panis vite necessaria designant. Intrauit autē ad comedendum non fercula voluptatis: sed panē necessitatis. **Ly.** Ite pnceps phariseorū inuitauit xpm maliciose et nō ex deuotiōe. Unde subditur

[et ipsi obseruabāt eum] **Ly.** attēdens tes si inter epulas aliqd diceret aut faceret vnde euz possent accusare. et ecce homo qdam hydropicus] **Ly.** hydropicus dicitur ab hydor qd est aqua: qz hydropicus habet aquam inter carnes et cutem: et hoc est pprium hydropici qd qtoplus bibit tāto pl' sitit. erat ante illū] **Cirillus** dicit qd ille nō petiuit a xpo sanari timore phariseorū et iudeorum: sed solū se ostēdebat vt xps vidēs eum eius misereret. et respondēs iesus dixit ad legispositos et phariseos] **Ly.** nō respōdit ipsis ad xba: qz questio nō pponēbat s; ad corrigat: dēseorū respōdit. Unde Beda.

Per hoc ostēdit se verū deū qd sol' nouit corda hominū [si licet sabbato curare] **Sor.** si licet opa pietatis et misericordie facere sine sabbati violatiōe: cuiusmodi opus est infirmū curare. [at illi tacuerunt] **Beda:** merito tacent qd ptra se dictūz quicqd dixerint vidēt si enī licet sabbato curare cur ipsum obseruant: si nō licet cur pecora curāt [ipse vero apphensum sanauit eū] **Ly.** qz per impositionē manū ipsum curauit: et postmodū manū retraxit [ac dimisit] .s. abire corpaliē sanātū. et respondēs ad illos dixit: cui' vestrū asin' aut bos in puteū cadet et nō cōtinuo extrahet illum die sabbati] **Sor.** q. d.

Si sabbatū nō frangit' subueniēdo pecoribus: qdromin' frāgo ipsum subueniēdo hominib' [et non poterant ad hec rīdere illi] **Ly.** tanq' pfusi euidēti rōne. Sed notādūz qd magna fuit phariseorū malicia: qz pl' curabāt de aialib' qd de hoib' sic et mul-

ti plebani et prelati maiorē curā hnt de rebus tpalib' qd de aialib'. **Ant. Chrys.** Cadit asina et ē qui subleuet: perit aīa: nō est qui recogitet. [Dicebat autē ad inuitatos parabolā istā] **Ly.** pfutando eos de supbia et ambitione idebita. [intendens quō pmos accubit' eligerēt:] **Sor.** i. quō de pmissis accubitis obtinēdis laborarēt. [cum inuitatus fueris ad nuptias] **Ciril.** ad nuptias celestes de quibus dicit Apo. i. Beati qd ad cenā agni nuptiarū vocati sunt [nō discūbas i pmo loco] **Ille** in pmo loco discūbit qui se in corde pferat alijs sicut phariseus qd dixit: Non

sum sicut ceteri hominū. **Sor.** dignitates seu glaturā indebite ambiēdo sicut lucifer. **Ant. Esa. xliij.** Ero similis altissimo [ne forte honoratior te sit inuitat' ab eo: et veniēs is qd te et illū vocauit dicat tibi: da huic locū] **Et tūc incipias cū rubore nouissimū locū tenere: sed cū vocat' fueris ad nuptias vade et recūbe in nouissimo loco] .s. minorē te alijs reputādo: sicut aplos fecit qd dixit: Ego sum mīn' aplos [vt cum venerit qui te inuitauit dicat tibi: Amice ascende superius] scilicet in p'senti per gratiam et in futuro per gloriā [et tūc erit tibi gloria coram simul discumbentib'] .id ē**

In eadem bñtudine quiescentib⁹ (qz oīs q se exaltat) scz supbiēdo [humiliabit] neces-
sario hic vel in futuro. **Un** Prouerb. xx.
Supbum sequit̃ humilitas [et q se humili-
at] volūtariē ex corde [exaltabit] hic vel in
futuro: sicut ostēdit

btus Greg. qdrupli
ei exemplo dicens:
Pupilla oculi qto
est nigrior: tāto luci-
dior: candela qto
magis inclināt: tāto
maiori luce pfundi-
tur: arbor qto pfu-
dius radicāt: tāto
alti⁹ crescit: aq qto
magis descendit de-
orsum: tāto magis
ascendit sursum: sic
homo qtomagis vi-
lescit sibi et inclināt
p humilitatē: tāto
magis lumie grē et
glorie replet: et qn-
to magis descendit
humiliādo se: tāto
magis ascēdit ad de-
um.

Un circa p-
sens euāg. vbi dici-
tur: Et ipsi observa-
bant eū. Querit h-
an xps debuit tene-
re vitā solitariā aut
socialem? Respon-
deo qz p̃siderato si-
ne ad quē venerat:
tunc magis decuit
eū tenere vitā socia-
lem q̃ solitariā: ve-
nerat enim p̃mo ad
ostendendū se verū
deū et hoīem: quod

oportebat operib⁹ approbare: et sic vitāz so-
cialem tenere. Secundo venerat ad nos ins-
formandū morib⁹ et exemplis que non po-
tuisset solitarie semper stando: quare decuit
it eum vitam socialem tenere. Tertio vene-
rat ad liberandū nos tam ab infirmitatib⁹
corpali⁹ q̃ spūali⁹: quare decuit eum ta-
lem vitam tenere vt se domesticū hoīb⁹ ostē-

dendo eos attraheret ad bonū xpo exēplo
et p̃sideratiōe. Et sic eū fecisse ostēdūt euā-
geliste dicētes: Et ibat de ciuitate in ciuita-
tem et in castella et in villas: et d iudea in gali-
leam et ecōuerso. et multū laborabat p̃dicā-

do: infirmos sanā⁹:
et miracula faciē⁹ vt
daret poster⁹ intelli-
gere se talē vitā ele-
gisse q̃ essz nob ma-
gis vtilis et melior
et vtilior et tutior:
qz frat q̃ iuuat a frē
est vt ciuitas muni-
ta et firma. Et ve ho-
mini soli: qz si cecid-
erit nō habet sub-
leuantē se.

Postilla.
Pharisei audiē-
tes q. Matb. xxiij.
Mar. xij. Lu. x.
Hāc disputatiōz cū
phariseis fecit dñs
iesus āno ei⁹. 33. xj.
kal. apl. fe. iij. lūa
xij. idi. vj. Ly. pro
itellectu illi⁹ euāg.
notādū qz in iudeis
os qdā erat q̃ voca-
bant saducei: q̃ recu-
piebant tñ qnq li-
bros moysi et dice-
bāt aīam hoīs esse
mortalē: et p̃ p̃seqñs
negabāt resurrectiō-
nē corporis. Et isti
saducei acceſſerūt ad
iesu: et interrogauē-
rūt eū dicētes Tu.
xxij. moyses dicit:

Si q̃s mortu⁹ fue-
rit nō hñs filiū ducat frat vroz ei⁹: vt susci-
tet semē fr̃is sui. Et at apd nos. vij. fr̃es
et p̃m⁹ vroz ducta dñct⁹ ē et n hñs semē re-
liq vroz fr̃i suo. Silt sc̃bz et terti⁹ vsqz ad
vij. Nouissime at oīuz mulier dñcta ē. In
resurrectiōe q̃ cui⁹ erit d̃ septē vroz: oēs enī
habuerūt eā? Sc̃ptuz ē Deut. xxv. Qñ ha-
bitauerint fr̃es silt et vn⁹ ex eis absqz liberis
b 4

inuītavit dicat tibi: Amice ascen-
de supi⁹: tūc erit tibi glia corā si-
mul discūbentib⁹. Et oīs q se ex-
altat humiliabit: et qui se humili-
at exaltabitur.

**Domínica. XVIII. p⁹ octauas
penthecostes. Euā. Mat. XXII.**

In illo tem-
pore. Pharisei audiētes
qz iesus silētiū iposuisset saduceis

mortu⁹ fuerit vxor defuncti nō nubet alteri s³
accipiet eā frater ei⁹ et suscitabit semē fr̄is sui
Et p̄mogenitū ex ea filiū noīe illi⁹ appella
bit: vt nō deleat nomē eius ex israel. Cū au
tem noluerit accipere vxorē fratris sui q̄ ei le

ge debet: p̄get mu
lier ad portā ciuita
tis: et inēpellabit ma
iores natū dicetq³:
Non vult frater vi
ri mei suscitare semē
fratris sui in israel:
nec me in iugium
sumere. Statimq³
accersiri eū facient
et inērogabūt: si re
sponderit: nolo eaz
accipere vxorē: acce
dat mulier ad eum
coram seniorib⁹: et
tollet calciamentū
d̄ pede ei⁹: spuetq³
in faciē illius et di
cet: Sic fiet hoī q̄
nō edificat domū
fr̄is sui: et vocabit
nomē illius in isra
el dom⁹ d̄iscalciati
R̄ndens aut̄ iesus
ait illis. Errat⁹ ne
scientes scriptural

neq³ virtutem dei. In resurrectione enī neq³
nubent. **Ly.** i. viri n̄ accipiūt vxores: neq³
nubent. i. mulieres non accipient a viris:
sed sunt sicut angeli dei. s. incorruptibiles
imortales. **Sor.** In hoc seculo morimur er
go nascimur: sed in futura vita nullus mo
ritur: ergo nullus nascit⁹: ideo post resurre
ctionē generalem hoīes non nubent neq³
nubent. Et audiētes turbe mirabant⁹ in do
ctrina eius. s. q̄ ita prudēt r̄nderet. Tūc
statim sequit⁹ euāg. hōdier. [Pharisei au
tem audiētes q̄ iesus silentiū imposuisset
saduceis] **Ly.** Licet pharisei p̄trarij eēnt
saduceis in opinione de aīe immortalitate et
de mortuor⁹ resurrectione: tamē pueniebāt
cum eis in christi p̄secutiōe. Et ideo audiē
tes q̄ silentiū imposuisset eis [puenerūt in
vnū] **Ly.** ad inuadendū christū et venerūt
ad ipsum in mag⁹ multitudine ad mag⁹ ieu

terrendū [et inērogauit eū vn⁹ ex eis legis
doctor. **Ly.** Iō vn⁹: vt si p̄fus⁹ esset solus
videret⁹ p̄fundū: si aut̄ vinceret: oēs videret⁹
p̄ ipm̄ vicisse s̄m q̄ dicit **Chryf.** [tempr̄as
eū]. s. cape in sermōe

tū magnū in lege]
Cū **Chryf.** Magi
strū vocat eū non
vult eē discipulus:
[ait illi iesus. Dil
ges dñm deum tuū
ex toto corde tuo:
fido. ex toto corde
vt oēs cogitatiōes
in deū reflectas.] et
tota aīa [vt oēs af
fectiōes i deū puer
tas] et in tota mēte
tua] vt omēs q̄ nos
senius x̄po vacent.
Cū **Bern.** toto cor
de. i. sapient⁹: tota
aīa. i. dulciter: tota
mēte. i. fortit⁹ [hoc
est maxi^m et p̄mum
mādatū]. s. i d̄igni
tate: q̄ charitastie
maior et dignior oī
bus x̄tutib⁹ [Se
cundū autēz s̄le est
huic. Diliges p̄xi

puenerunt in vnū: et interrogauit
eum vnus ex eis legis doctor tem
ptans eū. **Magister:** qd̄ est māda
tum magnū in lege? ait illi iesus
Diliges dñm deū tuū ex toto cor
de tuo: et in tota aīa tua: et in tota
mente tua. Hoc enī est maximū et
p̄mū mādatū. Secūdū autē s̄le
est huic. Diliges p̄ximū tuū sicut
teipsum. In his duob⁹ mādatis
vniūsa lex pendet et p̄phete. **Lō**
gregat⁹ aut̄ phariseis inērogauit
eos iesus dicens: Quid vob̄ vide
tur de x̄po cui⁹ filius est? Dicūt ei
Dauid: ait illis. Quō ḡ dauid in
spū vocat eū dñm dicens? Dixit do
min⁹ dño meo: sede a dextr⁹ meis
Donec ponaz inimicos tuos: sca

mū tu. s. teip⁹.] **Ly.** i. in eādē b̄titudine
ad quā diligit te [in his duob⁹ māda. vni.
lex pen. et p̄ph. **Ly.** q̄ oīa p̄cepta ordinā
tur ad dilectionē dei et p̄ximi: q̄ tria p̄ce
pta p̄me tabule p̄tinet ad dilectionē dei: et
p̄cepta sc̄de tabule p̄tinet ad dilectionē p̄
ximi. Cū **Chryf.** Nō pōt hoīem odire qui
deū amat: nec pōt deū amare q̄ hoīez odit.
Mag⁹ in. ij. dis. xxvij. Qui deū diligit nō
pōt eū p̄tinere quē de⁹ p̄cipit diligit: et q̄ di
ligit p̄ximū qd̄ in eo diligit nisi deū: igitur
Na rē. [gregat⁹ aut̄ phariseis] **Sor.** s. qui
ad temprādū venerāt [inērogauit eos iesus
dicens. Quid vob̄ videt⁹ d̄ x̄po]. i. d̄ messya
i lege p̄missō [cui⁹ fili⁹ ē? Dicūt ei dauid]
sicut d̄ i p̄s. cxxxj. De fructu vētris tui po
su. se. tu. [ait illis. Quō ḡ dauid i spū]. i.
spūserō in sp̄rat⁹ [vocat eū dñz dicens] i p̄s
cix. [Dixit dñs do. m.]. i. filio suo [sede a

de xtris meis. i. in equalitate mea fin q' de
vel in potiorib' bonis p' oib' creaturis. **Do**
nec ponā inimicos tuos sca. pe. tuo. **2y.**
istud cōplebit in iudicio qm oia pfecte subij
cient iesu xpo. **Si autē dauid vocat eū dñz su**
um: quō fili' ei' ē?

Sor. est enī xps fili
us dauid et etiā dñs
dauid. **Fili' dauid**
fuit fm carnē: et dñs
dauid fm deitatez.

Et sic restat q' xps
est de' et hō (et nō

potuit ei rñdere ver
bū). **Hō** imerito cū

seruo xpi. s. scō ste
phano disputatib'

iudeis et phariseis nō

poterāt rñstere nec

dicere spūs q' in eo

loq'bat: mltō min'

xpo q' est fons sapie

et grē. **Nec ausus**

fuit q'sq' ex illa die

eū ampli' inēroga

re. **ppē** timorē filis

phariseis. **Quā** die

ro. **Cō**futari sermo

nib' ultra nō inēro

gant. **Ex** his oñdit

q' nō ex dñsderio dī

scendit: s' ex malicia

temptadi eū inēro

gabāt. **Circa** pre

sens euāg. vbi dicit

tur: **Diligēs** pri

tu. si. teip. dīc. **Hu**

ō pra. q' ordo car l

tar' ē vt de' sup oia

diligat. 2ª aīa ppa

tertio aīa pimi

et mag' q' vita pro

pra. **Quā** d' querit vtrū mori p salute pri

mi sit de necessitate salutis: **Rñ.** **Dug.** d' pra

bellū pedū tuor. **Si** g' dauid vo
cat eū dñz: quō fili' ei' ē? **Et** nō
poterat ei rñdere xbu: nec ausus
fuit quisq' ex illa die eum ampli'
interrogare.

Dominica. XIX. post octauas
penthecostes. **Euāg. Mat. IX.**

In illo tem
pore. **Ascendēs** iesus i na
uiculam transiit et venit in

ctius qd vn' alteri possit facere. s. mori pro
ipso. **Quā** Jo. xv. Maiorē charitatez nemo
h'z q' vt aīaz suā ponat quis p amic' suis.
Quā **Aug.** Perfecta ista charitas ē vt pat'
sit q's mori p frīb' suis. **Postilla.**

Ascendēs iesus
i nauī. **Mat.**
ix. Lu. v. **Hoc** sig^m
fecit dñs iesus āno
ei'. xxxj. xij. kal. se
ptē. fe. v. lūa. xliij
inditiōe. liij. **Quā** in
itiū illi' euāg. fert'
bit. s. **Mat.** q' xpo
veniēte i regionem
geraseno'z occurrit
et hō hñs mltos spī
rit' imūdos. **Qui**
sepi' ppedib' et ca
nis vici' dirupit ca
tenas et ppedes cōs
minuit: et nō potuit
it eū domare. **Et** sp
nocte ac die i monu
mēt' et mōtib' erat
clamās et pcedēs se
lapidib'. **Adēs** at
iesū a lōge: cucurrit
et adorauit euz. **Et**
inērogabat eū iesus
Qd tibi nomē ē? **Et**
dixit. **Regio** mibi
nomē ē: q' mlti su
mus. **Erat** ibi circa
mōtē grex porcorū
magn' pascē i agr'
et dep' cabāt eū spūs
dicētes: **Si** et i' nos
hinc mitte nos i por
cos vt itroeam' in
eos. **Et** pcessit eis
iesus statim: et exētes

spūs imūdi introiēnt in porcos. **Et** magno
impetu grex precipitat' est in mare ad duo
milia porcorum: et suffocati sunt in mari.
Pastores at fugiēnt et nūciauēnt i ciuitatē
et i agros. **Et** egressi sūt videre qd eēt facti.
Et vidēt eū q' a demōio vexabāt sedētē ve
stitū et sane mēt' et rogabāt iēsū vt trāsiret a
finib' eor. **Et** ascēdēs iesus i nauiculam

Ly. ut p nauigiū d terra gerasenoy rediret
in galileā vñ illuc venerat. Et venit i ciuita
tē suā. .i. capharnaū q̄ fuit metropol gal
lee. Et dicit ciuitas sua qz frequenter ibi habita
bat. Et in pñ^o p̄dicatiōis sue multa miracu

la ibi fecit: sic et beth
leem fuit sua: qz in
ea nasci elegit: et eti
am nazareth sua: qz
in ea annūciat^o ē et
nutrit^o fuit. Et ecce
offerebāt ei palyti
cū. **Mod^o** aut offe
rēdi describit. **Mar**
ci. ij. qz nō poten
tes intrare ad xp̄i p̄
sentia p̄p̄ turbam
circūstantē de tecto
dom^o submiserūt eū
in lecto: et hoc fuit
magnū signū fidei
ipsoy: p̄p̄ qd seq̄e
vidēs aut iesus fidē
illoy. **Ly.** .i. paly
tici et offerētū. **Ait**
palytico. **Cōfide** fi
li remittū tibi pec
cata tua. **Ly.** ad
modū boni medici q̄ p̄mo remouet causā
morbi: et tūc postmodū intēdit curationē: in
firmitas aut hec fuit inflicta palytico p̄p̄
p̄cātū: et ideo xps p̄mo remouet causā di
cens. **Remittū tibi p̄cātā tuā.** **Ad** maiores
p̄dictoy intelligentiā sciendū qz infirmitas
corpalis infligit alicui a deo multis de caus
is. **Primo** p̄p̄ p̄bationē patiētē: sicut i **Job**
et **Tobia** excecato. **Uñ** **Tob.** ij. **Hāc** tem
ptationē ideo p̄misit de^o euenire illi: vt po
steris darex exēplū patiētē ei^o. **Secūdo** p̄p̄
humiliationē alicui^o ne in supbiā eleuēt si
cut i **Paulo** aplo: vtz. ij. **Corinth.** xij. **Ne**
magnitudo reuelationū extollat me dat^o ē
mibi stimulus carnis mee angelus sathas
ne q̄ me colaphiset. **Tertio** ad gloriā dei
manifestandā sicut de ceco nato dicit **Job.** ix.
Neqz hic peccauit neqz parētes ei^o. .i. vt ce
cus nasceret s; vt manifestent opa dei i illo
Quarto infligit p̄p̄ p̄cā cōmissi purgatio
nē: sicut in **Maria** sorore **Moyse** murmurā
te p̄tra **Moyse**: q̄ fuit facta p̄p̄ hoc ad

tempus leprosa: et i palytico. isto d̄ q̄ fit mē
tio in euāg. hodie. **Quinto** p̄p̄ punitio
nē p̄cōy: sic q̄ de^o incipit p̄cōrem in hoc
mūdo punire vt in eternū puniat: sicut pa
tet in **Antiocho** in veteri testamēto: et etiā

in herode in nouo
testamēto: q̄s am
bos diuina vltio ta
li morbo p̄cussit vt
putresceret et visce
ra de ipsis fluerent
q̄ morte miserabili
mortui sunt: et in p̄
sentī incepit eoy in
fern^o et durabit in
p̄petuū. **Dier.** xvij.
Duplici p̄ritiōe cō
tere eos dñe. et ecce
q̄ dā de scribis. .i.
legisgītis. **Vocebat**
intra se. .i. cogitas
bāt: qz x̄bis hec ex
p̄mere nō audebāt
p̄p̄ pplm. **Hic blas**
phemiat. .i. qd dñe
ē sibi usurpat. **Blas**
phemare ē creatu
re attribuire illud

qd est xp̄iū dei: dimittere aut p̄cā solt deo
p̄uenit. **Per** hoc igit q̄ xpo blasphemias
imponēbāt: qz p̄cā dimittebat patet qz ne
gabāt xpm esse deū dicētes ipm esse purum
hoiēm. et cū vidisset iesus cogitationē eoy
supple int̄s q̄s habebāt p̄tra eū et impo
nebāt sibi blasphemias. **Vixit** vt qd cogitat
mala in cordib^o v̄ris. et in hoc oñdit xps se
esse deū. **Uñ** **Chrys.** **Soli^o** dei ē cōgiscere
cogitationē hoīum. **Qd ē facili^o** dicere: di
mittū tibi p̄cātā tuā. .i. solo x̄bo efficere
vt dimittat tū pec. et. **An** dicere: surge et am
bula. .i. x̄bo efficere vt aliq̄s palytic^o sur
gat san^o et abulet. **Vt** ait sciatis. **Vos** phari
seis. **Qz** fili^o hoīs. .i. x̄gis. **H̄z** p̄cātē dimitte
di p̄cā in terra. **Ly.** vt de^o nō vt purus hō
tūc ait palytico: surge tolle lectū tuū: et va
de i domū tuā: q̄ statim surrexit. **Ad** ipm iesu
xp̄i. et abiit i domū suā. **Ly.** in sig^m p̄fecte
curatiōis. **vidētes** aut turbe. .i. miraculū fa
ctū in palytico. **timuerūt.** **Ly.** iponere blas
phemias. et glificauerūt deū q̄ dedit p̄cātē ta

lem. i. xpm q est x tus dei patris (hoib?) id est. ad salutē hominū. **C**ū circa pñs euāg. vbi dicit. **P**ermitte tibi peccata tua. **N**otandū q **H**ug. de pra. dicit q de? misericordie recipit peccata: de hoc habem? exē plū in multis. **H**am

Petrus cū iuramēto negavit christū et postea fleuit: et xps misericordie sibi indulget: et in gradum eum pñtū restituit vtz Jo. xxi. **P**asce oues meas. **J**ē maria magdalena cum multis fornicata ē: et postea accessit vere cunda et cū mag? cōtritiōe et fide ad xpm et saluata ē: vt patz Lu. vii. **F**ides tua saluā te fecit. **I**tem **P**aulus apłs pñs cutus ē ecclesiā dei et **S**tephanū iunior lapidare: et postea dixit: **D**ñe qd me vis facere **A**ct. ix. et postmodū factus est doctor gentium et lumē eccle. **J**ē latro in cruce antea multa latrocinia et scelera pñst: et postea dixit: **M**emēto mei dñ vñers i regnū tuū **L**u. xxiij. **E**t xps plus ei dedit q petiuit. **N**ō die inq? meū eris in paradiso. **C**harissimi imitemur istos et nō simus sicut iudas q de dei misericordia desperauit et laqueo se suspendit **M**at. xxvij. **I**n q deū graui? offendit q q xpm p triginta denarijs vendidit. **C**ū de hoc dicit in dec. **J**udas mag? peccauit despando q xpm tradendo. **x**xiij. q. liij. sed nō licet. **N**ō etiam si cut **L**ayn q ait: **M**aior ē iniquitas mea q vt veniā merear **S**en. v. **U**nde **B**ern. **M**entis **L**ayn: maior ē dei pietas q queuis inia

qras. **S**equit in euāg. **Q**uidā d scrib dixit intra se: blasphemā. **U**bi notandū q trib? modis blasphemā de? . **P**ri? dñ qd attribuit deo vel impcat ei qd sibi nō puenit: vt q sit malus iust? maledict? et c. **S**e

cūdo cum qd remo uet a deo qd ei puenit dicēdo: q nō sit qd misericors et iustus et cetera talia. **T**ertio cū qd sibi ip si attribuit qd est p priū dei. s. pctā dimittere et curare: et isto 3? mō dicebant isti q xps blasphemābat: qz qd erat pprium dei. s. pctā dimittere sibi attribuebat dñ. **D**imitte tūc? pctā tua.

Nec ille **P**ostil. **S**imile fa. ē re. **C**el. **M**at. xxiij. **L**u. xliij. **H**anc hysto. dixit dñs anno ei? . 33. xj. kal. apł se. liij. lūa. xij. indictione. vj. **A**n iūu il. euāg. scri. s. **M**at. in pce. c. q xps dixit pñcipib? sa. et senio. iudeo. **Q**uid vob vide? **N**ō qdā hēbat duos filios: et accedēs ad pñm dixit: **F**ili vade hodie i vineā meā. **N**ile aut rñdēs ait: **N**olo: postea pñia mo

tus abiit. **A**ccedēs aut ad alterū dixit fili. **E**t ille rñdēs ait: **E**o dñe: et nō iuit. **Q**uis ex duob? fecit voluntatē pñs? **D**icit ei pñ? **D**icit ill? iesus. **A**mē dico vob: q? publicani et meretrices pcedēt vos i reg? dei. **V**enit enī ad vos **J**ohs i via iusticie et nō credidistis ei et publicani et meretrices crediderūt ei vos aut vidētes nec pñiaz habuistis postea vt crederetis ei et c. **T**ūc p? modū seq? euange. ho. **[S**imile factū est reg? cel. **L**y. i. **S**at? es

timuerūt et glorificauerūt deū q dedit potestatē talem hoibus.

Dominica. XX. post octauas penthecostes. **E**uā. **M**at. XXII

In illo tempore. **L**oquebat iesus cū discipulis suis i parabolis dicēs: **S**imile factum est regnū celoz

eleſſe militantis [homini regi qui fecit nup-
tias filio ſuo] tunc enī deus pater fecit nu-
ptias filio ſuo quādo naturā humanam co-
pulauit diuine in vno ſupposito: que quidē
nuptie celebrare ſunt in vtero virginali: de

quo xps exiit tanq̃
ſponſus pcedēs d̃
thalamo ſuo [et mi-
ſit ſeruos] **Sor. i.**
pphetas pceden-
tes [vocare inuita-
tos] id eſt. iudeos
[ad nuptias] id ē
ad fidē incarnationis
chriſti pmiſſam in
patriarchis figura-
tine: in lege p̃dictā
in pphetis pronū-
ciatā [et nolebāt ve-
nire] **Ly.** credēdo
ſcripturis: quia no-
lebant verbis pro-
phetarum credere
et obedire [iterum
miſit alios ſeruos]
id eſt. apoſtolos q̃s
miſit in omnē ciui-
tatem et locum quo
ipſe venturus erat:
vt habetur **Lu. x.**

[dicens: dicite inui-
tatis: ecce prandium meū parauit] **Ly.** ſcili-
cet ſacramēta eccleſie et doctrinā fidei et ſa-
cre ſcripture ex quib⁹ reſcit anima: et potis-
ſime in ſacramēto eucharistię: in quo datur
nobis caro chriſti in cibum et ſanguis eius
in potum [tauri mei] id eſt. patres veteris
teſtamēti [et altilia] id eſt. patres noui teſ-
tamenti pinguedine charitat̃ ſaginati [oc-
ciſa ſunt et oīa parata] ſcilicet quicq̃d requi-
ritur ad ſalutem hominū locus cibus et ves-
teſ [venite ad nuptias] credēdo diſigēdo
operando [illi autem neglexerūt] quia nō
timuerūt dñm: qui enī timet deum nihil ne-
gligit. Unde hic querit: vtrum negligētia
ſit peccatū mortale? Reſpōdeo ſm **Tho.**
q̃ negligētia ſi puenit ex quadam remiſſio-
ne volūtatis vt non percipiant ea que de-
bent: et obmittāt que ſunt de neceſſitate ſa-
lutis ſiue ſit actus ſiue ſit circumſtantia erit

peccatum mortale: vel ſi voluntas ſit intan-
tum remiſſa vt totaliter a dei charitate de-
ficiat: talis etiā negligētia eſt peccatū mor-
tale: et hoc precipue quando ſequitur ex cō-
temptu: obmiſſio vero circa ea que nō ſunt

de neceſſitate ſalu-
tis ob defectū ſeruo-
ris non eſt mortale
ſed veniale peccatū
[et abierūt alius in
villam ſuam] id ē
ad laborem et occupa-
tionē corporālē cir-
ca terrenarū rerum
acq̃ſitionē [ali⁹ ad
negociationē ſuā]
per negociationem
intelligit nimia oc-
cupatio mental̃ cir-
ca tpalia impediēs
diuinā [reliqui dñm
tenuerūt ſeruos ei⁹]
et p̃tulia affectos
occiderunt] ſcilicet
poſt aſcēſionē chriſti
ſc̃i iudei flagellauerunt
apoſtolos oēs
ſimul: et poſtmodū
Stephanū lapida-
uerunt **Act. viij.** et
Jacobum fratrem

Johānis occiderūt **Act. xij.** [Rex autē cui⁹
audiſſet iratus eſt et miſſis exercitib⁹ ſuis]
Ly. ſ. exercitu romanorū ſub p̃ncipib⁹ **Al-**
to et **Veſpaſiano:** q̃ ex diuina ordinatiōe ve-
nerūt p̃tra hieruſalē. xliij. anno poſt xpi paſ-
ſionē [p̃didit homicidas illos] q̃ in vltio-
nē ſanguinis xpi et ſuorū diſcipulorū ab exer-
citu romanorū ſunt trucidati et captiuati
de iudeis vſq̃ ad decies centūz milia vt di-
cit **Joſephus** in lib. de iudaico bello [et ci-
uitatem illorum ſuccendit] quia nūc hieru-
ſalem ſuccenſa eſt et templū in ea [tunc autē
rex ſeruis ſuis] et ſequacib⁹ eorū p̃ diuinam
revelationē [nuptie quidē parate ſunt]
id eſt. ſacramētū incarnationis paratū eſt vt
na tuitatis p̃dicatio paſſio xpi et introit⁹ re-
gni aptus eſt per paſſionē xpi: q̃ ante clau-
ſus fuit [ſed qui inuitati fuerant] ſc̃i iudei
[non fuerūt digni] **Ly.** p̃pter ſuā incredū-

*negligētia
q̃ nō p̃uenit*

litate[m] **I**te ergo ad exitus viarū. i. ad gētes q̄ non erāt in via mādator̄ dei ⁊ sine lege viuentes ⁊ legem ignorātes: ad illas eī gentes iuerūt apli iudeis nolentib⁹ fidem xpianā recipere: sicut habet **Act. xliij.** dicētibus paulo ⁊ barnabā ad iudeos. **Nob**

oportebat p̄mo loq̄ vbum dei: sed qm̄ repellitis illud ⁊ i. dignos vos iudicatis eterne vite: ecce p̄uertimur ad gētes: sic enī precepit nob⁹ de⁹. **⁊ q̄cūq̄ inueneritis vocate ad nuptias** qz nullus volens fidez catholicam recipere pellēdus ē ⁊ egres si serui eius. i. de iudea **[in vias]**. i. in terras gentiliū **[gregauerūt oēs quoscūq̄ inuenerūt bonos ⁊ malos]** **⁊ y**ra: qz in ecclesia militante admixti sūt boni cum malis **[et implete sūt nuptie discubentū]** **⁊ y.** qz fides catholica diffusa est p̄ orbē vniuersum **[intrauit aut̄ rex vt videret discubētes]** **⁊ y.** intrat autē xps dñs **[primo specialit̄ in morte cuiuslibet hoīs. Secdo generalit̄ intrabit in iudicio futuro discernēdo merita ⁊ demerita cuiuslibz hominis ⁊ vidit ibi hoīem nō vestitum veste nuptiali]**. i. hōtes fidē sine charitate. Nam vestis nuptialis ē charitas: q̄ diuidit inē filios regni ⁊ p̄ditōis vt dicit **Augu.** **[⁊ ait illi: amice]** **⁊ y.** vocat̄ autē p̄tōr amic⁹ ppter naturā quā de⁹ creauit q̄ bona ē ⁊ que ad imaginē dei facta est **[quō huc intraſti]** id est. sacra ecclesie suscipiēdo fidē ecclesie p̄stēdo **[nō hñs vestē nuptialē]**. i. in charitate bona opa. **⁊ n̄ diero.** Vestis nuptialis sunt decēz precepta q̄ induunt in charitate dei ⁊ p̄ximi: **[⁊ ait ille obmutuit]** **⁊ y.** qz i extremo iudicio p̄pria arguēte p̄scia hō peccator p̄uincit ⁊ mut⁹ efficit **[tūc dixit rex mi**

fuerunt digni. **I**te ergo ad exit⁹ viarum ⁊ quoscūq̄ inueneritis vocate ad nuptias. **E**t egressi serui eius in vias p̄gregauerūt omēs quos inuenerūt: ⁊ bonos ⁊ malos et implete sunt nuptie discumbētium. **I**ntrauit autē rex vt videret discumbētes: ⁊ vidit ibi hominem non vestitū veste nuptiali: ⁊ ait illi. **A**mice: quomodo huc intraſti non habens vestem nuptialem? **A**t ille obmutuit. **T**unc dixit rex ministris. **L**igatis manibus ⁊ pedib⁹ eius mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. **M**ulti enī sunt vocati: pauci x̄o electi.

nistris] **⁊ y.** i. angelis executorib⁹ dñe sussticie **[ligas manib⁹ ⁊ pedib⁹]** **⁊ y.** qz post mortē nō pōt p̄tōr bonū opari nec ad salutem reuerti **[mittite eū in tenebras exteriores]** p̄tōr in hac vita ē in tenebris interiorib⁹ qz adhuc est in spe veniet in inferno autē erit in tenebris exteriorib⁹: qz erit extra ambitum diuine misericordie et sine oī spe eterne glorie. **⁊ n̄ beda.** **I**n inferno nulla ē redemptio: nec dolor mitigatio **[⁊ ibi erit fletus]** **Sor.** ex vehemētia ardoris **[⁊ stridor dentium]** ex vehemētia frigoris: vt **Job. xliij.** **T**ransibūt ab aq̄s niuiū in calorem nimium **[Multi enī sūt vocati]** **⁊ y.** ad fidem catholicā **[pauci vero electi]** ad gloriā **[Circā p̄ns euāg.** vbi d̄r. **S**ile est regnū celoz. **Hug.** d̄

pra. vi. i. ecclesia p̄ns: qz sicut de⁹ habitat in celis p̄ gliaz: ita habitat i p̄nti ecclesia i sacramento eucharistie: vt **Matth. xxviij.** **E**cce ego vobiscū sū oib⁹ dieb⁹ vsq̄ ad p̄sumationē seculi. **I**tē sicut i celo sunt q̄dam corpora mag⁹ ⁊ min⁹ clara: ⁊ vnū illuminat aliud. **E**t q̄dā sunt illuminantes ⁊ q̄dā illuminati: ⁊ q̄dā mag⁹ lucēt ⁊ q̄dā min⁹: vt **1. Cor. xij.** q̄ aut̄ docti fuerint fulgebūt q̄si splēdor firmamētū: ecce min⁹ lucētes. **E**t q̄ ad iusticiā erudiūt multos q̄si stelle i p̄petuas eternitates ecce mag⁹ lucētes. **S**equit̄: homi regi. **C**hris⁹ enī est ver⁹ rex ⁊ potēs rex in oib⁹ et oēs reges excedit: qz regnat i celo i mōdo et i inferno: ad **Philip. ij.** **D**onauit illi nomen qd̄ est su. om̄. no. vt in no. i. e. om̄. ge. flet. cele. ter. ⁊ infer. **I**n celo enī regit p̄ totalē ⁊ vniuersalē b̄oꝝ subiectionē: quia ei oēs sc̄i ⁊ angeli ad nutū obediūt: et i n̄ oib⁹ bus subiiciunt: qd̄ etiā q̄tidie petim⁹ i nob⁹

fieri dicentes: **F**iat voluntas tua sicut in ce. et
in ter. vtz **Mat. vi.** Regnat eni in celo p sue
glorie ostensionem et beatam visionem. qz ibi eius
maiestas et gloria demrat. **An** in ps. **De**
de nob facie tua et sal. eri. **An** fulge. **Dei**

facie si oēs in carce
re inferni inclusi vi
derent: nullā penā
nullū dolorem nul
lamq tristitiā senti
rent. **Itē** rex n^r **Je**
sus xp^{us} regnat in
mūdo p patientiam
et misericordiā: nāz
in mag^{is} patientia et
misericordia regnat
sup pctōres. **Pati**
enter expectat eos
vt puerant: et mise
ricordie recipit eos
si puerant vt patet
Esa. xxx. **P**ropte
rea expectat dñs vt
miseret n^ri. **An**
de etiam **Diere. ij.**
Tu autez fornicata
es cū amatorib^{us} m^{is}
tis tñ reuertere ad
me et ego suscipiam
te: sed multi miseri
pctōres patētiā et
misericordiā ei^{us} cō
temnūt et eo ipso ma
gis peccāt. **An** **Ec**
cles. viij. **Q**uā nō ci
to pferet cōtra ma
los sentētia filij hominū absq v^{llo} timore
ppetrāt mala. **Itē** sup iustos regnat in ma
gnificis gratijs spūaliē habitās in eis et ip
sos dirigēs et ptegēs et gubnās: ipsi enim
sunt templū dei spūale et spūscūs habitat ī
eis: vt d^r. **j. Corinth. iij.** **T**emplū dei scrī
est qd estis vos. **Ipsi** etiā sunt reg^m dei qui
p honore dei et ppriā salute q^uidie certant
ptra diabolū mūdū et ppriā carnē: et de ill^{is}
hostib^{us} triūphāt. **An** **Mat. xj.** **R**egnuz ce
loz vim patit et violēt. i. cū violētiā p^lian
tes rapiūt illud. **I**tem in inferno regnat p
iusticie executionē: quia effectū iusticie. scz
punitiōē et vindictā in damnatos ibi exer

cet vtz **Deut. xxxij.** **R**eddā vltionez ho
bus meis: vñ ex hoc sequit^r q in inferno co
gnosceret impij xp^m esse regē oīpotentē q^uis
noluerūt eū cōgicere regē misericordiē. **S**e
quit^r b: **L**igat^r māib^{us} et pedib^{us}. **A**bi notan

dū q pctōr stricūf
ligat^r q aīalia ligāt^r
Nā ligat^r ei^{us} memo
ria: ne recolat bñfi
cia dei: ligat^r volun
tas ne desideret ve
ra bona: ligatur cor
ne penas inferni et
mortē cogitet et ma
la q incurrit ī statu
pcti manēs: et silē
de oīb^{us} potētij^{us} aīe
interi^{us} et exteri^{us}: q
oēs fortit^r alligant^r:
et sicut pctōr fuit li
gat^r in culpa: sic di
gne erit ligatus in
pena. **P**ostilla.

Quā qdam re
gulus **Jo. iij.**
Mat. viij. Lu. vij.
Miraculū hoc fec
Ius āno ei^{us}. **xxxj.**
vj. kal. Nouēb. fe.
ij. luna. xix. inditio
ne. **v.** **An** intitū illi
us euāg. scri. **f. Jo.**
in eo. **c.** quō xp^s se
dens loqbat mulie
ri: p^o modū exierūt
samaritani d ciuita
te: et rogauerūt eū vt ibi maneret et māsūt ibi
p duos dies: et multi ex samaritanor^{um} ciuita
te crediderūt in eū dicētes: **Q**uā h est de sal
uator mūdi. **E**t p^o duos dies exiit inde et
abiit in galileā: ipse enī iesus testioniū p^{ro}bi
buit: qz p^{ro}phā in sua patria honore nō h^{ab}et
Cū g veniss^{et} in galileā: acceperūt eū galilei
cū oīa vidiss^{et} q fecerat hierosolymis ī die
festo. **V**enit g iesus iteruz in chana galilee
vbi fecit ex aq^a vinū. **E**t erat qdā regulus
Ly. nō accipit^r h regulus p paruo rege vt
videt nomē sonare: qz romani volētes fran
gere indeoz supbiā abstulerūt ab eis regiā
dignitatē reg^{is} iudeoz in q^uatuor tetrarchi

**Dominica. XXI. post octavas
penthecostes. Euang. Job. iij**

In illo tem
pore. Erat qdaz regulus
cui^{us} fili^{us} infirmabat^r capharnaū.

as diuidētes p̄cauere volētes eorū rebellio
nē vñ p̄ illo tpe null⁹ rex erat ī iudea. **D**r̄ g̃
iste regul⁹: qz erat official⁹ impator⁹ depu-
tat⁹ ad custodiā galilee: p̄p̄t qd̄ manebat ī
capharnaū que erat metropol⁹ illi⁹ terre: et

distat trib⁹ dies a
hierusalē. **N**otādū
qz sicut dicit **T**ho.
iste regul⁹ interfuit
miraclo facto ī nu-
ptijs qñ xps aquas
in vinū mutauit: qz
tūc credidit: s3 tam
xpi dñitatē nō pfe-
cte agnit: et ad hoc
innuēdū euāgelista
illud miracul⁹ re-
memorat dī. **V**enit
iterū iesus ī chana
galilee vbi vinū ex
aq̄ fecit: et erat qui-
dā regul⁹ cui⁹ fili⁹
infirmabatur caphar-
naū. **L**y. et licet es-
set gētil⁹ visis et au-
ditis miraculis xpi
sperauit ab eo sanī-
tatē impetrare filio
suo: iō sequit⁹ (b cū
audiss3) p̄ famam q̄
p̄currebat aduentū
ei⁹ in oēs regiones

galilee (qz iesus veniret a iudea ī galileaz:
abiit ad eum et rogauit eum) instanter et
humiliē flexis genib⁹: cōp̄lois mātib⁹: p̄fu-
sis lachrymis (vt descēderet) qz capharna-
um erat in vallesita respectu chana galilee
in q̄ erat xps et sanaret filiū ei⁹: incipiebat
enī mori. i. s3 vīcine mori: ī eo appebant
euidētē (dixit g̃ iesus ad eū: nisi s3 et p̄di-
gīa viderit⁹ nō credit⁹) nō enī rep̄hēdit eū
de petitiōe salut⁹ filij sui s3 de defectu fidei
qz nō credidit plene s3 semiplene: credidit
enī in xpo esse x̄tū. s. ad sanādū filiū s3 nō
credidit ī eo esse dñitatē p̄ quā est vbiqz: et
vbiqz pōt sanare. **N**ū fides fuit qñ petijt sa-
lutē: s3 defect⁹ fidei qñ req̄rebat p̄sentīā xpi
corpālē: ex q̄ p3 qz nō credidit xpm esse verū
deū: qz si credidiss3 qz de⁹ vbiqz p̄ns esset p̄
p̄ntiā maiestatis sue: nō dixiss3: descēde: s3 di-
xisset cū cēturiōe: dic verbo et sanabit puer

me⁹ (dixit aut ad eū regul⁹: dñe descēde p̄-
usqz moriat⁹ fili⁹ me⁹) **T**ho. **M**āifestat igitur
regul⁹ b̄ incredulitatē suā: rogat enī vt
descēdat p̄usqz fili⁹ ei⁹ moriat⁹: qñ xps poss3
sanare infirmū s3 nō suscitare defunctū. **L**y.

veruntū qz ex deu-
tōe repetit petitiō
nē suā dī. **D**ñe de-
scende: iō exaudiat
xps: vñ sequit⁹ (dīc
ei iesus: vade) let⁹
ī domū tuā) qz fili⁹
tuus viuit. i. p̄fe-
cte sanitati restitu-
tus ē dīanulis mor-
tis: qz incipiebat mo-
ri. **N**ū **C**hry⁹. xps
ad domū reguli ire
noluit s3 absens sa-
nauit filiū ei⁹: vt p̄
hoc mag⁹ declara-
ret dñitatē suā: et
sic regul⁹ illūaret
ad verā fidē (credi-
dit hō sermoni quē
dixit ei iesus: ibat)
Ly. qz fides req̄rit
ad obtinēdū del bñ
ficia (tā autē eo de-
scēdēte serui occur-
rerēt ei et nūciauerūt
dicētes: qz fili⁹ ei⁹

viueret). s. p̄gaudē⁹ ip̄i (interrogauit aut ho-
rā ab eis in q̄ meli⁹ habuerat) hoc fecit ad
certificatiōz miraculi resp̄cū sui et etiā vt ser-
ui astātes cōgicerēt x̄tū xpi et dixerēt ei:
qz heri hora septīa reliq̄t eū febr̄) vñ **C**hry-
so. **R**ep̄te dimisit eū febr̄ totalitē vt appa-
reret nō eē natural⁹ p̄ualescētia. **E**x hoc eti-
am famulosi p̄i reguli suscitauit ad fidē: qz
subito vidērūt eū p̄ualuisse qd̄ natura facere
nō pōt (cōgnit g̃ p̄r qz illa hora erat in q̄ di-
xit ei iesus: fili⁹ tuus viuit) **R**efers **X**buz
suū ad x̄bū xpi: et horā impant⁹ ad horā re-
cepte sanitatis (et credidit ip̄e et dom⁹ ei⁹ to-
ta) **L**y. ad hoc enī factū est illud miraculū
vt iste regulus gētil⁹ cū familia sua crederet
ī xpm. **T**ho. **X**ps non solum sanauit filiū re-
guli ab infirmitate: sed ip̄m regulū et totaz
eius familiam ab infidelitate: quia credidit
ipse et domus eius tota.

Postilla.
Simile est reg^m celoz homi regi rē.
 Mat. xviij. Disto. hui⁹ euāg. facta

est anno xpi . xxij .
 vj . kal . Septē . lu
 na . xij . feria . v . indi
 tiōe . v . **A**n initium il
 lius euāg . dixit pe
 trus ad iesuz : **D**ñe
 q̄tiēs peccabit i me
 frat^r me⁹ : ⁊ dimittā
 ei vsqz septies : **D**i
 xit illi iesus . **N**ō ol
 co tibi vsqz septies
 sed vsqz septuagies
 septies (ideo assi
 milatū est reg^m celo
 rū) **¶** **¶** . i . stat⁹ ec
 clesie militat^r [hoi
 regi] . i . xpo : qui est
 verus hō ⁊ ver⁹ de
 us rex reguz ⁊ dñs
 dñantiū [qui voluit
 rationē ponere euz
 seruis suis] . i . rōnē
 exigere de facti⁹ hu
 manis [⁊ cū cepisset
 rationē ponere ob
 latus ē ei vn⁹ q̄ de
 bebat ei decē milia
 talenta] **¶** **¶** . i . obli
 gar⁹ ad magnā pe
 nam ppter mltā pec
 cata [cū autē nō ha
 beret vn⁹ redderet]
¶ **¶** . i . cū virib⁹ sus
 cis satisfacere nō va
 leret : hō enī p se p̄t
 ruere : sed nō p se re
 surgere [iussit eum
 dñs ei⁹ venūdari]
¶ **¶** . i . q̄tū ad aīaz ⁊ vxorē
 rem] **¶** **¶** . i . q̄tū ad corp⁹
 ⁊ filios] **¶** **¶** . i . q̄tū ad
 opa [⁊ oīa q̄ habe
 bat] **¶** **¶** . i . q̄tū ad spalia [⁊ reddi]
¶ **¶** . i . hā ista oīa ve
 nundantē . i . p pccatū mortale auferunt [p̄ci
 dens autē seru⁹ ille rogabat eū di . **P**atien
 tiam habe in me] **¶** **¶** . i . oādo locū ⁊ tps peniten
 tie [⁊ oīa reddā tibi] p opa penitētie satisfā

ciendo iuxta posse [misertus autē dñs seruū
 illi⁹] qz misericors ⁊ miserator dñs [dimi
 sit eū] **¶** **¶** . i . liberū a captiuitate culpe [⁊ de
 bitū dimisit ei] **¶** **¶** . i .

Dominica . XXII . post octauas
 pentecostes . **E**uāg . **M**at . XVIII

In illo tem
 pore . **¶** **¶** . i . di . i . **S**imile ē
 regnū celoz hoi regi q̄ voluit ra
 tionē ponere cū seruis suis . **E**t cū
 cepisset rationē ponere : oblat⁹ est
 ei vnus q̄ debebat decē milia ta
 lenta . **C**um autē nō h̄ret unde red
 deret : iussit eū dñs ei⁹ venūdari
 et vxorē ei⁹ ⁊ filios ⁊ oīa q̄ habe
 bat ei reddi . **P**rocidens autē ser
 uus ille rogabat eum dicens : **P**a

vindictā [vidētes autē serui ei⁹] **¶** **¶** . i . inter
 li . i . angeli q̄ referūt ad deū gesta hoīm : vt
Apocal . xxiij . seru⁹ tuus sum ⁊ frat^r tuo
 rū [que fiebāt] oīa enī opa q̄ agim⁹ ⁊ suppli
 cia q̄ patimur vident^r p̄t̄ istati sunt valde]

Chyf . vide mise
 ricordia dei : pete
 rat dilationē ⁊ acce
 pit olum pccoz re
 missionē [egressus
 autē seru⁹ ille] . i . a
 facie dñi sui p̄ reci
 diuū pccatū [inuenit
 vnū de seruis sui
 is] **¶** **¶** . i . de hoib⁹
 q̄ sunt serui dei cui
 ipso [q̄ debebat ei
 centū denarios] . i .
 modicū eū offende
 bat qz offensa in ho
 minē modica ē res
 spectu offēse com
 misse in deum [⁊ te
 nēs suffocabat eū]
¶ **¶** . i . strāgulabat
 [dicens : Redde qd
 debes] **¶** **¶** . i . in quo
 ostēdit austeritas in
 repetēdo vindictā
 a pximo [⁊ p̄cidēs
 seru⁹ ei⁹] **¶** **¶** . i . **S**or . iō
 debuit misereri qz
 p̄cidit : ⁊ qz seruus
 eiusdē dei fuit [ro
 gavit eū dicens : **P**a
 tiennā habe i me ⁊
 oīa reddā tibi] **¶** **¶** . i .
 ra . q . d . **P**arat⁹ sū
 fm possibilitatē me
 am satisfacere tibi :
 [ille autē noluit : sed
 abiit ⁊ misit eum in
 carcerē donec red
 deret debitū] **¶** **¶** . i .
 in q̄ notat crudeli
 tas in mō repetēdi

de⁹ sicut est misericors sic ⁊ iust⁹: ⁊ econversio: rñ misericordie effect⁹ pl⁹ in nob relucet
q̃ iusticie: ⁊ iō qz de⁹ parit in se peccatib⁹
et misericordia ei⁹ a pgenie in pgentes: ⁊
qz effect⁹ misericordie mag⁹ relucet q̃ iusti

tientiā habet in me: et omnia reddā tibi. **M**iseret autem dominus serui illius dimisit eum: et debitum dimisit ei. **E**gressus autem serus ille inuenit unum de conseruis suis: qui debebat ei centum denarios: et tenens suffocabat eum dicens: **R**edde quod debes. **E**t precidens perserui eius rogabat eum dicens: **P**atiētiā habet in me: et omnia reddā tibi. **I**lle autem noluit sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet debitum. **C**onidentes autem perserui eius qui fiebant: pertristati sunt valde: et venerunt et narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant. **T**unc vocauit illum dominus suus et ait illi: **S**erue nequā omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. **N**ōne ergo oportuit te misereri perserui tui sicut et ego tui misertus sum: et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus quousque redderet uniuersum debitum. **S**ic et pater meus celestis faciet vobis: si nō remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris.

: z oia reddā ti
 nis serui illi⁹ di
 misit ei. **E**gres
 sūenit vnū d cō
 ebat ei cētuz de
 ffocabat euz di
 debes. **E**t pci
 ogabat eū dicēs
 nez oia reddā ti
 it s abūt z misit
 ec redderet debi
 serui ei⁹ q̄ fie
 valde: z venēf
 o suo oia q̄ facta
 uit illū dñs suus
 equā oē debitū
 gasti me. **N**ōne
 sereri pserui tui
 fert⁹ sum: z ira
 dit eū tortorib⁹
 niūsum debitū.
 f) faciet vob: si
 qsq̄ fratri suo
 is.

cio ⁊ iusticia amodo ⁊ vsq; in sempiternam
 Tertiu forz erit in purgatorio qd est forum
 mixtu: qz ibi erit iusticia q penaz infliget: et
 misericordia q glia dabit. ¶ In ps. lxxviii.
 Misericordia ⁊ veritas pcedet facie tua: ⁊
 ibi existēs dicere pōt illud ps. c. Misericor
 diam ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe: ⁊ duo hec
 audiui: qz ptas dei ē ⁊ tibi dñe misericordia
 qz tu reddes vnicuiq; iuxta opa sua ⁊c. ¶ Se
 quie. Donec redderet vniuersum debitū.
 Ubi notādū qz du' dicunt pctā redire. ¶ Pri

mo q nō redeant q̄tum ad maculā vel rea-
tum sed q̄tum ad ingritudinē: q̄ enī p̄ ac-
ceptā remissionē ad peccatū vadit. prauus
delinquit: quia ingrāt⁹ tāto bñficio existit:
et ita ingritudo peccatū recidiuāt aggruat

q̄ penā peccōz p̄re-
ritoz videt secū re-
ducere. **U**n̄ d̄ i de
cre. Iteratio culpe
inducit aggruatōz
pene. **ij. q. viij. bl q̄**
Scdō dicunt redi-
re q̄tū ad penā sub-
stantialē: sicut enīz
in celo ē vn⁹ denas-
rius. i. vna bñtudo
subalis: licet vnus
magis altero p̄cipi-
at. **U**n̄ de hoc dicit
ap̄lus: Sicut stella
differt a stella i cla-
ri. **zē. U**n̄ etiā m̄ḡ
sen. **li. iij. dñs. xlix.**
dicit: **E**lect⁹ ab ele-
cto differt in clarita-
te mētis z corpis.
Un̄ etiā **Joh. xliij.**
In domo p̄ris mei
mā. mul. sē **zē. Sic**
in inferno ē vna pe-
na subalis p̄ modū
dāni. i. carētia visi-
ontis dñe: alia per
modū sensus. i. ver-
mis z ignis: z vtra-
q̄ pena debet p̄ q̄
libet peccato mor-
tali. i. s̄z pl⁹ v̄l mi-
nus. **D**icūt q̄ penā
rediret: qz recidiuāt:
ti eadē pena debet genere: q̄ p̄i⁹ licz sit ma-
ior: sicut dicit. **b. Jaco. ij. c. Qui in vno of-
fendit facit est oīum re⁹.**

Postilla.
Abeutes pharisei inierūt p̄siliū **zē.**
Dat. xxiij. Mar. xij. Lu. xi. Hanc
histo. dixit dñs anno ei⁹. xxiiij. xj.
kal. apl. se. liij. luna. xij. indī. vj. Un̄ in iū-
illi⁹ euāg. scri. **s. Dat. in p̄ce. c. q̄ x̄ps loq̄-**
bat p̄ncipib⁹ iudeoz z phariseis parabolā
istam dicens: Nō p̄familtas plātauit vineā

et locauit eā agricol⁹. **C**ū autē t̄ps fructuū ap-
ppinq̄s: misit seruos suos ad agricolas vt
accipent fruct⁹ ei⁹. **E**t agricolē app̄bēs ser-
uis ei⁹ aliū ceciderūt aliū occiderūt aliū dō
lapidauerūt. **M**ouissime misit ad eos filius

Dominica. XXIII. post octa-
uas pentheco. **Euā. Mat. XXII**

In illo tem-
pore. **A**beutes pharisei
p̄siliū inierūt vt capent iesū in ser-
mone. **E**t mittūt ei⁹ discipulos su-
os cū herodianis dicentes: **A**g-
scimus qz verax es: z viā dei i ve-

suū dicens: **H**erebāt
forsitan filiū meum
Agricolē dō app̄-
bensum eū eiecerūt
extra vineāz z occi-
derūt. **E**t cū audis-
sent p̄ncipes sacra-
dotū parabolā istā co-
gnouerūt: qz d̄ ip̄s
diceret. **E**t q̄rentes
eū tenere timuerūt
turbas qz sicut p̄-
phetā eū hēbāt: et
relicto eol **A**beun-
tes pharisei. **I**nde
Chrys. ab ip̄o x̄po
p̄siliū inierūt vt ca-
perēt iesum i sermo-
ne. **Ly. qz nō pote-
rāt eū cape in mal-
ope. Et qz facili⁹ ca-
pit hō in v̄bis q̄ in
factis. Et mittūt ei⁹
discipulos suos. Ly.**
**rā: q̄n̄ boies sibi in-
cognitos s̄z estimā-
tionē eoz: vt coram
ip̄s audaci⁹ loq̄ret:
et laxaret linguam
ad aliqd̄ dicēdū vñ
posset capi i verbis
[cum herodianis].
Ly. isti herodian-
erant milites herodis
q̄ infecit iohā-
nē bap. z venerat ad diē festū in hierusalē:
qz ista q̄stio fuit facta feria. **liij. añ** passionē
x̄pi. **E**t d̄ herode legē q̄ ip̄e erat p̄tūc i hie-
rusalē in diē passionē x̄pi: qz venerat i hie-
rusalē p̄p̄ solēnitatē paschalē: sic q̄ milites
herodis missi sūt cū discipul⁹ phariseoz: vt
discipuli phariseoz possent eū cape i sermo-
ne: z milites herodis statim capent eū vt pu-
nirēt in corpore: sic q̄ patz q̄līe maliciose age-
bāt p̄tra eū sibi adulando vt facili⁹ inducer-**

rent eū ad dicēdū aliqd p̄tate cesar. [dicē
tes: **Magr scim⁹** qz verax es: et vīa dei i ve
ritate doces.] **Ly. f. i.** sana doctrina. [et nō ē

tibi cura d' aliq: nō
enī respic' psonam
hoim.] q. d. nō dimit
tis tiorē cuiuscūq;
hois etiā impatoris
dicere veritatē. [Dic
g nob: qd tibi vide
tur: l3 cēsuz dare ce
sari an nō?] Beda
i omel. p̄nt' euāgē.

Dissensio erat i po
pulo iudeoz: aliq
dicebāt illi cētū esse
iudeis qz sibi reco
gnoscerent h're ali
quē dñz i terr: l3 so
lū deū qui ē in celis

Idcirco nō esse lici
tū dare cēsū cesari q
dāt decias victimas
et oblatiōes deo ce
li: ecōtrario aut ali
asserēbāt qz erat da
re licitū tributū ro
manis: qz p defen
sione patrie et terre
militabāt: et ab ho
stib⁹ et latrōib⁹ de
fendebāt: et pacē in
ter hoies p̄seruabāt.
Hāc autem q̄stionē
maliciose propone
bāt xpo: cogitauerūt
enī intra se: aut res
pōdebit p nobis:
aut p cesare: aut oī
no tacebit: si rñde
bit p nob: nos nō de
bem⁹ soluere tribu
tū: tūc incurret iūdi
citiō cesari: et statim
militēs herodis ca
piēt eū vt puniāt: si
rñdebit p cesare qz

debem⁹ soluere tributū: tūc incurret iūdi
citiō nō p̄p̄li: si oīno tacebit: tūc dicem⁹ qz veritatē
timet dicere p̄p̄tiorē hūm. [cognita aut i
sus neqcia eoz dixit: qd me temptat hypocr

rite.] **Ly. q. d.** nō qrit⁹ veritatē addiscere s3
me vobis cape [osidite mibi nūmīna cen
sus]. i. nūmū q dāt p cēsū annuo ipatori [at

illi obtu. ei dena.]

Ly. qz iste nūm⁹ q
debebat p annuo cē
su a qlibet capita
neo domus valebat
decē nūmos vsuales
et iō vocabat dena
ri⁹ et erat argēte⁹. [et
ait ill' iesus: cui⁹ est
imago hec et sup̄scri
ptio?] **Ly. qz** ima
go cesari erat imp̄s
sa i illo et nō ei⁹ in
circūtu [dicūt ei: ce
sar.] **En̄** Diero. ty
berij sub q passus ē
dñs [tūc ait ill': red
dite q sūt cesa. ce.]

Sor. Sic tributū et
pecūias p q̄s p̄fite
mini vos de suble
ctos eē illi [et q sūt
dei deo]. i. decias
pmitias oblatiōes
atqz victimas: sic fecit
ipse xps q reddidit
tributa cesari p se et
p petros: et deo red
didit q dei p̄ris sūt
faciēs volūtātē ei⁹
us sp. **Ep̄stilla.**

In quēte iesu
ad tur. **Dar.**
ix. **Dar. v. Lu. g.**
Histo. h' euā. scā ē
āno xpi. 31. 4. yd⁹
nouē. se. 3. lu. 7. in
di. 4. **En̄** in iūdiū il
euā. scri. f. **Dar.** in
eo. c. qz disci. **Joh.**
bap. accesserūt ad ie
sū dī. qre nos et pha
risei ieiunam⁹ frēqn
ter: discipuli aut tui nō

ieiunāt: **Ait** illis ie.
dñu cū ill' ē sp̄sus lugere: vēlēt āt dies cuz
ab eis auferet sp̄sū et tūc ieiunabūt. **Tūc**
scq̄t euāg. ho. **I**n quēte iesu ad tur. ecce p̄n

In illo tem
pore. **Loq̄nte** iesu ad tur

ieiunāt: **Ait** illis ie.
dñu cū ill' ē sp̄sus lugere: vēlēt āt dies cuz
ab eis auferet sp̄sū et tūc ieiunabūt. **Tūc**
scq̄t euāg. ho. **I**n quēte iesu ad tur. ecce p̄n

ceps vn^o accessit **Ly.** q^uis at fuerit pnceps
iste n^{on} exp^{re}mit s^{ed} h^{ab}et **Mat. 5. 2. Lu. 8.** vbi d^{icit}
q^{uod} erat pnceps synagoge noie iair^{us}. Iudei
en^{im} habebat t^{em}p^lu^m vbi poterat of
ferre z imolare. s. in hierusal^e: s^{ed} i alijs ciui
tatib^{us} z villis ha
bebant loca de^{fi}ni
nata in q^{ui}b^{us} puenie
bat ppl^{us} ad oraduz
et ad audiendū x^pi
dei: z tractandū de
his q^{ui} p^{ro}nebant ad
cōmūⁿe vtilitatem
pplⁱ: z ille q^{ui} p^{ro}erat
cul^{us} aucte pgrega
tio fiebat dicebatur
pnceps synagoge:
et tal^{is} erat iste q^{ui} ac
cessit ad iesu^m z ad
orabat eū^m humil^{it}er
q^{uod} cecidit ad pedes
ei^{us}. s. faciedo sibi re

uerentia debita **[dicēs: Dñe filia mea mo
do defuncta ē: sed veni impone manū tuaz
sup eā z viuet.] Mar. v. d^{icit} q^{uod} dixit eā esse i
extremis Lu. viij. d^{icit} q^{uod} moriebat. Et hoc ē
verū q^{uod} p^{ro}cessit ab ea: sed anteq^{uam} venit
ad iesum mortua ē p^{ro}p^{ter} q^{uod} nūcij vene^{re}nt de
domo q^{ui} dixerūt: Noli vexare m^ul^{ie}m: q^{uod} de
functa ē filia tua: credēs q^{uod} x^ps nō posset
suscitare eā a mortuis lz posset eā sanare. z
surgēs iesus seq^uebat eū z discipuli ei^{us}. **Ly.**
p^{ro}gēs ad domū ei^{us}. p^{ro}p^{ter} fidei sue meritū **[et
ecce mulier q^{ui} sanguis fluxū patiebat duode
cim ānis] Lu. viij. d^{icit} q^{uod} i medicos erogā
uerat o^{mn}em subām suā nec ab illo potuit cu
rari.] accessit retro x^ps enī erat i turba ma
gna q^{ui} eū p^{ro}pe^{re}bat vt habet **Mar. v. 2.** iō
de facili nō potuit h^{ab}ere accessuz ad eū z teri
git simbrā vestimentⁱ ei^{us}. **Sor.** indignā se
reputabat t^{an}gere pedes dñi vel etiā pleni
tudine vestimentⁱ: habebat enī x^ps simbras
iuxta cōsuetudines iudeoz^{um} s^{ed} p^{ro}ceptū legis:
vtz **Ex. xv. [dicebat enī intra se].** s. firmē
credēdo **[si tetigero t^{em}p^lu^m vestimentū ei^{us} salua
ero].** s. ab hac infirmitate. **Ma^gs** fides mu
lierⁱ q^{ui} credidit tantā virtutē esse in vestim^{en}
tis x^pi q^{uod} a tactu sanaret^{ur}: q^{uod} p^{ro} medicos sana
ri nō poterat: p^{ro} q^{ui}b^{us} t^{em}p^lu^m expēdit q^{uod} depau
perata fuit: vt d^{icit} **Lu. viij. [at iesus puer******

sus z videns eā dixit: **Cōfide filia: fides tua
saluaz te fecit.] Sor.** Non dixit: ego sanau
te sed fides tua saluā te fecit: vt vitādā ostē
tationē doceat: z meritū fidei extollat. **[z sal
ua facta ē mulier ex illa hora.] z Amb.** vide

tur velle q^{uod} hec mu
lier erat martha vir
go soror beate **z. a
rie magdalene z sci
Lazari.** **[Notādū**
q^{uod} in via eūdo ad fi
liā pncipis archip
nagogi sanauit mu
lierē istā p^{ro} tactū ve
stis sue: vt sic p^{ro}u
ceps ille i fide sibi
daret. **[Et cū veni
set iesus i domū p
cipis z vidisset ibi
cines].** s. carnē iu
gubze canētes. **An
tiq^uo^{rum}** enim tales ad

exequias vocabant vt suo carnē alios p^{ro}
uocaret ad luctū z turbā tumultuantē. **[z
lachrymantē z euulantē dicebat: recedite]
nolite flere vt habet Lu. viij. p^{ro} hoc q^{uod} d^{icit}
Nolite flere: docz nos q^{uod} mortuos n^{ost}ros nō
debem^{us} ex^{ce}ssive de^{re}re: p^{ro}sertim cū fuerit
boni hoīes: q^{uod} licet mortant^{ur} m^ul^{ie}doz: viuunt
tamē deo: ip^{so}s enī nō amittū^{nt} sed p^{ro}mitti
mus: vt dicit **Aug.** In veteri testam^{en}to tri
ste fuit mori z terribile q^{uod} tūc o^{mn}es in infernū
descenderūt. **Uⁿ Job. xvij.** Infern^{us} domus
mea est: z in tenebris strauⁱ lec. me. zc. **Uⁿ
J^{er}. li. xx. de sum. bo.** Illi plorādi sūt i mor
te q^{ui}s miseros infern^{us} recipit ex hac vita: nō
q^{ui}s celestis aula letificās includit zc. **[Nō
est enī mortua puella sed dormit.] Ly.** hoc
dixerat q^{uod} poterat eam ita facillē suscitare
a morte sicut hō potest aliū hoīem a somno
excitare. **[z deridebat eū.] Ecce deridet dñs
iesus x^ps nec irascit nec arguit eos] z cum
electa esset turba clamētantiū tumultuanti
um z deridētū: q^{uod} exq^{ui} erant increduli z de
risores x^pi nō erant digni videre miraculū
intrauit. s. ad locū vbi puella iacebat cu^{ius}
p^{ro}re z m^ul^{ie}re eius: petro iacobo z iohāne: vt
habet **Mat. v. ad hoc vt essent testes mira
culi.] z tenuit manū eius z dixit] clamādo:
vt habet mar. v. z habitaculū: q^{uod} interp^{re}******

tatur [puella: tibi dico surge] scilicet de le-
cto mortis [et p[er]festim surrexit puella et am-
bulabat: et iussit illi dare m[an]ducare] et hoc
in signu[m] vere resurrectio[n]is: et stupueru[n]t pa-
rentes eius quibus p[re]cepit ne alicui diceret

q[uo]d factu[m] erat ut ha-
beretur **Lu. viij.** scili-
cet ad insinuanduz
humilitate[m] [et exijt
fama hec] scilicet ta-
te potentie [in vni-
uersam terraz] illa[m]
[Nota circa p[re]sent
euang. vbi d[icitur]. Con-
fide si. si. et t[er]c[io]. No-
tand[um] q[uo]d fides chri-
stiana est firma et ve-
ra. Hoc p[ri]mo patet
ex miraculo[r]u[m] factio-
ne: in nulla eni[m] alia
fide seu secta s[un]t mi-
racula nisi in no[stra]
fide. q[uo]d ab initio m[un]-
di fuit in miraculis p[ro]firmata ut patet tempo-
re p[ro]phetaru[m]: qui eam p[ro]phetabant et p[re]s[er]-
bebant. Item in nouo testamento tempore
christi et tempore apostoloru[m] qui eam p[re]di-
cabant et in cordib[us] hominu[m] plantab[ant]. Si
militer et sancti qui post apostolos p[re]dica-
uerunt fidem: sicut patet in legendis sancto-
rum. Item etia[m] saraceni p[re]stent q[uo]d macho-
met nullum miraculu[m] fecit. Sec[un]do patet ex
tyrannoru[m] p[er]secutione: omne eni[m] regnu[m] vide-
tur esse p[re]sumptu[m] quadoq[ue] ab inimicis p[ro]p[ter]
eorum potentiam. Exemplu[m] de regno assy-
rioru[m] et grecoru[m] et romanoru[m]: et sic de alijs. Si
deles aut[em] p[ro]pter fidem christi quam tene-
bant et defendebant maximas et generales
p[er]secutiones multo tempore ab imp[er]atorib[us]
a regib[us] a p[ri]ncipib[us] a iudicib[us] et potentib[us]
m[un]di passi sunt: ut dicit beatus Aug[ustinus].
et non potuerunt ipsam fidem christianam
extirpare: sed quotidie crescebat et augme[n]-
tabatur. Item notand[um] hic q[uo]d quado homi-
ni infunditur fides: tunc etia[m] infundunt[ur]
omnes alie virtutes: et ideo oportet ut ho-
mo agat s[ecundu]m fidem et alias virtutes quas re-
cipit: al[iter] in eo fides et virtutes essent fru-
stra: et melius esset fidem non habere q[uam] eas
malis operib[us] impugnare et negare. Unde

apostolus. **Confitent[ur] se nosse deum: factis
autem negant.** Ubi diligenter est notandum
q[uo]d mali christiani peiores s[un]t saracenis q[uam]
tum ad quattuor. P[ri]mo q[uia] saraceni chri-
stum negant verbo: sed isti facto: peius est

de filia: fides tua saluam te fecit:
et salua facta est mulier ex illa ho-
ra. Et cum venisset iesus in do-
mum principis et vidisset tibi-
nes et turbam tumultuantem di-
cebat: **Recedite non est eni[m] mor-
tua puella: sed dormit et deride-
bant eum.** Et cu[m] reiecta esset tur-
ba intrauit et tenuit man[u] eius et
dixit: **Puella surge et surrexit pu-
ella.** Et exiuit fama hec in vniu[er]-
sam terram.

enim factu[m] q[uo]d verbu[m]
tales eni[m] sunt simi-
les militibus pilati
qui genua flectebat
coram Iesu dicens:
Aue rex iudeo-
rum: et percutieb[ant]
eum palmis: tales
etia[m] sunt significa-
ti per illam ficu[m] ha-
bentem solum folia
cui christus males
dixit: q[uo]d statim aruit
Sec[un]do quia sarace-
ni ex ignorancia chri-
sti negant. No[n] eni[m]
credunt ipsum esse
verum deum et do-

minu[m] suu[m]: si enim scirent multi eorum salua-
rentur per bona opera que faciunt: christia-
ni autem sciunt et firmit[er] credunt iesum chri-
stum esse d[omi]n[u]m suu[m]: et tamen ei negant de-
bitu[m] obsequii: quod malus malum vide-
tur esse. Exemplu[m]: si duo homines negaret
debitu[m] obsequii regi: ita q[uo]d vnus diceret
N[on]e nescio q[uo]d debeam vobis obsequiu[m] hoc
exhibere: si eni[m] scirem libenter exhiberem:
alter No[n] diceret: scio q[uo]d hoc obsequiu[m] vobis
debeo sed nolo vobis exhibere: manifestu[m]
est q[uo]d magis offenderet regem. Tercio q[uia]
saraceni legem suam observant: tales aut[em]
nullius legis esse videntur: quia nec sarace-
ni nec christiani s[un]t: et ideo tales sine lege
perib[un]t. Quarto quia tales videntur esse
apostate a fide q[uo]d tum ad rem fidei: vident[ur]
etia[m] periuri eorum que in baptismo p[ro]mi-
serunt scilicet renu[n]ciare diabolo et pompis
eius. Et ideo malo christiano fides erit ad
cumulu[m] damnationis eius: quia grauius
peccat christian[us] fornicando et alia que p[ro]-
hibentur in lege et euangelio transgreden-
do q[uam] paganus: etia[m] plus punietur et p[ro]-
fundius damnatur. Unde de hoc dicit in
decre. Fidel[is] mal[us] peior est in fidelis et g[ra]ui[us]
peccat: et pena g[ra]uior sibi debet. j. q. j. nouit
13

Postilla.

Ingressus Iesus pambulabat etc.
Lu. xix. Historia huius euangelii facta est

anno xpi. xxxij. 16.

kal. aprilis. luna. vij.

ind. vij. An initium

illius euangelii scribit

secundus Luc. in pce.

c. q. qdā adolescens

interrogauit Iesum di-

cens: **Magister** quid fa-

ciendo uitā eternā

possidebo? **Dixit** autē

ei Iesus. **Si** vis ad

uitam ingredi ser-

ua mādāta: qui autē

Hec oīa custodiui a

iunētute mea: quid

adhuc mihi deest?

At illi Iesus. **Si**

vis pfectus esse: va-

der vende oīa q. ha-

bes et da paupib⁹:

et habebis thesau-

rū in celo: et ueni et

sequere me. **Hic** ille

auditis tristat⁹ ē:

q. diues erat valde

Adēs illum Iesus

tristē factū dixit: q.

difficile ē pecunias

hūc in regnū dei in-

trabūt. **Ly.** diffici-

le dicit et nō impos-

sibile q. difficile est

diuitias possidere

et nō teneri nimis

amore earū. **Facili-**

us ē camelū p. fora-

men acus trāsire q.

diuitē intrare in re-

gnū dei. **Ly.** hoc nō

intelligit d. q. lib⁹ di-

uite s. de diuite p. tūte

finē in diuitijs et

torā p. fidentia suaz: q.

Mar. x. d. q. difficile

p. fidentes in pecunijs

intrabūt in regnū dei.

Ly. possessio diuitiarū

reddit hoīem diffi-

cilem ad pfectionē ac-

q. rendā: nō tamē facit

impossibile: q. **Boraā**

fuit diues valde et tū

p. fect⁹ ut habet **Sen. xviij.**

Et iō d. **Eccle.**

xxxj. **Brās** vir diues q. inuenit⁹ ē sine macu-

la: et sequit⁹. **Et** q. ē hic et laudabim⁹ eū. q.

d. vix et cuz difficultate inuenit⁹. **Et** audita

his discipuli mira-

bāt valde dī. **Quis**

q. poterit salu⁹ fieri

At illis: **Quēcūq.**

impossibilia sūt apd

hoīes: possibilia sūt

apd dei: q. sicut di-

cit **Be. de⁹** p. a cu-

piditate terrenorū

puertere ad cupidi-

tatē eternorū: ut na-

ter **Cap. xiiij.** **Po-**

terus es dñe ex oīb⁹

saluare. **An** quili-

lud q. sūgest p. au-

perib⁹ tribuit et eos

sibi amicos p. tūte

regnū celorū intrare

p. tū: ut **Luce. xvj.**

Facite vob amicos

de māmōna iniquita-

tis: ut cuz dese. rec.

vos in cel. tab. **Si**

multū ē diuitijs su-

is opa misericordie

exercēt. s. cibando

esuriētē: potādo st-

tiētē: hospitādo

p. grinū: vestiēdo

nudū: et sic d. alijs.

An **Mat. xv.** **Esu-**

riui et dediſti mihi

mā. et c. **Venite** bñ.

pa. in. possi. vo. re.

para. a p. tū. mū.

Tūc p. modū sequi-

tur euāg. ho. **In**

gressus Iesus p. am-

bulabat hiericho] q.

ciuitas distat ad

Dñica. XXV. p. octauas pen-
thecostes. Euāg. Cū subleuasset
oculos Iesus. **Hoc** euāg. q. re i dñi
ca in medio q. drage. s. **Letare:** q.
bis legi hoc euāg. in anno.

In festo dedicationis templi.
Euangelium Luce. XIX.

In illo tem-
pore. **Ingressus** Iesus p.
ambulabat hiericho. **Et** ecce vir
nomine **zacheus:** et hic erat prin-
ceps publicanorū et ipse diues:

vnā dietam a hierusalē **[Et** ecce vir noīe **zacheus]** **Sor.** noīat exp. tanq. dign⁹ noīe
q. in lib. vste erat scptū nomē ei⁹ **[Et** hic erat
pnceps publicanorū **Ly.** nō tm publican⁹
s. pnceps publicanorū: in q. apparet maior
misericordia dei i ei⁹ vocatiōe: ut vbi abun-
dauit delictū supabūndaret et grā **[Et** ipse di-

ues] **L**y. qz auarus fuit in acqrendo [et qz
rebat] .i. considerabat [videre iesum qd eet]
in psona et hoc ex deuotione [et no poterat p
turba] **L**y. ex q patet deuotio ppli ad xpm
[qz statura pusill⁹ erat] .f. in psona corpis

[et pcurres] .i. pre
alijs currens [ascen
dit in arbozem sy
chomoz] **S**or. vt
qd natura min⁹ ha
beret: ascensu arbo
ris suppleret. **S**y
chomoz⁹ est arbor
max⁹ filis in folijs
sed altitudine pstat
et interpretat^r ficus fa
tus et figit^r cruce xpi
que gentilib⁹ stul
ticia e: iudeis vero
scandalum: xpianis
aut⁹ dulcedo et ho
no: [vt videret illu
qz inde erat transiu
rus] .f. ex illa pte q
erat sychomorus.

Querit quid mo
uit eu ad hoc vt sic
desideraret videre
iesum? **R**ndet^r fm
Aug. qz ipe audit⁹
audiuit eni famam
vndiqz circuolan
tem de iesu qz solo
d⁹bo infirmos cura
ret: qz considerabat ip
suu videre [et cu venisset] .f. iesus [ad locuz
suspiciens iesus vidit illu] no tñ visu corpo
ris sz etiaz respectu pietat⁹ et misericordie:
[et dixit ad eu] tanqz ia dignu dño eloqo
[zachee festinas descende] vocat eu ex noie
ad ostensionē sue infinite sapie qz et nos oēs
nouit et noiat. **U**n in ps. cxiij. **Q**ui nume
rat mul. stel. et oī. eis noia vocat [qz hodie
in domo tua oportet me manere] **L**y. i. do
mo materiali. ppē refectionē xpi et discipulo
rū suoz: et in domo spūali pscie p grē infu
sionē [at ille] .f. zache⁹ [festinas] **S**or. non
peraltinas no se excusans [descendit] no tñ
descēsu locali sz et mentali p humilitatē [et
excepit illu] .f. xpm [gaudēs] .f. de tāti ho

spitū aduētu [et cu viderent oēs] .f. p⁹ d⁹ria
sei et alij malignātes. .f. qz intrauit i domū
publicani [murmurabāt dicētes qz ad ho
minē pctōrē diuertisset] **L**y. et hoc irrōna
bili fecerūt: qz nullus rōnabili⁹ pōt mur
murare si medic⁹ vi
sitet egrotū ad ipm
sanandū: insup sal
se iudicauerūt d⁹ za
cheo: qz iam pctōr
nō erat sz vere peni
tens [stans aut⁹ za
che⁹ dixit ad dñm]
qñ parat⁹ ei obedi
re [Ecce dimidiū bo
noz meoz dñe do
paupib⁹] non dicit
dabo in futuro. .f. p⁹
mortē meā: sed do t
p⁹sentī: qz vn⁹ dena
rius in vita pl⁹ va
let qz mille p⁹ mo
tem [et si qd aliquē
defraudau reddo
qdruplū] qz in q⁹tū
cunqz modico. **I**n
hoc at qz ponit sub
dubitatione di. **S**i
qd aliquē defrauda
ui: oñdit se nō mul
tū defraudasse [red
do] nō dicit reddaz
qz tenet hoi statim
restituere res intus
stas iuxta oē posse

suū. **U**n **A**ug. **N**ō dimittit^r pec. nī. abla. re
stī. [qdruplū] vtinā vsurarij et raptōres et
redderēt simplū [ait aut⁹ iesus: qz hodie hu
ic domui sal⁹ a deo facta ē] **S**or. .i. toti fami
lie et spālī pscie zachei qz scā est dom⁹ dei p
grāz inhabitant⁹ [eo qz et ipe sit fili⁹ abrae] **U**n
Be. zache⁹ fili⁹ abrae dī: nō qz d⁹ stirpe ei⁹
gent⁹ sz qz ē fidē ei⁹ imitat⁹: et sic ille ter
rā domūqz p⁹nā deseruit: ita iste zache⁹ di
midia pte bonoz suoz paupib⁹ distribuit:
ex his videt⁹ qz nō fuit iude⁹ sz pagan⁹: quia
oēs iudei d⁹ stirpe abrae descēderūt: et idē vi
det⁹ di. **A**mb. [vēit ei⁹ fi. hoīs] **S**or. d⁹ celo
et mōz p hūanitatē assūptioz [qz] p doctnā
suā [et sal. fa.] p grāz [qd pterat] p culpā.
i 4

Postilla.

Ambulās Iesus iuxta mare gal. 22.
Mat. 4. Mar. 1. Lu. 5. Histo. hu
mus euāg. facta ē anno xpī. xxxj. 6.

Ydus Junij. dnica. luna. iij. indi. liij. An.

te initium illi? euan
gelij scri. f. Mar. i
eo. c. q. post q. chri
stus ieiunauit q. dra
ginta dieb? q. dra
ginta noctib? in de
serto: tunc post mo
dum venit q. habi
tauit in capharnaū
et in finib? zabulon
et neptalim: q. cepit
predicare q. dicere:
Penitentia agite:
appropinquit enī
regnum celoz. Tūc
sequit euāg. hodi.

Ambulās Iesus
iuxta mare galilee.

Ly. Mare illud ē
q. dam lacus habēs
centū stadia longi
tudinis q. dragin
ta latitudinis: per
quē trāsit iordanis
flui? ut dicit Pie
ro. dicit autē mare
fm modū hebraicū
loqndi: in q. magna
pgregatio aquarū
vocat mare fm illō

Heb. j. Cōgregati

ones aquarū vocauit maria: vocat etiā ali
q. stagnū genezareth: ut Lu. v. dicit etiā
mare galilee: quia est in regione illa. Etia
dicit aliq. mare tyberiadis a ciuitate tybe
ria sita sup ipsum mare [vidit duos frēs]
Sor. non tñ corpallē s. etiam spūaliē. **Un**
Chryf. ad corda plus q. ad facies respici
ens [Simone qui vocat petrus q. Andrea
fratrē eius mittēs rhete in mare] Sor. ad
piscandū q. querendū victum [erant enī pi
scatores] **Un** **Chryf.** piscatores illiterati
mittunt ad p. dicandū: ne fides credentium
nō in x. tute dei: sed in eloqntia sue in do
ctrina hominū putaret. **Et** illi p. tino relis

ctis rhetib? secuti sunt eum] **Un** **Chryf.**
In hoc docuerūt nos apli q. nemo p. tere
rena possidere q. p. fecte ad celestia p. perare
Mer inter celū q. terrā p. stitit? o. f. d. q. in
celestia q. terrena nulla p. tē esse p. fectio: ce

lestia quia spūalia q.
leuia sunt sursum du
cunt: terrena quia
pōderosa q. graua
deorsum deponūt.

Ly. Sciendum q.
isti apli legunt ter
vocati a xpo. **P**ri
ma vocatio fuit im
mediate p? baptis
mū xpī: ut habetur

Jo. j. q. duo disci
puli Jo. bap. audie
rūt ipm dicentem de
xpo. **E**cce agn? dei
ecce q. tollit pecc

ta mūdi: q. ibidē d.
q. Andreas frat. si
monis Petri erat

vn? ex duob? qui se
cuti fuerāt iesum: q.

ibidem d. quō **An**
dreas adduxit frēm

suū Simonē ad ies
sum. **S**ecda vocatio

fuit in captura pi
scū quam describit

Lu. v. c. di. q. xps
ppē turbas irruen

tes ascēdit i nauim
petri ad p. dicandū

pplo: q. finita p. dicatione iussit relaxari rhete
in capturā piscū: q. visa multitudiē piscū
captōz scilicet petr? q. nō poterat esse x. t
te hūana: p. cidit ad genua iesu dicēs: **E**x
a me dñe: q. hō pctōr sum: sed ille due vos
cations nō fuerūt pprie ad aplatū s. ad q. n
dam familiaritatē. **T**ertia vocatio fuit ista
de q. fit mēto in euāg. ho. q. n. relicti rheti
bus q. nauī secuti sunt iesum amplī? ad p. di
cta negocia nō reuersuri sed intēdētes vo
cetrine xpī: q. dixit eis [faciā vos fieri p. sca
tores hoīum q. p. cedēs inde] **Sor.** f. a loco
illo ad aliū [vidit duos alios frēs: Jacobū
zebedei q. iohānē frēm ei? in nauī cū zebe

deo patre eorum reficiētes rhetia sua] **Ande**
Chryf. i. reparātes qđ maxime est paup̄ta
 tis indicium: vetera repabant qđ noua vnde
 emerent nō habebāt [et vocauit eos] **Sor.**
 duos vocat et destināt: vt patet **Lu. x.** Pri-

mo ppter duos po-
 pulos pueriendos
 scilicet iudeorum et gē-
 tilium. **Sor.** ppter
 duplicē salutē scilicet
 corporis et aīe. **Ter-**
 tio ppter testimoniū ve-
 ritatem viz **Deut.**
 xix. **In** ore duorum
 stat oēs testimoniū
 illi aut statim relicti
 rhetibus et patre se-
 cuti sunt eum. **Sed**
 querit hic quōd istī
 aplī relicti oīb? se-
 cuti sunt eum? **Dicen-**
 dū ē in **Ly.** qđ i xpo
 erat virt? dīnitat? et
 iō sic potat ext? vo-
 care p vocē: ita po-
 tuit iter? attrahere
 p volūtate sua p in-
 spirationē. **Itē** nō.
 qđ xps simplices pi-
 scatores poti? pstitū-
 it aplos et p̄dicato-
 res euāgelij qđ lra-
 tos: vt fides euāge-
 lij mag? atēbuere
 sapie dīne qđ hūane

Postilla.

Dicebat Iesus turbis iudeorum. **Dat.**
 xxlij. **An** xi. **Histe.** hui? euāge. fa-
 cta est āno xpi. xxlij. xi. kal. aplis
 fe. iij. luna. xij. inditide. vj. **Ante** initū illi
 us euāge. scri. s. **Dat.** in eo. c. qđ xps ma-
 ledixit scribis et phariseis dicens: **Ne** vob
 scribe et pharisei et hypocrite qđ clauditis re-
 gnū celorum ante homines: vos enī nō intratis:
 nec introeūtes finitis intrare. **Ne** vob scri-
 be et pharisei et hypocrite qđ decimatis mentā
 et anetū et ciminū: et reliq̄tis qđ grauiora sūt
 legi iudicii misericordiā et fidē: hec oportet
 facere et illa nō omittere. **Duces** ceci-
 excolātes culicē: camelū aut glutiētes. **Ne**

vob scribe et pharisei et hypocrite: qđ similes
 estis sepulchris dealbatis: qđ foris apparent
 bonis? speciosa: interi? vō sunt plena ossib?
 mortuorum et oī spurcitia: sic et vos a foris qui
 dem parei bonis? iusti: intus aut estis ple-

In die sancti Nicolai. Euāg.
Sint lumbi vestri precincti. **Hoc**
 euāgel. quere infra in cōmuni
 sanctorum.

In festo sancti Thome aposto-
li. Euāg. Thomas vnus ex duo-
 decim qđ dī didym? et c. **Hoc** euan-
 gel. cū sua postilla quere ante in-
 dūica octaua pasche.

In die sancti Stephani p̄tho-
martyris. Euang. Dat. XXIII.

In illo tem-
 pore. Dixit Iesus turbis
 iudeorum et p̄ncipib? sacerdotū. **Ec-**
 ce ego mitto ad vos pphetas et
 sapientes et scribas: et ex illis occi-
 detis et crucifigētis: et ex eis fla-
 gellabitis in synagogis vestris:
 et psequemini de ciuitate in ciui-
 tatem: vt veniat super vos omīs

ni hypocriti et iniqui-
 tate. **Tunc** p̄mo
 dū sequit euā. ho.
 Dicebat aut Iesus
 turbis iudeorum et p̄nci-
 pib? sacerdo. **Ece**
 ego mitto ad vos
Sor. instruēdos et
 reuocandos ad me
 [pphas et sapien-
 tes et scribas] **Ly.**
 qđ in discipulis xpi
 multi habuerūt spi-
 ritū p̄pheticū: sicut
 Jo. euāge. vt patz
 in **Apocal.** aliq̄ eti-
 am fuerūt scribe si-
 cut q̄tuor euāgelī
 ste: qđ scripserūt ver-
 ba et facta xpi et eti-
 am aplī qđ scripserūt
 eplās ad instructio-
 nē ppli xpiani. **Fu-**
 erūt etiā sapiētes:
 quia de dīnis et ce-
 lestib? a deo illūia-
 ti [et ex eis occide-
 tis] qđ iacob? frat̄
 iohānis ab eis ē oc-
 cīsus: viz **Act. xij.**

et. s. **Stephan?** lapidat? vtz **Act. 8.** et multi
 alij et crucifigēt? vt petrū et andrea fr̄ez ei-
 us et philippū aplm et mltos alios [et ex eis
 flagellabitis in synagogis vris] **Hoc** patet in
 act. apo. vbi dī qđ oēs aplī fuerūt siml fla-
 gellati a iudeis et p̄hibiti ne p̄dicarēt in no-
 mine iesu **Act. iij.** et petr? r̄ndit dī. **Por-**
 ter deo pl? obedire qđ hoīb? [et psequi dī ci-
 uitate in ciuitatē] **In** signū hui? xps disci-
 pulis suis dixit **Jo. xv.** Si me psecuti sūt et
 vos psequēt: nō est seruus maior dño suo
Item xps dixit disci. suis **Dat. eo. c.** **Ez**
 vos psecuti fuerint in vna ciuitate: fugite i
 allam [vt veniat sup vos] i. generationez
 istam [oīs sanguis iust?] i. debita vltio p-

effusione sanguinis iustorum [quod effusus est super terram a sanguine Abel iusti] quem fratrem suum Cayn occidit: ideo quod deus respexit ad Abel et ad munera eius sed ad Cayn et ad munera eius non respexit [usque ad sanguinem zacharie filij barachie quem occidistis] propterea quod arguebat ex iustis suum et inspiratione dei regem israel cum populo suo: ut habetur [paralip. xliiij.].

Spūs dñi induit zachariam filium solade sacerdotis et stetit in prospectu populi dicens: Quare transgredimini preceptum dñi et congregati aduersus eum miserunt lapides iuxta preceptum regis et ipsum occiderunt [in templum et altare]. s. holocaustorum: quod erat extra templum. i. in atrio templi. Nota. s. m. Lyrā. q. Abel fuit simplex homo pastor ouium et illar: zacharias fuit scriba et legisperitus. Per hos enim duos intelliguntur omnes iusti ab eis occisi: et est sensus. Ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem zacharie filij barachie. i. sanguinem iusti minimi usque ad sanguinem maximi iusti [Amen] Lyr. i. fideliter [dico vobis: veniet hec omnia super generationem istam]. i. super populum iudaicum: quod per crimina istis punire est multipliciter diuersis reprobis [Hierusalem Hierusalem] hic ponit conditio: quod propterea quod frequenter de ciuitas hoc facere quod populus in ea habitans facit [quod occidis prophetas] Lyr. i. consueuisti occidere [et lapidas eos qui ad te missi sunt]. i. ad instructionem tuam: sicut patet in antiquis prophetis [qui] tiens volui congregare

sanguis iustus qui effusus est super terram: a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem zacharie filij barachie: quem occidistis inter templum et altare. Amen dico vobis venient hec omnia super generationem istam. Hierusalem Hierusalem: que occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt: quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas et nolui. Ecce relinquit vobis domus vestra deserta. dico enim vobis. Non me videbitis amodo donec dicatis. Benedictus qui venit in nomine domini.

In die sancti Iohannis euangeliste. Euange. Iohā. XXI.

In illo tempore. Dixit iesus petro:

frontis christi qui de primo iminebat futura quam christus dixit illa [donec dicat]: benedictus qui venit in nomine domini. Lyr. hoc erit quando christus veniet et ad iudicium. Tunc enim iudei qui in fine mundi credituri sunt in christum quando cognoscunt se ab anti christo esse deceptos: tunc ipse laudabit et persistebuntur christum. Postilla. Dixit iesus petro. Sequere me. Ioh. xxi. Visto. huius euangelii. facta est anno christi. xxiiij. nonas aprilis. fe. liij. luna xxiij. indi. vj. In initium illius euangelii. scribit scriptus Ioh. in eo. c. quod christus post resurrectionem suam dixit petro. Amen amen dico tibi cum esses iunior: cingebas te: et ambulabas qui volebas.

desper fidem et charitatem [filios tuos]. i. iudeos [quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas] Ponit hic exemplum de gallina ad ostendendum affectum suum ad populum suum. In alias enim aues gallina videtur magis

affici ad preservationem et nutritionem pullos suos. In Amb. Hec aues tam magis affecit huius ad pullos ut eorum infirmitate affecta infirmetur: et eos alis suis protegens contra miluum pugnet [et noluit].

Lyr. quod prophetas ad eos missos pro tempore: et postea sanctum Iohā. bap. et ultio dñm nrm iesu xpm cum discipulis suis propter: propter quod subditur huius pena [ecce relinquitur vobis domus vestra] Ioh. i. templum et ciuitas [deserta]. s. propter destructionem ciuitatis et templi qui facta est per Titum et Vespasianum in vindictam mortis christi et suorum prophetarum et etiam apostolorum [dico enim vobis: non me videbitis amodo] Lyr. i. a tempore pas-

frontis christi qui de primo iminebat futura quam christus dixit illa [donec dicat]: benedictus qui venit in nomine domini. Lyr. hoc erit quando christus veniet et ad iudicium. Tunc enim iudei qui in fine mundi credituri sunt in christum quando cognoscunt se ab anti christo esse deceptos: tunc ipse laudabit et persistebuntur christum. Postilla.

Dixit iesus petro. Sequere me. Ioh. xxi. Visto. huius euangelii. facta est anno christi. xxiiij. nonas aprilis. fe. liij. luna xxiij. indi. vj. In initium illius euangelii. scribit scriptus Ioh. in eo. c. quod christus post resurrectionem suam dixit petro. Amen amen dico tibi cum esses iunior: cingebas te: et ambulabas qui volebas.

Cum autem senueris extends manus tuas et alius te cinget et ducet quo tu non vis hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset deum: et hoc cum dixisset dixit ei: **Sequere me.** **Tho.** scilicet ad passionem voluntarie.

quasi dicit. Non timeas mori pro me: quia ego prius pro te mortuus sum. **Conuersus Petrus** vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem. **Ly.** quia cepit ire post christum sicut et Petrus. **Ly.** qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit. id est. suadente Petro si lenter interrogauit. **Domine quis est qui te tradet: hunc cum vidisset Petrus dixit: Domine hic autem quid? diligebat autem Petrus Iohannem speciali dilectione. Et cum intellexisset ex verbis christi quan-**

do dixit ei: **Sequere me:** scilicet in eodem genere mortis: quod esset pro christo crucifigendus sollicitatur: et querit de fine Iohannis dicens: **[Dic autem quid]** scilicet sustinebit: nunquid occidetur: nunquid crucifigetur sicut et ego? **Ly.** quasi dicit. Bonum esset ut iste iungeretur mihi socius. **Dixit ei Iesus: Sic eum volo manere.** **Tho.** id est. ad seculum venire. **[donec veniam]** **Ly.** ad vocandum eum ad gloriam celestem de statu huius mundi. Habetur enim in legenda sancti Iohannis: quod christus apparuit ei circa finem vite sue vocans eum ad gloriam. **[quod ad te]** **Ly.** quia ad Petrum non pertinebat scire quid deus ordinabat de Iohanne in futurum: sicut dictum est apostolis **Act. 1.** Non est vestrum nosse tempora vel momenta que pater posuit in sua potestate. Sed tamen pertinebat ad ipsum verbo christi. **propter**

humiliem obedire: ideo subdit: **[Tu me sequere]** **q. d. fm Aug.** Nolo eum sequi me per crucem et passionem: sicut tu me sequis: sed manere in carne donec veniam receptum eum in eternam beatitudinem. **[Exiit ergo sermo iste inter fratres]** **Ly.**

id est. apostolos qui erant uniti in charitate fraterna. **[quod discipulus ille non morietur]** **Tho.** putauerunt quod dominus dixerit sic eum debere manere. id est. semper viuere et non esse mortuum donec veniret christus ad iudicium. Unde quod non esset sic intelligendum ipse Iohannes presens quoniam declarat eum dicit. **[et non dixit Iesus quia non morietur]** **Ly.** quia secundum veritatem mortuus est per separationem anime a corpore: quia quilibet homo debitor est mortis ex peccato: parentum transgressione: secundum quod dicitur ad **Heb. ix.** Statutum est omnibus hominibus.

semel mori. **[Sed sic eum volo manere]** **Ly.** hoc est non per martyrium me sequi: tamen quia in eo fuit perfectio ad tolerandum martyrium quoniam fuit perfectus in seruando olei dolium: ideo illud per martyrium ab ecclesia collatum: quia secundum quod dicitur. **b. Aug.** Non est impar meritum patris in Iohanne qui passus non est: et in petro qui passionem sustinuit. **[donec veniam]** **Ly.** assumens animam eius a corpore absque tamen angustia et dolore: quia Iohannes dolore mortis non sensit ex speciali privilegio: in signum integritatis virginis. **[Dic et discipulus ille]** **Ly.** scilicet Iohannes. **[qui testimonium perhibet de his]** scilicet qui vidit et audiuit. **[et scripsit hec]** **Ly.** modus enim antiquus fuit quod illi scriberent historia que vidisset: et ideo Iohannes qui vidit et audiuit. **f. Xba** et facta christi prouidentissime potuit scribere. **[et scimus quia verum est testimonium eius]** **Tho.** cui utique credendum est.

Apostilla.
Angelus dñi apparuit i somnis. et
Mat. ij. Nisto. hui⁹ euāg. facta est
āno xpī. j. vsuali. p die nonas feb. sabbo. lu
na. xij. inditioe. iij. Ante initū illi⁹ euāg.

scribit. s. Mat. in
eo. ca. q tres magi
accepto responso in
somnia ne redirent
ad Herodem: p ali
am viam reuerſi sūt
in regionē suam: q
cuz recessissent. Ec
ce angelus dñi ap
paruit in somnis io
seph dicens: Sur
ge et accipe puerū
et matrem eius et fu
ge in egyptū: et esto
ibi vsq̄dū dicam
tibi: futurū est enim
vt Herodes querat
puerū ad perdendū
eum. Ly. Deus p
uidens psecutionē
Herodis per ange
lū amonuit ioseph
vt puerum in egyptū
portaret. Ad
cuius intellectū no
tandū q Herodes
credidit primo ma
gos fuisse delusos
ex apparitione stel
le fantastice: et ideo
tunc non curauit d
pueri inq̄sitione: s
postea oblato pue
ro in templo in die
purificatiōis et a sy
meone iusto p̄dicato et manifestato: et etiā
ab Anna pphetissa coram toto populo: vt
patet Lu. ij. tunc fama pueri nati crescen
te voluit Herodes ipsum perdere: sed inte
rim Iesus portatus est per Ioseph in egyptū.
Unde sequit: Qui surgens accep
pit puerum et matrē eius nocte. Ly. ppter
timorem Herodis vt negociū fieret magis
occultū et secessit in egyptū: et erat ibi vsq̄
ad obitum Herodis. scilicet per septē an

nos [vt adimpleret quod dictum est a dño
per pphetam] Osee. xj. [dicētem Ex egypto
vocaui filium meum: tunc Herodes vi
dens se illūsum a magis] Sor. quia nō res
dierunt ad ipsum [iratus est valde] timēs

regnū suū perdere:
[et mittēs occidit]
id est. occidere ius
sit [omnes pueros
qui erant in bethle
em iuda et omnib⁹
finibus eius] Sor.
vt christus nō effu
geret [a bīmatu et
infra] Sor. id est bī
ennio et minus sel
licet omnes pueros
masculini sexus qui
habebāt duos an
nos vel minus. No
tandum q occisio
puerorū facta est p
annū et q̄ttuor dies
a natiuitate christi:
quia Herodes fuit
impeditus ab exe
cutione huius facti
quia fuit citatus ad
curiaz romanaz ad
petitionē filiorum
suorū ipsūz accusan
tium: post q̄ fuit re
uersus et i regno cō
firmatus tunc im
pleuit de nece pue
rorum qd prius cō
cepit [tunc adiple
tum est qd dictum
est per Hieremiam
pphetā dī: Vox in

In die Innocentum. Euange
lium. Matthei II.

In illo tem
pore. Angel⁹ dñi apparu
it i somnis ioseph dicēs: Surge et
accipe puerū et m̄res ei⁹ et fuge in
egyptū: et esto ibi vsq̄dū dicā tibi
futurū est enī vt herodes querat
puerū ad pdendū eū. Qui sur
gens accepit puerū et m̄res ei⁹ no
cte et secessit i egyptū. Et erat ibi
vsq̄ ad obitū herodis: vt adim
pleret qd dictū est a dño p pphaz
dicēte: Ex egypto vocaui filium
meū: tūc herodes vidēs qm̄ illu
sus esset a magis irat⁹ est valde. Et
mittēs occidit oēs pueros q̄erāt
in bethleē et i oib⁹ finib⁹ ei⁹ a bī
matu et infra fm̄ tps qd exq̄sierat
a magis: tūc adimpletū ē qd dictū
est p hieremiam pphaz dicētem:
Vox i rama audita ē ploratus et
vli⁹ lat⁹ mult⁹. Rachel plorās fili
os suos: et noluit p̄solari qz n̄ sūt.

rama]. i. in excels⁹ [audita ē ploratus] Sor.
q̄tum ad fletum puerorū [et vli⁹] q̄tum
ad fletū matrū: puuli enī vnū patiebāt do
lorē. s. p̄p̄iū: s. m̄res duplicē. s. p̄p̄iū et
alienū [Rachel plorās filios suos] Sor. p
rachel intelligit bethleē: qz rachel sepulta
fuit iuxta bethleē vtz Gen. xxv. Et iō rōne
sepulture dicta est mater ipsi⁹ bethleē et ha
bitantiā in ea [et noluit p̄solari qz nō sūt]
Ly. subintelligit viuentes.

Epistola.

Ecce nos reliquimus omnia. Mat. xix. Historia huius euangelii facta est anno christi xxxij. v. kal. Octob. dominica. lxxa. xiiij. indit. v. An istis illi euangelii scribit. s. Mat.

in eo. c. q. christus dixit discipulis. Amē dico vobis: quia quicumque dimiserit omnia et intrabit in regnum celorum. Et iterum dixit eis. Facile est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum celorum. Auditis autem his discipuli mirabantur valde dicentes: quomodo poterit saluus esse? Aspicies autem Iesus ait illis: Apud homines hoc impossibile est: apud deum autem omniaabilia sunt. Tunc respondens Petrus dixit ei. Ecce nos reliquimus omnia. Soror. quomodo autem reliquit quod non omnia imo valde pauca habuit? Responsio. omnia reliquit quod nihil sibi retinuit: omnia reliquit quod voluntatem habendi dimisit: quod capax omnium volitorum. Nemo enim omnia habere potest: velle autem potest et secuti sumus te: quod quod erit nobis.

Ly. in primis retributione per tali voluntaria paupertate: christus respondit. Amē dico vobis quod vos qui reliquistis omnia et secuti estis me: in regeneratione. i. in iudicio tempore resurrectionis mortuorum. [Cum sederit filius hominis] Ly. quod sicut in forma hominis iudicaturus est coram pilato: ita in forma hominis iudicabit sicut dicitur Mat. j. Dicit Iesus quod assumptus est a vobis in celum sic veniet. s. ad iudicium: quod sicut in humanitate ascendit: ita in humanitate descendet ad iudicium. [In sede maiestatis sue] Ly. in primo enim adventu sedit in sede humilitatis: sed in secundo adventu sedebit in sede

maiestatis per manifestam potentiam. [Sedes bitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel] Advertendum finem. Ly. quod iudicare accipiet hic tripliciter. Uno modo principaliter sicut iudex qui profert sententiam: et hoc modo solus christus iudicabit. Alio modo pro sedere in loco eminenti iuxta iudicem: sicut assessores iudicis: et hoc modo apostoli et alij perfecti cum christo iudicabunt. Tertio modo accipitur large scilicet sententiam iudicis approbare: et hoc modo omnes electi iudicabunt: qui sententiam iudicis approbabunt. [et omnis qui reliquerit domum vel fratres vel sorores aut patrem aut matrem] quantum ad propinquos nobis patres [aut patres aut matrem] quantum ad superiores [aut uxorem] quantum ad collaterales [aut filios] quantum ad inferiores [aut agros] i. substantiam [propter nomen meum] invocandum: per discendum: defendendum.

In festo conversionis sancti Pauli. Evangelium Mat. XIX.

In illo tempore: Dixit Simon Petrus ad Iesum. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te: quod quod erit nobis? Iesus ait dixit illis. Amē dico vobis quod vos qui reliquistis omnia et secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et vos super sedes. xij. iudicantes. xij. tribus israel: et omnis qui reliquerit domum vel fratres vel sorores aut patrem aut matrem vel uxorem aut filios aut agros propter nomen meum: centuplum accipiet et vitam eternam possidebit.

In festo purificationis Marie virginis. Evangelium. Lu. II.

In illo tempore. Postquam impleti sunt dies purificationis marie secundum legem

An Act. xx. dixit apostolus Paulus. Ego non solum alii gari sed et mori paratus sum in hierusalem propter nomen domini. i. e. x. centuplum accipiet. Ly. quod bona temporalia pro christo dimiserit: bona gratie recipiet: quod ita excedunt bona temporalia sicut centenarius numerus excedit unitatem et vitam eternam. pos. sed in futuro.

Postquam impleti sunt dies. Epistola. Lu. ij. Dicitur. huius euangelii facta est anno christi. j. in. nonas februarii. fe. v. lu. xj. idit. 4. An istis illi euangelii scribit. s. Lu. illud euangelium quod scriptum est in die Circumcisionis. Propter quod summa. s. vi. oc. vi. circū. pu. vo. ē no. ei. i. e. quod vo. ē ab angelo

prinsq; in vtero percipere. Et statim sequit
euang. hodie. [Postq; impleti sunt dies
purgatiōis Marię fm legē Moysi] Notā
dum fm Gor. q; lex purificatiōis Leui. xij
c. erat q; mulier que suscepto semine pepiss

masculum imunda
esset septem diebus
sepata a consortio ho
minū: et die octaua
circūcidere infan
tulus: et post dictos
dies septem mane
ret mulier triginta
tribus dieb; sequēti
bus in purificatiōe
sanguinis succubiti
nens non a consortio
hominū sed ab in
gressu templi. et sic
die q̄dragesimo of
ferebat infans in tē
plo et munera p eo
si autē feminā pepe
risset imunda esset.
xliij. diebus: et i oc
tuagesimo die puri
ficabat sine oblatio
ne etc. [tulerūt inq;
iesum] q̄dragesimo
die a natiuitate [in
hierusalē]. i. in tē
plo [parētes eius]
scilicet Maria mat
er eius et Ioseph pat
er eius putatiū [vt si

sterent eum]. id est. offerrent vel psecraret
vt dicit glo. interll. [osio sicut scriptum est
in lege domini: quia omē masculinū adape
riens vuluam sanctum dño vocabit]. id ē.
primo nascens: cuiusmodi erant p̄mogeni
ti [et vt darent hostiam sicut scriptū est in le
ge dñi] scilicet Leui. xij. c. [Par turtu
rum aut duos pullos columbarū] Gor. ista
erat oblatio pauperū qui non poterant ha
bere agnū: que erat oblatio diuitū: verūta
men ipsa beata virgo preciosiorē agnū scilicet
illum qui tollit peccata mundi obtulit.
Sciendū circa hoc fm Ly. q; beata virgo
non tenebat ad ista que dicta sunt de pur
gatione: quia Leui. xij. scribitur. Mulier

si suscepto semine peperit masculū imunda
erit septem diebus etc. Et ideo lex illa ligat
tū mulieres de virili semine concipientes
quod non habuit locum in beata virgine
Maria: verum sicut eius filius circumcidi

voluit et alia lega
lia suare ex sua bu
militate quīs non
teneretur: sic beata
virgo que fuit bu
milima voluit ob
uare [et ecce homo
erat in hierusalē]
que est ciuitas sanc
cta [cui nomē Sy
meon] Ly. ex quo
patet eius fama: q;
inē sacerdotes erat
famosus et nomina
tus [iust?] quo ad
deum [expectās re
demptionē israel]

Gor. id est. in desi
derio boni pmissi
[et spūs sanctus erat
in eo] Ly. q̄tū ad
gratie plenitudinē
quia habuit specia
les illuminatiōes et
psolatiōes diuinas
[et responsum acce
pit a spūscō] Ly.
in orationibus suis
deuotis ad deum:
[non visurū se mor

tem] Gor. id est. non se expectaturū mortē
carnis [nisi prius videret christum dñi]. id
est. verum messyam in lege pmissum [et ve
nit in spiritu in templum] Ly. per reuela
tionem spūs sancti vt videret christum sicut
fuit ei pmissum [et cum induceret puerum
Iesum parentes eius] Ly. ad faciendū ea
que predicta sunt fm legem [et ipse accepit
eum in vlnas suas] Ly. cum maximo cor
dis gaudio [et benedixit deū] gratias agen
do de tanto beneficio: [et dixit: Hūc dimit
tis seruū tuū dñe: fm verbum tuū in pace]
Ly. id est. decetero dimittis me de hac vi
ta transire in cordis quietem [Quia vide
runt oculi mei salutare tuū] Gor. id ē chri

moysi: tulerūt iesum in hierusa
lem vt sisterent euz dño sicut scri
ptum est in lege dñi: quia omne
masculinū adaperiēs vuluā san
ctum dño vocabit. Et vt darent
hostiam fm qd dictū est in lege
dñi. Par turturū aut duos pul
los colūbarū. Et ecce homo erat
in hierusalē cui nomen symeon.
Et homo iste iust et timoratus ex
pectans psolationē israel: et spūs
sanctus erat in eo. Et responsum
acceperat a spiritu sancto non vi
surū se mortē nisi prius videret
christū dñi. Et venit in spū in tē
plum: et cū induceret puerū iesū
parentes eius vt facerēt fm psue
tudinē legis pro eo: et ipse accepit
eum in vlnas suas et bñdixit deū
Et dixit: Hūc dimittis seruū
tuū dñe fm verbum tuū in pace.

Rum saluatorem. **¶** Id est. letanter enim descēdere voluit ad lymbū patrū: ex quo sciebat saluatorem esse natum. **[¶** Quod parasti ante fa-

ciem omniūz popu-
lorum. **¶** Id est. coram omnibus po-
pulis quibus my-
sterium incarnationis
et redemptionis
predicatum est per
apostolos finē qd di-
citur in ps. xviii.
In omnem terram
exiit sonus eorum
et in fines orbis ter-
re verba eorū. **[¶** Lu-
men ad reuelatiōz
gentium. **¶** Id est. qui
prius errore tenebā-
tur. **¶** Et gloriā ple-
bis tue israel. **[¶** mag-
is enim gloria iu-
deis ad christi fidez
conuersis quia chri-
stus finē carnem na-
tus est de ipso.

[¶ Postilla.

Quoniam pater do-
mine celi et
terre etc. **Mat. xi.**
Historia huius euan-
gelij facta est anno
christi. xxxj. ydus
decemb. luna. x.
inditione. iiii. **An-**
te initium illius euan-
gelij scribit sanctus
Matth. in eo. c. qd
christus dixit pha-
riseis et iudeis. **Ve-**
nit enim **Iohannes**
neqz manducans neqz
bibens: et dicunt demoniū habere. **Venit fili-**
us hoīs manducans et bibens: et dicunt: **ec-**
ce homo vorax et potator vini: publicanorū
et peccatorū amicus. **Tunc** post hec verba
sequitur euange. bodier. **[¶** Constitutebor tibi
pater. **¶** Id est. ad gloriā tuā declaro
[¶ quia abscondisti hec. **¶** Id est. mysteria

fidei. **[¶** a sapientibz et prudentibus. **¶** scilicet
scribis et phariseis in sua sapientia confidē-
tibus: et isti sunt sapientes in oculis suis s3

non simpliciter. **[¶** Et
reuelasti ea paruulis.
¶ Id est. hu-
milibus. **¶** Et ex hoc
patz qd causa ex par-
te credentiū fuit eo-
rum humilitas que
ad veram sapientiā
disponit: vt dicitur.
Proverb. xj. **Ubi**
humilitas ibi sapiē-
tia. **¶** Ex parte autēz
non credentiū fuit
eorū superbia que
est excecatio intel-
lectus. **[¶** ita pater qd
niam sic fuit placitū
ante te. **¶** **Sor.**
qd abscondisti ab il-
lis et reuelasti istis:
[¶ omnia mibi tradi-
ta sunt. **¶** **Sor.** id est.
dominiū super omnia
et nemo nouit
filium nisi pater. **¶**
Sor. essentialiter
plene et pfecte: hoc
dico propter homi-
nes qui cognoscunt
per fidem. **[¶** neqz pa-
trem quis nouit ni-
si filius. **¶** **Id est.** quia
christus est mediat-
tor dei et hominūz:
ideo noticia diuino-
rum ad nos deriuā-
tur per ipsum: et iō
subditur. **[¶** et cui vo-
luerit filius reuelare.

¶ **Id est.** et quia dei
filius ē mediator dei et hominū: iō secure pos-
sum accedere ad ipm: vñ dic. **[¶** vēite ad me
oēs q laboratis et onerati estis et ego reficiā
vos. **¶** **Id est.** in pñti per grāz et in future per
gloriā. **[¶** tollite iugum meū sup vos. **¶** **Id est.** legē euāgelicā. **[¶** et discite a me qz mitis
sum. **¶** **Id est.** nullū ledēdo. **[¶** et humilis corde.]

Quia viderunt oculi mei: saluta-
re tuum. **¶** Quod parasti ante faci-
em omniū populorū. **¶** Lumen ad
reuelationē gentium: et gloriā
plebis tue israel.

In festo **Cathedre** sancti **Pe-**
tri. Euangelium. **Venit** iesus in
partes cesaree philippi. **Hoc** euan-
gelium cum sua postilla quere in
fra in festo apostolorum **Petri et**
Pauli.

In festo sancti **Matthie** apo-
stoli. **Euange. Mat. XI.**

In illo tem-
pore. **Respondens** iesus
dixit: **Confitebor** tibi pater domi-
ne celi et terre: quia abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus
et reuelasti ea paruulis. **¶** Ita pater
quoniam sic fuit placitum ante te
¶ Omnia mibi tradita sunt a patre
meo: et nemo nouit filium nisi pa-
ter: neqz patrem quis nouit nisi fi-
lius et cui voluerit filius reuelare
¶ Venite ad me omnes qui labora-
tis et onerati estis et ego reficiā vos
¶ Tollite iugū meū sup vos et di-
scite a me: qz mitis sū et hūil corde:

neminē ptemnēdo [et inuenietis requiē aīa
bus vestris] .s. in pīenti et in futuro. Unde
Aug. in li. pīel. Inquietū est cor meūz do-
nec requiescat in ter: que q̄dez quies hic in-
choat sed in patria pīficiet vīz Apocal. xliij
Ammodo iam dīc

spūs vt requiē. a la-
borib⁹ suis [Iugum
enī meūz suauē ē et
onus meū leuē] qz
fm⁹ qz dī. j. Job. v.
Mādata eius gra-
uia nō sunt: qd ex-
ponens Aug. dicit
scz amāti. An Ka-
ba. Quid xpī iugo
suauī? qd onere le-
uius. s. abstinere a
malo: bonū velle:
oēs amare: eterna
sequit: pīentib⁹ non
capit: nolle alijs fa-
cere qd nō vis pati

Epistilla.

Missus ē an-
gelus Ga-

briel a deo rē. Lu. j. Historia hui⁹
euāgē. facta est āno xpī. j. vsuali. viij. kalē.
Aplīs. feria. vij. luna. xv. indi. iij. Ante in-
tū illi⁹ euāg. scribit. s. Lu. in eo. c. qz an-
gelus Gabriel apparuit Zacharie in tem-
plo dicens: Ne timeas zacharia: qm̄ exaudi-
ta est dēpēctio tua: et vxor tua Elisabeth pa-
riet tibi filiū et vocabis nomē eius Iohan-
nes: et erit magn⁹ corā dño: vīnū et siceram
nō bibet: et spūs ctō replebit adhuc ex vtero
mīris sue rē. Et postmodū. pcepit Elisabet
vxor ipsi⁹ et occultabat se mensib⁹ qnqz di-
cens: Quia sic fecit mībi dñs in dieb⁹ qui-
bus respexit auferre obprobriū meū in ho-
mines. In mēse autē sexto. s. a pceptu pre-
cursoris [Missus ē angelus] Gor. i. nūci⁹
vel legatus [Gabriel] An Beda. Gabriel
fortitudo dī: qz illū nūciabat qui debellare
diabolū veniebat [i ciuitatē galilee] Gor.
in ciuitate pīpi voluit: qz oēs homines ad
vnitatē superne ciuitat⁹ vocare venit: et in-
habitare fecit [cui nomē nazareth] vt adim-
pleret illud ppheticū Mat. ij. Qm̄ naza-
reus vocabit [ad virginē desponsatā viro]

Ly. hoc diuina ordinatiōe factū est vt de-
sponsaret ante q̄ impgnaretur. Primo ex
parte pueri ne ab infidelib⁹ tanq̄ illegitis
me natus abijceret. Unde dicit Amb. sup
Lu. Quid herodi qd iudeis possz ascribi

si natus ex adulterio
viderent pīeq. Itē
vt puer natus a Jo-
seph nutrire vnde
dī pater ei⁹: qz nu-
tricius ei⁹ fuit. Se-
cundo ex pte mīris
vt fm̄ Amb. p hoc
ab infamia liberare-
tur. Itē fm̄ Hiero.
vt xgini a Ioseph
exhiberet ministri-
um [cui nomen Jo-
seph de domo Da-
uid] ad ostēdendū
qz xps descēdit d se-
mine Dauid sic fue-
rat p pphetas pīl-
ctum. Naz Maria
et ioseph cui despo-

sata fuit erāt de ea-
dem tribu. s. ipsius Dauid. Iungebant enī
vt frēqntius mulieres viris de tribu sua [et
nomē virginis Maria] Ly. qz autēz h po-
nuntur tot noīa pīia. i. angeli missi: xgi-
nis ad quā missus fuit: sponsi sui et loci: hoc
fuit ad ostēdendū certitudinez historie [et
ingressus angelus ad eam] Gor. ex hoc pa-
tet qz nō erat foris i publico. Unde Bern.
sup Missus est: dicit qz ingressus in secre-
to cubiculo vel clauso super se ostio orabat
patrem in abscondito. Si enī pceptio pcur-
soris fuit dēnūciata patri occupato in sacro
officio vt habet Lu. j. multo pīabili⁹ ē qz
pceptio saluatoris dēnūciata fuit xgini in
deuotōe et orōne actualitē existēti: imo aliq̄
doctores volūt qz beata xgo illud dictū p-
pheticū actu legit qd habet Esa. vij. Ecce
xgo pīpiet et pariet filiu: qm̄ angelus ad
eam intrauit di. [Que gratia plena] Qd
exponit Hiero. in serm. de Assump. Et be-
ne plena: quia ceteris p partes prestat gra-
tia: Marie xgo tota se simul infudit plenitu-
do grē. Itē ista grā non solū impleuit eius
mentē sed etiā ventrē in q̄tum singlari grā

dei factū est vt pcepit saluatorē [vñs tecū]
 2 y. nō tm p essentia potentia ⁊ p sentiam
 qliter est in oib⁹ reb⁹: nec solū p grām eo
 modo q̄ est in sanctis hoib⁹: sed etiā p car
 nis assumptionē: qz corpus deitatis vnitū fu
 it formatū de beate

igitis purissimis
 guttis sanguinis et
 intra virginis viscē
 ra latuit non ē mēsi
 bus [b]ndicta tu in
 mulierib⁹] **27. i.**
 p̄ oibus mulierib⁹?
 nam ⁊ mulieres bñ
 dicent in te sicut vi
 ri in filio. **Sor. Sūt**
 enim aliq̄ mulieres
 bñdicte qz ⁊ gines
 sed nō fecūde : aliq̄
 fecūde sed nō virgi
 nes : sed hec simul
 ⁊ go ⁊ fecūda [q̄ cū
 audisset turbata ē]
27. beata ⁊ go so
 lita erat videre an
 gelos: iō de appari
 tione angeli nō fuit
 admirata vel turba

ta sed de salutatioe insolita: qz nihil mira-
bilius est vere humili q̃ sua exaltatio: ⁊ iō
cum beata Mgo esset humiliſſima audiēs sa-
lutationē tante excellētie turbata fuit: non
turbatione incredulitarꝫ sicut zacharras pa-
ter Jo. bap. vt dicit **L. u.** sed turbata fuit tur-
batioe admirationis: vñ sequit̃ {turbata ē
in sermōe ei⁹}. .s. angeli: nō aut̃ in visioe { ⁊
cogitabat q̃lis esset ista salutatio } **L. y.** qñ
enī turbata fuit M̃ginalē verecūdiā oñditi
q̃ autē cogitauer̃ de salutatioe declarat p̃-
dictiā Marię: ⁊ iō angelus eam p̃solabat
dicens { Re timeās Mariā } **L. y.** de saluta-
tione insolita { Inuenisti enī grām ap̃d dō-
minū } non solū p te sed p toto genere hu-
mano { Ecce p̃cipies in vtero } **L. y.** hec p̃ce-
ptio facta ē p virtutē sp̃s sancti intra vterum
virginis corpus filij formātis { ⁊ paries fili-
um } **L. y.** M̃go p̃manens in partu sicut ⁊ in
ceptu { ⁊ vocabis nomē eius Iesum } **L. y.**
ta non dicit impones: qz hoc nomē fuit im-
positū a deo patre s̃m qd fuerat p̃dictum a

deo patre: ut habet **Esai. lxiij.** Vocabis tibi
nomen nouum quod os domini nuntiabit: scilicet illud nomen
fuit diuulgatum per angelum ipsi **Marie et Jo-**
seph. Iesus autem interpretatur saluator. Unde et
hoc habet **Mat. i.** Vocabis nomen eius **Je-**

fum: ipse enī saluū
faciet pplm suum a
peccatis eoy. **[**Hic
erit magn⁹. Iqz ma-
gnus vñs. **]** An ps.
cxliij. Magn⁹ vñs
et lauda. ni. ⁊ mag.
eius nō est sī. **[**⁊ fili
us altissim⁹ vocabi-
tur. **]** 2y. i. iph⁹ dei
qui solus est altissi-
mus. Homo enī al-
tus est inter creatu-
ras corpales: s; an-
gelus altior: deus
autē solus altissimus.
] Unde in ps. lxxxiij.
Tu solus altissim⁹
in omni terra. **[** ⁊ da-
bit illi domin⁹ de⁹
sedem David pñs
eius: ⁊ regnabit in
domo Jacob. **]** Boz.

in omnib⁹ electis quorū vniuersitas intelli
git per domū Jacob. i. familiāz Jacob que
tota recepta ē in populū dei [in eternū] qz
et hic per gratiā ⁊ in futuro p gloriāz [⁊ re
gni eius nō erit finis] **¶** **Ay.** Christi enī nō
solū inq̃tum de⁹ sed etiā inq̃tū homo regē
bit in eternū nō solū super hoīes: sed etiam
sup angelos [dixit autē Maria ad angeluz.
Quo fiet istud qm virū nō cōgisco] **¶ Ay.** i.
nō cognoscere ppono fm illud qđ dicunt
doctores catholici. Beata Xgo anteq̃ de
sponsaret Ioseph habuit obseruantia casti
tatis xginalis in desiderio nō tamē exp̄sa
te. Sed cum postea deo ordinante esset de
sponsata Ioseph qui erat in simili pposito
simul em īserūt votum [⁊ rñdens angelus
dixit ei: Sp̄sificat supueniet in te] **¶ Ay.**
id est. nō pcipies modo hūano sed dīno: qz
nō virtute semīs virilis: sed virtute sp̄rit⁹
sancti [⁊ virtus altissimi obūrbabit tibi] qz
in beata Xgine subvmbra carnis latuit vir
tus deitatis [Ideo qz qđ nascet ex te] **¶** **Sor.**

id est. ex tua vera natura sanctū vocabit si
lius dei. **L**y. nō adoptiu⁹ sicut alij sz natu
ralis. **E**cce Elisabeth cōgta tua et ipa pcep
pit in senectute sua et h̄ mēs ē sext⁹ illi q̄ vo
cat sterilis. **E**tus enim sterilitas a tāto tpe

erat qz nō nisi sic vo
cabat. **Q**z n̄ erit im
possibile apud deū
oē verbū. i. factuz
qz dicere dei ē facer
e. **U**n ps. cxiij.
Dixit et facta sē: ipe
mādauit et creata sē
Dixit autē Maria
Ecce ancilla dñi.
Un Bern. **Q**ue ē
hec tā sublimis hu
militas: q̄ cedere n̄
nouit honorib⁹: ut
solescere gloria ne
scit: mat̄ dei eligit:
et ancillā se noiat.
Fiat mihi fm ver
bū tuū qd statim fa
ctū est: qz virtute dei
pcepit filium.

Et post illa.

Quā turbet
cor vestruz
Joh. xiiij.
Isto. hui⁹ euāgē.
Dixit Iesus āno ei⁹
xxiiij. ix. kal̄ april.
se. v. luna. iij. indis
tione. vj. **I**n intitū
illi⁹ euāgē. scribit
sc̄tus Jo. qz Petr⁹
dixit ad Iesum post
cenā factaz: **D**ñe q̄
vadis? **R**ndit Ie
sus q̄ ego vado nō potes me mō seq̄: seq̄ris
autē postea. **D**icit ei Petr⁹. **Q**uare non
possum te seq̄ modo: aīam meā p te ponaz.
Rndit Iesus. **A**nīmā tuam p me pones.
Amē amē dico tibi nō cantabit gallus do
nec me ter neges: et ait discipulis suis. **N**ō
turbet cor vestrū. **L**y. xps̄ pdixerat disci
pulis suis Iude pdicionē: et Petri nega
tionē: et suā passionē et mortē: q̄ oīa erāt di
scipul⁹ turbatiōis materia. **I**deo dicit. **N**ō

turbet cor ve. **Q**uā pusillanimes effecti p
pter illa iam pdicta. **C**redit in deū et in me
credite. **L**y. in q̄ oñdit suā deitātē. **I**n do
mo p̄ris mei mātiōes multe sunt. **T**ho. do
mus p̄ris h̄ vocat gloria celestis in q̄ sūt m̄s

qd nascet ex te sc̄m: vocabit filio
dei. **E**t ecce Elisabeth cōgta tua et
ipsa pcepit filiū in senectute sua:
et h̄ mēs ē sext⁹ illi q̄ vocat steri
lis: qz nō erit impossibile apd de
um oē verbū. **D**ixit autē maria.
Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm ver
bum tuum.

In festo sanctorum Philippi et
Jacobi. **E**uange. **J**ohan. XIII.

In illo tem
pore. **D**i. ie. di. s. **N**ō tur
bet cor v̄rm credit in deū et in me
credite. **I**n domo p̄ris mei man
siones multe sunt. **S**i q̄ min⁹ di
xissem vob⁹: qz vado parare vob⁹
locū. **E**t si abiero et prepauero vo
bis locū: iteruz venio et accipiam
vos ad meipm: vt vbi ego sum et
vos sitis: et q̄ ego vado scit⁹: et viā
scit⁹. **D**icit ei thomas. **D**ñe nesci
mus q̄ vadis: et quō possum⁹ viā
scire. **D**icit ei Iesus. **E**go sum viā
vitas et vita. **N**emo venit ad p̄ez

am p quā iuit xps̄: q̄ fuit passio et mors ip̄i
[dicit ei Thomas: dñe nescim⁹ q̄ vadis: et
quō possum⁹ viā scire. **D**ic ei Iesus. **E**go
sum viā. **L**y. in q̄tū hō qz oīa q̄ gessi in hu
māitate sūt viā pducēs vob⁹ ad gloriā. **V**er
tas et vita. **I**n q̄tū de⁹: qz v̄itas illuminat in
tellectū et vita quietat et satiat desideriū: vt
sic fm **T**ho. ego sum viā ducēs: v̄itas lu
cens: v̄ita pascēs: vel sic. **E**go sū viā nō er
rans: v̄itas n̄ fallēs: v̄ita n̄ mortificās. **U**n

ti gēus et diuersa p
mia meritor⁹: quia
alia est claritas solis
alia lune: alia stella
rū: qz vnusq̄qz q̄to
plus deū h̄ diligit:
tāto clari⁹ ibi deū
videbit. **S**i q̄ min⁹
dixissem vob⁹. **L**y.
q. d. si in celesti b̄ti
tudine eēt aliqd mi
nus et defectuosum
dicerē vob⁹. **Q**z va
do parare vob⁹ locū
in passiōe sua apud
nob⁹ ianuā regni ce
lestis. **E**t si abiero et
prepauero vob⁹ lo
cum: iteruz venio.
Tho. hoc fit i mor
te cuiuslibet electi:
et vltimo ad iudici
um extremū. **E**t acci
piam vos ad meip
sum. **T**ho. i. intro
ducā in locū paratū
et in mātiōes cele
stes. **V**t vbi ego sū
Tho. q̄ sum caput
v̄rm et vos sū. **Q**uā
estis mēbra mea. i.
vna meū gloriā ha
beatis. **E**t q̄ ego va
do scit⁹. i. ad p̄ez
[et viā scit⁹. **L**y. vi

Amb. Ingrediamur hanc viam: teneamus veritatem: sequimur vitam. **[Nemo venit ad patrem nisi per me.]** **Ly.** in me credendo et me opere imitando. **[Si cognovissetis me.]** **Ly.** perfecte quibus ad veritatem et patrem meum utique cognovissetis quia pater et filius sunt unum in deitate

[et a modo cognoscetis eum.] quia per resurrectionem suam aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas: ut habetur **Lu. xliij.** **Et** tunc discipuli christi habuerunt plenioris cognitionem de mysterio trinitatis **[et vidistis eum.]** **Ly.** quod videndo christum viderunt suppositum filij in quo est natura divina: que est idem quod pater: et sic in filio quemadmodum patrem viderant. **[Dicit ei Philippus:]** Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis. **Ly.** **ra. q. d.** credo verbis tuis: sed patrem videre desidero: cre-

didit enim Philippus quod pater possit videri oculis corporalibus in hac mortali vita: id sequitur. **[Tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me.]** **Ly. q. d.** magna ruditas est quod tam diu doctrinam meam audistis: et adhuc ita parum me cognoscitis secundum deitatem. **[Philippus qui videt me.]** **Ly.** secundum deitatem videt et patrem meum. **[Sicut enim pater non videtur nisi cum beatitudine sic nec filius in sua deitate:]** quia visio est merces sanctorum. **[Quod tu dicis ostende nobis patrem.]** **Ly.** quia oculis corporalibus non est visibilis. **[non credis quia ego in patre et pater in me est.]** **Ly. q. d.** istud debes credere et sufficit tibi ad salutem. **[verba que ego loquor vobis a meipso non loquor.]** **i. e.** ab humanitate tantum sed deitate. **[pater autem in me manens ipse facit opera.]** **Ly.** filius enim et pater sunt unum

in virtute operativa ex qua sunt opera miraculosa. **[non creditis quia ego in patre et pater in me est.]** **Tho.** per idemprimitatem essentiae: et tamen distinctio personalem. **[alioquin propter opera ipsa credite.]** **Ly. q. d.** si verba non inducunt vos ad credendum: opera miraculorum nature virtutem transcendentia debent vos ad hoc inducere. **[Amē amē dico vobis qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet.]**

Tho. i. similia in genere quod sicut ego curavi infirmos: et suscitavi mortuos sic et ipse suscitabit: et sic de alijs. **[et maiora horum faciet.]** **Ly.** hoc patet primo: quod plures pueri sunt ad fidem per predicationem apostolorum quam per predicationem christi: quod per eos pueria est multitudo gentium per predicationem autem christi pauci iudeorum. **[Item apostoli predicebant omnibus linguis]**

ut habet **Act. ij.** christus autem predicabat in una sola lingua. **i. e.** hebraica. **[Secundo in miraculis quia apostoli maiora miracula fecerunt.]** magnū enim reputatum fuit quod infirmi sanabantur ad tactum simbrie vestimentorum Iesu: ut habet **Mar. v.** sed maius videtur quod ad tactum simbrie Petri sanabatur infirmus: videtur **Act. v.** **[Item christus tres mortuos suscitavit:]** sed Andreas simul et semel quadraginta viros submersos suscitavit: ut habetur in legenda sua. **[quia ad patrem vado.]** **Tho.** ut assumam vulnū dei pro vobis. **[et si quid petieritis patrem in nomine meo.]** **Tho.** pertinens ad salutem. **[Nam nomen eius est Iesus qui saluator interpretatur.]** **[hoc faciam.]** **Tho.** in quo ostendit quod habet eandem potestatem cum patre. **[hoc faciam.]** **Ly.** scilicet eadem virtute qua et pater.

Postilla.
Elisabeth impletū est tempus pariendi **Lu. j.** Historia hui⁹ euāge. fa

cta est anno xpi. p^o
vsuali. viij. kal. Ju
lij. feria. vj. luna.
xviij. inditione. iij.
Ante iūtiū illi⁹ euā.
scribit. **f. Lu. in eo.**
ca. q. post q. Maria
pcepit Iesum xpm
Exurgens Maria
abiit in montana et
intrauit in domum
Zacharie ⁊ saluta
uit Elisabeth ⁊ mā
sit cū ea trib⁹ mensi
bus: nam in mense
sexto a pceptiōe io
hānis venerat Ma
ria ad Elisabeth et
in mēse nono natus
est Iohānes. **Uñ h**
dicat Elisabeth i.
pletū est tps parien
di **Ly. f. nouē mē**
siū ⁊ pepit filiū sicut
p angelū fuerat
pdictū ⁊ audierūt
vicini **Ly. illi qui**
erant ei cohabitantes
⁊ cognati ei⁹
q̄ erant ex ei⁹ p san
guinitate ⁊ affinitate
qz magnificauit
dñs misericordiam
suā cum illa **Ly.**
id est. magnā mis
ericordiā fecit ei an
ferendo sterilitatis
obprobriū ⁊ dādo
ei tantū ⁊ talē filiū
sic annūciatū mira
bilē ⁊ pceptū sup
naturalē ⁊ p̄gula
bant ei **f. m. q. dixerat angelus zacharie.**
Multi in natiuitate eius gaudebūt **[Et fas**
ctum est in die octauo **] scz a natiuitate pre**
cursoris **[venerūt circūcidere puerū] sicut**
p̄cipit **Deū. xviij. ⁊ qz i circūcisiōe impone**

bat tunc nomē sicut modo imponit in bap
tismo: ideo subdit **[⁊ vocabāt eū noīe p̄is**
sui zachariā **] Ly. quia** istud fuit antiq^o sa

tis cōmunit obfua
tum: ⁊ adhuc obser
uat frequēter maxie
in magnis personis
maxime qz fili⁹ p̄is
mogenit⁹ noīat no
mine p̄is **[⁊ respō**
dens mat̄ ei⁹ dixit:
nequa q̄ **] f. [voca**
bit⁹ zacharias **] sed**
Iohānes **] Ly. hoc**
libi a deo fuit rene
latū quia a marito
nō didicit cū factus
esset mur⁹ anteq̄ re
diret ad eam de tē
plo **[⁊ dixerūt ad il**
lam: qz nemo est in
cognatiōe tua q̄ vo
cetur hoc noīe **] scz**
licet Iohānes. **Ly**
ra. cognatio h̄ pro
pinq̄tas generi⁹ vo
cat de qua null⁹ sic
fuerat vocat⁹ scz d
cognatiōe Elisabeth
vel mariti eius **[In**
nuebāt autem pa
tri eius quez velle
vocari eū **] scz p̄ sig**
visibilia. **Ex q̄ patz**
qz zacharias nō im
fuit mutus sed etiaz
surdus: si enī potu
isset intelligere vba
quesiuisent ab eo
per verba ⁊ non p
talia signa. ⁊ postu
lans pugillare **] .i.**
tabulā ad scribēdū
[sc̄psit dicēs: Iohā
nes est nomē ei⁹ ⁊

In festo Inuentiōis sc̄tē cruc
Euangel. Erat hō ex phariseis
Nicodem⁹. Hoc euāge. cū sua po
stilla q̄re ante in festo Trinitatis
In festo sancti Iohannis ante
portā latinā. Euāge. Dixit iesus
petro: Sequere me: Conuersus pe
trus vidit illū. Hoc euāge. cū sua
postil. q̄re ante i festo. **f. Jo. euā.**

In festo sancti Iohānis bap
tiste. Euangelium. **Luce i.**

In illo tem
pore. Elisabeth impletū
est tps pariēdi ⁊ pepit filium. Et
audierūt vicini ⁊ cogti ei⁹ qz ma
gnificauit dñs misericordiā suā cū
illa ⁊ p̄gūlabant ei. Et factus est
in die octauo venerūt circūcidere
puerum ⁊ vocabant eum nomi
ne patris sui zachariā. Et respon
dens mater eius dixit: Nequa q̄
sed vocabitur iohannes: ⁊ dixerūt
ad illam: quia nemo est in cogna
tione tua qui vocetur hoc nomi
ne. Innuebant autem patri eius
quem velle vocari eum ⁊ postu
lans pugillarem scripsit dicens:
Iohannes est nomē eius. Et mi
rati sunt vniuersi. Apertū est autē

mirati sunt vniuersi **] Gor. de pueniētia inē**
patrē ⁊ m̄rem q̄tū ad pueri nōiatiōē **] Ag**
tum est autē illico os ei⁹ **] Gor. nō p̄ moraz qz**
nescit tarda molimīa sp̄s sancti gratia. **Eni**
Amb. Soluit fides linguā quā incredula

intelligenda est tam ratione deuotionis q̄
soni exterioris. **B**enedicta tu inter mulie
res. id est. super omnes mulieres. et bene
dicitur fructus ventris tui. **A**nde in ps. cxvij
Benedictus qui venit in nomine dñi deus

dñs et illuxit nobis

Et vnde mihi hoc
ut veniat mater do
mini mei ad me.

R. ista enī nō po
terat scire nisi p̄ re
uelatione spūs s̄cī
etiā. **E**cce enī ut facta
est vox salutationis
tue in aurib⁹ meis
exultauit in gaudio
ifans i vtero meo.

R. Elisabeth per
sp̄m s̄cī cognouit
q̄ illa exultatio fu
it p̄pter p̄sentia do
mini in vtero virgi
nali. **E**t beata q̄ cre
didisti. **R.** q̄ per
assensum fidei p̄ce
pit. **Q**uā p̄ficiēte in
te que dicta sunt tibi
a dño. **R.** ad
angelū nūciantē. **E**t
ait Maria: Magnifi
cat aīa mea. **R.**
non tñ labia mea:
[dñm] cui debetur
laus et honor. **E**t ex
ultauit. **S**or. nō pi
gritauit: vtz Aba
chuc. iij. Exultabo i deo iesu meo [in deo]
nō in mūdo. **E**nde ps. lxxvj. Reuult p̄so
lari anima mea memor fui dei et delectatus
sum [salutari meo] qui est meus p̄p̄ius fi
lius per generationē et saluator omnīū per
suam passionem. **P**ostilla.

Venit Iesus in partes cesaree. 22.
Mat. xvi. Historia huius euāgelij
facta est āno christi. xxij. iij. kal.
Augu. feria. iij. luna. xij. inditiōe. v. Ante
initū illius euāgelij scribit. s. Mat. i eo.
ca. q̄ christus dixit discipulis suis. Cauete
o fermento phariseor et saduceor: at illi co
gitabant inter se dicentes: quia panes non

accepimus. **S**ciens autem Iesus dixit: q̄
cogitatis int̄ vos modice fidei quia panes
non habetis. **N**ondū intelligitis neq̄ res
cordamini q̄nq̄ panū et q̄nq̄ millū hominū
et q̄t cophynos sumpsistis: neq̄ septem pa

num et quatuor mi
lia hominū: et quor
sportas sumpsistis:
quare non intelli
tis: quia non de pa
ne dixi vobis. **C**a
uete a fermento pha
riseor et saduceor.

Tunc intellexerūt
quia non dixerat ca
uendū a fermento pa
nū: sed a doctrina
phariseor et sadu
ceor. **T**unc statim
sequit euange. bo
dier. **V**enit Iesus
in p̄tes cesaree phi
lippi. **R.** cesarea
philippi est ciuitas
i terminis iudee quā
philippus filius he
rodis inouauit et re
edificauit que anti
quitus dicta est la
chis: sed postmodū
nōtauit eam cesare
am in honore tybe
rij cesaris qui dedit
ei quartam partem
regni: ut dicit Iose
phus. **E**cce etiam

cesarea philippi ad differentiā alterius ci
uitatis que dicit cesarea palestine: vbi Co
nellus centurio mansit: ut patet Act. x. **E**t
interrogabat discipulos suos. **R.** non ige
norans quid crederet vel quid rēderent: s̄
ut eorū fideli p̄fessione puenientē solidaret
in fide. **Q**uem dicunt homines esse filiū homi
nis. **R.** id est. turbe vulgares: quia de ip
so erant varie op̄niones in populo. **A**t il
li dixerunt: Alij Johā. bap. cuius op̄nio
nis fuit herodes et sui sequaces: vtz. Mat.
xiiij. Audiuist herodes famam Iesu: et ait
pueris suis: hic est Iohannes bap. ip̄e sur
rexit a mortuis: et ideo virtutes operant̄ in

Benedicta tu inter mulieres: et
benedictus fructus ventris tui.
Et vnde mihi hoc ut mater do
mini mei veniat ad me? **E**cce enī
ut facta est vox salutationis tue i
auribus meis: exultauit in gau
dio infans in vtero meo. **E**t bea
ta que credidisti: quoniam perfici
entur in te que dicta sunt tibi a
domino. **E**t ait maria: Magnifi
cat anima mea dominū. **E**t exul
tauit spiritus meus in deo saluta
ri meo.

In festo sancti Petri apostoli
Euangelium Mat. XVI.

In illo tem
pore. **V**enit Iesus in par
tes cesaree philippi: et interroga
bat discipulos suos dicens: **Q**uē
dicunt homines esse filium homi
nis? **A**t illi dixerunt: Alij iohan

eo alij autem Heliam] ppter zelum veritatis alij vō Hieremiā ppter patientiaz in aduersis aut vnū ex pphetis: vos autē quem me esse dicitis] **Ly.** q. d. Si alij errant opinione falsa: vos tamen non debetis errare q̄ tamdiu me

cum fuistis: et meaz doctrinā frēq̄ntē audiuitis: et miracula tanta vidistis] **Respon-** dēs Petr⁹ dixit] **Ly.** Petrus tanq̄ p̄ncipaliter alios p se et p alijs dedit responsum.

[Tu es christus] **Ly.** qui interpretatur vnctus: et sic cōfiteatur eius humanitatem [filius dei] scilicet naturalis et non adoptiu⁹ sicut alij: et per consequens eiudem nature cum deo patre: et sic confiteatur veritatem diuine nature et humane in eodem supposito [vni] hoc addit ad differentiam illorum qui colebantur tanq̄ dii a gentibus vt hercules et iupiter et sic de alijs [Respondens autem Iesus dixit: Beatus es simon bariona] id ē filius Iohannis. Unde Hieronym⁹ dicit q̄ deberet dici bariona. Bar enim idē est quod filius. Iohāna quā si filius Iohannis:

fm illud Iohan. xxi. Simon Iohannis diligis me plus his: sed scriptorum vicio deprauatum est: dicitur autem hic Beatus es Simon bariona: quia scilicet confessio vere fidei ducit ad beatitudinē [quia caro et san-

guis non reuelauit tibi] **Ly.** id est. homo mortalis non docuit te istam veritatē [sed pater meus] et per consequens tota trinitas quia indiuisa sunt opera trinitatis [et ego dico tibi: quia tu es Petrus] **Ly.** id est:

confessor vere petre qui est christus [et sup hanc petram] quam confessus es id est. super christum [edificabo ecclesiam meaz: et porte inferi] id est. persecutiones tyrannorum et insultus et temptationes spirituum immūdorū [non preualebunt aduersus eam] a vera fide subuertendo [et tibi dabo clauēs regni celoz] **Ly.** iste clauēs nō sunt materiales sed potestas spiritalis que duplex ē. Una est potestas spiritalis discernēdi peccatum a non peccato: sicut in veteri lege sacerdotes iudicabant inter lepraz et non lepraz. Alia clauis est potestas admittendi ad regnum vel excludendi fm verum iudicium prehabitu: quia debent indigne excludi: et digni recipi [et quodcūq̄ ligaueris] **Sorra.** clauē non errante.

[super terram] **Ly.** ra. scilicet cum de-

bito vsu clauum: [erit ligatum et in celis et quodcūq̄ solueris super terram erit solutum et in celis] id est. dēns aliud approbat in celis.

nem baptistā: alij autē heliam: alij vō hieremiā: aut vnū ex pphetis] Dicit illis iesus: vos autē quez me esse dicitis? Respondēs simon petrus dixit: Tu es christus filius dei viui. Respondens autē iesus dixit ei: Beatus es simon bariona: q̄ caro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus q̄ in celis est. Et ego dico tibi: q̄ tu es petrus. et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: et porte inferi non p̄ualebunt aduersus eam. Et tibi dabo clauēs regni celoz et quodcūq̄ ligaueris super terram erit ligatū et in celis: et quodcūq̄ solueris super terram erit solutū et in celis.

In festo sancte Margarethe virginis et martyris. Euangelij

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum thesauro abscondito i agro et c. Hoc euāgelium cum sua postilla quere in fra in cōmuni sanctorū de virgini bus.

Rogabat Iesum quidam phariseus.
Lu. vii. Mat. xxvi. Mar. xiiij. Jo
han. xij. Historia huius euāge. facta
est anno xpi. xxxij. ydus Decēb. feria. vj. lu

na. xliij. indi. liij.

Ante Iesum illi euāge.

scribit. s. Lu. in

eo. c. q. xpus dixit

phariseis et scribis:

Venit enim Iohānes

bap. neq. māducās

panē neq. bibēs vi

nū: et dicitur demoni

um huius: venit filius

hoīs māducās et bi

bens: et dicitur: ecce

hō vorator et bibēs

vinū: amicus publi

canor et peccōr. Et

tūc sequit euā. ho.

[Rogabat Iesuz qdā

phariseus ut māducaret

cū illo: et ingressus domū

pharisei discubuit.]

Ly. legiū autē chri

stū māducasse cum

peccōribus ut eos ad

penitentiā induceret

ut habet Mat. ix.

Itē cū amicis et fa

miliaribus: ut eorum

deuotionē augmen

taret: ut dicit Jo. xj.

de martha et maria

magdalena. Itē cū

coctis paupibus ut

eorū inopiā supple

ret: ut habet Jo. ij. de nuptiis ubi deficien

te vino xps aquā mutauit in vinū. Itē cum

phariseis supbiētib: ut eorū supbiā pfuta

ret: put h habet ut videbit in pseādo [et

ecce mulier.] Sor. s. maria magdalena: sed

nō notat h: qz adhuc erat in statu culpe fm

opinionē hoīm [q erat i ciuitate.] Ly. vbi

multi hoīes sunt: ex q puīciē q multos at

traxerat ad peccatū [peccatū.] Ly. sed iam d

peccatū plene et pfecte pstrā [ut cognit q ies

us.] i. saluator [accubuisse i domo pharis

Postilla.

Rogabat Iesum quidam phariseus.

Lu. vii. Mat. xxvi. Mar. xiiij. Jo

han. xij. Historia huius euāge. facta

est anno xpi. xxxij. ydus Decēb. feria. vj. lu

na. xliij. indi. liij.

Ante Iesum illi euāge.

scribit. s. Lu. in

eo. c. q. xpus dixit

phariseis et scribis:

Venit enim Iohānes

bap. neq. māducās

panē neq. bibēs vi

nū: et dicitur demoni

um huius: venit filius

hoīs māducās et bi

bens: et dicitur: ecce

hō vorator et bibēs

vinū: amicus publi

canor et peccōr. Et

tūc sequit euā. ho.

[Rogabat Iesuz qdā

phariseus ut māducaret

cū illo: et ingressus domū

pharisei discubuit.]

Ly. legiū autē chri

stū māducasse cum

peccōribus ut eos ad

penitentiā induceret

ut habet Mat. ix.

Itē cū amicis et fa

miliaribus: ut eorum

deuotionē augmen

taret: ut dicit Jo. xj.

de martha et maria

magdalena. Itē cū

coctis paupibus ut

eorū inopiā supple

ret: ut habet Jo. ij. de nuptiis ubi deficien

te vino xps aquā mutauit in vinū. Itē cum

phariseis supbiētib: ut eorū supbiā pfuta

ret: put h habet ut videbit in pseādo [et

ecce mulier.] Sor. s. maria magdalena: sed

nō notat h: qz adhuc erat in statu culpe fm

opinionē hoīm [q erat i ciuitate.] Ly. vbi

multi hoīes sunt: ex q puīciē q multos at

traxerat ad peccatū [peccatū.] Ly. sed iam d

peccatū plene et pfecte pstrā [ut cognit q ies

us.] i. saluator [accubuisse i domo pharis

sei attulit.] s. statim [alabastrū vnguētū.] i.

alabastrū vnguento plenū [et stans retro]

Ly. qz p verecūdia sui peccatū nō audebat

se antepone [lachrymis cepit rigare pe

des ei.] Ly. ex qb patet magnitudo piri

tionis ex q tūc fleuit

q potuit lauare pe

des vni hoīs nu

dis pedib: inceden

tis [et capill capiti

sui tergebat.] Ly.

qb ante ad cōposi

tionē vult ei ab

usa fuerat [et oscula

bat pedes ei.] ut to

tum seruaret in pe

nitentia: qd ex se

deū pteperat i cul

pa: hz q dicit Gre.

[et vnguento vnge

bat.] Ly. ad refrige

riū caloris et mitiga

tionē doloris ex la

bore itineris: Unde

Gre. Anguentū qd

sibi turpi exhibue

rat: hoc laus deo lau

dabiliter offerebat.

[vidēs aut pharise

us.] Sor. ad pdictā

mulierē plorātē nec

cōpatēs [ait intra

se.] s. occulte pira

hospitē suū murmu

rando [vidēs: Dic

si esset ppha] verus

sciens occulta [sei

ret vtiq q et qlis ē

mulier.] Sor. q est i

pfona et qlis ē in vita [q peccatū ē] et nō

deberet se tāgi pmittere ab ea [et rñdēs ies

us.] Sor. s. cogitatio ei: q soli deo nota ē

in q oñdit se pl q pphaz. Unde ps. xcij.

Dñs scit cogitationes hoīm [Simō habeo

tibi aliqd dicere: at ille ait: Mgī dic: Duo

debitores erāt cui. fenera.] Sor. sensus lit

teralis plan ē. Mystice fenerator iste desi

gnificat: q p culpa momētanea penā eter

nā exigit: et p donis grarū exigit meritum

bonorū operū [duo debitores.] Sor. duo sta

In festo sancte Marie magda
lene. Euange. Lu. VII.

In illo tem

pore. Rogabat Iesuz qdā
phariseo ut māducaret cum illo.

Et ingressus domū pharisei dis

cubuit. Et ecce mulier q erat i ci

uitate peccatū ut cognit q Iesuz

accubuit i domo pharisei attulit

alabastrū vnguētū et stans retro se

cus pedes ei lachrymis cepit ri

gare pedes ei et capillis capitis

sui tergebat: et osculabat pedes

ei: et vnguento vngebat: vidēs at

phariseo q vocauerat ipm: ait in

tra se dicēs: hic si esset ppha sciret

vtiq q et qlis ē mulier q tangit eū

qz peccatū ē. Et rñdēs Iesuz di

xit ad illū: Simon habeo tibi ali

qd dicere. At ille ait: Mgī dic.

Duo erāt debitores cui dā fenera

tori: vn debebat denarios qngē

tos: et ali qnāginta. Non hñtib

pfona et qlis ē in vita [q peccatū ē] et nō

deberet se tāgi pmittere ab ea [et rñdēs ies

us.] Sor. s. cogitatio ei: q soli deo nota ē

in q oñdit se pl q pphaz. Unde ps. xcij.

Dñs scit cogitationes hoīm [Simō habeo

tibi aliqd dicere: at ille ait: Mgī dic: Duo

debitores erāt cui. fenera.] Sor. sensus lit

teralis plan ē. Mystice fenerator iste desi

gnificat: q p culpa momētanea penā eter

nā exigit: et p donis grarū exigit meritum

bonorū operū [duo debitores.] Sor. duo sta

tus pctōz [erant cul. fene. J. i. deo] [vn^o des-
bebat ei denarios qngentos 2 ali^o qnāgin-
ta] scz q plus peccauerat [nō habentib⁹ ill^o
vnde redderēt] qz nullus pctōz a debitis
pōt absolui pprijs virib⁹ absqz grā: vt pa-

ter Joh. xv. Sine
me nihil potest⁹ fas-
cere [donauit vtrifqz
qz] .i. donauit [qz
qz] .i. pl^o diligit: re-
spondēs simon di-
xit: estimo qz is cui
pl^o donauit .i. cō-
donauit relaxando
[at ille di. recte iu-
dicasti] qz sicut diē
Greg. Dū crescunt
dona: crescūt 2 rōes
donoz [2 puerus
ad mulierē] Gor. p
misericordiā: deus
enī a pctōib⁹ auer-
tit faciē suā: sū ill-
lud Deut. 32. Ab-
scōdā faciē meam
ab eis: sed ad peni-
tētes se puerit: vt
pater zach. j. Con-
uertimini ad me 2
ego puerit ad vos
[dixit Simon. Vi-
des hāc mulierem:
Intraui in domū tu-
am: aquā pedibus
meis non dedisti]

2 y. q tñ erāt lutosi
seu puluerizati: eo
q sine calciamētis
incedebat [hec autē
lachrymis rigauit
pedes meos: 2 ca-
pillis capitis sui ter-
sit: osculū mibi non
dedisti] 2 y. qd est
amicitiē signū [hec autē exq intraui nō ces-
savit osculari pedes meos] q. d. nō solum
vnū osculū dedit mibi sed multiplex [oleo
caput meū nō vnixisti] Gor. qd solet fieri in
signū leticie 2 hylaritas sū illud ps. xliij
Gnxit te de⁹ deus tu⁹ 2 c. [ppr qd dico ti-

bi: remittunt ei pctā multa] .i. mulier⁹ pe-
nitēt [qm dilexit multū] .j. Pe. iij. Cha-
ritas opt⁹ multitudinē pctōz: vt 3 Prover-
bio. x. Inuēsa delicta opt⁹ charitas [Cui
aut min⁹ dimittit: min⁹ diligit] 2 y. Res-

missio ei culpe aut
nulla ē: aut totalis
simul: sed remissio
pene fit p partes 2
nō tota simul: d cō-
muni cursu lz aliqñ
fiat tota simul ppē
feruorē penitēt⁹ 2 ex
liberalitate dei: 2 hoc
i. pposito i hac mu-
liere: iō sequit [re-
mittunt tibi pecca-
ta tua] 2 y. nō solū
qñ ad culpā: sz eti-
am qñ ad penā ex
vehēnti amore dei
et horrore pcti pte-
riti. Gor. 2 ponit B
pñs p pterito [re-
mittunt] .i. remissa
sunt [2 ceperūt q si
mul accūbebāt dice-
re intra se: quis est
h⁹ q etiā pctā dimit-
tit?] 2 y. hec dice-
bāt qz videbāt tātū
hūanitatē exterius
apparentē: sz i gras-
bāt deitātē interius
latētē que pctā pōt
dimittere [dixit autē
ad mulierem: fides
tua] Gor. i. fides tū
bi a deo infusa [sal-
uā te fecit] An Be-
da. Fides te saluaz
fecit: qz qd petijt
posse se accipere non
dubitauit [vade in

pace] Gor. i. in qete 2 a cessatiōe a vitijs:
vt 3 Rom. v. Iustificati ex fide pacē habea-
mus [Accessit ad Iesum m^r fil. Marth. xx. Mar. x.
Lu. xxi. Histo. hui⁹ euāg. facta ē
āno xpi. xxiiij. xvij. kal. aplis. se. iij. lūa.

In festo sancti Jacobi aposto-
li. Euangelium. Mar. XX.

In illo tem-
pore: Accessit ad iesum

Accessit ad Iesum m^r fil. Marth. xx. Mar. x.
Lu. xxi. Histo. hui⁹ euāg. facta ē
āno xpi. xxiiij. xvij. kal. aplis. se. iij. lūa.

vj. indictione. vj. Ante initium illius euan-
gelij scribit sanctus Mat. in eo. c. Ascen-
dens Iesus hierosolymā assumpsit duode-
cim discipulos suos secreto et ait illis: Ec-
ce ascendimus hierosolymā et filius homi-

nis tradet pncipi-
bus sacerdotū scri-
bis: et pdenabūt eū
mortē: et tradent eū
gentib⁹ ad illuden-
dum: et flagellandū
et crucifigendū: et
tertia die resurget.

Tunc statim sequi-
tur euāg. bo. [E-
cessit ad Iesū] Ly.
iudei estimabāt xps
per pphetas pmiss-
um regnaturū tpa-
liter in hierusalem:
qz scripturas de re-
gno xpi corpaliē in-
telligebāt: et ideo re-
gnū ablatū a iudeis
p romanos credes-
bant sibi restituen-
dū p xpm: ppe qd
dicebāt xpo Act. j.
Dñe si i tpe hoc re-
stitues regnū israel
et. et hoc Ia. et Jo.
filij zebedei et ma-
eoz audientes xpm
post mortem tertia
die resurrectū: cre-

diderūt ipsum imediate post resurrectionē
regnaturum i hierusalē temporalit: et ideo
cupientes ei esse collaterales pze ceteris:
quia erant eius cognati informauerūt ma-
trem suam de petitione sequenti: et hoc est
qd hic dicitur: tunc audita resurrectione chri-
sti futura [Accessit ad Iesum mater filioz
zebedei] Ly. non enī pmo petijt i specia-
li: sed tm in generali: vt pessione facta in
generali pmo: postea non posset sibi vene-
gare in speciali [qui dixit ei: Quid vis?] Ly.
non querit vt in sci: sed vt petitiō sua
puenientius ostendatur irrationabilis [At
illa. Dic vt sedeant hi duo filij et] Ly. id
est. sint tibi collaterales et maiores in regno

mater filioz zebedei cum filijs su-
is adorans et petēs aliquid ab eo
qui dixit ei: qd vis? Ait illi. Dic
vt sedeant hi duo filij mei vn⁹ ad
dexteram alius ad sinistraz tuam
in regno tuo. Respondēs autem
iesus dixit: Nescitis quid petat⁹
potestis bibere calicem que ego
bibiturus sum? Dicunt ei: Possu-
mus: Ait illis. Calicem quidem
meum bibetis: sedere autem ad
dexteram meam vel sinistrā nō ē
meum dare vobis: sed quibus pa-
ratum est a patre meo.

Vincula sancti Petri. Euan-
gelij. Venit iesus in partes cesa-
ree philippi et. hoc euangel. cum
sua postilla quere ante i festo san-
cti Petri et Pauli apostolor.

In inuentione sancti Stepha-
ni. Euangelium Mat. V.

tuo post tet quod quidem regnūz credebāt
temporale vt dictum est. Non est mirum si
talitā apostoli credebant et appetebant qui
adhuc carnales erant nondum illuminati
perfecte nec confirmati per gratiam spirit⁹

sancti [Respondēs
autem Iesus dixit:
Nescitis quid petat⁹
tis] Ly. Respon-
dit filijs et non ma-
tri: quia sciebat eaz
missam a filiis et in-
formatam de peti-
tione facienda pro
eis [potestis bibere
calicem quem ego
bibiturus suz] Ly.
ra. id est. sustinere
mortem ignominio-
sam et crudelez: quā
ego passurus sum et
per quam debeo ve-
nire non ad regnūz
temporale vt credi-
tis: sed eternū [Di-
cunt ei Possūm⁹]
Ly. loquuntur sic
cut in experti ppe
fragilitatis qd pa-
tuit per effectūz qz
i passione chrisi fu-
gerunt pze timore
mortis [Ait illis:
Calicem quidē me-
um bibetis] id est.

passionen pro me sustinebitis. Ly. quia Ia-
cobus propter christum ab Herode occu-
sus est: vt habetur Act. j. Johannes in do-
lūm feruentis olei propter christum mis-
sus est: insuper fuit etiam missus in exiliūz
propter christū: et sic patuit qd habuit p-
ptam voluntatem moriendi propter chri-
stum [sedere autem ad dexteram meam vel
sinistram non est meum dare vobis] Ly. ra
in illo statu in quo estis. id est. nondum hu-
milatis et carnalibus [sed quibus paratū
est a patre meo] Ly. vere humilibus et spi-

ritualia sapientibus.
Os estis sal terre. [Postilla.
Matt. v. Mat. ix. Lu. xij. Ma-

istoria huius euangelij facta est anno christi
f. xxix. iij. ydus Julij. feria. v. luna. xvj.
inditione. iij. Ante initium huius euangelij
scribit sanctus Mat. in eo. c. q. christus di
xit discipulis suis: Beati estis cum maledi

xerint vobis homi
nes: et persecuti voi
fuerit et dixerint o
malus aduersus vos
mentientes. pp. me
Gaudete et exultate:
qm. merces vestra
copiosa est in celis.
Tunc sequitur euan
gelium hodie. [Vos
estis sal terre.] Lyr.
Sicut enim sale co
diuntur omnia ciba
ria ita discretione p
latorum debent di
rigi et ordinari om
nia facta subditorum
[q. si sal euanes
cit]. id est. si discre
tio in prelatis defe
cerit. [in quo saliet].
Lyr. quasi diceret
in nullo opera sub
ditorum conditum seu
diriguntur. [ad nubi
lum valet ultra: ni
si ut mittatur foras
ut conculcet ab ho
minibus.] Lyr. qz
talitudo debet repell
a prelacione ne offi
cium prelatorum in
conspectu hominum
reddatur vile. [vos

estis lux mundi.] Lyr. sicut enim lux est
manifestatua omnium colorum: sic prelatus p
intelligentiam sacre scripture debent ex of
ficio notificare omnia opera virtutum. [non
potest ciuitas abscondi supra montem posi
ta.] Lyr. quia bonus prelatus in persecutio
ne non debet se abscondere sed ad defensionem
gregis se manifeste ostendere. [neq. ac
cendunt.] Gor. lumine scientie. [lucernaz].
id est. prelatus. Unde ps. cxxxj. Parauit
lucernam christo meo. [et ponunt eam sub

modio.] Gor. ut celetur lux veritatis timor
re persecutionis iminentis vel pusillanimit
tate cordis. [Sed super candelabrum ut luce
at omnibus qui in domo sunt]. id est. in mu
do sunt generaliter. [sic luceat lux vestra co

ram hominibus ut
videant opera ves
tra bona et glorifi
cent patrem vestrum
qui in celis est.] Lyr.
quia non debet
de hoc ppriam glo
riam querere: sed glo
riam dei et edificati
onem populi. [Ho
lite putare quoniam
veni soluere legem
aut prophetas non ve
ni soluere sed adim
plere.] Gor. Cor. To
tam continentiam ve
teris testamenti chri
stus hic comprehen
dit in duobus: scilicet
in lege et prophetis.
Lex enim erat
in declinando ma
lum: prophetia in fa
ciendo bonum: et illa
duo christus pleniss
sime impleuit. [Veni
quippe dico vobis
donec transeat celu
m et terra.] Gor. id
est. mutantur elemen
ta ab hac mutabili
forma in immutabilem
scilicet ante q. finia
tur iste mundus. [Io

In illo tem pore. Dixit iesus discipu

lis suis. Vos estis sal terre quod
si sal euanuerit in quo saliet: ad
nihilum valet ultra nisi ut mit
tatur foras et conculcet ab homi
nibus. Vos estis lux mundi. Non
potest ciuitas abscondi supra mon
tem posita: neq. accendunt lucer
nam et ponunt eam sub modio
super candelabrum: ut luceat om
nibus qui in domo sunt. Sic luce
at lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona et glo
rificent patrem vestrum qui in ce
lis est. Nolite putare quoniam ve
ni soluere legem aut prophetas
non veni soluere sed adimplere.
Amen quippe dico vobis donec
transeat celum et terra: iota vnus
aut vnus apex non preteribit a
lege donec omnia fiant: qui q. solue
rit vnum de mandatis istis minimis

ta.] Veni est minima littera inter alias et vno
ductu fit. [aut vnus apex.] Apex est particu
la littere que ponitur in summitate littere
ad distinctionem et fm hoc exponit Augu
stinus q. nec minimum preceptum nec mini
mi precepti particula. [non preteribit a le
ge donec omnia fiant.] Gor. id est. non rema
nebit q. impleatur suo tempore. [qui q. sol
uerit vnum de mandatis istis minimis.] Gor.
ra. id est. de mandatis decalogi: que dicunt
minima: quia ad vitam incipientium p. tinentia

[et docuerit sic homines] **S**or. sic soluere ho-
mines sicut ipse soluit [minimus vocabitur]
Sor. id est. vilissimus reputabit ab his qui
sunt in regno celo-
rum: qui autem fecerit
et docuerit: hic ma-
gnus vocabitur in re-
gno celorum. **S**or. p
adeptione aureole
Postilla.

Intrauit Je-
sus in quod-
dam castel-
lum. **L**u. x. Hi-
storia huius euangelii.
facta est anno chris-
ti. xxxj. iij. nonas
Decemb. feria. ii. lu-
na. ix. indi. iij. **A**n-
te initium huius euan-
gelii. scribit. **L**u. in
eo. c. q. septuaginta
duo discipuli quos
christus misit ad predicandum
reuerſi sunt ad
christum cum gaudio vi-
centes: **D**ñe etiam
demonia subiiciun-
tur nobis in nomine tuo
Et ait illis. **E**cce de-
di vobis potestatem calcare
diabolum super serpentes et
scorpiones: et super
omnem virtutem inimici:
et nihil nocebit
vobis: verumtamen in
hoc nolite gaudere
quia spiritus vobis sub-
iiciunt: gaudete au-
tem quia nomina vestra scri-
pta sunt in celis.
Tunc postmodum
sequitur euangelium. ho.

[Intrauit Iesus in
quoddam castellum]

Ly. i. Bethaniam [et mulier quedam Mar-
tha nomine excepit illum in domum suam] **L**y.
ad illam domum christus frequenter diuertebat et secu-
re: tum propter deuotionem ibi habitantium: tum
quia plura beneficia eis prouiderat: quia ipsam mar-

et docuerit sic homines: minimus
vocabitur in regno celorum qui au-
tem fecerit et docuerit: hic magnus
vocabitur in regno celorum.

In festo sancti Laurentii mar-
tyris. **E**uange. **A**men amen dico
vobis: Nisi granum frumenti ca. et c.
Hoc euangelium. cum sua postilla que
infra in comuni sanctorum de vno
martyre.

In festo assumptionis Marie
virginis. **E**uange. **L**u. X.

In illo tem-
pore. **I**ntrauit iesus in
quoddam castellum. **E**t mulier
quedam martha nomine excepit
illum in domum suam: et huic erat
soror nomine maria: que etiam se-
dens secus pedes domini audie-
bat verbum illius. **M**artha autem
satagebat circa frequens ministeri-
um: qui stetit et ait: **D**ñe non est tibi
cure quod soror mea reliquit me solam
ministrare: dic ergo illi ut me adiu-
uet: et respondens dixit illi dominus.
Martha martha sollicita es et tur-
baris circa plurima. **P**orro vnus
est necessarius: **M**aria optimam par-
tem elegit que non auferetur ab ea.

tham a profluio sanguinis sanauerat **S**in **A**m-
bro. et maria a demonijs liberauerat: et ei omnia
peccata dimiserat [et huic erat soror nomine ma-
ria qui etiam sedens secus

pedes domini audiebat
verbum illius] **L**y. in-
tenta operibus vite pre-
latiue. [Martha
autem satagebat cir-
ca frequens ministerium]
sed occupata in ope-
bus vite actiue [qui
stetit] **L**y. qui festis
labore ministerij dis-
currere pro domo ut
christus et eius discipu-
li essent prouident re-
cepti [et ait: **D**ñe non
est tibi cure quod soror
mea reliquit me solam
ministrare] **L**y. pro-
rens de ociositate so-
roris sue: et de chris-
ti negligentia hoc
permittens [et respo-
dens dixit illi dominus]
excusando mariam
Inuenit autem maria
accusata **S**in **L**y. tri-
plicitate. **P**rimo a
phariseo de temeri-
tate: eo quod christum teti-
git recubentem ut pa-
tet **L**u. vii. **S**ecundo
a sorore pro ociosita-
te ut habet b. **T**er-
tio a iuda de pidi-
galitate: eo quod pido-
sum vnguentum effu-
dit et pedes iesu vn-
xit: ut habet **J**ohā.
xij. et maria patienter
tacuit: et semper eam
christus excusauit. **P**ri-
mo ostendens phari-

seo quod factum marie non erat temeritas: sed petri-
tionis et deuotionis. 2º ostendit sorori quod sessio
marie non erat ociosa: sed melioribus actibus ap-
plicata. 3º ostendens iude et alijs discipulis quod il-
la effusio vnguenti non erat pidigalitate: sed pie-

tatis dicens: **S**inite illam. Bonū enī opus operata est in me. **[M**artha martha sollicita es. **G**lo. repetitio signū est dilectiōis vel mouēde intentionis. s. vt audiret attentius. **[**et turbatis erga plurima. **L**y. qz oga vite

actiue sollicitudinē ingerunt. **[**Porro vnū est necessariū.

Ly. s. ipse deus qui vnus est et pte oib⁹ querēdus. **[M**aria optimā partem elegit. **G**lo. non reprehendit pars **M**arthe: qz et ipsa bona est: sed laudat pars **M**arie: qz optimā: **[**que nō aufereb⁹ ab ea. **S**or. vita ptem

platiua incipit h et i futuro p̄ficiet: quia ignis amoris q̄ hic ardere incipit cum ipsum quē amat viderit ampli⁹ igne: scit in amore: actiua vō cum corpore deficit: qz in celesti patria nō esuriētī panē porriget: nec

cetera opa misericordie aget: qz ibi nō erūt necessaria. **U**n̄ Apoc. xix. **N**ō esuriēt neqz sitiēt ampli⁹ etc. **[**Uic querit quare hoc euāgelīū legi⁹ in festo beate **M**arię cum in nullo spectare videat⁹ ad ipsam. **A**d hoc respondet **S**or. qz et si nō historice: tñ allegorice puenit beate **M**arię. **I**psa enim fuit castellū qd̄ intrauit fili⁹ dei: vbi manebāt due sorores. s. vita actiua p̄tēplatiua. **I**te queritur q̄re poti⁹ legi⁹ in assumptiōe q̄ in alio festo: cū de assumptiōe nō facit mentionem. **A**d hoc dicēdū qz alia festa beate marie virginis specialia habēt euāgelia. pp̄tē specialia rationes: istud autem festū nullū habet speciale euāgelīū: et ideo sortitū est istud: vel etiam pp̄tē vltimā particulā euāgelij q̄ marie p̄cipue puenit: ideo legi⁹ de eius assumptiōe: scilicet **M**aria optimā p̄tēz elegit.

[Postilla.

Ixit **I**esus turbis iudeorū. **D**istori

am huius euāgelij dixit dñs **I**esus anno eius. xxxij. xij. kalen. **A**prilis. feria. iij. luna. xj. inditione. vj. **A**nte initū illius euāgelij scribit sanct⁹ **I**oh. in eo. c. qz quidam gentiles ascenderūt in hierusalē vt adora-

rent in die festo sci: licet pasche: hi accesserunt ad **P**hillippū q̄ erat a bethsaida galilee et rogabant eum dicentes **D**ñe volumus **I**esum videre: venit **P**hillippus et dixit **A**ndree: **A**ndreas rursum et **P**hillippus dixerūt **I**esu: **I**esus autem respondit dicens: **V**enit hora vt clarificet⁹ filius hoīs. **T**ūc p̄ modū sequit⁹ euāgelij hodie. **[D**ixit **I**esus turbis iudeorū. **H**unc iudicium est mūdī. **S**or. scilicet in passione quando christus a pilato iudicatus est.

Nunc p̄nceps huius mūdī eijsiet foras. **L**y. **D**iabolus enī dicit p̄nceps huius mūdī non qz sit p̄nceps substantie mūdī sed hominū mūdialiter videntium: in q̄tū se ei subijciunt per peccatū. **D**icit autem elect⁹ diabolus p̄ passionē xpi per quā apta est porta glorie celestis. **E**t sic diabolus nūc nō pōt impedire sanctos a p̄secutione glorie sicut faciebat ante passionē xpi: tñ p̄mittit temptare hoīs ad exercitiū et meritū electorū. **[**et ego si exaltat⁹ fuero a terra. **S**or. p̄ passionē crucis. **[**oīa traham ad meipsum. **[**s. p̄ fidē et dilectionem: **[**hoc autē dixit significās qua morte esset mortitur⁹. **S**or. qm̄ morte crucis que erat vilis summa: vt **S**ap. s. **M**orte turpissima p̄dem⁹ nem⁹ cum. **A**ndit ei turba. **N**os audiūmus ex lege qz xps manet i eternū. **A**bo. **C**redebāt enī qz messyas pur⁹ hō esset: sed immortalis. **U**n̄ **D**ich. v. **E**gressus ei⁹ ab initio a dieb⁹ eternitat⁹. **I**te **D**an. vj. **P**tas

eius potestas eterna [et quod tu dicis oportet exaltari filium hominis]. id est. mori in cruce. q. d. si loqueris de teipso: sequitur q tu non es christus qui manet in eternum: si aut loqueris de alio dic nobis quis est filius hominis

[dixit ergo eis Iesus] **Tho.** licet iam multa dixerim et multa miracula fecerim coram vobis [adhuc modicum lumen in vobis est] **Sor.** Quia creditis christum manere in eternum: sed non creditis eum moriturum finem humanitatem [ambulate] **Ly.** id est. in cognitione christi perficite [cum lucem habetis] **Ly.** id est. me presentiaque qui sum lux illuminans per veritatem doctrine et lumen gratie [et non vos tenebre comprehendat] [scilicet ignorat et culpe] [et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat] **Ly.** q. d. declinavit a rectitudine vie [cum lucem habetis credite in lucem] **Tho.** p. veram fidem [ut filii lucis sitis]. id est. ipsius dei qui est vera et sempiterna lux: ut patet **Ephes. v.** Et filii lucis ambulate.

Postilla.
Vidit Iesus hominem sedentem **Mat. ix. Lu. v. Mar. ix.** Historia huius euangelij facta est anno christi. xxxij. v. id est. Junij. feria. ij. luna. x. inditi. iij. Ante initium illius euangelij scribit. s. **Mat.** in eo. c. q. christus sanavit paralyticum qui fuit portatus in lecto ante ipsum in conspectu totius populi: cui christus ait. Surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Videntes autem turbe timuerunt et glorificaverunt deum dicentes: quia vidimus mirabilia hodie [Et cum transisset inde]. i. de galilea [vidit ho-

minem] **Sor.** tam intuitu corporis et mentis [sedentem in theloneo] **Ly.** Est locus in quo solebant campores sedere: quod quidem negotium vix aut nunquam exerceri potest sine peccato ut dicit **Greg.** vel finem **Sor.** est locus in quo soluebantur publica vectigalia

[**Mattheus nomine**] **Sor.** ceteri euangeliste propter verecundiam non appellant eum nomine vulgato: sed leui. **Binomium** enim fuit. ipse **Mattheus** vero se nominat propter humilitatem [Et ait illi Sequere me] **Ly.** **Mattheus** talibus occupatus vocavit ut de gratia dei nullum desperet [et tunc fuerit in vilibus occupatus] [et surgens secutus est eum] sine aliqua dilatione quia sicut poterat movere aurem exterius verbum: ita etiam interioris mentem inspirando: sicut enim passio: nisi propinquus illos qui ad ipsum capiendum venerant solo verbo prostravit dicens: Ego sum: ut

Et quomodo tu dicis: oportet exaltari filium hominis? Quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis Iesus. Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lumen habetis: ut non vos tenebre comprehendant. Et qui ambulat in tenebris nescit quid vadat. Dum lucem habetis credite in lucem: ut filii lucis sitis.

In festo Matthei apostoli et evangeliste. Euange. Mat. IX.

In illo tempore. Cum transiret Iesus vidit hominem sedentem in theloneo mattheum nomine. Et ait illi. Sequere me: et surgens secutus est eum. Et factum est discubente eo in domo: ecce multi publicani et peccatores venientes discubebant cum Iesu et discipulis eius: et videntes

habetur **Iohan. xvij.** ita solo verbo poterat quoscunque ad se trahere et in hoc apparere virtus divinitatis in eo [et factum est discubente eo in domo] **put. Lu. v.** dicitur: et fecit ei convivium magnum leui in domo sua [et ecce multi publicani et peccatores venientes discubebant cum Iesu] **Ly.** fuerunt enim socii Matthei et recedens ab eis et volens sequi christum fecit eis convivium [et videntes pharisei] **Ly.** pharisei in populo iudeorum reputabant religiosi: unde etiam in habitu ab alijs erant distincti: videntes igitur christum cum publicanis et peccatoribus male ducentem indigne ferebant et murmurabant [dicebant discipulis eius] **Sor.** consuetudo

detractor est loqui de alio non in facie ei?
vnde quando discipuli ei? videbant eis pec-
care alloquebant magistrum: vt parer. **Mat.**
xij. **Abijt** Iesus sabbato per sata: discipuli
autē eius esuriētes ceperunt vellere spicas et

manducare: phari-
sei autem videntes
dixerunt ei: **Eccē** di-
scipuli tui faciūt qd
non licet eis facere
sabbato: qm̄ x̄o ma-
gister videbat eis
peccare: alloq̄bant
discipulos vt h̄ [q̄-
re cū publicanis et
pctōrib? manducat
ingr̄ vester? **At** ies-
sus audiēs. **f. vers.**
ba phariseor [ait]
p̄ se et discipulis n̄
est op? **i. i. necessa-**
rium [valētib? i. i.
sanis [medic? sed
malē habentibus]
Ly. videm? enī
q̄ medic? familiari-
us habet se ad infir-
mū qui eo indiget
q̄ ad sanū: cū igitur
x̄ps sit verus medi-
cus aīaz vt dicitur
in ps̄. cxi. Misit
verbū suū et sanauit
eos ideo familiarē
se debuit habere ad

pctōres qui fuerūt infirmi spūali infirmita-
te. **Scdo** rīdet eis per auctoritatē: que ha-
betur **Deec. vj. [euntes discite qd est misē-**
ricordiā volo et nō sacrificiū] **Ly. q. d. si**
hanc scripturā cōsideretis inuenietis me face-
re fm̄ ipsum. Scz. misericordiā volo p̄ pec-
catorū dimissionē et nō sacrificiū p̄ holocau-
stoz oblationē. Prover. xij. Facere miseri-
cordiā et iudiciū magis placet deo q̄ victis
me [non enī veni vocare iustos] **Scz. f. ad**
penitentiā [sed peccatores] supple veni vo-
care ad penitentiā: vt corrigant.

Accesserūt discipuli **Postilla.**
ad Iesū **Mat. xviij. Mat. ix. Lu.**
ix. Historia hui? euangelij facta est

anno christi. **xxxij. vj. kal. Septē. feria. v.**
luna. xj. inditide. v. Ante initium illius euā-
gelij scribit sanct? **Mat. in p̄ce. c. q̄ access-**
erunt qui didrachmā accipiebāt ad petrū
et dixerunt: Magister vester non soluit di-

drachmā: ait etiam
Et cum intrassz do-
mū p̄uenit eū **Ie-**
sus dicēs: Quid vi-
detur tibi **Simon:**
Reges terre a q̄b?
accipiūt tributū vel
centum a filiis suis
vel alienis? Et ille
dixit ab alienis: di-
xit illi Iesus. Ergo
liberi sunt filij: vt ḡ
nō scādalizem? eos
vade ad mare et mit-
te hamū: et eū p̄fice
qui p̄m? ascenderit
tolle: et ap̄to ore ei?
inuenies staterē: il-
luz sumēs da eis p̄
me et te. Et tūc seq̄t
euāg. hodie **[Ac-**
cesserūt discipuli ad
Iesū dicētes: Quis
putas maior ē in re-
gno celoz: et aduo-
cans Iesus paruul-
um] **Ly. sanctum**
Marciale: q̄ postea
a brō Petro missus
in galileā ibidez f̄:

dez catholicā p̄dicauit **[statuit eū in medio**
eoz] **Ly. vt ab oib? videre? et attēte p̄side-**
rarēt et dixit samē aīm dico vob nisi p̄uersi
fuērit] **Ly. a bellatōe v̄ra: qz Lu. 9. habe-**
tur q̄ intravit i eos cogitatio q̄s eoz esset
maior: ḡ x̄ps dixit eis [nisi p̄uersi fueritis et
efficiami sicut puuli]. i. humiles et puuli i
v̄ra reputatiōe [non intrabitis in regnū ce-
loz] **Ly. de quo demonia abiecta sunt per**
supbiā et ita oportet hoīes illuc venire per
viā p̄trariā. i. p̄ humilitatē: ḡ subdit x̄ps
[Quicumq; ergo humiliauerit se sicut par-
uulus iste h̄ maior ē in reḡ celoz] **Ly. q. d.**
ille qui erit hic humilior erit maior i reḡ ce-
loz: vt patz Lu. xliij. Qui se humiliat ex-

altrabitur et qui susceperit paruulū vnū talem
in noīe meo **Cor. i.** ppter meū amorē **me**
suscepit **Ly.** nam q̄ recipit p̄ximū ppter

xpm dicit xpm reci
pere. **Exemplū** hu
ius habem⁹ in legē
da sancti Martini
vbi dicit q̄ xpus se
vestitum ostendit illa
pte chlamydis quā
beat⁹ Martin⁹ de
derat paup̄i ppter
xpm **q̄** autē scanda
lizauerit vnū de pu
sillis istis **Ly.** scā
dalizare aliquē est
facere eūz ruere in
peccatū mortale ex
dicto vel facto suo
malo: et hoc est p
prie ei inferre nocu
mentū ex parte aīe
q̄d est p̄tra charita
tem p̄ximū: et ideo
talīs faciēs aliū sic
ruere: si facit hoc ex
intentiōe siue aduer
tentia semp̄ peccat
mortaliē. Et si dī
ctū vel factū ex q̄ ali
us ruit non esset de
genere peccati mor
talis: sicut dicens
mendaciū locosum
mulieri intentione
p̄trahendī eam ad
adulteriū est peccatū
mortale ex intentio
ne finis: ergo dicit
Qui scādalizau
rit vnū **Cor.** mul
tomagi q̄ plures **q̄**
pusillis istis **i.** in
finis. **Unde Hiero.**
ro. q̄ scādalizat re
cte pusillus dicit: q̄z qui magn⁹ est. i. robu
stus in fide et charitate moueri non pōt: vt
patet **Prover. xij.** Nō tristabit iustus q̄
quid ei acciderit **q̄** in me credūt **Cor.** ma
gis est vitandū scādalū fidelīū q̄ infidelīū

Expedi ei vt suspendat mola asinaria in
collo eius **Ly.** Euangelista loquit̄ ibi ad
modū terre palestīoz in q̄ p̄dēnati ad mor

et q̄ suscepit vnū paruulū talem ī
noīe meo me suscepit. **Qui** autēz
scandalizauerit vnum de pusillis
istis q̄ in me credūt: expedit ei vt
suspendat mola asinaria in collo
eius: et demergat in pfundū ma
ris: vt mūdo ab scandalis necesse
est enī vt veniāt scādala. **Verun**
tamē vt hōi illi p̄ quē scandalum
venit. **Si** autē man⁹ tua vel pes
tuus scandalizat te abscede eum et
p̄ijce abs te: bonū est tibi ad vi
tam ingredi debilē vel claudum:
q̄z duas man⁹ vel duos pedes ha
bentē mitti in ignē eternū. **Et** si
oculus tuus scandalizat te: erue
eum et p̄ijce abs te. **Bonū** est ti
bi vnū oculū habentē in vitā in
trare: q̄z duos oculos habentem
mitti in gehennam ignis: videte
ne p̄temnatis vnū ex his pusillis
dico enī vob: q̄z angeli eoz semp̄
vident faciē p̄ris mei q̄ in celis ē.

In festo sancti Luce euāgeli.
Euāge. Hec mado vob. vt diliga
tis inuicē. **Hoc euāg.** cū sua postil
la q̄re in cōmuni scōz de apostol

In festo sanctorū Simonis et
Jude ap̄loz. Euangel. Videns
iesus turbas ascendit in montem

nestū vel p̄ gressum dissolutū abscede eū et
p̄ijce abs te. **Bonū** est tibi ad vitā ingredi
debilē vel claudū: q̄z duas man⁹ vel duos
pedes habentem mitti in ignē eternū: et si
oculus tuus scādalizat te: erue eū et p̄ijce

tem ligato saxo ad
collū morte p̄cipita
bant in mare. **Sen**
sus ē **q̄** **expedit ei**
Ly. i. meli⁹ ēēt hōi
mori corpaliē: q̄ ex
malo suo exēplo fa
cere aliū ruere ī pec
catū mortale: q̄z ex
hoc meret̄ mortē
eternā q̄ grauior ē
morte corpali **ve**
mūdo ab scādalis
id est. mūdānis hōi
minib⁹ q̄ nō curant
scandalizare p̄xi
mos: vt **3. j. Corin.**
8. Si esca mea scā
dalizat p̄ximū meū
nō māducabo car
nes in eternū **ne**
cesse enī est vt veni
ant scādala **Ly.**
nō est necessitas ab
soluta sed ex suppo
sitione: si enī hōies
volūt viuere mūda
ne. i. in oīb⁹ volun
tatē suā adimplere
necessario sequitur
ad hoc scādālū alio
rū: q̄z nō formidant
p̄ximos scādaliza
re **veruntū** vt hōi
illi p̄ quē scādālū
venit **i.** active p̄
ximū scādalizādo
si aut man⁹ tua vt
pes tuus scandaliz
at te **Ly.** i. tibi es
set occasio ruine in
peccatū p̄ tactū inbo

abs te. Bonū est tibi vnū oculū habentem
in vitam intrare q̄ duos oculos habentem
mitti in gehennā ignis. **¶** Ly. non q̄ aliq̄s
membz sit amputandū ad vitandū peccatū
mēbra enī corpis sunt a deo data: ideo nō

est in p̄tate alicuius
p̄sone abscindere si
bi mēbz: sicut nec
seipsum occidere:
tūm qz p̄ hoc nō ex
cluditur p̄cupiscen
tia interior: in q̄ vi
get p̄tū: tūm quia
p̄ aliā viā pōt meli
us obviare p̄tō p̄
rationē. s. vt liberū
arbitrū cōhibendo
mēbz a peccati ex
ercitio: sic dicitur
man⁹ abscindi: in
q̄tum p̄hibet ab il
licito tacta: 7 p̄s
q̄tum p̄hibet ab il
licito gressu: oculū
ab illicito visu: et
ista abscisio ē meri
toria 7 laudabilis:
nō aut illa que esset
p̄ mēbz p̄uatio:
nem. **¶** Videte ne p̄e
natū vnū ex his pu
sillis. **¶** Ly. qz q̄tū
cūqz hō sit paru⁹
in hoc mūdo: tñ ha
bet angelū sibi assi
gnatū a deo ad sui
custodiā: 7 ideo si
homies mīmi sic a
deo honorant: mul
to fortius a nob̄ sunt
honorādi: ideo sub
dit xps. **¶** Coloco enim
vobis qz angeli eos
rum. s. assignati ip
sis. **¶** Semp vidēt faci
em p̄ris mei. **¶** Ly. qz q̄tū cūqz mittant ad
tpaliū rerū administrationē: tñ semp deo
adherent p̄ aptam visionē. **¶** q̄ est in celis.
¶ Ly. licet enī deus sit vbis p̄ essentia p̄e
sentia 7 potentia: tñ specialit̄ dicit̄ esse i cel

ubi adest cū beatīs p̄ aptam visionē.

Hoc est p̄ceptū meū. **¶** Postilla.
¶ Jo. xv. Hec euāg. dixit dñs Iesus
ano ei⁹. xxxiiij. ix. kal. ap̄l. feria. v.
cene dñi. luna. xiiij. indi. vj. **¶** In initū illi⁹

euāgelij scribit san
ctus Iohannes in
eodem cap. qz chris
tus dixit discipulis
suis: Ego sum vitis
vera 7 vos palmit
es: qui manet i me
et ego in eo: hic fert
fructum multū: qz
sine me nihil pote
stis facere. **¶** Tunc se
quitur euāgelium
ho diernū. **¶** Hoc est
p̄ceptum meum:
vt diligat̄ inuicē.
¶ For. non verbo vel
lingua tñ: sed ope
re 7 veritate. **¶** Sicut
ego dilexi vos. **¶** qz
ipse opere dilexerit
eos mōstrat cū dicit
¶ Maiorem chari
tatem nemo habet
vt animaz suam po
nat quis pro amicis
suis. **¶** For. quasi di
ceret nihil plus po
test facere q̄ vitam
dare que omnibus
est charior: vt patet
¶ Ephe. v. Christus
dilexit nos 7 tradidit
semetipsum pro
nobis. **¶** Item. **¶** He
re. xij. Reliqui vō
mū meam dimisi he
reditatem meam in
man⁹ inimicōz ei⁹
¶ Vos amici mei estis
si feceritis ea que

Hoc euange. cuz sua postilla q̄re
in cōmuni sc̄tōz d̄ martiribus.

**In festo Omnīū sc̄tōz. Euan
gelij. ¶** Videns iesus turbas ascē
dit in montē. **¶** Hoc euāgel. cuz sua
postilla q̄re infra d̄ plurib⁹ mar.

**In festo sancti Martini. Eua
gelij. ¶** Sint lumbi v̄ri p̄cincti rē.
¶ Hoc euāgel. cum sua postilla q̄re
infra in cōi sc̄tōz de cōfessorib⁹.

**In festo sc̄tē katherine Euan
gelij. ¶** Simile est regnū celoz the
sau. abscon. in agro rē. **¶** Hoc euan
ge. cum sua postilla q̄re infra in
cōmuni sanctorū de virginibus.

**Cetera de sanctis euāgelia cuz
ipsoz postilla vide i cōi sanctorū**

**Incipit postil
la de cōi sc̄tōz. Et p̄mo d̄ apostol⁹**

**In illo tem
pore. Di. ie. di. s. Hoc est**

p̄ceptū meū vt diligat̄ inuicēz si
cut dilexi vos. **¶** Maiorē hac dile
ctionē nemo habet vt aīaz suā po
nat q̄s p̄ amicis suis. **¶** Vos amici
mei estis si feceritis ea q̄ ego p̄cipio
vob. **¶** Iā nō dicā vos suos: qz ser

ego p̄cipio vobis. **¶** For. ex amore vt amī
ci: non ex timore vt serui. **¶** Iam non dicā
vos seruos. **¶** Ly. timore seruili subiectos
esse. **¶** quia seruus nescit quid faciat domin⁹
eius. **¶** Ly. hoc videmus in humanis: secre

ta enī reuelant filijs cuiusmodi erant apo-
stoli qui christo erant subiecti amore filiali
ideo subdit [vos autem dixi amicos qz om-
nia quecunqz audiui a patre meo nota feci
vobis] **Ly.** hoc non est intelligendū de oī-

bus simplicitē et ab-
solute: quia apli nō
habuerūt tantā ple-
nitudinē sciētie si-
cut christus: sed est
intelligendū de oī-
bus pertinentibus
ad eoz statum. s. q
pertinent ad eoz sa-
lutem et fidei et mor-
rum p̄dicationē et
ecclesie gubernatio-
nem [non vos me
elegistis sed ego ele-
gi vos]. s. ad apla-
tuz [et posui vos ut
eatīs] **Tho.** circū-
eundo per mūdum
[et fructuz afferat]
per gentiū p̄uersio-
nez [et fruct⁹ vester
maneāt] **Ly.** qz fides
ecclesie manes-
bit vsqz in finē mū-
di q̄tūcunqz tribus
lationib⁹ impellat:
[et qd̄cūqz petierit
patrē in nōīe meo]
Boz. qd̄ sit ad verā
salutē [det vobis]
Tho. nomē enī ip-
sius est iesus. i. sal-
uator. **Un** in nōīe
eius petit qui petit
aliqd̄ ut dirigens et

p̄mōnēs ad salutē vel ipsam salutē in se ut
patz **Mat. vj.** Prīmū querite regnū dei et

Hec mōdo vob̄ ut dī: **Postilla**
ligatis inuicē **zē. Jo. xv.** Hec vba
sacri euāgē. locut⁹ est dñs iesus an-
no eius. xxliij. ix. kal. aprilis. feria. v. s. ce-
ne dñi. luna. xliij. inditiōe. vj. Ante initū
illius euāgē. scribit. s. Jo. in eo. c. q̄ xp̄us
dixit discipulis suis. Ego elegi vos et posui
vos ut eatīs et fructū afferatīs: et fruct⁹ ve-

ster maneāt. **Tunc sequit̄ euang. bo.** [Dec
mādo vob̄ ut diligat̄ inuicē] **Tho. i.** mu-
tua dilectione: est enī illud qd̄ ego p̄re cere-
ris cōmēdo et p̄cipio] **Si mūdus vos odit**
Ly. hic accipit̄ si p̄ quia .q. d. qz futurum

uus nescit qd̄ faciat dñs eius: vos
autem dixi amicos qz oīa quecūqz
audiui a patre meo nota feci vob̄
non vos me elegistis sed ego ele-
gi vos: et posui vos ut eatīs et fru-
ctum afferatīs: et fruct⁹ vester ma-
neāt. **Et qd̄cūqz petierit̄ patrem**
in nomine meo det vobis.

**Aliud euangelium de aposto-
lis. Iohannis XV.**

Nullo tem-
pore. **Di. i. di. s.** Hec man-
do vob̄ ut diligat̄ inuicē. **Si mū-**
dus vos odit: scitote qz me p̄orez
vob̄ odio habuit. **Si de mūdo fu-**
issetis mūdus qd̄ suū erat dilige-
ret: quia vero de mundo nō estis
sed ego elegi vos de mundo pro-
pterea odit vos mūdus. **Memē-**
tote sermonis mei quez ego dixi
vob̄. Nō est seru⁹ maior dño suo
Si me persecuti sunt: et vos p̄se-
quentur: si sermonem meum ser-
uauerint: et vestrum seruabunt.

admirari si eos odio habuerūt. **Memētote**
sermonis mei quē ego dixi vob̄. **Nō est ser-**
uus maior dño suo: si me p̄secuti sunt et vos
p̄sequent̄ **Tho. i.** si caput p̄secuti sūt p̄se-
quent̄ et mēbra: christus autē est caput apo-
stolorū: et ideo exemplo christi debebant pa-
tienter tolerare tribulatiōes p̄sequētiā [si
sermonē meū seruauerint et vestrū seruabūt]
Tho. q. d. sicut p̄tempserūt et non imple-
runt meos sermones: sic etiam non imple-

est ut mūdus vos
odiat [scitote] **Ly**
ra ad p̄solationē ve-
stram [qz me p̄orez
vob̄ odio habuit.
Si de mūdo fuissetis
Tho. i. de nu-
mero hominū mun-
danorū et amatorū
mundi [mūdus qd̄
suū erat diligeret]
Tho. i. amatores
mūdi: vos tanq̄ si
bi p̄formes dilige-
rent. **Similitudo et**
p̄ueniētia est causa
amoris. Eccl. xliij.
Qd̄ aīa diligit sibi
simile [qz vob̄ d mū-
do non estis] .i. res
bus mūdi p̄ amores
adherētes [sed ego
elegi vos de mūdo
p̄pterea odit vos
mūdus] **Tho.** idē
mali hoīes vos odi-
unt et p̄sequuntur: ve-
lut p̄emptores eo-
rum que ipsi amāt.
Ly. dissimilitudo
enī est causa odij.
Apostoli autēz dis-
similes erant homi-
nibus mūdaniis: et
ideo non debebant

bunt vestros. **S**ed hec oia facient vobis propter nomē meū. **T**ho. i. propter amorē noīis mei. qz nesciūt eū qui me misit. **L**y. s. vobis p̄rem licet cognoscerēt deū in q̄tū est pater oīum per creationē: nō tū cognouerūt eum in q̄tū misit filius suū ad salutē credētiū.

Ista tū ignorātia nō excusabit eos in p̄secutione xp̄i et ap̄loz: qz p̄cedebat ex odio et invidia. **S**i nō venisset car nē assumēdo et locutus eis fuisset. **D**ocēdo v̄bis et ex p̄lis. **P**et̄m nō haberent. **S**. pet̄m inī delitatis. **N**ūc autē excusationē non habent de pctō suo.

Tho. qz veni et locutus sum eis veritatē. **Q**ui me odit et p̄rem meū odit.

Tho. q̄rum vna est maiestas vnus honor vnus amor et vnus edū. **S**i opa non fecissem in eis q̄ nemo ali⁹ fecit. **T**ho. mas vt ābulare super aquas: pascere q̄ngs milia hominū de q̄ngs panibus et duobus piscib⁹. **J**o.

Similit̄ patet ī illuminatiōe cecinati. **J**o. ix. et in suscitatiōe Lazari q̄driduani. **J**o. xj. **P**et̄m nō h̄rent. **T**ho. tam grande: nūc autē vident. **T**ho. opa et mirabilia que opatus sum in eis et oderūt me et patrem meū. **L**y. qz ex odio ad xp̄m: ipsi opa xp̄i attribuerūt beelzebub p̄ncipi demoniorum: vt habet **Mat. xij.** **S**ed vt impleatur sermo q̄ in lege eoz script⁹ est. **V**t in ps. **xxij.** **Q**z odio habuerūt me gratis. **I**. sine causā: imo ecōtrario habebāt cām amādi eū ex b̄nificiis eis impensis in docēdo eos et sanando eoz infirmos.

Ep̄stilla.

Ego sum vitis vera et p̄r me. **agr. et Jo. xv.** **D**ec sac̄m euāg. locut⁹ est dñs Iesus āno ei⁹. **xxij. ix. kalē. ap̄lis. feria. v. cene dñi. luna. xij. inditio. vj.** **A**n̄ inītiū illi⁹ euāg. scribit. **S. Jo. in p̄ceden. c. qz xp̄s dixit di. s. Qui h̄z māda**

ra mea et seruat ea: ille est q̄ diligit me q̄ autē diligit me diligitur a p̄re meo.

Tūc p̄ modū seq̄ euāg. **ho. Ego sū vitis vera. L. y. sicut enī vitis materia lis h̄z lig⁹ vile et de spectū et q̄st inutile videt: cū tū fructus optios habeat: ita xp̄s in h̄mana natura videbat abieci⁹ villis et despect⁹. Et tū p̄ eius h̄manitatē secur⁹ est fruct⁹ gloriosus: vni⁹ enī nature sūt vitis et palmites: et christus dicit vitis ratione humanitatis in q̄ natura est fidelib⁹ hominib⁹ similis. **E**t pater me⁹ agricola est. **T**ho. sicut enī agricola colit vineam vel agrū vt fructificet: sic deus anī**

Sed hec oia faciēt vobis propter nomē meū qz nesciunt eum q̄ me misit: si non venissem et locut⁹ eis fuissem peccatum non haberent. **H**unc autem excusationē nō habent de pctō suo. **Q**ui me odit et patrem meū odit: si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatū nō h̄rent. **N**ūc autē et viderunt et oderunt et me et patrem meum sed vt impleat⁹ sermo: q̄ in lege eoz scriptus est. **Q**uia odio habuerunt me gratis.

Aliud euangelium de apostolis. **Euange. Johan. XV.**

In illo tempore. **Vi. i. di. s. Ego sum vitis vera et pater meus agricola est: oēm palmitē in me nō ferētē fructū tollet euz: et oēs q̄ fert fructū purgabit eū vt fructū pl⁹ affe**

ma. oēm palmitē in me nō ferētē fructū. L. y. i. eos q̄ sola fide sunt adherētes christo s̄z nō p̄ charitatē opanti. **tollet eum. **qz talis infructuosus et ociosus hō abscedet p̄ p̄dēnatiōis sniam. s. i morte: et mittet in ignem eternū vtz. Mat. vij. Ois arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet et i ignem. **et oēs q̄ fert fructū purgabit eum. L. y. p̄ mūdī tribulatiōes: q̄ sunt q̄dam medicine et purgatiōes vt fructū pl⁹ afferat. L. y. sic in vite materiali aliq̄ palmites etiā fructuosi resci dunt ne h̄ior v̄mis disp̄gat: et sic xp̄s vni⁹ ta fortificat et magis fructificat: sic p̄ tribulatiōes locūditatē vite p̄m̄ a fidelib⁹ resci dē.******

corda eorū retrahūt ab amore mūdialiū: et sic
i toto recollecta feruēt? ferūt in deū et faciūt
maiorē fructū bonorū operū. **Iā** vos mūdī
estis ppter sermonē quē locut? sum vobis.

Sor. iste fuit sermo fidei q purificat creden

tes: vtz **Act. xv.** Si
de purificas corda
eorū manete in me
et ego in vob. **Ly.**
p fidē et charitatem
formatā: p quā ho
mo est i deo et de? i
hoīe. Sicut palmez
nō pōt ferre fructū
a semetipso nisi mā
serit in vite. **Lyra**
hoc videm? in vite
materiali: qz ferre
fructum nō pōt nisi
particeps sit humo
ris et pinguedinis
ipsi? sicut? sic nec
vos. **Tho.** fructus
aliquē potestis fa
cere. i. op? aliqd qd
sit meritoriu vite et
ne nisi in me māse
ritis p fide et amo
rem. **Ego** sum vit?
et vos palmites. **Ly.**
q. d. si vultis
fructificare manete
in me. q manet in
me. **Glo.** credēdo et
obediēdo. et ego in
eo. illuminādo sub
ueniēdo et pseuer
rantiaz dādo. hic
fert fructū multū.

scz bonorū operū. qz sine me nihil potestis
facere. **Tho.** nec parū nec multū: imo nec
cogitare aliqd boni. **Quā** apls. ij. **Cor.** ij.
Nō sum? sufficiētes cogitare aliqd a nobis
quasi ex nobis. si qd in me non māserit mit
tet foras. scz p abscissionē in morte. sic pal
mes. **Sor.** sicut palmes a vite separat? ex
tra vineā pscif: sic infidelis p separationem
ab unitate ecclesie: vt patet **Apocal.** vlti.
Foras canes et venefici et impudici et are
scet. p amissionē humoris grē et colligent

et. i. angeli executores dīne iusticie et in
ignē mittēt. i. infernalē et ardet. i. sine
fine i perpetuitate pene. si māserit i me
p dilectionē et verba mea i vob manserit.

qd sit vt dicit in glo. qū facim? qd xps pcepit
et diligim? q pmit
tit. qd cūq voluerit
tis. **Tho.** deside
rio et affectione. pe
teris in orōne dis
crete et pseuerantē:
et fiet vob. **Ly.** d
prinētib? ad salutē
vestram.

Postilla.

S quis vult
post me ve
nire. **Mat.**
xvj. **Mat.** vij. **Lu**
ce. ix. Hanc histo
riā euāg. locutus
est dñs iesus xpus
anno ei? .xxij. iij.
kal. augu. feria. v.
luna. xij. inditi. v.
Ante initū illi? euā
ge. scribit. i. **Mat.**
in eo. c. q cepit ie
sus ostendere discipu
lis suis: qz oportet
eum ire in hieroso
lymā et multa pati
a seniorib? et scribē
pncipib? sacerdotū
et occidi et tertia die
resurgere. Et assu
mens eū **Petr?** ce
pit increpare illum
dicē: Absit a te do

rat. **Iā** vos mūdī estis ppter sermo
nem quem locutus sum vobis:
manete in me et ego in vobis. Si
cutpalmes non potest ferre fru
ctum a semetipso nisi māserit in
vite: sic nec vos nisi in me māseri
tis. Ego sum vitis et vos palmi
tes: q manet in me et ego in eo: b
fert fructū multū. Et sine me ni
hil potestis facere. Si qd in me nō
māserit mitte? foras sicut palmes
et arescet: et colligēt eū et in ignē
mittēt et ardet. Si māserit in me
et verba mea in vobis manserint
qd cūq voluerit petet et fiet vob

Incipit cōmu
ne de **Martyribus:** Et primo de
vno martyre. **Euāg.** **Mat.** XVI.

In illo tem
pore. Dixit ie. disci. i. Si
qd vult post me venire abneget
semetipsum: et tollat crucez suam

mine: non erit tibi hoc: q puerus ē et ixit **Pe**
tro. Vade post me sathanas: scandalū mi
hi es. **Ly.** i. qd est in te vis me a salute
mūdī impedire: qz nō sapias que dei sūt: sed
ea que hominū. **Ly.** Petrus dixit ista ver
ba Iesu christo mor? ex affectu humano.

Tunc Iesus dixit discipulis suis. Si q
vult post me venire. **Ly.** meā doctrinā et
facta seqndos. abneget semetipsum. **Sor.**
i. ppiū sensum et ppiā volūtātē et tollat
crucē suam. id est. carnis castigationē:

[et sequat me] **Sor.** p. facta. s. et virtutū imi-
tatione. **Uñ** **Wern.** **D.** q. pauci post te vo-
lunt ire dñe: et ad te puenire nemo ē qui no-
lit: pregnare cupiūt: s. nō cōpati: [q. enī vos
luerit aīaz suā saluā facere] **Ly.** q. tū ad me
ritū vite eēne [per-

det eā] .i. destruet
corp⁹ laboribus et
passiōib⁹ exponen-
do ex q. b⁹ sequit se:
paratio aīe a corpe
et hoc ē aīaz pdere
fm estimationē fal-
sam hoīum carnali-
um: licet sit saluare
fm veritatē [q. autē
pdiderit aīaz suā p-
pter me] **Ly.** s. p-
pter deū mortē susti-
nendo [inueniet eā
in futura gloria: qd
enī pdest hoī si vni-
uersum mūdū lucre-
tur] **Sor.** s. q. nihil
secū mortēs poterit
portare nisi pctm:
imo q. to plus acqsi-
uit de mūdo tanto
plus acqsiuit de in-
ferno. **Uñ** **Apocal.**
xviij. Quātū glori-
ficauit se et in velli-
tīs fuit tū dare illi
tormentū et luctum
[aīe autē sue strimē

tū patiat] **Sor.** s. amittēdo gloriā: incurrē
penā eternā et pdendo humanaz subam. q.
di. totū inutile sit. **Uñ** **Ambr.** Nihil pdest
lucrifacere tpalia si pdant eēnā: exponit et
am hoc de illis q. lucrant aīas aliorū et suas
pprias negligūt [aut quā dabit hō cōmu-
tationē] **Sor.** i. redēptionē [p aīa sua] scz
dānata. q. d. **Ei** dare p ea mūdus nō libe-
rare: qz fm **Weda:** in inferno nulla ē redē-
ptio nec dolorū mitigatio [fili⁹ hoīs]. id ē
xps q. est ver⁹ hō [ventur⁹ ē]. s. ad iudiciū
[in gloria pīs] **Ly.** q. i forma gloriosa lu-
dicabit [et tūc reddet vnicuiqz fm opa sua]
Ly. iust gloriā corpis et aīe: mal aut penā
corpis et aīe. **Uñ** **Apoca.** xliij. **Opa** ei illo

Num sequunt illos. **Postilla.**
Uñ granū frumētī et. **Jo.** xij. **Hoc**
euāg. factū est anno xpi. xx. iij. vj.
kal. aplis. feria. iij. luna. xj. indi. vj. **Ante**
initū illi⁹ euāg. scribit. s. **Jo.** i. eo. c. q. xps

dixit. **Venit** horayt
clarificet fili⁹ hoīs
Ly. xps in sua pas-
sione clarificat⁹ ē p
signa ostēsa in solis
obscurationē: i terre
motu: et sepulchro-
rū aptiōe: et in velli-
templi scissioe: fuit
etiā clarificat⁹ i sua
resurrectione et ascen-
sione i celū: s. quia
gloriā pcedit humi-
litas: ideo in pēnti
euāg. agit de humi-
litate sue passionis
dicēs [Amen amē
dico vob: Nisi gra-
nū frumētī cadēs in
terrā mortuū fuerit
ipsum solū manet.
Si aut mortuū fue-
rit fructū multū as-
fert] **Tho.** granum
frumētī ē xps: sicut
enī granū frumentū
meli⁹ ē ceteris gnis
sic xps melior ē oī-
bus: hoc granū se-
minatū est in incar-

natione: germiatū in natiuitate: et mortifi-
catū est i passiōe: multū fructū attulit i gen-
tiū persione: qz passio xpi maxie fuit causa
persionis gentiū: vt **Jo.** xij. **S**i exaltatus
fuero a terra: oīa trahā ad meipsum [q. amat
aīam suā] **Ly.** i. volendo sibi delectabilia
hui⁹ mūdi et carnis [pdet eā]. s. in futuro:
qz ad eternā pditionē eaz deducit: sic ama-
bat animā suā ille diues: q. dicebat vt ha-
betur **Lu.** xi. **O** anima mea habes multa
bona posita in ānos plurimos: reqesce come-
de et bibe: vñ pdidit eaz: qz statim dictū ē
ei. **Stulte** hac nocte repetēt. s. diaboli ani-
mā tuā a te: et q. pgregasti cui⁹ erūt: [et qui
odit aīam suā in hoc mūdo] **Tho.** s. dādo

eam p xpo in vitam eternā custodit eam] vtz Mat. xvj. Qui voluerit aiam suā saluam facere pder eam [si qd mibi mīstrat] Tho. i. vult esse me? verus minister et seruus [me sequat] Ly. q. d. rationale ē q

minister sequat do minū [vt vbi ego sū illic et minister me? erit] Tho. nulla pōt esse maior pmissio: qz esse vbi xps ē includit oīa bonaz: qz xps in qm deus est essentialitē ipsa beatitudo de q dicit in ps. lxxxix. Quoniam mille anni ante oculos tuos tanq̃ dies hesternā q̃ preterijt [si qd mibi mīstrauerit] Lyra. obediēdo mādatīs meis [honorificabit eū p̃ me?] Glo. vt sit fili? dei p̃ris p adoptionē: et ille ē maxim? honor de seruo adoptari in filiū dei: vtz Rom. viij. Si filij et heredes.

U Postilla Idēs Iesus turbas ascēdit i mō. et

Mat. v. Mar. ij. Lu. vij. Histo. hui? euāgelij locut? est dñs Iesus xps āno ei? xxxj p̃die ydus Julij. feria. ij. luna. xvj. inditio ne. iij. Ante inītiū illi? euāg. scribit sanct? Mat. in. iij. c. q̃ Iesus circūibat totā galileam docēs in synagogis eoz et p̃dicās euāgelij regnū: et sanans oēm languorē et infirmitatē de populo: et abiit fama ei? in totaz syriā: et obrulerūt ei oēs male habentes varijz languorib?: et q̃ demonia habebāt: et lunaticos et palyticos et curauit eos: et secute sunt eum turbe multe de galilea et decapoli et de hierosolymis et iudea: et de trans iordanē [videns autē turbas] Glo. interli. vitare volens multitudinē populi vt solis discipulis loqrē [ascendit in montē] Gor.

scz thabor: q̃ est in galilea [et cum sedisset] Gor. tanq̃ m̃gr autentic? tanq̃ humilis p̃latus: ex hoc loco tenet q̃ qm̃ sit sermo secularib? stat p̃dicator: vt inuitās ad pugnam et opationē: qm̃ xpo religiof et p̃replatiuis

sedet: vt inuitās ad quietem [acceserūt ad eū discipuli ei?] Gor. tanq̃ magi de uoti: tanq̃ familiaris dilecti: tanq̃ specialitē vocati [et aperies os suū docebat eos] Ly. scz octo bīrudines videns: Bti paupes spū? Ly. s. volūtarie paupes vt deo liberi? vacet? qm̃ ipsoz est regnū celoz? Ly. i regno enī intelligit oīmoda sufficientia et excellentia q̃ bñ reponit tur eis in cel? q̃ tpaia p̃replest in terr? [bñ mites] Gor. mitis est q̃ aliū non offendit: m̃suetus autē q̃ se offendētes tolerat [qm̃ ipsi possidebūt terrā] sup̃ple uiuentiuz: de q̃ dicit in ps. cxlj. Por

suam in hoc mundo: in vitam eternā custodit eam. Si quis mibi ministrat me sequatur et vbi ego sum illic et minister meus erit. Si quis mibi ministrauerit: honorificabit eū pater me? q̃ in celis est.

Sequunt nūc euangeliā de plurib? martyrib? Euangelium Mat. V.

In illo tempore. Videns Iesus turbas ascēdit in montē. Et cū sedisset accesserūt ad eū discipuli ei?: et aperies os suū docebat eos dicens: Beati paupes spū: qm̃ ipso rū est regnū celoz: bñ mites: qm̃ ipsi possidebūt terrā: beati q̃ lugent: qm̃ ipsi solabunt: beati q̃

tio mea dñe in ter. uiuen. bñ q̃ luget. s. in p̃nti: p̃mo p̃ p̃ctis p̃p̃ijs. 2º p̃ p̃ctis alienis et miserijs p̃p̃imoz. 3º p̃ dilatione glorie. Añ David dixit in ps. cxix. Deu mihi qz incolat? me? plon. ē et. Itē ps. xlj. Fuerūt mibi lachry. m. pa. die ac no. dum di. mi. quoti. vbi ē de. tu. [qm̃ ipsi solabunt] Ly. pueniēs autē est vt illi q̃ in p̃ntiuita p xpo volūtario luctu occupant: cū deo et angelis eternalitē solent? [beati q̃ esurūt et sitiūt iusticiā] Gor. et hec iusticia tribuit vni cuiqz qd suū est deo et p̃xio et sibi ipsi. Deo tria: honorē creatori: amorē redēptori: timorem iudici. Proximo tria: obedientiā superiori: p̃cordiā pari: bñficiā inferiori. Si bi tria: m̃suetiā cordi: custodiā oī: et discipuli

nam corpi. vere g[ra]t[ia] b[ea]t[us] q[ui] esuriūt et sitiūt iusticiā nō pecuniā terrenā sicut cupid[us]: non voluptatē carnalē sicut voluptuos[us]: nō potentia secularē sicut sup[er]bi: isti enī nō sūt b[ea]t[us] sed miser[is]: q[ui] semp[er] esuriūt et nunq[ui] satiabūt[ur] ut patet **Esa. lrv.**

Ecce serui mei comedent et vos esurietis: sed beati qui esuriūt et sitiūt iusticiā q[ui] saturabunt[ur].

Ly. et ista est satietas glorie celestis de qua dicit in ps. xvj. Satiabor cū apparuerit gloria tua [beati misericordes]. s. paup[er]ib[us] tribuendo elemosynas: ut patet **Dan. iij.** Peccata tua elemosynis redime: et **Proverbio. xij.** Qui misere[re]t paup[er]i b[ea]t[us] erit ergo d[icitur] hic b[ea]t[us] misericordes [q[ui] ip[s]i misericordiā p[er]sequuntur].

Ly. in celesti enī patria quis misericordiā p[er]sequit[ur]: q[ui] ultra p[ro]dignū sibi retribuit[ur]: s[ed] illud q[uo]d dicit[ur] ad **Rom. vij.**

Nō sunt p[ro]digne passion[es] hui[us] t[em]p[or]is ad futuram gloriā que reuelabit[ur] in nob[is]: quo cōtra dicit **Iaco. ij.** Iudiciū sit ei sine misericordiā q[ui] non facit misericordiā [beati mundo corde]. **Uñ** d[icitur] Hiero. B[ea]t[us] mūdo corde q[ui] non arguit p[ro]p[ri]et[er]ia peccator[um]: et hoc petiuit **Dauid** in ps. l. dicens: Cor mūdum crea in me deus [q[ui] ip[s]i deū videbūt]. **Uñ** d[icitur] in ps. xliij. Quis ascendet in montem d[omi]ni aut q[ui] stabit in loco sancto ei[us]? Innocens manib[us] et mūdo corde. **Uñ** etiā ap[osto]l[us]. j. **Corinth. xij.** **Uñ** d[icitur] nūc p[er] speculum in enigmate: tunc autē facie ad faciē [beati pacifici]. **Sor.** q[ui] paci faciēde reformāde et p[er]seruāde siue in se siue in alijs inuigilāt [q[ui] filij dei vocabunt[ur] et p[er]sequēter heredes viz **Roma. vij.** Si filij et heredes [beati q[ui] p[er]secutionē patiunt[ur] non t[ame]n beati q[ui] b[ea]t[us] opantur

sed etiā beati q[ui] p[er]secutionē patiunt[ur] nō p[ro]p[ter] scelera ut malefici latrones et heretici: viz **j. Pe. iij.** Nemo v[er]m patiat[ur] quasi homicida aut fur aut maledicus sed [p[ro]p[ter] iusticiā] **Sor.** defendendā et p[er]suandā: sic sancti

martyres qui q[ui]to acerbiorib[us] tormētis cruciabant[ur]: tātomagis i[n] d[omi]no letabant[ur]: [q[ui] ip[s]o[rum] est reg[is] cel[us].] et merito debetur patie reg[is]: q[ui] s[ecundum] ap[osto]l[um]. ij. ad **Timoth. ij.** Si sustinebim[us] et p[er]sequebim[us] [b[ea]t[us] est]. **Sor.** nūc in spe s[ed] tandē in re [cū maledixerit vobis hoīes]. s. carnal[es] et infideles q[ui] ex odio vob[is] in faciem p[er]umelias dixerūt: et p[er]secuti vos fuerint]. s. v[er]m vob[is] inferēdo [et dixerit o[mn]e malū aduersum vos mētētes p[ro]p[ter] me]. i. p[ro]p[ter] nomen meum: [gaudete] **Sor.** interi[us] in corde [et exultate] **Ierte**

esuriūt et sitiūt iusticiā: q[ui] ip[s]i saturabunt[ur]: beati misericordes: q[ui] ip[s]i misericordiā p[er]sequunt[ur]: beati mūdo corde: q[ui] ip[s]i deū videbūt beati pacifici: q[ui] filij dei vocabunt[ur]: beati q[ui] p[er]secutionē patiunt[ur] p[ro]p[ter] iusticiā: q[ui] ip[s]o[rum] ē regnū celoz: beati est[is] cū maledixerint vobis homines et p[er]secuti vos fuerint et dixerint omne malū aduersum vos mētētes p[ro]p[ter] me: gaudete et exultate: quoniam merces vestra copiosa est in celis.

Aliud euangelium de martyribus. Euangel. Lu. VI.

In illo tempore. Descēdēs iesus de

rius in corpe [q[ui] merces ve. co. ē in ce.] viz **Gen. xv.** Ego sū merces tua mag[is] nimis **Uñ** etiā ap[osto]l[us] paul[us]. j. **Cor. ij.** Nec oculus vidit nec aur[is] audi. nec i[n] cor ho. ascē. q[ui] p[re]pa. de[us] diligētib[us] illū. **Postilla.**

Descēdēs iesus d[icitur] mon. **zē. Lu. vj.** **H**ec v[er]ba enāg. locut[us] ē d[omi]n[us] iesus āno ei[us]. xxxj. p[er] die ydus Julij. se. ij. luna. xvj. ind. iij. **Uñ** in i[n]itū illi[us] enāg. h[ab]et **Lu. i co. c.** Factū est at[er] i[n] illis dieb[us]. s. in q[ui] x[ristus] p[re]dicauit et miracula fecit. **Exist** iesus in mōrē orare: et erat p[ro]noctās i[n] orōne: et cum dies fact[us] ēēt vocauit discipulos suos: et elegit. xij. ex ip[s]is q[ui]s et ap[osto]los noīauit. **Simonē** quē cognouit pet[er] et andrēā frēz ei[us]: iacobū et ioh[ann]em philippū et bar. tho. mattheū et thomā: iacobū alphel. i. filiū alphel: et simonē q[ui] vocat[ur] zelotes iudā iacobi. i. frēz iacobi et iudā scarioth q[ui] fuit p[ro]ditor: **Et** descēdēs

de morte cum illis. .s. cum apostolis stetit in loco campe-
stri. Et turba discipulorum eius. .s. steterunt cir-
ca eum. Ex hoc patet quod multos habebat dis-
cipulos: quia non solum duodecim apostolos sed etiam
alios. lxxij. et forte plures: multos enim puer-
rat. et multitudo co-

piosa plebis. .s. sedit
circa eum sic ut sole-
t fieri in sermonibus.

[Ab omni iudea hieru-
salem et maritima]

Sor. maritima dici-
tur hic regio iuxta

mare gerasenorum si-
ta non iuxta galilee. et

tyri et sydonis. que
fuerunt civitates ge-
tilium. que venerant ut

audirent eum et sana-
rentur a languoribus

suis: et qui vexabantur
a spiritibus immundis

curabantur. Sor. et est
notabile quod ante ad-
ventum christi erant mul-
ti demoniaci: modo

autem pauci. Nec mi-
raturus enim erat dia-
bolus princeps huius

mundi: sed nunc prin-
ceps huius mundi ele-
ctus est foras: ut pa-
tet Jo. xij. et omnis

turba querebat eum tan-
gere. Sor. nec mi-
rum: quia tactus eius et sanat corpora et sanctifi-
cat animas. quia Christus de illo exibat. .s. virtute

actionis effectus. et sanabat omnes. Sor. Ipse
enim optimus est medicus cui nullus est incurabi-
lis morbus. Qui in psalmo. Qui sanat omnes in-
firmitates tuas. et ipse elevari oculis in di-
scipulos suos dicebat. Beati pauperes. Ly-
ra. et accipite huius pauperum voluntaria per quam alii
quis premitur abijcit a se bona temporalia in quantum
potest fieri bono modo ut homo liberus vacet opi-
bus vite contemplative. quia vestrum est regnum
dei. Ly. hic in spe et postea erit vestrum in re. beati qui nunc esuritis. Ly. abstinentes a ci-
bis delectabilibus et superfluis: ut sic redigatur
caro in servitutem anime. quia saturabimini. Ly. ra-

monte stetit in loco campestri et
turba discipulorum eius: et multitu-
do copiosa plebis ab omni iudea
et hierusalem et maritima et tyri et
sydonis qui venerant ut audirent eum
et sanarentur a languoribus suis: et
qui vexabantur a spiritibus immundis cu-
rabantur. Et omnis turba querebat eum
tangere: quia virtus de illo exibat
et sanabat omnes. Et ipse elevari oculis
in discipulos suos dicebat. Beati pauperes
quia vestrum est regnum
dei: beati qui nunc esuritis quia satura-
bimini: beati qui nunc fletis quia ridebi-
tis. Beati eritis cum vos oderint
homines et cum sepauerint vos et
exprobrauerint et eiecerint nomen
vestrum tanquam malum propter fi-
lium hominis: gaudete in illa die
et exultate. Ecce enim merces ve-
stra multa est in celis.

inchoative in vita presentis: sed perfecte in patria
finitur quod dicitur in psalmo. xvi. Satiabor cum apparuerit
gloria tua. beati qui nunc fletis. .s. in presenti
mundo qui est vallis lachrymarum. quia ridebitis
in futura vita. Sor. Felix mutatio ab oppo-

sito in oppositum. .s. a
fletu in gaudium. .s. a
fletu transitorio in
gaudium eternum. beati
eritis cum vos oderint
homines. Sor. .s. ma-
lum vobis optando. et
cum sepauerint vos
sepe sua congregatio-
ne expellendo. finit il-
lud Jo. xi. Nam discipuli
rauerant iudei: et si
quod esset extra
synagogam fieret. et
exprobrauerit. Sor.

puicia et imprope-
ria vobis dicendo. et
eiecerint nomen vestrum
tanquam malum. .s. no-
men christianum tanquam ma-
lum cum sit optimum. per
propter filium hominis.

Sor. ecce causa op-
tima et debita patien-
di. .s. propter filium hominis
Sor. nemo enim de-
bet pati tanquam hominis
cicada aut fur: sed tanquam
christianus. gaudete in
illa die. Sor. .s. gau-

dio interiori: quod fecerit apostoli ut habet Act.
v. Ibat gaudentes apostoli a prospectu oculi: quoniam
digni habiti sunt pro nomine iesu promerita pati
et exultate. Sor. .s. gaudio exteriori: quod
fecit beatus Andreas di. Securus et gaudens
venio ad te o bona crux: sic et beatus Vincen-
tius: hoc est inquit quod semper optavi et voti om-
nibus explevi. Sic et beatus Laurentius dixit:
Gaudeo plene: quia hostia christi effici merui.
Sic et beata Agatha letissime et gaudens ibat
ad carcerem. Ecce merces vestra multa est in ce-
lis. Sor. tam multa quod non potest numerari: tam
magis quod non potest estimari: tam preciosa quod non po-
test comparari: tam diuturna quod non potest terminari
in celo. quod dicitur in loco securo: quod de amissione

dia interiori: quod fecerit apostoli ut habet Act.
v. Ibat gaudentes apostoli a prospectu oculi: quoniam
digni habiti sunt pro nomine iesu promerita pati
et exultate. Sor. .s. gaudio exteriori: quod
fecit beatus Andreas di. Securus et gaudens
venio ad te o bona crux: sic et beatus Vincen-
tius: hoc est inquit quod semper optavi et voti om-
nibus explevi. Sic et beatus Laurentius dixit:
Gaudeo plene: quia hostia christi effici merui.
Sic et beata Agatha letissime et gaudens ibat
ad carcerem. Ecce merces vestra multa est in ce-
lis. Sor. tam multa quod non potest numerari: tam
magis quod non potest estimari: tam preciosa quod non po-
test comparari: tam diuturna quod non potest terminari
in celo. quod dicitur in loco securo: quod de amissione

di interiori: quod fecerit apostoli ut habet Act.
v. Ibat gaudentes apostoli a prospectu oculi: quoniam
digni habiti sunt pro nomine iesu promerita pati
et exultate. Sor. .s. gaudio exteriori: quod
fecit beatus Andreas di. Securus et gaudens
venio ad te o bona crux: sic et beatus Vincen-
tius: hoc est inquit quod semper optavi et voti om-
nibus explevi. Sic et beatus Laurentius dixit:
Gaudeo plene: quia hostia christi effici merui.
Sic et beata Agatha letissime et gaudens ibat
ad carcerem. Ecce merces vestra multa est in ce-
lis. Sor. tam multa quod non potest numerari: tam
magis quod non potest estimari: tam preciosa quod non po-
test comparari: tam diuturna quod non potest terminari
in celo. quod dicitur in loco securo: quod de amissione

nō timeatis: qz ibi nec fur appropinquit: nec
erugo nec tinea demolit: vtz **Mat. vj.**

Quam audieritis p̄lia t se **Postilla**
di. Lu. xxi. **Histo. h. euā. locut. ē dñs**
iesus xps āno ei. 33. 13. kalē. apl. dñica. f.

palmar. lūa. x. idi.

vj. **Ant. in iūtiū illius**

euā. scribit. f. **Lu.**

a p̄n. illi. c. **Respi**

ciens at̄ iesus vidit

eos q̄ mittebāt mus

nera sua ī gazophi

lariū diuites: vidit

t q̄ndā viduā paup

culā mittētē era mī

nuta duo: t dixit.

Ere dico vob: qz

qz vidua ista paup

pl. q̄ oēs misit. **Hā**

oēs hi ex abūdā sibi

miserūt: hec autē

oēs victū quē habu

it misit. **E**t q̄b. daz

dicentib. d. tēplo q̄

lapidib. bonis t do

nis ornatū eēt dixit

hec q̄ videt: veniēt

dies in q̄b. nō relin

q̄tur lapis sup lapidē

qui nō destruat: inē:

rogauerūt illum dicentes: p̄ceptor quando

hec erunt t qd signū cum fieri incipient: q̄

dixit **Cum audieritis prelia t seditiones**

Sor. prelia q̄tum ad hostes extraneos: t

seditiones q̄tum ad domesticos. Ant. Gre.

Bella ad hostes pertinent seditiones ad ci

ues. Nam Joseph. in li. antiquitatū dicit:

q̄ post passionē ch̄risti t ante destructionē

ciuitatis hierusalē multe seditiones t p̄lia

erāt apud iudeos: quia samaritani qui par

tum tenebāt ritum gentiliū insurgebāt con

tra iudeos t econuerso. **Tres in populo iu**

deor. erant plurimi qui incitabant populū

ad rebellandū p̄tra romanos: alij autem cō

trariū tē nolite terreri oportet primū hec

fieri. Ly. quia sunt a deo preordinata (sed

nondū statim finis. Ly. quia post auditiō

nem talium stetit adhuc ciuitas hierusalez

per tempus longū. f. q̄draginta duob. an

nis post passionem ch̄risti. Sor. voluit au

tē dñs differre ne territi apli hierusalem

et iudeam desererēt: t vt interim p̄dicantib.

bus apostolis electi p̄uerterent t reprobi

inexcusabiles efficerent. **Tunc postmodū**

scz dixit q̄ non statim esset finis (dicebat il

lis: surget gens p̄tra gentem. Sor. i. popu

lus p̄tra populū si

ue vna tribus p̄tra

aliam t regnū ad

uersus regnū. Ly

ra: qz regnū iudeo

rum p̄tra regnū ro

manoꝝ rebellauit:

(t terremot. erunt

magni p̄ loca. Sor

ra: ad inuendū q̄ il

li terremot. p̄ticu

lares erant futuri.

Uniuersalē tē

remot. nō fuit nisi

in passione xpi: de

q̄ d. Mat. xvij. Et

ecce terremotus fas

ctus est magn. pes

tre scisse sunt t pes

silentie. qz pestilē

tia fuit t obsidione

ciuitatis hierusalē

ex corruptiōe aeris

ex cadauerib. mortuor. t fames. Sor. ec

ce penuria victualū: facta est enī fames ge

neralis sub Claudio impatore quaz p̄dixit

rat Agab. p̄phetas terroresq̄ de celo t sig

magna erunt. Dicit enī Joseph. in lib. de

iudatco bello: q̄ ante destructionē ciuitatis

hierusalē sidus stetit super ciuitatem hieru

salem per annū simile gladio: quam appa

ritiōē quidam dicebāt significare auxiliū

sibi affuturū p̄tra inimicos. Alij ecōtra

rio dicebant significare vindictam dei con

tra mala inhabitātū in ciuitate: t propter

hoc erant diuerse op̄iniones de preliis in

ter eos (sed ante hec omnia. Sor. supple si

gna iam dicta (inijcient vobis man. suas)

persequentes de loco ad locū: vt patet Jo.

xv. Si me persecuti sunt t vos persequent

(tradentes in synagogas. Sor. id est. in

publicos conuentus ad magis confunden

dum t flagellandum: sicut factum est quan

do cesis apostolis denunciauerunt ne am

plius loquerent in noīe Iesu: vtz Act. v.

Aliud euangelium de marty
ribus. Euange. Lu. XXI.

In illo tem

pore. **Dixit iesus discipu**

lis suis. Cum audieritis prelia t

seditiones: nolite terreri: oportet

primū hec fieri: sed nondum sta

tim finis. Tūc dicebat illis. Sur

get gens contra gentem: t regnū

aduersus regnum: t terremotus

magni erunt per loca t pestilen

tie: t fames terroresq̄ de celo t si

gna mag. erunt: sed ante hec om

nia inijcient vobis manus suas t

psequentur: tradētes in synago

ubiſcelice veritatīs
 ibidē p̄ſanē p̄fiteſ
 de[] Bonite ergo ī
 cordib⁹ v̄rīs non p̄
 meditari quēadmo
 dū r̄ndeatis: ego ei
 dico voſ oſ.] Sor.
 id ē eloq̄ntiā ad lo
 quendū [⁊ ſapiāz]
 ad cognoscēdū [cui
 nō poterūt reſiſtere
 nec ꝓtradıcere oēs
 aduerſarij veſtri:]
 Sor. ſcilz nec iudei
 nec heretici nec pa
 gami [trademī autē
 a parētib⁹ ⁊ fratrī
 bus ⁊ cogit⁹ ⁊ amī
 cis: ⁊ morte afficiēt
 ex vob⁹] Sor. q̄ de
 berent voſ ſuare
 et liberare [ꝓ eritis
 odio oib⁹ hoīb⁹]
 Sor. humū amātī
 bus ⁊ terrena ſapīē
 tib⁹ [ꝓꝓt nomē me
 um]. i. ꝓꝓt ꝓfeſſio
 nē noīſ mei [⁊ ca
 pillus de capite ve
 ſtro nō pibit.] ⁊ ꝓ
 hoc addidit ſaluā
 tōz ad declaradū ve
 riſtatē future reſur
 rectiōis: ꝓ quā re
 ſurgēt in electis iſ
 ſolū illa q̄ ſunt ſ ne
 ceſſitate hūane na
 ture: ſz etiā ea q̄ ſun
 ſunt capilli: qz medi
 nis multū facit ad t
 ſaluatōz loq̄bāſ [⁊ ꝓ
 vi. in ꝓdictis maxim
 tiaz: quia in ipſa [ꝓ
 id eſt. cuſtodietis.

gas ⁊ custodias: trahentes ad re
ges ⁊ p̄sides pp̄t nomē meū. **L**ō
tinget aut̄ vob̄ in testimoniū. **P**o
nite g̃ in cordib⁹ v̄ris non p̄medi
tari quēadmodū r̄ndeāt. **E**go ei
dabo vob̄ os ⁊ sapiam cui nō po
terūt resistere nec p̄tradocere oēs
aduersarij vestri. **T**radem̄ aut̄ a
parentib⁹ ⁊ fratrib⁹ ⁊ cognat̄ et
amic̄: ⁊ morte afficiēt ex vob̄. **E**t
erit̄ odio oib⁹ hoib⁹ pp̄t nomen
meū: ⁊ capillus de capite v̄ro nō
pibit. **I**n patiētia vestra posside
bitis animas vestras.

Aliud euangelium de marty-
ribus. Euange. Lu. XII.

In illo tem-
pore. **Di. i. di. s.** Attēdite
a fermēto phariseorū qđ est hypo-
crisis. **N**ihil autē optū qđ nō reue-
letur neq; absconditū qđ nō scia-
tur: qm̄ que in tenebris dixistis in
lumine dicentē ⁊ qđ in aure locuti
estis in cubiculis p̄dicabitis in te-
ctis. **D**ico autē vob̄ amici mei: ne
terreamini ab his q̄ occidūt corp⁹:

Attēdite a sermōto phariseorū rē.
Au. xij. Historia hui' euāg. facta ē
 a dño Iesu xpō anno eius. xxxj. pa-
 die ydus Iulij. feria. v. luna. xvj. indl. iij.
An̄te initio illi' euāg. scribit. s. **A**u. q. m.

tis turbis circumstantibus: ita ut seminu-
cem calcarent ce-
pit. **I**esus dicere ad
discipulos suos. **A**t
tendite a fermento
phariseorū. **E**t scie-
ne per eos hypocri-
sim auertimi a fidei
veritate. **N**ihil autē
opertū quod non reue-
let neque absconditū
quod non sciat. **S**or.
opertum pertinet ad
opera mala que oc-
cultant ex industria
absconditū ad cogi-
tationes que occul-
tantur ex propria na-
tura: sed utriusque in
futuro iudicio sciet
[quoniam que in tenebris
dixistis]. **S**or. i. in
pressuris locuti estis:
[in lumine dicent]
id est. in aperto: quoniam
scitis ea que passi estis in
carceribus? legunt per
orbem ad gloriam
vestram? [et quod in au-
re locuti estis]. id
est. in puato: puatū
autē efficit verbum vel
ex modo: quod submis-
se in aure vel in lo-
co quia in cubiculo
[predicabit in tectis]

Ty. dom⁹ ergo in illa terra hñt tecta pla-
na vbi congregant hoīes ad spaciandū ⁊ pfa-
bulandū: ⁊ ideo illa que dicunt ibi publice
dicunt ꝑ hoc modo exponit Theophilus:
[Dico autē vobis amicis meis ne terrea-
mini ab his q̄ occidunt corpus.] **U**n Chry-
sosto. P̃ia mala opat timor mortis: oīa bo-

na tempus mortis [et post hec]. i. post occi-
sionē corpis [non habēt ampli⁹ qd faciant
ostendā autē vobis quē timeatis. Time-
te eum qui postq̄ occiderit]. s. corpus [ha-
bet p̄tatem mittere in gehennā]. *Sor. i. ip-*

sam aīam et etiā ip-
sum corpus [ita dī-
co vobis hunc time-
te] et non aliū [Nō
ne qnq̄ passerēs ve-
neunt]. i. vendunt
[dipondio]. *Sor. a.*
Dipondius est pon-
dus monete ex duo-
bus assib⁹ composi-
tum. Ad euidentiā
illius fm̄. *Ly. scien-*
dū q̄ passerēs abū-
dant in terra p̄mis-
sionis: et ideo dī ip̄s
siebat oblatio pau-
perū qui nō poterāt
habere alia vñ erāt
pauci valoris: quia
duo habebant pro
asse [et vñ ex illis]
scz quis sit qui va-
loris [non est in ob-
liuione coraz deo]
id est. non morietur
ne puidētia dei pa-
tris: et p̄ p̄sequis sup-
ple nec vos morie-
mini qn̄ deus ordi-
net de morte vestra
[sed et capilli capitis
vestri oēs numera-
ti sunt]. *Ly. i. i dei*
p̄scientia [nolite er-
go timere: mlti pas-
seribus pluris estis
vos]. *Ly. i. maior*

reputationis apud deū: quia ad imaginem
dei creati [dico autē vobis: oīs qui cūq̄ me
p̄fessus fuerit coram hoīb⁹]. *Sor. i. non tm̄*
crediderit corde sed p̄fessus fuerit siml ore
[et filius hoīs p̄stabit eū corā angelis dei.
Int lumbi vestri f̄. *Postilla.*
cincti et. *Lu. xij. Historiaz huius*
euangelij locutus est dñs Iesus an-

no eius. xxxj. pridie ydus Julij. feria. v. lu-
na. xvj. inditione. iij. Ante initium illius
euangelij scribit sanctus Lucas in eo. ca.
q̄ christus dixit discipulis suis. Nolite ti-
mere pusillus grex quia complacuit patri

et post hec non habēt ampli⁹ qd
faciant. Ostendam autem vobis
quem timeatis. Timeate eum qui
postq̄ occiderit habet potestātē
mittere in gehennā: ita dico vob̄
hunc timeate. Nonne qnq̄ passe-
res veniūt dipondio: et vnus ex
illis non est i obliuione corā deo
sed et capilli capitis vestri omēs
numerati sunt: nolite ergo time-
re multis passeribus pluris estis
vos. Dico autem vobis omnis q̄
cūq̄ confessus fuerit me coram
hominib⁹: et filius hominis confi-
tebit̄ illum coram angelis dei.

Incipit cōmu-
ne de p̄fessorib⁹. *Euā. Lu. XII*

In illo tem-
pore. *Pi. i. di. s. Sint lum-*
bi vestri p̄cincti: et lucerne arden-
tes in manib⁹ vestris. Et vos si-
miles hoīb⁹ expectatib⁹ dñm su-
um qn̄ reuertat̄ a nuptijs: vt cū ve-
nerit et pulsauerit p̄fessi apiāt ei.

resurrectionem nouis homo angelorum
multitudinem sibi copulauit: a quibus nu-
ptijs reuertitur: cum nobis per iudicium
manifestatur: vt patet Actuum. j. Sic ve-
niet quemadmodum vidistis eum euntem
in celum [et pulsauerit] per egritudinem:
mortem propinquam designando: [confe-
ssim aperient ei:] leti eum suscipiendo.

vestro oare vob̄ re-
gnum. Tunc sequit̄
tur euangelij ho-
diernū. *Sint lum-*
bi vestri p̄cincti
Ly. lumbi mentis
sunt voluntas et in-
tellectus ex quibus
procedunt cogitati-
ones male: lumbi
carnis sunt in qui-
bus viget motus lu-
xurie: et vtriq̄ lum-
bi sunt p̄cingendi
id est. coartandi ab
illicitis cogitationi-
bus et operibus [et
lucerne ardentes]
Ly. id est. doctri-
na clara procedens
ex charitate [in ma-
nibus vestris] im-
plēdo opera [et vos
similes hominibus
expectantib⁹ dñm
suum]. *Ly. id est. si-*
tis discreti et vigilēs
et solliciti de vestra
custodia expectan-
do dñm venturum
ad iudiciū: sicut an-
tiqui patres expe-
ctabant eum ventu-
rum in carnem [qn̄
reuertat̄ a nuptijs]
Sor. ordi. ad nupti-
as dñs iuit cum p̄

[beati serui illi quos cū venerit dñs] **Ly.**
in eorum morte inuenerit vigilantes. id ē
in statu gratie ⁊ non in peccatis dormientes
quia talis p̄sentabit in iudicio qualis inue-
nitur in morte q̄ritur ad gratiam vel ad cul-
pam. **Amen dico vo-**

bis q̄ p̄cinget se]

Glo. preparans se

ad retributionē [et

faciet illos discumbere]

Glo. ordi. in re-

gno celesti quiesce-

re [⁊ trāsiens mini-

strabit illis] **Glo.**

transiens ministras-

bit cum de iudicio

ad regnum rediens

sua claritate fideles

satiabit [⁊ si vene-

rit in secūda vigilia

et si in tertia vigilia

venerit ⁊ ita inue-

rit beati sunt serui

illi] **Unde Grego:**

Prima vigilia est

status puericie: ma-

xime cū incipit vsus

rationis in pueris.

Secūda vigilia ē sta-

tus iuuentutis. Ter-

tia vigilia est status

virilis. Quarta vi-

gilia ē stat⁹ senectu-

tis: quia i q̄libet sta-

tu fideles debēt eē

parati per iusticiā

ad recipiendā mor-

tem [hoc autem fel-

tote: qm̄ si sciret pa-

terfamilias qua ho-

ra fur veniret vigi-

laret vtiq; ⁊ nō si-

neret p̄fodi domus

suam] **Hor.** hic dñs

Iesus monet nos vigi-

lare p̄tra mortis incertitudinē: q̄uis nihil

sit certius morte: nihil tamen incert⁹ ho-

ra mortis [⁊ vos estote parati: quia q̄ hora

nō putatis filius hominis veniet] **Glo.** or.

ultimā horam semp̄ ignorare voluit domi-

nus vt semp̄ sit suspecta: vt ad eandem sem-

per preparemur.

Beati serui illi: quos cum vene-

rit domin⁹ inuenerit vigilantes.

Amen dico vobis q̄ p̄cinget se

et faciet illos discumbere ⁊ transi-

ens ministrabit illis. Et si vene-

rit in secunda vigilia ⁊ si in tertia

vigilia venerit ⁊ ita inuenerit: bea-

ti sunt serui illi: hoc autem scito-

te quoniam si sciret paterfamilias q̄

hora fur veniret vigilaret vtiq; ⁊

non sineret perfodi domū suam.

Et vos estote parati: quia q̄ hora

nō putatis filius hominis veniet.

Aliud euangelium. de Confes-

soribus. Luce XI.

In illo tem-

pore. Dixit iesus discipulis suis.

Nemo accendit lucernam ⁊ i ab-

scondito ponit: neq; sub modio:

sed sup̄ candelabx: vt qui ingre-

diuntur lumen videant. Lucer-

na corporis tui est oculus tuus.

Si oculus tuus fuerit simplex:

totum corpus tuum lucidū erit.

Si autem nequam fuerit etiam

corpus tuum tenebrosū erit.

Nemo accendit lucernā. **Lu. xi.** Hoc
euāgelij paradigma locut⁹ ē dñs
Iesus xps āno ei⁹. xxxj. p̄die ydus
Julij. feria. v. lūa. xvj. indi. iij. **Antiph.**
illi⁹ euāge. scribit. **Lu.** in eo. c. q̄ que-

dam mulier extol-

lens vocem de tur-

ba dixit: **Beatus ven-**

ter q̄ te portauit: et

vbera que suristi:

Tūc sequit⁹ euāg.

ho. [Nemo accen-

dit lucernā] **Ly.**

lucerna hic accipit

p̄ intentionē recta:

q̄ intentio recta in-

cludit lūmē fidelis et

ordorem charitatis

ad modum lucerne

ardentis [⁊ in ab-

scondito ponit: ne-

q̄ sub modio: s̄ su-

per candelabrum]

Ly. q̄ intentio re-

cta dirigit ad sup-

na [vt qui ingrediū-

tur lūmē videant]

Ly. sicut enī lucer-

na in alto posita il-

luminat ea q̄ sunt i

domo materialis: sic

intentio recta ea q̄

disponunt in domo

ecclesie ⁊ etiā i do-

mo p̄fetiē [Lucer-

na corporis tui ē ocu-

lus tuus] **Ly.** q̄

sicut oculus dirigit

membra corporis ad

opandū ⁊ pedes ad

ambulandū: manū ad

scribē sic itētio res-

ctā dirigit n̄as opa-

tiōes i finē d̄bitū: id sequit⁹ [si ocu. tu. fu. sim-

plex] **Ly.** i. itētio tua recta [totū cor. tu.]

i. p̄geries opationū tuarū [luci. erit.] i. me-

ritoriū vite et̄ne [si at̄ ne. fu.] i. itētio p̄feta

[etiā corp⁹ tu. tene. e.] **Ly.** i. p̄geries opa-

tionū tuarū mala erit: q̄ op⁹ bo⁹ malū effi-

ciē p̄uersa intentione: sicut cum aliquis dat

elemosynā paup̄cule mulieri intentionē tras-

Postilla.

hendi eam ad peccatū luxurie. **V**ide ergo ne lumen qđ in te est tenebre sint. **L**y. id ē diligenter attēde ne intentio tua que lumē anime est sit puerila: quia p hoc corrūperetur oīa bona opera. **S**i ergo corpus tuū lucidū fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū. **L**y. tum ex bonitate intentionis tum ex bonitate operis. **E**rit lucidum totum: qđ oīa cadent ad vitę eterne meritū: et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. **L**y. in pnti p grām et in futuro p gloriā.

Postilla.

Homo qđaz nobilis abiit etc. **L**y. **X**ix. Ante initū illius euāgē. scribit. s. **L**y. in eo. c. qđ xps dixit: Venit fili hominis qđere et saluum facere qđ perierat. **T**unc postmodū sequit̃ euāgel. hodie. **H**ō quidam nobilis. **L**y. id est. **J**esus xpus hō natus fm carnē de semine **D**avid regis [abiit i regionem longinquam] **L**y. id est. ad celus empyreum per suam ascensionem [accipere sibi regnū] super ordines angelorū et reuertī [scilicet in fine mūdi ad iudiciū]. **T**ūc enī

omnib⁹ manifestabit̃ regnū ipsi⁹ [vocat̃ autem decē seruis suis]. s. fide lib⁹ vniuersis [dedit illis decē mnas] **L**y. vniuersitatē bonorū suorū diuersimode tñ: qđ dedit vnicuiq; pl⁹ vel min⁹ fm ppriā virtutem:

[et ait ad illos. **N**egociamini dum venio] **L**y. qđ tps meriti currit vsq; in diem iudicii: in quo tpe de⁹ dat dona sua ad hoc qđ multiplicent̃ per fruct⁹ bonorū operū [ciues autē eius oderāt illū] **L**y. ciues illi sunt iudei qđ p maiori pte in odiū xpi sunt firmati [et miserūt legationē post illum dicētes: **N**olumus hunc regnare super nos] **L**y. qđ p ascensionem xpi ad celos iudei conati sūt destruere fidem catholicā in qua incepit regnū xpi qđ cōplebitur et manifestabit̃ in fine mūdi [et factū ē vt rediret]. s. ad generale iudiciū

[iussit vocari suos suos qbus dedit pecuniā vt sciret qtu quisq; esset negociatus] **L**y. qđ oportebit oēs apparere ante iudicē ad reddendū de oib⁹ acceptis ab eo rationē. **R**oma. xliij. **V**enit autem p̃m⁹ dicēs: **D**omine mna tua decē mnas acq̃sui. **L**y. ra qđ tunc electi de suis meritis securi parati erūt astare iudici [et ait illi: **E**uge serue bone: qđ in modico fuisti fidelis] **L**y. qđ bona tpalia et etiā sp̃alia qđ habent̃ in vita p̃senti modica sunt respectu bonorū celestium qđ expectant̃ in futura vita [eris p̃tēz hīs sup decē ciuitates] **L**y. i. gaudeb de fidelitate oīum qđ per doctrinā tuā vel exēplum vite tue pueri sūt ad bonū [et ait venit dicens: **D**omine mna tua] **R**oz. i. grā tua [fecit

Vide ergo ne lumen qđ in te est tenebre sint. **S**i ergo corp⁹ tuum lucidū fuerit non habens aliquā partē tenebrarū: erit lucidū totum: et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

Aliud **E**uangelium de Confessoribus. **L**y. **X**IX.

In illo tempore. **D**ixit iesus discipulis suis parabolā hanc. **H**omo quidam nobilis abiit in regionē longinquam accipere sibi regnum et reuertī. **V**ocat̃ autē decem seruis suis dedit illis decem mnas: et ait ad illos: negociamini dum venio. **C**iues autem eius oderāt illum et miserūt legationē post illū dicētes: **N**olum⁹ hūc regnare super nos: et factū est vt rediret accepto regno: et iussit vocari suos suos qbus dedit pecuniā: vt sciret qtu quisq; negociat⁹ esset. **V**enit autē p̃m⁹ dicens: **D**omine mna tua decem mnas acq̃sui. **E**t ait illi. **E**uge fue bone: qđ i modico fuisti fidelis: eris p̃tēz hīs sup decē ciuitates. **E**t alē vēit dicēs. **D**omine mna tua se

qđ expectant̃ in futura vita [eris p̃tēz hīs sup decē ciuitates] **L**y. i. gaudeb de fidelitate oīum qđ per doctrinā tuā vel exēplum vite tue pueri sūt ad bonū [et ait venit dicens: **D**omine mna tua] **R**oz. i. grā tua [fecit

qñqz mnas: et huic ait: Et tu esto sup qñqz ciuitates. **Sor.** i. sup illos quos tua p̄dicatio ne vel exemplo tuo p̄uertisti. **Sz** terti⁹ venit. **Ly.** qz licet mali reformidēt venire ad p̄spectū iudicis: tamē oportebit eos ibidem representari. **Dicens:**

Dñe: ecce mna tua quā habui repositā ī sudario. **Ly.** mna reposita in sudario significat donū dei a bonis opib⁹ ecio sum. **(timui enī te)** **Ly.** iste timor non est nisi pusillanimitas bñ agēdi. **(quia hō auster⁹ es)** **Ly.** licet enī mō sit tps misericordie: in iudicio tñ erit tps rigoris et iusticie. **(tol lis qđ nō posuisti: et metis qđ nō seminauisti)** **Ly.** qz a p̄latis ecclie nō solū requirunt bona in p̄pria p̄sona: sz in subdit⁹ eoz qđ tenent inducere ad bonū. **(dicit ei: d ore tuo iudico te sive nequā)** **Sor.** stulticia magna est petiti p̄p̄riū excusare. **(sciebas qz ego homo auster⁹ sum)** **Sor.** si me durū nō ueras: qre cōmēdatū tibi: timores non incussit ut scires me diligēt⁹ q̄stuturum:

(tollens qđ nō posui: et metens qđ nō seminaui) **Sor.** requirit enī deus bona opa etiam ab eis q̄bus nō dedit grām opandi: nec tamē deus hoc faciēdo iniuste agit: qz et si illi nō recipiūt ipse tñ parat⁹ fuit dare grāz. **(et qre nō dedisti pecuniā meam)** .i. dona mea. **(ad mēfaz)** .i. ad lucz. **(et ego veniēs)** scz ad iudiciū particulare. .i. ad mortē hoīs. **(cū vsuris exegissem eā)** .i. cū lucro. **(et astā tibi⁹ dixit)** **Sor.** i. angelis q̄ deo iudicātī sp̄

assūt: **(auferte ab eo mnām)** .i. grāz. **(et da te illi qđ decē mnas hz)** **Sor.** auget enī grā in eo qđ in eo laborat. **Autor cōpendij theo.** verita. li. liij. c. vij. sic dicit: **(Ne autē aliqđ bonū pereat illa bona opa q̄ quis peccādo**

mortificat alijs saluandis dabunt: sic qñ corporali morte qđ moriē sēs et p̄p̄nq in bonis succedunt. **Unde Job. xxvij.** Si p̄portauerit qñ terrā argētū et sicut lutū p̄pauerit vesti menta: p̄p̄abit qđ dem sz iust⁹ vestiet illis: et argentū in nocens diuidet. **(et dixerūt ei)** .i. angelij. **(Dñe habz qñqz mnas)** q. d. satis hz. **(dico autē vobis: qz oī habētī)** **Sor.** et illo bñ vrenti. **(dabitur)** .i. incrementū ei⁹ qđ hz et abūda bit. **(i. in futuro: qz sū aplm.)** **(Ocul⁹ nō vidit nec auris au-** diuit nec in cor hoīs minis ascēdit: que p̄p̄auit de⁹ diligētib⁹ se. **(ab eo autē qđ nō hz)** .i. vsum doni collati: sicut ille piger seru⁹ fuit. **(et qđ hz)** .i. ipm donū. **(aufere ab eo)** **Sor.** dare hñti fuit misericordie: aufer

cit qñqz mnas: et huic ait: Et tu esto sup qñqz ciuitates: et alē venit dicēs: **Dñe** ecce mna tua quā habui repositā in sudario: timui enī te qz hō auster⁹ es: tollis qđ nō posuisti: et metis qđ nō seminauisti. **Dicit ei:** De ore tuo te iudico serue nequā: sciebas qz ego hō austerus sum tollēs qđ nō posui: et metens qđ nō seminaui. **Et quare non dedisti pecuniā meam ad mē sam: et ego veniēs cū vsuris vtiqz exegissem illam.** **Et astantib⁹ dixit:** Auferte ab illo mnā: et date illi qđ decē mnas habet: et illi dixerūt **Dñe** decem mnas habet. **Dico autē vobis:** qz omni habētī dabit et abūda bit. ab eo autē qđ nō habet et qđ habet aufere ab eo.

Aliud euāgelium de Confes-
soribus. Mat. XXV.

In illo tem-
pore. **Di. i. di. s. pabolam**
hanc: hō qđā peregre p̄fiscens

re non hñti iusticie.

Homo qđā peregre. **rc. Mat. 25.**
Histo. hui⁹ euāge. locut⁹ est dñs
Iesus xps āno ei⁹. xxxiij. xj. kalen.
ap̄lis. fēta. iij. luna. xij. indi. vj. **Ān** inītiū
illi⁹ euāg. scribit. **s. Mat. in eo. c. qz xps vi-**
xit discip. s. Vigilate qz nescit⁹ diē neqz ho-
ram. **Tūc** statim sequit⁹ euāge. ho. **(Homo**
quidā peregre p̄fiscēs) **Ly.** hō ille ē Iesus
xps qui quīl sūm vīnitatē nō possit p̄fiscēi

de loco ad locū: qz sic ē vbiqz: s; tñ fm hūa-
nā naturā pegre pfect⁹ est qñ ascēdit ī ce-
lū [vocauit seruos suos] **Sor.** educēdo eos

in esse nature [z tra-
didit illi bona sua]

Ly. s. bona nature
bona grē: bona cō-

sciētie z sapie: bona
potētie: bona opu-

lentie, **Et** dicēta-
lēta: qz p bōm vsu

talitū pōt qlibet sibi
accipe celeste pmiū

[vni dedit qñq ta-
lenta: alij duo: alij

duo vniqz fm
ppam dēitē: z p-

fect⁹ ē statū] qz xps
fm hūanitatē muta-

uit locū celū ascen-
dens [abiit autē qui

qñq talēta accepat
et lucrāt⁹ ē alia qñ

qz] **Ly.** qz ista talē-
ta multiplicauit bñ

vtēdo pdicti donis
ad sui pfectiōz z p-

ximi edificatiōz: sili-
ter q duo talēta ace-

cepat] **i.** aliq ex p-

dicti donis [lucrat⁹
ē alia duo] **Sor.** et

attēdit illud lucrū ī
merito q ad se: z in

edificatiōe q ad pri-
mū: z sic duplicatur

bōm acceptū [q autē
vñū accepat abiit z

fodit ī terrā z absco-
dit pecūiā dñi sui]

Ly. ille abscondit in
terra q pdicti donis

vtē ad mūdī glīam
et tpale lucrum seu

questū [post multū dō
tpis] **Ly.** qz longū

tps ē ab ascēsiōe xpi ad celū vsqz ad aduētū

ei⁹ ad iudiciū [venit dñs] **Sor.** p seipm nō

p vicariū [seruoy illoy] qñ bona sua cōmi-

sit [z posuit rōnē cū eis] **Ly.** **Red**
de rōnē villicatiōis tue. **Ly.** qz tñc districte

exiget rōnē de bonis ab eo collat] **z** acce-
dit q qñq talēta accepat: obtulit alia qñq
talēta dicēs: **Dñe** qñq talēta tradidisti mī

hi: ecce alia qñq su-

perlucrat⁹ sū] **Sor.**

id ē. multiplicata sūt
merita ex grā tua z

vsu liberi arbitrii:

[**Auge** serue bone
et fidelis] qñs ī su-

is actiō⁹ dñi glīam
et nō ppriā laudez

[qz sup pauca fui-
sti fidelis] **Ly.** omīa

bona ī hac vita bōi
collata pauca sūt re-

spectu bonoy glīe

[supra mltā te psti-
tuā] qz ī celo pferit

bōi bonū infinitum

[intra ī gaudiū dñi
tui] **Sor.** vt sit ex oī-

pie gaudiū: sursum
ex viliōe dei: deorsū

ex pñderatiōe īfernī

iteri⁹ ex glīa pñcie:

exē⁹ ex decore oīs
creatē] accessit atē z

q duo talēta accepe-
rat: z ait: **Dñe** duo

tal. tradi. mī: **Ecce**

alia duo lucrāt⁹ sū]

Sor. duplicādo bo-

na. s. bonuz sapie a

me diffundendo in

primū p dñū pñ-

catōis: bōm opatio-

nis a me diffundē⁹

in primū p exēplū

edificatiōis [ait illi
dñs ei⁹. **Auge** ser-

ue bone z fidelis: qz

sup pauca fuisti fi-

delis supra multa

te pstitūā: intra in gaudiū dñi tui] de q dicē

Bern. in li. de pñderatiōe. **Qualis** putas

tñc erit splēdor aīarū qñ sol splēdorē habe-

bit lux corpoy. **Nulla** ei tristitia: nlla āgu-

stia: null⁹ dolor: null⁹ timor: null⁹ ibi labor

nulla mors: s; ppetua sanctas sp pseuerabit

vocauit seruos suos: z tradidit il-
lis bona sua. **Et** vni dedit qñq
talēta: alij autem duo: alij dñū
vnicuiqz fm propriam virtutem
et profectus est statim. **Abiit** au-
tem qui qñq talenta acceperat z
operatus est in eis: z lucratus est
alia qñq. **Similiter** qui duo acce-
perat lucratus est alia duo. **Qui**
autem vñū acceperat abiit z fodit
in terram: z abscondit pecuniam
domini sui. **Post** multum dñs tē-
poris venit dominus illorum ser-
uorum: z posuit rationē cum eis.
Et accedens qui qñq talenta ac-
ceperat obtulit alia qñq talenta
dicēs: **Domine** qñq talenta tra-
didisti mibi: ecce alia qñq super
lucratus sum. **Ait** illi dominus.
Euge serue bone z fidelis: quia
sup pauca fuisti fidelis supra mltā
te constituam: intra in gaudiū
domini tui. **Accessit** autem z qui
duo talenta acceperat: z ait. **Do-**
mine duo talenta tradidisti mibi
ecce alia duo lucratus sum. **Ait** il-
li dominus eius. **Euge** serue bo-
ne z fidelis: quia super pauca fui-
sti fidelis: supra multa te consti-
tuam intra in gaudiū dñi tui.

te pstitūā: intra in gaudiū dñi tui] de q dicē
Bern. in li. de pñderatiōe. **Qualis** putas
tñc erit splēdor aīarū qñ sol splēdorē habe-
bit lux corpoy. **Nulla** ei tristitia: nlla āgu-
stia: null⁹ dolor: null⁹ timor: null⁹ ibi labor
nulla mors: s; ppetua sanctas sp pseuerabit

¶ Vigilate quia nescitis q̄ hora vomi
nu vester t̄. Dat. xliiij. Nec ver
ba sancti euāgelij locut⁹ est dñs Iesus xps
anno eius. xliiij. xj. kal' aplis. feria. iij. lu
na. xij. indi. vj. An

iniriū illi' euange.
scri. f. Mat. i eo. c.
Celū z terra transi-
būt xba aut mea n̄
trāsbūt. **Z**ūc seq̃
euāg. hō. **V**igila-
te qz nescitis q̃ ho-
ra dñs vester ven-
turus sit. **S**or. f. ad
mortē cū iustibz ho-
minis: vřz **E**ccl. ix
Nescit hō finez suū
q̃. **[**hoc aut scitote
zñ si sciret p̃fa. q̃
hora far veniret.**]**
Sor. i. mors que
fur dñ: pp̃t improui
sum aduentū: vt pa-
tet **A**poc. iij. **N**e-
niam tibi tanq̃ fur:
[vigilarz vřiqz**]** ne
in pctō mortali mo-
rere: qz mors pctō
rū pessima **[**z nō si-
neret p̃fodi domus
suā**]** **S**or. i. cū vio-
lencia aīaz a corpe
extrahi: s̃z sp̃ōte exi-
ret. **A**n **C**b. yf. qū
aīe peccatrices i cor-
pore q̃ñ i. pp̃rio vō
micilio delectantur
ventens cū sn̄a dei
angelus mortz p̃fo-
dit corp⁹ z aīaz vio-
lentē auellit. **N**e au-
te iuste q̃ quasi i exi-
lii libi sunt veniēte
sn̄a nō p̃fodiūt: sed

reuertunt gaudētes [lōqz et vos estote pa
rati]. .f. sine macula cordis [qz q̄ hora nō pu
rat] fili⁹ hoīs v̄tur⁹ ē. **Sor.** .f. ad iudiciū
pticulare ī morte [q̄sp̄tas ē fidel seruus et
prudēs quē p̄stituit dñs sup familiā suā.]

Scilicet officij sui susceptioe [vt det illis cibū & tpe] **B**on. triplice cibū: xbi : exēpli : & temporalis subsidij. **D**e fin **L**y. vt det illis cibū in tpe. i. auxiliū ad qd quibet tenet. **G**en. Eccl. xxvij. Quilibet mandauit de^o de p̄rio

fuo (bñs ille ieru⁹
quē cū venerit dñs
eius) **¶** Ly. q̄rens in
morte rōnē sui fui-
ti? Inuenerit ficia
cientē? **¶** Ly. i. in ac-
tibus charitatis se
exercentē: qz p̄ talia
meref etñā bñtudi-
nē? **¶** Amē dico vob:
sup oīa bona sua cō-
stituet eū) qz bñtus
dñs ē stat⁹ oīum ho-
noꝝ aggregatiōe p̄-
fectus: vt dī in li. d̄
psolat. p̄bie. **¶** **B**ona p̄sentia sunt
particularia & imp̄fe-
cta: sed bona cele-
stia sūt bona cōmu-
nia & p̄fecta: nūc et
ex p̄te cognoscim⁹ et
ex p̄te diligim⁹: sed
tūc i fūto p̄fecte tē-
t⁹ **¶** **P**ostilla.

Simile ē reg-
nū celozū
et. Math.
xliij. Histo. hui⁹ eua-
ge. facta est in apli-
ano xpi. xxxij. indi-
tione. vj. An inituz
illū euaḡ. scribit. f.
Mat. i eo. c. qd xps
dixit: Iusti fulge-
būt sicut sol ī reg⁹ pa-
tris eoz. Tūc post
modū sequit euaḡ.
ho. [Simile ē regi-
nū celoz thesauro

abscōdito in agro] **For.** ad laudē x̄ginum
exponit pabola ista sic: thesaur⁹ i agro ē vir
ginitas i carne. **ij. Coz. liij. Habem⁹ thes**
faurū istū in vas ficti lib⁹. Tū Aug. Facite
qđ potest ne x̄ginitat⁹ bonū a vob⁹ pereat

Aliud euangelium de Confes
soribus. Mat. XXIII

In illo tem
pore. **D**i. ie. disci. s. **A**ligi
late quia nescit qua hora dñs ve
ster venturus sit. **I**llud aut scito
te: qm si sciret pffamilias qua ho
ra fur ventur⁹ eēt vigilaret vtiq;
et non sineret pfodi domū suam:
ideo ⁊ vos estote parati: quia ne
scitis qua hora fili⁹ hoīs ventur⁹
est. **Q**uis putas est fidelis seruus
et prudēs quē pstituit dñs super
familiā suā: vt det illis cibū in tē
pore: beatus ille seru⁹ quem cum
venerit dñs eius inuenerit sic fa
cientem. **A**men dico vobis: super
oīa bona sua pstituet eum.

Incipit com
mune d' xgib⁹. **Euā.** **Mat.** XIII

In illo tem-
pore. Dixit iesus disci. s.
parabolam hanc: Simile est re-
gnum celorum thesauro abscon-
dito in agro: quem q̄ inuenit ho-
mo abscondit: ⁊ pre gaudio illius

cui facere nō potest; ut redeat. **¶** Vel fm **Grego.** **Thesaur⁹** est celestis regni desideriu⁹ [quē qui inuenit hō abscondit ⁊ p̄ gaudio illi⁹ vadit] **Sor.** pedib⁹ mentis ipsum affec-
tando [⁊ vendit vniuersa q̄ h̄z] .i. tpalia
ptēdēdo vtz **Mat.**

ix. Si vis pfectus
esse va. ⁊ vē. vni. q̄
ba. ⁊ da paupe. [⁊
emit agrū illū] **Sor.**
ra: totalitē celestibus
inbiādo [⁊ tēru sile
est reg. ce. ho. neg.
qrēti bo. margari]
id est. dulcedinē vi
te celestis [inuenta
aūt vna p̄cio. mar-
ga.] **Sor.** i. xpo et
fm hoc xps d̄r mar-
garita: sicut enī na-
sciē margarita ex ro-
re celesti cōcha ma-
ris se ap̄iēte: sic xps
⁊rute sp̄s sancti in
p̄ciētia marie **Esa.**
xlv. **Rorate celi de
sup ⁊ nu. plu. iustū
ape. ter. ⁊ ger. sal.**
[abijt ⁊ vēdidit oīa
q̄ habuit] **Sor.** per
ptēptū terrenoz
ad **Phil.** iij. **Dia**
arbitroz vt stercora
vt xpm lucificiam
[⁊ emit eā] p̄ cona-
tū ⁊ desideriu⁹ etno-
rū: vtz **Phil.** j. **De**
sideriu⁹ h̄ns dissolui
et esse cū xpo [⁊ tēz
simile est reg. ce.]
Ly. i. status ecclie
militantis [sagene
misse i mare] **Sor.** i. doctrine diuulgate in
mūdū [⁊ ex oī genere p̄sciū] **Sor.** i. homi-
nū [⁊ gregati] .i. bonoz ⁊ maloz pauperū
et diuitū iuuenū ⁊ senū [quā cū impleta es-
set] **Sor.** qd̄ erit i fine seculi qn̄ implebitur
num̄ electoz [educētes ⁊ secus litt⁹] sedē-
tes elegerūt bonos i vasa sua: malos autēz
foras miserunt: sic erit i p̄sumatiōe seculi]

vadit ⁊ vēdit vniūsa q̄ h̄z ⁊ emit
agrū illū. **¶** Iterū simile ē regnū ce-
loz hoī negociatori q̄rēti bonas
margaritas inuēta aūt vna p̄cio.
sa margarita abijt ⁊ vēdidit vniū-
sa q̄ habuit ⁊ emit eā. **¶** Iterū simi-
le ē regnū celoz sagene misse in
mare: ex oī genere p̄sciū ⁊ gregā-
ti: quā cū impleta eēt educētes et
secus litt⁹ sedētes elegerūt bonos
i vasa sua: malos aūt foras mise-
rūt: sic erit in p̄sumatiōe seculi.
¶ Exibūt angeli ⁊ sepabunt malos
de medio iustoz ⁊ mittēt eos in
caminū ignis. **¶** Ibi erit flet⁹ ⁊ stri-
dor dentiū. **¶** Intellexistis hec oīa?
¶ Dicūt ei. **Etiā.** **¶** Bit illis. **¶** Ideo oīs
scriba doct⁹ in regno celoz simi-
lis est hoī p̄familias q̄ p̄fert de
thesauro suo noua ⁊ vetera:

¶ Aliud euangelium de Virgi-
nibus. **Euange. Mat.** XXV.

¶ **In illo tem-**
pore. **¶** Vi. i. di. .i. parabolā
hanc: **¶** Simile est regnum celoz

Ly. sicut enī nō distinguunt boni p̄sces a
malis q̄ diu sagena ē intra aquā: sic i eccle-
sia p̄nti admixti sunt mali cū bonis: ⁊ in fi-
ne mūdī sagena trahet ad litt⁹ p̄ aptum iu-
diciū: qz tūc erūt manifesta abscondita cordi-

um: ⁊ tūc. .i. in iudi-
cio [exibūt angeli ⁊
sepabūt malos de
medio iustoz ⁊ mit-
tent eos i caminū ig-
nis: ibi erit fletus ⁊
stridor dentiū] **¶** flet⁹
scz p̄pt ardozem: ⁊
stridor dentiū p̄pt
frig⁹ [Intellexistis
hec oīa] **Ly.** q. di.
ad vos ptinet intel-
ligere q̄ alios debe-
tis docere viā salu-
tis [dicūt ei: etiam
ait illis: iō oīs scri-
ba] **¶** **Aug.** apli
sunt scribe ⁊ nota-
rij xpi d̄bū dei defi-
gnātes i tabul⁹ cor-
dis [doct⁹] .i. l̄rat⁹
et a deo ispirat⁹ [in
regno celoz] .i. in
ecclia militāte [sili-
is est homi p̄familis]
Ly. qz sicut p̄fa.
h̄z pascere filios pa-
ne corporali: sic iste
paruulos fidei pa-
ne spūali [q̄ p̄fert d̄
thesauro suo] **Ly.**
id. est. d̄ scia i corde
abscondita [noua et
vetera] .i. aūtates
et p̄cessus veteris ⁊
nouitamenti.

¶ **Postilla.**

¶ **Simile ē reg. ce. de. xgi. ⁊ c. Mat.**
xxv. **¶** **Histo.** h̄ euāg. facta ē āno xpi
xxxiij. xj. kal. ap̄. fe. iij. luna. xij. in
ditioe. vj. An̄ initū illius euāg. scribit. .i.
Mat. in. xxiij. c. Si enī mal⁹ seru⁹ dixerit
i corde suo: morā facit dñs me⁹ venire: ⁊ ce-
perit p̄cutere p̄seruos suos: māducet autēz
et bibat cū ebrijs: veniet dñs serui illi⁹ in

die qua nō sperat: et hora qua ignorat et di-
uidet eum scz sepando animam a corpore i
morte ipsius: partemq; eius ponet cum hy-
pocritis. id est. cum falsis christianis: sepa-
rando eum a beatis et plūgendo ipsum cum

damnatīs. Ibi erit
fletus et stridor den-
tium. Tunc statim
sequitur euangeliū
hodiernū. [Simile
est regnū celorum
decem virginib⁹.]
Ly. id est. ecclesia
militans q̄tum ad
statum p̄templati-
uum [decem virgi-
nibus]. id est. p̄te-
platiuis. Ly. virgi-
nitas enim signifi-
cat vitam p̄templa-
tiuam: quia sicut ca-
stitas eleuat mentē
a carnalib⁹ et dispo-
nit intellectum ad
p̄templationem ve-
ritatis: sic e contra-
rio luxuria dep̄mit
mentē et causat ebe-
tudinē intellect⁹
et sic reddit homi-
nem quasi bestialē:
propter quod dicit
p̄. Eth. Vita voluptuosa vocatur vita pe-
cudum [que accipientes lampades suas]

Sor. acceptio lampadum est ostensio operū
vt sint alijs in exemplū [exierunt obuiam
sponso]. id est. christo [et sponse]. id est. ec-
clesie [q̄nq; autem ex eis erant fatue et q̄nq;
prudentes] Ly. virgines enim prudentes
sunt p̄templatiui seu religiosi qui opa sua
bona ad finem debitū ordinant scz p̄ncipa-
liter ad gloriā dei et ad salutē p̄p̄riam et
ad edificationē proximī: et e contrario fatue
virgines dicuntur que p̄p̄riam gloriā et fa-
morem hominū querunt in suis bonis ope-
ribus. Et merito dicuntur fatue virgines q̄
bona opera sua perdunt p̄pter defectū in-
tentionis recte [sed q̄nq; fatue accepti lam-
padibus] Sor. id est. operib⁹ de genere bo-
no: um [non sumpserunt oleum secum] in

quo signatur charitas: sicut enī oleum nas-
tat super omnes liquores: sic charitas sup-
omnes virtutes [prudentes x̄o sumpserūt
oleum secum in vasis suis]. id est. charita-
tem [cum lampadib⁹]. id est. cum operib⁹

suīs. q. d. ex chari-
tate perfecērūt opa
sua bona [morā au-
tem faciente sponso
dormitauerūt om-
nes et dormierunt].
Mora ista ē decur-
sus temporis ab as-
censione christi vsq;
ad diem iudicii: q̄d
tempus p̄pter lon-
gitudinē vocat morā.
Iam enim dura-
uit per mille q̄drin-
gentos et q̄ss. xcviij.
annos: et residuum
est nobis incertum
In hoc autem tem-
poris intervallo mor-
runtur omnes ho-
mines tam boni q̄
mali: q̄ quidē mors
designatur hic per
dormitionem: quia
ita facilliter excita-
buntur a morte per
christum ad iudici-

um venientē sicut homo excitat aliū homi-
nem dormientē [media autem nocte] Ly.
non intelligit per hoc q̄ iudiciū extremū
sit celebrandū de nocte: sed de die sicut di-
cit apostolus. i. Cor. iij. Dies dñi declara-
bit et c. Sed quia tempus iudicii est nobis
occultum ideo hic signatur per mediaz no-
ctem: quia illa que fiunt media nocte sunt
hōib⁹ occulta [clamor factus est] Ly. id
est. vox christi vel angelorū ad vocandū mor-
tuos ad iudiciū [tunc surrexerūt omnes
virgines ille] Ly. quia omnes resurgent
boni et mali vt appareāt in iudicio xp̄i [et or-
nauerūt lāpades suas] Sor. i. apud se cogi-
tauerūt opa sua p̄ q̄b⁹ remūerationē expe-
crabāt. An Bre. Ornāt lāpades q̄ ap̄d se
opa sua nūerāt: p̄ q̄b⁹ etnā b̄titudinē reci-
pere spauerūt [fatue autē]. s. x̄gines [sapiē-

tibus dixerūt: date nobis de oleo vestro: qz
lampades nostre extinguunt. ¶ 2y. Ista pe-
titio vana ⁊ rīso negatiua signant q null⁹
poterit ad aliū q̄tūcūq; iustum recurrere
pro auxilio: nec aliquis q̄tūcūq; iustus po-
terit alium iuare

sed sibi soli sufficiet
iusticia sua . Unde

Hieron. In futuro
vniuersisq; p operi
bus suis mercedez
accipiet: nec pnt in
die iudicij aliorum
virtutes alioz vi
cia subleuare ⁊ hoc
est qđ subditur ¶ ne
forte nō sufficiat no
bis ⁊ vobis: ite pos
tius ad videntes
et emite vobis ¶ ¶

Am̃b. Mēdūt ole
um q̃ adulādō aīas
in errorem mittunt
de quo dicit in p̃s.
cxl. Oleū aut̃ p̃cōs
tis non impinguet
caput meū r̃c. [Oñ
autem irent emere
venit sponsus.] **2y**
ra. id est. christ⁹ ad
remuneratiōē bo
nōy [et que parate
erant.] **2y.** per bo
na opera in charita
te facta. Intrauerūt

cum eo ad nuptias. id est. ad celestem glo
riam. [et clausa est ianua.] **Sor.** ianua inquit
misericordie ad indulgendū que modo om
nibus aperit: ianua glorie ad intrandū que
modo omnibus penitētib⁹ reserat. [nouissi
me.] id est. nimis tarde veniūt et reliq̃ vir
gines dicentes: **Dñe dñe aperi nobis.] 2 y**
ra per hoc q̃ vocant euz dñm signat q̃ cre
diderunt in christum: sed quid pdest ore i
uocare si opere neges: [At ille rīdens ait
Amen dico vobis: nescio vos.] 2 y. s. noti
cia approbationis qua soli electi a deo cog
suntur [vigilate itaq̃.] **Sor. s.** ante q̃ veni
et sponsus [quia nescitis diem neq̃ horā]
scilicet mortis vestre.

Ego sum panis viu? **E**t Postilla.
qui de celo descendi etc. Jo. vij. Hec
vba scilicet euang. de seipso locutus est
dominus Iesus christus anno eius. xxxij. xvj. kalen.
mai. feria. iij. luna. xxliij. ind. v. An mii

ficiat nobis ⁊ vo
vendentesz emi
t irent emere ve
te pare erāt intra

Et dicebāt. **N**ōne
hic est **I**esus filius
Ioseph: cuius nos
nouim⁹ p̄sem ⁊ ma-
trem? **Q**uō ḡ dicit
hic quia de celo de-
scendi? **R**ēdit eis
Iesus ⁊ dixit: **N**oli-
te murmurare inui-
cem: nemo pōt ve-
nire ad me nisi pater
qui misit me traxe-
rit illū. **T**unc post
modū sequit̃ euāg-
elīstas. **[E**go sum
panis viu⁹] **T**ho-
mas viulificās comeden-
tem: iste enī cib⁹ si-
ue panis in mandu-
cantē non querit:
sed eū in se querit
sicut dictū est san-
cto **A**ugu. **N**ec tu
me mutab in te si

cut cibum carnis tue: sed tu mutaberis in me
[qui de celo descendi] **Tho.** vt essem pa-
nis hominū qui eram panis angelorū. Unde in ps. lxxvij. Panem angelorū mandu-
cauit homo [si quis māducauerit ex hoc pa-
ne viuet in eternum] in pñti per gratiam &
in futuro p gloriā [et panis quem ego da-
bo caro mea est p mundi vitā] **Tho.** bene
dicit pro mūdi vitā: quia utilitas hui⁹ sacri
est non solum ipsius sumentis et celebran-
tis: sed cōmunis totius ecclesie: qđ non cō-
tingit in alijs sacramētis. **Rā** baptisumus so-
lūm pdest suscipienti: eucharistia vō non
solum celebranti: sed etiam omnibus pro
quib⁹ orat et qui sunt de corpe ecclesie: sive

sint vlti siue defuncti. Et ratio est: quia in alijs sacramentis continetur virtus et efficacia verbi incarnati: hic autem continetur ipse christus fons et plenitudo sanctitatis: et ideo potius extendit se virtus eius.

Litigabant ergo iudei adinuicem dicentes: Quomodo hic potest nobis dare carnem suam ad manducandum? Thomas: litigatio erat de hoc quod carnem suam panem dixerat: intelligebant enim quod caro sit dentibus laceraanda: et ideo resputabant hoc impossibile et inconueniens. **D**ixit ergo eis Iesus: Amen amen dico vobis nisi manducaueritis carnem filij hominis et biberitis sanguinem eius non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet vitam eternam. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die.

Incipiunt euangelia pro defunctis que leguntur presente funere: aut in depositio- ne defunctorum. Euange. Jo. XI.

In illo tempore. Dixit martha ad Iesum. Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit ei Iesus. Resurget frater tuus.

comitantiam sub utraque specie scilicet panis et vini est totus christus: ergo qui communicat corpori: communicat et sanguini: cum sub utraque specie totus christus continetur: scilicet et fin corpus et animam et deitatem. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem. **S**upple digne. **H**abet vitam eternam. **L**y. quia habet deum inhabitantem: qui est vera vita eterna. **E**t ego resuscitabo eum in nouissimo die. **T**ho. primum ad gloriam corporis.

Eppostilla. **D**ixit martha ad Iesum: Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus. **D**ixit ei Iesus: Resurget frater tuus. **M**artha ad Iesum: Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. **T**ho. q. d. Tu es fons vite: ergo mors non habuisset locum in presentia tua. **S**ed et nunc scio. **L**icet frater meus sit mortuus et sepultus: fide certa teneo quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus. **Q**uasi dicit. poteris repellendo mortem vitam preseruare: potes et vitam per-

ditam restaurare. Unde Augu. Non dixit rogo te resuscites fratres mei: non enim sciebat si resurgere fratri suo utile erat. Dicit ei Iesus: Resurget frater tuus. **Ly.** sed illa intellexit hoc de resurrectione futura in fine mundi: ideo se

quit. Dicit ei martha: Scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. **Tho.** q. d. scio resurrectionem generalem omnium hominum futuram et nescio utrum de illa generali loqueris vel de speciali frater mei: sciebat autem de doctrina christi: quia sicut **Chrys.** a christo illa generali resurrectione audiuit: ut etiam quia ex scripturis legis et prophetarum illa generali resurrectione edocta fuerat. Dicit ei Iesus. Ego sum resurrectio et vita. Id est. causa resurrectionis. Quia ad corpus et vita. Quia ad animam. Qui credit in me. Qui sum vita. Etiam si mortuus fuerit. Scilicet per peccatum in anima. Viuet. Scilicet vita gratie in presenti. Et

omnis qui uiuit et credit in me non morietur in eternum. **Tho.** et si moriatur morte corporis: que est mors nature: non tamen morte eterna: que est mors gehene. Credis hoc? **Augu.** Christus sciens fidem ipsius professionem eius requirit: et hoc ad meritum salutis. **Roma. x.** Corde creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutem. **Alit illi.** Attque domine. **Supple** omnia credo. Ego credidi quia tu es christus filius dei uiui. **Ly.** scilicet naturalis. Qui in hunc mundum uenisti.

scilicet per carnis assumptionem.

Amen amen dico vobis: quia uenit hora et c. **Joh. v.** **Hec et sequentia euangelii.** iuxta historiam suas dicta sunt a domino Iesu christo anno eius. xxxij. xviij. kalen maij. feria. iij. luna. xxiij. inditio ne. v. Ante initium illius euangelii. scribit san. **Jo.** in eo. c. q. ipse pater diligit filium et omnia demit ei que ipse facit: et maiora his demonstrabit ei opera: ut vos miremini per magnitudinem. q. d. vos miremini quod sanaui paralyticum: qui habuit. xxviij. annos in infirmitate sua. Sed maiora faciam quia suscitabo mortuos. Tunc postmodum sequitur euangelium. hodie. **Amē amē** dico vobis: quia uenit hora. s. in fine mundi. et nunc est. s. etiam in presenti. quando mortui audient vocem filii dei. **Ly.** quia ad vocem filii aliqui in presenti se resuscitant: ut filius uidetur: ut patet **Lu. viij.** et filia archisynagoge: ut **Mat.**

Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. Dicit ei Iesus. Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me etiam si mortuus fuerit uiuet. Et omnis qui uiuit et credit in me: non morietur in eternum. Credis hoc? **Alit illi.** Attque domine: ego credidi quia tu es christus filius dei uiui qui in hunc mundum uenisti.

Aliud euangelium pro defunctis. **Johan. V.**

In illo tempore.

Dixit Iesus discipulis suis Amen amen dico vobis quia uenit hora et nunc est quando mortui audient vocem filii dei: et qui audierint uiuent. Sicut enim pater habet vitam in semetipso: sic dedit et filio vitam habere in semetipso: et potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc: quia uen-

it. et etiam Lazarus: ut **Jo. xj.** sed in futuro et in fine mundi omnes resurgent et transibunt de morte ad vitam. **Un aplos. j. Cor. xv.** Quidem resurgemus? **Sicut enim pater habet vitam in semetipso. Por. f. p. essentia.** sic dedit et filio vitam habere in semetipso. **p. essentiam** et in hoc christus ostendit equalitatem suam cum patre. et potestatem dedit ei iudicium facere. s. in quantum homo. quia filius hominis est. **Ly. f. ab** omnibus uisibilis in iudicio bonis et malis. **Nolite** mirari hoc quia uenit hora in qua omnes

[sed trāsit a morte] Ro. i. de pñti vitā que
mors ē [in vitā] Ly. qz oportet soluere de
bitū nāre ante q̄ veniat ad vitā glie
Mne qd̄ dat mihi **P**ostilla.
pater ad me veniet rē. Jo. vj. Au

te initium illius euangelij dixit Iesus discipulis suis. **E**go sum panis vite: qui venit ad me non esuriet: et qui credit in me non sitiet vnq̃. **T**unc sequitur euangelij illud. **[**Omne qd dat mihi pater ad me venit]

per fidem formatas

Nam fides est fundamentum omnium meritorum [et eum qui venit ad me:]

Tho. id est. ad fidem et gratiam meriti: [non eiciam foras]

id est. nunq̃ subtraham ei gratiam nec amicitiam meam ab ipso diuidam: dum

modo ipse per peccatum gratiam meam non expellat [quod]

descendi de celo:] id est. naturam humanam assumpsit [non]

ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui me misit]

Tho. ecce per omnia voluntatem humanam subiecit voluntati diuine. **M**at. xvij. **N**on mea voluntas sed tua fiat

[Hec est autem voluntas eius]

lis suis. **O**mne quod dat mihi pater ad me venit: et eum qui venit ad me non eiciam foras: quia descendendi de celo non ut faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. **H**ec est enim voluntas eius qui misit me patris: ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo: sed resuscitem illud in nouissimo die. **H**ec est autem voluntas patris mei qui me misit: ut omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam eternam et ego resuscitabo eum in nouissimo die.

qui misit me patris: ut omne qd dedit mihi non perdam ex eo] **L**y. quia et si talis predestinatus aliquando cadit in peccatum mortale: finaliter tamen resurget. **A**nde **A**mb.

Certus sum quod deus nullum electorum suorum

cadere permetteret

si enim meliorem a casu

suo resurrectorum non

sensisset [sed resuscitem]

illud in nouissimo

die] **T**ho. scilicet

de morte ad gloriosam

vitam] **H**ec est autem

voluntas patris mei qui me misit ut

omnes qui vident filium

et credit in eum]

Tho. scilicet. passibiles et

mortales: et cum hoc

miracula facientem

[et credit in eum]. id

est. adheret ei sicut

uni vero deo per mira-

cula ductus ad fidem

[habeat vitam eternam]

Ly. si per-

seueret quod est infal-

libiliter verum in p-

destinatis de quibus christus hic loquitur **[**Et ego resuscitabo eum in nouissimo die] qd ad corpus: ut simul gaudeat in corpore et anima.

Postilla super epistolas et euangelia dominicalia insuper et de sanctis secundum sensum litteralem collecta explicit.

1104

1105

...
...
...
...

...
...
...
...

...
...
...
...

...
...
...
...

...
...
...
...

...
...
...
...

Bostilla super epi
stolas et euangelia

Utram bonā et exitū beatū. Ego frater Guillelmus sacre theologie professor minimus parisiensis educatus. Sacrorum euangeliorum ac eplaz de tpe diebus dniciis et sanctis: etiā su per cōe aplōz: martyz: p̄fessor: virginū: et p̄ defunctis: expositiōes in vnū colligere volūmen: minus expertis clericis: ac insipie tibus p̄dicatozibz p̄ necessariū fore iudica ui. Consideras nōnullos cancellistas mi nus caute ac imperite euangelia et eplās vulgo xpiano p̄nūciantes p̄cedere: nō ha bentes eandē expositiōnū sciētiā que ne cessaria est. Cōposui igit et hūc librum p̄ eis dem vtrū. ac p̄ omnibz sacrorum euangelioz et eplaz expositiōnē cupiētibz: nō ei meū qd̄ erigūū est: genū cōsului p̄prias dictas ex positōes: sed alioz sacre pagine doctoꝝ li bris inuens eas q̄s melius scripserūt po stillas et expositiōes p̄functorie exornādo: post quēlibet passum textū p̄ponēs cū p̄mis sione tituli vniūscuiusq̄ qd̄ scripsit: adij cientsq̄ post quālibet dnicalis euāgelij ex positōnē necessaria notabilia p̄ materia textus: ex sermonibz de tpe eximij docto ris Hugonis de piato sumpta.

Sunt autem hec doctoꝝ noīa. Sancti Augustini: Gregorij: Hieronymi: Ambrosij. Venerabilis Bede ipsoꝝ omelias Gloſe interlinearis. Gloſe ordinarię. Ni colai de Lyra. Nicolai de Gorra sup quat tuor euāgelistas. Sancti Thome de Aquino sup Joānem. Guillelmi Lugdunensis in sermonibz de tpe. Jordani ex sermonibz de tpe et Rabani: quoz modus p̄ncipis titu los abbreviatos legendi talis est. Ly. i. Nicolaus de Lyra. Gor. i. Nicolaus de Gorra. Glo. interli. i. Gloſa interlinea ris. Glo. ordi. i. Gloſa ordinaria. Ra. i. Rabanus. Guil. lugd. i. Guillelmus lugdunensis. Jor. i. Jordanus. Vincen. id est Vincentius.

Ad quos sanctus Paulus scribit eplās.

Sunt partis italie qui Romanis de iudeis et gentibz cōuersi sunt ad fidem catholicā per Paulū aplm quibz scribit

eplaz per Timotheū discipulū suū a Corinthis ciuitate que est in Achaia. Et ha bet. cap. xvi.

Corinthij. Sunt Achaici: sicut Parisienses gallici: Corinthus est ciuitas Metropolis in Achaie partibz. Achaia vero est q̄dā territorij in terra grecie: et illis scripsit p̄ main eplā ab Epheso p̄ Timotheū di scipulū suū. Et habet. c. xvi. Sedaz vero scripsit eis a Troade per Titū. Et ha bet. cap. xiiij.

Galathe. Sunt Greci. Et Galathia est nomen regionis grecie: et illis scripsit ab Ephe so. Et habet. c. vi.

Ephesi. Sunt Asiani ab Asia minore que est pars grecie: illis scripsit de Roma de carce re p̄ Titū. Et habet. c. vi.

Philippenses. Noīant a ciuitate Philippiis que est i grecia: quā edificauit Philippus rex pat Alexādi magni et eam sic noīauit: quibz scripsit apls a Roma de carcere p̄ Epaphroditū. Et habet. c. iij.

Colosenses. Sunt Asiani q̄b scripsit apls ab Ephe so p̄ Tichicū dyaconē et Onesimū acolitū. Et habet. c. iij.

Thessalonicenses. Noīant a ciuitate Thessalōica que est Metropolis in Macedonia: que est que dam pars grecie. His scripsit apls du as eplās ab Athenis per Tichicū dyaco num et Onesimū acolitū. Prima habet. c. v. Secunda. c. iij.

Timotheus. Est per Paulū cōuersus ad fidem ca tholicā et epus ab eo ordinatus. Cui scri psit primā eplā a Laodicia p̄ Tichicū dyaconē. Et habet. c. vi. Sedaz scripsit ei a Roma. Et habet. c. iij.

Titus. Est discipulus sancti Pauli ab eo con uersus ad fidem catholicā. Et archiepsa Cretensis ordinatus. Et huic scripsit apo stolus a Nicopoli. Et habet. c. iij.

Philemon. Cuius fuit Colossen. Philemon sis vir laudabilis in plebe. Hunc rogat apls vt Onesimū seruū suū benignelū sci piat: scribens ei per eundem a Roma de carcere. Et habet. c. vñ.

Hebrei. Sunt qui conuersi sunt de iudaismo ad fidem catholicā: quibz ostendit apo stolus defectū legis mosaice et perfectio nem legis euāgelice. Et habet. c. xiiij.

Folium

II

Fratres: Sciētes qz hora est iam nos de sōno surgere. Verba ppo/ sita originaliter ad Roma. xij. c. sunt scripta in eplā hodierna lectioaliter recitata. Ante initiū illi⁹ eplē scribit san/

tpe legis erat clausa. Ideo subdit⁹ qz euz credidimus]. i. plusqz ante aduentū xpi: tunc enī sciebant se patres antiqui descen/ suos ad limbū. Unde patriarcha Jacob dixit. Gen. xxxvij. Descendā ad filiū meū

lucens in infernū.

zc. [Hox pcessit]

Ly. i. obsecritas fi/

guraz veteris legē

[dies autē a ppropi/

quantē]. i. claritas

veritatz reuelata ē

in noua lege. Abij/

ciamus g opa tene/

brarū. Ly. i. pctā q

ad tenebras ducūt

Matth. xxij. [z in/

duamur arma lu/

cis]. i. putes que

illumināt mentē z

finaliter ad vitam

eternā pducūt [sic

vt in die]. Ly. i. iudē/

cū extremi [hone/

ste ambulem]. scz

ad gloriā. [Hox] scz

ambulem. [in cō/

mesationibz] scz vi/

tando pctā gule. z

ebrietatibz]. i. pora/

tionibz imoderatē

[non in cubilibz]

Bor. i. pigris doz/

nientū z ipudici/

tijz]. i. luxuriosis

actibz q. pueniūt ex

superfluitate cibz

potus z sōni. [Hox

in cōtentōe]. i. quo

vnus cōtendit con/

tra aliū [z emulatōe]

Bor. q. vnus alteri in

uider de sua pseritate. Sed induimini

iesum xpm]. Ly. scz imitādo sanctitatē cō/

uersatōis sue: qz fm Aug⁹. Non est verus

xpiānus q nō imitat vestigia xpi.

Incipit postil

la super epistolas et euangelia.

Dñica prima in aduentu do/mini ad romanos. xij.

Fratres sci

entes quia hora ē iam

nos de somno surgere.

Nunc enī ppior est nostra salus

qz cū credidim⁹. Hox pcessit: di

es autē appropinquauit. Abijcia

mus g opa tenebrarū z iduamur

arma lucis: sic vt in die honeste

ambulem⁹. Hō in comestōibz

z ebrietatibz: nō in cubilibz z im/

puicitijz: nō in cōtentōe z emu/

latione. Sed induimini dñm ies/

um christum.

Dñica secūda in aduentu ad

Roma. xv.

Fratres. Quaecunqz scri

pta sunt: ad nostram do/

ctrinaz scripta sunt: vt p

tra aliū [z emulatōe]

Bor. q. vnus alteri in

uider de sua pseritate. Sed induimini

iesum xpm]. Ly. scz imitādo sanctitatē cō/

uersatōis sue: qz fm Aug⁹. Non est verus

xpiānus q nō imitat vestigia xpi.

Fratres quaecunqz scripta sunt ad

nostrā doctrinā septa sunt ad Ro/

ma. xv. Ante initiū illi⁹ eplē scri/

bit sanctus Pau. in principio illius capli

cap. dicens. Aem/ ni quicqz debeatis nisi vt inuicē dili/ gatis. Qui enī dili/ git pxiū: legē im/ pleuit. Post hoc se/ quit eplā hodierna Sciētes qz hora est iam zc. Vbi sci/ endū q eplā hodi/ erna z euāgelii ho/ diernum cōcordāt qz in euāgel. inti/ mas nobis aduen/ sus regis celestis. Sic i eplā monet nos apls Pau. vt preparem⁹ nos ad aduentū tantī regis dicens. [Fratres] Vbi notādūqz san/ ctus Pau. apls cō/ muniter i suis epi/ stolis pmitit frēs Et rō est ista. Qz i suis eplis niti⁹ ho/ mines iducere ad amorē fraternitatē Etā pñcem eplaz scribit Romanis. Et romani sunt q in partibz italie de iudeis z gentibz cō/ uersi sunt ad fidez p doctrinā ipsius apli. Unde scribit ipsis per timotheū discipulū suū a Corinthe ci/ uitate: que est in achaia. dicens. Sciētes qz hora est] scz in tpe grē [iam nos de sō/ no surgere]. Ly. de ocio surgere ad opera charitatis. Greg. Charitas opaf magna si est: si autē opari rēnuīt charitas non est. [Nūc ei]. i. tpe grē. ppior est nra salus. Ly. qz p xpm ianua salutis est ap̄ta: que

bit sanctus Pau. in principio illius capli

dicens. Debem⁹ aut nos firmiores: imbe-
cillitates infirmorum sustinere: non nobis pla-
cere. Post hoc sequitur epla hodierna. Que
cumq; scripta sunt etc. Concordat epla et
euangl⁹: qz in euangelio hodierno agit de
aduentu xpi ad iu-
diciu ubi quedam ad
terrorem malorum: que
dam ad consolatio-
nem bonorum tangun-
tur. Sic etiam aplos
in epla hodierna ad-
ducit sacra scriptu-
ram que hominem ad
paradisu se ad istu
aduentu dirigit et i-
format dicens [que-
cumq; scripta sunt]
Goz. de dno nostro
iesu xpo in diuinis
libris et etiam de san-
ctis vere. re. sicut d
Jacob et de Tho-
bia. et etiam de san-
ctis noui testa. scilicet
de aplos: de marty-
ribus: et de alijs scitis
[ad nram doctrina
scripta sunt] qz ois
scriptura diuinit⁹ in-
spirata utilis est ad
docendu. ij. Thim. ij.
[ut per patientia]
scilicet in aduersis [et co-
solatione scriptura-
rum]. i. consolatione
qua dant scripture
Consolant enim nos
scripture in incola-
tu vite pntis [spem
habeamus] scilicet de
beatitudine eterna que ex scripturis pmit-
titur [Deus aut patientie]. i. deus q est da-
tor patientie in aduersis [et solatiu]. i. co-
solationis post tribulatione. Quia ipse consolatur
nos in ois tribulatione nra. ij. Cor. i. [ut vo-
bis idipm sapere]. i. sentire [in alterutru]
id est conformiter [in iesu xpm. i. in doctri-
na iesu xpi] [ut unanimiter]. i. eadem volunta-

te [vno ore]. i. eadem vocis confessione [ho-
norificetis deum et prem dnm nrm iesu xpm] 2y
qstum ad unitate opis: qz fides sine opib⁹
morta est Jac. ij. [propter qd suscipite iun-
cem] scilicet infirmos ad consolandu [sicut et

ipse]. i. xpus [susce-
pit vos] infirmos
[in honore dei]. i.
ut in vobis honori-
ficet deus [dico enim
iesu xpm ministrum
id est predicatoris] [fuit
se circuncisionis] [pro-
dicando iudeis cir-
cuncisis. Jo ipse xps
dixit Mat. xv. Non
sum missus nisi ad
oues q perierunt do-
mus israel] [propter ve-
ritate dei] [Gincen
id est: ut de⁹ verax
habeat] [ad confirma-
das promissiones pa-
tru] [factas ipsis: qz
iudeorum assumptio
ad fide et ad salute
fuit ex debito per p-
missionem patribus eorum
facta. Lu. i. Sicut
locutus est ad pres-
ntes abraam et semi-
ni eius in secula] [ge-
tes aut]. i. pagani.
scilicet debent [honora-
re deum super miseri-
cordia] [eis exhibi-
ta sine precedente p-
missione: qz gentium
assumptio ad fide et
salute fuit ex sola
misericordia sine promissi-

sione qz lex non fuit data patribus eorum. neq;
propheta sicut iudeis] [sicut scriptum est] in ps
xvij. ubi xps loquitur ad patrem [propterea confi-
tebor tibi in gentibus dnm]. i. facia tibi gentes
confiteri voce laudando [et noi tuo cantabo]
Goz. i. facia tibi cantare canticu laudis. ps
xcv. Cantate dno canticu nouu [Et iteru
dicit]. i. scriptura. Esa. xxxv. [Letamini ge-

patientia et consolatione scriptu-
rarum spem habeamus. Deus au-
tem patienter solatiu det vobis
idipm sapere in alterutru fm ie-
sum xpm: ut unanimiter vno ore
honorificetis deum et prem dnm no-
stru iesu xpi. Propter qd suscipi-
te inuicem: sicut et christ⁹ suscepit
vos in honore dei. Dico enim ie-
sum xpm ministrum fuisse circunci-
sionis propter veritate dei ad co-
firmandas promissiones patrum: ge-
tes aut super misericordia honorare
deum: sicut scriptum est. Propter-
ea confitebor tibi in gentibus: et no-
mini tuo cantabo. Et iteru dicit
Letamini gentes cum plebe eius
Et iteru. Laudate omnes gentes
dnum: et magnificate eum oes populi.
Et rursus. Esaias ait. Erunt radix
iesu: et q exurget regere gentes
in eum gentes sperabunt. Deus aut
spei repleat vos ois gaudio et pa-
ce in credendo ut abundetis in spe
et virtute spiritus sancti.

tes]. i. pagani cōuerſi ad fidē [cum plebe eius]. i. cum iudeis. Factū est vnū ouile d iudeis z gentibz. *Un Joh. x. Et fiet vnū ouile z vnus pastor.* [Et iterū] dicit *Dauid in ps. xvi. Laudate dñm om̃s gen-*

tes]. i. pagāi z uer si ad fidem [z ma gnificare eum oēs ppli]. *Un. i. oēs tri bus filioz isrl.* Et rurſū. *Esa. ait. Ixi. c. [Erit radix iesse] scz q̃ z. Iai p̃r Da uid. i. Regū. xvi. de qua stirpe nat⁹ est xps fm̃ carnez [z q̃ exurget regere gen tes]. i. in fide z bo nis operibz gētes cōuerſe ad fidē [in eum gentes spera bunt]. *Sen. xlix. c. Ipe erit expectatō gētiū: qz hñt spem p̃ ipm̃ cōsequi vitā eternā [deus autez spei] in quo speran dū est [repleat vos oī gaudio]. i. spūa**

lī z pace in credendo vt abūdetis i spe.] *Ly. p. cum ulū meritoz [z virtute spūſſeri cuius sunt pncipaliter oia opera merito ria: qz sine virtute spūſſanti nulle virtu tes vel opera placent deo.*

Ratres. Sic nos existi met hō vt ministros xpi. i. *Coz. iij. Uñ iñiti um illius eplē scribit. s. Pau. di. Templū dei sanctū est qd̃ est vos. Si q̃s inter vos videt sapiens in h̃ seculo: stult⁹ fiat vt sit sapiens. Sapiētia enī hui⁹ mū di stulticia est apud deū. Tunc post h̃ se quis eplā hodierna. [Sic nos existimet hō] Sciendū q̃ eplā z euāg. cōcordāt: qz in euāg. agit de spūali aduentu xpi: in si gnū huius tunc euāg. dicit de scō Joāne qui interpretat i quo est grā. Sic etiā apls *Pau. in eplā hodierna suadet platis q̃ de beant diligenter exequi sibi iniunctū offi cium z ministeriū g̃ dicit. [Sic nos existi**

met hō zc.] z hanc eplā scribit *Corin thijs. Et Corinthij noīant a quadā ciui tate que dicit Corinth⁹: z est metropolīs in achaie partibz. Achaia p̃o est quoddā territorij in terra grecie. Et illos arguit*

Dñica. iij. in aduē. i. Corin. iij

Ratres. Sic nos existi met hō vt ministros xpi z dispēsatores mīsterio rū dei. hic iam querit int̃ dispē satores: vt fidelis q̃s inueniat. *Mibi aut̃ p̃ minimo est vt a vo bis iudicer: aut ab humano die sed neqz meipz iudico. Nihil ei mibi cōsciū sum: sed nō in h̃ iu stificat⁹ suz. Qui aut̃ iudicat me dñs est. Itaqz nolite ante tps iu dicare q̃ ad usqz veniat dñs q̃ et illuminabit abscondita tenebrarū z manifestabit p̃silia cordiū. Et tunc laus erit vnicuiqz a deo.*

a nobis [inter dispēsatores: vt fidelis q̃s inueniat] *Prover. xv. Multi hoīes vocā tur misericordes: virū aut̃ fidelē q̃s inue niet. Tho. Fidelis minister est q̃ i oibz in tendit honorē dei z vilitatē ppli: sed ipsi Corinthij iudicabāt plures esse infideles nec aliquē putātes esse fidelē [mibi autē p̃ minimo est] *Goz. i. parū puto vt a vob iudicer [Tho. s. esse fidelis z infidel [aut ab hūano die]. i. ab hoīe dñ est i suo die. i. in pñti tpe [sed neqz meipz iudico] *Un. fidelē vel infidelē ministri xpi: cuz nō pos suz scire certitudinali snia: sed ex cōiectu ris existimo bene esse fidelē dispēsatozem *Uñ dicit *Eccl̃s. ix. Nescit hō an odio vel amore dignus sit [nihil enī mibi cōsciū sum]. i. in nullo remordet me cōscia mea: [sed nō in hoc iustificatus suz] *Goz. i. nō ideo me iustū reputo: qz pōt esse aliqd̃ de licitū qd̃ nescio. ps. xviij. Delicta quis in******

de iudicio temera rio: qz nimis teme rarie iudicabāt a postolū cum suis g̃ dicit [Sic nos exi stimet hō vt mini stros xpi]. *Uñ cēn q. d. taliter vium⁹ z p̃uersamur q̃ q̃li bet homo possit ve re existimare de no bis q̃ sum⁹ fideles ministri xpi. Un de Bonauent. do ctoz sacre theolo gie sup. ii. li. b. sen. di. xvi. De quolibz p̃sumedū est bonū nisi p̃bes contrariū [et dispēsatores] *Gozra. i. distributo res] ministerioz dñi id est sacroꝝ diuio rū] *Hic iam q̃rit***

elligit[q̄ aut̄ iudicat me dñs est] q̄ solus
nouit secreta cordis mei: meli⁹ q̄ ego ipe
[itaq; nolite ante t̄pus iudicare] sc̄z iudi
cij extremi q̄ modo nō est t̄ps iudicandi
[quoadusq; veniat dñs] sup. ad iudican
dum [q̄ z illumina
bit.] .i. apta faciet:
[abscondita tene
brarum] .i. occulta
pectā [z manifesta
bit cōsilia cordiū]
id est cogitata: q̄
tunc libri p̄scientia
rū aperient[z tunc
laus erit] .i. remun
eratio [unicuiq; a
deo] bene agēti vel
cogitanti.

Gaudete in
dño sp̄: ite
rū dico zc̄.
Phil. iij. An̄ inci
um illius epl̄e scri
bit. s. Pau. di. Fra
tres: nostra p̄uerfa
tio in celis est: vn
de saluatore expe
ctamus dñm n̄m
iesum xpm q̄ refor
mabit corp⁹ humi
litis nostre cōfigurati corpori claritatē
sue. Tunc sequit̄ epl̄a hodierna [Gaude
te in dño sp̄: zc̄] Sciendū q̄ epl̄a z euāg.
cōcordant: q̄ in euāgelio docemur quali
ter viam dño preparare debemus p̄ verā
pniam vt eum digne suscipere possimus
iam venturū in carne. Et debet hoc fieri
cum gaudio sp̄iali: q̄d gaudiū necessariū
est in t̄pe tribulatiōis: fm̄ illud Jac. i. Dē
gaudiū estimare fr̄es cum in varias ten
tationes incideritis. Et cum illo gaudio
spirituali bene stat cōtritio cordis: q̄ fm̄
Aug. penitens de p̄ctis dolet: z de dolore
gaudet. Sic etiā apl̄us Pau. in epl̄a bo
dierna nos informat qualiter in dño gau
dere debeam⁹ di. Gaudete in dño: z p̄sen
tem epl̄am scribit Philippēlib: z philip
pēs noiant̄ a ciuitate philippis que est i
greca. Unde dicit [Fratres: gaudete in

dño] non in hoc seculo. Ratio illius est:
q̄ sicut nemo potest duob; dñis seruire.
Math. vi. Sic nemo p̄t gaudere i hoc
seculo: z cum hoc in dño [semp] Ly. non
vna hora sed quoti die [iterū dico gaude

te] non solū exteri⁹
sed etiā in corde in
terius [Modestia
vestra] Ly. cōuersa
tiōe z vita [nota sit
[omnib; homib;]
[Vincē. tam malis
q̄ bonis.] Ly. vt bo
ni meliores fiāt ve
stro exemplo: z ali
mali cōuertantur:
[dñs enī p̄pe est]
Goz. ideo debetis
gaudere: q̄ dñs p̄
pe est: paratus da
re q̄d necessariū est
[nihil solliciti sit]
[Vincē. s. de tp̄alib;]
sed iactantes curā
vestrā in dño z ipe
vos enuriet. In
tra illud Mat. vi.
Nolite solliciti esse
dicentes: quid mā
ducabim⁹ aut q̄d

Dñica. iij. in aduē. Phil. iij.
Audete i dño sp̄: itez di
co gaudete. Modestia
vra nota sit oib; hoib;.
Dñs enī p̄pe est. Nihil solliciti si
tis: sed in oī orōe z obsecratiōe:
cū grāzactōe petitōes vře ino
tescāt apud deū: z pax dei que
exuperat oēm sensum custodiat
corda vestra z intelligētias ve
stras. In xpo iesu dño nostro.

In nocte natiuitatis domini
ad primā missā epl̄a ad Thi. ij.
Parauit enī gratia sal
uatoris nostri oib; hoib;
bus erudiens nos: vt ab
negantes impietatē et secularia

bibemus zc̄ [sed in omni oratione z obse
cratiōe] Vincē. de q̄buscūq; reb; [cum gra
tiarū actiōe] q̄ q̄ vult alia impetrare gra
tus debet esse de p̄teritis. Unde Cris. su
per Math. Gratiarū actiō est iuitatio ad
plus dandū [petitōes vestre inotescant a
pud deū] .i. ita seruantes sint vt ad deum
pueniant [z pax dei] .i. deus qui est pax z
quies mentis [q̄ exuperat] .i. excedit [om
nem sensū] Vincē. i. omnē intellectū tam
angelicū q̄ humanū [custodiat corda ve
stra] .i. volūtates vestras in bono [z intel
ligētias vestras in xpo iesu dño nostro]
Goz. vt nihil extra ipm appetatis vel in
telligatis.

Pparuit enī grā saluatoris n̄i zc̄.
Hodie ab ecclesia dei celebrat̄ na
tiuitas dñi sicut xps dñs n̄s d̄ vir
gine maria natus est verus deus z verus

Homo in quo magnā misericordiā hoīb' ostendit: qz nō ex operib' iusticie que fecimus nos: sed fm magnā misericordiā suā saluos nos fecit. Ergo apl's Pau. in officio pme misse q' in media nocte celebrat insinuat

dei miam nob' exhibita di. Apparuit dei grā rē. An inītiū illi' epl'e scribit. s. Paul'. exhortādo Thytū discipulū suū di. loquere q' decet sanā doctrinā: senes vt sobrii sint pudici prudentes sani in fide in dilectōe et patientia. Et in oīb' rēp'z prebe exemplū bonoz operū. Tūc sequit' pns epl'a [Apparuit enīz grā dei et saluatoris nrī] Ly. i. in carne p nobis assūpta sōmib' hoīb'. Cor. i. ad vtilitatē oīz hoīz [erudiēs nos] verbo et exēplo [vt abnegantes impietate] Ly. i. idolatriā: sic et per oppositū pietas dicit' cultus diuinus [et secularia desideria] Ly. que tendūt ad diuitias et honores et delicias corporis [sobrie] Ly. in nobis [et iuste] ad p'mū [et pie] ad deū [vīuamus in hoc seculo]. i. mūdo fragili et transitorio [expectantes beatā spem]. i. b'itudinē speratā vt p hoc libētius et facilius faciamus bona opa [et aduētū glorie]. i. manifestatiōem gloriozā [magni dei et saluatoris nrī iesu xpī] Cor. i. aduētū xpī ad iudiciū q' est magnus d's et saluator nr. Nam in primo aduētū venit vt puer paruulus: in secundo aduētū venit vt deus magn' cum p'atet maiestate [Qui] sup. xps [dedit g

desideria sobrie et iuste et pie viuamus in hoc seculo: expectātes beatā spem et aduētū glorie magni dei et saluatoris nrī iesu xpī Qui dedit semetipm p nobis vt nos redimeret ab oīi iniquitate: et mūdaret sibi ip'z acceptabilem sectatōrē bonoz operū: h' loq're et exhortare i xpō iesu dño nro.

In secūda missa nati. xpī epi stola ad Thytum. iij.

Apparuit benignitas et hūanitas saluatoris nostri dei: nō ex opib' iusticie que fecimus nos: sed fm suā misericordiā saluos nos fecit: p lauacrum regeneratiōis et renouatiōis spū scti: quē effudit in nos abū de per iesum xpī saluatōrē nostrū: vt iustificati gratia ipi' heredes simus fm spem vite eterne in xpō iesu dño nostro.

tis et sine meritis [semetipm] in p'ctū et nullam aliā creaturā [p nob'] adhuc inimic'. [vt nos redimeret] p precii sanguis [ab oī iniquitate] ita actuali q' originali et mūda ret sibi ip'm] p sacm baptismi [acceptabilem]. i. grū p charitatem [sectatōrē bonoz operū] Ly. ita q' grā q' dat in baptismō nō dat inuacuū: s' ad bñ opandū [hec loq're] Ly. i. g'rautes docēdo [et exhortare] iam sciētes ad meli' inducēdo [In xpō iesu dño nostro]

Apparuit benignitas et hūanitas saluatoris nostri dei: nō ex opib' iusticie que fecimus nos: sed fm suā misericordiā saluos nos fecit: p lauacrum regeneratiōis et renouatiōis spū scti: quē effudit in nos abū de per iesum xpī saluatōrē nostrū: vt iustificati gratia ipi' heredes simus fm spem vite eterne in xpō iesu dño nostro.

[Apparuit benignitas et hūanitas saluatoris nrī dei] q' magnā miam nob' d's exhibuit in h' q' p nobis hūanitatē assūpsit. [nō ex opib' iusticie que fecim' nos] Cor. quia nulla bona facim': imo pot' cū inimici eēim' reconciliati sum' deo [sed fm suā miaz nos saluos fecit] Ly. sal' enī etna excedit total'r facultatē hūane nature p' qd nō p't attingere eaz d's: nisi ex largitate diuine mie [p lauacrum regeneratiōis]. i. baptismi p quē fit regeneratio a culpa. G'natio ei inq'nat. ps. l. Ecce enī in iniquitatib' concept' sū rē. Sed regeneratio lauat. Joh. iij. Nisi d's renat' fuerit ex aq' et spū sctō nō p't intrare i regnū dei [et renouatiōis spū scti] q' spū sctus in baptismō dat: iminat vitā veterē que est s'ba

na facim': imo pot' cū inimici eēim' reconciliati sum' deo [sed fm suā miaz nos saluos fecit] Ly. sal' enī etna excedit total'r facultatē hūane nature p' qd nō p't attingere eaz d's: nisi ex largitate diuine mie [p lauacrum regeneratiōis]. i. baptismi p quē fit regeneratio a culpa. G'natio ei inq'nat. ps. l. Ecce enī in iniquitatib' concept' sū rē. Sed regeneratio lauat. Joh. iij. Nisi d's renat' fuerit ex aq' et spū sctō nō p't intrare i regnū dei [et renouatiōis spū scti] q' spū sctus in baptismō dat: iminat vitā veterē que est s'ba

peritōr inchoat nouā q̄ est sub grā [quē ef-
fudit i nos abūde] **L**y. ad deletionē oīm
peritōr z copīā virtutū [p̄ iesuz xpm salua-
torem nostrū] **L**y. ex cuius passione habz
efficaciā sacrm baptismi [vt iustificati

grā ipi heredes si-
mus] **L**y. qz grā fa-
cit nos filios dī ad
optiuos z heredes
regni [fm spem] i
pātri [vīte eterne]
scz in futuro.

Multipharie
multisq; mo-
dis ad He-
bre. i. c. Hāc eplāz
scribit. s. Pau. ad
Heb. Et hebrei sūt
q̄ sunt cōuersi ad fi-
dem xpi de iudais/
mo **E**t in alia eplā
ponit dignitatē no-
ui te. respectu vet.
te. Quis utrūq; te-
stamentū sit a deo
datū. **E**t us tū tra-
didit per angelū q̄
loquebāt [moysi in
p̄sona dei: vt habet
Act. vii. c. z Joh. i. x]

Nos scimus qz **M**oysi locut⁹ est d̄s. No-
num autē testm̄ tradidit d̄s p̄ seipm̄: qz per
filiū suū incarnatū q̄ est vnus d̄s cum p̄re
Item qz ver⁹ testm̄ traditū est obscure sub
velaminibz z figuris. Nouū autē testm̄ tra-
ditū est lucide z aperte. **E**t in signū hui⁹
dicit apl's [Fr̄s: **M**ultipharie]. i. multis
locutōibz. s. **A**b:ae: **I**saac: z **J**acob z ceteris
z eisdē sepe [multisq; modis] qz mō p̄ sō-
nā vt danieli: modo apta voce vt moysi:
modo interiori inspiratōe vt dauid [solū
deus loquēs p̄tibz i p̄ph̄is] **L**y. i. p̄ p̄ph̄as
q̄bz angeli reuelabāt occulta diuina: z ipi
vltērius p̄p̄lo nūciabant [nouissime diebz
istis] **L**y. tpe gr̄e z veritatis reuelate [lo-
cutus est nob in filio]. i. p̄ filiū incarnatū
qui maior est p̄ph̄is [quē] filiū fm huma-
nā naturā d̄s p̄ [cōstituit heredē]. i. dñm
p̄p̄etū [vniuersoz] sup oēm creaturū [p̄

quē] **G**oz. sup. xpm fm diuinā naturā fm
quā coetern⁹ est patri [fecit] nō solū inui-
sibilia: sed [z secula] **S** manicheos **J**oh. i.
Quia p̄ ipm̄ facta sunt [Qui cum sit splē-
dor glorie] qz filius p̄cedit a p̄re: vt splen-

dor a sole [et figu-
ra substācie ei⁹]. i.
eiusdē substācie cū
patre [portans]. i.
sustentans z cōser-
uans i esse [oīa]. i.
celestia z terrestria
[vbo virtutis sue]
id est solo imperio
prātis z bonitatis
sue [purgationem
peritōr faciēs] **G**oz.
ra. tam originalū:
q̄ actualiūm z [ipe
xpi] [seder]. i. q̄scit
z regnat post mltū
laborē et humilia-
tionez sublimatus
[ad dexterā]. i. eq̄li-
tatē paternē [maie-
statis i excelsis]. i.
in potioribz bonis
patris [tanto meli-
or]. i. p̄portionabili-
or [angelis effect⁹.

In die n̄tatis dñi ad sūmaz
missam episto. ad Hebre. i.

Multipharie multisq; mo-
dis olim d̄s loquēs pa-
trib⁹ in p̄phetis nouissi-
me diebz istis locutus est nobis
in filio quē cōstituit heredē vni-
uersoz p̄ quē fecit z secula. **Q**ui
cū sit splendor gl̄ie z figura sub-
stācie eius portāsq; oīa vbo vir-
tutis sue purgationē peritōr faci-
ens sedet ad dexterā maiestatis
in excelsis: tāto melior angelis
effectus quāto differēt⁹ p̄ illis
nomē hereditauit. **C**ui enī dixit
aliqui angeloz: fili⁹ meus es tu
ego hodie genui te. **E**t rursū.

quāto differētius p̄re illis nomen heredi-
tauit] **L**y. qz ipse dicit⁹ verus deus z dñs
cōsubstācialis p̄re: ipi autē angeli dicunt⁹ ser-
ui [cui enī dixit al: qñ angeloz]. **G**oz. **N**ō
solū minoz sed etiā maioz [filius me⁹ es
tu]. i. mihi p̄prius z cōsubstācialis [ego
hodie genui te]. i. eternaliter: qz eius ge-
neratio nō trāsit in p̄teritū [z rursū] sup.
dicit⁹ deus p̄ [ego ero illi in patrē] **G**oz.
eum p̄regēdo [z ipse erit mihi in filiū] mi-
hi p̄ oīa obediendo [z cum iterū] **G**oz. scz
deus p̄ [introducitur primogenitū filiū suū
in orbē terre]. i. cum eum q̄ prius erat in
mūdo inuisibilis mūdo apparere visibilē
fecit [dicit⁹] [scriptura de xpo] [Et adozent
eum]. s. hoīem xpm fm humanitatē pas-
sum z mortuū [oēs angeli dei]. s. iussioni
eius obrpando [Ad āgelos quidē dicit⁹]
q̄ facit angelos suos spūs]. **G**oz. celestes

id est nuncios suos cum leuia nunciant [et mi-
nistros suos facit flammam ignis] cum eos
ad exercitum vindicte mittit. sicut fuerunt
duo angeli missi in sodomam. Gen. xix. [ad
filiu autem] dicit deus pater [thronus tuus]. i.

regnum tuum [deus].
o deus filii [in seculum
seculi]. i. permanet in
eternum [Virga eq-
tatis]. i. regula di-
recta est [virga re-
gni tui]. i. discipli-
na qua bonos regit
et malos percutit [di-
lexisti iusticiam]

Cor. i. o[mn]e bonum [et
odisti o[mn]em iniquita-
tem]. i. o[mn]e malum [p-
prerea]. i. quia hoc fa-
cit [vixit te] s[ed] in ho-
minem regem et pot-
ficem [deus deus tuus]

ipse deus pater [oleo ex-
ultationis] Cor. i. g[ra-
tie conscientia] exhi-
larantis propter peccati
immunite[m] [pre par-
ticipibus tuis]. i. pre
o[mn]ibus sanctis qui pleni-
tudine tua partici-
pant [et tu domine] scz
filii dei [in principio]

rerum creandarum [ter-
ram fundasti]. i. crea-
sti [opera manuum
tuarum sunt celi] Cor.
zoicunt celi specia-
liter opera manuum
eius: quia in ipsis ma-

xime relucet eius potentia et bonitas: po-
tentia in magnitudine: bonitas in utilita-
te [ipsi] celi peribunt quantum ad formam non
quantum ad substantiam [tu autem permanebis] scz
immutabilis [et o[mn]es] celi aerei [ut vestimen-
tum veterascent] Cor. i. ad interitum acce-
dent [et velut amictum mutabis eos: et mu-
tabunt] in novam figuram. Un[de] Apo[stolus] xxi.
Vidi celos novos et terram novam [tu autem]
scz deus filii [idem ipse es] o[mn]ino immutabi-

lis [et anni tui non deficient] i. eternitas
tua non habet finem.

Quanto t[em]p[or]e ad Gal. iij. An in-
itum illius ep[istole] scribit. s. Pau. vi.
O[mn]is enim vos v[est]ru[m] corpus estis in

xpo iesu: si autem vos
xpi: s[ed] semen abrahe
estis s[ed] p[er] missionem
heredes. Tunc sta-
tim sequit[ur] ep[istola] ho-
dierna Qu[an]to t[em]p[or]e
heres parvulus? et c.

Hac autem ep[istola] scri-
bit. s. Pau. ad Ga-
lath. Et galathie s[un]t
greci. Et galathia
est nomen regiois
grecie. Et q[ui]n illo

sacro t[em]p[or]e natiuita-
tis xpi sancta mat[er]
ecclesia recolit quali-
ter ille sine estima-

tione magnus p[er] no-
bis parvulus factus
sit: Ep[istola] et euangel[istae]
concordant: quia euange-
lium dicit quod puer

iesus crescebat et co[n]-
fortabatur plenus sa-
pientia et gra[tia]: sic a-
postolus Pau. i. ep[istola]
hodierna exprimit

effectum utilitatem
domine n[ost]r[is] xpi
s[ed] in carne: quia de ser-
uitute transiitumus

in filiorum adoptio-
nem sicut pat[er] in p[re]ci-
ep[istola]. Unde dicit.

[Fratres qu[an]to t[em]p[or]e] Un[de]. i. p[er] quantum t[em]p[or]is
[heres]. i. filius cui de iure debet heredi-
tas [parvulus est]. i. infra annos discretiois
[nihil differt a suo] Cor. quia ad modum ser-
ui cogit: nec habet aliquam p[re]sentem rerum

suarum [cum sit dominus o[mn]ium] scz bonorum p[ri]morum
[sed sub tutoribus et actoribus est] Cor. Tu-
tores dicunt qui eum tuerent[ur] contra aduer-
sarios. Actores qui agunt causas eius] usque

ad p[re]finitum temp[us] a patre] Ly. i. usque ad

etatem adultam [ita et nos cum essemus parvuli] **U**lin. Intellectu et sapientia [sub elementis mundi huius eramus serviētes] **Cor.** i. subiecti servituti legi. Sciendū q̄ legales observatiōe fuerūt figure disponētes ad xpm: ideo eius aduentu sunt dimisse: q̄ subdit.

[At vbi venit plenitudo t̄pis] .i. t̄ps gr̄e [misit de⁹ filiū suū] nō angelū [factū ex muliere] **Lyra.** q̄tum ad corp⁹ sūptū de marīa virgine [factus sub lege] q̄ voluit legalia seruare [vt eos qui sub lege erāt.] **Ly.** .i. legalib⁹ observatiōis obligati [redimeret] p̄ passio nē suā [vt adoptiōnem filioꝝ recipere] mus. **Ly.** .i. p̄ xpm q̄ est naturalis filius su⁹ [qm̄ aut̄ estis filij dei: misit d̄s spiritū suū] **Ly.** .i. sp̄m sc̄m q̄ dicit̄ spiritus filij: sicut p̄tris: ex eo q̄ p̄cedit ab utroq̄ [in corda v̄ra] per infusiōē gr̄e [clamātē abba pater] .i. p̄ n̄r itaq̄ iam nō est suus s̄ filius] **Ly.** q̄cūq̄ fideliter confitear deū patrem [q̄ si filius] **Ulin.** in p̄nti p̄ gr̄am [et heres] s̄z erit i futuro [per deū] qui ip̄m adoptavit in heredem celestis patrie.

Priusq̄ veniret fides zc. **Gala.** iiij. Ante initū illius epl̄e scribit sanctus **Pau.** in eodē. c. vi. Credidit abrahā deo et reputatū est ei ad iusticiā. Tunc sequit̄ epl̄a hodierna. Priusq̄ veniret fides. **Q̄** hodie agit̄ d̄ circūcisiōe dñi: et in vete. testa. hoc fecit circūcisiō: q̄d

hodie facit baptis̄m⁹ preterq̄ q̄ ianuā celī nō aperuit: sed circūcisi venerūt ad limbum sc̄oꝝ patrū: et ibi expectabāt aduentum xpi: baptisati aut̄ iam absq̄ vllō medio euolat̄ ad celū q̄d in hoc figuratū fuit

q̄ xpo baptisato celum apertū est: sup̄ ip̄m. Unde euāg. et epl̄a cōcordant: q̄ euāge. dicit de circūcisiōe s̄l̄r et i epl̄a habet de circūcisiōe et de baptis̄mo qui dā loco circūcisiōis. **Ulin.** dicit apl̄s **Paulus.** [Fratres: priusq̄ veniret fides] **Ly.** s̄z reuelata et explicata i euāg [sub lege custodiebamur] **Cor.** i. sub legiōe re [cōclusi] .i. timore legis ligati et cōpressi ne d̄stuerem⁹ ad vitia [in eam fidem que reuelāda erat] t̄pe gr̄e. **Sciendū** q̄ eadē fides est in nouo et veteri testa. sed i veteri erat ip̄licita et figuris velata: in nouo vero explicita et reuelata [Itaq̄ lex pedagogus n̄r fuit in xpo iesu] **Ly.** id est ad christū dispo

ns [vsq̄ ad p̄finitū t̄ps a patre. Ita et nos cū essem⁹ parvuli sub elementis mundi eramus serviētes. At vbi venit plenitudo t̄pis: misit deus filiū suū factū ex muliere factū sub lege: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret: vt adoptiōnem filioꝝ dei recipemus. **Q̄m̄** aut̄ estis filij dei: misit deus sp̄ritū filij sui in corda v̄stra clamātē. **Abba pater.** Itaq̄ iaz nō est seruus: sed filius. **Q̄d** si filius et heres per deum.]

In circūcisiōe. ad Gala. iiij. **P**riusq̄ veniret fides sub lege custodiebamur: cōclusi in eam fidē que reuelanda erat. Itaq̄ lex pedagogus n̄r fuit i xpo vt ex fide iustificemur. At vbi venit fides: iam nō sub pedagogo sum⁹. **Q̄s** ei filij dei estis p̄ fidē que est i xpo iesu: q̄cūq̄ em̄ in xpo baptisati

onens sicut pedagogus disponit puerum ad virtutē t̄pe futuro habendā parvuloꝝ autem est habere pedagogos quousq̄ creant̄ in viros p̄fectos qui eos ad recta dirigunt timore penarū [vt ex fide] **Ly.** reuelata [iustificemur iusticia infusa] At vbi venit fides] .i. postq̄ reuelata ē fides xpi que erat occulta antiq̄s patrib⁹ [iam nō sub pedagogo sumus] **Cor.** i. sub coactione et servitute legis: sed sub euangelica libertate. **Lyra.** sicut puer adueniēte etate

adulteriam non est amplius sub pedagogo disciplina: et eadem ratione adueniente euangelio cessant legatia. **O**mnes enim filij dei estis. **S**ed non serui. **P**er fidem que est in christo iesu. **F**ides enim facit filium dei.

Joh. i. **D**edit eis patres filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. **Q**uicunque enim in christo baptizati estis. id est in fide iesu christi. christum induistis. id est christo conformes facti estis. propter te conformitatem et sacramenti susceptionem. **P**ulchra enim vestis est indui christum ipse enim est sol iusticie: unde et signum innocentie datur vestis candida pueri baptisato. non est iudeus. **I**tem sub lege moysi. **N**ec grecus. **S**ub lege naturalis. **N**on est seruus nec liber. **S**ed melior seruo. **N**on est masculus nec femina. **S**uper dignior. **S**altem altero in fide christi. **O**mnes enim vos estis unum. **S**ed non differentes in aliquo. **I**n christo iesu. id est in fide christi. **S**i autem vos christi. **S**ed per fidem. **Q**uia semen abrahe estis. **P**er imitationem iusticie.

[**S**im. promissionem heredes] **Q**uoniam ad futuram beatitudinem. **I**n christo iesu domino nostro.

Exurge illuminare hierusalem. **A**n. te initium illi. **P**ropheta dicit. **S**piritus meus qui est in te et verba mea que posui in ore tuo: non recedant de ore tuo et de ore seminis tui dicit dominus ammodo et usque in sempiternum. **T**unc statim sequitur prophetia ista. **E**xurge illumina

re hierusalem. **F**estum hodiernum a fidelibus epiphania nuncupatur. pro eo quod stella tribus regibus apparuit. et ipsos usque ad presepium domini tredecima die a natiuitate christi perduxit: et dicitur ab episcopo quod est supra et

phanos apparitio: et de hoc agitur in episcopo stola et in euangelio. **N**am in euangelio dicitur. **O**btulerunt magi domino aurum: thus: et mirram. **S**imiliter et episcopo stola dicitur. **O**mnes de saba venient aurum et thus deferentes: et laudem domino annunciantes. **A**n. de dicit. **E**sa. **P**ropheta tando de natiuitate christi. **H**ierusalem. **I**dem est ecclesia. **E**xurge illumina re: quia venit lumen tuum. **I**dem est: christus homo factus qui est lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. **J**oh. i. quia nullus illuminatur: nisi per ipsum. **E**t gloria domini. **I**dem est: filius dei qui est gloria patris. **S**uper te orta est. **L**y. natura humana assumptra. **Q**uia ecce tenebre. **I**nfirmi delictatis et ignorantie hic in presenti. **O**perient terram. **I**dem est homines carnales terrena amantes. **E**t caligo. **P**eccatorum. **P**opulos super te auriem orietur dominus. **Q**uasi sol verus. **E**t gloria eius in te videbitur. **L**yra. per operationem miraculorum: scilicet leprosozum mundationem: cecorum illuminationem: et mortuorum resurrectionem. **E**t ambulabunt gentes. **Q**ue prius in

estis christum induistis. **N**on est iudeus neque grecus: non est seruus neque liber: non est masculus neque femina: omnes enim vos unum estis in christo iesu. **S**i autem vos christi: ergo abrahe semen estis: secundum promissionem heredes. **D**ico autem. **Q**uanto tempore heres paruulus est nihil differt a seruo: cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus est et actoribus usque ad prescriptum tempus a patre.

In Epiphania. domini. **E**sa. xl.

Exurge illuminare hierusalem. **Q**uia venit lumen tuum: et gloria domini super te orta est. **Q**uia ecce tenebre operient terram et caligo populos super te auriem orietur dominus gloria eius in te videbitur. **E**t ambulabunt gentes in lumine tuo: et reges in splendore ortus tui. **L**eua in circuitu oculos tuos et vide omnes isti congregati sunt: venerunt tibi. **F**ilij tui de longe veniunt: et filie tue oblatere

tie hic in presenti. **O**perient terram. **I**dem est homines carnales terrena amantes. **E**t caligo. **P**eccatorum. **P**opulos super te auriem orietur dominus. **Q**uasi sol verus. **E**t gloria eius in te videbitur. **L**yra. per operationem miraculorum: scilicet leprosozum mundationem: cecorum illuminationem: et mortuorum resurrectionem. **E**t ambulabunt gentes. **Q**ue prius in

tenebris idolatrie fuerunt [in lumine tuo] **Ly.** i. in lumine fidei xpiane [et reges in splendore ortus tui] **Hoc** intelligit de tribus regib; venientib; orta stella ad presepium dñi [Aena i circuitu] .i. mudi [locus tuos] **Lyra.** ad

omne differentiam orbis respectu hie; rusalēybi pmo pñi catū est euangelitū: et inde alibi per xpi discipulos deriuatum [et vide .xi. intellige] [omnes isti congregati sunt] fideles in vnitatem fidei xpiane [venerunt tibi filij tui] .i. parvuli in xpo [de longe venient filie tue de latere] **Ly.** i. prope [surgent] perforato in cruce xpi latere effluxit sanguis redēptōis et aqua baptismi: de quib; facta est ecclesia sicut ex costa lateris ade facta ē eua mī omnium hominū videntium [tunc videbis] **Ly.** multitudines credentium [et afflues] cōsolatōib; diuinis [et mirabit] **Jex** tam veloci multiplicatōe qz a tpe aplōrum deriuata est fides xpiana ad omnes partes terre habitabilis [et dilatabit cor tuū] **Ly.** pte gaudio [qñ conuersa fuerit ad te multitudo maris] **Ly.** id est habitantium in insulis: sicut pñ de scitia: anglia: et alijs insulis maris [fortitudo gentium] **Ly.** i. imperiū romanū qd toti mundo dñabāt [venerit tibi] qd impletū est tpe Constantini imperatoris [inūdatio cameloz operiet te] **Ly.** Constantin⁹ enī imperator et multi alij potentes exemplo imperatoris annuatim diuitias multas per orbem miserūt super talia animalia ad sustentationē ministroz ecclesie et pauperū xpi et edificationē ecclesiaz [dromedarij madian et effa]

surgent. Tunc videbis et afflues et mirabit et dilatabit cor tuū qñ conuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentium venerit tibi: inūdatio cameloz operiet te: dromedarij madian et effa. Omnes de saba venient aurū et thus deferētes et laudez dño annūciantes.

Psica infra oct. epi. Ro. xij.

Obscuro vos per misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuētem sanctā deo placētē rōnabile obsequiū vestrū. Et nolite conformari huic seculo: sed reformamini in nouitate sens⁹ vři: vt pbetis

regiones sunt trans arabia: et in istis terris nascunt talia animalia fortia. Et dromedarius est animal camelo minus: sed velocius. Unde plini⁹ dicit qz dromedarius est animal velocissimū gracile et neruosum camelo minus: sed longa habens crura: et longissimū passum tam suauem qz sine magno labore suo et sine fatigatione magna dromedantis: id est insidētis ipsi animali currit p dies naturalē centū parua miliaria: cortices arborū comedit aut modicū fenum vel ossa dactylorū: hec ille [omnes d saba venient: aurū et thus deferētes et laudez dño annūciantes] **Ly.** h impletū est i illis trib; regib; qvenerūt ad adorandū xpm natū.

Obscuro vos et. An initium illius

epistle scribit. s. Pau Romanis di. **O** altitudo diuitiarū sapiez scie dei: qñ incōphēbilia sūt iudicia ei⁹ et inuestigabiles vię ei⁹. Tūc post h sequit ep̃la hodie. **O**bscuro vos et. **Ep̃la** et euāg. cōcor. **Q**uo sūt hōi nēcēria ad salutē. s. hūilitas mētis: et mūdatio carnis. **A**d humilitatē mētis incitatur i euāg. exēplo xpi cū in fine euāgelij dicit. **E**t erat subdit⁹ illis. s. **P**arier Jozeph. **A**d mūdiciā carnis incitatur i ep̃la hodierna: vbi ap̃lus dicit [Obscuro vos per misericordiam dei] sēz exhibita vobis a deo [vt exhibeat] sēz volūtariē [corpa vestra] **Ly.** nō aliena: cōtra illos qui saluari credūt per penitentiā aliorū [hostiā viuētem: sanctā deo placētē] .i. qz hostiā sit viuens sancta deo placens [rōnabile] .i. sit obsequiū vřm [Sed vt sic mortificent vici] vt seruet natura. **I**n oī enī sacrificio in

veteri testamēto p̄cipit offerri sal. **Leuit. ij**
Quicquid obtuleris sacrificij sale cōdies.
Et sal significat sapiētiam siue discretionē
 [Et nolite cōformari huic seculo]. i. ma/
 lis hominibz. **Animā** enī habz se sicut spe-

culū: qz sicut specu-
 lum ostendit sibi tu-
 dinē illi rei q̄ sibi
 obijcit: sic animā il-
 lis que diligit con-
 format. **Aug.** Si
 terrā d. ligis tra es
 si deū diligis deus
 es: si aurū diligis au-
 rum es: participati-
 ue s̄m illō p̄s. lxxxi
Ego dixi dñi estis:
 [sed renouamini i
 nouitate s̄sus v̄ri]
Ly. imago enī dei
 ad quā sumus for-
 mati d̄formati i no-
 bis per pctm: sed p
 gratiā dei reforma-
 tur [vt p̄betis] **Ly**
 id est experiri possi-
 tis p̄ spiritū sanctū
 habitantē in vobis
 [que sit volūtas dī
 bona] q̄tum ad in-
 cipientes [z bñpla-
 cens] q̄tum ad p̄fi-
 cientes [et p̄fecta]
 q̄tum ad p̄fectos:
 [dico enī]. i. p̄cipio
 vobis [per grām]
 aplatus [que data
 est mibi oibz q̄ sūt

inter vos] cuiuscūqz status vel cōditiōis:
 [nō plus s̄ape] **Goz.** de diuinis mysterijs
 [q̄ oportet s̄pere] **Damas.** **Vino** nō au-
 dendū est de eo dicere vltra hec que tradi-
 ta sunt nobis a sanctis p̄phetis z a factis
 aplis z a sanctis doctoribz [sed s̄pere ad
 sobrietatē] **Goz.** i. sine p̄sumptōe. **Eccl. iij**
Altiora te nē q̄sieris zc. sed que p̄cepit ti-
 bi deus illa cogita semp [unicuiqz] s̄z be-
 bere s̄pere [sicut deus diuisit] deus enī
 dat vnū donū vni: alterū alteri: z idem do-

num dat vni magis excellēter: z alteri m̄-
 nus [s̄m mensurā fidei] qz h̄mōi dona do-
 nant s̄m q̄ homo plus v̄l minus meret̄ p̄
 fidē [sicut enī in vno corpore] **Goz.** natu-
 rali [multa mēbra habem?] distincta [om-

nia autē mēbra nō
 eundem actum ha-
 bent] **It̄ p̄t̄:** qz oca-
 lividēt manus tan-
 gunt: pedes ambu-
 lant zc [ita mul-
 ti vnū corpus sum?
Goz. i. vna ecclesia
 [in xp̄o] in capite
 [singuli autē alter
 alterius mēbra] in
 vicem s̄ministran-
 do hoc fit quando
 homo illud qd de
 sibi cōtulit: alteri s̄
benter impartitur.
Goz. corp̄ est z ec-
 clesia: caput xp̄us:
 mēbra fideles. **Fe-**
 lix mēbrū qd viuit
 in hoc corpore sub
 hoc capite.

Abētes do-
 natōes s̄m
 gratias zc.
Ante initium illi
 epl̄e scribit sanctus
 Pau. dicens: **Sicut**
 in vno corpore mul-
 ta habem⁹ mēbra:
 omnia autē mēbra
 eundē actū habent
 ita multi vnū cor-

pus sumus in xp̄o: singuli autē alter alte-
 rius mēbra zc. **Tunc** sequit̄ statim epl̄a
 hodiē [habētes donatōes] qualiter au-
 tem epl̄a cum euāgelio hodierno cōueni-
 at. **Est** notādū q̄ in euāg. hodiē. agit̄ de
 nuptijs in quibz xp̄s in cōsolationē cōi-
 uantiū: aquā in vinū cōuertit: que nuptie
 facte sunt in chana galilee: z significant
 spirituales nuptias quas xp̄s habet cū
 anima fidelī: ad quas sp̄iales nuptias re-
 quirunt virtutes quas apl̄s Pau. in epl̄a

que sit volūtas dei bona z bene
 placēs z p̄fecta. **Dico** enī p̄ grāz
 que data est mibi oibz q̄ sunt in-
 ter vos: nō plus s̄ape q̄ oportet
 s̄pere: sed s̄pere ad sobrietatē
Et unicuiqz sicut de⁹ diuisit mē-
 surā fidei. **Sicut** enī in vno cor-
 pore multa mēbra habem⁹: oīa
 autē mēbra nō eundē actū habēt
 ita multi vnū corpus sumus in
 xp̄o. **Singuli** autē alter alterius
 mēbra in xp̄o iesu dño nostro.

Unica prima post octauas epi-
 phanie. **Roma. xij.**

Abētes donatōes s̄m
 grām: que data est vo-
 bis differentes. **Siue** p̄-
 phetiā s̄m rōnē fidei. **Siue** minī-
 steriū in ministrādo. **Siue** q̄ do-
 cet in doctrina. **Qui** exhortat̄ i
 exhortādo. **Qui** tribuit: i simpli-
 citate. **Qui** p̄est: in solitudine.
Qui misereť: in hilaritate. **Dile**

hodierna enumerat di. **H**abentes dona
tiones fm gratiā que data est vobis disfe
rentes. i. vos qui habetis diuersa dona z
diuersa officia donata vobis ex grā dei di
uersimode vnus alteri charitate faterna/
li sūministrare z i/

partiri z cōmunica
re debetis sicut mē
bra corpori. **S**iue
pphetiā fm rōnem
fidei. **V**in. i. do
num reuelatōis su
turoz occultoz fm
qđ exigit fides. **S**i
ue ministeriū i mi
nistrando. i. f. sacra
[Siue qđ docet in
doctrina. i. gratiā
habz docēdi. **Q**ui
exhortat in exhor
tando. **S**or. i. grāz
habet exhortatōis
sicut mēbra cōmu
nicare primis [qui
tribuit. **S**up. clemo
sinas [in simplici
tate]. i. in simplici
intencōe. f. sola inten
tione vite eterne: vt
nesciat sinistra tua
quid faciat dextra
tua. **S**arthei. vi.
[Qui preest. i. g
tiam platōis habz
[i sollicitudine] qz rō
nem redditurus est [qui misere]. i. qđ ha
bet misericōdiam cōpatiēdo afflictis. **S**i in hī
laritate. **L**y. hoc facit cōtra illos qđ auste
ritatē in vultu z verbis ostendūt miseris
anteqđ releuāt eos in aliquo [dilectio sine
dissimulatōe. **S**or. vt dilectio primi sic ve
ra z nō falsa nec ficta. i. **J**oh. iij. Filioli nō
diligam? verbo neqz lingua: sed ope z ve
ritate. **O**dientes malū. i. in primis. **A**d
herentes bono. charitate fraternitatis in
uicem diligentes. **V**in. nō solū diligatis
vos mutuo: sed etiā de hoc gaudere qalij
mutuo diligūt [honore inuicē preuenien
tes. **L**y. quilibet enī deficit in aliquo bo

ctio sine sīlatōe. **O**dientes ma
lum: adherentes bono. **C**harita
te fraternitatis inuicē diligētes
honore inuicē preueniētes. **S**ol
licitudine nō pigri: spū seruētes.
Spe gaudētes: in tribulatōe pa
tientes: orōni instantes. **R**eces
sitatib? sanctorz cōmunicantes:
hospitalitatē sectātes. **B**enedi
cite psequētib? vos. **B**enedi
cite z nolite maledicere. **G**aude
re cum gaudētibz: flere cū flē
tibz. **I**dipsum inuicē sentiētes
non alta sapientes: sed humili
bus consentientes.

Dñica. ij. post oct. epī. **R**o. xij.
Nolite esse prudentes a
pud vosmetipsos: nulli
malū p malo reddentes
pudentes bona: non tñ coram
deo: sed etiā corā oib? hoib?. **S**i

no qđ est in altero: z sic pōt eum cōsidera
re vt meliōrē se z sic honore puenire. **S**olū
tudine nō pigri. **L**y. prestando humani
tatem primis in effectu [spū seruētes].
Ly. vt hoc fiat ex bono affectu [dñō seruē

ētes. **V**in.] vt per
ea que primis im
pēdatis deo seruit
tis [spe gaudētes].
Vin. vt executiōe
premissoz speretis
eterna gaudia] in
tribulatōe patien
tes: orationi instan
tes. **V**in. nō solū
p salute vestra: sed
etiā p salute pri
morum [necessitati
bus]. **S**or. i. penū
rijs [sanctorz] vobī
scū cōmorantū cō
municātes [vestra
bona gālā] hospi
talitatē sectantes]
qđ ad pegrinos ex
plo **A**brae z **L**orb
qui receperūt ange
los in forma hoim
in hospitio. **S**en.
xij. **B**enedicite p
sequētib? vos. **S**or.
id ē bona eis opor
te [benedicite z no
lite maledicere] qz
maledici regnū oī

non possidebūt [gaudere cum gaudenti
bus]. i. cōgratulando eis [flere cum flē
tibz. i. cōpatiēdo eis. **I**dipm inuicē sen
tientes]. i. cum alijs fratrib? [nō alta sapi
entes]. **L**y. primū cōculcando [sed humi
lib? cōsentientes] cum eis humiliter con
uersando.

Nolite esse prudentes apud vos
metipsos. **I**lla eplā imēdiare se
quis eplā precedētis dñice. **E**t
cōcordat cum euangelio: qz in euangelio
legit de leproso quem xps solo verbo cura
uit dicens: **V**olo: mūdare. **E**t curatio le
prosi significat mystice mūdationem quē

me a lepra pctōz: sic etiā in eplā hodiē.
ap̄lus Paul. dissuadet nobis per que ani/
ma maculat: et hortat nos ad virtutes: p̄
quas anima mundat et decorat di. [Fra/
tres: Nolite esse prudentes apud vosmet/

ip̄os]. i. nō tantam
cōfidentia habeat
in ingenio vestro q̄
magis p̄rio sensui
velit credere q̄ a/
lieno: q̄ illud est te
stamentum sancti
Bern. q̄ q̄libet ho
mo debet magis cre
dere sensui alio q̄
p̄rio [nulli malū p̄
malo reddētes]. i.
nulli iniuriā p̄ iniu
ria inferētes. Gor.
multo min⁹ maluz
p̄ bono. Ps. xxxiiij
Retribuebāt mihi
mala pro bonis zc.
[quidētes bona nō
tū corā deo] Gor.
id est in secreto cor
dis: q̄ deus intuet
cor [sed etiā coram
omnib⁹ hominib⁹]
id est in manifesto
ne. primus scanda
lizet: q̄ scandalū vi
tare debem⁹ q̄tuz
possum⁹. Juxta il/
lud. Matrh. xvij.

Ne hōi p̄ quē scādalū venit [Si fieri pōt
q̄ ex vobis est cum oib⁹ hoib⁹ pacē habē
tes]. i. inq̄tū in vobis est nō detis occasio
nem discordie vel distractōis pacis [non
vosmetip̄os defendentes]. i. nō sicis rep/
cutiētes aduersarios v̄ros: sed facite sicut
xp̄s dicit Lu. vi. Si q̄s te p̄cusserit in ynā
maxillā prebe ei et alterā [charissimi: sed
date locū ire] Gor. i. dei vindicte. Ira dici
tur diuinū iudiciū: q̄ dicit deus ire [Scri
ptū est enī. scz Deut. xxi]. [Sibi vindi
ctaz] scz reseruate [et ergo retribuā]. i. vin
dicabo: dicit dñs. Damas. Qñ enī vos pu
nietis eos: iam deo locus nō est in eis vt

eos puniat in die ire. Sc̄p̄m enī vindica
re est rapinā cōmittere et deū cōtemnere.
[Sed si esurierit inimicus tuus ciba illū
si sitit: potum da illi]. i. porrige ei necessa
ria in extrema necessitate. [Hoc enī faci

fieri pōt q̄ ex vobis est: cum oī
bus hominib⁹ pacem habentes.
Non vosmetip̄os defendentes
charissimi: sed date locum ire.
Scriptū est enī. Sibi vindictā:
et ego retribuā: dicit dñs. Sed si
esurierit inimicus tuus: ciba illū
si sitit: potū da illi. Hoc enī faci
ens carbones ignis cōgeres sup
caput eius. Noli vinci a malo:
sed vince in bono malū.

Quia tertia post octauas epi
phanie. Roma. xij.

Remini quicq̄s debeatis
nisi vt inuicem diligatis
Qui enī diligit primū:
legem impleuit. Nam nō adul
terabis: non occides: nō furabe
ris: non falsuz testimoniū dices
non cōcupisces rem primi tui: et
si q̄ est aliud mandatu⁹ in hoc

ens [scz cibando et
potando illū] car
bones ignis. i. ar
dozem charitatis:
[cōgeres]. i. cōgre
gas [super caput e
ius] Proverb. xxi.
id est super mentes
eius quatenus tua
benignitate incipi
at diligere quem p̄
us oderat [noli vin
ci] per impatienti/
am [a malo] sup.
homine [sed vince
in bono] scz patien
tie [malum] supple
hominem.

Postilla.
Remini q̄s
debeat
nisi zc. An
istū illius epte
scribit sanc. Paul⁹
dicens: Om̄is ani
ma p̄atibus subli
miorib⁹ subdita sit.
nō est enī potestas
nisi a deo: itaq̄ qui
resistit potestati di.

ordinationi resistit. Tunc sequit epistola
presens. Remini quicq̄s debeatis zc. epi
stola et euangelium cōcordant: quia in euā
gelio legit quomodo christus fuit cum di
scipulis suis in nauicula ad transmigrā
dum: et orta est tempestas magna in ma
ri: per quam tempestatē designat magna
tentatio huius seculi: sic etiā Paul⁹ apo
stolus i epistola hac docet nos quomodo
debeamus trāsmigrare et tentatiōes vin
cere per virtutes quas enumerat i episto
la hodierna dicens. Remini quicq̄s de
beatis nisi vt inuicem diligatis: qui enī di
ligit p̄ximū legem impleuit. Lxxv. om̄i

nia enī mādata decalogi ordinā ad actū diligendū: qz pcepta prime tabule ordinātur ad diligendū deū: z pcepta scde tabule ordinant ad diligendū primū: z ita in dilectōe implet lex [nō adulterabis] Gor.

hic phibetur nocu-
mentū primū in p/
sona sibi cōiuncta:
[non occides] in q
phibetur nocumētū
primū in pzia pso-
na [nō furaberis]
in q phibetur nocu-
mentū primū in re-
bus tpalibus [nec
falsum testimoniū
dices] in quo phibetur
nocumētū primū in
verbo [nō concupisces
vxoꝝ vel rem primū tuū]
z si qd est aliud māda-
tum in hoc pbo in-
staurat .i. implet:
[diliges primū tuū
sicut teipsum]
Gor. Sic debes di-
ligere sicut teipm i
bono z nō in malo.
Tho. sic q nihil il-
licitū ppter amorē
primū committas [di-
lectio primū malū nō operat]
i. cauet in-
ferre malū primo
[Plenitudo ergo legis
est dilectio] Tho. id est per dilectionē lex
impletur.

Aduite vos ergo sicut electi zc.
Ante initium illius eplē scribit san-
ctus Pau. dicens. Nolite mentiri
in uicē: expoliātes vos veterē hoīem cum
actibz suis: z induentes nouū hoīem qui
renouat in agnitōe dei fm imaginē eius
qui creauit illū. Tūc sequit post hoc eplā
hodierna: quam scripsit Colossensibz. Et
Colossenses nominant a ciuitate colossis.
[Fratres induite vos] .i. veste spūali [sicut
electi dei] per fidem [sancti] p spem:
[z dilecti] p charitatē: vel sic electi dei
Ly. per eternā pdestinatioē [sancti] per

sacramentoz pceptionē [z dilecti] per au-
gmentū gratie [viscera misericōdie] Ly. qd
ad pietatis affectū [benignitatē] qd ad
eius effectū [humilitatē] que est virtutū
custodia z fundamentū [modestā] bene

utendū p[er]is [pa-
tientia] bene habē-
do se in aduersis:
[supportantes inui-
cem] in infirmita-
tibus et defectibus [et
donantes uobismet
ipsis] Ly. offensas
remittendo: qd est
necessitas [si quis
aduersus aliquem
habet querelā] .i. q
rele materiā [sicut
z dñs donauit vo-
bis] .i. ita purez in-
tegre [ita z vos in-
uicē remittite pec-
cata] Sup omnia
autē hec charitatē
habete [que est ma-
ior ceteris p[er]utibz
[qd est vinculū p[er]fe-
ctiōis] Gor. qz om-
nia que ad p[er]fectio-
nem pertinet simi-
ligat [et pax xpī].
Ly. data z cōmen-

data a xpo [exultet] .i. sit causa exultatio-
nis [in cordibz uestris in qua z vocati estis
in vno corpore] scz ecclesie sub capite xpo
Gor. Omnes enī vnū corpus sumus in
xpo [z grati estote] scz deo datorū de tan-
to beneficio [verbū xpī] .i. doctrina euan-
gelij que specialiter verbū xpī est qz de ei-
ore pcessit [habitet in uobis] .i. per iugē
eius meditationē [abūdanter] .i. nō solū
ad uestrā: sed ad alioꝝ edificatiōē [in oī
sapientia] .i. in oī scripturā intelligē-
tia: vt omnū scripturaz intelligentia: et
intellectū habeatis [docētes] scz ignaros
[z cōmonētes] scz pigros [uobismetipsis
id est vnus alium uos mutuo ad diuinas
laudes excitando: z hoc in psalmis/hym-
nis: z canticis spūalibz] Gor. de eternis bo-

nis agentibus et celestis iocunditatem ostendebat
tibus [in gratia] **Cor.** i. in consideratione be-
neficioz dei erga vos [cantantes in cordi-
bus vestris] **Cor.** i. non tantum labijs: sicut
illi de quibus dicit **Esa. xxxix.** Populus hic
labijs me honorat
cor autem eorum longe
est a me [domino] id est
ad honorem domini in
christo iesu domino nostro.

Nescitis quid hi
qui in stadio
currunt et.
Ante initium illius
epistolae scribit. s. Pau-
lus dicit. Factus sum
infirmus infirmis
ut infirmos lucrifacerem. Omnia autem
facio propter euangelium ut particeps
eius efficiar. Tunc
sequitur epistola [Nescitis
quid hi qui in stadio
currunt] **Abi** nota-
dum tempus quod hodie
ecclesia incipit: est
tempus deuotionis et
pnie. In signum hu-
ius sancta matris ec-
clesia in hoc sacro
tempore in catur lectionibus
in matutinis nobis
insinuat quod a deo su-

mus elongati et spiritualibus bonis spoliati
propter inobedientiam **De** et **Euc.** **U**bi episto-
la et euangelium in hoc concordant. quod
de pauperati sumus: tunc sanctus **Da** t-
heus in euangelio hodierno inuitat nos
ad laborandum in vinea domini: ut dicemur et
quod etiam a deo elogati sumus: tunc sanctus
Pau. in epistola hodierna proponit nobis cur-
sum ut ad brauium diuine visionis redea-
mus dicens [Fratres: Nescitis quid hi qui in
stadio currunt: omnes quidem currunt]
quod omnes homines ad beatitudinem nituntur per-
uenire quocumque diuerso tramite incedunt:
ut dicit **Boetius** de consolo. phi. li. iij. psa. ij.
[Sed unus accipit brauium]. i. premium cur-

sus. Notandum quod stadium est spatium in quo
pedites currunt quod hercules dicitur statum sic
perficiunt autem unum stadium. cxxv. passus.
Et stadium dicitur a stando quod hercules tot
passus currebat: et postea stabat et respira-

bat. In fine huius
spatii ponebat ali-
quid quod erat premium
cursum: ut equus vel
purpureus pannus:
et hoc dicitur brauium:
Et licet omnes in
stadio currebant
nisi tamen solus accipie-
bat hoc brauium. s. qui
citius perueniebat
Sic in cursu spiritu-
alium tamen scilicet perse-
uerans accipit bra-
uium: quod qui perseue-
rauerit usque in finem
hic saluus erit [sic
currunt] scilicet per bo-
na opera [ut compre-
hendat] s. brauium
eternum [Omnes enim
qui in agone] i. in
pugna contendit
cum aduersario [ab
omnibus se abstinere]
scilicet que impediunt
ipsum pro afflictione vi-
ctorie [Et illi quidam
ut corruptibile co-

in uno corpore et grati estote: ver-
bum christi habitet in vobis abundanter
in omni sapientia docentes et
comonentes vosmetipsos in psal-
mis: hymnis et canticis spiritali-
bus in gratia cantantes in cordi-
bus vestris domino.

Domina in septuaginta. i. Cor. xi.

Nescitis quid hi qui in stadio
currunt omnes quidem currunt
sed unus accipit brauium.
Sic currite ut comprehendatis
Omnes enim qui in agone contendit
ab omnibus se abstinere: et illi qui deest
corruptibilem coronam accipiat:
nos autem incorruptam. Ego igitur sic
curro non quasi in incertum: sic pugno
non quasi aerem verberans. Sed casti-
go corpus meum: et in seruitutem redi-
go: ne forte cum alijs predicauerim

coronam accipiam: nos autem incorruptam]
Ly. q. d. si hoc faciunt pro temporalis precio multo
magis debemus hoc facere pro eterno premio
abstinendo ab omnibus impedimentis nostre
salutis exercitando nos in omnibus pro motibus.
[Ego igitur sic curro] **Cor.** Bonum operan-
do [non quasi in incertum] **Ly.** quod scilicet **Pau.**
certus erat de beatitudine futura: pro reue-
lacione diuinam [sic pugno] scilicet contra tenta-
tiones [non quasi aerem verberans] i. non
inaniter sicut ille qui aerem percutit pro bo-
ste [sed castigo corpus meum] **Cor.** i. motus
carnis illicitos reprimere [et in seruitutem redi-
go] s. pro operatione boni [ne forte cum alijs pre-
dicauerim] **Ly.** s. inducendo eos ad opera
b

perfectōis [ipse reprobus efficiar] **Cor. i.**
a deo reprobatur? qd turpe esset. **Nolo enī**
vos ignorare **Fratres** **Ly.** sed diligenter
attendere [qm patres nři omes] tam bo/
ni qm mali [sub nube fuerunt] scz eos pre/
regente ab estu de

die in diē. **Exo. xij**
[et omes mare trā/
sierūt: et omnes in
moysē baptisati sūt
i nube et mari] **Ly.**
id est signū baptis/
matis receperunt:
qz trāsitus iste ma/
ris et pectio nubis
figura fuit baptis/
matis [Et omes eā
dem escā spirita/
lez māducauerūt]
Ly. i. māna que di/
cit esca spiritalis:
qz nō virtute natu/
re: sed virtute diuī
ne potentie fuit da/
ta de celo. Et etiā
fuit figura eucharis/
tie que spūalē bo/
minē nutrit [et omes
eundē potū spūita/
lem biberunt] scz

aquā de petra eductā virtute diuīna quā
do moyses bis percussit petrā. **Exo. xvij.**
[Bibebāt aut de spiritali]. i. potū datū
virtute xpī: qz figurabat aquā grē p xpī
dandā [cōsequente eos petra] **Cor.** aque
vbīqz sequebant eos [Petra aut erat chri/
stus] **Uin.** nō in re sed in figura: de petra
fluxit sanguis et aqua per apertionē late/
ris xpī in die parasceues.

Libenter suffertis insipientes et.
Ante initium illius eplē scribit san/
ctus Pau. dī. Ipse enī sathanas
transfiguratur se in angelū lucis. Nō est er/
go magnus si ministri eius transfigurent
velut ministri iusticie. Tunc sequit eplā
hodierna. Et presens eplā et euāgelium ho/
diernū in hoc cōcordant: qz euāgelium dī/
cit de seminatore qui exiit seminare semē
suū: sic etiā eplā dicit de pđicatorē: scz san

cto Paulo q semē verbi dei seminauit p
totū mundū. Sicut pñ in collecta de san/
cto Paulo. Deus qui vniuersum mundū
beati Pauli pđicatorē docuisti: da nobis
qm̄s: vt cuius natalitia colim? eius apđ

ipe reprobus efficiar. **Nolo enī**
vos ignorare frēs: qm pñs nři
oēs sub nube fuerūt et oēs mare
transierūt et oēs in moysē bap/
tati sunt i nube et i mari. Et oēs
eandē escā spiritalē māducaue/
runt: et oēs eundē potū spiritalē
biberūt Bibebāt aut de spirita/
li cōsequēte eos petra: petra au/
tem erat christus.

Quia in sexagesima. ij. Cor. xi.

Libenter suffertis insipi/
entes cum sitis ipi sapiē/
tes. Sustinetis enī si qđ
vos in seruitutē redigit: si quis
deuorat: si quis accipit: si quis
extollit: si qđ in facie vos cedit

te patrociniā senti/
amus **Fratres** **Li**
benter suffertis in/
sipientes et. **Pro**
intellectu illi? eplē
notandū est q tpe
apłoz erant quidā
pseudo apli q glo/
riabant et iactabāt
se eē iudeos natio/
nez de semie abrae
descēdisse. Et hoc
faciebāt vt per hoc
in maiori auctori/
tate haberent: et eo/
rum false doctrine
magis crederet: et
nitebant **Corinthi**
os a libertate euāge/
lij reducere ad ob/
seruatiā legis mo/
sayce. Et ipe corin/
thij sufferebāt eos
et eis benefaciebāt
et eos apło pñfere/
bant: minus reputātes apłm qm illos. Et

de hoc apłus eos rephendit in hac eplā
ostendit quō habeat maiore materiā glo/
riandi qm isti si expēdiat. Et in pñti eplā
enumerat apłus plurima martyria sua et
beneficia et opa bona facta p vtilitate ec/
clesie. Et etiā enumerat plurima que pas/
sus est p fide et p noīe iesu xpī: et hoc apłs
faciebat vt illoz pseudo apłoz falsitatem
repelleret et maiore fructū faceret ad dei
laudē et fideliū salutē pñ qđ sua gloriatio
erat virtuosa illoz aut vitiosa. **Uin** dicit
[frēs] **Uin. i.** vos frēs **Corinthij** [libēter
suffertis]. i. sustinetis patient[insipientes]
id est falsos apłos de falsis false glorian/
tes qđ pñti ē insipientiū [cū sitis ipi]. i.
esse debeat[insipientes] q talib falsis apo/
stolis et seductorib non creditis [sustine/
tis enī si qđ] **Ly.** pseudo apłoz [vos] scz

a libertate xpi z euāgelij [in fuiturē redi-
git]. i. in obseruantia legis: volebāt enim
eos subijcere seruituti legis dicētes debe-
re eos seruare legalia cum euāgelio [si qs
deuorat] **Ly.** qz de bonis corinthioz lau-
te vivebat [si qs ac-

cipit] bona vestra
decipiēdo vos fal-
sis z mēdaciis ver-
bis [si qs extollit]
qz pseudo apli ia-
ctabant se sup **Co-**
rinthios dicētes se
filios abrae. **Corin-**
thios autē filios gē-
tilium idolatrie de-
ditoz z incircūciso-
rum [si quis vos i-
faciē cedit] **Cor.** i.
in pñtia vos vitu-
perat iprogando. i.
vobis gen⁹ q sitis
gentiles. **Uñ Am-**
brofi. in faciē cedit
cui iniuria irrogat

[fm ignobilitatē dico] **Cor.** quam vobis
obiiciūt quidā iudei de semie abrae se ia-
ctantes z vos spēnētes tanq̃ ignobiles
sitis [quasi nos infirmi fuerimus in hac
parte]. i. impotētes gloriari de gener⁹ no-
bilitate: sed nō sum⁹ [in quo qs audet in
insipiētia dico] **Cor.** qz insipiētia estimat
seipm iactare z laudare [audeo z ego]. i.
audere possuz z ego [Hebrei sunt] **Ly.** i.
de lingua z natione hebraica gloriānt⁹ [z
ego]. i. sum sicutz ipi sunt [Israelite sūt]
id est gloriānt⁹ q de pñarcha iacob descē-
derint [et ego] sūt semen abrae sunt] **Ly.**
cuius semini facte sunt repromissioēs [et
ego]. i. sum de eodē gñe: z ideo d'oibz ist⁹
possiū gloriari [mīstri xpi sunt]. i. dicūt se eē
mīstros xpi [z ego]. i. sum sūt [vt minus
sapiēs dico] qz nō est hoīs sapiētis seipm
laudare: z p hoc ondit se coactū in laudē
suā prupisse [plus ego]. i. sum mīster xpi
q̃ ipi: hoc pz et eo: qz plura passus sū p̃t
mīnisteriū xpi. Tunc enumerat dī. [in la-
boribz plimis] q̃ ipi [in carceribz abūdā-
tius] **Ly.** p̃t p̃dicationē euāgelij [i plagis

sup modū]. i. vltra mēsurā alioz [i mor-
tibz frequēter]. i. in picul mortis sui [A iu-
deis qñqes]. i. qñq vicibz [qdragenas]
scz p̃cussioēs vel plagas [vna min⁹] **H** est
xxxix. [accepi] p̃ceptū ei erat i lege. **Deut**

xxv. **H**i eū q pecca-
uerat dignuz vide-
rēt plag. p̃ternerēt
eum an se et corā se
facerēt p̃berari z p
mēsurā p̃ci erat et
modus plagaz: ita
p̃ntat vt qdrage-
nariū nūerū nō ex-
cederēt **H**e ig̃ im i
sericordes viderent⁹
subtrahēbāt min⁹
q̃ poterant. i. vnam
plagā [terviris ce-
sus suz]. i. h a gen-
tilibz passus est [sel
lapidat⁹ sum] a iu-
deis. **Act. xiiij.** La-
pidātes paulū: tra-
xerūt eū extra ciui-

tatem estimātes eū mortuū esse [ter nau-
fragiū feci]. i. ptuli [nocte z die in p̃fundo
maris sui] **Ly.** i. ad diuersas pres terre et
insulas nauigādo p̃t p̃dicationē euāge-
lij. **Alij** exponūt dicētes q naufragiū pas-
sus stetit sub aqua p diē z noctē p̃tute dei
ipm p̃tegente [in itineribz sepe] p̃t p̃dicationē euāgelij [piculis fluminū] **Ly.** in
hyeme inundantiū: z sic sunt magna picu-
la in trāsitu aq̃rū [piculis latronū] diabo-
lo eos p̃citāte cōtra p̃au. vt p̃dicationē p̃bi
dei z salus aīaz ipediret [piculis ex gñe]
sup. meo. i. a iudeis volētibz paulū occide-
re: ideo: qz lege eoz defra ad xpm se cōuer-
tit [picul⁹ ex gētibz] **Ly.** i. ex gentilibz mor-
tem eius querētibz: qz p̃tra idolatriā p̃di-
cabat: z sic nec inf suos nec inf alienos se-
curus fuerat [picul⁹ in ciuitate] **Ly.** sup. cō-
mōtis q̃ me [picul⁹ in solitudine] **Ly.** i. a be-
stijs occurrētibz [piculis in mari] a pira-
tis z naufragis [piculis i falsis fratribz]
Ly. qd est piculosius: qz nulla pestis effi-
cator ad nocendū q̃ familiaris inimic⁹
[in labore] sup. māuali [z erūna]. i. i pau-

peritate [in vigilijs multis] ppter labores
manuale z etiā orationē [in fame z siti: in
ieiunijs multis: in frigore z nuditate] qz
nō habebat qñqz sufficientē victū z ami-
ctū [ppter illa que extrinsecus sunt]. **Ly.**

ppter illa mala iam
enumerata que me
exteri⁹ affligūt sūt
alia q̄ affligunt me
interius. s. [instan-
tia mea quotidia-
na] **Gor.** que necy-
na hora remittitur
[solicicudo omniū
ecclesiāz]. **Ly.** incū-
bebat enī sibi quo-
tidie regimē eccle-
siāz in magna affe-
ctiōe mentis: ideo
subdit. **Quis isir-**
ma? **Ly.** in fide et

moribz [z ego nō infirmor] dolens de ma-
lo eius. q. d. nullus [quis scādalizat]. **Ly.**
scz ruens in pctm exemplo alterius [z ego
nō vroz] p cōpassionē. q. d. nullus [Si]
p quia [gloriari oportet] qz oportebat pau-
lum sic facere ad repellendā iactantiāz su-
perbiāz pseudo aploz [que infirmitatis
mee sunt]. **Ly.** i. que p̄tinent ad infirmita-
tem meā [gloriabor] hoc dicit p̄ra falsos
aplos q̄ de nobilitate generis gloriabant
[Deus z p̄r dñi nostri iesu xpi scit q̄ est be-
nedictus in secula q̄ nō mentior] nūc hīc
consequenter enumerat mala que euasit.
Dum enī pergeret damascū ad psequen-
dum xpianos miraculose fuit cōuersus: z
post baptisimū intrauit synagogā z cōfun-
debat iudeos q̄ habitabāt damasci. Pro-
pter qd̄ suaserūt preposito ciuitatis vt ca-
peret z occideret vt habet **Act. ix.** ergo di-
cit [prepositus gentis arethe regis custo-
diebat ciuitatē damascenoz]. i. custodire
fecit per homines armatos [vt me cōpre-
benderent]. **Ly.** vt traderet iudeis ad oc-
cidendū [z p fenestrā in porta dimissus
sum p murū]. s. a xpianis [z sic effugi ma-
nus eius]. **Si.** p quia [gloriari oportet]
me cōmendando ppter pseudo aplos] nō
expedit quidē [ppter me licet expedit p-

pter vestrā vtilitatem] veniā autē ad visio-
nes z reuelatōes dñi. **Scio** hoīem] **Gor.**
de se tanqz de alio loquit in sui cōmenda-
tione vt vitet iactantiā [in xpo] manentē
per grām z sibi vnici per fidem z charita-

tem [an̄ ānos quat-
tuordecim] tot enī
anni fuerūt intervi-
sionē z narratiōē.

Ex quo apparet eū
hoc enarrare nō ex
iactantiā: sed ex ne-
cessitate ppter vtili-
tatem [sive in cor-
pore]. **Gor.** scz ma-
nente anima [sive
extra corpus] assū-
pta. **Nescio:** deus
scit: raptum hmōi
vsqz ad tertium ce-
lum]. i. empirreuz.

Credis raptus iste fuisse in sua cōuersiōe
qñ fuerat tribz diebz z tribz noctibz nec co-
medens nec bibens [z scio hmōi hominē
sive in corpe sive extra corpus: nescio de⁹
scit: qñ raptus est in paradysum]. **Glo.** in
eam tranquillitatē qua fruunt illi q̄ sunt in
celesti hierlm̄ [z auduit]. i. pceptis [archa-
na verba] de dei essentia [que nō licet]. i.
nō est possibile [homī loqui]. i. verbis ex-
plicare. p hmōi. s. visionibz [gloriabor]
z recte [p me autē nihil]. **Ly.** i. a me nullā
habeo materiā gloriandi [nisi in infirmi-
tatibz meis]. i. in tribulatiōibz meis quas
patior que sunt glorie acquirende. **Nam**
etsi voluero gloriari. **Ly.** de donis mibi a
deo datis [nō ero insipiens] qz hoc nō fa-
cio inaniter z sine causa [veritatē enī dicā
parco autē]. **Ly.** i. parce me laudo [ne quis
existimet me]. s. gloriari inaniter [sup id
qd̄ videt in me]. i. in cōuersatiōe mea [aut
audiat aliquid de me]. i. in doctrina mea
Vulsa enī dona dei latebāt in aplo: que
nō manifestabat nisi put et q̄tum ad dei
gloriā z fideliū salutem expediebat [z ne
magnitudo reuelationū]. **Ly.** diuināz [ex
tollat me] in superbiā [datus est mibi Ri-
mulus carnis mee]. **Gor.** i. tentatio libidi-
nis [angelus sathane]. i. angel⁹ malign⁹

missus a sathan ad mea subuersione [qui me colaphizet] .i. me affligat [propter quod ter dominum rogavi ut discederet a me: et dixit mihi: sufficit tibi gratia mea] **Ly.** q. d. non est tibi necessariū vel utile quod a te discedat

teratio carnis [nam virtus in infirmitate perficitur] **Goz.** quod dum certat et vincit roboratur et augetur [libenter enim gloriabor in infirmitatibus meis] **Goz.** non in una tantum sed pluribus [ut inhabitet in me virtus christi] .i. gratia in me consumetur et perficiatur.

A linguas **2c.** An in illi epistola scribit secus **Pau.** dicit. Si quid patitur unum membrum copartitur omnia membra: si gloriatur unum membrum: cogaudent omnia membra. Tunc sequitur epistola hodierna. [Fratres: si linguas hominum loquar] **Aplos** in hac epistola maxime commendat charitatem dei et proximi. Unde epistola et euangelium concordant: quod euangelium dicit de passionem christi quod est traditus: illulus: cō-

sputus: flagellatus: crucifixus: in quibus omnibus nobis ostendit suam maximam charitatem. **Ioh.** xv. Maiorem hac charitatem nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Similiter in epistola hodierna apostolus **Pau.** ostendit nobis utilitatem charitatis: dicens: [Si linguas hominum loquar] **Goz.** .i. omnium hominum per donum linguarum [et angelorum] scilicet quod plus est [charitatem autem non habere factus sum velut es sonans]

scilicet alijs seruientis et seipsum destruens [aut cymbalum tinniens] scilicet alios delectans et seipsum consumens [Et si habuero omnem prophetiam] **Goz.** qua occulta diuina manifestantur et reuelantur [et nouerim mysteria om-

nia] .i. occultare et reuelare et noui testamenti [et omnem scientiam] scilicet diuinam et humanam [et si habuero omnem fidem] scilicet tam perfectam [ita ut montes transferam] virtute fidei de loco ad locum: [charitatem autem non habuero nihil sum]

Lyra. quod ad esse gratie et si distribuerem] **Goz.** .i. pluribus diuisero [in cibos pauperum] non in cōutilia diuitum [omnes facultates meas] non alienas [et si tradidero corpus meum] **Goz.** voluntarie ad martyrium: [ita ut ardeam] id est comburam: sicut et beatus **Lauren-** tius quod est acerbissimum martyrium [charitatem autem non habuero nihil mihi prodest] ad vitam eternam [charitas patiens est]

Ly. .i. facit patientem in malis sustinens [benigna est] .i. facit benignam in bonis operandis [charitas non emulat] .i. non inuidet [non agit perperam] .i. per se scilicet impediendo bona ne fiant [non inflat] contra proximum: etiam si prospere succedat sibi [non est ambitiosa] id est alius non vult preponi [non querit que sua sunt] tamen sed etiam que aliorum sunt percurat [non irritatur] **Goz.** id est non prouocat ad iram vel vindictam propter iniurias sibi illatas [non co-

extrinsecus sunt instantia mea quantum diuina sollicitudo omnium ecclesiarum.

Quis infirmatur et ego non infirmor quod scandalizatur et ego non vror. Si gloriari oportet quod infirmitatis mee sunt gloriabor: deus et pater domini nostri iesu christi scit quod est benedictus in secula quod non mentior.

Unica in quinquagesima. prima Corinthiorum. xiiij.

A linguas hominum loquar et angelorum charitatem autem non habere factus sum velut es sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam et nouerim mysteria omnia et omnem scientiam: et habuero omnem fidem: ita ut montes transferam: charitatem autem non habuero nihil sum. Et si distribuerem in cibos pauperum omnes facultates meas: et si tradidero corpus meum ita ut ardeam: charitatem autem non habuero: nihil mihi prodest. **Charitas patiens est: be-**

in malis sustinens [benigna est] .i. facit benignam in bonis operandis [charitas non emulat] .i. non inuidet [non agit perperam] .i. per se scilicet impediendo bona ne fiant [non inflat] contra proximum: etiam si prospere succedat sibi [non est ambitiosa] id est alius non vult preponi [non querit que sua sunt] tamen sed etiam que aliorum sunt percurat [non irritatur] **Goz.** id est non prouocat ad iram vel vindictam propter iniurias sibi illatas [non co-

rit quod perfectus est] id est futura beati-
tudo [euacuabit quod ex parte est] id est
quod imperfectum est. s. scientia: prophetia: et
fides. Et iam dicta ap[osto]lus declarat per si-
mile de statu puerili imperfecto qui cessat
adueniente statu virili perfecto: ergo di-

vir] **G**oz. perfecte
erant[enacuauit ea
que sunt paruuli]
In. scz in loquen
do: cogitando: sapi
endo] **V**idemus
nunc] id est in pre
senti deus[per spe
culū in enigmate]
id est obscure: hoc
est per creaturas: qz
in magnitudie po
tētiā: i pulchritudi
ne sapiētiā: in vtili
tate bonitatē **T**ūc
autem] id est in fu
tura britudine[fa
cie ad faciem] **A**y.
id est clare et nude
videbimus diuinā
essentiam[nunc co
gnosco] scz deū[ex
parte] id est imper
fecte z obscure[**tūc**
autē] id est in futu
ro[cognoscā] pfe
cte z presentialiter
deus[sicut z cogni
tus sum] id est pre
uisus cognoscere:
[nunc autē] id est
in tpe vite[manēt
fides] in rationali
[spes] in irascibili
[z charitas] in cō
cupisibili[**tria** hec
Maior autem ho
rum est charitas.]

nigna est. **C**haritas nō emulat: nō agit perperā: nō inflat: nō est ambitiosa: nō querit q̄ sua sunt nō irritat: nō cogitat malū: non gaudet sup̄ iniquitate: cōgaudet aut̄ veritati: om̄ia suffert: om̄ia credit: om̄ia sperat: om̄ia sustinet: charitas nū q̄ excidit. Siue pphetie euacuabunt̄ siue ligue cessabūt: siue scientia destruet̄.

Ex parte enī cognoscimus ⁊ ex parte pphetam⁹. **C**um aut̄ uenerit qđ pfectū ē euacuabit̄ qđ ex parte est. **C**um essem paruul⁹ loquebar vt paruulus: sapiebā vt paruulus: cogitabā vt paruul⁹. **C**um aut̄ fact⁹ sum vir: euacuaui que erāt puuli. **V**idem⁹ nūc p speculū in enigmate: tūc autē facie ad facies: nūc cognosco ex parte tunc aut̄ cognoscā sicut et cognitus sum. **N**unc aut̄ manet fides: spes: charitas tria hec: maior autē his est charitas.

Dñica prima in .xl.ij. Loř. vi.

Ortamur vos ne inuacu
um gratiā dei recipiatis

602. q2 ceteris decedentibz pmanebit.

Oramur vos ne inuicem gratia
dei etc. Ante initium illius eple scri
bit sanctus Pau. vi. Omnes nos
manifestari oportet ante tribunal christi
ut referat unusquisque propria corporis: pur

gessit siue donū siue malū. Tunc postmo-
dum sequit̃ epla hodierna. Et in presenti
epla hortat̃ nos ap̃ls ad gratie habite ex-
ercitationē dī. [Fratres: hortamur vos]

Ulin. ammonitiōe charitatiua inducēdo

[ne inuacuū grām

dei recipiat]

Ulin. gratia inuacu-

um recipit qñ ho-

mo p̃ p̃ctōz dimis-

sione se nō exercet ī

bonis operibz

[ait

enī] dñs Esa. xlii.

[tpe accepto]

Ly. id est tpe noue leg̃s

qđ ē tps gr̃e] exau-

diuit te] scz orantē

p peccatis

[t ī die

salutis] in qua pōt

homo salutem suā

opari [adiuui te]

Ly. scz opera tua p

ficiendo] ecce nūc

tempus acceptabi-

le] Ulin. i. ad merē-

dum [ecce nunc di-

es salutis] qđtū ad

premiū cōsequēdū

qz nunc statim post

obituz salus dā fī-

delibz: sed in vere.

testamē. differebat

Unde Luce. xxiij.

Hodie mecū eris

in paradyso [nemī

nī dantes vllā offen-

sionē] For. i. nemi-

nem verbo ṽl facto

scandalizantes vt non]

scz per vos [virtu-

pere ministeriū nostrū]

Ly. qz mala sub-

ditōz redūdant in vituperium prelatozū

[sed ī omibz exhibeam⁹ nos sicut dei mi-

nistros] scz ipsi christo nos cōformando

qđtū possum⁹ [in multa patientia] For.

ra. i. cordis oris t operē [in tribulatiōibz]

scz multiplicibz [in necessitatibz] scz vict⁹

t vestitus [in angustijs] id est ī curis [in

plagis] id est ī verberibz corporis [in car-

ceribz] Ly. ne possimus ad p̃dicandū dī

[currere] in seditionibz] id est cōmotionibz

bus populi cōtra me [in laboribz] scz ma-

nuz] in vigilijs: in ieiunijs: in castitate]

scz mentis t corporis [in scientia] scriptu-

rarum [in longanimitate] scz expectatiōe

premiū [in suauita-

te in spūscō] Ly. a

qui facit hominem

dulcem et suauē p/

ximo verbo t facto

[in charitate nō fi-

cta] id est nō simu-

lata cōtra hypocri-

tas [in verbo veri-

tatis] scz loquēdo

cum pximo [in vir-

tute dei] i. in deo

nō in nobis speran-

do t cōfiteudo [per

arma iusticie] id ē

opa iusticie nos p/

tegecia [a dextris]

Ly. id est ne in pro-

speris per superbi-

am eleuent̃ [et a si-

nistris] id est ne in

aduersis deiciant̃

[per gloriā t igno-

bitatem] Ly. ali-

quando apostoli re-

putati fuerunt glo-

riofī: ecōuerso ali-

quando incarcera-

ti fuerunt vt viles t

abieci: sicut patet

in legendis aposto-

loz t alioz sancto-

rum [per infamiaz

t bonā famā] Ly. qz ab aliquibz diceban-

tur seductores. Ab alijs vero dicebantur

apostoli veritatis predicatorēs [vt sedu-

ctores] scz reputati ī estimatiōe maloz ho-

minum: qz christus qui est veritas dictus

est seductor. Mathei. xxvij. [t veraces]

apud deū [sicut qđ ignoti] Ly. id est repro-

bati a malis] quasi morientes [id est picu-

lis mortis expositi] t ecce viuim⁹] i. deo

per fidem t gratiā [vt castigati] For. fla-

gellis t pressuris vt cessaremus a p̃dica-

b iij

Nit enim tpe accepto exaudiuit
te: t in die salutis adiuui te. Ec-
ce nunc tempus acceptabile: ec-
ce nunc dies salutis. Hemini dā-
tes vllam offensionē vt nō vitu-
peret̃ ministeriū nostrū: sed in
omnib⁹ exhibeam⁹ nosmetipsos
sicut dei ministros: in multa pa-
tientia: in tribulatiōib⁹: in neces-
sitatib⁹: in angustijs: in plagis:
in carcerib⁹: in seditionib⁹: in la-
borib⁹: in vigilijs: in ieiunijs: in
castitate: in scientia: in longani-
mitate: in suauitate: in spūscō:
in charitate nō ficta: in verbo ve-
ritatis: in virtute dei. Per arma
iusticie: a dextris: et a sinistris.
Per gloriā t ignobilitatē: per
infamiā t bonā famā: vt sedu-
ctores t veraces: sicut qđ ignoti t
cogniti. Quasi morientes: t ecce
viuimus t castigati t nō mortifi-
cati. Quasi tristes: semper autē

t bonā famā] Ly. qz ab aliquibz diceban-
tur seductores. Ab alijs vero dicebantur
apostoli veritatis predicatorēs [vt sedu-
ctores] scz reputati ī estimatiōe maloz ho-
minum: qz christus qui est veritas dictus
est seductor. Mathei. xxvij. [t veraces]
apud deū [sicut qđ ignoti] Ly. id est repro-
bati a malis] quasi morientes [id est picu-
lis mortis expositi] t ecce viuim⁹] i. deo
per fidem t gratiā [vt castigati] For. fla-
gellis t pressuris vt cessaremus a p̃dica-

tionem [et non mortificationem]. s. desistendo a pre-
dicatōe vel moriendo corporaliter [quasi
tristes]. s. reputati [semper autem gaudentes]
veraciter in dño [sicut egentes]. i. mendi-
ci et pauperes [multos autem locupletantes]

scilicet diuitijs spūali-
bus [etiam quibz nihil ha-
bentes]. **R**y. s. apli:
propter xpm oia tpa-
lia reliquerunt [et om-
nia possiderunt] scilicet
non solum spūalia: sed
etiam tpaia: quia ti-
mentibus deum nihil
est difficile.

Rogamus vos et obse-
cramus et
Ante initium illius
epistle scribit. s. pau-
lū dicens: Cum esse-
mus apud vos et pēdi-
caremus vobis passu-
ros tribulationes si-
cut et facti estis. Tūc
sequitur epistola ista
quā scribit sanctus
Pau. Thessaloni-
censibus. Et Thes-
salonicen. notant a
ciuitate Thessalo-
nica: que est metro-
polis in macedonia
que est quedā pars
grece. Vbi notan-
dum quod epla et euā-
gelium concordant.

Nam euangelium dicit de muliere chana-
nea que cum clamoribus petiuit a dño iesu
xpo sanationē filie sue que grauiter vexa-
bat a demonio: sed quia clamores et petiti-
ones nostras deus non exaudit nisi a mūdo
corde pcedant: ideo apłus Paulus in epla
hodierna ad mundationē et sanctificatio-
nem inducit et dicit [Rogamus vos et ob-
secramus] Vltimū. rogare est simpliciter
petere: sed obsecrare est cum necessitate ro-
gare et propter hoc addit apłus [in dño iesu
ut quemadmodū accepistis a nobis] scilicet

a me et Timotheo et siluano verbo et exem-
plo] quōdō vos oporteat ambulare [scilicet pfi-
ciendo per viam mandatorum dei] et place-
re deo. **R**y. caste et mūde viuendo [sic am-
buletis] **S**or. scilicet in bonis pfiendo et per-

seuerando [ut abū-
detis magis] id est
crescatis in virtuti-
bus et meritis [Sci-
tis enim]. i. scire de-
betis [que pcepta]
scilicet euangelica [de-
derim vobis p do-
minū iesum]. i. de
mādato ipsius cui
simpliciter est obe-
diendū [hec enim est
volūtas dei] **V**ltimū. s.
bñplacēs [sanctifica-
tio vestra]. i. ut scī-
ficamini in virtuti-
bus [ut abstinea-
tis vos a fornicati-
one] **R**y. tanquā a
deo prohibita [ut scī-
at unusquisque vestrū
suum vas possidere]
id est vxorē propriam
[in sanctificatione et
honore] **G**lo. ut scī-
at quicquid etiā ab vñ
licito abstinere lo-
cis et tēpibus sacris
et etiam tēpore puerpe-
rii et menstrui [non
in passione deside-
rii. i. non spūali satisfaciē

gaudentes sicut egentes: multos
autem locupletantes: tanquā nihil ha-
bentes et omnia possiderentes.

Dñica. ij. in. xl. ad Thess. iij.

Rogamus vos et obse-
cramus in dño iesu ut quem-
admodū accepistis a no-
bis quōdō vos oporteat ambulare
et placere deo sic ambuletis ut abū-
detis magis. Scitis enim que pre-
cepta dederim vobis p dñm ie-
sum. Hec est enim volūtas dei san-
ctificatio vestra: ut abstineatis
vos a fornicatōe: ut sciat unus-
quisque vestrū suū vas possidere
in sanctificatione et honore non in
passione desiderij: sicut et gentes
que ignorant deū. Et ne quis su-
pgrediat neque circūueniat in ne-
gotio fratrem suū quā vindex est
dñs de his oībus: sicut p dixim⁹
vobis et testificati sumus. Non

desiderijs carnis [sic et gentes] faciūt
[que ignorant deū] **V**ltimū. per verā fidem. p-
pter quod non debetis assimilari eis [et ne quis
supergrediat] scilicet per violentiā [neque cir-
cūueniat] p fraudulentia [in negotio] oc-
culto [fratrem suū]. i. primū suū [quā vin-
dex est dñs]. i. vindictā facit [de omnibus
his] scilicet de omni imunditia: de omni iniu-
ria: et de omni fraudulentia [sicut predixi-
mus vobis] in doctrinis nostris [et testifica-
ti sumus] testimonio scripturarū [non enim
vocauit nos deus] **V**ltimū. per internaz

inspiratiōe z apertā predicationē in imundiciā. i. vt imundicie seruam? sed in sanctificationē vt sancte viuamus: et in sanctitate ei seruam? in xpo iesu dño nostro] Vincen. i. cum auxilio z adiuto/rio domini nři iesu christi.

Estote imitatores zc. Ante initiū illi ep̄le scribit sanctus Paul⁹ dicens: Omnis fmo malus ex ore vestro nō pcedat: sed si q̄s bonus est ad edificatiōē fidei vt decet gratiā audientib⁹. Tūc sequitur p̄sens ep̄la: et in hac ep̄la apl⁹ Paulus pponit doctrinā exemplarē qua inducere possit nos ad declinationē malī z operatiōē boni: et pponit nobis in exemplū dñm nostrum iesum xpm. qz ip̄e est exemplar verissimū omnīz bonoz: dicens: [Fratres: Estote imitatores dei sicut filij charissimi] in mādati eius obtemperādo: qz charus

filius mandatis paternalib⁹ obtemperat. Nota qz sumus filij chari ppter imaginē creatōis: chariores ppter imaginē recreatiōis: charissimi ppter imaginē glorificatiōis [z ambulate in dilectiōe] vera et reali [sic christ⁹ dilexit nos] sincere z ex corde [z tradidit semetip̄m] nō aliū [p nobis] cum adhuc inimici eramus. Ro. vi. [oblationē z hostiam deo] in cruce [in odorem suauitatis] R. que oblatio accepiatissima fuit deo: qz pcessit ex magna charitate [Fornicatio autē] id est luxuria [et

omnis imundicia] R. vt per hoc inclu- dantur omnia ad viciū luxurie pertinētia [aut auaricia] id est imoderata cupi- ditas habendi temporalia [nec nomine] in vobis] Vincen. id est nō debet famari

de vobis [sicut de- cet sanctos] id est christianos qui di- cunt sancti: qz chri- sti sanguine redem- pti [aut turpitudō] qz. que fit oculis z amplexibus mu- lierū [aut stultilo- quium.] Vincen. id est inhonestus z indecēs fmo [aut scurrilitas] qz. i. in verbis iocosis z ad risum puocanti- bus [qz ad rem non pertinet] Vincen. que nō est edificati- ua proximi nec vti- lis loquēti [sed ma- gis gratiarū actio] sup. magis nomie- in vobis [hoc autē scitote intelligen- tes] scz scripturas diuinas [qz omnis fornicator. i. i. luxu- riosus cum soluta] [aut imundus] qz. cūqz alio modo lu- riosus [aut auar- rus] qz. i. i. v. fur

enī vocauit nos deus in imūdi- ciam sed in sanctificationē i chri- sto iesu dño nostro.

Dñica. iij. in. xl. ad Ephe. v.

Estote imitatores dei sicut filij charissimi z am- bulate in dilectiōe: sicut z christus dilexit nos z tradidit semetip̄m p nobis: oblationē et hostiam deo in odorem suauita- tis: fornicatio autē z omnis im- munditia aut auaricia nec noīe- tur in vobis sicut decet sanctos aut turpitudō: aut stultiloquiū aut scurrilitas que ad rem nō p- tinet: sed magis gratiarū actio. Hoc autē scitote intelligētes qz omnis fornicator aut imundus aut auarus qd est idolorū serui- tus nō habet hereditatem in re- gno christi z dei. Nemo vos se- ducat inanib⁹ verbis: ppter hec

pans res alienas z nimis diligens pprias [quod est idolorū seruitus] quia cultum deo debitū offert auro z argento [non ha- bet hereditatē in regno christi z dei] qz. id est in regno celoz qd est dei z christi: qz homo interior reficit in visione diuinita- tis: homo exterior in visiōe humanitatis christi [Nemo vos seducat] Vincen. id est seorsum a veritate doctrine christi ducat [inanib⁹ verbis] id est persuasionib⁹ de- ceptorijs [ppter hec enī] que dicta sunt z phibita [venit ira dei] id est vindicta [in

filios diffidētie. i. in pctōres qui de salute ppria diffidebant. nolite ergo fieri participes eorū. Imitando seratis enī aliquādo tenebre. 2y. i. inuoluti tenebris ignorantie tpe gentilitatis. [nunc autē]. i. post conuersionē vestrā

ad fidē christi. lux in dño. i. lucidi facti estis per donū gratie que illustrat intellectum in fide. [vt filij lucis ambulate]. 2y. i. pcedendo de virtute in virtutem. [fructus enī lucis]. i. sancte vite scz est. in omni bonitate. scz cordiūz. [et iusticia et veritate].

Scriptū est qm abraaz duos fi. zc. Ante initū illius eplē scribit sauer. Pau. dicens: Emulamini autē in bono semper: z nō tū cum plens sum apud vos: filioli mei quos iterūz parturio donec christus reformet in vobis.

Tūc post pauca sequit eplā hodierna. [Scriptū est qm abraham duos filios habuit]. Vbi notandū q nos omnes filij dei sumus per creationē: sed nō omnes per gratiā: z qui hic in presenti filij dei per gratiā nō fuerit: in futuro filius glorie nō erit. Et sic duplices filios habet deus: de quibz dicit in hodierna epistola per typum filioz abraze: cum dicit. [Scriptū est enī]. Gen. xxi. [quoniā abraham duos filios habuit]. Ismael z ysaac. [vñ]. id est Ismael. [de ancilla]. scilz Agar que erat ancilla Sare vxoris abraze. z vñ de libera. id est de vxore ppria. i. ysaac quē Sara genuit. [sed is qui de ancilla]. id est Ismael. [fm carnem natus est]. id est per

modū naturalē sicut alijs hoīes z sine vlla pmissione natus est. [qui autem de libera]. i. de vxore ppria: scz ysaac. [per repromissionē]. scz diuinā: qz ex pmissione angelī Sara cōcepit: z cum miraculo: qz pater

centū annorū erat: mas nonaginta annorū. [que sunt p allegoriz dicta]. i. p sensum alterū qvident verba sonare: qz iam dicta debēt intelligi mystice: qz mysticū sensum habent. Pro quo notādum q est quadruplex sacre scripturę sensus. Historicus quādo factum narrat. Tropolo- gicus cū ex his quę facta sūt aliqua faciēda ostendunt. Allegoricū cum p id qd factū est aliquid futurū intelligitur. Anagogicū fm Aug. est p que de supernis z eternis tractat. Vbi? Rra gestadocet qd credas allegoria.

Moralis: qd agas quo tendis anago-

gia. [hec enī sunt]. i. significant. [duo testamenta]. scz vetus z nouū. [vñ quidem datum]. i. vetus testamentū. [in mōte syna]. scz ipsi Moysi in duabz tabulis lapideis. [in seruitutē generans]. sup. iudeos quicquid more pene pmissione tpalium seruierūt z obedierūt deo: nō filialiter sed seruiliter. [que ē Agar]. i. que significat p agar ancillam. Syna enī mons est in arabia. scz minori fm haymonē qui sua magnitudine diuersas puincias tangit z sua extremitate vicinus est terre pmissionis. [q cōiunctus est]. i. vicinus est ei. i. terre pmissionis. [que nunc est hierlm z seruit cū filiis suis]. 2y. i. cum iudeis. in fuitute le-

enī venit ira dei in filios diffidētie nolite g effici participes eorū. Eratis enim aliquādo tenebre nunc autē lux in dño: vt filij lucis ambulate: fructus enī lucis est in omni bonitate z iusticia et veritate.

Dñica quarta in .xl. Gal. iij.

Scriptū est quoniā abraham duos filios habuit: vñum de ancilla z vñum de libera. Sed qui de ancilla fm carnem natus est. Qui autē de libera per repromissionem. Que sunt per allegoriam dicta. Hec enī sunt duo testamenta. Vñū quidem in mōte syna in seruitutem generans que est agar. Syna enī mons est in arabia q coniuñctus est ei que nunc est hierlm

gis [Illa aut hierlm] id est ecclesia de gen-
tibus congregata [que sursum est] quo ad
affectione vel spem celestium [libera est]
Vincē. i. in libertate euangelij posita est
[que est mat nostra] .i. spiritualiter nos

generans p baptis-
mum de qua [scri-
ptum est] [Esa. lxxij]
[Letare sterilis q
no paris] [Ly. i. ee-
clesia gētiū de qua
venit christianitas
que erat sterilis ab
opibz bonis añ ad-
uentū xpī [erūpe]
[qñtū ad gaudiū
intrinsecū] [clama]
[qñtū ad gaudiū
extrinsecū] [que nō
parturis] [Goz. id ē
ad generandū fili-
os xpo nō conaris:
[qz mlti filij deser-
te]. i. de fuitute gē-
tilitatis ad christū
cōuerse que ante e-
rat deserta a deo: p-
pter eius idolatriā
[magis qz eius que
habet virū] [id est
synagoge que i mō-
te synai desponsata
fuit deo i susceptōe
legis: qz sicut muli-
er regit a viro: sic i iudei in veteri testa. re-
gebant per legem] [Doyli] [Nos aut fra-
tres]. i. xpiani [fm ysaac]. i. ad similitudinē
eius [pmissionis filij sumus]. i. geniti per
gratiā in baptismo [sed quō]. i. quēadmo-
dum [tunc is]. i. Ismael [qui fm carne] [se-
cz] [natus fuerat psequēbā eum qui fm
spiritū]. i. ysaac qui fm pmissionē. f. spūs
sancti ex matre sterili nat⁹ est [ita z nūc]
id est in pñci mali persequēnt bonos [sed
qd dicit scriptura] [Gen. xxi.] [Ejce ancil-
lam]. i. synagogā [z filiū eius]. i. quēlibet
de synagoga. [Goz. i. ad lram.] Cum enī vi-
disset Sara Ismael ludēte cum filio suo
ysaac z non placuisset ei ludus iste: dixit

abrae: ejce ancillā z filiū eius q ammonit-
tus a dño accevit eiz eiecit agar z ismael
per qd figuratū fuit q synagoga cum ce-
rimonialibz z observationibz suis a cōsor-
tio fidelū erat in aduentu xpī abijcienda

et seruit cum filijs suis. Illa au-
tem que sursum est hierlm libe-
ra est que est mī nra: scriptū est
enī. Letare sterilis que nō paris
erūpe z clama que nō parturis:
qz multi filij deserte magis qz e-
ius que habet virū. Nos autem
fratres fm ysaac pmissionis fi-
lij sumus. Sed quō tunc is q fm
carnem natus fuerat: psequēba-
tur eum q fm spiritū: ita z nunc
Sed qd dicit scriptura: ejce an-
cillā z filiū eius. Non enī heres
erit filius ancille cum filio libe-
re. Itaqz fratres nō sumus ancil-
le filij sed libere: qua libertate
christus nos liberavit.

Unica in passione dñi heb. ix.
Fratres: Christ⁹ assistēs
pontifex futurorum bo-

[nō enī heres erit
filius ancille.] [Goz.
id est iudeus filius
synagoge] [cuz filio
libere]. i. cum chri-
stiano filio ecclesie
In bonis enī tpalibz
bus pmixti sūt ma-
li cum bonis: imo
qñqz mali plus ha-
bent de tpalibz: sed
i hereditate soli bo-
ni participāt. Un-
de abraā filijs con-
cubinaz largit⁹ est
munera: sed ysaac
suauit hereditatez
Gene. xxv. [Itaqz
fratres nō sum⁹ an-
cille filij] [Goz. i. sy-
nagoge vt seruū /
mus legi z seruū
ti legaliz subiecti
[sed libere]. i. eccle-
sie militantis [qua
libertate]. f. a serui-
tute legis [christus
nos liberavit] [Ly.
qui per suam bene

dictā passionem legalia euacuauit.

Fratres xps assistens pon. zc. An-
te initiū illi⁹ eple scribit sanctus
Pau. dicens. Qd erat in vete. test.
tabernaculū factū primū in quo erant cā-
delabra z mensa z ppositio panū qd dicūt
sancta: post scdm tabernaculū: qd dicitur
sanctas sanctoz: aureū habens thuribulū z
archam testamēti circūtectā ex omni par-
te auro in quo erat vna aurea z māna et
virga aaron que fronduit z tabule testa-
menti. In primū quidē tabernaculū sem-
per introibāt sacerdotes sacrificiorū offi-
cia cōsumantes. In secundū autē semel in
anno solus pontifex nō sine sanguine quē

offerret p sua z populi ignorantia: que pa-
rabola est tps instantis. Tunc sequitur
epistola hodierna in qua agitur de christi
sanguinis asperione: z sue mortis passio-
ne. Et ostendit Paulus efficaciam domini

ce passiois in redē-
ptionē humani ge-
neris: dicens: [Chri-
stus assistens] scilicet
deo patri ad inter-
pellandū p nobis.
Unde. i. Johā. ij.
Advocatum habe-
mus apud patres
christū iesum q̄ est
ppiciatio p peccat[is]
nostros [pontifex]
Eor[um] ad hostiā pro
nobis offerendā et
dator[um] futuroz bo-
noz. i. gratiez glo-
rie. ps. lxxxiij. Gra-
tiam z gloriā dabit
dñs. Ite introiuit
tabernaculū: id est
celū [peramplius]
id est valde amplū
qz plures capit sci-
licet omēs sanctos
[z perfecti] taber-
naculū. Ly. q̄ fuit
tabernaculū moysi
quia fuit mobile et
portabile d loco ad
locum: illud autē
est imobile et eter-
num [non manufa-

ctum. i. non hui[us] creatiōis]. i. humane fa-
ctiōis sed opere diuino creatū est celū
[neqz per sanguinē hircor[um] aut vitulorū]
sicut intrabat pontifex veteris testamenti
[sed per propriū sanguinē] quem p nobis
effudit [introiuit] in ascensioe [in sancta]
id est in celū [eterna redemptioe inuēta]
Uincē. que nō poterat inueniri in veteri
testamēto [Si enim sanguis hircor[um] aut
thauroz[um] z cinis vitule] mixtus aqua
asperfus] qui significabat futuram pas-
sionem christi [inquinatos sanctificat ad

nozum peramplius z perfectius
tabernaculū non manufactū: id
est nō huius creatiōis neqz p san-
guinem hircor[um] aut vitulor[um]: sed
per propriū sanguinē introiuit se-
mel in sancta eterna redemptioe
inuēta: si enim sanguis hircorū
aut thauroz[um] z cinis vitule asper-
sus: inq̄natos sanctificat ad e-
mundationem carnis: quātoma-
gis sanguis christi qui per spiri-
tum sanctū semetipm obtulit im-
maculatū deo emundauit cōsci-
entiam nostrā ab operibus mor-
tuis ad seruiendū deo viuēti?
Et ideo noui testamenti media-
tor est vt morte intercedente in
redemptionē earū preuaricatio-
num que erant sub priori testa-
mento: repromissionē accipiant
qui vocati sunt eterne heredita-
tis in xp̄o iesu dño nostro.

emundationē carnis] fin legem: omnis
anima que tetigerat morticinū: imunda
erat septem diebus: ita vt nō liceret ei in-
gredi tabernaculū: p asperionē enī a que
expiationis mundabat[ur] quo ad emunda-

tionē carnis: quia
animaz emundare
non poterat [q̄to/
magis sanguis chri-
sti q̄ per spiritū san-
ctum] supple. i. ubē-
tem [semetipm ob-
tulit volūtariē] im-
maculatū [id est
absqz omī peccato:
[deo patri emūda-
uit] id est perfecte
mūdauit] [conscien-
tiam nostrā] id est
nō solum carnem:
sed etiā animā [ab
operib[us] mortuis]
Uincē. id est a pec-
catis mortalib[us] que
dicunt[ur] opera mor-
tua: qz auferunt vi-
tam gratie z faciūt
obnoxiū mortis
eternē [ad seruien-
dum deo viuēti]
id est simus apri z
idonei fuitores dei
viuentis [et ideo]
iesus christus [no-
ui testamēti media-
tor est] [inter deū z
hominē] [vt morte

intercedēte] Ly. i. xp̄i morte interueniēte
p quā nouū te. est cōfirmatū: qz passio xp̄i
fuit noui testa. cōfirmatio [in redemptio-
nem ear[um] p[re]uaricationū]. i. transgressionū
[que erant sub priori testamēto]. i. in vete-
resta. quas p[re]uaricationes vetus testamētū
auferre nō poterat: sed per xp̄i mortē sūt
ablate [repromissionē accipiāt eterne her-
editatis]. i. eternā hereditatē sepe p[ro]mis-
sam accipiant per efficaciam passionis xp̄i
[qui vocati sunt] Uin. i. qui predestinati
sunt ad eternā vitā [in xp̄o iesu dño nro].

Noc enī sentite in vobis zc. Ante
initium illius eplē scribit. s. Paul⁹
dicens: Implete gaudiū meūz vt
idem sapiatis eandē charitatē habentes
nihil per p̄tentionē agentes: neq; p̄ inanē

gloriā: sed in humi-
litate superiores si-
bi inuicē arbitran-
tes. Tūc sequitur
eplā hodi. [Noc
enī sentite in vobis
quod z i chris̄to ie-
su.] Vbi sciēdū q̄
sequēs septimana
maior vocat: eo q̄
maius z p̄lixi⁹ ha-
bet officiū: z p̄ hoc
dat̄ intelligi q̄ isto
sacratissimo tēpo-
re magis q̄ alijs tē-
porib; deo fūire de-
bemus. Item dicit̄
sancta qm̄ in ea im-
pij iustificant̄: qz in
ea penitētes absol-
uunt̄: z eccl̄ie reco-
ciliant̄. Item dicit̄
penosa: qz dñs no-
ster iesus xps in ea
laborauit: et penas
p nobis sustinuit z
nos per suā amarā
passionēz redemit.
Idcirco apl's Pau-
lus in hac eplā hor-

taf nos ad xpi imitationē dicēs [Fratres
Noc enī sentite] Gor. i. experimento co-
gnosceat̄ [in vobis]. i. mēbris: qz membra
debent sentire dolorē capitis [qđ z in xpo
iesu] sup. qui fuit humilis quā humilita-
tem habere debetis interius i corde: z nō
solū exterius sicut hypocrite [Qui]. i. xps
[cum in forma dei esset]. i. vnus in essen-
tia cum deo patre [nō rapinā arbitratus
est] dicendo [esse se equalē deo] scz patri
fm̄ diuinā naturā sicut angelus lucifer: z
primi parentes. qui fm̄ Aug. voluerūt ra-
pere diuinitatē z perdidērunt felicitatem
[sed semetip̄z exinanīuit]. i. maxie humi-

liauit [formā serui accipiens] Vln. i. hu-
manitatē assumens in qua nobis seruiret
[in similitudinē hominū factus]. i. passi-
bilis z mortalis similis alijs hominib; et
alios defectus nature humane assumēdo

[z habitū]. i. in cō-
uersatōe [inuēit⁹]
scz est [vt homo] qz
inter homines duxit
vitā cōmunē. Lu.
vñ. Venit fili⁹ ho-
minis māducās et
bibēs [humiliauit
semetip̄m] [Ly. ad
dandū nobis exem-
plum [factus obe-
diens]. i. deo patri
[vsq; ad mortem:
mortē autē crucis]
Gor. que erat pena
latronū. Sapiē. ij.
Dortē turpissima
cōdēnem⁹ eum [p-
pter qđ z deus] scz
pater [exaltauit il-
luz] [Ly. i. in sua re-
surrectōe z ascēsiō-
ne xps gloriā sui
corporis z eius ex-
altationē ad celos
meruit per suā pas-
sionē. [Et donauit
illi nomē qđ est sup
oē nomen] Gor. h.

nomē scz de⁹: vt scz
illi qđ est hō dicat̄ dñs z veraciter sit [vt in
noīe iesu omne genu flectat̄: celestīū: terre-
striū: z infernoz] [Ly. i. omnes sibi exhi-
beant reuerentiā angeli: homines: z demo-
nes] [z omnis lingua cōfiteat̄] scz corpora-
lis z spiritalis. i. humana z angelica [qz
dñs noster iesus xps in gl̄ia est dei patris]
[Lyra. quia fm̄ deitatem est vna gloria pa-
tris et filij].

Expurgate vetus fermentū vt sitis
zc. Ante initium illius eplē scribit
Sanctus Pau. dñ. Nescit⁹ qz modū
cum fermentū totam massā corrumpit.
Tūc sequit̄ eplā hodierna. Vbi notādū

q̄ hoc tpe xps transiuit a mortalitate ad immortalitatem ad quam etiam in generali facit nos transire qui pascha digne celebramus et digne communicamus. Et ad hoc monet nos ap̄ls in p̄ncipi ep̄la dī. [Expurgate vester fermentum] id est

corruptionem cuiuslibet peccati mortalis. Sciendum q̄ p fermentum hic ap̄ls intelligit peccatum: q̄ sic fermentum corporale si diu manet in massa anteq̄ ex eo fit panis tota massa corrumpit imutatur facitq̄ ip̄az acidam: sic ip̄m peccatum totam massam generis humani corrumpit in transgressionem primi hominis: et ad h̄ imutat hominem et opera. Et vocat peccatum hic vester fermentum: q̄ facit homines fieri similes ade: facitq̄ nos dissimiles iesu xpo cuius vita erat in nouitate sanctitatis et veritatis et gr̄e [veritas] .i. esse possit: [noua] .i. dispersio .i.

mundi farinae alba: aqua gratie conglutinata. Est autem conspersio farina per aquas conglutinata sine fermento et significat xpi fideles aqua baptismatis ablutos in charitate conglutinosos. [Nota: vetus fermentum dicitur: aliter fuerit dicitur.] Noua conspersio: dicitur neu besprengung [sicut estis azimi] .i. sicut fuistis in baptismo sine fermento peccati puri effecti sic maneat: quasi diceret: vos tenemini ad hoc q̄ facti estis azimi .i. puri in baptismo [etenim] .i. preterea christus qui est [pascha nostrum] .i. vester agnus paschalis [imolatus est] super in cruce corporaliter: et in altari sacramentaliter [itaq̄] .i. preterea [epulemur] id est

manducemus cibum istum [non in fermento veteri] .i. in conscientia alicuius peccati mortalis [neq̄ in fermento malicie et nequitie] .i. malitia dicit peccatum quod quis committit in alium: nequitia in semetipsum:

[sed in azimis] .i. coram: id est in puritate [sinceritatis] .i. ad deum [et veritatis] ad primum.

Etenim pascha nostrum imolatur est xps: itaq̄ epulemur: non in fermento veteri: neq̄ in fermento malicie et nequitie: sed in azimis sinceritatis et veritatis.

Feria secunda pasche. Act. x.

Petrus in medio plebis dixit. Viri fratres: vos scitis quod factum est verbum per universam iudeam. Incipiens enim a galilea post baptismum quod predicavit iohannes iesum a nazareth quod venit eum de spiritu sancto et virtute quam praeiunxit beneficiando et sanando omnes oppressos a diabolo: quoniam deus erat cum illo. Et nos testes sumus omnium quae fecit in regione iudeorum et hierusalem quae occiderunt suspenses in ligno. Hunc deus suscitavit tertia

Petrus in medio plebis dixit.

Ante initium illius ep̄le scribit sanctus Lucas q̄ sanctus Petrus ap̄ls dixit: In veritate cōperi qm̄ nō est p̄sonarū acceptor deus: sed in omni gente q̄ tunc met eum et op̄az iusticiā acceptus est illi. Tunc sequit̄ presens ep̄la [In diebus illis. Scias petrus in medio plebis dixit. Viri fratres vos scitis.] Lyra. q̄ in iudeis habitastis [quod factum est verbum] Vincē. id est res per vobis signata [per universam iudeam.] Incipiens enim a galilea ibi incepit iesus predicare: ut habet Luc. iiij.

[post baptismum] q̄ ante nō legi publice predicasse [q̄ predicavit iohannes iesum a nazareth] id est q̄ mysterium christi venturi iohannes predicavit: ut patet in euāgelijis [quomodo venit eum deus] scilicet iesum in humana natura [spiritu sancto] .i. plenitudine gratie [et virtute] in operatione miraculorum [qui transiuit beneficiando] quantum ad informationem populi [et sanando] mentem corpore [omnes oppressos a diabolo] quoniam deus erat cum illo [per plenitudinem gratie] [Et nos testes sumus omnium quae fecit in regione iudeorum et hierusalem quem occiderunt]

suspenderes in ligno. Hunc deus susci-
tauit tertia die: et dedit eum manifestū fie-
ri. **¶** 2^a. per multa argumenta resurrectio-
nem suā declarando [nō omni pplo: sed te-
stibus pordinatis a deo] **¶** 3^a. resurrectio

christi pmo mani-
festata est aposto-
lis et existentibz cū
īpīs per quos post
modū alijs manife-
stata est [nobis qui
manducauimus et
bibimus cum illo]
ad declarandā veri-
tate sue resurrectio-
nis [postq̄s resurre-
xit a mortuis et pre-
cepit nobis p̄dicā-
re populo et testifi-
cari: quia ipse est q̄
p̄stituitur est a deo]
scz patre [iudex vi-
uoz] scz qui viuūt
vita gratie [et mor-
tuoz] id est iniquo-
rū qui mortui sunt
morte culpe: ppter
q̄d dicitur Job. vi.
Pater omne iudi-
cium dedit filio [hu-
ic omnes pphete te-
stimonium perhi-
bent] q. d. Non so-
li sumus testes ei?
sed etiā pphete an-
tiqui diuinitus in-
spirati qui ppheta-
uerūt de christo [re-
missionem peccatoz accipere per nomen
eius] Job. i. ij. Quicūq̄ inuocauerit no-
men dñi saluus erit [omnes qui credunt
in eum] Glo. ordi. fide cum operibz.

¶ Postilla.

¶ Urgens paulus et manu
silentiū indicēs ante initium illius epi-
stole scribit sanctus Lucas q̄ san-
ctus paulus dixit iudeis: quomodo olim
filij israel postulauerūt sibi regem et dedit
illis deus Saul filium. **¶** 2^a. virum de tri-

bu beniamin annis. xl. et post hūc dedit il-
lis David regem: de cuius semine natus
est christus saluator: predicante Johāne
ante faciem aduentus eius baptisimū pe-
nitentie omni populo israel: cum autē im-

pleret Joānes cur-
sum suum dicebat:
Quem me arbitra-
mini esse nō sū ego
sed ecce venit post
me cuius non sum
dignus calciamen-
ta pedum soluere.
¶ Tūc sequit episto-
la presens [In die-
bus illis. Surgēs
Paulus et manu si-
lentiū indicēs] **¶** 2^a.
ra. vt melius a tan-
ta multitudine au-
diretur [ait viri fra-
tres filij generis a-
braam et qui in vo-
bis timent deū vo-
bis verbum] scz in
carnatū [salutē hu-
ius missum est] scz
principaliter: tum
q̄ iesus christus ui-
deis in p̄pria perso-
na predicauit tum
q̄ in medio iudee:
scz in hierusalē ope-
ratus est salutem:
[qui enī habitant
hierl̄m] **¶** 3^a. q̄tum
ad vulgares [et p̄n-
cipes eius] q̄tum

ad maiores [ignorātes iesum]. s. esse chri-
stum verū deū et saluatōrē hominū [et vo-
ces pphetaz que per omne sabbatū legū-
tur: iudicātes] scz iesum morte esse dignū
[impleuerūt] pphetias predictas de eius
passiōe fm q̄d dicit Esa. liij. Tanq̄ ouis
ad occisiōē ducetur. Item Hieremi. xi.
Ego quasi agnus mansuetus qui portat
ad victimā [et nullam causam mortis in-
uenientes in eo] sicut patet in euangelio
et pilati testimonio [perierunt a pilato

ut interficerent eum] p milites ipsius. Et licet primo resisterit tñ finaliter petitioni eorū acquieuit: iudeorū fauore et cesaris timore. Cūq; cōsumassent omnia que de eo scripta erant] scz ipsi pueri iudei [deponētes eum de ligno] scz ipsi boni iudei Joseph de ari/ martha et Nicodemus [posuerunt in monumēto. Deus vero]. s. pater suscitauit eum] scz homines xpm [a mortuis tertia die q̄ uiuus est] uiuus [per dies multos] id est quadraginta [his]. id est apostolis [q̄ sunt] ascenderāt cum eo de galilea in hierusalem qui vsq; nūc sunt testes eius ad plebem] per operationem miraculorū in noīe ipsi? [et nos vobis annūciam⁹ eam que ad patres nostros repromissa facta est] scz de xpi incarnatione et resurrectione] qm̄ hāc de⁹ adimpleuit filiis vestris resuscitans iesum xpm.

Aperiens petrus os suū dixit.

Viri rē. Ante initium illi⁹ ep̄le scribit. s. Luc. in eodē cap. q̄ sanctus Petrus dixit ad quendam virū claudū ex utero matris sue. Argentū et aurū nō est mibi qd̄ autē habeo tñ bī do: in noīe iesu nazareni surge et ambula: qui statim surrexit et ambulauit: et omnis p̄p̄s ammirabat in eo qd̄ p̄tulerat illi

Tunc statim sequit̄ ep̄la hodierna [In dieb; illis: Aperiens petrus os suū dixit: Viri israelite et qui timetis deum audite Deus abraā et deus isaac et deus iacob] Ly. vñt hoc modo loquendi: q̄ cōmunis erat apud iudeos i

Et nullā causā mortis inueniētes in eo petierūt a pilato ut interficerēt eū. Cūq; cōsumassent omnia que de eo scripta erāt: deponētes eum de ligno posuerūt in monumēto. Deus vero suscitauit eum a mortuis tertia die: qui visus est p̄ dies multos his qui sūt ascenderāt cum eo de galilea in hierl̄m q̄ vsq; nunc sunt testes eius ad plebē. Et nos vobis annūciam⁹ eam que ad patres nostros repromissa facta ē qm̄ hanc deus adimpleuit filiis vestris resuscitans iesum christū dominū nostrum.

Feria. iij. pasche. Actuū. iij.

Aperiens petrus os suū: dixit: Viri israelite et q̄ timetis deū audite. Deus abraā et deus isaac et deus iacob: deus patrū nostrorū glorificauit filiū suū iesum quē vos q̄dem tradidistis et negastis ante faciem pilati iudicāte illo dimitti. Vos autē sanctū et iustū negastis et petistis virū homicidā donari vobis: auctore vero vite in

assertionib; veritatis talit̄ iurare [deus patrū nostrorū] qui est omnipotēs [glorificauit filiū suū iesum] eum resuscitando: et ad suā dexterā collocādo [quem vos quīdem tradidistis]. s. pilato ad interficiēdum [et negastis ante faciem pilati] dicendo: nō habem⁹ regem nisi cesarem [iudicāte illo] scilicet pilato [dimitti] sup. debere iesū sicut innocentē. Jo. hā. xix. Vos autē sanctū et iustū negastis et petistis virū homicidā donari vobis] scz barrabā qui p̄pter seditionē et homicidiū miss⁹ erat in carcerē [auctore vero vite] scz spūalis et corporalis [interfecistis] in humanitate assumpta [quē deus suscitauit a mortuis] p̄ suā omnipotentia] [cui⁹ nos testes sumus] quia comedimus et bibimus cum eo post resur-

rectionem suā] et nunc fratres] Ly. dulciter eos alloquit̄ ut verbū eius magis recipiāt. scio qz per ignorantia fecistis sicut et principes vestri] Ly. alia tñ fuit ignorantia his et ibi. Nam principes qui crāt lit-

terati per scripturas que predictae erant de christo per eius opera primo cognouerunt de iesu nazareno q̄ erat x̄ps in lege et prophetis p̄missus: sed q̄ cepit p̄dicare contra vicia eorū publice: cōceperunt cōtra eum in uiciis et iudiū et sic

in eis fuit subuersa dicta noticia: quia corruptio affectōis corū p̄t iudiciū rationis et in augmētum sue malicie de ceperunt p̄p̄m simplicem inducentes eū ad petendū mortem christi: vt habetur **Matth. xxi.**

Principes autē sacerdotū et seniores p̄suaserunt p̄p̄lis vt peteret barrabā: iēsum vero p̄derent. Et sic p̄t q̄ ignorantia p̄ncipū fuit multo grauior q̄ populoz. **Deus** autē qui p̄nūciauit per os dñi p̄phetaz. **Glo. ord.** Quo ore locuti sunt om̄s p̄phete de x̄po [p̄t x̄pm suū sic impleuit] **Penitemini** igitur. **I** q̄ fecistis per ignorantia et conuertimini [de malis vestris] vt deleantur peccata vestra.

Omnē q̄ natū est ex deo vincit e. Ante initium illius epl̄e scribit sanctus **Iohānes** dī. Hec est enī charitas dei: vt mandata eius custodiamus et mādata eius grauiā nō sunt. Tunc sequitur epl̄a p̄sēns. **Omnē** q̄ natū est ex deo etc. In illa epl̄a. s. **Iohānes** cōmendat fidem catholicā: q̄ nihil ea potētius nec nobilī: nec vtilius: nec verius: nec certius: sicut p̄t in textu et glosa p̄ntis epl̄e. Unde dicit. **Omnē** q̄ natū est ex deo. **Vin.** spūali generatiōe. Hec autē spūalis

natiuitas fit p̄ duo. **Primo** baptisimali: **la-**uacro. **Secūdo** spūali remedio [vincit mūdum] **Ly.** tentatiōes et p̄secutiōes mūdī. **[Et hec est victoria que vincit mūdum.]** **Vin.** qua tentatio humana superat [fides

nostra] per fidē enī habitat x̄ps in cor/ dibus fidelīū in quo est victoria. **Quis** est autē qui vincit mūdū nisi qui credit qm̄ iesus est filius dei [scz natura/ lis et eiusdē natura cum eo] **Hic** est q̄ venit [sup̄ ad saluandū hōies] per aquā [baptismi] et sanguinē [passiōis et redēptiōis] iesus christus. **Non** in aqua solū. **Vin.** i. nō solum sanctificauit aquā baptismi [sed in aqua et sanguine] que fluxerūt de latere i cruce: de dicit virtutē etiā ceteris sacramentis. **Ioh. xix.** **Vln.** mīlitum lancea latus eius p̄forauit: et cōtinuo exiuit sanguis et aqua. **Et** sp̄s sanctus est q̄ testificat. i. testimonium dedit [quoniam christus est ve-

terfecistis quē deus suscitauit a mortuis cui⁹ nos testes sumus. **Et nunc** fratres scio q̄ per ignorantia fecistis sicut et principes vestri. **Deus** autē qui p̄nūciauit per os omniū p̄phetaz pati christū suū sic impleuit. **Penite** mini igitur et cōuertimini vt deleantur peccata vestra.

Officia. i. post pascha. i. Ioh. i.

Omnē q̄ natū est ex deo vincit mūdū. **Et hec est** victoria q̄ vincit mūdū fides n̄ra. **Quis** est autē q̄ vincit mūdū: nisi q̄ credit qm̄ iesus est filius dei. **Hic** est qui venit per aquā et sanguinē iesus x̄ps. **Nō** in aqua solū sed in aqua et sanguine. **Et spūs** est qui testificat. **Qm̄** x̄ps est veritas. **Quia** tres sunt qui testimoniū dant i celo: pater: verbū: et spūs sanctus: et hi tres vnū sunt. **Et tres** sunt qui

ritas. i. verus deus et ver⁹ homo. **Quia** tres sunt q̄ testimoniū dant in celo. **Vin.** de vnitate christi [pater: verbū: et sp̄s sanctus] **Pater** in baptismo x̄pi dedit testimonium de deitate x̄pi vbi vox patris audita est. **Hic** est fili⁹ me⁹ dilect⁹. **Matth. iij.** Item in monte transfiguratiōis quando iterū vox patris audita est. **Hic** est filius meus dilectus. **Matth. xvi.** Similiter verbū vnū carnī in vtero virginis testimonium dedit sue deitatis. **Primo** nascēdo de virgine sine corruptiōe p̄ginis. **Se-**

cundo humanitate multa miracula facie
do que soli deo cōpetebāt. Similiter spi
ritus sanctus testimoniū de deitate xpi in
baptismo qm̄ in specie colūbe sup eum de
scendit [et hi tres vnū sunt] q̄tum ad es

sentie vnitate [Et
tres sunt q̄ testimo
nium danti terra]
supp. de humanita
te xpi que de terra
formata est fin car
nem [spūs]. i. ani
ma quaz emisit in
cruce [aqua et san
guis] que fluxerūt
de latere eius pen
denti i cruce [Si
testimoniū hoium
accipimus] 2y. cā
q̄ sufficiens i rebus
humanis. Quid de
hoc habet Deute.
xix. In ore duoz vl
trium stabit omne
verbū [testimoniū
dei] scz p̄ris [mai
est qm̄ hoc est testi
moniū dei qd̄ ma
ius est: quia testi
ficatus est de filio
suo] scz in baptis
mo et trāfiguratiōe
sicut iam dictū est:
[qui credit in filiū
dei habet testimoniū dei patris i se] q̄ ve

Qrum testificatū sit de filio suo.
Christus pas. 22. Ante initū illi
eplē scribit. s. Pe. di. Serui subdi
ti estote in om̄i timore dñis vestris: nō tm̄
bonis et modestis: sed etiā discolis: hec est
eni gratia dei in xpo iesu. Tūc sequit̄ pre
sens eplā in qua. s. Petrus pponit nobis
xpi passiōē: qz iam paschali tpe plus se
uit hostis noster diabol⁹ cōtra nos vt nos
ecōuerso in suā redigar p̄tēz: sed passio
xpi est scutū cōtra omnia tentamēta vitio
rum. Armamur aut̄ per xpi passiōē con
tra superbā: qz xps humilis et abiect⁹ nu
dus et nouissimus viroz in cruce pepēdit
Item cōtra auariciā: qui tm̄ ppriū nō ha

buit vbi caput suū reclinaret. Math. viij
Item cōtra gulam: qz aceto et felle potat⁹
Contra luxuriā: qz flagellatus est et cū spi
ritu coronatus. Item cōtra accidiā: qz ex
ultauit vt gigas ad currendū viam. Ps.

xvij. scz passionis.

Item contra iram
qz male euz tractā
tibus non cōminā
bat. Item cōtra in
uidiā: qz p suis cru
cifixoribus orauit.

Unde eplā et euan
geliū cōcordant: qz
euāgeliū loquit̄ de
bono pastore: simi
liter eplā dicit quō

xps pro ouib⁹ suis
mortu⁹ est. Unde

Petrus apl⁹ dicit
in verbis premisis

[Christ⁹ passus est
p nobis] Vin. i. pe

na mort⁹ eterne hu
mano generi debi

tam exoluit p suaz
passiōē [vobis re

linquēs exemplū]
qd̄ semper attende

re et aspicere debet⁹
[vt sequamini ve

stigia eius] Vinc.
que fuerūt via hu

milat⁹ patiētie et

testimoniū dant in terra: spirit⁹:
aqua: et sanguis. Si testimoniū
hominū accipimus: testimoniū
dei maius est. Qm̄ hoc est testi
moniū dei qd̄ maius est: qz testi
ficatus est de filio suo. Qui cre
dit in filium dei habet testimo
nium dei patris in se.

Psica. ij. post pascha. i. Pe. ij.

Christus passus est p no
bis: vobis relinquēs ex

emplū vt sequamini ve

stigia eius. Qui pctm̄ non fecit

nec inuentus est dolus in ore e

ius. Qui cum malediceret non

maledicebat. Cum pateret non

cōminabatur Tradebat autē iudi

canti se iniuste. Qui pctā nostra

ipse protulit in corpore suo sup li

gnū: vt peccatis mortui iusticie

obedientie et charitat⁹ vsqz ad mortē [qui

pctm̄ nō fecit] Vinc. imo nec facere potuit

qz deus erat [nec inuentus est dolus i ore

eius]. i. in sermōe eius: qz veritas est [quē

cum malediceret] 2 Cor. i. blasphemaretur

in cruce pendens: quādo iudei dixerunt:

Uach qui destruis templū dei: si fili⁹ dei

es descende nunc de crucē: alios saluos fe

cit: seipm̄ nō pōt saluū facere [nō maledi

cebat] sed orabat patrem p eis dicens: pa

ter ignosce illis qz nesciunt quid faciunt.

Lu. xxiij. [Cum pateret]. Vinc. mortis

supplicii in cruce [nō cōminabatur] supple

crucifixorib⁹ suis per eternā penā vel tem

poralem sed plus salutem eoz sitiebat dē

cens: sicut. Jobā. xix. [Tradebat autem]

id est: trahi se permittebat sponte [iudicari se iniuste] **Ly.** id est pilato qui iudeorum fauore et cesaris timore condemnauit eum iniuste ad mortem [qui peccata nostra pertulit in corpore suo] **Ly.** p. ipsis debita sustinendo [super lignum] crucis in qua affixus erat. Et hoc fecit ideo [ut peccatis mortui] id est a peccatis separati [iusticie viuamus] scilicet christo iesu [cuius liuore] id est passione [sanati sumus] a peccatorum infirmitatibus [eratis enim aliquando] id est ante conuersionem [sicut oues errantes] **Gozra.** sine pastore [sed conuersi estis nunc] scilicet spiritu sancto cooperante [ad pastorem] id est ad christum qui pascit vos corpore et sanguine suo [et episcopum animarum uestrarum] **Ly.** carum saluti superintendendo et eas a malo custodiendo.

Obscuro vos tanquam aduenas et peregrinos [nas et peregrinos] **An.** te initium illius epistole scribit. **s. Petrus di.** Qui aliquando non populus dei: nunc autem populus dei: qui non consecuti misericordiam: nunc autem misericordiam consecuti. Tunc statim sequitur prius epistola [Obscuro vos et]. Sed ex quo modo est tempus magis aptum medicinis corporalibus: isto modo habet se ecclesia isto tempore quod est aptum medicinis spiritualibus: que multo plus est consideranda et querenda quam medicina corporalis: quia sanitatem eternam conferuat. Et ostendit nobis magni medicum animarum beati Petrum cuius medicinas si fuerimus imitati quam nobis in epistola hodierna proponit eternaliter sanari et uiuere: et ad istam medicinam sumendam maxime

illo tempore hortatur nos idem medicus beatus Petrus apostolus dei. [Obscuro vos tanquam aduenas et peregrinos] **Ly.** scilicet a ciuitate celesti. **Heb. xiiij.** Non habemus hic manentem ciuitatem: sed futuram inquirimus: ideo peregrini sumus [abstinere vos a carnalibus desiderijs] .i. ab his que carnis sunt sicut opera gula: luxurie [que militat aduersus animam] reddentes eam fetidam: immo mortem eternam inferunt.

uiuamus: cuius liuore sanati estis. Eratis enim sicut oues errantes: sed conuersi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum uestrarum.

Unica tertia post festum pasche. i. Petri. ij.

Obscuro vos tanquam aduenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desiderijs: que militant aduersus animam. Conuersionem uestram inter gentes habentes bonam ut in eo qui detractant de uobis tanquam de malefactoribus: ex bonis operibus uos considerantes glorificent deum in die uisitationis. Subiecti estote omni humane creature propter deum: siue regi quasi si precellenti: siue ducibus tanquam ab eo missis ad uindictam malefactoribus [ex bonis operibus] que faci-

ti sunt [vos considerantes] .i. diligenter intuentes [glorificent deum] omnis boni auctorem [in die uisitationis] .i. in die iudicii que erit in futuro quando uisitabunt boni premio: mali supplicio [subiecti estote omni humane creature] .i. omni homini in potestate constituto [propter deum] **Unic. i.** in cognitione istius quoniam omnis potestas sit a deo [siue regi quasi precellenti] .i. qui est maior et precellens alios in dignitate et potestate [siue ducibus] .i. inferioribus rectoribus [tanquam ab eo] .i. a rege [missis ad uindictam] .i. ad penam [malefactorum] laudem uero bonorum .i. remunerationis glorie [Quia sic est voluntas dei] scilicet ut

malefactores [ex bonis operibus] que faci-

ita facietis [vt benefacientes]. i. bene conuerfantes [obmutescere faciat]. i. f. fubtrahendo illis materiā loquendi & detrahendi [imprudentiū hominū ignorantia] qz ignorātes bonitatē vestrā detrahū vobis [quasi liberi]. i. ex

amore nō ex timore feruiatis [& non quasi velamen habentes malicie libertatem] vt sic libertas effervobis occasio & excusatio mala in peccatis: vt. f. tanto liberius peccetis q̄to min⁹ iugo feruitus premīmini [sed sicut ferui dei] sitis humiliter feruiētes [omnes honorate] vñ quēq; fm statū suū honore reuerentie: [fraternitatē diligite] i. frat. i. bus affectuofaz corde & ore & ope exhibete [deum timete]. i. timore filiali nō feruili: [regem honorificate] i. y. in q̄tum gerit personā dei [serui subditi]. i. obedientes [estote in timore]. i. in reuerentia [dñis] sup. vñ [non tm bonis]. i. virtuosis [& modestis: sed etiam discolis]. i. indisciplinatis [hec est enī gratia dei] i. y. i. res gratiosa coram deo [in xpo iesu dño nostro].

Dne datum optimū & omne donū &c. Ante inītiū illi⁹ eplē scribit. s. iacobi di. Pctm cum conſumatū fuerit generat mortē: nolite itaq; errare frēs mei dilectissimi. Sequit statim pñs eplā: in qua sancta mater ecclesia ostendit per verba beati iacobi q̄ medici nā spūalis nullibi querenda sit nisi apud deū datorē eius a quo descendit: & hec me

dicina est optima: qz ad optimā & eternā sanitatē perducit vite eterne vbi est clara visio eterne trinitatis in qua omnia cognoscunt. Unde dicit [Omne datū optimū] qd est bonū meritorū faciēs hominē vite

lefactorū laudez vero bonorū qz sic est volūtas dei vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentiū hominū ignorātiā. Quasi liberi & nō quasi velamen habentes malicie libertatē: sed sicut serui dei. Omnes honorate: fraternitatē diligite: deū timete regem honorificate: serui subditi estote in omni timore dñis: nō tm bonis & modestis: sed etiā discolis. Hec est enī gratia dei in christo iesu dño nostro.

Unica quarta post festum pasche. iacobi. i.

Dne datū optimū & omne donū perfectū desursum est descendens a patre luminum apud quem nō est transmutatio: nec vicissitudinis obumbratio: volūtarie enim genuit nos xpo veritatis: vt simus inītiū aliq̄ creature eius. Sci-

nō dat. Glo. in erli. Vbi vicissitudo ibi et mala: sed ipse sola bona dat [voluntarie] id est gratis sine meritis [genuit nos] filios gratie: q̄ prius eramus filij ire [verbo veritatis]. i. euangelij christi qui veritas est [vt simus inītiū aliq̄] id est caput [creature eius] scz principatū habendo in omnibz creaturis eius inferioribz recuperando principatū per gratiā: quem primi parentes perdiderūt per culpā [Sciatis]. i. scire debetis [fratres mei dilectissimi] scz hoc q̄ sit omnis homo velox ad au-

eternē dignū [omne donū perfectū] id est bonū glorie q̄ habito nil remanet imperfectū [desursum est] Cor. a deo nō ab hoīe [descendēs a patre luminū] i. a quo omnis homo illuminat⁹ [erat lux vera que illuminat oēm hoīem venientē in hunc mūdum] apud quem non est transmutatio] qz oīno imutabilis est. Malach. iij. Et ego deus et nō muto: nec vicissitudinis obumbratio] i. obscuratio intelligentie per successiones cognitionū sicut fit i nobis: qz ipse vna & eadem sententia & cognitōe omnia intelligit. Cor. nō em succedunt in eo vicissim bonaz mala quia sola bona dat mala autem culpe

diendū [ea que sunt salutis] tardus autē ad loquendū .i. cauere se debet a multiloquio: qz sapientie dicit. In multiloquio nō deerit peccatū [z tardus ad iram] **Ysa.** Nam ira mentis oculū excecatur. **Latho.**

Ira ipedit animū: ne possit cernere verum [ira enī viri]

Sor. id est fortis et deliberata: nō dicit ira pueri que cito transit [iusticia dei nō operat] **Uincē.** id est impedit executionē iusticie [ppter quod abijcietes omnē imundiciā] **Uincē.** i. peccatū carnis [z abūdantiā malicie] id est omne peccatū mortale quod efficit hominē malū [in mansuetudine] .i. omni tranquillitate animi [suscipite insitū verbū] **Ysa.** i. verbū fidei qd mētibus humanis debet inseri **Guilhel. lugd.** Si cut enī ramusculus q truncus agresti inserit totum truncū

operari facit sicut naturā suā z cum prius nō ferret nisi fructus agrestes solis porcis viles: postea fert fructus hominibus delectabiles: sic homo qui ante susceptionem verbi dei inutilis erat faciens opera cum quibus porci infernales pascunt: post susceptionem verbi dei erit arbor ferens fructū gratū deo z hominibus z angelis. [Qd potest saluare animas vestras] **Guilhel. lug.** Verbum dei potens est saluare animas in presenti z in futuro. In presenti a morte calpe. Unde ps. cxvij. In corde meo abscondi eloquia tua vt nō peccem tibi. In futuro vero a morte gehēne. **Ioh. viij.** Amen amen dico vobis: si quis sermonem meum seruauerit mortem nō videbit in eternum.

Postilla.

tis frēs mei dilectissimi. Sit autē omnis homo velox ad audiendū tardus autē ad loquendū z tardus ad iram. Ira enī viri iusticiam dei non operat. Propter qd abijcietes oēm imundiciā z abūdantiā malicie: in mansuetudine suscipite insitū verbū qd potest saluare animas vestras.

Prōca. v. post pacha. Iaco. j.

Estote factores vbi dei z nō auditores tantū fallentes vosmetipsos: quia si quis auditor est verbi z nō factor hic cōparabit viro consideranti vultum natiuitatis sue in speculo. Considerauit enim se z abiit z statim oblitus est qualis fuerit. Qui autē perspexerit in le-

Estote factores verbi dei z nō auditores zc. Ante initium illius epistole scribit sanctus **Iacobus** dicens Sit omnis homo velox ad audiendū: tardus autē ad loquendū z tardus ad iram

Tunc sequitur epistola hodierna. **Estote** factores verbi [ad perficiendū] i bono: necessarium est autē audire verbum dei: si cut in precedenti dñi ca dictū est: sed qd modicū valet audire verbum dei: nisi opere cōpleat. ideo in presenti epistola sanctus **Iacobus** nos instruit vt quod nos audimus: per opera compleamus dicens **Estote** factores verbi dei. **Uincē.** id est sicut verbum dei operamini [z nō auditores tantū] **Glosa.** animo solo z auditu percipite verbum: sed opere implete [fallētes vosmetipsos] **Glosa** ordinaria. si per solū auditum vōs saluan-

dos putatis [qz si quis auditor est verbi z nō factor hic cōparabit viro consideranti vultū natiuitatis sue in speculo] **Sor.** quē habet a natiuitate vel a natura: scz vultū corporale in qua nat⁹ est [considerauit enim se] .i. imaginē suā [z abiit] sup. ad negocia sua: auertēdo se a speculo [z statim oblitus est qualis fuerit] sup. dispositio vultus sui. **Sor.** p tanto ponit hic hec similitudo: qz sicut nihil pdest hominī in speculo vidisse maculā sui vultus si illā nō abstergit: sic hominī nihil pdest audire verbum predicatōis: nisi illud impleat opere **Nota** verbū predicatōis est sicut speculū in q cognoscit homo defectus suos [Qui autem perspexerit in lege perfecte libertatis] id est in lege euāgelica que dicit lex

libertatis: qz restituit libertati: a culpa in
pñti per gratiā iustificatōis: za miseria in
futuro per gloriā immortalitatis [z pman/
serit in ea] s̄m eam viuendo [non auditor
obliuiosus factus sed factor operis]. i. im
plendo qd docet e/
uangelii [hic bea/
tus in facto suo] ex
opere suo [erit. Si
quis autē putat se
religiosus esse] **L**y.
ra. i. verū z pfectus
christianū esse [nō
refrenans linguā
suā] **U**in. a verbis
impudicitie: detra
ctōis: maledictōis
blasphemie z men/
daci] sed seducēs
cor suū] i. h̄ q̄ putat
se hoc esse in corde
qd nō est in re [hu/
ius vana ē religio]
nihil habens in se
veritatis [religio]
Goz. xpiana [mun
da] scz in cordis in
tentione [z imacu/
lata] in operis exe/
cutōe [apud deum
z p̄ez] scz accepta
[hec est visitare pu
pillos] corporaliter
in p̄solatōe verborū
z erogatōe munez
z p̄fectōe maloz [z
viduas in tribula/
tione earū] scz tam
corporali q̄ spiritali [z imaculatū se cu/
stodire ab hoc seculo] inquinato. **L**y. sen/
sus est q̄ religio christiana est exercere se
in operibz misericordie erga p̄ximum z in
operibz mūdicie erga seipm.

Onsitemini alterutrū pctā ve. zē
Ante initiiū illius ep̄e scribit san
ctus Iacob dī. Infirmat quis in
vobis inducat p̄byteros ecclesie et orent
super eum: vngentes eum oleo in nomie
dñi: z oratio fidei saluabit infirmū z alle/
uiabit eū dñs: z si in peccatis sit dimitten

tur ei. **T**unc sequit̄ ep̄la presens [Confi/
temini alterutrū pctā vestra] nō aliena [z
orate p̄ inuicem] **L**y. nam confessor tenet
orare p̄ cōfidente: z cōuerse [vt saluemini]
ni] qz petendū est quod pertinet ad salutē

ge p̄fecte libertatis z pmanserit
in ea non auditor obliuiosus fa
ctus: sed factor operis: hic bt̄us
in facto suo erit. **S**i quis autē pu
tat se religiosum esse: non refre
nans linguā sed seducēs corsuū
huius vana est religio. Religio
munda z imaculata apud deū z
patres hec est: visitare pupillos
z viduas in tribulatōe earum: z
imaculatum se custodire ab hoc
seculo.

Dñica rogationū. **I**aco. vlti.

Onsitemini alterutrū
pctā vestra z orate p̄ in
uicem vt saluemini. **M**ul
tum enī valet dep̄catio iusti as
sidua. **H**elyas homo erat simi
lis nobis passibilis: z oratōe ora
uit vt nō plueret sup̄ terrā z non
pluit annos tres et menses sex.
Et rursus orauit z celum dedit
pluuiā z terra dedit fructū suū.

inflexū vidit: tunc rursus orauit semel et
celum dedit pluuiā z terrā dedit fructum
suū: si ergo helyas vna oratōe tanta im
petrauit: quid ergo multi fideles multis
orationibz impetrare nō valent [Fratres
mei si quis autē ex vobis errauerit a veri
tate] **L**y. fidei vel mox [z cōuerterit quis
eum] **L**y. i. ad viam veritatis reduxerit
[scire debet quoniam q̄ cōuerterit fecerit pec
catorem ab errore vie sue] **G**oz. id est vice
Nam vita nostra est quedā via aut in in
fernum: si est mala: aut in paradysum si est

[multū ei valet de
precatio iusti assi/
dua] **G**oz. nō pecca
toris: qz pctōres nō
sunt digni vt exau
diant. **I**oh. ix. **S**cī
mus quoniam pctō
res deus non exau
dit [Helyas erat
homo similis nob
passibilis]. i. fragi
lis: nā timore mor
tis fugit a facie hie
sabelis. **iij. Reg. xix**
qz nōdum in para
disum fuit transla
tus [et oratiōe] scz
vna [orauit] corde
z ore [vt nō plueret
super terram] scilz
israel specialiter [z
nō pluit ānos tres
et menses sex] **L**y.
nam ppter maliciā
regis **A**chab fuit il
la plaga iuducta ad
domandū ip̄ius su
perbiam et idola
trie duriciā [rursus
orauit] **G**lo. postqz
per tantū temporis
media cor regis et
p̄li ad penitentiā

bona [saluabit animā eius a morte] [Gor
ra. eterna. Si magne mercedis est] [a mor/
te eripere corpus: cito moriturū: quāti me
riti est a morte liberare animam in celesti
patria sine fine victurā] [z operit multitu/
dinem peccōz] [ab a
spectu eterni iudi/
cis ad ea puniēda.

[Postilla.

D Rīmū qui
dem fmo /
nem feci de
oibz zc. Notandū
q̄ christus dñs no/
ster ascendere vo/
lens: pmo discipu/
lis suis apparuit et
eos de incredulita/
te eoz redarguit z
cum eis comedit: z
eos extra ciuitatez
in montē exire pre/
cepit: vbi cumvide
runt ascendere post
quadraginta dies a
resurrectōe compu
tando: sicut manife
ste habet in epla: et
etiam in euangelio
hodiernae festiuita/
tis. Unde dicit sã/
ctus Lucas in epi/
stola p̄senti que ha
bet in principio a/
ctuum apostolorz.
[Prīmū quidē ser
monem feci] [scz in
euāgelio quod ego
scripsi [de oibz]

Ly. nō dicit omnia: qz omnia facta christi
nō possunt per singula scribi: f̄m qd̄ dicit
Joh. vlti. Sunt autē z alia multa que fe/
cit Iesus que si scribantur p̄ singula: nec
ip̄m arbitror mundū capere eos qui scri/
bendi sunt libros. Sed notanter dicit [de
omnibz] quia de pertinetibz ad christi cō/
ceptionem: natiuitatē: vitam z mortem: re
surrectionem z ascensionē aliqua scripsit.
[Teophile] hic erat quidā episcopus
alie cui scripsit euangelium: z eidem scri/
psit hunc librum: scz actus apostolorz: de
quo libro p̄sens epistola sumpta est [qua
cepit iesus facere z docere] [Ly. bene enim
docere et male viuere nihil aliud est q̄ se
sua voce damnare [vsqz in diem] [scilicet
ascensionis sue [qua
precipiens aposto/
lis per spiritūsan/
ctum] [Lyra. q̄ pre/
dicarent euangeli/
um per vniuersum
orbē [quos elegit]
pre ceteris ad hoc
officiū apostola/
tus [assumptus est]
de terra ad celum
in sua humanitate
[Quibus z prebit
it seipm viuūz post
passionem suam in
multis argumen/
tis] quia comedit
cum eis: z palpabi
lem prebuit se eis:
et sic de alijs argu/
mentis [per dies
quadraginta appa
rens eis] quod sic
non est intelligen/
dum q̄ in illis qua
draginta diebz con
tinue fuerit cum/
eis sed in illo tem
ris spacio frequen/
ter scilicet eis appa
ruit [et loquens de
regno dei] [id est de
beatitude celesti
[et conuescens] [id
est comedens cum apostolis apparuit eis
recubentibus in die ascensionis: vt patet
in euangelio hodierno [precepit eis ab
hierosolymis ne discederēt] [Lyra. donec
per spiritūsanctū redderentur apri ad pu
blicandum euangelium [sed expectarent
promissionē patris: quā audistis inquit
per os meum] [Johānis. xij. Paraclitūs
autem spiritus quem mitter pater in no/
mine meo: ille vos docebit omnia: scilicet
necessaria vobis z alijs ad salutem [quia
c iij

Frēs mei si q̄s ex vobis erraue
rit a veritate z conuerterit quis
cum: scire debet qm̄ qui cōueriti
fecerit peccatorem ab errore vie
sue saluabit animā eius a morte
z operit multitudinē peccōz.

In die ascensionis dñi. Act. i.

D Rīmū quidē sermonē fe
ci de omnibz o Teophi
le que cepit iesus facere
z docere vsqz in diem qua preci
piens apostolis per spiritūsan
ctum quos elegit assumptus est
Quibus z prebuit seipm viuū
post passionē suam in multis ar
gumētis per dies quadraginta
apparens eis z loquēs de regno
dei. Et cōuescēs precepit eis ab
hierosolymis ne discederēt sed
expectarent p̄missionem patris
quam audistis inquit per os me
um: quia Johānes quidem ba
ptizauit aqua: vos autē baptiza
bimini spiritu sc̄to: nō post mul

est comedens cum apostolis apparuit eis
recubentibus in die ascensionis: vt patet
in euangelio hodierno [precepit eis ab
hierosolymis ne discederēt] [Lyra. donec
per spiritūsanctū redderentur apri ad pu
blicandum euangelium [sed expectarent
promissionē patris: quā audistis inquit
per os meum] [Johānis. xij. Paraclitūs
autem spiritus quem mitter pater in no/
mine meo: ille vos docebit omnia: scilicet
necessaria vobis z alijs ad salutem [quia
c iij

iohānes quidem baptizauit aqua] **L**etra
solum. Nam eius baptisimus gratia non
cōferebat [vos autē baptizabimini spīri/
tus sancto] hoc enī intelligendū est de rece/
ptione spūs sancti in signo visibili [nō post
multos hos dies]

id est in dieb[us] pen/
theco[st]es [ig[itu]r qui
cōuenerant] **G**losa
ordī. id est p[re]sentes
aderāt [interroga/
bant eum dicentes]
Dñe si ī tpe hoc re/
stitues regnū isra/
el] **S**ciēdū s[ecundu]m **P**ri/
co. de ly. q[ue] multi de
discipulis christi d[omi]ni
regno eius adhuc
carnalit[er] sentiebant
verpote nondū rece/
pta spūs sancti gra/
tia: estimātes ip[s]m
tpaliter regnaturū
p[ro]pter q[uo]d fili[us] i[er]ebe/
dei petierūt q[uo]d vnus
ad dexteram: alius
ad sinistrā eius se/
derēt. **E**t credebāt
regnū t[em]pale q[uo]d ab/
latu[us] erat a iudeis
per **R**omanos: sta/
tim restituēdū ideo
quesierunt. **D**ñe si
in tpe hoc restitues
regnū israhel. **E**t q[ui]a
nūq[uam] hec questio e/
rat stulta: ideo re/
puls[us] eaz. **U**nde se/
quit[ur] [dixit autē eis
non est vestrū nosse
tempa vel momen

ta que posuit pater in sua potestate] q. d.
non pertinet ad vos hoc scire vel querere
[sed accipietis virtutē superueniētis spī/
ritus sancti in vos] id cōstanter et efficaciter
euangeliiū predicandū per orbem vni/
uersū [et eritis mibi testes] **G**losa. ordina.
resurrectōis mee verbo[rum] exemplo[rum] signis
[in hier[osolimis] et omni iudea et samaria usq[ue]
ad vltimū terre. **E**t cum hec dixisset vidē

tos hos dies. **I**git[ur] qui conuene/
rant interrogabāt eum dicentes
dñe si in tpe hoc restitues regnū
israhel? **D**ixit autē eis: **N**ō est ve/
strum nosse t[em]p[or]a et momenta: que
pater posuit in sua potestate.

Sed accipietis virtutē superue/
nientis spīritus sancti in vos. **E**t
eritis mibi testes in hier[osolimis] et
in omni iudea et samaria usq[ue] ad
vltimū terre. **E**t cum hec dixis/
set vidētib[us] illis eleuatus est et
nubes suscepit eū ab oculis eo/
rum. **C**ūq[ue] intuerent in celū eun/
tem illu[us]: ecce duo viri astiterūt
iuxta illos in vestibus albis: qui
et dixerūt: **V**iri galilei quid sta/
tis aspiciētes in celū. **H**ic iesus
qui assumptus est a vobis in ce/
lum: sic veniet quēadmodū vi/
distis eum euntē in celū.

Duca infra octauas ascensio/
nis. j. Petri. iij.

Estote prudentes et vigi/
late in orationib[us]. **A**nte

tib[us] illis eleuatus est] de terra ad celū
[et nubes suscepit eum ab oculis eorum.
Cūq[ue] intuerent in celum euntē illū] am/
mirantes ascensionē tam gloriosā [ecce
duo viri] .i. duo angeli in specie viro[rum]

[astiterūt iuxta il/
los: in vestibus al/
bis] ad designādū
solēnitatē ascensio/
nis huius s[ecundu]m **B**re/
go. [qui et dixerunt
viri galilei] **I**natio/
ne. **E**st enī galilea
quedā pars iudee
de qua erāt aposto/
li saltem p[er] maiori
parte [quid statis
aspiciētes in celū]
q. d. **N**on putet[is] q[uo]d
ille amplius habi/
tet vobiscum sicut
ante fecit: videbit[ur]
tamen eum in fine
mundi venientem
ad iudiciū: ideo se/
quit[ur] [hic iesus qui
assumptus est a vo/
bis in celum sic ve/
niet quēadmodū vi/
distis eum euntē
in celū] .i. sicut a/
scēdit in forma hu/
manitatis. **G**losa. sic
ad iudicandū ve/
niet.

Estote pru/
dentes et vi/
gilate in o/
rationib[us] etc. **A**nte
initiu[m] illius episto/
le scribit sanct[us] **P**e/
trus ap[osto]lus dicens: **E**t reddent rationē ei
qui paratus est iudicare viuos et mortu/
os. **T**unc sequit[ur] p[re]sens ep[isto]la in qua bea/
tus **P**etrus hortatur nos ad virtutes que
nos aptos faciunt ad recipiendū spīritū
sanctū dicens [Estote prudentes] **H**ortat[ur]
sc[ilicet] futura p[re]uidētes. **U**nde **D**en[ic]. xxxij.
Utinā saperent et intelligerent ac nouissi/
ma p[ro]viderent [et vigilate in orationib[us]]

Glosa. Ne animus aliud cogitet q̄ id q̄d
precatur. Nam isto sacro tpe deuotiori z ora
tioni vacare debemus z hoc exemplo ma
rie matris christi z discipulorū legim̄ enim
q̄ tpe medio inter ascensionē christi z mis
sionem spiritus sancti

erant cum san
ctis mulierib⁹ in o
ratōe expectantes spi
ritū sanctū eis pro
missū. **Uñ Act. i.**
dicif. Si omnes e
rant ynanimif euz
mulierib⁹ in oratio
ne z Maria matre
iesu z fratrib⁹ suis.
Exēplo ergo illoz
debent fideles esse
in tpe isto in prepa
ratōe z expectatōe
spiritus sancti inten
ti: preparatis enim
debito modo dabi
tur spiritus sanctus
ad id quod indige
būt. **i. Corinth. xij.**
Unicusq̄ daf ma
nifestatio spiritus
ad utilitatē. **Ante**
omnia autē mutu
am i vobis in chari
tate cōtinuaz
habentes q̄z chari
tas excellentior est

ceteris virtutib⁹: q̄z cetera virtutes sine ea
nihil valent ad meritū [q̄z charitas ope
rit multitudinē petōz.] **Cor. ne appareāt**
ad puniendū [hospitales inuicē]. i. susce
ptores hospitū [sine murmuratōe] sed hy
lariter hoc facite [vnusquisq̄] siue sit de
maiorib⁹ siue de mediocrib⁹ siue de mino
rib⁹ [sicut accepit gratiā] **Cor. i.** quod li
bet donū gratuitū in alterutrū illam am
ministrantes. **Ialys cōmunicantes gratis**
z benigne: sicut membra in vno corpore si
bi inuicem seruiūt. **Oculus enī videt toti**
corpori: z pes portat totum corpus [sicut
boni dispensatores multiformis gr̄e dei]
Vincen. i. multiformiū donoz gratuitoz
a deo collatoz: q̄z non debet esse dispensa

tor parcus vbi pater familias est largus.
[Si quis loquit] **Ly.** exhortatōis verba
[quasi sermones dei]. totum bonū attri
buat deoz nō sibi p̄. [Si quis ministrat]
egentib⁹ bona temporalia [tanq̄ ex virtute

quam administrat
deus] id ē attribu
at deo qui dedit si
bi volūtatē et fa
cultatē hoc faciē
di [vt in omnib⁹]
verbis z factis ve
stris] honorificetur
deus] id est totum
fiat ad honorē dei:
[per iesum christū
dñm nostrum] qui
est mediator dei et
hominū.

In diebus illis: dum cō
plerent dies
penthecostes. **Act. ij.**
In diebus illis: dum cō
plerent dies pentheco
stes erant omnes discipu
li pariter in eodem loco. **Et fa**
ctus est repēte de celo son⁹ tāq̄

de quē elegeris vnū ex his duob⁹ accipe
re locū ministerij huius z apostolatus de
quo p̄uaricat⁹ est iudas vt abiret in locuz
suū: z dederūt sortes eis: z cecidit fors su
per mathiā: z annumeratus est cum vnde
cum aplis. **Et statim sequit eplā prefens.**
[Dum cōplerent dies penthecostes] ho
die celebrat sancta mater ecclesia solēnita
tem spūs sancti in qua xps se ostendit esse
deū. Nam prius ostēderat se esse dñm ter
re: z eoz que in terra sunt: infirmos sanan
do: mortuos resuscitādo: ostēderat se etiā
dñm maris z eoz que in mari sunt cum su
per mare ambulauit: mare solidū se ei p̄
buit. **Et cum staterem in ore piscis predi**
xit inueniendū. **Ostēderat etiā se dñm in**

ferunt eorum que in inferno sunt quoniam contriuit
portas inferni et omnes animas de limbo
inferni eduxit. Ostendit etiam se dominum
aeris et eorum que in aere sunt. Et etiam dominum
celi et eorum que in celo sunt: cum in die ascen-
sionis propria virtute
ascendit per aere
et nube lucida si-
bi obsequente: assu-
ptus est in celum.
Ostenso ergo quod e-
rat dominus omnium: ho-
die ostendit se verum
deum: quoniam spiritus sanctus qui
deus est misit apo-
stoli: hodie enim rex
noster iesus christus
duodecim principes
facit: associans eis
septuaginta duos mi-
lites. Principes fue-
runt duodecim apostoli
Septuaginta duo
militantes fuerunt se-
ptuaginta duo disci-
puli christi: quos hodie a deo roborauit
per eos totum mundum sibi subiugauit. **U**n-
de **Bernardus**. Licet magna et diuina fuerint pla-
ne miracula que deus gessit in terris: hoc
tamen bonum super omnia alia emicuit quod in pau-
cis simplicibus totum mundum et omnem sapien-
tie altitudinem sibi subiugauit. **U**n-
de hic dicitur. **[Dum complerent dies penthecostes]**
Letitia pasche computando: quinquagesima
namque dies a paschate in quo iudei come-
debant agnum paschalem celebris erat in vere-
ri testa. apud iudeos in memoriam benefi-
cij legis date: que fuit data in monte synai
quinquagesima die a principio egressionis
de egipto: ut habetur **Exo. xix.** Et ideo con-
uenienter illa die infusum est apostolis spiritus
sancti donum: per quod lex euangelica impres-
sa fuit et firmiter radicata in cordibus eorum
erant autem discipuli pariter in eodem loco
id est in cenaculo grandi strato ubi prius
christus cum eis cenam fecit: et non solum apostoli: sed
etiam alij fideles et mulieres pariter in eodem
loco: et ipsis sic congregatis insimul corde et
animo factus est repente de celo. **U**n-
de id est de aere sonus tanquam aduenientis spi-

ritus vehementis et re-
pleuit totam domum ubi erant se-
dentes. Et apparuerunt illis dis-
persione lingue tanquam ignis: sed itaque su-
pra singulos eorum. Et repleti sunt
omnes spiritus sancto et ceperunt lo-
qui varijs linguis: prout spiritus
sanctus dabat eloquium illis. Erant
autem in hierusalem habitantes iudei vi-
ri religiosi ex omni natione que sub
celo est. Facta autem hac voce con-
uenit multitudo et mente confusa
est: quoniam audiebat unusquisque lin-

guas vehementis] **L**etitia. venti vel tonitruum
non tamen apostoli et alij cum eis existentes fuerunt
territi deo hoc faciente signum quod dabat eis
spiritus sanctus qui est consolator cordium et repleuit
totam domum insolita claritate ubi erant se-

dentes. id est manentes
et apparuerunt illis
visibilibus oculis cor-
poralibus dispersione
lingue id est diuise lin-
gue tanquam ignis id est
habentes colorem ignis
ad designandum si-
gnum visibili exteri
inuisibilem gratiam
spiritus sancti receptam in-
teriorius: per quam essent
feruidi in amore dei
et eloquentes omnibus lin-
guis ad publicatio-
nem euangelij sed ita
quod super singulos co-
runt id est super quolibet
discipulorum insedit
unus radius ignis

hinc figuram linguarum et repleti sunt omnes
spiritus sancto. **U**n-
de sic quod dicitur de eorum penitus illu-
strata sunt gratia spiritus sancti: sic quod hodie
discipuli receperunt spiritum sanctum in maiori co-
pia quam prius habuerunt: quia non solum receperunt
ad sufficientiam: sed etiam ad redundantiam: quia
sanctitas quam spiritus sanctus in apostolis operatur est
redundabat in totam ecclesiam. **U**n-
de sequitur et ceperunt loqui varijs linguis: prout spiritus sanctus
dabat eloquium illis. **S**ed apostoli non solum loque-
bantur intelligebant omnia ideomata: sed ipsis
loquentibus in uno idiomate quodcumque esset il-
lud omnes audientes quodcumque essent diuerso-
rum idiomatum intelligebat quodlibet idiomata per
prius diuina virtute hoc faciente: sicut enim per
rebellionem ad deum diuise sunt lingue: ut per
Bernardum. xi. ita per infusionem spiritus sancti sunt vnite
erant autem in hierusalem. **U**n-
de que erat ciui-
tas metropolis in iudea habitantes iudei
virii religiosi. **L**etitia in cultu diuino deuoti
propter hoc templum visitabant: et ibi sacrificia
offerebant ex omni natione que sub celo est quia
iudei erant dispersi in omnes nationes: et alij eorum
magis deuoti propter reuerentiam templi ve-
niebant aliqui in hierusalem: maxime in solenne

tatibz magnis quaz vna erat solennitas
pēthecostes [facta autē hac voce] **U**inc. i.
postq̄ talis sonus in aere vebemēter inso-
luit [venit multitudo] sup. ciuitatū z pui-
ciaz circūiacētū [z mēte pfusa est] **Ly. i.**

stupefacta seu ad-
mirata [qm̄ audie-
bat vnusquisq̄ lin-
gua sua illos loqn-
tes] **Ly. qz** nūq̄ fu-
it auditū vel visum
tale miraculū [stu-
pebant autē omnes z
mirabant dicētes.

Nōne ecce oēs isti
qui loquunt galilei
sunt] **Uinc. q. d. vti**
qz [z quō nos audi-
uim⁹ vnusq̄sq̄ lin-
guā suā]. i. p̄riam
[in qua nati sum⁹]

Uinc. q. d. vtiq̄ mi-
rabile est vel supna-
turalit. **Ex** isto su-
mit hīc q̄ p̄mittiui

p̄iani fuerunt ga-
lilei [parthi et me-
di] **Ly. hīc** noīant

habitatores diuer-
saz regionū in qui-
bus sūt diuersa idi-

omata [et elamite
et qui habitāt me-
sopotamiā] **Glosa**

ordi. est regio que
duobz ambī flumī-
nibz tigrī z eufrate

[iudeam z capado-
ciā pontū z asiāz]
scz minorem [phri-

giam z pampuliā: egyptū z partes libie
que est circa cirenē: z aduene romani]. i.
peregrinātes romani [iudei quoq̄] id est
illi de tribu iuda [z proseliti: cretes z ara-
bes] **Ly. i. cōuersi** de gētilitate ad iudaī-
mum [audiuim⁹ eos]. i. ap̄los [loquētes

n̄ris linguis]. i. n̄ris idiomatibz [magna-
lia dei]. i. mirabilia dicta vel facta dei.

A dieb⁹ illis: aperiens petrus zc.
Ante initūz illius eplē scribit. s.

gua sua illos loquentes. **Stupe-**
bant autē oēs z mirabant dicen-
tes: **N**ōne ecce oēs isti q̄ loquū-
tur galilei sunt? **Et** quō nos au-
diuimus vnusq̄sq̄ linguā n̄ram
in qua nati sum⁹. **Parthi z Me-**
di z Elamite: z q̄ habitāt **Meso-**
potamiā Iudeam z Capadociā
Pōthū z Asiā Phrigiā Pāphi-
liā Egyptū z partes Libie que
est circa cyrenen et aduene **Rō-**
mani Iudei q̄ z Proseliti: **Cre-**
tes z arabes: audiuim⁹ eos loqn-
tes n̄ris linguis magnalia dei.

Seria. ij. penthecost. Act. x.

A dieb⁹ illis: aperiēs pe-
trus os suūz dixit: **Viri**
p̄res z fratres nobis p̄ce-
pīt dñs p̄dicare p̄lo z testificari
qz ipse est q̄ cōstitutus est a deo
iudex viuoz et mortuoz. Huic
oēs p̄phete testimoniū phibent
remissionē pctōz accipere p̄no-
men eius omnes qui credunt in
eum. Adhuc loquēte petro ver

Luc. in eo. c. q̄ sanctus Petrus dixit iudeis
de iesu x̄po. **Qui** p̄transiuit bene faciendo
z sanādo oēs opp̄ssos a diabolo: z nos te-
stes sumus omniū que fecit in regione iu-
deoz z hierlīm que occiderūt suspēdentes

in ligno. **Hunc de-**
us suscitauit tertia
die z dedit eūz ma-
nifestū fieri nō omī
p̄lo: sed testibz p̄o-
dinat⁹ a deo nobis
q̄ māducauimus z
bibimus cum illo
postq̄ resurrexit a
mortuis. **Et** tūc sta-
tim sequit eplā ho-
dierna [In dieb⁹ il-
lis: aperiens petrus os
suū dixit: **Viri p̄res**
z fratres nobis]. i.
q̄ māducauimus z
bibim⁹ cū illo post
resurrectionē suāz
[p̄cepit dñs p̄dica-
re p̄lo z testificari
qz ipse est q̄ cōstitut⁹
est a deo]. i. p̄re [iudex
viuoz z mortuoz]
Ly. i. q̄ viuunt
vita gr̄e. i. iustoz et
etiā iniquoz q̄ mor-
tui sunt morte cul-
pe] Huic oēs p̄phete
testimoniū phibent
[bēt]. q. d. Nos soli
nō sumus testes e-
iūs sed etiā omnes
p̄phete antiqui di-
uinitus inspirati q̄
de eo scripserunt et

predixerūt [remissionē peccatoz accipere
per nomen eius] vt patz **Iohel. ij.** **Dis** q̄
inuocauerit nomen dñi saluus erit [omnes
qui credūt in eum] **Iam** iudei q̄ gentiles
Adhuc petro loquente verba hec: cecidit
spūs sanctus super omnes qui audiebant
verbū [scilicet sup **Corneliū z super om-**
nes qui cum eo cōgregati erant in signo
visibili scilicet igneis linguis] z obstupue-
runt ex circūcissione fideles qui venerant

cum petro: qz in nationes. i. in gentes [gratia spūs sancti effusa est] admirantes qz tanta gratia dare gentibus sicut et iudeis nuntius in lege prophetis [audiebant enim illos loquentes linguis] scz varijs [et magni

fuentes dei. Tunc respondit petrus] scz illis qui cum eo venerant admirantibus [nuncqz aqua quis prohibere potest ut non baptizentur hi qui spūs sanctū acceperunt sicut et nos] q. d. non ex quo spūs sanctus non distinguit inter nos et ipsos [et iussit eos baptizari] s. a socijs suis [in nomine dñi nostri iesu christi] in hac enim forma dabat baptismus in primitia ecclesia.

In diebus illis. Cū audisset apls. Ante initium illius epistle scribit sanctus Luc. in eo. ca. q. sanctus philippus descendit in civitatem samarie et predicabat illis christum. Intendebant autem turbe his que a philippo dicebantur unanimiter audire et videntes signa que faciebat: multi enim eorum qui habebant spūs imundos clamantes voce magis exibat. Multi autem

paralitici et claudi curati sunt: factum est autem gaudium magnum in illa civitate. Tunc sequitur pñs epla [Cū audissent apli] [Circa quod sciendum est in Acto. de ly. q. philippus iste erat tantum dyaconus propter quod ipse posset baptizare: non tamen manus imponere: nec pñs

quens donum spūs sancti dare in signo visibili: hoc enim pertinebat ad apostolos unde est quod soli episcopi in nouo testamento qui sunt successores apostolorum manus imponunt propter quod philippus significavit apostolis ut aliquid eorum viderent in samaria et

supplerent illud quod ad eius officium non spectabat. Et hoc est quod hic dicitur [Cum audissent apostoli qui erant hierosolymis] quod receperat samaria verbum dei miserunt ad ipsos petrum et iohannem] Glo. ord. qui erat colone [qui cum venisset orauerunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum: non enim in quoniam illorum venerat] 2y. signo sensibili: viderat tamen in eos visibiliter: sic et modo in baptizatos [sed baptizati tamen erant in nomine dñi iesu: tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctum].

In diebus illis. Per manum. Ante initium illius epistle scribit. s. Luc. q. vir quidam ananias cum saphira uxore sua vendidit agrum et defraudavit de pretio agrum conscientia uxore sua: et parte pretii ad pedes apostolorum posuerunt: et ambo subitance o-

bierunt: et factus est timor magnus in universa ecclesia: et in omnes qui audierunt h. Tunc statim sequitur epla pñs [Per manum autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa] Glo. q. succedebat zelus sacerdotum et iudeorum [in plebe] 2y. non dicit in principio: quia non credebant in christum

ba hec cecidit spūs sanctus super omnes qui audiebant verbum. Et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui venerant cum petro: quia et in nationes gratia spūs sancti effusa est: audiebant enim illos loquentes linguis et magnificantes deum. Tunc respondit petrus. Nunquid aqua quod prohibere potest ut non baptizentur hi qui spūs sanctū acceperunt sicut et nos? et iussit eos baptizari in nomine dñi nostri iesu christi.

Feria. iij. pentheco. Act. viij

In diebus illis cū audisset apostoli qui erant hierosolymis quia receperat samaria verbum dei miserunt ad eos petrum et iohannem. Qui cū venissent orauerunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum: non enim in quibus illorum venerat: sed baptizati tantum erant in nomine dñi iesu. Tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctum.

Feria. iij. pentheco. Act. v.

In diebus illis. Per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in

paucis exceptis: qui occulti xpiani erant: gamaliel scz nicodemus z alij alij [z erant omnes vnanimiter] scz ap[osto]li [in porticu salomonis] vbi erat locus orationis z predicationis [ceterorum autem] .s. infidelium [ne-

mo audebat coniungere se illis] scz fidei timētes penam que venerat super ananiā z eius vxorem [sed magnificabat eos p[ro]pter egros z miracula que faciebant et etiam q[uod] bona p[ro] malis suis persecutoribus reddebant] magis autē augebatur credentium in d[omi]no multitudo viro- rum ac mulierum [nullus enī sexus a regno dei excludit] ita vt in plateas que late erant [con- cerent infirmos et poneret in lectulis ac grabatis: vt veniente petro salte- z vmbra illius obumbraret quēq[ue] illorum] z liberarent ab infirmitatibus suis] **Ly.** in quo ponitur

differentia petri ad alios ap[osto]los in operatione miraculorum. Nam alij ap[osto]li curabāt alios infirmos p[er] tactū manuum sicut iam supra dictū est. Per manus autē zc. petrus autē nō solū p[er] tactū sed etiā p[er] vmbra[m] q[uod] maius est: q[uod] fiebat ad ostendendū q[uod] erat principalis ap[osto]lus: ergo nominat p[ri]nceps ap[osto]lorum. Et q[uod] x[ristus] nō leg[itur] curasse p[er] vmbra[m] sicut petrus: ideo in petro videtur impletū fuisse q[uod] dixit christ[us]. Ioh[ann]es. xiiij. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet: z maiora horum faciet. Concur- rebat autē z multitudo vicinarū ciuitatū in hier[osolimam] afferētes egros z ve- ratos a spi- ritibus imundis: qui curabant omnes z ma- gnificabāt iesum xp[istu]m.

plebe. Et erant vnanimiter om- nes in porticu salomonis. Cete- ro- rum autē nemo audebat coniungere se illis sed magnificabat eos p[ro]pter. Magis autē augebat cre- dentiū in d[omi]no multitudo viro- rum ac mulierū ita vt in plateas ei- cerent infirmos z ponerent in le- ctulis ac grabatis: vt veniente pe- tro saltē vmbra illius obumbraret quēq[ue] illorum z liberarent ab in- firmitatib[us] suis. Occurrebat au- tem z multitudo vicinarū ciuita- tum hier[osolimam] afferētes egros z ve- ratos a spiritib[us] imundis qui cu- rabant omnes z magnificabant iesum christum.

In die sc[ri]ptę Trinitatis. ij. Cor. xij.

Gaudete perfecti estote: exhortamini: idip[su]m sapi-

Gaudete p[er]fecti estote zc. Ante in- tium illius ep[isto]le scribit. s. Pau. in eodem. c. in ore duorum vel trium te- stium stat omne verbū. Tunc sequit[ur] p[re]sens ep[isto]la [Gaudete p[er]fecti estote] Quia

hodie festus sancte trinitatis peragi- mus necesse est ali- qua de sancta trini- tate breuiter loqui. Unde Aug[ustinus]. i. li. de trini. Hoc itaq[ue] vera z pia fide cre- dendū est q[uod] trini- tas sit vnus sol[us] et verus deus: scz pa- ter z filius et sp[iritu]s sanctus: z hec trini- tas vnus eiusdēq[ue] substantie vel essen- tie credit[ur] que est su- mum bonū. Item Aug[ustinus]. dicit hec ve- ra sc[ri]ptā trinitas: ni- hil maius est in tri- bus p[er]sonis fil[ii] noia- ris q[uam] in vna quali- bet fil[ii] et p[er] se dicat[ur]: q[uod] vnaqueq[ue] p[er]sona plena est substantia in se: nō t[ame]n tres sub- stantie sunt sed vn[us] deus z vna substā- tia: vna potētia: v-

na e[ss]entia: vna magnitudo: vna bonitas: z vna essentia: p[ater] z fi[lius] z sp[iritu]s. Item sciendū q[uod] b[eat]a trinitas fideliter est credenda z nō curiosē inuestigāda. Vñ Bern[ardus]. Scruta- re hoc temeritas est: credere pietas: nosse vita eterna [Fratres] **Ly.** in p[er]tate fidei p[er]sistētes [gaudete] **Ly.** ad virtuosum enī p[er]tinet de operib[us] virtutū gaudere [p[er]fecti estote]. i. ad p[er]fectionē p[er]sequendā tendere q[uod] sicut nauis in flumine posita p[er] aque motū descendit nisi remig[et] in contrariū sic aīa ex corruptōe carnis z p[er]nitate cōtri- nuo ad malū descendit a p[er]fectōe nisi conet[ur] in cōtrariū [exhortamini] vos maiores il- los q[ui] sunt minores [idē sapite]. i. vos mi- nores cum maiorib[us] [pacē habere] quam

christus nobis hereditarie pseruanda reliquit: ut patet Joh. xiiij. Pacem relinquo vobis etc. [et de pacis] .i. dator et amator pacis [et dilectionis] quia charitas cocomitat veram pacem: eo quod per charitatem deus est in

homo et ipse in eo [erit vobiscum] per gratiam in presenti: et gloriam in futuro. Gratia domini nostri ihesu christi et charitas dei et comunicatio sancti spiritus. Guilbel. lugd. in illis verbis innuit trinitatem personarum. Primo personam filii ubi [gratia domini nostri ihesu christi] Secundo personam patris: ibi [et charitas dei] .i. patris. Tercio personam sancti spiritus ibi [et comunicatio sancti spiritus sit semper cum omnibus vobis]. Amen.

Altitudo divinitatis sapientie etc. Ante initium illius epistole scribit. s. Paul. in eodem cap. dicens: Noli altum sapere sed time. Tunc sequitur presens epistola [Altitudo divinitatis] Cor. i. a. abundantius copio-

sitas sapientie] que est de divinis et spiritualibus: de qua Esa. xl. dicit. Non est investigatio sapientie eius. Et in ps. cxlvi. Et sapientie eius non est numerus [et scientie dei] que est de rebus humanis: ad Colo. iij. In ipso sunt omnes thesauri sapientie et scientie [quod incomprehensibilia sunt iudicia eius] Cor. i. dispositiones eius de omnibus rebus. Unde ps. xxxv. Iudicia eius abyssus multa [et investigabiles vie eius] id est impletores dispositionis: in quibus omnibus est misericordia et veritas. Unde ps. xxxij. Universe vie domini misericordia et ve-

ritas. Quorum rationes a nobis non possunt attingi. Unde Eccl. viij. Intellexi quod omnis operum domini nullam possit homo invenire rationem [quis enim cognovit sensum domini] de dispositione rerum. q. d. nullus [aut quis co-

siliarius eius fuit]. An. dans ei consilia qualiter sic vel sic res disponderet. q. d. nullus [aut quis prior dedit illi et retribuet ei] q. d. nullus quia hoc est impossibile: quia omnem virtutem non solum operandi: sed etiam cogitandi et essendi ab ipso habemus quod declarabit consequenter dicens [quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia] Cor. supiora: inferiora: et media spiritualia et corporalia: et ex viris et composita. Et in istis verbis innuit apostolus trinitatem personarum in essentia divinitatis. In hoc quod dicit ex ipso innuit personam patris: per hoc quod dicit per ipsum innuit personam filii per hoc quod dicit in ipso innuit personam spiritus sancti. Et

est distinctio seu pluralitas personarum [Ipsi honor et gloria] eccynitas essentie. Non enim dicit ipsis sed ipsi honor et gloria in secula seculorum. Amen. Postilla.

Aduenientibus vobis in unum etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus Paulus in eodem cap. ipsis Corinthiis dicens: Si quis autem videt contentiosus esse: nos talem consuetudinem non habemus neque ecclesia dei. Hoc autem precipio non laudans quod non in melius sed in deterius pervenitis. Tunc postmodum sequitur presens epistola [Convenientibus vobis]

in unum] Sed ex quo hodie peragitur festum corporis christi sicut hoc sacramentum post cenā a christo institutum est: euangelium et eplā cōcordant: qz in euangelio habet de fructu digne cōmunicantiū: vbi dicit. Qui mandu-

cat hunc panem vīuet in eternum: sic per oppositū in eplā stola hodierna habet de periculis indigne cōmunicantiū: sicut pater in textu eplē present. [Fratres: Cōuenientibz vobis in vnum] **Ly.** ad percipiendū eucharistie sacramentū [iam nō est] id est nō licet vobis [dñicā cenā manducare] Unusquisqz enim suā cenā presūmit ad manducandum] **Ly.** ante susceptionem sacramenti pparabāt sibi cibaria et portabant ad ecclesiā: comedentes et bibentes anteqz sumerēt sacramētum: et sic laute comedeant et bibeant: pauperes autē esuriebat: ergo dicit et alius quidē esurit: alius autem ebrius est. Nunqd̄ domos non habetis ad manducandū et bibendū] scz domos nō cōsecratas [aut ecclesiā dei cōtēnit] **Ly.** q. d. certitudinaliter in hoc est cōtempnus ecclesie quō cōsecrata est [et cōfunditis eos] i. pauperes [qui nō habēt] scz laute comedere coram tanta multitudine [quid dicam vobis] **Ly.** super hoc factō [Laudo vos] sup. in alijs [in hoc nō laudo] sed vitupero [Ego enim accepi a dño] **Ly.** mibi reuelante [qz et tradidi vobis] qm̄ dñs iesus] qui est institutor sacra-

mentoz et nō alius [in qua nocte tradebatur] **Goz.** i. imminente passione cuius nocte traditio facta est. i. in vesp̄a noctis [accepit panem] et benedixit: vt habet **Matth.** xxvi. [et gratias agens] **Ly.** vt doceret nos in omnibz gratias agere deo [fregit et dixit: Accipite et manducate hoc est corp⁹ meum] scz cōtēntum sub specie panis: qz panis transubstātiā in verū corpus christi diuina virtute per cōuersionem solis accidentibz manētibz [quod p vobis tradetur. Hoc facite in meā cōmemoratiōem] **Goz.** id est i memoriam mee mortis et passionis [Similiter et calicem] scilz accepit] Postqz cenauit [et vinū in calice cōtēntum cōse-

quisqz enī suā cenā presūmit ad manducandū. Et alius quidem esurit: alius autē ebrius est. Nunqd̄ domos non habetis ad manducandū et bibendū. Aut ecclesiā dei cōtēnit et cōfunditis eos qui nō habent. Quid dicā vobis? Laudo vos: in hoc nō laudo. Ego enī accepi a dño quod et tradidi vobis: quoniam dñs iesus in qua nocte tradebatur accepit panem et grās agens fregit et dixit. Accipite et manducate. Hoc est corpus meū qd̄ p vobis tradet. Hoc facite in meā cōmemoratiōē. Similiter et calicem postqz cenauit dicens: Hic calix nouū testamētū est i meo sanguine. Hoc facite quotiēscūqz bibetis in meā cōmemoratiōem. Quotiēscūqz enī manducabitis panem hunc et calicē bibetis mortem dñi annūciabitis do-

so] **Hoc facite quotiēscūqz bibetis] Gōz.** scilicet sanguinē meum in specie vini [in meā cōmemoratiōē] id est memoriā passionis mee [quotiēscūqz enī manducabitis panem hunc et calicē bibetis] **Lyra.** i. hoc sacramētū in quo sub specie panis cōtēnet verum corpus christi: et sub specie vini verus sanguis christi [mortem domini annūciabitis] ipsam represen-

tando per hoc sacramētū [donec veniat] scilicet ad iudiciū: per quod intelligitur qz celebratiō huius sacramenti non

deficiet in ecclesia usque ad finem mundi.
Matth. vlti. Ecce ego vobiscum sum usque
ad consumationem seculi. Itaque quicumque man-
ducauerit panem et biberit calicem domini indi-
gne. **R.** scilicet cum voluntate peccandi mor-

taliter de futuro vel
impenitens de pre-
terito reus erit cor-
poris et sanguinis
domini. **Glos.** i. penas
mortis christi exoluet
i. puniet ac si christum
occideret. **P**robet
autem seipsum homo.
R. scilicet propria consci-
entiam diligenter exa-
minando et emenda-
do. et sic de pane il-
lo edat. scilicet fru-
ctuose. et de calice
bibat. **R.** fit autem
hic metio de dupli-
ci specie: scilicet panis
et vini. Nam in pri-
mitiua ecclesia sic
dabantur fidelibus: sed
propter periculum effu-
sionis sanguinis mo-
do datur tantum lai-
cis sub specie panis
sacerdos tamen cele-
bras accipit sub v-
traque specie non tan-
tum celebrans. per se
sed etiam pro alijs. qui
enim manducat et bi-
bit indigne. **Cor.** i.

irreuerter vel existens in crimine iudicium
sibi manducat et bibit. i. ad suam damnationem
sumit. non iudicans corpus domini. **R.** i. vi-
scernens ab alijs cibis sumens eodem mo-
do sicut alios cibos corporales.

Deus charitas est. In hoc apparuit
ut dicitur. Ante initium illius epistolae scri-
bit. s. Iohannes vi. Spiritus de mundo
sunt et ideo de mundo loquuntur et mundus
eos audit. Nos ex deo sumus charissimi
diligamus invicem: quia charitas ex deo est.
Tunc sequitur epistola hodierna. Deus cha-
ritas est. **Ubi.** s. Iohannes apostolus et euangel-

gelista quem christus pro ceteris dilexit maxi-
me commendat nobis charitatem dei et patri-
mis sic similiter in euangelio hodierno san-
ctus Lucas dicit nobis de quodam diuites
qui nec circa deum nec circa proximum scilicet pau-

perem Lazarum alius
qua dilectione moue-
batur: sed inducitur
purpura et hyssopum
et epulabatur quoti-
dianie splendide: sed
sepultus est in infer-
no. Et si volumus
hoc malum euadere
tunc debemus deum
et proximum diligere
[quia deus charitas
est]. **R.** increata si-
cut est bonitas et sa-
pientia. In hoc ve-
lut in certissimo si-
gno apparuit cha-
ritas dei in nobis.
id est ostensa est er-
ga nos. [quia filium
suum unigenitum non
seruum misit] scilicet de-
us pater. In mun-
dum. scilicet in huma-
nitate assumpta. ut
vivamus per eum.
Ubi. et non iudice-
mur per eum. In hoc
id est in hac missio-
ne est charitas ma-
nifesta non quasi nos
dilexerimus deum: sed

nec veniat. Itaque quicumque man-
ducauerit panem et biberit calicem
domini indigne reus erit corporis et
sanguinis domini. Probet autem seipsum
homo et sic de pane illo edat et de
calice bibat. Qui enim manducat
et bibit indigne iudicium sibi man-
ducat et bibit non iudicans cor-
pus domini.

Quia prima post festum trini-
tatis. i. Iohan. iij.

Deus charitas est. In hoc
apparuit charitas dei in
nobis quoniam filium suum unige-
nitum misit deus in mundum ut vi-
uamus per eum. In hoc est chari-
tas non quasi nos dilexerimus de-
um: sed quoniam ipse prior dilexit nos
et misit filium suum propitiationem pro
peccatis nostris. Charissimi si de-
dilexit nos et nos debemus alteru-
trum diligere. Cum nemo vidit

quoniam ipse prior dilexit nos. s. predestinando:
vocando: iustificando et misit filium suum propi-
tiationem. **Ubi.** et deus nobis propitius propter
peccata nostra. scilicet tollendis. charis-
simi si deus dilexit nos: et nos debemus al-
terutrum. s. exemplo christi invicem diligere.
Ubi. si deus diligit nos: tunc debemus
diligere id quod deus diligit: sed deus dili-
git omnem hominem: ergo et nos quilibet hominem
debemus diligere. **Deum nemo vidit unquam.**
Ubi. in presenti deus non potest videri sicut
est: sed solum in futura vita. **Ubi.** Aug. di-
cit. quod concessum fuit Paulo et Hieronimo vide

re diuinā essentia: sed hoc fuit in raptu et transitorio: et nō mansit: qz tunc fuerunt rapti extra sensus corporis [Si diligim⁹ inuicē] .s. ex sincera charitate [deus in nobis manet] per gratiā inhabitantē [et cha-

ritas eius in nobis perfecta est.] **Tūc** enī charitas dei pfecta est in nob: qm̄ eum diligimus: nō solū in se: sed etiā in sua imagine: id est in hoīe [in hoc intelligim⁹] id est cognoscimus [qm̄ in eo manemus] p charitatē qua deū diligim⁹ [et ipse in nobis] per charitatez qua nos diligit [qm̄ de spiritu sancto] scz ab ipso pcedente [dedit nobis et nos] **Lyrā.** id est ego Iohānes et alij apli mecum [vidimus] .s. ei⁹ humanitate oculis corporalib: et eius diuinatē oculis mentalib: non in se sed in effectib: suis: qz viderūt eum facientē miracula virtutem totius creature transcendētia [et testificamur] de visis que vidimus [qm̄ pater misit filiū suū] eiusdē naturez potestatē cum eo [saluatōre mūdi] p passionē in humanitate assumpta [quisqz cōfessus fuerit] **Boz.** scz cōfessione perfecta: cordis: oris: et operis: nō diminuta vnius vocis. **Unde** **Aplūs:** Confitent se nosse deū factis aurē negant [qm̄ iesus est filius dei] ita qz idē est filius dei et filius hoīs [deus in eo manet] .s. per gratiā [et ipse in deo] vt refugio **Unde ps. lxxix.** Qñe refugiu facies nobis [et nos] scz apli [cognouimus] .s. qz iesus ē filius dei [et credidim⁹] charitati quā habz deus in nobis] **Lyrā.** credimus ipm̄ specialiter habitare nobiscū per charita-

tem [deus charitas est] **Unde Aug⁹.** su per illo verbo. **Si** in singulis locis sacre scripture nihil aliud diceret de charitate: nisi qz deus charitas est: nō aliud qz charitatem querere deberemus. **Non** enī chari-

tas poterat altius cōmendari qz qz deus diceret [et qz manet in charitate in deo manet] **Uinc.** tanqz palmes in vite: tanqz mēbruz in corpore [et deus in eo] manet tāqz habitator in domo: tāqz spōsus in thalamo: tanqz sacerdos in tēplo. **Uñ bern.** qz de⁹ charitas est et ideo charitate nihil melius est et qui manet in charitate in deo manet: ideo charitate nihil est securius: et deus in eo: et ideo charitate nihil iocūdius [in hoc pfecta est charitas dei nobiscū] id est pfecta esse ostendit [vt fiduciā habeam⁹ in die iudicij] **Uinc.** si talē fiduciā habeamus

ad deū qz audemus secure apparere in cōspectu eius et reddere ei votum tunc indubitanter habemus perfectā charitatē [qz sicut ille est] **Lyrā.** benefaciens de celo iustis et iniustis [et nos sumus in hoc mūdo] scz p amore eius amicos et inimicos diligendo [timor nō est in charitate] qd̄ intelligit de timore seruili: inq̄stuz seruilis est: nō autem intelligit de filiāli: qz ille timor stat cum charitate pfecta [sed pfecta charitas foris mittit timorē] qz charitas etiā quēcūqz excludit timorem seruilem [quoniam timor penā habet] id est timori seruili pena debet: qz facit cauere peccatū solummodo ne puniat nō ppter deteriorationes vitij: nec ppter vitandā offensam dei sicut

fur quandoq; dimittit furari ppter suspen-
dium [qui autē timet] *Ly.* hoc modo [nō
est pfectus in charitate] .i. nō habet chari-
tatem ipm perficientem [nos ergo diliga-
mus deū] *Goz.* dilectōe perfecta [quoniā

deus prior dilexit
nos] q; nos ipsos: i/
mo cum adhuc ini-
mici essem⁹ dilexit
inimicos: vt faceret
amicos: dilexit iniu-
stos: vt faceret iu-
stos: dilexit egros:
vt faceret sanos.

[Si q; dixerit qm
diligo deū: z fratrē
suū oderit] qui est
imago dei [mēdax
est] *Lyra.* quia dile-
ctio pxiimi includit
in dilectōe dei [qui
nō diligit fratrē su-
um quem videt.]

Goz. vnde euz ple-
nius cognoscit [de-
um quē non videt]
id est quem minus
cognoscit [quō po-
test diligere] *Uñd*
Aug. Inuisa q̄ppe
diligere possumus
incognita nequaq;
[et hoc mandatur⁹
habem⁹ a deo] sci-
licet de dilectōe dei
z pxiimi [vt qui di-
ligit deum] *Gozra*
ppter se [diligit et
fratrem suū] ppter
deum. Duo enim sunt mandata charita-
tis scz: dei z pxiimi: nec potest vnus diligi
sine alio.

Nolite mirari si odit vos mūdus.
z. Ante initium illius epistole scri-
bit sanctus Iohānes in eodē cap.
dicēs. Charissimi hec est annūciatio quā
audistis ab initio: vt diligatis alterutrū:
nō sicut Cayn qui ex maligno erat z occi-
dit fratrem suū et ppter quid occidit eum
quoniā opera eius maligna erant: fratris

autem eius iusta. Tunc statim sequit⁹ pre-
sens epistola que cōcordat cum euāgelio
hodierno: in quo euāgelio agit de cena vi-
te eterne: ad quā cenam peruenit per cha-
ritatem dei z pxiimi: de qua habet plenius

in epistola presentē
Uñd dicit Iohes
[Charissimi: noli-
te mirari] quasi in-
solitus] si odit vos
mūdus. Id est mū-
di amatores: qz nō
est nouū illud iur-
gium: sed fuit a pñ-
cipio mundi inter
bonos et malos: si-
cut pñz inter Cayn
z Abel: inter Isaac
z Ismael: inter Ja-
cob et Esau [Nos
scimus] *Ly.* certū
tudine fidei [quo-
niam trāslati sum⁹
de morte] scz culpe
[ad vitā] gratie [q̄
niam diligim⁹ fra-
tres] qz opa bona
in charitate facta
sūt meritoria [q̄ nō
diligit māet i mor-
te] qz caret charita-
te que est vita ani-
me [omnis qui odit
fratrem suū homi-
cida est] qz primo
occidit animā pro-
prium: secūdo ani-
mam pxiimi in q̄tū
in se est: qz puocat

Qui autē timet nō est pfectus in
charitate. Nos ergo diligamus
deū: quoniā deus prior dilexit
nos. Si quis dixerit quoniā dili-
go deū z fratrē suū oderit men-
dax est. Qui enim nō diligit fra-
trem suū quē videt: deū quem
nō videt quō potest diligere. Et
hoc mandatum habemus a deo
vt qui diligit deum diligit z fra-
trem suum.

Prōica. ij. post festum Trinita-
tis. j. *Iohan.* ij.

Nolite mirari si odit vos
mūdus. Nos scim⁹ qm
translati sumus de mor-
te ad vitam quoniā diligim⁹ fra-
tres. Qui nō diligit manet i mor-
te. Omnis qui odit fratrē suum
homicida est. Et scitis quoniam
omnis homicida nō habet vitam
eternā in se manentē: in hoc co-
gnouimus charitatē dei: qm ille
p nobis aīam suā posuit: et nos

ipm ad odium mutuum [z scitis quoniā
omnis homicida nō habet vitam eternā]
Goz. i. nō habet christū qui est vita eterna
[in se manentē] hoc dicit ad differentiā vi-
te nature: que est vita transiens [in hoc]
tanq; in signo certissimo [cognouim⁹ cha-
ritatem dei] .i. christi erga nos [quoniā il-
le p nobis] indignis [animā suā] .i. vitam
corporalem [posuit] .i. morti crucis expo-
suit [z nos] exemplo eius [debemus ani-
mas] *Ly.* i. vitam corporalem [p fratribus]

ponere] id est p salute eoz spūali ponere.
Et hoc debitu paret ex ordine charitatis:
fm quem deus super omnia diligēdus: z
post ipm anima ppta: z loco tertio anima
pmiti: quarto z ultimo ppiū corpus [q
habuerit substanti

am huius mundi]
Quince. id est: bo/
na temporalia [z vi/
derit fratrem suū]
id est pimum su/
um [neceffe habe/
re] Ly. scz necessita/
te extremā [z clau/
serit viscera sua ab
eo] id est affectū in/
teriorē nō cōpatien/
do ei et subuentio/
nem denegādo [q/
modo charitas di]
Goz. que a deo in/
fundit: et qua deus
diligitur] manet in
eo] q. di. nullo mo/
do: quia non potest
diligī deus sine p/
rimo: nec ecōuerso:
etiā quia charitas
benigna est: id est:
larga egenis: et in
casu extreme neces/
sitis tenet etiam
quilibet de necessa/
rio dare. Vñ Am/
brosi. Pasce fame
morientē si non pa/
uisti occidisti. [Filioli mei] scz quos per
euangeliū genui [nō diligamus verbo ne
q lingua] verbo tantū diligit qui hoc qd
pmitit nō soluit [sed opere] id est exhibi/
tione beneficij [z veritate] scz pure inten/
tionis. Glo. vt simplici intentōe beneficia
prestemus nō ppter iactantiam nec ppter
temporale lucrum.

Humiliamini sub potenti manu
dei zc. Ante inītiū illius episto/
le scribit sanctus Petrus in eodē
cap. Deus superbis resistit: humilibz au/
tem dat gratiā. Tūc statim sequit episto/
la prefens in qua beatus Petr⁹ docet nos

debemus animas p fratrib⁹ po/
nere. Qui habuerit substantiā hu/
ius mundi z viderit fratrē suum
neceffe habere: z clausit visce/
ra sua ab eo: quomodo charitas
dei manet in eo. Filioli mei non
diligam⁹ verbo neq lingua: sed
opere z veritate.

Pñica. iij. post festum Trini/
tatis. j. Petri. v.

Humiliamini sub poten/
ti manu dei: vt vos exal/
tet in tpe visitatōis: oēm
solicitudinē vestrā pūcipientes in
eum: quoniā ipsi cura est de vo/
bis. Sobrii estote et vigilate: qz
aduersari⁹ vester diabol⁹ tanq
leo rugiens circūit querens quē
deuoret Qui resistite fortes in fi/
de sciētes eandē passionē ei que
in mūdo est vfe fraternitati fieri.

quomodo habere debeamus nos ad deū:
dicens: [Humiliamini] Goz. humilitate
volūtaria non coacta [sub potenti manu
dei] vel nos humiliabim⁹ nos ei: vel ipse
opprimet nos: qz manū eius effugere im/
possibile est [vt vos
exalter] qz omnis
q se humiliat exal/
tabit. vt ptz Luce
xviij. [in tpe visita/
tionis] id est in die
iudicij quādo deus
iudicabit mūdū z
reddet tunc vnicui
q fm opa sua [om/
nem solitudinem
vestrā] .i. corporis
z anime [pūcipientes
in euz] Unde Au/
gu. Proice te in de/
um non est enī tam
crudelis vt se sub/
trahat et te cadere
permittat [qm ipsi
cura est de vobis]
scz specialis [sobrii
estote] in victu z ve/
stitū [z vigilate] id
est diligenter a pec/
catis caute [qz ad/
uersari⁹ vester dia/
bolus] q temp bo/
nis z fidelibz aduer/
satur [tanq leo ru/
giens] per seuitiaz
[circūit] per mali/
ciam [querens quem deuoret] [incorporā/
do sibi per mortalem culpā [cui resistite]
Goz. eius suggestionibz nō acquiescendo
Unde Jacobi. iij. Resistite diabolo z fu/
giet a vobis [fortes i fide] tanq in scuto:
[scientes eandem passionem] id est consi/
mlem tribulationē z tentationē: quā vos
sustinetis [ei fieri] scilicet a diabolo [que
in mundo est vestre fraternitati] id est ve/
stris fratribz per mūdum dispersis: qua/
si diceret non putetis temptatōe carere eo
q fidelis estis: immo magis temprabimi/
ni: ergo caute vos diligenter ne superbi/
mini. Unde dicitur Ecclesiastici. ij. Fili

accedēs ad seruitutē dei sta in iusticia et ti
more et prepara animā tuā ad tentationē
[deus aut] scz qui est dator [omnis grē]
Sed qz bonoz spaliū: naturalū: spūaliū:
et eternoz [qui vocauit nos] vocatōe inre
riori per inspiratio
nem: et exteriori per
p̄dicationē [in eter
nam suā gloriā]. i. s.
finaliter cōsequen
dam [in xpo iesu]
id est per xpm iesu
[ipsi gloriāz impe
rium] scz ad alios
[in secula seclorū]
id est in eternū.

Existimo enim q non sunt cō
digne passiōes hui⁹ tem
poris ad futurā gloriā
que reuelabit i nob. Nam expe
ctatio creature reuelationē filio
rum dei expectat. Vanitati enī
creatura subiecta est nō volens
sed ppter eum qui subiecit eam
in spe. Quia et ipa creatura libe
rabit a seruitute corruptōis in li
bertatem glorie filioz dei: sci
mus enī q omnis creatura inge
miscit et parturit vsqz ad huc.
Non solum autē illa: sed et nos
ipsi primitias spiritus habentes

ad omnē tristitiā et penā [nam expectatio
creature] **Ly. i.** homis qui est omis crea
ra: vt patz. **Parci vlti.** Predicate euange
lium omni creature: id est homini [reuela
tionem filioz dei] **Ly. in beatitudine cele**

sti vbi de⁹ clare vi
debitur [expectat]
scz per patientiam
[vanitati enī] id ē
passibilitatē: mortē:
et incineratiōi [crea
tura] id est huma
na natura [subiecta
est nō volēs] id est
est ppria volūtate: et
hoc ppter pctm ade
quod nō est volun
tariū in nobis [sed
ppter eum] id est p
pter deum [qui sub
iecit eam in spe]. i. s.
resurrectōis future
[quia et ipa creatu
ra] id est humana
natura [liberabit a
seruitute corruptio
nis] scz quando in
resurrectōe ex glo
ria anime erit cor
pus imortale [Sci
mus enī q omnis
creatura] scz irra
tionalis [ingemiscit
et parturit vsqz ad
huc] hic apls indu
cit nos ad toleran

tiam passiōis duplici exemplo. Primus
est creaturarū irrationaliū que sustinent
multa et tamen nō habent spem remune
rationis sicut nos habemus. Secundū ex
emplū est ipoz apostolorū qui primitus et
plentius ceteris credentib⁹ spiritū sanctū
susceperunt et patienter tolerabant multa
aduersa et dilationē glorie in spe resurre
ctionis future: ergo dicit [nō solum illa]
scz irrationalis creatura: [scz et nos ipsi] sci
licet apostoli [primitias spiritus habentes]
Lyra. id est in maiori plenitudine spī
ritūs sanctū habentes [et ipsi intra nos ge
mimus] existentes in tribulatiōib⁹ [ado]

ptionem filioꝝ dei expectātes .i. premiū
qđ reseruaf filijs adoptōis [redemptionē
corporis nostri] qz tunc erit corpus imor-
tale: z sic redimet a corruptiōe [in christo
iesu] dño nostro.

Oñes vna-
nimes in o-
ratione esto-
te zc. Ante inītiū
illī eplē scribit .s.
Petrus in eo. c. di.
Mulieres subdi-
ce sint viris suis: sicut
Sara obediebat a-
brae dñm eum vo-
cans cuius estis fi-
lie bene facientes.
Tunc sequit eplā
hodierna in qua a-
postolus Petr⁹ in-
struit nos quomo-
do vnusq̄ se ad
alterū habere debe-
at di. [Oñes vna-
nimes i orōne esto-
te zc.] 1. cor. i. cor-
num z animā vnā
habētes nō dissen-
tientes [cōpatiē-
tes] ad inuicē sicut
mēbra vnus corpo-
ris mystici ipī xpi
per hoc alleniāt il-
le q̄ patit̄ cum p̄ci-
pit alios sibi cōpa-
tiētes. vt dicit phs
ij rhetoricoꝝ [frat-
nitatis amatores]
id est fraterne vni-
tatis z cōcordie cō-
seruatores [mode-
sti] scz in omib de-
bitū modū seruando [misericordes]. i. ele-
mosynas indigētibz tribuēdo [humiles]
scz omnia bona deo attribuēdo z nihil vo-
bis [nō reddētes malū p malo] in factis
iniuriōsis [nec maledictūz p maledicto]
verbis cōtentioſis [sed ecōtrario benedi-
centes] verbis ben-
gnis z pacificis [qz in
hoc vocati estis] scz ad fidem xpi [vt bene

dictionē] dei: scz de qua dicit **Mat. xxv.**
Venite benedicti patres mei zc [heredi-
tate possideatis]. i. celeste regnū qđ nō da-
tur maledictis. **Unde aplus.** Neq̄ male-
dici neq̄ rapaces regnū dei possidebunt:

[qui enī vult vitā
diligere] scz vitā
beatā in qua null⁹
morit̄ [z videre di-
es bonos]. i. in bea-
titudine celesti vbi
dies noctibz non in-
terrūpūnt faciat. i.
qđ sequit̄ [coerceat
linguā suā a ma-
lo]. i. a malo collo-
quio i aperto. **En-
de Aplus. i. 1. cor.**
Corrūpūnt bo-
nos mores colloq̄a
praua [z labia eius
ne loquant̄ doli] id
est malū in occulto
primū decipiēdo
[declinet aut a ma-
lo] in opere [z faci-
at bonū] he enī sūt
due partes iusticie
[inquirat pacē] cū
primo etiā iniurio-
so [et sequat̄ eam]
scz perfecte [qz ocu-
li dñi super iustos]
ad remunerādū [z
aures ei⁹] id est vo-
luntates [in preces
eorū] [exaudiendū
[vultus autē dñi]
scz ire indignatio-
nis [super faciētes
mala] ad punien-
dum eos [z qđ est]

Et ipsi intra nos gemimus ado-
ptionē filioꝝ dei expectātes re-
dēptionē corporis nostri in chri-
sto iesu dño nostro.

Unica. v. post festum Trinita-
tis. j. Petri. iij.

Oñes vnanimis in ora-
tione estote cōpatiētes:
fraternitatis amatores:
misericordes: modesti: humiles:
nō reddentes malū p malo vel
maledictū p maledicto: sed ecō-
trario benedicētes. Quia in hoc
vocati estis vt benedictionē be-
reditate possideatis. Qui enim
vult vitā diligere z videre dies
bonos: coerceat linguā suā a
malo z labia eius ne loquāt̄ do-
lum. Declinet aut a malo z faci-
at bonū: inq̄rat pacem z sequat̄
eam: qz oculi dñi sup iustos z au-
res eius in preces eorū. Vultus
autē dñi sup faciētes mala **Et qđ**
est q̄ vobis noceat si boni emu-
latores fueritis: sed z si quid pa-
timini propter iusticiā beati.

homo vel etiam diabolus [qui vobis no-
ceat] id est nocere possit: scz a bono violē-
ter retrahendo. q. d. nullus [si boni] nota
boni est hic genitiui casus [emulatores]
id est amatores [fueritis]. Sed z si quid
id est modicū [patimini] in presenti tem-
pore [ppter iusticiā beati] estis iam in spe
tandem in re. vt dicit **Matth. v. Beati**
d iij

Quicquidba
ptisati su-
mus i xpo
iesurē. Ante intū
ill⁹ eplē scribit. s.
Pau. dicens. **U**bi
abundauit delictū
supabūdauit gra-
tia. **E**t sicut regna-
uit pctm in morte
sic t gratia regnat
per iusticiā in vitā
eternā per iesū chri-
stum dñm nostrum.
Tunc sequit eplā
bodierna in qua a/
postol⁹ hortat nos
ad vire perfectiōē
que consistit in h⁹ q
pctis mori soli
deo vivamus. **U**n-
diē [Fres: Quicū-
qz baptisati sum⁹]
id est nos cuiuscū-
qz cōditiōis t sexus

mus tenet similitudinē mortis christi in
tribus. Primo qz baptizmus totū bap-
tizatum in se includit z regit: sicut sepul-
ta totū christū inclusit. Secundo qz sicut
triduo fuit ibi inclusus sic fit trina imer-

fio in baptismo ni
si vsus aliter habe
at. **T**ertio qz sicut
sepultus plene de
scit ab omni mole
stia: sic baptizatus
ab omni culpa z pe
na: qz totum rela
xatur in baptismo.
[vt quomodo sur
rexit christo? a mor
tuis]. i. a loco mor
tuorum scz de sepul
chro [per gloriam
dei patr.] id est ad
laudem z gloriam
dei patris [ita nos
in nouitate vite am
bulemus [de bono
in melius pficien
do] [si enī coplantra
ti]. **E**ncē. i. firmi
ter adheret chri
sto sicut radix plan
te adheret [facti su
m? similitudini mor
tis eius] id ē sicut
christus post mor
tem resurrexit cor

poraliter: sic et nos postq̃ z semel mortui
fuerimus pctō debemus fieri noui homi-
nes spiritualiter [simul z resurrectōis eri-
mus] id est sicut ipse surrexit a morte pe-
ne ad vitam glorie: sic et nos a morte cul-
pe ad vitam gratie [hoc sentientes qz ve-
tus homo noster]. i. fomes peccati quem
ab adam qui est vetus homo trahim⁹ [si-
mul crucifixus est]. i. delibutus est in ba-
ptismo vt iaz nos cogere nō possit ad pec-
candu⁹ [vt destruat corpus peccati] id est
cōgeries prauoz operum [vt vltra nō ser-
uiam⁹ pctō] sed deo: qz nemo potest duo-
bus dñis sũire. 2ª Barth. vi. [qui enī mor-
tuus est pctō] 2^a y. i. cōfigur⁹ mortū chri-
sti per baptisimū [iustificatus est a pctō]

qz baptisimus delet culpā z penā [si autē mortui sumus cum christo credim⁹ qz si mal etiā uiuemus cum eo] **Goz.** scz in gloria celesti [scientes qz christ⁹ resurgens ex mortuis iam nō morit⁹: mors illi vltra nō dñabit⁹] **Ly.** qz resur

rexit ad vitā imortalem [qd enī mortuus est pctō] scilz xps p pctō tollēdo [mortu⁹ est semel] qz vnica mors xpi sufficit ad tollēduz omnia pctā preterita presentia z futura [qd autē uiuit]. s. ipe christus [uiuit deo]. i. ad similitudinem dei patris: vt sicut pater non pōt mori: sic nec xps filius dei z hominis [ita z vos estimāte vos mortuos qd dem esse pctō] [per totalē dimissionē] culpe. **Et** notanter dicit estimare nō p certo reputate: qui a nescit homo si finaliter mortu⁹ est peccato. **Iuxta illd Eccles. ix.** Nescit homo an odio vel amore dign⁹ sit [uiuentes autēz deo] id est: ad honorem dei [in christo iesu dño nostro] id ē in fide iesu christi.

Humanus dico ppter infirmitatē zc. Ante inītiū illius eplē scribit sanctus Pau. in eo. cap. dices **Fratres:** serui fuistis peccati: liberati autē nunc a pctō serui facti estis iusticie. **Tūc** statim sequit⁹ presens eplā: in qua apłus Paulus hortat⁹ nos ad faciēdu bona opera z ad uiuēdu fm iusticiā dicens: **[Humanus dico]** **Goz.** i. quoddā leue vobis pre

ceptio. **Unus** enī iusticie qd vult eis imponere leue est: vt pz **Matth. xi.** Iugum enī meū suauē est z onus meū leue [ppter infirmitatē carnis vestre] caro enī in principio creatōis fuit fortis z sana z obediens

animē: s. ppter peccatū facta est debilis z infirma: aggrauans z deprimens animā. **Unde** **Baptien. ix.** Corp⁹ qd corripit⁹ aggrauat animā [sicut enī exhibuistis mēbra vestra seruire immundicie] **Goz.** i. ad seruendū pctis carnalibus [z iniquitati] id est pctis spūalibus [ad iniquitatē] id est ad psumationem [ita nūc exhibete mēbra vestra]

Ly. per bonā cōsuetudinē abilitantes ea [seruire iusticie] q. d. illud est leue. s. qd nō plus laboris requirit⁹ in seruitio dei qd ducit ad gloriam qd in seruitio diaboli qd ducit ad gehēnā [in sanctificationē] i. scilicet cōsumationē [cum enī serui esset⁹ pcti liberi fuistis iusticie] **Ly.** i. spoliati a bono iusticie [que ergo fructū] i. vtilitatē [habuistis tūc in illis] sup. pctis:

[in quib⁹ nunc] i. post penitentia [erubescitis] q. d. nullam vtilitatē habuistis: sed maximū damnu [nam finis illoz] scz peccato seruientū [mors est] s. eterna [nunc vero liberati a peccato] **Ly.** p eius dimissionem [serui autēz facti deo] per iusticie operationē [habetis fructū vestrū] **Uin** id ē vtilitatē vestrā [in sanctificationē] **Ly**

d. iūq

est a pctō. **Si** autē mortui sumus cum xpo credimus qz simul etiā uiuemus cum christo. **Scientes** qz xps resurgēs ex mortuis iam nō morit⁹: mors illi vltra nō dñabit⁹. **Enī** mortuus est: pctō mortuus est semel. **Enī** autē uiuit: uiuit deo: ita z vos existimate vos mortuos quidē esse pctō uiuentes autē deo. **In xpo iesu dño nostro.**

Unica. vii. ad Roma. vi.

Humanus dico ppter infirmitatē carnis vestre sicut enī exhibuistis membra vestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatē: ita nūc exhibete mēbra vestra fuisse iusticie in sanctificationē. **Tūc** enī serui essetis peccati: liberi fuistis iusticie: quē ergo fructū habuistis tunc in illis in quibus nūc erubescitis? **Nā** finis illoz mors est. **Nūc** vero liberati a peccato: serui autem facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationē

id est in gratia in patri finem vero] scz vltimū [vitā eternā]. i. in futuro gloriā eternam [stipendia enī pēti] Uinc. i. premia tiones que debent militibz diaboli [mors est]. s. culpe z cōsequēter eterne pene [grā aut dei]. i. premiū z p bono opere i grā dei factū [vita eterna in iesu xpo dño nostro]. i. per xpm iesum dñm nostrū tanqz mediatorē.

Debitores sumus nō carni zc. Ante initū illius eplē scribit. s. Paulus dicens: Qui enī fm carnē sunt que carnis sunt sapiūt: qui vero fm spū sunt que sunt spūs sentiūt: nam prudētia carnis mors est prudētia aut spū: vitā z par. Dñm sapiētia carnis inimica est deo. Tūc sequit̃ p̃sēns eplā in qua apls hortat̃ nos ad mortificationem carnis et ad imitationē spūs vlt̃ rōnis vt fm spū viuamus z ad hoc adducit rōnes: scz ppter debitū z ppter future mercedis magnitudinē. Unde dicit̃ [Fratres: debitores sumus] scz spū scō: vel rationi p̃prie [nō carni: vt fm carnem viuamus] scz in voluptatibz carnis [si enī fm carnem] Gor. i. fm carnis desideria z voluptates [vixerit] vitā corporali [morie mini] morte spūali: z etiā eterna [si autēz spū] i. ratione [facta] i. opera [carnis mortificaueritis] penitus ea abijciēdo et fugiēdo [viuetis] vitā spūali [hic in iusticia z in futuro in gloria] quicūqz enim spū dei agūtur [Gor. i. regunt] hi filij

dei sunt] seruīetes ei: nō timore seruīstis: sed timore filiali [nō enī accepistis spū seruitutis iterū in timore] sicut in veteri lege que fuit lex timoris [sed accepistis spū ritum adoptiōis filioz dei]. i. spū scō datorē bonozū per quez fit adoptio filioz dei qd ex bonitate ē z misericōdia dei [in quo clamam? abba pater] Lira.

Abba p̃r duo sunt noīa idem signifi- cantia vnū hebraicū cum alterū latinū: ad significādū dupplicem dei paternitatem. Vna est cōmunis bonis z malis: qz est pater creationis omnīū hominū. Alia specialis gratie adoptiōis: de qua hic dicit̃ [ipse enī spūs testimoniū reddit spū tui nostro] cum enī spiritus noster per spū sanctū bonū agit est signū diuine filiatōis. Hoc autē signo quasi qdā testimonio nos certificat [qz sumus filij dei] Vñ. non p naturā sicut christus: sed p adoptiōnem per spū sanctū

etum [si autē filij dei] Gor. sumus [z heredes] erimus [heredes quidē dei] cuius beatitudine fruimur [coheredes autē christi] in quo z cum quo beati erimus.

Non sumus cōcupiscētes maloz sicut z illi zc. Pro intellectu illius epistole attendere oportet beneficia p̃p̃o iudaico in deserto exhibita a deo scz transitū per mare rubrum: defensionē colūne: cibationē māne: z sic de alijs: que omnia deus miraculose eis exhibuit: ipsi autē de tantis beneficijs ingrati existētes

finem vero vitā eternā. Stipendia enī peccati mors gratia autem dei vitā eterna in christo iesu dño nostro.

Dñica. viij. ad Roma. viij.

Debitores sumus nō carni vt fm carnem viuamus. Si enī fm carnem vixeritis: moriemini. Si autē spū facta carnis mortificaueritis: viuetis Qui cūqz enī spū dei agunt hi sunt filij dei. Non enī accepistis spū seruitutis in timore: sed accepistis spū adoptiōis filiorum dei: in quo clamamus abba pater. Ipse enī spūs testimoniū reddit spiritui nostro qz sumus filij dei. Si autē filij et heredes. Heredes quidēz dei coheredes autem christi.

Dñica. ix. j. Corinth. x.

Non sumus cōcupiscētes maloz sicut z illi p̃cupie

cōcupierūt carnes comedere paruipendētes māna. Item idolatriā cōmiserūt: adorando vitulū. Item fornicati sūt cum mādianitis cōtra preceptū dñi. Item contra Moysen et Aaron murmurauerunt: et sic de alijs. Et iō pla-

gas i hodierna epistola expressas incurrerūt: monet ergo nos sanctus Paulus i hodierna epistola ne talia faciamus: quia si similes eis fuerimus i culpa: erim⁹ eis similes in pena. Ergo dicit: Fratres: Non simus concupiscentes malorū] quo ad effectus] sicut et illi cōcupierūt de quib⁹ dicit Ps. lxxvij. Cōcupierūt cōcupiscentiā zc. et Nume. xi. dicit. vultus p̄m̄scuum flagellauit zc. q. d. nō peccemus sicut et illi] neq; idolatre efficiamini] Vincē. honorē soli deo de-

bitum idolis et creaturis nullo modo exhibeat⁹] sicut quidā ex ip̄is] scz ex filijs israel fuerunt qui sibi vitulū cōstatilem fecerunt et ip̄m p deo adorauerūt. vt habet Numeri. xxy. [quēadmodū scriptū est] Exo. xxxij. Sedit p̄plus māducare] coram idolo: scz vitulo] et surrexerūt ludere] id est ludos facere: sicut choreas in venerationē vituli. Notandū q sicut olim fuerūt diuersa idola inter infideles: ita et nūc inter christianos: qz aliqui colūt diuitias: aliqui honores: aliqui corporis delicias: aliqui pueros et viros. Unde Augusti. hoc ab homine colit quod p̄ ceteris diligitur] neq; fornicemur] Vincē. i. accū luxuriosum extra p̄p̄iam cōiugem nullo modo perpetremus] sicut quidā ex ip̄is fornicati sunt] Ly. scz cum mulierib⁹ mādianitis. vt habet Numeri. xxy. [et cecide-

runt vna die viginti tria milia] Lyra. nec est hoc cōtra illud quod dicit Nume. xv. q ceciderūt viginti quattuor milia: qz minor numerus concludit in maiore: et ideo cōcludit quod verū est de maiori: est etiā

verum de minori:

[neq; tentem⁹ chri-
stum] Sorta. diffi-
dendo de eius po-
tentia] sicut quidā
eorū tentauerūt]. s.
ip̄m deū: dicentes
illud ps. lxxvij. nū-
quid poterit zc] [et
a serpentib⁹ perie-
runt] qz dñs iratus
misit cōtra eos ser-
pentes ignitos: et
quēcūq; momor-
derunt statim mori-
ebat⁹ donec Moysen
ex iussu dñi ser-
pentem encum ere-
xit: ad cuius aspe-
ctum sanabant⁹. vt
habet Nume. xxi.
[neq; murmuraue-
ritis] scz cōtra deū
vel p̄atos eius] sicut
quidam eorum
murmurauerunt]

contra Moysen. Numeri. xvi. et Exo. xvi. murmurauit omnis congregatio zc. [et perierūt ab exterminatore] scz ab angelo eos percutiente] hec autē omnia in figura cōtingebant illis] scz ad designandū q sic vel grauius fiet nobis si fuerimus similes eis] scripta sunt autē ad correptionem nostrā] Vincē. punitiones et pene inflicte iudeis in veteri testa. sunt scripte ad nostrā correctionē: vt visis vel auditis illis penis caueamus p̄ctā cōsimilia: ne in illas vel maiores penas incidamus] in quos fines seculorū deuenerūt] Ly. id est in nos qui sumus iam in sexta etate seculi que durat vsq; in finem mūdi] ita qui se existimat stare] Vincē. i. opinat⁹ se esse in gratia siue in charitate dei] videat⁹ id est caueat] ne cadat]. s. ab illa gratia p̄ctm mortale] tentatio vos nō apprehendit

dat nisi humana] **U**lin. q. d. si tentatio cō
surgit in vobis videatis q. vos nō appre/
hendat per cōsensum: q. si cōsensum adhi/
bueritis non est tentatio humana sed dia/
bolica. **U**nde Greg. in pastoral. **H**uma/
num est i corde ten

tationē perpeti: de/
moniacū vero i ten/
tationis certamine
supari [fidelis au/
tem deus est] **L**y.
in. pmissis implen/
dis [qui non patit
vos tētari supra id
qđ potestis] q. pro
missi tādūtorū in
tentatiōibz positis
si fideliter recurrāt
ad ipm [sed faciet
cum tentatiōe etiā
puentū] vos adiu/
uando vt ipa tenta/
tio vobis pueniat
ad augmētū meri/
ti per eius supatio
nem [vt possitis su/
stinere.] **U**incē. ne
cadatis in pctm et
in cōsensu. **U**nde

Augu. Diabolus
plerunq. vult nocere z nō potest: q. pote/
tas eius est sub potestate dei. Nam si tā/
tum posset nocere diabolus q̄tum vellet
aliquis iustoz nō remaneret.

Litis qm cum gentes essetis zē.
Ante initū illius eplē scribit. s.
Pau. dicēs: **Q** si nosmetipōs di/
iudicarem⁹ non vtiq. iudicaremur. **D**um
aut iudicamur a dño corripimur vt nō cū
hoc mūdo dānemur. **T**ūc sequit ep̄la ho/
dierna: in qua ap̄lus loquit de donis spi/
ritus sancti: ostēdens q. omnū donoz au/
ctor est spūs sanctus z nullus potest facere
aliqđ bonū meritorūz saltem vite eterne
nisi in spūs sancto. **E**t hoc ap̄lus ostendit
experimēto vite preterite: dicens [Scitis
qm cum gētes essetis]. **L**y. scz gentiliter
vuentes absq. dei gratia ante cōuersionē
ad fidem [ad simulachra muta cūtes] ea
adorāda. **C**olebatur enī gentes idola mar

tis: mercurij: z sic de alijs: z dicebant mu/
ta: q. per se vel ex se nō habebant aptitudi/
nem loquendi q̄tis diabolus per ea quā
doq. dederit responsa [put ducebamini]
scz a maligno spū sicut equus z mulus q.

bus non est intelle/
ctus [ideo notū vo/
bis facio q. nemo i
spū dei loquens]

Lyra gratia dei v/
tens [dicit anathe/
ma iesu]. i. blasphe/
miam aliquā de ie/
su dño nro [z nemo
pōt dicere dñs ihs]
cōfitendo ipm suū
dñm z saluatōrē. s.
q. ipse sit veraciter
dñs z ipe seru⁹ ei⁹
[nisi in spūs scō] id
est per spiritūsan/
ctum a quo est om/
ne verū. **E**ū Am/
brosius. **O**mnē ve/
rum a quocūq. di/
catur a spiritūsan/
cto est [diuisiones
vero gratiarū sūt]

Nota q. gratias
hic appellat diuer/
sos grad⁹ z ordines q. sunt in ecclia [idē

autē spūs [scz sanctus est distributor gra/
diū z ordinū z officioz] z diuisiones mini/
strationum sunt] i. diuersi effectus gratie
quibus alijs seruiūt alijs: z sic ordinant in
primū hoc exemplū dedit nobis christus
Unde **Barth. xx.** Filius hominis nō zē.
Item. i. **Petri. iij.** Unusquisq. sicut acce/
pit zē [idē autē dñs]. i. xps filius dei dāns
singulis pvolūtate sua [z diuisiones ope/
rationū sunt]. i. diuersi actus gratie q̄tū
ad se: per quam gratiā facit opera merito/
ria quedam maiora quedā minora opera
[idem vero deus] scz pater. **E**t notandū:
q. ap̄lus ponit hic tria nomina vt intelli/
gatur q. totius trinitatis sunt dona gra/
tiarū: quo ad personā spiritūsancti dicit:
[idem autē spiritus] quo ad personā filij
[idem autē dñs] quo ad personā patris
dicit [idem autē deus] sed ne videt⁹ di

distinctio substantie et operatiois subiungit
idempritate substantie et operatiois trium
personarum [qui] scilicet deus pater: deus filius
deus spiritus sanctus: unus existens deus
[operatur omnia] scilicet necessaria saluti [in om-

nibus] non omnia in
singulis: quia vni non
tribuit omnia: sed
in omnibus omnia: ut
quod quis in se non ha-
bet habeat in alio:
sicut in humano cor-
pore oculus solus vi-
det: sed non sibi soli:
sed toti corpori: ut
sic maneat charitas
et humilitas. Unde
Esa. xvi. Om-
nia opera nostra o-
peratus es nobis:
[unicuique autem] scilicet
fidelium [datur ma-
nifestatio spiritus]
id est gratia que ma-
nifestat spiritum in se
[ad utilitatem] scilicet
ecclesie. [Alij qui-
dem per spiritum]
scilicet sanctum [datur ser-
mo sapientie]. i. lo-
quendi de contem-
platione celestium
[Alij autem sermo
scientie] scilicet loquen-
di de actione tempo-
ralium [semper eundem
spiritum: Alteri fi-
des]. i. constanti vel
sermo fidei [in eo-
dem spiritu. Alij gratia sanitatum] scilicet cu-
randi infirmos [in vno spiritu. Alij operatio
virtutum]. i. miraculorum que sunt supra natu-
ram [Alij prophetia]. i. predicere futura [Alij
discretio spirituum]. i. gratia discernen-
di quo spiritu dicuntur. i. bono vel malo: quia etiam
diabolus bona seductorie dicit [Alij gene-
ra linguarum]. i. loqui diversis linguis [Alij
interpretatio sermonum]. i. interpretatio ob-
scuritatum scripture que sunt in prophetis et
euangelis et in epistolis. [Hec autem omnia] li-

et diversa sunt [operatur unus atque idem
spiritus diuidens singulis prout vult]. i. gra-
tis: et sicut cuique scit expedire.

Notum vobis facio euangelium et.
Ante initium illius epistole scribit san-

ctus Paulus di-
cens. Si quis igno-
rat ignorabit: om-
nia autem honeste et
semper ordine fiant in
vobis. Tunc statim
sequitur presens epi-
stola in qua apostolus
comendat nobis do-
ctrinam euangelicam
per quam pervenit ad
gloriam resurrectionis
dei. [Fides]. i. co-
rinthiis: qui estis fra-
tres in christo sicut om-
nes in christo per fide-
m genti [notum vobis
facio] Ly. i. ad me-
moria reduco [eu-
angelium]. i. doctrinam
euangelicam [quod prout
cui]. i. denuntiavit:
[vobis quod et accepistis]
[Unum corde cre-
dendo et ore confite-
do] in quo et statis
id est permanere et
stare debetis [per
quod et salvamini]
tam in spe et tandem
in re] qua ratione
predicaverim vo-
bis] Cor. scilicet per
christi resurrectionem

qui operatur omnia in omnibus.
Unicuique autem datur manifesta-
tio spiritus ad utilitatem. Alij
quidem per spiritum datur sermo
sapientie. Alij autem sermo scien-
tie semper eundem spiritum. Alteri au-
tem fides in eodem spiritu. Alij
gratia sanitatum in vno spiritu. Alij
operatio virtutum. Alij prophetia
Alij discretio spirituum. Alij ge-
nera linguarum. Alij interpretatio
sermonum. Hec autem omnia operatur
unus atque idem spiritus diuidens
singulis prout vult.

Quia undecima. i. Cor. xv.

Notum vobis facio euange-
lium quod predicavi vobis
quod et accepistis in quo et
statis per quod et salvamini: qua ra-
tione predicaverim vobis si tene-
tis: nisi frustra credidistis. Tra-
didi enim vobis in primis quod et ac-
cepi quoniam christus mortuus est pro
peccatis nostris semper scripturas:

nem [nisi frustra credidistis] id est sine
aliqua utilitate: quia fides sine operibus
mortua est [tradidi enim vobis in primis]
Lyra: id est inter principalia credenda: quia
articuli fidei sunt principia ex quibus al-
lia credenda deducuntur [quod et accepi] per
revelationem a spiritu sancto [quoniam christus mor-
tuus est pro peccatis nostris] Ly. non suis.
ut patet Esa. liij. Propter scelus etc. Item in
eodem capitulo. Ipse autem vulneratus etc.
semper scripturas] scilicet ipsorum prophetarum

qui passionē xpī predixerunt. Unde Nic
re. xi. Ego quasi agnus zc. Item Esa. liij.
Sicut ovis ad occi. zc. [z qz sepult⁹ est]
Ly. vtritas mortis eius pbaret [z qz re
surrexit tertia die fm scripturas] Unde

Osce. vi. Viuifica
bit nos zc. [z qz vi
sus est] Ly. post re/
surrectionē suā [ce
phe] i. petro [z p⁹
hocvndecim] scilz
aplis: que appari
tio facta fuit p⁹ dī
es octo sue resurre
ctionis pñte Tho
ma. Jo. xx. Deinde
visus est pl⁹ qz qn
gentis fratrib⁹ sit]
et illa apparitio fa
cta fuit i galilea: in
qua apparuit aplis
z multis alijs xpī fi
delib⁹ [ex qbz mul
ti manent vsqz ad
huc] viuentes in il
lo tpe. Gor. q. testel
sūt hui⁹ si ab eis re
quirat⁹ [quidā autē
dormierūt]. i. mor
te corporalī: que dī
dormitio: qz erit in
spe resurrectionis fu
ture [deinde visus
ē iacobo]. i. alphei
qui dicit⁹ est frater
dñi: z qz fuit eps hierosolymitan⁹: q. etiaz
sicut dicit⁹ Haymo vouerat se nō māduca
turū quicqz dñm post resurrectionē vidisset
ideo xps ei apparuit: tñ s nō legit in euāg
[deinde aplis oib⁹]. i. f. visus est: z hoc fa
ctū est in die ascensionis: vt prz Bar. vlti.
[Rouissime autē omniū]. i. post ascensionē
xpī in celū [tanqz abortiuo visus est z mī
bi]. i. in via qñ iui Damascū. vt prz Act.
ix. Ly. vocat autē se abortiuū: qz abortiuus
dicit⁹ fetus q nascit⁹ extra tps debitū: vel q
cum violentia ducit⁹ de vtero: sic apl⁹: qz
aliq renati fuerūt ante aduentū spūs sancti
ipse aut post. Item aliq cōuersi fuerūt spō
te: ipse quasi violenter in actu psecutionis

z qz sepultus est: z qz resurrexit
tertia die fm scripturas: z qz vi
sus est cephe: z post hec vndeci.
Deinde visus est plusqz quingē
tis fratrib⁹ simul ex quib⁹ multi
manent vsqz adhuc: quidā autē
dormierūt. Deinde visus est ia
cobo. Deinde aplis oib⁹. Ho
uissime autē omniū tanqz aborti
uo visus est z mibi. Ego enī sum
minimus aploz: qui nō sum di
gnus vocari apl⁹: qm persecu
tus suz ecclesiā dei. Gfa autē dei
sum id qd sum. Et gratia eius in
me vacua nō fuit.

Fiducia. xij. ij. Corinth. iij.

Fiducia talem habemus
per christū ad deū nō
q sufficientes simus co
gitare aliquid a nobis quasi ex
nobis: sed sufficientia nostra ex

fidei [Ego enī sum minim⁹ aploz] qz vi
timus tpe [qui nō suz dignus vocari apo
stolus]. i. si mea precedētia merita atten
dant [qm psecutus sum ecclesiā dei] Ly.
qd aliq nō fecerūt: z in hoc minor fuit alijs

aplis: lz ex gfa dei
factus fuerit valde
magnus [gfa autē
dei sum id qd suz]
scz apls xpī: qz sine
gratia dei homo ni
hil est [z gfa eius i
me vacua nō fuit]
id est carens bonis
operib⁹. Sequit in
tex. post eplam illā
[sed oib⁹ illis abū
dantius laboraui]
nullus enī aploz
legit in tot terris z
puintijs predicasse
nec tot tribulationes
in terra et mari su
stinuisse.

Fiducia ta
lem ha. zc.
Ante initi
um Alius eplē scri
bit. s. Pau. di. Xpi
bonus odor sumus
deo i his q salui fi
unt: z in his q pere
unt: z alijs quidez
odor mortis i mor
tem: alijs aut odor

vite in vitā. Tunc sequit pñs epla: in qua
apls ostendit cōfidendū esse in deo: z hoc
ppter nostrū defectū z diuinū eius adiuto
rium: qd specialiter modo tpe gte de⁹ pa
ratus est nobi ipendere. vñ dicit [Fiducia
talē habem⁹ ad deū]. i. q est vnus in sba z
trinus in psonis [p xpī] i. ex merito pas
sionis xpī: z p gram xpī possumus saluari
[nō q sufficientes simus cogitare aliqd]
sup. boni [a nobis quasi ex nob]. i. pñs enī
omne bonū qd agimus sit a nobis: vt cau
sa secundaria: nō tñ ex nobis vt causa pma
ria: deus enī est q operat⁹ in nobis velle et
perficere [sed sufficientia nostra] Gor. id
est cogitādū volendi faciendi bonum [ex

deo est] vt patz Joh. xv. Sine me nihil potestis facere [qui z idoneos nos fecit ministros] scz vita z scientia [noui testamenti] .i. euangelij [nō littera] .i. non existens in littera tm̄ sicut lex. **Moysi** qz euan-

gelij parabolas nō semper ad litteras intelligim? [sed spiritu] id est ad sensum spūalem [Littera enī occidit] qz testamentūz vetus cognitionē peccati dabat non tm̄ gratiam [spiritus autem] .i. spiritus sanctus qui dat in sacramentis noui testamenti [uiuificat] id est viuere facit [qz si ministratio mortis] .i. legē mosaice mortē tpalem inferentis transgressores [litteris deformata in lapidibus] id est scripta in tabulis lapideis [fuit in gloria] .i. reuerētia ita vt nō possent intendere filij israel in faciē moysi. **Nota qz Exo.**

xxxij. dicit: qz ex colloquio dei in mōte synai facies moysi fuit facta quasi cornuta nō qz fuisset realia cornua: sed quasi quidā radij pcedentes sursum angulariter in figura cornuū. Et dicitur ibidem qz filij israel nō poterūt intendere in faciē eius: z cum deberet eis loqui: oportebat qz velamen apponebat ante faciē ei? : z hoc ppter gloriā. .i. claritatem [vultus eius que euacuatur] qz illa gloria in moyse nō diu permansit sed transiuit [quō nō magis ministratio spiritus] id est noui testamenti [erit in gloria] sup. eterna [nam si ministratio dānationis] id est veteris legis que ideo dicit ministratio dānationis: eo qz nō poterat ab ea saluari [in gloria est: multo magis ministeriū

iusticie] id est legis euāgelice] abundat in gloria] id est perducit ad gloriā.

Abrae dicte sunt promissiones. zc. Ante initium illius eplē scribit sanctus Paul. di. **Scriptum est. Gen.**

xy. Credidit abraam deo z reputatū est ei ad iusticiam. Tunc sequitur pter sens eplā **Abrae** dicte sunt pmissiones. zc. Ubi notandū qz galatbe gentiles fuerunt greci z per apłm Paulū ad fidem christi cōuersi sunt: z recedēte ab eis apostolo p pseu do apłos fuerūt seducti z decepti: ita qz ad obseruationē legalium veteris testamenti verterentur: quasi per fidē christi absqz legalium obseruationē saluari nō possent: qd falsum est: quos apłus ad veram fidem reuocat in eplā hodierna dices. [Frates abrae dicte sunt] supple a deo] pmissiones] eterne] z se

deo est. **Qui** z idoneos nos fecit ministros noui testamenti nō littera sed spiritu. **Littera** enī occidit: spiritus autē viuificat. **Quia** si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria: ita vt nō possent intendere filij israel in faciē moysi ppter gloriā vultus eius que euacuatur quō nō magis ministratio spūs erit i glia? **Nā** si ministratio dānationis in glia est: multo magis abundat ministeriū iusticie in gloria.

Dominica. xij. Galatb. iij.

Abrae dicte sunt pmissiones z semini eius. **Nō** dicit et semini: quasi in multis sed quasi in vno z semini tuo qui est xps. **Hoc** autē dico testamentū cōfirmatum a deo:

mini eius] scz christo: qz per eum pmittebat danda benedictio. vt patet **Gen. xvj.** In semine tuo benedicent omnes gentes [non dicit z semini quasi in multis: sed quasi in vno: z semini tuo qui est christus] **Glincen.** Illa pmissio abrae impleta fuit quando christus ex maria virgine natus fuit: z post christi aduentū cessauit lex i cerimonijs z figuris [Hoc autē dico testamentum cōfirmatū a deo] id est pmissiones ille per modū testamenti sunt confirmate a deo cum iuramento diuino: vt patz **Gen. xxij.** Per meipm iuravi dicit dñs zc. **Glincen.** testamentū dicit scriptura autētica voluntate testatoris z testium roborata: z qz pmissio illa fuit iuramento dei fir

mata: ideo bene dicitur testamentum [qz post quadringētos et triginta annos facta est lex] ideo sic littera cōstruēda est. Lex que post quadringētos et triginta ānos facta est: id est data in monte synai a pmissione

abrae ipsi moysi: et per tantū tpus fuerunt filij isrl' in egypto: vt habet. **Exo.** xij. Illis ānis expletis eadē die regresus est omnis exercitus. Computant autem hī anni a pmissione prima facta abrae vsqz ad dationē legis [non irritū facit ad euacuandā pmissionē] **Ly.** id est nō euacuat pmissionē abrae factā quasi irrita: qd tñ faceret si daret hereditas et bñdictio ex lege [naz si ex lege hereditas] id est beatitudo eterna [iaz nō] esset [ex pmissiōe] et ita euacuaret et frustraretur pmissio factā abrae: qz au

tem hoc non est hoc, pbat dī. [Abrae autē per repromissionē donauit deus] sup. beatitudinē et gloriā et benedictionē: nō ppter legem sed ppter pmissionē: hoc est ppter fidem christi sepe pmissi: qz abraam hoc credidit qd deus sibi pmissit: et sic ppter qz oīs antiqui qd iustificati sunt ex ipā fide christi iustificati sunt: et nō ppter opera legis. Nam ipi crediderūt hoc futurū qd nunc credimus preteritū: et ideo iustificati sunt et nō ppter legem: qz abraā iustificatus est et legem tñ non habuit: qz multo tpe ante legē vixit. Unde **Bern.** dicit. Multi ante saluatoris aduentū deū omnipotentē timentes et diligentes sue salutis gratissimum pmissorē credentes in pmissione fidelem sperātes certissimū redemptorē in hac fide et expectatōe saluati sunt. Unde

quia post quadringētos et triginta annos facta est lex: nō irritū facit ad euacuandā pmissionem.

Nam si ex lege hereditas: iam nō ex pmissione. Abrae autem per repromissionē donauit deus. Quid igitur: lex ppter transgressionem posita est donec veniret semen cui pmiserat ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autē vnus non est: deus autē vnus est. Lex ergo aduersus pmissa dei: absit. Si enī data esset lex qd posset viuificare vere ex lege eēt iusticia. S; cōcludit scptura oīa sub pctō: vt pmissio ex fide iesu xpi daret credentibus. **Thica.** xiiij. ad **Gal.** v.

Aug. Nemo liberat a dānatiōe que facta est per Adam: nisi per fidē dñi nostri iesu xpi [qd igitur lex] **Ly.** i. ad qd fuit vtilis. q. d. qz ergo lex nō iustificauit sed sola fides: quare ergo posita est et data. Ad hoc respōdet

qz tñ non inutiliter data est: sed ppter transgressionem posita est. i. ppter punitionē pctō: qz in lege determinatur graues pene: determinatis vitijs: quarum terrore cohibebant hoīes a peccatis [donec veniret semen]. i. christus: [cui]. i. de quo [pmiserat] vt pter **Gen.** xxiij. In semine tuo benedicent omnes gētes [ordinata per angelos]: id ē ministerio angelorum. **Ly.** lex enī nō fuit data imediate a deo sed per angelū: qd loquebat moysi in mōte synai [in manu mediatoris] id est in prāte christi: vt. s. duraret qz

tum vellent: qz venit in mundū qñ sibi placuit nō statim post hoīs casum [mediator autē vnus nō est] s; duoz extremoz que cōiungit [deus autē vnus est]. i. xps: qd est vnus cū pre et spūscō: et h est fm diuinā naturā. Et est etiā mediator dei et hoīuz: recōcilians hoīes deo et patri: et hoc fm humanā naturā [lex g aduersus pmissa dī. Absit]. **Thica.** q. d. nullo modo lex fuit ptrapmissa dei: quīs pmissio fuit pfectior qz lex. Si enī data esset lex que posset viuificare. i. vitā eternā cōferre [vere ex lege esset iusticia] et non ex pmissione abrae [sed pclusit scptura]. i. lex moysi qd est lex scpta [oīa sub pctō] **Ly.** in qstū ondebāt pctm: nec tñ mūdabat [vt pmissio eterne beatitudinis ex fide iesu xpi daret credentibus]. **Ly.** fide formata: que facit tendere in deū.

Spiritu ambulate etc. Ante initium illius epistolae scribit. s. Pau. vi. Dislex in vno sermone implet. Diliges primum tuum sicut teipsum. Tunc sequitur prius epistola. Ubi nota quod epistola et euangelium in hoc concordant: quod sicut euangelium dicit de decem leprosis qui sunt a christo mundati: sic epistola enumerat opera carnis que lepra spiritualis que horribilior est lepra corporali inducunt. Horra autem nos apostolus in hac epistola ut caute ambulemus dicit.

[Spiritu ambulate] Vinc. i. s. m. spiritum dei minus opera vestra facite [et desideria carnis] .i. delectationes et concupiscentias que caro suggerit [non perficiat] id est opere non implebitur [caro enim concupiscit aduersus spiritum] Ly. i. sensualitas contra rationem [spiritus autem] sup. eorum [aduersus carnem]. Hec enim sibi inuicem aduersantur

scilicet caro et spiritus. Caro enim naturae terrestri spiritus autem celestis: et dum unusquodque ad patriam suam tendit fit pugna vehemens: in tantum [ut non quicquam vultis] s. m. rationem [illa faciatis] impediti motu sensualitatis [quod si spiritum ducimini] Ly. sequentes instinctum spiritus sancti [non estis sub lege] Cor. que mala agentibus posita est ut puniantur per excessum suis [manifesta autem sunt opera carnis] quod sunt sensibilia [que sunt fornicatio] Ly. quantum ad concubitum soluti cum soluta [inmundicia] Cor. i. peccatum contra naturam quod est innotabile [impudicia] hoc est in gestibus vel actibus vel oculis vel alijs circumstantijs illicitis [luxuria] est nomen generale ad vitium illud [idolorum seruitus] Ly.

ut patet de Salomone. iij. Reg. xi. qui ex ardore libidinis cum mulieribus alienigenis motus fuit ad sequendum deos earum [veneficia] Ly. i. sortilegia: que ratione libidis solent fieri [inimicitie] Ly. latentes animo

Spiritu ambulate et desideria carnis non perficiatis. Caro enim concupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduersus carnem. Hec enim sibi inuicem aduersantur ut non quicquam vultis illa faciatis: quod si spiritum ducimini: non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera carnis que sunt fornicatio: inmundicia: impudicia: luxuria: idolorum seruitus: veneficia: inimicitie: contentiones: emulationes: ire: rixe: dissensiones: secte: inuidie: homicidia: ebrietates: comestiones: et his similia. Que dico vobis sicut dixi: quoniam quae talia agunt regnum dei non consequentur. Fructus autem spiritus est caritas: gaudium: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas

[contentiones] in verbis clamorosis [emulationes] in factis [ire rixe] in affectu nocendi: ut quoniam semine peccati vel ledunt [dissensiones] id est quoniam fieri prescipientes scismata [secte] id est hereses [inuidie] in animo [homicidia] in facto [ebrietates] Cor. i. assidue potationes quo ad superfluitatem in potu [comestiones] superflue quo ad cibum [et his similia] ad que caro est propria: sicut vestimentorum et lectorum et mollicies balneorum: et sic de alijs [que dico vobis] .i. antequam ventat dies iudicii: quod tunc penitere non poteritis [sicut dixi] vobis autem hanc epistolam [quoniam qui talia

alia agunt] .i. aliquid horum [regnum dei non consequentur] Vinc. ex hoc sequitur quod illa peccata iam enumerata in littera sunt peccata mortalia: quod nihil separat a deo nisi mortale peccatum. Post hoc describit vitam spiritualem dicens: [fructus autem spiritus] .i. opera spiritus sancti [est caritas] sine qua ea que sequuntur non valent: ideo proponit [gaudium] .i. puritas conscientie et exultatio mentis: et hec est digna leticia [pax] .i. concordia quo ad primum quod se non inquietant et turbant [patientia] scilicet in tolerantia aduersitatum [longanimitas] scilicet in expectatione proximorum [bonitas] id est dulcedo animi interiorius [benignitas] id est largitas rerum ostendens bonitatem animi. Job extra per opera

[mansuetudo] qd ē tractabil' z dñersatiu' cum alijs [fides].i. certitudo de inuisibili- bus vt credat omnia credenda z nō alia: [modestia] vt homo seruet modū in dictis in factis z in oib' agēdis [cōtinētia] vt hō

tiam aliquā alicito se abstinēat ppter de- um [castitas] vt re- cte vtatur licitis vt vxore z hñōi [ad- uersus hñōi].i. s. o- pera [nō est lex] qz iusto nō est lex posi- ta: sed malis impo- sita est lex vt iniqui- tas corū per penas leg' pñtā: sed bo- nis iposita est crux xpi: ergo dicit [qui aut sūt xpi].i. chri- sti boni imitatores [carnē suā crucifi- xerūt].i. xpo cruci- figo se cōformauerūt affligēdo [carnē su- am cū vitijs z ocu- piscētijs] 2y. ita qz cōcupiscētie z vitia mortua sūt i eis.

Ispū viuim' mus spūz Ante initi- um illius eplē scri- bit. s. Pau. dicens. Qui sūt xpi car- nem suā crucifixe-

runt cum vitijs z cōcupiscētijs. Tunc sta- tim sequit' eplā presens: que cum euange- lio hodierno cōcordari potest hoc modo. In euāg. dicit. Nemo pōt duob' dñis ser- uire. Duo dñi sūt: caro z spūs. In eplā ve- ro dicit' qualiter spū sit ambulandū et nō s'm carnē. Item in euang. phibet sollicitu- do vite pñtis: in eplā hortat' ad opa spūs viuificātis. Unde apls dicit. [Fratres: si spū viuimus].i. p spiritū sanctū [spūz am- bulemus] sequēdo instinctū spūs sancti in operib' nris vel dictamen recte rōnis. Et qz bonū opus put' frequēter est occasio va- ne glorie: ideo subdit [nō efficiamur ina-

mansuetudo: fides modestia: cō- tinentia: castitas: aduersus hu- iusmodi nō est lex. Qui aut sūt christi carnem suā crucifixerunt cum vitijs z cōcupiscētijs.

Prima. xv. Galat. vj.

In spiritu viuimus: spū- tu z ambulem'. Non ef- ficiamur inanis glie cu- pidi inuicem puocātes: inuicem inuidētes. Fratres: z si preoccu- patus fuerit homo in aliquo de- licto vos qui spirituales estis hu- iusmodi instruite in spiritu leni- tatis: considerans teipm ne z tu- tēteris. Alter alteri' onera por- tate: z sic adimplebitis legē chri- sti. Nam si quis existimat se ali- quid esse cum nihil sit ipse se se- ducit. Opus aut suū pbet vnus quisqz: et sic in semetipso tm glo- riam habebit et non in altero.

nis glorie cupidi inuicē puocantes] 2y. verbis iniurijs [inuicem inuidētes] de bonis primo z dolentes. Post hoc apłus inducit nos ad mutuas supportationē di- [Fres: z si preoccupatus fuerit homo]. 2y

ra. p aliquā passio- nem insurgentē: vt per aliquā ignorā- tiam [in aliquo de- licto] Ubi sciēduz qz pctm est ppetra- tio mali: z delictuz desertio boni [vos qui spirituales estis] id est pfectiores in vita z scientia [hu- iusmodi instruite] id est ad bonum re- ducite [in spū leni- tatis].i. rationabi- liter z leniter nō in impetu furoris [cō- siderans teipm] id est fragilitatē ppi- am [ne tu tempre- ris].i. in simile pec- catuz cadere pmit- taris: sicut petrus cadere pmissus est vt sciret cōpati ca- sū subditoz [Al- ter alterius onera portate].i. infirmī- tates mutuas z la- bores: subueniēdo mutuo [z sic adim-

plebitis legem xpi] que est lex charitatis. **Sor.** Lex enim moysi fuit lex terroris: lex xpi lex amoris. **Uñ Aug.** Breuis differē- tia legis z euāgelij timor z amor: [Nam z si qs existimat se aliqd ee].i. magnū quid de se sentiens in supbia [cum nihil sit] de se nisi vanitas z pctm. vt pēz. i. Corint. iij. Quid habes qd nō accepisti [ipse se sedu- cit].i. seorsum a veritate se ducit: qz p hoc in cōtempnū fratris et in alia pctā cadit: ideo subdit [opus aut suū pbet vnusqz] id est diligēter examinet' z sic in semetipso tm .i. in testimonio ppiē cōscientie [glo- riaz habebit z nō in altero].i. in falsa lau-

de alterius cui nō est credendū [vnusq̄s
enī onus suū portabit] .i. mercedem boni
vel mali operis [cōmunicet autē] **Ly.** .i. p re
lato ⁊ doctoz [is] .i. ille [qui cathezizat]
id est instruit [verbo] scz doctrine [ei qui

se] .i. q̄ eum [cathe
zizat] .i. instruit [in
omib⁹ bonis] que
dicūt et docet nō in
malis que facit: vt
p̄z **Barth.** xxiij.
Que dicunt facite:
fm opera vero illo
rum nolite facere
[nolite errare] scz
credendo q̄ possit
eis cōformari i ma
lis et illicitis: sicut
dicūt quidā quare
nō faciā hoc ex quo
sacerdos meus fa
cit? deus nō iride
tur] **Gor.** .i. non pōt
falli [que enī semi
nauerit hō] in pre
sentis vite labore
[hec ⁊ metet] in fu
tura retributione:
[qm̄ qui semiat in
carne sua] .i. fouen
do vicia carnalia
[de carne et metet
corruptionē] scz pe
ne eterne [qui autē
seminat in spū] .i.
spiritualib⁹ opib⁹:
[de spū] .i. virtute
spūscī [metet vi
tam eternā] p pre
mio [bonū aut faci
entes n̄ deficiam⁹]
scz a bono ichoato
[tpe enī suo mete
mus nō deficiētes] qz merces erit eterna:
[ergo dūz tps habem⁹] .i. merēdi qd bre
ue est [operari bonū ad oēs] .i. generalit
[maxime autē ad domesticos fidei.] **Gor.**
id est ad xpianos fideles q̄ domestici dicū
tur: qz nobiscū sunt de familia eius ⁊ deo
mus. .i. ecclesie: que domus dei est.

Bsecro vos ne deficiat⁹ zc. Ante
initū illi⁹ eple scribit. s. **Pau.** di.
ip̄is **Ephesijs.** Vos q̄ aliquē erat⁹
longe facti estis ppe in sanguine xpi. **Tūc**
sequit⁹ p̄is epla: in q̄ ap̄us docet nos qua

liter nō solū in p̄spe
ritatib⁹: sed etiā in
tribulatiōib⁹ a bo
no deficere et retro
cedere nō debemus
dicens [Frēs: **O**
secro vos ne deficiā
tis] **Vin.** .i. in fide
⁊ bonis operib⁹: scz
me existente [in tri
bulatiōib⁹ meis] .i.
in vinculis ⁊ in car
cerib⁹ [p vobis] .i.
p doctrina ⁊ p fide
quā vobis p̄dicaui
[que] .i. fides [est
gloria v̄ra] .i. meri
tū gl̄ie eterne [hu
ius rei gratia] .i. p
pter hanc causā. s.
vt nō deficiatis i fi
de ⁊ sanctitate vite
[flecto genua mea
scz cordis ⁊ corpo
ris] [ad patrem dñi
nostri iesu xpi] **Ly**
ra id est ip̄m deuotē
deprecando [ex
quo om̄is paterni
tas] .i. tanq̄ ab au
tore [in celis] .i. in
celestib⁹ angelis [⁊
in terra] .i. in terre
strib⁹ hoib⁹ [noīat
vt det vobis fm di
uitias gl̄ie sue] .i.
fm abūdantiā boni
tatis sue [virtutē]

Vnusquisq̄ enī onus suū por
tabit **Cōmunicet autē** is q̄ cathe
zizat verbo ei q̄ se cathezizat in
omib⁹ bonis. **Nolite errare:** de
nō iridet. **Que enī seminauerit**
homo hec ⁊ metet: qm̄ qui semi
nat i carne sua: de carne ⁊ metet
corruptionē. **Qui autē seminat**
in spiritu: de spiritu metet vitā
eternā. **Bonū autē facientes nō**
deficiamus: tpe enī suo metem⁹
nō deficientes. **Ergo dum tem
pus habem⁹ operemur bonū ad**
omnes: maxime autē ad dome
sticos fidei.

Unica. xvi. ad Ephe. iij.

Bsecro vos ne deficia
tis in tribulatiōib⁹ meis
p vobis: que est gloria
vestra. **Huius rei gr̄a flecto ge
nua mea ad patrē dñi nostri ihu**
xpi: ex quo oīs paternitas in ce
lis ⁊ in terra noīat: vt det vobis
fm diuitias gl̄ie sue virtutem
corroborari p sp̄itū eius in inte
riori hoīe habitare xpm p fide ⁊
in cordib⁹ vestris in charitate ra

Ly. patie in aduersis [corroborari p sp̄m
ei] .i. per sp̄itū sanctū [in interiori ho
mine] .i. in volūate ⁊ in intellectu [habi
tare in cordib⁹ vestris per fidem] que pu
rificat habitaculū cordis vestri [in chari
tate radicati] .i. quēadmodum arbor que
t̄sto p̄fūdus figit radices in terra: tanto

minus euelli pōt [z fūdat] ad similitudinē
stabilis edificij: qz q̄toplus z melius do/
mus fundat: tanto diutius stat [vt possit
cōprehendere]. i. p̄fecte intelligere [cum
omnibz sanctis]. i. aplis martyribz z con/
fessoribz et virgini/
bus: z cum p̄fectis
fidelibus [que sit]

Cor. i. quāta debet
esse [latitudo] cha/
ritatis: qz in exten/
sione vsqz ad inimi/
cos: vt pz **Mat. v.**

Diligite inimicos
vros [longitudo]
scz charitatis: qz in
p̄seuerantia merito/
rii: vt pz **Mat. x.**

Qui autē p̄seuera
uerit vsqz in finem
hic salu⁹ erit [subli/
mitas]. i. charitatē
qz in intentōe cele/
stii premioz. **1^a**

Col. iij. Que fursū
sunt querite [z pro/
fundū]. i. charitatē
qz in humilitate ex/
p̄sideratōe iudicio
rū dei **1^a ps. xxxv**

Iudicia dī abissus
multa. Item oro vt possitis [scire]. i. intel/
ligere [etiā supeminētē charitatē xpī] qz

animā suā p vobis posuit: vt pz **Joh. xliij**
Maiozē charitatē nemo habet vt animā
suā ponat q̄s p amicis suis [vt impleamī
in oēm plenitudinē dei] **1^a in.** in oī fructu
iusticie in p̄nti: z tandē oī fructu glorie in
futuro [ei autē]. i. deo patri [q̄ potens est
omnia facere]. i. omps est [supabūdāter]

Cor. i. supra meritū: vt pz **Ro. viij.** Non
sunt cōdigne passionēs hui⁹ t̄pis ad futu/
ram gloriā [q̄ petimus]. i. plusqz petere
sciam⁹ vel p̄sumam⁹ [aut intelligim⁹]. i.
plusqz intelligere possumus. **Rō:** qz n̄ra in/
tellectio semp est finita: sz suū posse est in/
finitū: igit [fm p̄tutē]. i. diuinā qua opaf
in nobis **Cor.** vltra q̄ petere p̄sumerem⁹
scz vt deus hō fieret: z qz p nobis moreret.
[ipī]. i. deo p̄rī sit [gloria in ecclia] **1^a in.**

dicati z fūdati: vt possitis cōpre/
hendere cū oibz sc̄tis que sit la/
titudo: longitudo: sublimitas z
p̄fundū. Scire etiā supeminētē
charitatē xpī vt impleamī in oēm
plenitudinē dei. **Ei autē q̄ potēs**
est oīa facere abūdāter q̄ peti/
mus aut intelligim⁹ fm virtutē
que opaf in nobis ipsi gloria in
ecclia z in xpō iesu in oēs gene/
ratōes seculi seculoz. Amen.

Dñica. xvij. ad Ephe. iij.

Obscuro vos itaqz egovi
ctus in dño vt digne am/
buletis: vocatōe qua vo/
cati estis: cū oī humilitate z mā/
suetudinē: cum patiētia supportā/
tes inuicē in charitate. Solliciti

quā in sanguine filij sui lauit [z in xpō se/
lu]. i. in eius filio [in oēs generatōes secu/
li seculoz]. i. in tota cōgregatōe mūdi vbi
vna generatio p̄terit z alta aduenit: et sic
quodāmodo succedūt secula seculis.

Obscuro vos
itaqz zc. **1^a**
iniciū illius
eplē scribit. s. Pau/
lus dī. **Deus** q̄ po/
tens est oīa facere
supabūdāter q̄ pe/
timus aut intelligi/
mus fm p̄tutē que
opaf in nob. **Tūc**
sc̄q̄ p̄ns eplā. **No**/
tanduz qz p̄ns eplā
z euāg. cōcordāt in
hoc: qz euāg. dicit
de hydropico: quē
dñs iesus xps cura/
uit: z post hoc sup/
biām phariseoz in
crepādo celusit dī.
Qui se exaltat hu/
miliabitur zc. **Sic**
ap̄lus **Pau.** in eplā
hodie. docet nos
humilitatē z patiē/
tiam z māsuētudi/
nem: sicut i eplā pa

tebit. Ergo dicit **[Fratres. Obscuro vos**
itaqz]. i. peto: dans p hoc supbis nō semp
imperandi p̄tates z exercēdi: sed pie amo/
nendi: qz sicut **Gene.** dicit. **Generosus est**
anim⁹ hōis q̄ potius vult p̄boz dulcedie
duci q̄ importunitate trahi. i. facili⁹ ducit
pia ammonitiōe q̄ violētē trahat impio
z p̄tate [ego]. i. paul⁹ [vincē]. i. ligat⁹ in
carcere. **Sc̄p̄lit enī hanc eplām de roma**
detentus in carcere p timotheū discipulū
suū [in dño]. i. ppter dñm [vt digne ambu/
letis] pcedēdo de virtute in virtutē [voca/
tione qua vocati estis]. i. ad fidē catholicā
p p̄dicatōes meas [cū oī hūilitate] **2^a y.**
interiori q̄stū ad cōuersationē [z mansue/
tudinē] vt tractabiles sitz [cum patiētia]
aduersoz [supportātes vos inuicē] in defe/
ctibz z infirmitatibz [in charitate]. i. deiz
p̄rīmi: [i. illiciti] sup. sitis [seruare vnita]

tatem spūs .i. vnitatē ecclē quā facit spī
ritu sanctus z per oppositū eius scisma fa
cit diabolus [in vinculo pacis] sicut enim
vinculū corporale vnit ligata inter ipm:
sic pax z tranquillitas seruāt vnitatē credē/
tūz [vñū corpus]

sup. scis: qd est cor
pus xpī mysticū: er
go debemus esse in
charitate sicut mē/
bra corporis [vñū
spūs] **Un.** .i. idem
velle z nolle [sicut
cur vocati est] [vna
spe] .i. beatitudis
eterne [vocatōis ve
stre] ad fidē catho
licā: per que habe
bitis vitam eternā
[vñus dñs] .i. cui
seruīs [vna fides]
qz licet articuli sint
multi in fide catho
lica: tñ vna ē fides:
[vñum baptisma]
Un. quo regenera
mur [vñus deus et
pater omninū] .i. p
creationem: z ideo
nemo pōt alteri se
preferre [qui est su
per omēs] .i. creatu
ras per excellentiā
[z per oīa] per ge
neralē rerū guber
nationē [z in omni
b; nobis] .i. fideli
bus specialiter est
per gratiā [qui est benedictus in secula se
culorū] Amen.

Gratias ago deo meo sempz. An
te initū illi⁹ eplē scribit. s. Paul⁹
apls salutās amabiliter **Corin**
thios dī. Gratia vobis z pax a deo patre
nostro z dño iesu xpo. Tunc statim sequit^r
pās eplā: que cōcordat cum euāg. hodie
no in hoc: qz in euāg. legī de magno mā
dato dilectōis qd absq; dono gratie pfici
nō pōt: vt ergo hoc mandatū magnū im
plere possim: tunc apls **Paul.** in eplā bo/
dierna nos inducit ad gratiā obtinendā:
z principaliter per gratiā actōes: qz gra
tiā actio est ad plus dandū inuitatio: er
go apls dicit in eplā [Grās ago] **Glo.**
corde ore z opere. **Hic** mos est apli: qz fe/
re omnes eplās su
as incipit a gratiā/
rū actioe [de o meo
semp] **Ly.** .i. oibus
horis mibi ad orā/
dum cōgruis z de/
putatis [p vobis]
sicut p filiis meis
charissimis [in gra
tia dei] .i. ppter gra
tiam dei [que data
est vobis in xpo ie
su] **Un.** .i. ex meri
tis z pte iesu xpi
[qz in omnib;] scz
pertinentib; ad sa
lutez [diuites facti
estis in illo] .i. xpo
[in omī verbo] do
ctrine [z in omī sci
entia] .i. intelligen
tia scripturaz [sicut
testimoniū christi]
Cor. .i. testimoniū
nostri de xpo [con
firmatum est in vo
bis] .i. a vobis fir
miter retētū [ita vt
nihil vobis desit in
vlla gratiā] ad sa
lutē necessariā [ex
pectatib; reuelatio
nem] **Cor.** .i. claraz
visionē z cognitiōē [dñi nostri iesu chri
sti] que erit in patria celesti [q z cōfirma
bit vos] in donis collatis [vsq; in finem]
id est vsq; ad mortem [vt sitis sine crimi
ne] **Ly.** .i. sine pctō mortali [qz peccatū ve
niale nō potest etiā a perfectis oīno vitā
ri. **Unde** **Proverb.** **xxv.** **Septies** in die ca
dit iustus z resurget in die aduētus dñi
nostri iesu christi [id est i die iudicij: quia
qui sine crimine mortali in die mortis in
uenietur: in die iudicij sine crimine pre
sentabitur.

seruare vnitatē spūs in vinculo
pacis. **Unū** corpus z vnus spiri
tus sicut vocati estis in vna spe
vocatōis vestre **Unus** dñs: vna
fides: vñū baptisma: vnus deus
z pater omniū: qui est sup omēs
et per omnia z in omnib; nobis.
Qui est benedictus in secula se
culorū. Amen.

Unica. xviii. j. Corinth. j.

Gratias ago deo meo sp
p vobis i gratia dei que
data est vobis in xpo ie
su: qz in oībus diuites facti estis
in illo in omni verbo et in omni
scientia: sicut testimoniū xpi cō
firmatū est in vobis: ita vt nihil
vobis desit in vlla gratia expe
ctantibus reuelationem dñi no
stri iesu christi. **Qui** z confirma
bit vos vsq; in finem sine crimi
ne in die aduētus dñi nostri ie
su christi.

visionē z cognitiōē [dñi nostri iesu chri
sti] que erit in patria celesti [q z cōfirma
bit vos] in donis collatis [vsq; in finem]
id est vsq; ad mortem [vt sitis sine crimi
ne] **Ly.** .i. sine pctō mortali [qz peccatū ve
niale nō potest etiā a perfectis oīno vitā
ri. **Unde** **Proverb.** **xxv.** **Septies** in die ca
dit iustus z resurget in die aduētus dñi
nostri iesu christi [id est i die iudicij: quia
qui sine crimine mortali in die mortis in
uenietur: in die iudicij sine crimine pre
sentabitur.

Renouamini spū mentis rē. Ante
initū illi? eplē scribit. s. Pau. di.
Unus dñs: vna fides: vnū baptis-
ma: vnus deus et p̄r omniū. Tunc sequit̄
eplā hodierna: que in hoc cōco: dat cum

euange. hodierno:
q: in euāg. legi de
paralitico que dñs
curauit: sic in eplā
apl's monet parali-
ticos in anīa vt eri-
gant spūaliter a pa-
ralisi ad bona ope-
ra di. [Renouamini
ni] Ly. per gratiaz
dei [spū mentis ve-
stre]. i. in spū q̄ est
mens vestra [et in-
duite nouū hoīez]

Tho. vetus homo
est Adam per quē
pctm̄ in oēs hoīes
introiuit: s: nouus
homo est xps: qui
est p̄mū p̄ncipiū
innouatōis et reno-
uatōis: qm̄ sicut in
Adam oēs moriū-
tur: ita et in xpo om-
nes viuificabunt:
[qui]. i. nouus ho-
mo xps [fm̄ deum
creatus est]. i. a spī
ritusctō cōcept⁹ est
in vtero virginis: et
de ea natus est [in
iusticia] operis [et
sanctitate] cordis [veritatis] oris. Ly. qz
nō fuit in xpo duplicitas vel falsitas aliq̄
vel hipocris. vt ptz. i. Pet. ij. Qui pctm̄
nō fecit: nec inuētus est dolus in ore eius:
[ppter qd̄ deponētes mēdaciū]. Ly. p qd̄
p̄mū defraudat [loq̄mini veritatē vnus
quisq̄ cum p̄mo suo] p quā cuz eo recte
viuit [qm̄ sum⁹ inuicē mēbra] Lin. Nā
vnū mēbrū nō decipit alterū i eodē corpo-
re: sed plus cōdolet et adiuvat alter: sic q̄
os seruit capiti: oculi pedib⁹: et sic de alijs
mēbris [Irasimini] p̄rā peccātes [et no-
lite peccare] nimis asperere arguēdo. Tñd

Eccl. vij. Noli esse iustus multū [Sol nō
nō occidat super iracundiā vestrā]. i. nō du-
ret vsq̄ ad occasum solis [nolite locū da-
re diabolo.] Lin. s. in ira pseuerādo [q̄ fu-
rabat] Ly. ante cōuersionē de errore gen-

rili [iam nō fures]
scz xpianitatis tpe
[magis autē laboret
operādo manib⁹ su-
is] Gor. vnusq̄sq̄
manib⁹ suis dilige-
ter et strēnue: qz qui
nō laborat nō man-
ducat [qd̄ bonū ē]
id ē vnusq̄sq̄ honestū
[vt habeat] nō tan-
tuz vnde viuat sed
et vnde tribuat ne-
cessitatem patiēti
id est indigenti.

Uidete itaq̄ quomō cau-
te ambu rē.

Nā initū illi? eplē
scribit. s. Pau. di.
Surge q̄ dormis et
exurge a mortuis et
illuminabit te xps
Tunc sequit̄ eplā
hodierna que p̄cor-
dat cum euang. ho-
dierno. Nā in euā-
ge. legi de nuptijs
et quō quidā q̄ non
fuit indutus veste
nuptiali: tradit⁹ fu-
it ad tenebras exte-

riores: sic et in eplā p̄nti apl's Pau. monet
nos vt caute sapiēter ambulem⁹ ad illas
nuptias: de quib⁹ dicit euāgelii: ne vestez
nuptialē sine qua ad tenebras exteriores
p̄iciemur perdamus: di. [Frēs] Gor. fili
eiusdē. s. patris dei: et eiusdē matr. s. ecclie
[Uidete] Gor. oculo interiori: nō tantū ex-
teriori [quō caute ambulet⁹] p̄t vīe peri-
cula que sunt multa et varia [Non quasi
insipiētes: sed vt sapiētes] in omnib⁹ pui-
dentes [redimētes tps] Ly. s. bonis opī-
bus insistētes [qm̄ dies mali sunt] Lin. c.
dies fm̄ se boni sunt et a deo p̄ omnia bene

Dñica. xix. ad Ephes. iij.

Renouamini spū mentis
vestre: et induite nouum
hoīem qui fm̄ deū crea-
tus est in iusticia et sanctitate ve-
ritatis: ppter qd̄ deponētes mē-
daciū loq̄mini vītātē vnusq̄sq̄
cum p̄mo suo: qm̄ sumus inui-
cem mēbra. Irascimini et nolite
peccare. Sol nō occidat sup ira-
cundiā vestrā. Nolite locū dare
diabolo. Qui furabat iam nō fu-
ret. Magis autē laboret operā-
do manibus suis: qd̄ bonū est vt
habeat vnde tribuat necessita-
tem patienti.

Dñica. xx. ad Ephesios. v.

Uidete itaq̄ quomō cau-
te ambuletis. Non qua-
si insipiētes sed vt sapiē-
tes redimētes tempus: quoniā
dies mali sunt. Propterea noli-

ordinati: sed dicunt mali occasionaliter: vel per accidens propter miseriam et penalitatem quas patiuntur homines diebus istis: vel propter peccata vel malitias hominum: que superabundant diebus istis: quia iam totus mundus

in maligno positus est [propterea] quia dies mali sunt [nolite fieri imprudentes sed intelligentes qui sit voluntas dei.]

Uincen. ut secundum illam operemini: ut sic voluntas vestra diuine voluntati conformetur [et nolite inebriari vino.]

Uin. i. vltima necessitate et misericordia vti vino [in quo est luxuria] sed non formaliter: sed effectiue et causaliter:

ut patuit in Loti: qui post vinum commisit incestum: ut patet **Gen. xix** [sed implemini spiritu sancto.]

2y. qui dicit sobrius et castus [loquentes vobismetipsis.]

Uinc. id est instruere non solum alios: sed etiam vobismetipsos [in psalmis] id est in verbis

sacre scripture de laude dei [et canticis spiritualibus]. i. in verbis sacre scripture de gaudeis eternis tractantibus [cantantes et psallentes in cordibus vestris domino.]

Uin. i. ad honorem domino [gras agentes spiritus pro omnibus]. i. donis: quia gratitudo beneficii accepti disponit ad receptionem alteri [in nomine domini nostri iesu christi.]

Cor. i. ad exaltationem domini nostri iesu christi: qui dicit dominus propter peccata nostra propter charitatem: iesus propter salutem: christus propter benignitatem [deo et patri]. i. deo per creationem: patri per gubernationem et conseruationem [Subiecti inuicem] non solum subditi prelati humiliter et cum timore obediendo: sed etiam prelati humiliter et cum timore cura eorum sollicitate gerendo [in timore christi] qui est custodia omnium predictorum.

te fieri imprudentes sed intelligentes que sit voluntas dei et nolite inebriari vino in quo est luxuria: sed implemini spiritu sancto loquentes vobismetipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus cantantes et psallentes in cordibus vestris domino. **Gras agentes spiritus pro omnibus in nomine domini nostri iesu christi deo et patri.** Subiecti inuicem in timore christi.

Epistola. xxi. ad Ephesios. vj.

Quoniam confortamini in domino et in potentia virtutis eius. Induite vos armaturam dei ut possitis stare aduersus insidias diaboli. Quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem sed aduersus principes et potestates aduersus mundum

Quoniam confortamini in domino etc. Ante initium illius epistole scribit. s. Paulus in eo. cap. vi. Serui obedite dominis vestris carnalibus cum omni timore in simplicitate cordis vestri sicut christo: non ad oculum

seruientes quasi hominibus placere:

sed ut serui christi facientes voluntatem dei ex animo cum bona voluntate seruientes sicut domino et non hominibus.

Tunc sequitur presens epistola in qua apostolus nos instruit de bello et armis contra diabolum qui nos multipliciter impugnare dicitur:

[Confortamini in domino.]

Cor. contra bellum diaboli [et in potentia virtutis eius] ipse enim dat virtutem et fortitudinem plebi sue [induite vos armaturam dei.]

2y. i. virtutibus que sunt arma militum christi [ut possitis stare] absque casu peccati mortalis [aduersus insidias diaboli] qui est millefarius

refex [quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem]. i. aduersus homines qui sunt caro et sanguis et per consequens visibiles [sed aduersus principes et potestates.]

Uinc. per principes intelliguntur mediocres demones qui presunt minoribus: et per potestates intelliguntur maiores demones. Nam de singulis ordinibus ceciderunt aliqui in quibus naturalia remanserunt integra. ut dicit Dionysius in de celesti hierarchia: et inferiores demones obediunt superioribus: ut magis possint nocere hominibus [aduersus mundi rectores]. i. aduersus demones qui regunt mundum: id est mundaliter viuentes [tenebras harum] sed qui homines mundiales habent tenebrasas

animas et sunt in tenebris vicioꝝ perducent post hoc ad tenebras exteriores [contra spiritualia nequie] .i. contra malignos spiritus [in celestibus] .i. existentes in hoc aere caliginoso: de quibus dicitur **Satth. xij.**

Aues celi comedunt illud. .f. semen seminatū. .i. verbū dei [propterea accipite armaturā dei] .i. p̄tutes quibus deus suos milites armat nō armaturā mundi: quia cum hostes sint spirituales nihil valet contra eos armatura corporalis [ut possitis resistere] **1y.** inultibus demonū [in die mala] .i. presenti vita: ubi imminet pugna temptationū [et in omnibus] tam prosperis q̄ aduersis [perfecti stare] ita q̄ nō frangamini in aduersis: nec eleuamini in prosperis [state ergo succincti lumbos vestros] .i. car-

nales concupiscentias cingulo castitatis frenantes [in veritate] **Sor.** non simulatorie ut hypocrite: qui sunt quasi p̄gines fatue habentes vasa sine oleo [induite lorica in sticie] **1y.** sicut enim lorica cooperit totum corpus: sic iusticia reddit unicuique debitū [et calciati pedes] id est affectōes sint munite virtutibus ne auicijs deturpeni [in preparationē euangelij pacis] ut sitis preparati ad predicandū euangelij christi qui annūciatis pacem eternā [in omnibus] **Sor.** scilicet p̄telijs sine illatis a carne: siue a mundo: siue a diabolo [sumentes scutū fidei] **Uincē.** id est fidem. p̄ scuto. de quo dicitur **ps. xc.** Scuto circūdabit te veritas eius. Sicut enim scutum primo recipit ictus: sic prime impugnatiōes sunt ex parte fidei. Item sicut scuto p̄tegit sinistra pars corporis: sic fides habet solū p̄tegere in hac

vita: quia non erit fides post hanc vitam [in quo possitis omnia tela nequissimi] **Sor.** id est acutas tentatiōes diaboli [igneas] id est de vicio ad viciū inflāmantia [extinguere] .i. superare [et galeas salutis assumere] id est cha-

ritatem: sicut enim galea superponit alijs armis: sic charitas alijs virtutibus preponit [et gladiū spiritus] .i. gladiū spūalem [quod est verbū dei] .i. quia percussus verbo dei diuidit a mūdo: de hoc gladio dicitur **Satth. x.** Non veni mittere pacē sed gladiū etc.

Confidimus in dño iesu etc. Ante incipit illius epistole scribit sc̄tus Paulus salutando **Philippen.** dicens: Gratia vobis et pax a deo patre nostro et dño iesu christo. Tunc sequitur epistola pre-

sens. **Ubi** notandum q̄ epistola presens et euangelij hodiernū cōcordant: quia in euāgelio monemur ad habendā charitatem non ut tñ beneficiamus primo: sed etiam dimittamus iniurias nobis ab eo illatas ut patet in euangelio: et ad illam perfectā charitatē inducit nos ap̄lus in p̄nti epistola: ut patebit in textu dicens: **Fratres Confidimus** **Uincē.** .i. fiduciā habemus in dño iesu [nō in aliqua alia creatura] [quia qui cepit in vobis opus bonū perficiet] **1y.** sicut enim inchoatio operis boni est a deo: ita et consummatio [usq̄ in diem iesu christi] **Uincē.** .i. ad mortē cuiuslibet hoīs: tunc deus manifestabit se cuiuslibet homini: et tunc reddet unicuique iuxta opera sua [Sicut est mihi iustū hoc sentire] .i. bonam opinionē habere [pro omnibus vobis] [quia dilectio facit bonū opinare de dilecto].

tra spiritualia nequie in celestibus: propterea accipite armaturā dei ut possitis resistere in die malo et in omnibus perfecti stare. **State ergo succincti lumbos vestros in veritate: et induite lorica iusticie et calciati pedes in p̄paratiōe euāgelij pacis. In oib⁹ sumētes scutū fidei: in q̄ possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: et galeā salutis assumere et gladiū spūs qd̄ est verbū dei.**

Uñica. xij. ad Philippen. j.

Confidimus in dño iesu. quia qui cepit in vobis opus bonū perficiet usq̄ in diem xpi iesu. Sic est mihi iustū hoc sentire pro omnibus vobis:

ergo subdit [eo q̄ habeam vos in corde] **G**oz. i. in intimo affectu charitatis [et in vñculis meis] **G**oz. i. in vñculis p̄ euangelio patiendo [et in defensione euangelij] id est dum euangelij cōtra infideles defe-

do [et cōfirmatōe]

id ē dum infirmos in doctrina euāgelij scz cōfirmo cum in omnibz his tam enumerat̄ memor vestri sum desiderans [vos om̄s esse socios gaudij mei] future remuneratiōis: qz quāto plures socij: tanto maius gaudiū [testis enī mibi est deus]

Uin. i. prebet testimoniū [quō cupiā vos esse in visceribz iesu xp̄i] id est intimo amore iesu xp̄i [et hoc oro vt charitas vestra magis ac magis abundet]

2y. quia charitas semper crescere potest [in omni scientia] scz discretionis vt ametis p̄ximos: et vitia eoz nō ametis [et i cōmuni sensu] .i. diligenter: qz omnibz bonis que videt in eo quē amat

cōgaudet: et malis eius: cōpatit̄ [vt p̄betis potiora] **U**in. i. pbare possitis nō solū bona sed etiaz potiora. i. meliora ea sequēdo [et sitis sinceres] .i. puri et mūdī in vobis [et sine offensa] .i. p̄ximis vestris [in diem xp̄i] .i. vsqz in finem vite [repleti fructu iusticie] .i. bonis operibz que sunt fructus iusticie [per iesum xp̄m] a cuius gratia venit oēs meritū [in laudē et gloriā dī] **U**in. vt digne possit̄ deū laudare et glorificare.

Aditatores mei estote etc. Ante initij illi ep̄le scribit. s. **P**aulus in eo. ca. di. **F**rateres: ego me non

eo q̄ habeā vos i corde et in vñculis meis: et in defensione: et in cōfirmatōe euāgelij socios gaudij mei oēs vos esse. **T**estis enī est mibi de⁹ quō cupiā vos oēs in visceribz iesu xp̄i: et hoc oro vt charitas v̄ra magis ac magis abundet in oī scientia et in oī sensu vt p̄betis potiora: vt sitis sinceres et sine offensa in diem christi **R**epleti fructu iusticie p̄ iesum xp̄m in laudē et gloriā dei.

P̄fica. xxiij. ad **P**hilippē. iij.

Aditatores mei estote et obseruate eos q̄ ita ambulant sicut habetis formam nostraz: multi enim ambulant quos sepe dicebam vobis.

Nūc autē et flens dico inimicos crucis christi: quoz finis interitus quoz deus venter est et gloria in confusione ipsorū qui ter-

arbitroz cōprehendisse: vnum autē. **2**yra sup. est qd̄ de me offero que quidem retro sunt obliuiscens: ad ea vero que sunt priora attendens meip̄m. **T**unc sequit̄ ep̄stola p̄is. **U**bi notandū q̄ ep̄la et euangelij

cōcordant: nam in euangel. legit̄ quāliter imaginē dei. i. animaz similitudinē suā insignitam deo reddere debemus: cū dicat. **R**ed dīte que sunt celarū: et que sūt dei deo: sic in ep̄la hodierna apls hortatur nos vt reddamus deo imaginē suā: et hoc fit imitatio doctrinā ipsius apostoli: ergo dicit

[**F**rateres imitatores mei estote] scz in fide et charitate [et obseruate eos] id ē attendite diligenter vt vos eis cōformetis [q̄ ita ambulant] de virtute in virtute [sicut habetis formā nostraz] scz viuendi vob traditaz p̄bo exemplo et scripto [multi enī ambulant] .i. via p̄ueria [q̄s sepe dicebā vobis] cū essem

p̄is vobiscū [nūc autē et flens dico] hic notat cōpassio apli qui fleuit alioz miseriam et perditionē: et p̄ hoc inducere nos volēs ad cōpassionē p̄ximoz [inimicos crucis xp̄i] qz eoz vita erat cruci xp̄i cōtraria: qz in delitijs viuebāt quales fuerūt gulosi et luxuriosi [quoz finis interitus] scz eternus qz in fine p̄sequunt̄ penā eternā [quoz deus venter est] qz student ei satisfacere in omnibz. **E**t quicqd̄ faciūt p̄ ventre faciunt et ip̄m tanq̄ deū colūt [et gloria eoz] .i. tpa lis [in cōfusiōe ip̄oz] .i. p̄ducet eos ad cōfusiōē eternā [q̄ terrena sapiūt] **2**y. tan-

tūmodo et nō celestia [nostra autē cōuersa/
tio in celis est.] **G**oz. i. filis cōuersatōi cele
stium quāuis sumus in terra [vnde et salua
torem] **G**oz. tam animarū q̄ corporū [expe
ctamus] venturū ad iudiciū [dñm nostrū

iesum xpm q̄ refoz/
mabit] scz in gene/
rali resurrectione
[corpus humilita/
tis nostre] **L**y. naz
in nobis modo est
humiliatōis occa/
sio eo q̄ ē corrupti/
bile et putrefactibi/
le: et corrodefa ver/
mibus: et in cineres
resoluet[ur] cōfigura/
tum] .i. assimilatiū
[corpori claritatis
sue] qz sancti resur/
gent in corpore glo/
rioso: sicut et xps re/
surrexit] fm opera/
tionē .i. i. potentia
operandi [qua pos/
sit etiā subicere si/
bi omnia] ppter crea/
tionez enī omnia sūt
sibi sūiecta que de
nihilō facta sunt: et
nisi conseruarent a
deo i esse i nihil re/
digerēt[ur] itaqz fr̄es
mei charissimi]

Ly. i. mibi: iūcti di/
lectōe spūali [et desi/
derantissimi] qz de/
siderabat eos videre t̄paliter hīc in vīta: et
eternaliter in patria [gaudiū meū] de ve/
stro p̄fectu [et corona mea] doctoribz enī
debet corona specialis que dicit aureola
[sic state] .i. i. firmi cōtra tribulatōes huius
mundi [in dño charissimi] ita q̄ ab eo nul
lo modo euellamini [Euchodiā rogo et
synticen deprecor idiūm sapere i dño] **L**y. i.
firmiter stare. **I**ste erant due matrone q̄s
cōfortat specialiter ap̄lus: tum ppter fragi/
litatis sexū: tum qz ministrauerāt sibi ne/
cessaria: et alijs p̄dicatoribz: vt oñderet se
gratū [etiā rogo et germane] est nomen

ap̄lum [cōpar] .i. socius et adiutor meus
in predicatōe [adiuuā illas] scz mulieres
[que mecū laborauerūt in euangelio] scz
mibi necessaria ministrādo: et nō solū me/
cum sed [cum clemente et cereris] adiuto/
ribz meis] in pre/
dicatione verbi dei
ipsis scz sicut et mi/
bi necessaria mini/
strando.

Non cessa/
mus p vo/
bis orā. zc.
Ante initium illius
eplē scribit Paulus
in eo. ca. dicens: sa/
lutando amicabili
ter Colossē. Gra/
tiavobis et pax a deo
patre nostro et dño
nostro iesu xpo: gra/
tias agimus deo et
patri dñi nostri ie/
su xpi semper p vo/
bis orantes scz ego
Paulus et Timo/
theus discipul⁹ me/
us audiētes fidem
vestrā in xpo et dile/
ctionē quā habetis
in omēs sanctos p
pter spem que repo/
sita est vobis in ce/
lis. **T**ūc statim se/
quit̄ presens epla.
Notandū q̄ euan/
gelium et epla pre/
sens cōcordant: qz in euangelio legi
t̄ archisynagogi yairi mortua: quā dñs
ad deuoraz petitionē patris resuscitauit.
Sic etiā in epla presenti ap̄lus nos hor/
tatur ad deuoraz orationē per quā mens
in deū eleuat̄ dicens: [fratres: Non ces/
samus] **G**oz. horis oportūis [p̄vobis orā/
tes] **L**y. a. mente] et postulātes] .i. ore [vt
impleamini agnitione volūtatis eius] vt
plenius diuinam volūtatem cognoscatis
quid velit et quid nō [in omni sapientia]
q̄stūm ad cognitionē rerum ad vitā acti/
uam pertinentiū [et intellectu spiritali]

rena sapiūt: nostra autē cōuersa/
tio in celis est vnde etiā saluato/
rem expectam⁹ dñm nostrū iesū
xpm qui refozmabit corpus hu/
militatis nostre cōfiguratiū cor/
pori claritatis sue fm operatio/
nem qua possit etiā subicere si/
bi omnia iesus xps dñs nr̄. **I**taqz
fratres mei charissimi et deside/
rantissimi: gaudiū meū et coro/
na mea: sic state in dño charissi/
mi. **E**uchodiā rogo et synticen
deprecor idiūm sapere in dño.
Etiā rogo et te germane cōpar:
adiuuā illas que mecum labora/
uerunt in euāgelio cum clemen/
te et ceteris adiutoribz meis.

Dñica. xxiiij. ad Colossē. j.

Non cessamus pro vobis
orantes et postulātes vt
impleamini agnitōe vo/
luntatis eius: in omni sapientia

ſtrum ad cognitionē ſpiritualiū ad con-
templatiuā vitam pertinentiū ſytambu-
letis digne ſc3 per viam hui⁹ vie ad pa-
triam [deo per omnia placentes] per rectā
intentionē et bonā volūtate [in omni ope-
re bono fructifican-

tes] .i. per bonam
operationē ad deū
ad primū et ad ſe-
ipm [et creſcētes in
ſciētia dei] .i. in co-
gnitōe diuinitatis
[In omni virtute
cōfortati ſm poten-
tiā claritatis ei⁹]
id eſt ſm filiū qui
eſt claritas patris:
per quam conforta-
mur i bono [in om-
ni patientia] **2** **Yra**
aduerſoꝝ toleran-
tiam et longanimi-
tatem] per certam
pmioꝝ expectatio-
nem [cuz gaudio]
3 **For.** nō ex triſticia
aut neceſſitate [in
chriſto ieſu domo
noſtro.

Ecce dies ve-
niēt dicit do-
minus et c.
Ante incipiū illius
pphetie locutus eſt
dñs deus per pphe-
tam **Hieremiā** di-
cens: **Ue** paſtorib⁹
qui diſpergūt et di-
lacerant gregeꝝ pa-
ſcūe mee dicit dñs.
3 **Deo** hec dicit dñs
deus iſrael ad pa-
ſtoꝝ qui paſcunt
pplm meū. **Uos** di-
ſperſiſtis gregem et eieciſtis eos et nō viſi-
taſtis eos. **Ecce** ego viſitabo ſup vos ma-
liciam ſtudioꝝ veſtroꝝ ait dñs. **Ecce** con-
gregabo reliquias gregis mee de omnib⁹
terrīs ad quas eieceram eos. **Post** hec ſe-
quē eplā hodierna que eſt vltima dñica

et intellectu ſpirituali: vt abūde-
tis digne deo per omnia placen-
tes in omni opere bono fructifi-
cantes et creſcētes in ſciētia dei
In omni virtute cōfortati ſm po-
tentiā claritatis eius. **In** oī pati-
entia et longanimitate: cum gau-
dio gratias agentes deo et patri
qui dignos nos fecit in partē ſor-
tis ſanctoꝝ in lumine: q̄ eripuit
nos de ptāte tenebrā et tranſtu-
lit in regnū filij dilectōis ſue: in
quo habemus redēptionē et re-
miſſionē pctōꝝ: per ieſum xp̄m
dñm noſtrum.

Dñica. xxv. Hiere. xxiij.

Ecce dies venient dicit
dñs et ſuscitabo dauid
germen iuſtū: et regna-
bit rex et ſapiens erit: et faciet iu-
diciū et iuſticiā in terra. **In** die-
bus illis ſaluabit iuda: et iſrl̄ ha-
bitabit cōfidenter. **Et** hoc eſt no-
men quod vocabūt eum: dñs iu-
ſtus noſter: ppter hoc ecce dies
venient dicit dominus: et nō di-
cent vltra viuit domin⁹ qui edu-
xit filios iſrael de terra egypti:

anni. **Pro** quo notandū q̄ pma et vltima
dñica eccleſia agit de aduētū chriſti: in ſi-
gnū q̄ ipſe eſt alpha et o: primus et nouiſ-
ſimus: p̄mus in dignitate: nouiſſimus in
ſeruitute. **Unde** **Bernar.** Nemo illi ſubli-

mior: nemo illi hu-
milior. **Item** in ſi-
gnū q̄ cuncta no-
ſtra opatio ab ipſo
ſemper incipit: et per
ipm cepta finitur.
[**Ecce** dies veniēt
dicit dñs] **2** **Y.** ſcilz
chriſti: veri dei et ho-
minis [et ſuscitabo
dauid germen iu-
ſtū] .i. chriſtū qui
factus eſt ex ſemi-
ne dauid: ſm carnē
[et regnabit rex]
Matth. xxvij. **Da-**
ta eſt mihi oīs po-
teſtas in celo et in
terra [et ſapiens] **erit**
[et ſapiens] increa-
ta et creata [et faciet
iudiciū] diſcretōis
in p̄nti: diſcernēdo
fideles ab infideli-
bus: vocādo aliq̄s
ad fidem: et dimit-
tendo aliquos ſuo
iuſto iudicio lz no-
bis occulto [et iuſti-
ciam in terra] ſcilz
dando legem euan-
gelicā: que cōtinet
perfectā iuſticiā.
[**In** dieb⁹ illis ſalu-
abit iuda] .i. qui
cūq̄ veraciter cōfi-
tetur corde et ore no-
men dñi [et iſrl̄ ha-
bitabit cōfidenter]

iſtud refert ad ſtatū eccleſie triūphātis
vbi eſt ſumma ſecuritas [et hoc eſt nomen
q̄ vocabūt eum dñs iuſt⁹ noſter] .i. iuſti-
ficans nos [ppter hoc ecce dies veniēt di-
cit dñs et non dicent vltra viuit dñs qui
eduxit filios iſrael de terra egypti] .i. per

Doylen: qz sicut ad presentia maioris lu-
minis minus obfuscat: sic adueniente be-
neficio incarnationis iesu xpi: redemptio-
nostre per eum pfecte obfuscata sunt om-
nia beneficia que fuerunt in veteri lege tanq[ua]m

modica aut nulla re-
spectu[m] sed viuic
dñs q[ui] eduxit et ad-
duxit. **G**lo. or. per
xpm[en] semen dom[us]
israel de terra aqui-
lonis et de cunctis
terris ad quas eie-
cerat eos illuc. **R**y.
ista adductio intel-
ligit de vocat[i]o[n]e ad
fide[m] xpi: qz de om-
nibus partib[us] terre
sunt aliqui vocati:
et ista vocatio ma-
ior est et excellenti-
or: incōparabiliter
omib[us] beneficijs ve-
te. testa. [et habita-
bunt in terra sua]
in ecclesia militare
et postea triūphan-
te: que est terra vi-
uentiu[m] pmissa fide-
libus in premium:
[dicit dñs omps.]

Adi ciuitate[m] sancta[m] hie-
rusale[m] et c.

An te in i[n]itiu[m] illius epistole scribit sanctus
Joh. in eodem cap. dicens: **V**idi celu[m] no-
uum et terra[m] noua[m]: primu[m] eni[m] celu[m] et prima
terra abiit. **R**y. hec omnia in fine mudi in-
nouabunt et in melius mutabunt in clari-
tate: vt patet **L**uc. xxi. Celum et terra transi-
bunt: no[n] q[ui]ntum ad substantia[m] sed q[ui]ntum ad
forma[m]: et hoc totum cedit ad gloria[m] electo-
rum qui ex creaturis laudant deu[m]. **T**unc
sequit[ur] epla[m] presens **I**n dieb[us] illis. **H**ic
sanctus Johanes describit in nouatione
humane nature q[ui]ntum ad electos dicens:
[**V**idi ciuitate[m] sancta[m] hierusale[m]] **R**y. id
est electo[rum] societate[m] pfecta[m] charitate vni-
tam [noua[m]] **R**y. q[ui]ntum ad corporis gloria[m]
corpora eni[m] sancto[rum] que nunc sunt corru-

ptibilia grossa et ponderosa et obscura re-
surgent immortalia subtilia agilia clara: et
hoc fiet ex gloria animar[um] ad corpora redū-
dantia [descendentē de celo] **R**y. Nam
anime beate descendunt de celo vt corpora

resumant[ur] in iu-
dicio cōpareant [a
deo parata] **R**y. do-
tibus anime et cor-
poris [sicut sp[iritu]s
ornata] virtutib[us]
[viro suo]. i. ad ho-
nore[m] viri sui. i. xpi
[Et audiui vocem
magna[m] de throno]
scz diuine maiesta-
tis [dicētem: Ecce
tabernacu[lu]m dei cu[m]
hominib[us] et habita-
bit cum eis] **R**y. ha-
bitatio eni[m] dei
cum hominib[us] erit
insepabilis: qz bea-
ti semper habebūt
aperta[m] visionē et p[er]
fectionē [Et ip[s]i po-
pulus eius erunt]
scz beati erūt sicut
et ip[s]e beatus est.
Unde i psal. cxliij.
Beat[us] p[ro]p[ri]us cu-
ius dñs deus eius
Unde **L**eu. xvi
Ego ero vester de-

sed viuic dñs qui eduxit et addu-
xit semen domus israel de terra
aquilonis: et de cunctis terris ad
quas eiecerat eos illuc: et habita-
bunt in terra sua. **D**icit domin[us]
omnipotens.

In festo dedicatiōis Apoc. xxi.

Vidi ciuitate[m] sancta[m] hie-
rusale[m] noua[m] descendentē
de celo a deo parata[m] sicut
sponsam ornata[m] viro suo. **E**t au-
diui vocem magna[m] de throno di-
centē: **E**cce tabernacu[lu]m dei cu[m]
hominib[us]: et habitabit cum eis.
et ipsi p[ro]p[ri]us eius erunt et ip[s]e de-
us cum eis erit eor[um] deus. **E**t ab-
sterget deus omne[m] lachryma[m] ab
oculis eor[um]: et mors ultra no[n] erit
neq[ue] luctus neq[ue] clamor neq[ue] do-
lor erit ultra: que prima abierūt

us: vosq[ue] eritis mihi p[ro]p[ri]us [et ip[s]e deus cu[m]
eis erit eor[um] deus] **G**lo. ordi. qz nunq[ua]m ab
eis expellet[ur]: qz nunq[ua]m peccabūt cōtra deu[m]
[Et absterget deus omne[m] lachryma[m] ab
oculis eor[um] [diuerse sūt lachryme quibus
in hac vita affligunt electi: et ideo in futu-
rum fugatis dolorib[us] omnis lachryma ab
oculis eor[um] dicitur abstergi [et mors ultra
non erit] id est separatio anime et corporis
[neq[ue] luct[us] p[ro]p[ri]us alienis miserijs [neq[ue] cla-
mor] scz de pugna sp[iritu]s ad carnem [neq[ue]
dolor] de peccatis p[ro]p[ri]is [erit ultra] **U**n-
de **E**sa. li. **L**etitia sempiterna super capi-
ta eor[um]: gaudiu[m] et leticia tenebunt et fugiet
dolor et gemitus [que prima abierunt.]
Haymo: in p[re]senti vita boni hec iam enu-

*hinc
libri
apoc. l. b.
solus agi
inductus illis*

merata sustinent: sed in futura vita nihil mali sustinebunt. Et dixit qui sedebat in throno. s. deus omnis qui p[re]sident ecclesie sue. Ecce noua facio omnia. 1y. s. celos et elementa et electorum corpora: ut patet Esa. lxxv. Ecce ego creo celos nouos et terram nouam.

Quide enim creditur ad iusticiam etc.

An initium illi ep[isto]le scribitur. s. Pau. i cor. ca. vi. Si p[er]fitearis in ore tuo d[omi]n[u]m iesu

zin corde tuo credideris q[uod] deus illu[m] ex

citauit a mortuis saluus eris. Tunc statim sequit[ur] ep[isto]la p[ro]p[ri]a. s. Corde

credit[ur] ad iusticiam.

Cor. i. ad iustifica-

tionem habenda. s. ore

aut[em] p[er]fessio fit ad sa-

lutem. i. ad p[er]fectio-

nem salutis: neces-

se enim est fidem: c[on]fi-

teri p[er] loco et t[em]p[or]e: in

signu[m] hui[us] recipit

homo sacramentu[m]

c[on]firmatois in fro-

te. An dicit in de-

cre. C[on]firmatio i[tem]

in fronte ponit[ur] ut a

recipiente fides sine

erubescencia publi-

ce. de c[on]se. vi. v. no-

uissime. An Luce

xi. Qui me p[er]fessus

fuerit cora[m] hoib[us] co-

fitibor et ego eu[m] co-

ram p[ro] meo. Di-

cit enim scriptura s[an]c-

ta: et veraciter. Om-

nis q[ui] credit in illu[m]

non c[on]fundet[ur] sup[er]

Et dixit qui sedebat in throno.

Ecce noua facio omnia.

Finit pars prima de t[em]p[or]e.

Incipit postila

de sanctis.

In festo sancti Andree apo-

stoli. Romanos. x.

Quide enim

credit[ur] ad iusticiam:

ore autem confessio

fit ad salutem. Dicit enim scriptu-

ra. Omnis qui credit in illu[m] non

confundet[ur]. Non enim est distin-

ctio iudei et greci. Nam idez do-

minus omni[u]m diues in omnes q[ui]

inuocant illum. Omnis enim qui

cunq[ue] inuocauerit nomen domi-

ni salu[us] erit. Quomodo ergo in-

uocabunt in quem non credide-

runt? aut quomodo credent ei

quem no[n] audieru[n]t? Quomodo

autem audient sine predicato-

re? quomodo vero predicabu[n]t nisi

mittant[ur]? Sicut scriptu[m] est: O-

speciosi pedes euangelizantium

pacem euangelizantium bona. Sed

no[n] omnes obediunt euangelio.

Cor. q. d. Omnes quidem audiunt sed

non omnes obediunt euangelio.

Cor. q. d. Omnes quidem audiunt sed

non omnes obediunt euangelio.

Cor. q. d. Omnes quidem audiunt sed

et gentiliu[m] diues in omnes. Cor. i. dicitur: omnes qui inuocant illu[m] s. fide et opere. Omnis quiq[ue] inuocauerit non verbo tenus sed corde intimo nomen d[omi]ni. i. filium patris: in quo sicut p[er] no[m]i[n]e est notificatio saluus erit ab eterno supplicio.

Quo ergo inuocabunt in que[m] no[n] cre-

diderunt? 1y. q. d. nullo modo: q[uia] ora-

tio p[re]supponit fides orant[ur]: aut quo cre-

dent ei que[m] non au-

dieru[n]t? q[uia] fides p[re]-

supponit auditu[m]: v[er]o a deo intus p[er] inspi-

ratione[m]: v[er]o ab hoie

exterior per predi-

catione[m] Quo aut[em]

audiet sine p[re]dican-

te? Accus aut[em] p[re]di-

candi p[re]supponit

auctoritate[m] officij:

ideo dicit[ur] quo ve-

ro predicabunt nisi

mittant[ur]. s. a deo: si

cut olim p[ro]phete vel

ap[osto]li et eius locu[m] te-

nentes sicut p[re]dica-

tores alij. Cor. ali-

ter aut[em] no[n] est predi-

candu[m] sicut nec ipe

x[ristus] fili[us] dei predi-

care voluit nisi mis-

sus a patre: ut patet

Luce. iij. Oporteret

me etia[m] alijs ciuita-

tibus euangelizare

regnu[m] dei: quia ad

h[oc] missus su[m] Scriptu[m] est. Esaie. liij.

Qua[m] speciosi id e[st]

bene formati sunt

[pedes euangelizan-

nō omnes obediūt euāgelio predicationē
eius recipiendo: qz gentilesz iudei z here-
tici nō obediūt: sed solum boni christianī:
[Esaías enim dicit] vt habet Esaie. liij.
[Dñe qd credidit auditui nostro.] Gor.

quod a nobis audi-
uit quod a te audi-
uimus. q. d. aliquis
credit sed non om-
nes. Ergo fides ex
auditu. Gorra. z si
deus intus doceat:
tñ predicator exte-
rius nūciat. Audi-
tus autē per verbū
christi. loquens in
aplis. vt prz. Dar-
thei. x. Non enim
estis vos qui loqui-
mini: sed spūs pa-
tris vestri qui loq-
tur in vobis. Item
luce. x. Qui vos au-
dit me audit zc.
[Sed dico. Nun-
quid nō audierūt.]
Ly. id est habēt ne-
excusationē sue in-
fidelitatis ppter de-
fectum publicatio-
nis. q. d. non: ad qd
inducit autoritatez
pphete dauid: que
habet in psal. xviij.
[Et quidez.] Gor.
id est certe [in om-
nem terraz] qñcum
ad terras medias:
[exiuit sonus] id ē
fama [eorū: z in fi-
nes orbis terre.] id
est in terras extre-
mas [verba eorū] id
est predicatio vt
auditus predicati-
nis eorū.

Dominus possedit me ab initio
viarū suarū zc. In festo pceptio-
nis beate virginis marie. p epla
psens lectio fm seculares legif: que lectio

Esaías enīz dicit. Domine quis
credidit auditui nostro. Ergo fi-
des ex auditu: auditus autē per
verbum christi. Sed dico: Nun-
quid non audierūt? Et quidem
in omnē terram exiuit sonus eo-
rum: et in fines orbis terre ver-
ba eorum.

In festo sancti Nicolai epi et
confessoris. Epi. Ecce sacer-
dos magnus zc. Quere infra in
cōmune sanctorū de pffessorib⁹.

In festo conceptōis gloriose
virginis Marie. Prouer. viij.

Dominus possedit me ab
initio viarū suarū ante-
qz quicqz faceret a prin-
cipio: ab eterno ordinata sum: z
ex antiquis anteqz terra fieret.
Necdum erant abyssi z ego iam
cōcepta eram. Necdum fontes
aquarū eruperant: necdum mon-
tes graui mole cōstitērāt. Ante
omnes colles ego parturiebar:
adhuc terrā nō fecerat z flumīa
z cardines orbis terre. Qñ pre-
parabat celos aderam. Qñ cer-
ta lege et giro vallabat abyssos

principaliter exponit de eterna sapientia:
que christus est filius Marie pginis: ho-
nor autē filij est honor matris z ecōuerso:
honor matris est honor filij. Unde Bern.
Omel. iij. sup. Filius est dicit. Non est

dubiū quicquid in
laudib⁹ matris pfe-
rimus ad filiū per-
tinere: z rursum cū
filiū honoramus: a
laudib⁹ matris nō
recedimus. Unde
dicit eterna sapien-
tia [Dñs possedit
me ab initio viarū
suarū] Ly. i. operū
suorū [anteqz qdqz
faceret a pncipio]
id est ante oēm cre-
ationē [ab etno or-
dinata suz. Necdū
erant abyssi: et ego
iam cōcepta eram:
necdū fōres aquaz
eruperāt]. i. de locis
sterraneis [necdū
mōtes graui mole
cōstitērāt]. i. sup ter-
ram planā eleuati:
ante oēs colles ego
parturiebar]. i. pce-
debā a fecunditate
pīna [adhuc terrā
nō fecerat z flumī-
na]. i. creaturā visi-
bilē [z cardines or-
bis tre]. i. pres mū-
di principales: que
sūt oriēs z occidēs
auster z aqlo [Qñ
pparabat celos a-
derā] indiuisa enī
sunt opa trinitatis
z ideo fili⁹ q ē sapia
genita sp operat cū

patre. vt. pz. Jo. v. Pater meus vsqz modo
operat z ego operor [qñ certa lege z giro
vallabat abyssos]. i. cōcauitates vbi pgre-
gate sunt aque: vt apparet arida habita-
tioni hominū z animalū terrestriū apta.

[**Q**uoniam ethera firmabat sursum]. i. speram
ignis que naturaliter sursum fert: illa eni
pars elementorum que contigua est spera lu/
ne ether vocat[ur] et librabat fontes aquarum
constituens eos in pondere in numero et

mensura [quoniam circum]
dabat mari terminu
num suum] ne efflue
ret et opiret ariditas
[quoniam appendebat fun
damenta terre]. i. p
tes inferiores ter
re circa centrum que
sunt quedam funda
menta superiorum par
tium [cum eo erant
cuncta componens]
quod indiuisa sunt ope
ra trinitatis [et de
lectabar per singu
los dies]. i. eterna
liter gaudebam cum
patre et spiritu sancto
[ludens coram eo
omni tempore: et ludens
in orbe terrarum]. i. i.
ludum faciens de or
be terrarum: qui simi
lis est ludo pilee que de
vino transferunt ad al
ium finem quandam re
uolutionem: quia re
gina terre transfert
atque constituit de ge
te in gentem [et de
licie mee esse cum fi
liis hominum]. i. per
gratiam. [Nunc ergo
filii]. i. per adoptio
nem [audite me]. i. s.
per debitam attentio
nem [beati qui cu
stodiunt vias me
as]. i. viam mandato
rum et viam consilio
rum [audite disci
plinam] de moribus humanis [et estote sa
pientes] in diuinis [et nolite abijcere eam.
Beatus homo qui audit me] scilicet mihi
obediendo [et qui vigilat ad fores meas

quotidie] scilicet in loco diuini cultus deuote
orando [et obferuat ad postes ostij mei. Qui
me inuenerit] per gratiam [inueniet vitam
scilicet eternam] et hauriet salutem a domino] qui est
fons salutis:

Quoniam ethera firmabat sursum: et li
brabat fontes aquarum. **Q**uoniam circum
dabat mari terminum suum et lege
ponebat aquis ne transirent fi
nes suos. **Q**uoniam appendebat funda
menta terre cum eo eram cuncta
componens. Et delectabar per sin
gulos dies ludens coram eo om
ni tempore: et ludens in orbe terrarum:
et delicie mee esse cum filiis ho
minum. **N**unc ergo filii audite me
beati qui custodiunt vias meas.
Audite disciplinam et estote sa
pientes et nolite abijcere eam.
Beatus homo qui audit me: et
qui vigilat ad fores meas quoti
die: et obseruat ad postes ostij
mei. **Q**ui me inuenerit inueniet
vitam et hauriet salutem a domino.

In festo sancti **T**home apostoli.
Epi. **I**am non estis hospi. etc.
querere infra in comuni sanctorum.
In festo sancti **S**tephani pro
thomarty. Act. vii.

In diebus illis. **S**tepha
nus plenus gratia et forti
tudine faciebat prodigia
et signa magna in populo. **S**urrexe
runt autem quidam de synagoga que

In diebus illis: **S**tepha
nus plenus
gratia etc. **A**n initium
illius epistolae scri
bitur. **L**uce. x. post a
scensionem christi ver
bum domini crescebat
et multiplicabatur nu
merus discipulorum
in hierusalem valde:
multa etiam turba sa
cerdotum obediebat
fidei: tunc statim se
quitur presens epistola.
[**S**tephanus autem
plenus gratia]. **L**uce. ad
bene operandum [et
fortitudine] sader
sa tolerando [facie
bat prodigia et signa
magna in populo] ad
veritatem fidei ca
tholice confirmanda
[surrexerunt autem
quidam de synagoga
que appellabatur li
bertinorum] a regio
ne sic nominatorum. vt
dicitur glo. interli. [et
cirenensium] a cirene
ciuitate [et alexan
drinorum]. i. ab alex
andria metropoli
egypti [et eorum qui e
rant a cilicia et asia]
nomina sunt regionum
iudee propinquarum:
[disputantes cum
stephano] fide ca
tholicam verbis qua

tum poterant impugnando: [et non poterant
resistere sapientie et spiritui qui loquebatur]. i. finem quo
promiserat saluator dei. **L**uce. xxi. **E**go dabo
vobis os et sapientiam cui non poterunt resi

stere et contradicere omnes aduersarij vesti. Tunc post hoc regarduebat eos acriter dicens: [Dura ceruice] id est obstinata mente: [et incircūcisi cordibus et auribus] id est a vicijs et sordibus [vos semper spiritui sancto

restitistis] qui locus est per prophetas de xpo [cuius nunc perditores et homicidæ fuistis] **Ly.** eius crucifixionem perorando [audientes autem hec dissecabantur cordibus suis] **Ly.** qz nō habebant rationē interficiendū eum: et tamen omnibz modis interficere volebāt et sic dissecabant in terius: qz passio preualens discrepabat a ratione recta. [Et stridebant dentibus in eū] sicut canes rabidi. [Cum autē esset Stephanus plenus spiritu sancto intendens in celos] vbi fiduciā suā collocauerat [vidit gloriā dei] ad confortationem suam ex specialī gratia [et iesum stantē a dextris virtutis dei] **Lyra.** ad designandū qd erat parat⁹ ad eius roborationē: qz stare propriū est adiuvantis in prelio: sedere autem propriū est iudicantis vel regnantis. [Et ait. Ecce video celos apertos et filium hominis stantem a dextris virtutis dei] **Lyra.** Nō est hic intelligendū qd celī fuerint diuisi cum sint incorruptibiles: sed quia sic clare vidit ac si nullus esset obstaculum inter mediū [exclamantes autem voce magna] ne audirent Stephanū ver

ba [continuerunt aures suas et impetū fecerunt unanimiter in eum] non ratione sed furia moti: [et eicientes eum extra ciuitatem lapidabant] tanq̃ blasphemū. **Do-**

duz enim erat blasphemus extra ciuitatē appellabat libertinorū et cirenensū et alexandrinorū: et eorū qui erāt a cilicia et asia disputantes cū stephano. **Et** nō poterāt resistere sapie et spūi qui loquebat̃ **Dura** ceruice et incircūcisi cordibus et auribus: vos semper spiritui sancto restitistis et c. cui⁹ nūc proditores et homicide fuistis. Audientes autē hec dissecabantur cordibus suis et stridebant dentibus in eū. **Cū** autē esset Stephanus plenus spiritu sancto intendēs in celū vidit gloriā dei et iesū stantē a dextris virtutis dei. **Et** ait. **Ecce** video celos apertos et filiū hominis stantem a dextris virtutis dei. **Exclamantes** autē voce magna continuerūt aures suas: et impetū fecerunt unanimiter in eū. **Et** eicientes eū extra ciuitatē lapidabāt. **Et** testes deposuerunt vestimenta sua sec⁹ pedes adolescentis qui vocabatur saulus. **Et** lapidabāt Stephanum inuocantē et dicentē: **Domine** iesu suscipe spiritū meū. **Do-**

lucidari. **Unde** dixit dñs ad Moysē **Leuit. xxiij.** **Educ** blasphemū et obrui et eum omīs populus lapidibus. **Et** deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis qd vocabat̃ **Saulus**. **Lyra.** vt expedit⁹ et celerius eum interficerent et lapidabāt Stephanus inuocantē et dicentē: **Domine** iesu suscipe spiritū meū. **Positis** autē genibz **Lyra.** vt in orando modus esset deuotus [clamauit voce magna] quepedebat ex affectu magno ad primos salutem dicens: **Domine** ne statuas illis hoc peccatum. **Ly.** reseruando eis penam eternā: sed da eis penitentiā. **Unde Beda.** Stephanus pro seipso stando orauit: sed pro inimicis flexis genibz etc. **Et** euz hoc dixisset [ex ferrore charitatis secundum dictum saluatoris.

Matth. v. **Orate** pro calūniantibus et persequentibus vos [obdormiuit in domino] Nam anima eius sanctissima absorpta fuit in abyssu superne claritatis etc. **Sequitur** in textu **Saulus** autem erat cōsentiens neci eius: facta est autem illa die persecutio magna in ecclesia que erat hierosoly-

mis: et omnes dispersi sunt per regiones iudee et samarie preter apostolos. Curauerunt autem Stephanum. **Ly.** i. decenter sepelie runt [viri timorati] id est timentes deum inter quos gamaliel fuit principalis: [et fecerunt planctum magnum super eum].

Postilla.

In diebus illis: [Vidi supra montem syon etc.] **Ly.** i. in ecclesia triumphante: que dicitur mons syon: ut habetur **Debre.** xij. [agnus stantem] i. christum qui est agnus dei: ut habetur **Joh.** i. capitulo [et cum eo centum quadraginta quattuor milia] i. tali numero venerant pueri innocentes quorum festum peragitur secundum illam visionem que ostensa est iohanni: quando a domitia no cesare in exilium missus fuit: ubi scripsit librum **Apocal.** sed tamen certus numerus pueroz innocentium non reperitur: certitudinaliter i. scriptur? [habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis: et audiui voces de celo tanquam vocem aquarum multarum] i. multitudinis sanctorum [et tanquam vocem tonitruum magni] in quo designatur magnitudo laudis huius: non solum ex laudantibus

multitudine: sed etiam ex modo laudis et qualitate [Et vocem quam audiui sicut citharedoz citharisantiu in citharis suis] **Nam**

hec laus est coram deo et angelis eius gratiosa [et cantabant quasi canticum novum] quia dicti laudantes sunt de numero sanctorum novi testamenti [an sedem] scilicet dei [et ante quatuor aialia et seniores] i. in presentia sanctorum patriarcharum et prophetarum in celo existentium [et nemo poterat dicere canticum novum nisi illa centum quadraginta quattuor milia qui empti sunt de terra] scilicet sanguine christi: [Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquati: virgines enim sunt] integritatem carnis servando [Hi sequuntur agnum quocumque ierit: hi empti sunt ex hominibus primitie deo] id est gratiosi sunt sicut primi fructus et magis delectabiles [et in ore eorum non est inuentum mendacium] **Nam** pueri isti veritatez fidei non loquendo sed moriendo confessi sunt [sine macula sunt ante thronum dei] nam macula peccati originis purgata fuit virtute sui martyrij.

sitis autem genibus clamavit voce magna dicens. Domine ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset obdormiuit in domino.

In festo sancti Iohannis apostoli et euangeliste. **Epistola.** Qui timet deum faciet bona etc. Quere etiam in coram sanctorum de euangelistis.

In festo pueroz innocentum scribitur. **Apocal.** xiiij.

In diebus illis. Vidi supra montem syon agnum stantem et cum eo centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui vocem de celo tanquam vocem aquarum multarum et tanquam vocem tonitruum magni. Et vocem quam audiui sicut citharedoz citharisantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum novum ante sedem et ante quattuor aialia et seniores. Et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor milia qui empti sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquati: virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex hominibus primitie deo et agno. Et in ore eorum non est inuentum mendacium. Sine macula enim sunt ante thronum dei.

Paulus autem adhuc spirans etc. Ante initium illius epistolae scribit sanctus **L**u. quod discipuli qui erant dispersi post lapidationem sancti stephani pertransibant euangelizantes verbum dei. **P**hilippus autem descendens in civitatem samariam predicabat illis christum. Intendebant autem turbe his que a philippo dicebantur unanimiter audientes et videntes signa que faciebat: multi enim eorum qui habebant spiritus immundos. id est diabolos clamantes voce magna exiebant: multi autem paralitici claudi curati sunt. Factum est ergo magnum gaudium in illa civitate. Tunc post modum sequitur epistola hodierna. **S**aul autem adhuc spirans. **L**y. id est ex vehementi spiritu ignis persecutionis in se accedens et in aliis contra ecclesiam. **M**inister in iobis iniuriis et cedis. id est verberibus et flagellis. **I**n discipulos domini. id est contra credentes in christum qui tunc dicebantur discipuli: quia nondum notabant christiani accessit ad principem sacerdotum. **L**y. non vocatus sed se igerens voluntate nocendi inflamatus et petijt ab eo epistolas ut ex eius auctoritate magis posset nocere fidelibus in damascum ad synagogas. **L**y. ut ibi persequeret credentes sicut fecerat in hierusalem ut si quos inveniret huiusmodi viros ac mulieres vincitos perduceret in hierusalem. **E**t cum iter faceret contigit

In conversione sancti Pauli apostoli. Actus ix.

Paulus autem adhuc spirans minarum et cedens in discipulos domini: accessit ad principem sacerdotum et petijt ab eo epistolas in damascum ad synagogas: ut si quos inveniret huiusmodi viros ac mulieres vincitos perduceret in hierusalem. **E**t cum iter faceret contigit ut appropinquaret damasco et subito circumfulsit eum lux de celo: et cecidit in terram audiuit vocem dicentem sibi: **S**auile saule: quid me persequeris? **Q**ui dixit. **Q**uis es domine? **E**t ille. **E**go sum iesus quem tu persequeris. **D**urum est tibi contra stimulum calcitrare. et tremens ac stupens dixit. **D**omine quid me vis facere? **E**t dominus ad eum: **S**urge et ingredere civitatem: et ibi dicet tibi quid te oporteat facere. **U**iri autem illi qui comitabantur cum eo stabant stupefacti: audientes quidem vocem: neminem autem videntes. **S**urrexit autem saulus de terra: apertisque

ut appropinquaret damasco: et subito circumfulsit eum lux de celo. **L**y. sicut solet fieri in choroisatone fulgure et cecidit in terram pre stupore et admiratione: audiuit vocem. id est. s. audire corporis et mentis dicentem sibi **S**auile saule: hec duplicatio fit ad magis mouendam eius attentionem quid me persequeris. id est. in membris meis quem persequeris saulus non christum in propria persona: quia iam sedebat ad patris dexteram gloriosus qui dixit. quis es domine etc. durum est tibi contra stimulum calcitrare. id est. potentiori te incomparabiliter resistere et tremens ac stupens. **L**y. de cognita christi potestate quem ante non credebatur in celo regnare: sed magis ut falsum prophetam cum damanari esse dixit: domine quid me vis facere. **Q**ui d. ex nunc paratus sum tibi in omnibus obedire et dominum ad eum: surge et ingredere civitatem et dicet tibi quid te oporteat facere. in hoc ostendit christus quod vult quod unus homo informetur ab alio: ut videri autem illi qui comitabantur eum eo stabant

stupefacti: audientes quidem vocem. id est. pauli non autem christi: quia audiebant paulum dicentem: quis es domine quid me vis facere. neminem autem videntes. quia non videbant aliquam personam ad quam dirigeret sermonem: ideo stabant stupefacti. surrexit autem saulus de terra: apertisque oculis nihil videbat etc. **L**y. id est. visu

corporali: videbat autem visu mentali: qz fm doctores cōmunit in illo triduo fuit raptus vsqz ad celū tertiu[m] [z n̄ māducauit neqz bibit.] **Ly.** sustētatus illa visiōe sicut et moy/ ses. xl. dieb[us] in monte synai [erat autē quidā discipul[us] damasci nomine ananias] **Ly.** qui de iudaismo ad fidē xp̄i cōuersus fuit. scientia et vita famosus [z dixit ad illū i visu dñs ananias: at ille ait. Ecce ego domine. Et dñs ad eū surge z vade i vicum qui vocat[ur] rectus: z quere in domo iude saulum noīe tharsensem. Ecce enī orat: Et vidit virū ananiā noīe introeuntē et imponentē sibi manus vt visum recipiat: respōdit autē ananias. Dñe audiui a m̄tris de viro hoc quāta mala fecerit sanctis tuis in hierl̄m: Et hic habet potestatem a principib[us] sacerdotū alligandi omnes q̄ inuocant nomen tuū. Dixit autē ad eū dñs. Glade quoniam vas electionis est mihi iste: id est specialiter vas electū gratie z scientie cōtētiū [vt portet nomen meū] scz opere z predicatōe [scram gentib[us] z regibus et filiis israel: ego enī ostendā illi] scz per effectum [quanta oporteat eū pati p̄ nomine meo] qz per m̄tras tribulatōes oportet nos intrare in regnū celoz [z abijt ananias] ad exequendum dñi mandatū [z introiuit in domū: z imponēs ei manus dixit: Gaule frater: dñs misit me iesus q̄ apparuit tibi in via qua veniebas vt videas z implearis sp̄itu sancto: et cōfestim ceciderūt ab oculis ei[us] tanq̄ squame] **Ly.** i. macule albe et dure: sicut sunt squame pisciū: que causate fuerunt in

oculis nihil videbat. Ad manus autē illū trahētes introduxerūt damascū. Et erat ibi trib[us] dieb[us] nō videns: z nō māducauit neqz bibit. Erat autē quidā discipulus damasceniōis ananias: et dixit ad illū in visu dñs Anania. At ille ait. Ecce ego dñe. Et dñs ad eū surge z vade in vicum qui vocat[ur] rectus: z quere in domo iude saulum noīe tharsensem. Ecce enī orat: Et vidit virū ananiā noīe introeuntē et imponentē sibi manus vt visum recipiat: respōdit autē ananias. Dñe audiui a m̄tris de viro hoc quāta mala fecerit sanctis tuis in hierl̄m: Et hic habet potestatem a principib[us] sacerdotū alligandi omnes qui inuocāt nomen tuū. Dixit autē ad eū dñs. Glade: qm̄ vas electionis est mihi iste: vt portet nomen meū corā gentib[us] z regibus z filiis israel. Ego enī ostendā illi quāta oporteat eū p̄ noīe meo pati: z abijt ananias et introiuit in domū: et imponens ei manus dixit: Gaule frater: dñs misit me iesus q̄ apparuit tibi in via qua veniebas vt videas z implearis sp̄u sc̄to. Et cōfestim ceciderūt ab oculis ei[us] tanq̄ squame: et visum recepit.

dñt autē ananias] **Ly.** se excusando eo qd saulus erat famosus in persecutōe creditum in xp̄m [dñe audiui a multis de viro hoc quāta mala sanctis tuis fecerit in hierusalē. Et hic habet potestatem a principib[us] sacerdotū: alligandi omnes q̄ inuocant nomen tuū. Dixit autē ad eū dñs: Glade quoniam vas electionis est mihi iste] id est specialiter vas electū gratie z scientie cōtētiū [vt portet nomen meū] scz opere z predicatōe [scram gentib[us] z regibus et filiis israel: ego enī ostendā illi] scz per effectum [quanta oporteat eū pati p̄ nomine meo] qz per m̄tras tribulatōes oportet nos intrare in regnū celoz [z abijt ananias] ad exequendum dñi mandatū [z introiuit in domū: z imponēs ei manus dixit: Gaule frater: dñs misit me iesus qui apparuit tibi in via qua veniebas vt videas z implearis sp̄itu sancto: et cōfestim ceciderūt ab oculis ei[us] tanq̄ squame] **Ly.** i. macule albe et dure: sicut sunt squame pisciū: que causate fuerunt in eo a lumine excessiuo ip̄m excecante] z visum recepit z surgens baptisatus est.] scz

beato laurētio legif qd ponebat manus super cecoz oculos z illuminabant [respon

eo a lumine excessiuo ip̄m excecante] z visum recepit z surgens baptisatus est.] scz

in nomine iesu christi [et cum accepisset cibum confortatus est] duplici confortatioe. scilicet spiritu et corpore [Fuit autem cum discipulis qui erant damasci per dies aliquot: et continuo ingressus synagogam predicabat iesum: quoniam hic est

filius dei] itaque post baptismum. Et illo tempore quod doctrinam euangelicam non habuit ab homine sed a deo [stuebant autem omnes qui eum audiebant] de tanta subitanea mutatioe: per quam atrocissimus fidei persecutor factus fuerat constantissimus eius predicator: et dicebant. Nonne hic est qui expugnabat in hierusalem eos qui inuocabant nomen istud: et hic ad hoc venit ut victos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem multo magis conualescebat [scilicet procedens semper de bono in melius] et confundebat iudeos quibus habitabant damasci: affirmans quoniam hic est christus [Ly. id est quod iesus nazarenus est vere christus] in lege prophetarum promissus. Quod declarabat per scripturas veteris testamenti quas prius didicerat a gamaliele: et postea multo perfectius a deo illustrante.

Ecce dicit dominus deus. Ecce ego et. In presenti epistola nuntiatur vterque aduentus christi: scilicet in carnem et in iudicium: et primo denunciatur primus ad-

uentus in carnem: cum dicitur. [Hec dicit dominus deus] scilicet pater [ecce ego mitto angelum meum] Ly. id est iohannem baptista qui magis duxit in terris vitam angelicam quam humanam: quoniam enim hec scriptura intelligatur de iohanne baptista: hoc

Et surgens baptizatus est. Et cum accepisset cibum: confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant damasci per dies aliquot. Et continuo ingressus in synagogas predicabat iesum: quoniam hic est filius dei. Stuebant autem omnes qui eum audiebant: et dicebant. Nonne hic est qui expugnabat in hierusalem eos qui inuocabant nomen istud: et hic ad hoc venit ut victos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem multo magis conualescebat et confundebat iudeos qui habitabant damasci: affirmans quoniam hic est christus.

In festo purificationis sancte marie virginis. Malach. iij.

Ecce dicit dominus deus. Ecce ego mitto angelum meum et preparabit viam ante faciem meam: et statim veniet ad templum sanctum suum dominator quem vos queritis et angelus testamenti quem vos vultis. Ecce venit dicit dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem aduentus eius: et quis stabit ad videndum

hanc baptista: hoc patet. Barth. xi. ubi christus dixit de iohanne. Hic est de quo scriptum est. [Ecce ego mitto angelum meum et parabit viam ante faciem meam] id est ante filium: quoniam predicatio et baptismus iohannis fuerunt quedam preparationes ad baptismum et predicationem christi [et statim veniet ad templum sanctum suum] id est in hierusalem: quoniam ibi christus hodie fuit oblatum a matre et receptus a simeone: et postmodum ibi pluries predicauit: et ibi demum multa miracula fecit [dominator quem vos queritis] id est quem vos desideratis [et angelus testamenti] id est christus qui fuit nuncius noui testamenti [quem vos vultis] videlicet iesus christus desideratus a sanctis patribus per prophetas. Secundo denuntiatur hic aduentus christi in iudicium cum dicitur. [Ecce venit dicit dominus exercituum] Ly. id est veniet

certitudinaliter ad iudicium [Et quis poterit cogitare diem aduentus eius] id est nullus. Unde Barth. xliij. De die illa et hora nemo scit: neque angeli celorum nisi solus pater [et quis stabit] id est poterit stare [ad vi-

dendum eum] **¶** Et qz sicut primus adue-
tus fuit in humilitate et mansuetudine: ita
et scds erit in pte et terrore. **¶** Ipe eni qua-
si ignis cōflans et quasi herba fullonum].
Ista referunt ad primū et ad scdm aduen-
tum: cum eni dicit

Ipe eni qsi ignis
cōflans ad scdm ad-
uentū pīnet: et qua-
si herba fullonū ad
primū. **¶** Raz herba
fullonū qua vtunt
fullones ad purifi-
candū vestes et faci-
endū eas nitidas:
mitius et suauis la-
uar sordes pānorū:
ignis aut cum ma-
gna violentia pur-
gat metallū: sic in
primō aduentu chri-
stus cū magna mā-
suetudine et quadā
suauitate pnie pur-
gauit pctōres: in se-
cundo aduentu pur-
gabit per ignem. **¶** Et
sedebit dñs. **¶** scz in
iudicio. **¶** et cōflans et
emūdās argentū
qz sicut argentū cō-
flāt in igne vt pur-
getur: emūdātū au-
tem in thesauros reponit: sic fiet in die iu-
dicij: nam in igne purgabunt electi qui nō
dū plene sunt purgati in purgatorio: qua-
tenus purgati transeant in thesauros dñi
vt sint ibi quasi aurū et argentū. **¶** et purga-
bit filios leui. **¶** per leui hic intelligit sacer-
dotalis dignitas: purgandi ergo sunt mī-
nistri sacerdotalis officij. **¶** et colabit eos
quasi aurum et quasi argentū. **¶** ad perfectā
mundiciā deducendo. **¶** et erunt offerentes
dño sacrificia iusticia. **¶** i. operū. **¶** et place-
bit dño sacrificiū. **¶** scz oblatū. p iuda et hie-
rusalem. **¶** i. p hominibz actiuis qui intelli-
gunt per iudam: et cōtemplatiuis qui in-
telligunt per hierusalem. **¶** sicut dies seculi et
sicut anni antiqui. **¶** i. sicut placuit sacrifi-
cium Abel. **¶** Melchisedech et Abraam: et

alioz sanctorū patrū in seculis preteritis et
annis antiquis. **¶** dicit dñs omps.

¶ Etrus apłus iesu christi electus et c.
¶ Notandū qz simon petrus fili⁹ io-
hānapuincie galilee: vico de beth-

saída frater andree
apłi: discipulus sal-
uatoris scribit hāc
epistolā. **¶** p̄selitis. i.
his q primo de gen-
tilitate ad iudaismū
et postmodū de
iudaismo ad xp̄m
cōuerſi erant: q p̄
de xp̄i patiebant et
dispersi erant post
lapidationē sancti
stephani: illis scri-
bit a roma tempo-
re claudij cesaris.
vnde hic dicit. **¶** Pe-
trus. **¶** Et p̄mo eni
vocat⁹ fuit simon:
sed postea a xp̄o no-
minatus est petrus
a petra. **¶** que est xp̄s
ppter fidei firmita-
tem. **¶** apłs iesu chri-
sti. **¶** i. missus a iesu
xp̄o. **¶** Gor. **¶** Ecce no-
men officij: nobile
officiū est esse nūci-
um siue legatū xp̄i

eum. **¶** Ipe eni quasi ignis cōflās
et quasi herba fullonū. **¶** Et sede-
bit cōflans et emūdans argen-
tum et purgabit filios leui. **¶** Et co-
labit eos quasi aurū et quasi ar-
gentum: et erunt dño offerentes
sacrificia iusticia. **¶** Et placebit
dño sacrificiū iuda et hierusalem
sicut dies seculi et sicut anni anti-
qui: dicit dñs omps.

¶ In cathedra sancti Petri apo-
stoli. **¶** Petri. **¶**

¶ Etrus apostol⁹ iesu chri-
sti electis aduenis disp-
sionis ponti: galathie:
capadocie: asie: et bithinie: fm p̄
scientiā dei patris in sanctifica-
tionem spūs: in obedientiā et a-
spersionē sanguinis iesu christi:

[electis]. i. a deo ad fidē catholicā. **¶** [adue-
nis]. i. qui de gētilitate venerūt ad iudaismū:
et de iudaismo ad fidē xp̄i. **¶** [dispersionis].
i. qui sunt de dispersione et extra terrā
iudee et illis videt beatus petrus specialit̄
scribere: qd p̄t ex hoc qd subdit. **¶** [ponti].
Gor. puincia grece est iuxta mare. **¶** gala-
thie. puincia est a qua galathe dicti sunt:
[asie]. minoris. i. in qua predicauit iohan-
nes euāgelista: asia vero maior est mediā
pars orbis. **¶** [bithinie]. alia puincia: et om̄s
iste puincie sūt grecoz: in his puincijs di-
spersi erant. **¶** fm p̄scientiā dei patris. **¶** Et
accipit hic p̄scientiā p̄destinatōē in san-
ctificationē spūs. **¶** Et talis eni sanctificatio
appropriat spūi sc̄to in obedientiā. i. per
obedientiā et aspersionē sanguinis iesu xp̄i

qui fuit obediens vsq; ad mortem: mortē autē crucis. Phil. ij. ab hac autē passione habent efficaciam omnia sacramēta noue legis que sunt instrumēta nostre sanctificationis [et] a vobis [in pñti] [et] pax [in futu]

ro [multiplicet] qz tunc quiescat cor? hois appetit? **Benedictus deus** [et] pater dñi nōstri iesu xpi qui fñ magnā misericordiam suāz] [et] et non fñ merita nra [regenerauit nos] scilz in sacramento baptismi: per qdō efficitur filij dei ad optinē [in spem vi] uam] .i. certā [per resurrectionē iesu christi ex mortuis] per quā habemus certitudinē future glorificationis: qz cū esset homo passibilis sicut et nos ad vitam imortale resurrexit: et qz filij adoptiui habent ius in hereditatis partem: ideo subdit: [in hereditatem:] **Cor.** i. fuso habēdā [in corruptibilem] [et] naz hereditas celestis nunq; deficit [et] incontaminatā] qz nihil imundū recipit [et] imarcescibile] nam suū decorem nunq; minuit [cōser] uatam in celis] **Beda.** non in presenti dā dam: sed tpe prefinito reddendam [in vobis] id est per illud qdō in vobis est p gratiam et liberū arbitriū et per bona merita vestra [qui custodimī in virtute dei] non vestra **Unde ps. cxxvi.** Nisi dñs custodierit ciuitatē [per fidem] que facit homines fortes ad perseverandū [in salutem] **Yra.** cōsequendā [paratā reuelari] et ostendi et vari que modo latet [in tempore nouissi]

gratia vobis et pax multiplicet.

Benedictus deus et pater dñi nostri iesu christi: qui fñ misericordiam suā magnā regenerauit nos in spem viuam per resurrectionē iesu christi ex mortuis in hereditatē incorruptibilem et incontaminatā et imarcescibilem conseruatam in celis in vobis qdō in virtute dei custodimī per fidē in salutē paratā reuelari in tempore nouissimo in quo exultabitis modicū nunc si oportet cōtristari in varijs tentationib; vt pbatio fidei vestre multo preciosior sit auro qdō per ignem pbat: inueniat in laudem et gloriā et honorem in reuelatōe iesu xpi.

In festo sancti Barthie apostoli. Actū. j.

Eurgens petrus in medio fratru suoz dixit.

mo] **Y.** id est in finali iudicio. Nam ele/ et apparerūt gloriosi in anima et corpore [in quo] scz tpe nouissimo [exultabitis] scz eternaliter [modicū nunc si oportet cōtristari] **Y.** tpaliter [in varijs tentationi

bus] **Cor.** tam in/ teriorib; quo ad ip saruz multiplicita/ rez. **Unde ps. xxxij.** **D**ulte tribulationes iustorum: et **Act. xij.** **P**er multas tribulationes oportet nos intrare i regnum celoz [vt pbatio fidei vestre multo preciosior sit auro qdō per ignem probatur] **Yra.** si/ cut auruz in forma/ ce plectū inde non deteriorat sed purius et melius efficit: sic et. [inueniat.] **Cor.** id ē cedat [in laudem] hominuz [et] gloriā [angelorum] [et] honorē [dei] [in reuelatōe iesu christi dñi nostri] id est tpe iudicii in quo christus manifestabit gloriā electorum.

Postilla.

Eurgens petrus in me

dio fratru suoz dixit et. **Ante initium illius epistle scribit sanctus Lucas in eodem capō dicens:** q postq; christus in die ascensionis videntib; discipulis eleuatus est in celum: tunc omnes simul reuersi sunt hierosolymā a monte qui vocatur oliueti: qui est iuxta hierosolymā sabbati habens iter **Y.** id est mille passus: qz non licet iudeis in sabbato ultra tale spaciū ambulare. **Et cum introissent in cenaculū ascendebant vbi manebant petrus et iohānes et iacobus: andreas: philippus: et thomas: bartholomeus: et mattheus: iacobus alpheus:**

scz filius: hoc dicit ad differentia alcerius iacobi qui fuit fili⁹ zebedei: et simon zelo/tes: et iudas iacobi: hoc dicit ad differenti/ am iude pditoris. Hi omnes erant perse/ uerantes vnanimiter in oratōe cum mulie/ ribus. **Lyra.** deuotis

que erant secute ie/

sum a galilea: et ma/

ria matre iesu et fra/

tribus eius. i. alijs de/

cognatōe iesu quo/

rū plures erant ibi/

et. Tunc statim se/

quif pñs epla [In/

diebus illis] **Ly. i.**

epe medio inf ascē/

sionē dñi et penthe/

costes. **Exurgens**

petrus [tanq̃ prin/

cipalis] erat autēz

turba hoim simul

fere centū viginti.

Viri fratres opoz/

ter impleri scriptu/

ram quā pdixit spi/

ritusctūs p os da/

uid. [cuius verbuz

nō pōt esse falsum.

[de iuda q̃ fuit dux

eorū qui cōprehen/

derūt iesum q̃ con/

numeratus erat in

nobis] **Ly. i.** vnus

de duodecim aplīs

[et sortitus est sorte

ministerij huius.]

Lyra. i. dignitates

aplcā quā habuit

per xpi electionē: sicut dicit **Joh. vi.**

Nōne

duodecim vos elegi et vnus ex vobis dia/

bolus est. **Sors** enī aliqñ accipit p parte:

et sic accipit hic: q̃ in partē aploz vocatus

est [et hic quidē possedit agrum de merce

de inq̃tatis] **Ly. i.** possideri fecit ab alijs

q̃ triginta denarios quibz inique xpm vē

diderat in templū pccit. ex quibz princi/

pes sacerdotū emerūt agruz p sepultura

pegrinoz: vt habet **Mat. xxvij.** et etiā aliq̃

volūt q̃ **Judas** fuit ibi sepultus: et sic pos/

sedit agrū illum [et suspēsus crepuit me/

Erat autē turba hominū simul fe/

re centū viginti. Viri frēs opoz/

ter impleri scripturā quā pdixit

spūs sanctus per os dauid de iu/

da qui fuit dux eoz q̃ cōprehen/

derunt iesum: qui cōnumeratus

erat in nobis et sortitus est sorte

ministerij huius: et hic q̃ dem pos/

sedit agrū de mercede iniquita/

tis: et suspēsus crepuit medius.

Et diffusa sunt omnia viscera e/

ius. et notū factū est omnibz ha/

bitantibus hierlm: ita vt appella/

retur ager ille lingua eoz achel/

demach: hoc est ager sanguinis.

Scriptū est enī in libro psalmo/

rum. Fiat cōmoratio eozum de/

serta et nō sit qui inhabitet in ea

et episcopatū eius accipiat al/

ter. Oportet ergo ex his viris q̃

nobiscū sunt congregati in om/

ni tempore quo intrauit et exi/

uit inter nos dominus iesus inci/

dūs. Et diffusa sunt omnia viscera eius]

Ly. vt pena respōderet culpe. Iustū enim

erat vt viscera que tantā pditionē cōcepe/

rant: enomiter de ventre caderent [et no/

tū factū est]. i. enorme factū iud. [oibz

habitātibz hierlm:

ita vt appellaret a/

ger ille]. i. empt⁹ d

precio sanguis xpi

[lingua eoz]. i. pñ

cipū sacerdotū qui

emerūt agrū illum

[acheldemach. hē

ager sāguis. Scri/

ptū est enī in libro

psalmoz. fiat com/

moratio]. i. habita/

tio [eoz deserta: et

non sit qui inhabi/

ter in ea.] Hoc scri/

bū in ps. lxxvij. In

q̃ pdixit dauid pe/

nam sacerdotū xpi

mortem pcurantiū

in penā enī mortis

xpi templū et ciui/

tas hierlm fuerunt

cōbusta p romanos

et sacerdotes prim

interfecti et partim

captiuati [et epatū

eius accipiat alē.]

hoc habet ps. cvij.

In quo dauid pre/

dixit penā inde p/

ditoris q̃ xpm ven/

didit principibz sa/

cerdotū: isto enī iu/

da per suspensionē mortuo: marthias suc/

cessit ei in aplatu. Apostolatus vel episco/

patus dicit: vnde iam episcopi successores

sunt apostolor: vt dicit in decret. Et hoc est

quod dicit hic: et episcopatū eius accipiat

alter. i. sanct⁹ Marthias [oportet ergo]

ad reintegrandū numerū apostolicuz [ex

his viris q̃ nobiscū sunt cōgregati in om/

ni tpe quo intrauit et exiuit inter nos dñs

iesus] **Ly. i. qui per experiētiā nouerunt**

cōuersationē eius iesu xpi [incipiens a ba/

ptimate iohānis vsqz in diem qua assum/

ptū fuit]

ptus est a nobis] **L**y. non enī legī iēsum
docuisse publice ⁊ miracula fecisse nisi post
q̄ baptisatus fuit a iohāne testem resur/
rectionis eius nobiscū fieri vnum ex istis
⁊ statuerūt duos] **L**y. tanq̄ magis nota/
biles s̄ ioseph q̄ vo/
catus est barsabas

qui cognominatus
est iustus: ⁊ matthi
am] **L**y. licet enim
istos duos elegit/
sentyt notabiliores
alijs: tamen ignora
bant quis eoz esset
dignior ad aposto/
latuz: p̄terea super
hoc implozauerūt
diuinū iudiciū ⁊ et
orantes dixerunt.

Tu domine qui no/
sti corda omnium: o/
stende quē elegeris
ex his duobz vnum
accipere locum mi/
nisterij hui⁹ ⁊ apo/
stolat⁹ de quo pre/
uaricatus est iudas
vt abiret in locū su/
um: ⁊ dederunt sor/
tes eis] **B**eda. su/
per actus apostolo/
rum. **M**athias an/
te penthecostes or/
dināduz sorte que/
ritur: q̄ nōdum ple/
nitudo spiritus san/
cti in ecclesia diffu/
sa est: septem autē
diaconi postea non
sorte sed electōe a/
postolorz sunt ordi/
nati: p̄ter hoc phi/
betur rationabiliter talis electio. extra de

forti. c. vlti. nō tamen peccauerūt apostoli
eligendo mathiā per sortem: q̄ nōdū erat
phibitum. **E**t q̄ hoc fecerūt familiari cō/
silio spiritus sancti: quod nō est trahenduz
ad cōsequentia ⁊ cecidit fors super mat/
thiam] **L**y. **I**ste ioseph fuit cognat⁹ chri/
sti: ⁊ tamē sibi preposuit mathiā: per hoc

ostendens q̄ ad officia ecclesiastica nō sunt
hoies ex cōsanguinitate pmouendi] ⁊ an/
numeratus est cum vndecim aplis.

Egrediet virga de radice iesse ⁊ c.
Sciendū est q̄ ista p̄phetia expo/
nitur ad litteraz de

piens a baptismo iohānis vsq̄
in diem qua assumptus est a no/
bis testem resurrectionis eius no/
biscum fieri vnum ex istis: ⁊ sta/
tuerūt duos: ioseph qui vocaba/
tur barsabas qui cognominatus
est iustus: ⁊ matthias: ⁊ orantes
dixerunt: **T**u dñe qui corda no/
sti omnium: ostende quē elegeris
ex his duobz vnū accipere lo/
cum ministerij huius ⁊ apostola/
tus de quo preuaricatus est iu/
das vt abiret in locum suū: ⁊ de/
derūt sortes eis. **E**t cecidit fors
super mathiā ⁊ annumeratus est
cum vndecim aplis.

In festo annunciatōis Marie
virginis. **E**saie. xj.

Egrediet virga de radice ei⁹
iesse ⁊ flos de radice ei⁹
ascēdet: et requiescet su/
per eum spiritus dñi: spiritus sa/
pientie ⁊ intellectus: spiritus cō/
siliij ⁊ fortitudinis: spiritus scien/
tie ⁊ pietatis. **E**t replebit eū spi/
ritus timoris dñi: non s̄m visio

nitur ad litteraz de
christo a doctoribz
catholicis: iudei tñ
adhuc expectāt fu/
turum: qd̄ nos chri/
stiani dicimus esse
impletuz in christo
iesu. ⁊ s̄m hoc dici/
tur hic] **H**ec dicit
dñs. **E**grediet vir/
ga de radice iesse]
Lyra. i. ego maria
que dicit virga gra/
cilis paupertate et
humilitate: flexibi/
lis pietate] et flos
de radice eius ascē/
det] i. christus qui
dicit flos ratōe pu/
ritatis: qm̄ nulluz
petm̄ actuale seu o/
riginale habuit in
eo locum. i. **P**et. ij.
Qui petm̄ nō fecit
nec inuētus est do/
lus in ore eius. **E**t
quia p̄tulit fructuz
nostre salutis. **E**t di/
citur: ascēdet de ra/
dice iesse: quia pa/
ter dauid vocatus
fuit ysaī ⁊ iesse: chri/
stus autem descen/
dit de dauid ⁊ ⁊ re/
quiescet super eum
spiritus dñi] **L**yra

quia i baptismo ei/
us apparuit spūs sanctus in specie colum/
be super eum. **M**atth. ij. ad designan/
dum plenitudinē omnis gratie in eo] spi/
ritus sapientie] **L**y. id est doctor sapien/
tie vel spiritus qui est sapientia] ⁊ intelle/
ctus: spiritus cōsiliij ⁊ fortitudinis: spirit⁹
scientie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eum spiritus
timoris dñi] **L**yra. ista omnia dona per se

etissime fuerunt in anima christi: que fuit perfectissima in omnibus donis et carisma/tibus spiritus sancti [non secundum visionem oculorum] [corporaliu] iudicabit christus per scientiam suam cognoscit omnia que sunt: fuerunt: vel erunt: quia

cunctis sunt occulta quia homo videt ea que patet: deus autem intuetur cor [neque secundum auditum aurium arguet] **Ly.** id est non indigebit edoceri de veritate ab aliquo: quia per seipsum cognoscit. **Ubi** **Jo.** **han.** ij. **Opus** ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine [sed iudicabit in iusticia pauperes] [et euangelicos: iudicans eos diuitijs celestibus dignos. **Unde** **Matth.** v. **Beati** pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum] [et arguet in

equitate per mansuetudinem terre] **Ly.** quod fuit impletum quando phariseos arguit per apostolis quos notabant false de transgressione sabbati: sed quando euellabant spicas manibus in die sabbati [et percutiet terram] i. homines terrenos per iram oris sui [id est doctrina sua arguendo eorum peccata] [et spiritu labiorum suorum interficiet impium] **Ly.** i. antichristum: secundum quod dicitur. **Thess.** ii. **Et** tunc reuelabit ille iniquus: quem dominus iesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustratio aduentus sui [et erit iusticia cingulum lumborum eius: et fides cinctorium renum eius] **Ly.** i. iusti et fideles adherent sibi sicut cingula et lumbare adherent hominibus: et hoc preceptum impletum in apostolis alijsque discipulis et fidelibus sibi per fidem et charitatem adherentibus.

In diebus illis: Locutus est dominus ad

nem oculorum iudicabit neque secundum auditum aurium arguet: sed iudicabit in iusticia pauperes: et arguet in equitate per mansuetudinem terre et percutiet terram virga oris sui et spiritu labiorum suorum interficiet impium. **Et** erit iusticia cingulum lumborum eius: et fides cinctorium renium eius.

Item de eodem festo secundum seculares. **Esa.** vij.

In diebus illis: Locutus est dominus ad achaz dicens: Pete tibi signum a domino deo tuo in profundum inferni: siue in excelsum supra. Et dixit achaz: Non petam et non tentabo dominum.

achaz etc. **Ista** scriptura **Esaie** propheta locutus est de domino nostro iesu christo. **Unde** dicitur [In diebus illis] [et quando **Esaie** prophetavit] [Locutus est dominus] per **Esaie** prophetam [ad achaz] qui fuit idolatra pe-

simus: et regnavit xvi. annis in hierusalem: cui **Esaie** propheta predixit liberationem populi de potentia duorum regum: sed regis syrie et regis samarie: per quam liberationem figurabat vera liberationem generis humani de potestate hostis antiqui. **Ubi** **rumicame** quia achaz credere noluit: tunc dixit **Esaie** [Pete tibi signum] **Ly.** liberationis tue et populi tui ab hostibus [a domino deo tuo] **Lyra.** et non ab idolis que tu colis [in profundum inferni] [et ut aliquis reducat ab inferis: et annunciet tibi sicut

factum fuit in transfiguratione domini quando venit **Moses** ab inferis et apparuit cum **Helia** qui adhuc est in paradiso [siue in excelsum supra] ac si dicat: si vis habere signum de celo sicut habuit **Ezechias** rex: quando sol decem diebus regressus est: et tempore **Iosue** quando sol et luna steterunt in bello gabaon. [Et dixit achaz. Non petam] **Siquidem** achaz signum petere renuit: ne in signo glorificaret dominus: et vilipenderentur idola que colebat: et ideo dixit. **Non petam:** et ut excusationem haberet non petendi subiungit [et non temptabo dominum] [ac si diceret: si peterem signum: temptarem deum et facerem contra legem: que dicit. **Matth.** iiij. **Scriptum** est: **Non temptabis dominum deum tuum:** sed ex quo iussus fuit: petere debuit: sed tamen alia translatio habet. **Non petam** f. iij

ram et non exaltabo dominum. q. d. Nolo ut das
tuo signo exaltet deus: propter quod **E**saías p/
pheta intulit di: **A**udite ergo domus da/
uid. q. d. Rex non vult audire audiat vos
domus dauid. nuncquid parum vobis est mo/
lestos esse hominibus

id est prophetis: quos
sepe molestabant de/
ridendo: affligendo:
et occidendo: ut patet
in. **Re. 2. ij.** **P**arat
in multis locis: quia
molesti estis et deo
meo. **S.** signum ab
eo oblatum renuendo
ne nomen eius glo/
rificet. **p**ropter hoc
scilicet ad declaracionem
nois sui principali/
ter. **D**abit dominus ipse
vobis signum. **S.** scilicet li/
beratois vestre quous
sitis ingrati: quia de/
us multa bona fa/
cit inuitis et ingra/
tis. ut dicit **Psalm.**
v. **P**ater vester cele/
stis solem suum oriri
facit super bonos et
malos etc. **E**cce vir/
go concipiet et pariet
filium. **L.** **B**ea vir/
go maria a prophetis
denunciata que con/
cepit et peperit ma/
nens virgo. **E**t voca/
bit nomen eius ema/
nuel. quod est interp/
retatur nobiscum deus
Butyrum et mel co/
medet. **L.** hoc di/
cit ad denotandum
veram eius huma/
nitatem: quia talibus

nutrit homo: maxime in puericia. **S.** ut sciat
reprobare malum et eligere bonum. **N**am ip/
sus christi infantia non minuit eius sapien/
tiam: nec plus sciuit adultus quam paruulus:
sed plus ostendit sapientiam suam adultus
quam paruulus.

Et dixit: Audite ergo domus da/
uid. **N**umquid parum est vobis mo/
lestos esse hominibus: quia molesti
estis et deo meo: propter hoc da/
bit dominus ipse vobis signum. **E**cce
virgo concipiet et pariet filium: et
vocabitur nomen eius emanuel.
Butyrum et mel comedit ut sci/
at reprobare malum: et eligere
bonum.

In festo apostolorum **Philippi et Ja/
cobi Sapientum.**

Atabunt iusti in magna
constantia aduersus eos
qui se angustiauerunt: et
qui abstulerunt labores eorum. **Q**ui/
dentes turbabunt timore horri/
bili: et mirabunt in subitacione in/
sperate salutis: dicentes intra se
penitentiam agentes: et pre angus/
tia spiritus gementes. **H**ij sunt
quos habuimus aliquando in de/
risum: et in similitudinem impro/
perum. **N**os insensati vitam illorum
estimabamus insaniam et finem il/
lorum sine honore. **E**cce quod compu/
tati sunt inter filios dei et in san/
ctos sortis illorum est.

prosperitatem et finem illorum sine honore. quia
moriebantur in contemptu presentis vite. **Q**uo/
modo computati sunt inter filios dei. id est in/
ter angelos. **E**t inter sanctos sortis illorum est.
ad quorum consortium tunc erunt assumendi
cum corpore et anima.

Atabunt iusti. **L.** scilicet tempore iudicii
in magna constantia. quia perfecti
cum christo iudicabunt aduersus eos
qui se angustiauerunt. **L.** inferendo nocu/
mentum eis in personis. **E**t qui abstulerunt la/
bores eorum. **E**is no/
cendo in rebus temporalibus
videntes autem
turbabunt timore
horribili: et mirabuntur in subitacione in/
sperate salutis dicentes. **L.** **E**ra. quia vide/
bunt iustos et glo/
riosos in corpore et
aia: quod tamen non credi/
derant futurum. **E**t pro/
pter angustiam spiritus ge/
mentes intra se pe/
nitentiam agentes. **S.**
scilicet sine fructu: tum
quia sunt extra statum
meriti et demeriti:
tum quia non dolent pro/
pter offensam dei: sed
propter penas inferni.
Hij sunt quos alii
quando habuimus in
derisum. **S.** in pre/
senti vita. **E**t in simi/
litudine imprope/
rum. **L.** quia imprope/
rantes aliquibus po/
nebant christianos
in exemplum dicentes
ita miser fias sicut
talis christianus vel
iustus. **N**os insen/
sati. **L.** per igno/
rantiam futurorum bo/
norum. **V**itam illorum esti/
mabamus insaniam.
eo quod contemnebant
temporalem felicitatem et

Quoniam confido de vobis in domino. **G**alathee sunt greci et isti seducti erant a via veritatis per falsos apostolos qui predicabant simul circumcisionem cum euangelio esse necessariam ad salutem: et illos apostolus

Paulus in prima epistola reuocat ad viam veritatis dicit: **F**ratres: **C**onfido de vobis. **L**etra. quod ad monitionem meam vos corrigatis in domino. id est: per adiutorium dei [quod nihil aliud sapiatis] nisi veritatem euangelii quae predicauimus vobis [qui autem conturbat vos]. **L**etra. asserendo quod sine circumcisione saluari non poteritis: [portabit iudicium]. **G**oz. i. sustinebit condemnationem quicumque est ille. i. qui circumciscitur. **S**ed ego autem fratres si circumcisionem ad huc predicabo. **L**etra. dicendo quod necessaria sit ad salutem [quid adhuc persecutionem patior]. s. a iudeis: quod. non paterer si ita esset: quod per nulla re persequerentur me in dei nisi hac de causa. **E**rgo euacuatum est scandalum crucis. i. scandalum quo iudei in mea predicatione scandalizabant: quod iudei non scandalizabant de paulo predicante iesum nazarenum crucifixum fuisse sed quod predicabat eum verum christum esse et circumcisionem euacuasse [utinam abscondantur]. **L**etra. i. totaliter a vobis separentur [qui vos conturbant] dicentes quod circumcisio sit vobis necessaria ad salutem. **Q**uicumque enim volunt placere. s. iudeis [in carne] id est in legalibus obseruationibus [hi cogunt vos cir-

In festo inuentiois sancte crucis. ad Galathas. v.

Quoniam confido de vobis in domino quod nihil aliud sapiatis. **Q**ui autem conturbat vos portabit iudicium quicumque est ille. **E**go autem fratres si circumcisionem adhuc predicabo quid adhuc persecutionem patior. **E**rgo euacuatum est scandalum crucis: utinam abscondantur qui vos conturbant. **Q**ui cumque enim volunt placere in carne hi cogunt vos circumcidi: timent ut crucis christi persecutionem non patiantur: neque enim qui circumcidunt legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra glorientur. **M**ihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi: per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo.

In festo sancti Iohannis baptiste. **E**saie. xlix.

Audite insule et attendite te populi de longe: dominus

circumcidi. **L**etra. i. ad hoc vos inducit [et] supple hoc faciunt [ut crucis christi persecutionem]. **G**oz. i. persecutionem quae per predicationem crucis christi inferret [non patiantur] sed a iudeis qui persequerentur predicationem crucis [neque

enim qui circumciduntur]. **L**etra. scilicet falsi apostoli [legem custodiunt] quod in multis transgrediebantur [sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra glorientur] sed a iudeis de vestra circumcisione iactando se quod multos per se legem fecerunt. **M**ihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. **L**etra. id est in fide et predicatione christi crucifixi: [per quem]. s. christum crucifixum [mihi mundus crucifixus est]. **L**etra. i. concupiscentia mundi mortua est: nullam habens virtutem in me [et ego mundo] quod amplius nihil mundum damnum quero.

Audite insule et attendite te populi de longe: dominus de egypto: aqua de

petra produxit eis in deserto et scidit petram et fluxerunt aquae. **N**on est pax impijs dicit dominus. **T**unc statim sequitur per se lectio quae principaliter exponit de christo. **N**ec dicit dominus: **A**udite insule. **G**lo. ordi. sub insularum nomine alloquitur dominus deus in persona filij ecclesiarum de gentibus collectas [et attendite populi de longe]. i. ab extremis terre [dominus ab utero vocauit me: et de ventre

matris mee recordatus est nominis mei] **L**y. hoc dicit in persona christi hominis: de quo adhuc existente in utero matris dixit dominus per angelum suum ad ioseph. **D**at. i. Vocabis nomen eius iesum: Ipse enim sal-

uum faciet populum suum a peccatis eorum [et posuit os meum quasi gladium acutum] **L**yra. in quo notat efficacia verbi christi ad extirpandum vicia in umbra manus sue id est potestatis sue [perit me] non enim fuit captus a iudeis nisi quando voluit se seipso obtulit. ut patet **I**oh. xvij. Dixi vobis: quia ego sum: si ergo me queritis finite hos abire et posuit me sicut sagittam electam in herbis habet clarum id est limatum: per hoc intelligitur puritas et claritas doctrine christi [in pharetra sua] id est in sua providentia [abscondit me] scilicet usque ad tempus revelationis mee [et dixit mihi servus meus es tu] ratione humanitatis in qua accepit formam servit: ut patet **P**hil. ij. Semetipsum exinanivit formam servi accipiens [israel] sic nominatur christus: quia de populo israel natus [quia in te glorificabor] per miracula divine potestatis et excellentie demonstrativa [et nunc dicit dominus formam me ex utero servum sibi] **L**y. quia ab instanti in incarnatione fuit divinitus corpus christi formatum et animatum: et sic extunc perfectus fuit christus omnibus scientiis et carismatibus

ab utero vocavit me: de ventre matris mee recordatus est nominis mei. **E**t posuit os meum quasi gladium acutum: in umbra manus sue perit me: et posuit me sicut sagittam electam in pharetra sua abscondit me et dixit mihi: servus meus es tu israel: quia in te glorificabor. **E**t ego dixi: inuacuus laboravi: sine causa et vane fortitudinem meam consumpsi. **E**rgo iudicium meum cum domino: et opus meum cum deo meo. **E**t nunc dicit dominus formans me ex utero servum sibi. **E**cce dedi te in lucem gentium: ut sis salus mea usque ad extremum terre. **R**eges videbunt et consurgent principes: et adorabunt propter dominum deum tuum et sanctum israel qui elegit te.

In festo beatorum **P**etri et **P**auli apostolorum. **A**ct. xij.

Hic herodes rex manus ut affligeret quosdam de ecclesia. **O**ccidit autem iacobum fratrem iohannis gladio videns autem quia placeret iudeis

[dedi te in lucem gentium] **L**y. et hoc per susceptionem luminis fidei [ut sis salus mea] .i. a me missa et data [usque ad extremum terre] **L**y. et hoc modo dixit christus apostolis. **A**ct. i. **E**ritis mihi testes in iherusalem et in omni iudea et samaria et usque ad ultimum terre.

Reges videbunt] **L**y. mirabilia in virtute nominis christi fienda per apostolos et per eorum successores [et consurgent principes] .i. ad statum fidei christiane: quod maxime paruit temporibus constantini [et adorabunt dominum deum tuum et sanctum israel] scilicet deum patrem [qui elegit te] **L**y. scilicet christum hominem ad opus redemptionis humane.

Postilla.

Hic herodes rex manus ut affligeret etc. **A**nte initium illius lectionis scribit sanctus **L**ucas quod sanctus **P**aulus et sanctus **B**arnabas predicaverunt in antiochia per integrum annum et convenerunt multa turba: ita ut cognominarentur primum antiochie discipuli christiani. **L**y. **A**nte enim credentes in

christum vocabantur tamen discipuli: sed tunc ceperunt nominari christiani a christo. **I**n his autem diebus superuenerunt ab iherosolymis prophete antiochia: et surgens unus ex eis nomine agabus significabat per spiritum sanctum famem magnam futuram in universo orbe terrarum: que facta est sub **C**laudio cesare

re. Discipuli aut put quisq; habebat pro/
fuerunt singuli in ministeriū eoz mittere
habitantib; in iudea fratrib; . **¶** y. fuerant
enī bonis tpalib; spoliati in psecutōe que
mota fuit in morte stephani : ppter qd in/
digeant ab alijs
credentib; auxilia/
ri : maxime tpe fa/
mis : quod fecerūt
mittentes ad senio
res . s. curam multū
tudinis habētes p
manus barnabe et
pauli . **¶** Sic statim
sequit p̄sens lectio .
[In dieb; illis . **¶** Si
fit herodes rex .]
¶ Pro intellectu litte/
re sciendum q tres
fuerūt herodes i in
dea : de quibus scri
ptura facit mentio
nem . **¶** Primus fuit
herodes ascalonita
et iste fuit institut⁹
rex iudee a romāis
cui⁹ pater fuit idu/
meus : tpe ist⁹ he/
rodīs nat⁹ est chri/
stus : tpe iste herodes
occidit pueros in/
nocentes : vt habet
Matth. ij. **¶** Secun
dus vocat⁹ fuit he
rodes antipas : tpe iste decollauit iohānem
baptistā . **¶** Tertius vocatus fuit agrippa : tpe
licet iste in principio fuerit pauper : tū po/
stea fauentib; sibi duob; imperatorib; ro/
manis s. gaio t claudio : fuit eleuat⁹ ad re/
gnū : tpe iste de romayeniens in iudeā hono
rifice valde fuit recept⁹ a iudeis : ppter qd
in fauorē eoz occidit iacobū fratrē iohan
nis : tpe incarcerationē petrū . **¶** Unde ver. Asca
lonita necat pueros : antipa iohāne . **¶** Agrip
pa iacobū claudēs in carcere petrum . **¶** Et
hoc est qd dicit in principio p̄ntis lectiōis
[In dieb; illis : misit herodes rex man⁹]
Id est potestate suā [vt affligeret quosdā
de ecclesia] sup. credentiū [occidit aut iac/
obū fratrē iohānis gladio] non solū enī

christianos afflixit sed etiam occidit [vt
dens aut qz placeret iudeis] . s. occasio iac/
obi [appositū apprehēdere t petrū] **¶** Glo.
ordi. qz plus placeret iudeis si p̄nceps oc/
cideret [erat aut dies azimoz] **¶** y. qñ ap/
prehendit petrū : et
hoc addit ad signi
ficandū causā qua
re non statim occi
dit petrū sicut fece
rat de iacobo : vole
bat enī expectare
transitū solēnitatis
paschalis : i qua iu
dei septem diebus
vescunt panib; azi
moz : t etiā qz nō li
cebat i pascha quē
qz occidere [quem
cum apprehēdisset
misit in carcerem]
¶ y. ne possz effige
re [tradēs eū quat
tuor quaternioni /
bus militū ad cu/
stodiendū] dicit aut
qternio q hz quoz
militēs sub se : sicut
ceterio q hz centū
[volēs p̄ pascha p
ducere eūz p̄lo] . i.
expōere mortē p̄vo
lūrate p̄li [t petr⁹
quidē suabat i car
cere . **¶** Pro aut fiebat sine intermissione ab
ecclesia ad deū p eo] **¶** y. vt xps adhuc in
vita seruaret suū vicariū [cum autē pdu/
cturus eum esset herodes] . s. de carcere vt
occideret [in ipa nocte] immediate p̄cedē
te [erat petrus dormiens inter duos mil
tes vinctus cathenis duab; t custodes an
te ostiū custodiebant carcerē] **¶** y. pe
trus ita custoditus fuit q non patebat ei
euasio via humana : sed qz deficiente hu/
mano subsidio solet adesse diuinum : ideo
subdit [t ecce angelus dñi affuit] ad pe
tri liberationē [t lumen refulsit in habita
culo carceris :] scilz ad eius consolationē
[percussosq; latere petri excitauit eū dicens
Surge velociter : et ceciderunt cathene de

manibꝫ eius dixit autē angelus ad eum: pꝛecingere.] **L**y. vt sis aptus ad ambulandum: resoluerat enī petrus cingulū suū vt vestis posset pedes cooperire cōtra frigiditatē carceris [et calcia te caligas tuas]

Lyra. est autem caliga genus calcia / menti nō habentis coriuz super pedes [et fecit sic et dixit illi. Circūda tibi vestimentū tuū et sequere me. Et exiens seq̃bať eum: et nesciebat: qz verū est qđ fiebat per angelū. Existimabat autē se visum videre. Transseuntē autē primā et secundā custodiā venerūt ad portā ferreaz que ducit ad ciuitatē que vltro aperta est eis: et exeūtes pcesserunt vicū vnū: et cōtinuo discessit ab eo angel⁹. Et petrus ad se reuersus dixit. Nūc scio vere qz misit dñs angelū suū: et eripuit me de manu herodis et de omni expectatōe plebis iudeoz.] **L**yra. fortitudo enim carceris et diligens custodia fecerāt sibi imaginatōe de euadendi impotētia: propter qđ rem gestaz somnū estimabat [et se seuntē autem primam] **G**losa ordi. primuz quaternionem cum suis [et secundā custodiā] id est scđm quaternionem cum suis: qui omēs erant oppressi somno [venerunt ad portā ferreaz] **L**yra. erat exterior portā carceris [que ducit ad ciuitatem que vltro aperta est eis] virtute diuina v. l. ange-

lica [et exeūtes pcesserūt vicū vnū] ad maiore petri affecurationē [et cōtinuo discessit ab eo angelus] subito disparēdo [et petrus ad se reuersus dixit: nunc scio vere quia misit dominus angelum suū et eripuit me de manu herodis et de omni expectatōe plebis iudeoz.] **L**yra. tunc enī percepit qđ nō erat sōnū sed res gesta.

ne de manibus eius. Dixit autē angelus ad eum: pꝛecingere et calcia te caligas tuas: et fecit sic et dixit illi. Circūda tibi vestimentū tuū et sequere me. Et exiens seq̃bať eum: et nesciebat: qz verū est qđ fiebat per angelū. Existimabat autē se visum videre. Transseuntē autē primā et secundā custodiā venerūt ad portā ferreaz que ducit ad ciuitatē que vltro aperta est eis: et exeūtes pcesserunt vicū vnū: et cōtinuo discessit ab eo angel⁹. Et petrus ad se reuersus dixit. Nūc scio vere qz misit dñs angelū suū: et eripuit me de manu herodis et de omni expectatōe plebis iudeoz.

In festo visitatiōis virginis **M**arie. Cant. ij.

Ecce iste venit saliens in montibꝫ transiliēs colles. Silis est dilectus meus capree hīnuloqꝫ ceruoz. En ipse stat post parietē nřm respiciēs p fenestras: pspiciēs p cancellos.

Ecce iste venit saliens et. Ante initium illius lectōis habet in eo. ca. **L**ena eius sub capite meo: et dextera illius amplexabit me. Tūc sequitur presens epistola. **E**cce iste venit saliens

in montibꝫ transiliens colles] **G**los. de sinu patris in vtero virginis: de vtero virginis in presepio in mundū: de mundo in patibulū: de patibulo in sepulchro: de sepulchro ecouerso in mūdū et de mundo ad patris dexterā [similis est dilectus meus capree] ppter visum acutū: qz tantum acumen habet in videndo qđ a re mortis videt venatorē venientem et loca alta ascendit a venatore nō videtur sed venatorē videt: sic spūaliter deus cuncta videt: vt habet **H**ebreo. iij. Omnia nuda sunt et aperta oculis eius [hīnuloqꝫ ceruorum] .i. ferui cerui vel capree ppter velocitatē. Hīnulus enī se cornibꝫ nō potest defendere: et i deo fugit insequentes qđ diu potest.

[En ipse stat post parietem nostrū] .i. carnem assumendo: diuinitas enī latet in humanitate [Respiiciens per fenestrā] .i. per aplos illuminantes ecclesiā: sicut enī p fenestrā radius solis illuminat domū: sic xps per aplos ecclesiā illuminauit [pspiciens] .i. de longe aspiciens [p cancellos] .i. p patriarchas ecclesiā illuminādo: sicut enī per foramen

magnū transit magnū lumen: et p parū
foramen parū lumen transit: sic per apo-
stolos sicut per fenestras magnas magnū
lumen in ecclesia luxit: p patriarchas pa-
rum de lumine trāsit: sicut per parua fora-

mina que cancelli
dicunt: sunt enī can-
celli parua forami-
na in fenestra sgu-
lata per virgas ca-
cellatas per q̄s mo-
dicū de lumine trā-
sit [En dilect⁹ me-
us]. i. xp̄us [loquit⁹
mibi Surge]. i. ab
oclo [ppera] q̄z via
in qua es periculo-
sa est [amica mea]
per charitatis lati-
tudinez [columba
mea] per intentōis
rectitudinē [formo-
sa mea] per morū
bonestate [et veni]
scz in tuā recreatio-
nem [Jam enī hy-
ems transijt]. i. co-
gelatio paganorū
nolentū fidem re-
cipere [imber abiit
et recessit]. i. tyrā-
rum persecutio [flo-
res apparuerūt]. i.
odores bonorū ope-
rū [i terra nra]. i.
in ecclesia [t̄pus pu-
tatōis aduenit]. i.

t̄ps ad rescedū vicia [vox turtur]. i. sp̄s
sc̄i [Audita est in terra nra]. i. in cordib⁹
electorū: q̄z sicut turtur i occulto cātat et in
cantu gemit: sic sp̄s sanctus occulta reue-
lat. et aiam in qua habitat gemere facit p-
p̄iam [Ficus prulit grossos suos] Fic⁹
enī primo fert fructus inutiles. secūdo ve-
ro viles et maturos: sic similr synagoga p-
mo prulit fructus immaturos et inutiles.
deinde xp̄m et ap̄los tanquā fructus ma-
turos et viles nobis ministravit [vinee
florentes]. i. ecclesie p̄cūlares p̄utib⁹ suis
[dederūt odorē suū] Surge ppera amica

mea: et veni colūba mea in foraminib⁹ pe-
tre]. i. xp̄i vulnerib⁹ [in cauerna macerie]
]. i. lateris xp̄i vulnere [ostende mihi facies
tuā]. i. cōuersationē tuā nō alienā sicut hy-
pocrite [sonet vox tua]. i. p̄dicatio tua [in

aurib⁹ meis]. i. ho-
norē meū [vox enī
tua dulcis]. i. p̄di-
catio tua [et facies
tua decora]. i. q̄n p̄
dicatōnē correspon-
det vīta.

Postilla

Mulierē for-
tē q̄s inue-
niet zc. An-
te inītiū illius lecti-
onis locut⁹ est spi-
ritus sanctus p salo-
monē dicens. Ape-
ri os tuū decerne
q̄d iustū est et iudi-
ca pauperem. l. i.
exequere iusticiā p
pauperibus q̄n ha-
bent iustaz causam
Tunc sequitur pre-
sens epla [Mulie-
rem fortē q̄s inue-
niet] in ista epla po-
nitur cōmendatio
fortis mulieris. et do-
ctores catholici cō-
muniter dicūt q̄ p
mulierē fortē intel-
ligit sacra scriptu-
ra. et hanc expositio-

En dilectus meus loquit⁹ mibi.
**Surge ppera amica mea. colum-
ba mea. formosa mea et veni.** Jam
enī hyems transijt imber abiit et
recessit. Flores apparuerunt in
terra nostra: tempus putationis
aduenit. Vox turturis audita ē
in terra nra. Ficus prulit gros-
sos suos. vinee florentes dede-
rūt odorē suū. Surge ppera
amica mea sponsa mea et veni co-
lumba mea in foraminib⁹ petre
i cauerna macerie. Ostende mi-
hi faciem tuā. Sonet vox tua in
aurib⁹ meis. Vox enī tua dul-
cis et facies tua decora.

In festo beate Marie magda-
lene. Prover. xxxi.

Mulierē fortē q̄s inueni-
et pcul et de vltimis fini-
bus precium eius. Confidit in
ea cor viri sui et spolijs nō indī-

nem psequitur Nico. de ly. sup p̄sentē epi-
stolā dicens [Mulierē fortē]. i. sacra scri-
pturā: que cōtinet scientiā et inimitabilem
veritatē [quis inueniet]. q. d. pauci attin-
gunt ad eius plenā noticiā [pcul et de vl-
timis finib⁹ precium eius]. Confidit in ea cor
viri sui]. i. de bono p̄mio recipiēdo: et dici-
tur hic vir eius doctor bonus: in cuius p-
sona dicit. Sap. viij. Hāc amavi et exqui-
siui a iuēture mea: et quasi sponsam mi-
hi eam assumere [et spolijs nō indigebit]
q̄z in p̄mio duplicē stolaz habebit. i. sto-
lam corp̄is et stolaz anime [reddet ei] scz

redigēdo eam i obsequiū spūs [de fructu
manuū suarū plātauit vineā]. i. exēplo vite
z p̄bo doctrie fecit fideliū mltiplicatiōē
q̄ sunt palmites vinee dñi. vt dicit Greg.
omel. viij [accingit fortitudine lumbos su
os] id est accingi fecit lumbos studiosorū
cingulo castitatis [z roborauit brachium
suum] per multiplicatiōem boni operis
[gustauit et vidit qz bona est negociatio
eius] **L**yra. per experiētiā dulcedinis: ex
studio sacre scripture resultantis [non ex

tingueſ in nocte] id eſt in morte [lucerna
cius] id eſt claritas ſue notice: ſed mag
augebiſ [manū ſuā miſit ad fortia] in he
breo habet ad vertebriū: quod eſt quidam
circulus aliq̄ſtūlū ponderoſus in inferio

vestes anime [stragularam vestem] id est
diuersis coloribz intertextaz [fecit sibi] quia
sacra scriptura de omni genere virtutum
et donoz tractat ⁊ ad ea inducit [bissus]
scz castitatis ⁊ purpura [charitatis] in-
dumentū eius] .i. vere studentū in ea sci-
entia pariter ⁊ vita [nobilis in portis vir-
eius] id est doctor bonus qui dicat nobi-
lis [in portis] id est inter sapientes anti-
quitus sedentes ad reddendū veritatis
iudiciū: ideo subdit [quando sederit cum

senatoribus terre]. i. cum sapientibus qui habent regere terram et iudicare [sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit chana neo]. in hebreo habet mercatori: per sindonem que est vestis linea et munda intelligitur puritas mentis: per cingulum vero castitas corporis. **Un-** de dicit **Breg.** omel. xxiij. **U**bi cum precingimus cum carnis luxuriam per continentiam coartam? dicit autem sacra scriptura ista facere: eo quod ad ea inducit [fortitudo]. i. constantia mentis [et decor] exterioris honestatis [indumentum eius]: et ridebit. i. ridere faciet studentes in ea fideliter [in die nouissimo] quando audient vocem domini dicentis. **V**enite benedicti patris mei etc. [os suum aperuit sapientie] quia sacra scriptura docet sapientiam desursus descendente [et lex clementie in lingua eius] quia tam in nouo quam in veteri testamento sacra scriptura ad clementiam inducit [considerauit]

id est considerare fecit [semitas domus sue] id est conscientie secreta: studentium in ea: et quia hic labor est optimus et ideo sequitur [et panem ociosa non comedit. Surrexerunt filij eius]. i. discipuli studiosi [et beatissimam predicauerunt] quia sacram scripturam super omnem aliam extollunt [vir eius et laudauit eam]. **U**bi doctor bonus qui doctrinam suam incipit a commendatione sacre scripture [multe filie]. **U**bi. i. philosophorum et sapientium scripture [congregauerunt diuitias]. i. multas cogniciones veritatis [tu supergressa es

universas] quia sacra scriptura multo plures veritates tradit quam alie scripture: et etiam potius alio puriores: quia in ea nulla falsitas admisceatur cum immediate emanat a prima veritate: scripture vero humanitus adin-

uente: et si contineant multas veritates: tamen habent admixtas multas falsitates: si cut patet in scripturis aristotelis: et aliorum philosophorum qui negant creationem mundi etc. **F**allax gratia et vana est pulchritudo. i. verborum rhetoricorum in humanis scripturis et maxime poeticis in quibus sub ornatu verbis latent multe falsitates [mulier timens deum]. i. sacra scriptura que quasi ubique inducit ad dei reuerentiam et timorem [ipsa laudabitur] sed pre ceteris scripturis [date ei de fructu manuum suarum]. i. studentibus in ea dabitur fructus gloriosus [et laudet eam in portis opera eius] id est sapientes in portis sedentes cum iudicibus: et isti sapientes

dicunt opera sacre scripture: in quantum per eius studium sapientiam consequuntur.

Postilla.

Sicut per unius delictum etc. **A**nte initium illius epistole scribit sanctus Paulus in eodem capitulo. dicens: **S**i enim unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantia gratie et donationis et iusticie accipientes in vita: sed beata regnabit per unum sed iesum christum. **T**unc sequitur presens epistola.

[**F**ratres: **S**icut per unius delictum]

Ly. f. ade[oēs homines in p[er]demnationē]
Boz. i. simul anime z corp[or]is damnationē
[sic et p[er] vnus hominis iusticiam] scz xpi
[omēs homines in iustificationē vite] **Ly.**
sicut p[er] delictū ade p[er] ppagationē et origi-

nale peccatū omēs
homines incurrunt
damnationē simul
anie z corp[or]is [sic p[er]
vnus hominis] scz
xpi passionē omēs
sūt liberati ab eter-
na damnatiōe [**Si**
cut enī p[er] inobedi-
tiam vni[us] hominis]
scz ade[p[er]ctōres cō-
stituti sunt multi:
ita p[er] vnus] .f. xpi
[obedientia z iusti
cōstituētur multi]
Ly. q[ui]a sicut p[er] ino-
bedientia ade p[er]me-
dentis lignū vetitū
posterī facti sunt in
iusti: sic p[er] obediē-
tia xpi in ligno cru-
cis passi: oēs sunt
iustificati quantūz
ad sufficientiā. sed
q[ui] p[er] gratiā xpi non
omēs iustificantur
hoc nō puenit ex de-
fectu gr[ati]e. sed ex de-
fectu homin[um] eam re-
pellentium [lex autē
ibitauit] post cul-
pam vel legē natu-
ralem [vt abunda-
ret delictū] .i. abun-
danti[us] p[er]gnosce-
tur delictūz: multa
enī erāt p[er]ctā ante le-
gem q[ui] nō credeban-
tur esse peccata vel
non esse tanta. **Ro.**
ij. **Per** legem co-
gnitio peccati [vbi
autem abundauit
delictum] per legem [superabundauit et
gratia] per xpm p[er]ctōribus veniam conse-

in omēs hoīes in cōdemnationē
sic z p[er] vnus iusticiā in omēs ho-
mines in iustificationē vite. **Si-**
cut enī p[er] inobedientia vni[us] ho-
minis p[er]ctōres cōstituti sūt mlti:
ita z p[er] vni[us] obediētia iusti cōsti-
tuent[ur] mlti. **Lex** autē subintrauit
vt abundaret delictū. **Ubi** autē
abundauit delictū: supabundauit
z gr[ati]a. vt sicut regnauit peccatuz
in mortē: ita z gr[ati]a regnet p[er] iusti-
ciam in vitā eternāz. **Per** iesum
christum dominū nostrum.

In festo sancti Iacobi apli.
Epi. **Iam** nō estis hospites z
adue. **zc.** quere infra in cōmuni
sanctorū de apostolis.

In vincula sancti Petri Epi.
Visit herodes manū vt afflige-
ret. quere ante in festo sc[or]ū pe-
tri z pauli apostolorum.

In festo sancti laurentij mar-
tyris. ij. Corinb. ix.

Ui parce seminat parce
z metet. **Et** q[ui] seminat in
benedictionib[us]: de bene-
dictionib[us] z metet. **Unusquisq[ue]**
prout destinauit in corde suo:
nō ex tristitia aut ex necessitate
hilarez enī datorē diligit deus

rēdo [vt sicut regnauit peccatū in mortē]
Ly. i. potentia z habuit deiciēdi ad mortē
eternā [ita z gr[ati]a regnet p[er] iusticiā in vitā
eternā] potenter nos inducendo in vitam
eternā [p[er] iesum christū dominū nostrū]

q[ui] est mediator dei
et hominum.

Postilla.

Ui parce seminat p[er]
ce z metet
zc. Ante initū illi-
us epl[istol]e scribit san-
ctus **Paul[us]** dicens.
Prouidem[us] enī bo-
na nō solū corā deo
sed etiā corā homi-
nibus. **Tūc** sequit[ur]
p[re]sens epl[istol]a [**Fr[ater].**
qui parce seminat]
s. dando parua ele-
mosinā [p[er]ce z me-
ter] **Ly. i.** minus in
premio recipiet [et
qui seminat i bene-
dictionib[us]] .f. largi-
ter dando [de bene-
dictionib[us] z metet]
s. largā retributio-
nem i premio habe-
bit [vnusq[ue]sq[ue]] sup-
ple det[ur] p[er]ut destina-
uit in corde suo] .i.
ordinauit p[ro]p[ri]a vo-
luntate [nō ex tristi-
cia] **Glo.** q[ui] enī dat
vt careat tedio inf[er]-
pellantis nō vt resi-
ciat viscera indigē-
tis: z meritū z rem-
p[er]dit[ur] aut ex necessi-
tate] .i. coactus sed
sponte et hilariter.
[**H**ilare enī dato-
rem diligit deus]
id est approbat z re-
munerat quia facit
actum virtuosum.

[potens est autem deus omnē gratiam]
Boz. nō solum hanc gratiam largitionis

Folium

elemosynarū sed etiā quācūq; aliā [abū/
dare facere in vobis] ¶ x. vt sic nō dolea/
tis de facto. sed magis gaudeatis [vt in oībus] scz tpalibus z spūalib⁹ [semper oēm
sufficiētā habētes: itā in volūtate interio/
ri q̄ i facultate ex/

teriori[abūderis i
omne opus bonū]
scz in datōe ele
mosynaz z in alijs bo
nis operib⁹ virtu
tum [sicut scriptū
est] in. ps. cxi. [di
sperisit] **¶** **A**y. nā ele
mosyna plurib⁹ est
faciēda [dedit pau
perib⁹] nō histrio
nib⁹ z alijs psonis
indignis [iusticia
eius] q sic dat ele
mosynā [manet in
seculū seclī]. id est
eternaliter: qz mer
ces iusticie est coro
na eterna [qui autē
amministrat semē
seminanti] **¶** **A**y. id
est de⁹ qui dat fa
cultatē z volūtātē
dādi ele mosynā [z
panē ad māducā
dum p̄stabit]. i. ne
cessaria vici⁹: hoc
em vides cōiter ac
cidere q dātes ele
mosynas magis ab
undāt in rpalibus
q̄ elemosynas pau
peribus indigentī
bus denegantes: et
si aliquando con
tingit eos depaū
ad matius bonū ipō
bit semē vestrū [**¶**
cultatē elemosynas
cremēta frugū iusti
cedē q ex hoc in pa

Noibus requiē quesimꝫ zc. **Mo-**
die bñ virgo celos ascēdens re/
quiem quā q̄siuit inuenit. **Modie**

XLIX

sup oēs angeloz. choros fidelū exaltata
pacē z requiē q̄siuit: z qd̄ q̄siuit inuenit. er-
go dicit: **[I]n** oībus requiē quesiui: ac si
dicat: inter oīa z in omni desiderio z ope-
re q̄siui requiē z pacem. s. p̄is pectoris. z

potēs est autē deus oēm gratiam
abū dare facere ī vobis: vt ī om-
nibus semp oēm sufficientiā ha-
bētes abū detis in omne opus bo-
nū: sicut scriptū ē. **D**ispersit de-
dit paupibus iusticia ei⁹ manet
in sc̄m sc̄li. **Q**ui autē amminīstrat
semē seminanti ⁊ panē ad man-
ducandū p̄stabit ⁊ mltiplicabit
semē vestrū ⁊ augebit incremen-
ta frugū iusticie vestre.

In festo assumptionis virginis Marie. Eccl. xxiij.

In omnib⁹ requiē ques-
ui: et in hereditate do-
mini morabor. **T**ūc pre-
cepit ⁊ dixit mihi creator omni-
um: et q̄ creauit me requieuit in
tabernaculo meo. **E**t dixit mihi
In iacob inhabita ⁊ in israel he-
reditare: ⁊ in electis meis mitte
radices. **A**b initio ⁊ ante secula
creata sum: ⁊ vsq; ad futurū se-
culū nō desinā: ⁊ in habitatione
scā corā ipso ministraui: et sic ī

eternitatis. **Et** dā-
tum est mihi q[ui] in
hereditate domini
morabor.] vbi sum
ma pax ⁊ requies :
et mētis desiderio
hec q̄siuit. [**Tūc**]
tpe a deo patre p̄fi-
nito: ipe pater om-
nipotens [p̄cepit]
gabrielī ⁊ p gabri-
elem [⁊ dixit mihi
creator oim] salu-
tationē angelicam
cui⁹ effect⁹ s̄dicit [⁊
qui creauit me re-
quieuit in taberna-
culo meo] creator
em̄ huius virginis
de⁹ ē qui requieuit
i vtero eius. it. mē-
sibus: ⁊ sex diebus:
in quo vtero sicut
miles in taberna-
culo armatur⁹ no-
stre hūanitatī ac-
cepit cōtra dyabo-
lū pugnatur⁹ [⁊ di-
xit mihi] id est ver-
bo sp̄rituali imp̄s-
sit mihi duplicem
actiue ⁊ cōtempla-
tiue vite p̄seruatio-
nez: qđ apparuit cū
dicit [in iacob iha-
bita ⁊ in israel he-

reditare ⁊ in electis meis mitte radices }
ac si dī. vtriusq; vite exemplū electis ⁊ p
destinatis meis tribuo: exemplū enim cō
paratur radici. Nam sicut ex radice pro
cedit virga ⁊ de virga fructus: sic de exem
plo concipitur affectio ⁊ ex affectione pro
cedit opus [⁊ sic in syon firmata sum. id
est in vita speculatiua [⁊ in ciuitate san
ctificata] id est in vita actiua [similiter

requieui] pace pectoris [z in hierl'm po/
testas mea]. i. in visiōe pacis. **N**otā dum
q' hic p' ciuitatē intelligit' vita actiua: q' in
cōmuni hoīm habitatione gerit: p' syon et
hierl'm cōtēplatiua demonstrat [z radica/
ui]. i. radices misit

[in pplo honorifi/
cato: z in ptes dei
mei hereditas illi/
us]. i. p' fructū d' ra
dicibus istis pce/
dentem erit heredi
tas illi' ppli [z in
plenitudine scōrū
detētio mea]. i. mo
ra z perseverantia
mea erit in plenitu
dine scōrū [q'si ce/
drus exaltata sum
i lybano: z quasi ci/
pressus in mōte sy/
on]. In lybano q' in
terprat' candor: si/
gnificat' cādor vir/
ginitatis. Lyban'
etiā est arbor thur'
d' qua pcedit thur'
qd' cremat' in sacri/
ficijs in suauitatez
odoris: z talis ar/
bor brā virgo est:
hui' filius q'si thur'

in igne passiōis cremat' est: et in hui' ho/
stie fragrantia delectat' est deus oīpotens.
Ite cedr' odore serpētes fugat: bñ g' con/
uenit matri christi: qz odore nomis sui de/
mones expellit. **C**ypsius est arbor meden
dis apta corpib': sic brā virgo p' ei' inter/
cessionē aiabus. **S**yō interpretat' speculuz:
speculū homini reddit imaginē suā: defor/
matus em erat hō p' petm: sed p' brāz vir/
ginē q' fons est grē reddit' imago homini:
quā ipsa impetrat peccatori a filio suo ie/
su christo [quasi palma exaltata sum i ca/
des: z quasi plāratio rose in hiericho] pal
ma i florib' angusta dilatādo ascēdit ad
supiora. **C**ades interpretat' trāslatio: vnde
brē virginis trāslatio est ei' assumptio sic
hodierna die exaltata est sicut palma: sic
salomō dicit: **Q**ue est ista q' pcedit sic au

syon firmata sū: z in ciuitate san
ctificata sūter requieui: z i hie/
rusalē potestas mea. **E**t radica/
ui i pplo honorificato: z in ptes
dei mei hereditas illius: z in ple
nitudine scōrum detētio mea.
Quasi cedr' exaltata sum in ly
bano: z quasi cipressus i monte
syō: q'si palma exaltata sum i ca
des: z q'si plantatio rose i hieri/
cho. **Q**uasi oliua speciosa i cam
pis: z q'si platan' exaltata sum
iuxta aquā in plateis. **S**icut ci/
namomū z balsamum aromati/
sans odore dedi: q'si myrrha ele
cta dedi suauitatē odoris.

In festo natiuitatis marie vir/
ginis. **Ecc̃l. xliij.**

roza: z surgēs pulcra vt luna: electa vt sol
hec em in vtero sanctificata in natiuitate
sua claruit vt auroza: in pceptiōe filij per
gratiā cōfirmata claruit vt luna hodie af
sumpta in celū clarescit vt sol. **H**iericho

interpretat' luna: z i
rosa signat' marty/
riū. **R**osa igit' in lu
na ē martiriū mē/
tis in carne lucida
Quōd symeō senex
dixit ad brām vir/
ginē. **Q**uam ipsi'
aiam p'rasibit gla
dius doloris. **B**al/
sa est igit' brā virgo
martiriū in aia [q/
si oliua speciosa in
campis]. i. fons mi
sericordie illis pec
catoribus q' ambu
lāt in campo. i. lata
viā q' ducit ad vi
tam] z quasi plata
nus exaltata sum
iuxta aquā in pla/
teis. **P**latan' latis
folijs vmbra faciē
refrigerat exterius
et interius: hō autē
estuat dupliciter: ex/
terius i tribulatio/
nibus: interius in tēptationib': vt ergo in

virgine plenū oīdas refrigeriū dicit' plata
nus iuxta aquā in plateis: qz p'ra estū in/
terioris tēptationis z exterioris incendiū
p'rat remediū [sicut cynamomū z balsa/
mū aromatizāt odore dedi]. **C**ynamomū
q'nto gracili' tāto meli' z odorati': sic be/
ata p'go gracilis z extenuata p' abstinen/
tiā: z acceptior deo z mūdo odoratiōe fuit.
Similr' z in balsamo designat' opinio san
ctitatis [q'si myrrha electa dedi suauitatem
odoris]. **I**lla myrrha est electa q' manat
ab arboze mīme vulnerata: illa autē est mī
nime p'ciosa q' de arboris vulnere manat.
Per myrrhā significat' amara mortifica/
tio: q' si ex aia p'cōr' vulnerata manat mī
n' ē p'ciosa: si autē absq' vulnere p'cōr' ob
lata fuerit: g'rior erit deo z odore suauior.

Ego quasi vitis fructificavi etc. In na-
turalitate beate virginis marie legitur p[er]
epla lectio illa sumpta de ecclesiasti-
co. xxiij. q[ui] p[ri]ncipaliter exponit de christo fi-
lio beate virginis: honor autem filij est honor ma-
tris et e converso ho-
nor matris est honor
filij. Unde dicit bea-
ta virgo [Ego quasi
vitis]. Hic compat
beata virgo se viti. Pri-
mo p[ro]pter umbras.
Nam sicut vitis gra-
ta umbram facit: sic
beata virgo obumbrando
nos p[ro]tegit. Unde
p[er] s[an]c[t]u[m]. Sub umbra a-
laru[m] tuarum p[ro]tege-
nos. Secundo p[ro]pter flo-
res: flos sicut vitis
odore serpentes fu-
gat: sic nomen beate
virginis marie fu-
gat demones [fru-
ctificavi suavitatem
odoris] q[ui]a sic sine
lesione vitis: de vite
p[re]cedit odor suavi-
tas: et idem odor lon-
ge lateq[ue] diffundi-
tur: sic de virgine ma-
ria sine lesione p[ro]du-
ctis p[re]cessit filius: cui p[er]as et bonitas replet
orbem terrar[um] [et flores mei fructus honoris et
honestatis] .i. abundantie et opulentie [ego
mater pulcre dilectionis] hec est charitas
qua dilexit d[omi]n[u]m: qua non maculavit aliq[uo]
peccati p[re]sagiu[m] [et timoris] In timore signa-
tur humilitas. Nam ex humilitate extimu-
it ad excellentiam salutacionis angelice. Unde
angelus ad eam. Ne timeas maria [et agni-
tionis] In agnitione fides intelligit. Nam
p[er]fide agnouit q[uo]d credidit. Unde elizabeth
dixit ad eam. Beata q[ui] credidisti q[uia] p[er]ficiet
ea q[ui] dicta sunt tibi a d[omi]no [et scilicet spei in me
gratia omnis vite et p[er]itatis] ac si dicat in me est
ille p[er] carnis assumptione a q[uo] est vita et ve-
ritas [in me omnis spes vite et p[er]itatis]. Transi-
te ad me omnes q[ui] p[er]cupiscitis me [ac si dicat:
omnes q[ui] desideratis me habere fau[or]em et ad-

nutricem [transite ad me]. .i. ad similitudinem et
p[ro]p[ri]etatem meam ut sitis imitatores humi-
litas mee castitatis et paupertatis [et a ge-
neracionibus meis implemi] De sunt ille gene-
raciones de q[ui]bus d[icitu]r. Emulaciones tue p[er]aditus

malorum p[er]unice[m] etc.

Sec[un]da clausula il-

li[ter] epistole exponit

de filio p[er]gis. Ma-

rie [Sp[iritu]s enim me-

us]. .i. sp[iritu]s scilicet q[ui]

co[n]ter p[re]cedit a pa-

tre et filio. et qui hic

dat i[n] via p[er] inspira-

cionem gratia[m] super

mel dulcis: et here-

ditas mea super mel

et fau[or]em]. .i. incopa-

bilit[er] [memoria mea i[n]

generacione seculo-

rum] q[ui]a sapiencia dei

homines et angeli si-

ne fine laudabunt.

[Qui edunt me ad

huc esuriunt: et q[ui] bi-

bunt me adhuc siti-

ent] edam[us] enim dei

sapiencia et bibam[us]:

q[ui]a i[n] ipsa plena est

et p[er]fecta refectio.

Siquidem i[n] corpo-

ralib[us] reb[us] appeti-

tus placet: experientia displicet: sed sp[iritu]alis
delectatio tanto plus a comedere esuritur:
quanto plus ab esuriere comeditur: eterna enim
satietas auget desideriu[m]: e contrario munda-
na refectio desideriu[m] extinguit et reditu[m] fa-
cit. Unde et de angelis dictu[m] est. Fruuntur nec
fastidiunt: sed magis frui sitiunt [qui audire
me] obediendo mandatis meis [non confun-
det] sed eterna mercede coronabit[ur] [et qui
operantur in me] id est qui sic operantur ut
maneant in me et ego i[n] eis [non peccabunt]
Qui enim manet in deo non peccat mor-
taliter [qui elucidant me]. .i. p[re]dicando ver-
bo et exemplo [vita eterna habebunt] quia
sicut dicit[ur] Dan. xij. Qui autem docti fuerint
fulgebunt quasi splendor firmamenti: et qui
ad iusticia[m] erudiunt multos quasi stelle i[n]
perpetuas eternitates.

Uniciq[ue] nostru[m] data est zc. Ante
initiu[m] illi[us] eple scribit sc[ri]ptus pau-
lus dicens: Unus d[omi]n[us]: vna fides:
vnu[m] baptisma: vnu[m] deus z pater oim[um]: qui
est sup[er] oes z p[ro] oia z in oib[us] nobis. Tunc
sequit[ur] statim p[re]sens
epistola. **U**niciq[ue]
q[ui] nostru[m] / **L**y. scz
christifideliu[m] [da-
ta est gra[ti]a fm men-
suram donationis
christi]. i. prout vo-
luit dare plusz mi-
nus fm ordinatio-
ne dispositiois sue
[pp[er] qd dicit] sup[er]
ple scriptura: i. ps.
lxxvj. [Ascēdes in
altu[m] captiuā duxit
captiuitatez: dedit
dona hoib[us] s. xps
in ascēsiōe sua ca-
ptiuā duxit capti-
uitatē. i. patres qui
pri[us] tenebant i. lim-
bo: [dedit dona]. s.
spūscī [hoib[us]] in
die p[er]hecostes vi-
sibiliter. s. in igne i[n]
linguis. [qd autē
ascēdit quid est]. i.
qualiter est intelli-
gendu[m] [nisi qz z de-
scēdit p[ri]mu[m]]. s. i. sua
morte. [in inferio-
res p[ar]tes terre] scz
ad limbū pat[ris] i. i
ferno qui dicit[ur] esse
sub terra [q[ui] descen-
dit ipse est]. s. idem
in p[er]sona [z q[ui] ascen-
dit sup[er] omēs celos
vt adimpleret oia] scz
scripta a pphe-
tis: qui nō solū pro-
phetauerūt de ei[us]
incarnatione morte z resurrectione: sed eti-
am de eius ascēsiōe [z ipse dedit quosdā
quidē aptos] **L**y. s. xj. ad ordinandū z re-

**In exaltatione sancte crucis
epistola.**

Hoc em[en] sentite in vobis qd z
in xpō iesu zc. **I**llā eplam que-
re ante dñica palmarū.

In festo beati Barthol[omi] ap[osto]li: Ephe[si] .iiij.

Uniciq[ue] nostru[m] data est
gratia fm mensuram do-
nationis xpī: p[ro]pter qd di-
cit: Ascendens in altu[m] captiuā
duxit captiuitatē dedit dona ho-
minib[us]. Qd autē ascendit qd est:
nisi qz et descēdit p[ri]mu[m] in infe-
riores p[ar]tes terre. Qui descēdit:
ipse est z qui ascendit sup[er] omēs
celos: vt adimpleret oia. Et ipse
dedit quosdā quidē apostolos:
alios autē p[ro]phetas: alios vero
euāgelistas alios autem pasto-
res z doctores ad cōsummatiō-
nem sanctorū in opus ministerij
in edificationē corporis christi
donec occurramus omnes i vni-
tatem fidei z agnitiois filij dei i
virum perfectū: in mensurā eta-
tis plenitudinis christi.

**In festo sancti Michaelis et
omniū angeloz. Apo. i.**

gendū ecclesiā [quosdā autē p[ro]phetas] ad
futura p[re]dicēdū [alios vero euāgelistas]
scz quattuor ad scribēdū euāgelia [alios
autē pastores]. s. ad curam animaz [z do-
ctores] ad informādū sermonib[us] populū

[ad cōsumationē
sanctorū in op[er]e mi-
nisterij] id est per-
fectionē fidelium
in moribus z fide:
[in edificationē
corporis christi] **L**y.
scz mystici qd ē ec-
clesia: in qua aplis
succedunt episcopi
prophetis autē ha-
bentes gratiā scri-
pturarū sanctarū
obscura interpretan-
di euangelistas ar-
chidiaconi diacono-
ni: pastoribus per
quos intelligunt.
lxx. discipuli succe-
dūt sacerdotes cu-
rati: doctores om-
nes exercentes de-
bitū actū docen-
di seu predicandū
[donec] **L**y. id est
dicta officia exerce-
bunt in ecclesia mili-
tante [occurram[us]
omnes in vnitatē
fidei] id est qui su-
mus vniti in fide z
cognitione christi
[in virum perfe-
ctum] id est occur-
ramus christo ve-
nienti ad iudiciū
qui est vir omnino
perfectus [in men-
suram etatis pleni-
tudinis christi] om-
nes em[en] resurgent i

etate. xxxij. annor[um] que est etas plena per-
fecta z in qua christus passus fuit. Nec
omnia **L**y. ponit.

Significauit deus q̄ optet. **I**n in/
 tiu illi lectio is scribit sc̄tis Joh̄.
 In p̄ncipio illi libri dicens. **A**pō.
 Iesu christi qm̄ dedit illi deus pater palā
 facere suis suis: que oportet fieri cito. tūc

sequit̄ statim p̄sent

ep̄la. **I**n dieb̄ illi:

Significauit de⁹

que oportet fieri ci/

to] **E**xquo hodie

pagit̄ festū omniū

angeloz: tūc in illa

lectioe que hodie i

miss̄ p̄ ep̄la legi:

ostendit̄ qual it̄ do/

minus ministerio

angeloz sua reue/

lat mysteria ⁊ secre/

ta: et qualr ad bea/

tū ioh̄anē euāgelī/

stam quē christus

specialr dilexit per

angelū reuelatio p

uenit. **D**icit itaqz

br̄s ioh̄anēs **S**i

gnificauit de⁹ que

oportet fieri cito]

id est ea q̄ sue eccle

sie futura erāt siue

p̄spera siue aduer/

sa [loqns p̄ angelū

sui suo suo ioh̄anē/

nī] angelus em̄ ap

parebat in similitudine hoīs loquens ioh̄an

ni [qui testimoniū phibuit verbo dei] **I**n

p̄ncipio sui euāgelij cū dixit: **I**n p̄ncipio

erat x̄p̄s [⁊ testimoniū iesu x̄p̄i]. id est de

iesu x̄p̄o cū dixit. **E**t x̄p̄i caro factū est et

habitauit in nobis [quecūqz vidit] oculis

corp̄alib⁹ in eius p̄uersatioe. miraculozū

opatioe: morte ⁊ resurrectione: sicut p̄z in

euāgelio qd̄ ipse ioh̄anēs sc̄psit [Beatus

qui legit] sibi v̄l alijs [⁊ q̄ audit] aure mē

ris [verba p̄phetie hui⁹ ⁊ seruat ea]. s. in

ope [que in ea scripta sunt] nō em̄ audito

res sed factores iustificabunt apud deum

[x̄p̄s em̄ p̄pe est] **A**yr. i. cito trāsitiēs. q. d. la

bor patierie breuis est ⁊ p̄mū beatitudis

eternū: ideo aduersa nō debēt nos frange/

re nec p̄spera leuare **I**oh̄anēs septē eccle
 sijs q̄ sūt in asia] sibi sp̄alr cōmūis ⁊ ab
 ip̄o sp̄alr dilect⁹. **G**ra vob̄. in p̄senti vi
 ta ⁊ pax in futura. **N**ā ibi detabit̄ tota/
 lit̄ appetit⁹ human⁹ [ab eo]. s. christo [q̄

est] eēntialr coeter

n⁹ deo patri [⁊ qui

erat] sc̄licet cum

deo patre in crea/

tione mūdi [⁊ qui

uenturus est] sc̄li/

cet in gloria patris

in die iudicij ⁊ et se/

prem sp̄ritibus].

Ayr. id est vniuer

sitati angelozū qui

sunt mistri nostre

salutis [qui in con

spectu throni eius

sunt] parati exequi

eius voluntatē [et

a iesu christo: qui ē

testis fidelis] pa/

terne glorie ⁊ ma/

iestatis [Primoge

nitus mortuozū]

id est primus in

ter resurgentes a

mortuis. **I**cer em̄

ante ipsum laza/

rus ⁊ plures alij fi

erūt a morte resu/

scitati: hoc tamen

fuit ad vitam mortalem: quia post re/
 surrectionem econuerso mortui sunt: sed
 christus surrexit ad vitam immortalem
 quia mors illi vltra nō dominabitur. Ro
 manoz. vi. [et princeps regum terre] pro
 pter quod dixit post suam resurrectionem
 Data est mihi modo omnis potestas in
 celo et in terra. vt patet **M**atthei vltimo
 [qui dilexit nos]. id est sola dilectione sua
 et non meritis nostris [et lauit nos a pec/
 catis nostris] **A**yr. originalibus ⁊ actu/
 alibus [in sanguine suo] quia sacramen/
 tum baptisimi et etiam sacramentum pe/
 nitentie quibus deletur originale ⁊ etiam
 actuale peccatum efficaciam habet a pas/
 sione christi.

Ecce ego iohānes vidi rē. Lectio
ista legi in festo oīm sctōz. p eo q
in ipa agit de nūerositate sctōz et
etiā d grā actōe quā scti reddūt dño: q ē
sctū sanctoz. Dicit g. san. iohānes. [Ecce

ego iohannes vidi
alterū angelū]. i. i. e/
sum xpm: quē oicit
angelū tanq̃ a deo
p̃re missū [ascēden
tē ab ortu solis]. i.
de sinu p̃ris [hūc
signū dei viui] p̃er
qd̃ apparet q̃ ipse
sit de⁹ verus. Hoc
aut̃ signū est poten
tia patri eq̃lis z im
mūitas p̃ci [z cla
mauit]. i. angelus
iste] voce magna]
id est cū mag̃ ipe
rio [q̃tuor angel]
id est vniuersi ma
lignis spiritib⁹: q̃ p
q̃tuor mūdi p̃es
impedire nūntia
lūtē hoīm [q̃b⁹ da
tū est]. i. p̃missū est
[nocere fr̃e z mari
dicēs. Nolite noce
re fr̃e]. i. illi q̃ freni
fē dediti sicut aua
ri [z mari]. i. illi q̃
in voluptatib⁹ car
nis viuūt: sicut lu
xuriosi z crapulosi
[neq̃ arborib⁹]. i.
illis q̃ se extollunt
sup̃ alios sicut sup̃
bi: hec em̃ phibitio
est refrenatio q̃ do
min⁹ malignos spi
rit⁹ refrenat ne no
ceāt q̃tū cupiūt iu
stis vlt̃ p̃cōrib⁹ p̃e
destinatis ad vitā eternā [q̃adusq̃ signe/
mus]. i. ego interi⁹ z mīstrī mei exteri⁹:
[suos dei nr̃i]. i. sig̃ cruce] [i frōtib⁹ eoz]
id est ita eos signem⁹ signo fidei q̃ ipa iu
des in p̃filiōe manifeste appareat. Et po

nif ibi q̃adusq̃ p̃ nūm̃q̃: qz nūq̃ nocebūt
maligni spūs elect⁹ dei q̃b⁹ oia coopant i
bonū Ro. viij. Qui si cadūt fortiores re
surgūt. Quā Ambro. Cert⁹ sū q̃ de⁹ nullū
electoz suoz cadere p̃mitteret si eū melio

rē a casu suo resur
rectuz nō sentiret.
[z ego iohānes au
diui]. i. intellexi.
[numez sig̃tozū
centū q̃draginta
tuor milia signati
ex oī tribu filioz is
rael]. i. ex oib⁹ gēti
bus fidē iacob imi
tātib⁹: hūc aut̃ nūe
rū p̃ duodeci seq̃nt
sc̃ptura diuidit: et
vnicuiq̃ tribui assi
gnat. xij. milia. Trē
attēdendū q̃ h̃ iu
das p̃ponit ruben
p̃mogenito p̃p̃l dī
gnitatē: qz de tribu
iuda nat⁹ est xpus.
Et h̃ p̃termittitur
dan: de q̃ nascet an
tixps: z loco istius
ponit h̃ manasses:
q̃ fuit filius ioseph
quē fr̃es suū dēdide
rūt z ductus fuit i
egyptū: z ibi genu
it duos filios: Es
sraim z Anassēs
Et essrai h̃ nō po
nit qd̃ iō sit: qz d̃ es
srai nat⁹ ē roboā
q̃ fec̃ sc̃isma z diui
sioz i isrl: p̃ qd̃ ostē
dit q̃ sc̃ismatici et
heretici a nūero s̃a
croz s̃c̃ penit⁹ alie
ni [p̃ hec vidi tur
bā magnā quā dī

Scim⁹ qm̃ diligētib⁹ deū rē.
Istā eplam quere infra in cōmu
ni sanctoz apostoloz.

In festo oīm sctōz. Apo. vij.

Ecce ego iohānes vidi al
terū angelū ascendētē
ab ortu sol⁹ habētē signū
dei viui: z clamauit voce magna
q̃tuor angel⁹ q̃b⁹ datū est noce
re terre z mari dicēs. Nolite no
cere fr̃e z mari neq̃ arborib⁹ q̃
adusq̃ signem⁹ suos dei nr̃i in
frontib⁹ eoz. Et ego iohānes au
diui numez sig̃toz centū q̃dra
ginta q̃tuor milia signati ex om
ni tribu filioz isrl. Post hec vi
di turbā magnā quā dinūmera
re nemo poterat ex oib⁹ gētib⁹ z
tribub⁹ z pplis z linguis stātes
aī thronū: z i p̃spectu agni ami
cti stol⁹ albis z palme i manibus
eoz. Et clamabant voce magna
dicētes. Sal⁹ deo nr̃o q̃ sedet su
pra thronū z agno. Et oēs ange
li stabāt in circūitu throni et se
nuoz et q̃tuor aīaliū: et cecide
rūt in p̃spectu throni i facies su
as: et adorauerūt deū dicentes:

nūerare nō potat ex oib⁹ gētib⁹]. i. barba
ris natiōib⁹ [z tribub⁹]. i. vni gēti. i. filio
rū isrl [z pplis] singlar̃ vrbū [z linguis]
q̃ i vna gēte q̃nq̃ diuerse s̃c̃ [z erāt stātes
aī thronū] q̃si pati obedire deo [in p̃spe

et agni]. i. ut aspicerent ab agno. i. Jesu
christo [amici stol' alb]. i. dealbatis p'ba/

ptismū z p'nam in
hac vita p'nti [et
palme]. i. gl'ia trū
phal' i manib' eo/
rū]. i. op'ib' eoz qd
ad statū futurū p'ri/
ner [z clamab' vo
ce mag] reddētes
pro salute sua d'no
grātiactōes: [di/
cētes. Gal' dō no/
stro]. i. dō p'ri [q se/
der sup thronū]. i.
sup scōs suos i qb
iudicat z ascribit:
[agno]. i. filio dei
[z oēs angeli sta/
bāt] tā q dō obedi
repari [in circūitu
throni z sentoz z qd/
tuoz aialū]. i. ep/
scopoz z p'ri archay
tā i celo regnū [z
ecce dēti i cōspectu
throni i facies suas
z adorauerūt deū]
sez būlīates se co/
rā dō [dicētes am]
Istō amē ē p'fima
tio h' laudis [Be
nedictō]. i. laus [z
claritas]. i. ipass/
bilitas [z sapia] q
nouit omīa [z ho/
nor]. i. reuerētia [z
grātiactio] p colla
riā būficijs [z p'ri]
id est potētia opā
di [z fortitudo]. i.
effect' p'ut' supne
potētie [dō n'ro i se
cula scōz amē.]

Etim qm
diligentib'
deū zc. An
intū illi' eple scri
bit scūs Pau. i. eo. c. vi. Nō sē digne pas/
sio h' t'p'is ad futurā gl'iaz q reuelabit i

nob. Tūc seq' p'is epla [F'f. Scim' qm
diligētib' deū] Gor. i. charitatē dei z p'ri

**Amē. Bēdictio et claritas et sa
piētia et grārumactio et honoz
et virtus et fortitudo deo n'ro.**

**In festo sancti martini episco
pi epistola:**

**Ecce sacerdos magn' q i die
bus suis placuit dō zc. Quā epi
stolā qre infra in cōi sanctoz.**

Itē de sancta Elizabeth.

**Ulierē fortē q's inueniet zc.
Hāc epistolā quere ante i festo
Marie magdalene.**

**In festo sc'te Katherine virgi
nis et martyris.**

**Qui gl'iaz in d'no gloriēf zc.
Hāc eplaz qre infra i cōi sc'toz.**

**Incipit postil
la de cōmuni sanctoz. Et primo
de apostolis Ro. viii.**

Etim qm diligentib'
deū oīa coope
rant i bonū his qui
fm ppositū vocati
sūt sc'ti. Nā q's pre
sciuit z p'destinauit p'formes fie
ri imaginis filij sui vt sit ip'e pu/
mogenitus in multis fratribus.
Quos autē p'destinauit hos et
vocaui: et quos vocauit hos et
iustificauit. Quos autē iusti
ficauit illos et magnificauit.

[F'f. Scim' qm
i bonū]. i. p' sp'ial/
etū tā p'spa q adū/
sa: z e'zio mal' oīa
coopāf i malū [h'is
q fm ppositū] zc.
i. p'destinatioez [vo
cati sūt sc'ti]. i. i p'nti
p grāz: istz etiā pec
cata p'pā i bonū p/
uēiūt qz fortiores z
cautiores resurgūt
z etiā i gl'ia ad bo
nū eoz fac p'ctōz
mēoria: sūt cicatri/
ces v'hez ad gl'iaz
miltis q i bello si
naliter trūphauit.
[Nā q's p'sciuit]. i.
an'geent cogit [z
p'destinuit]. i. ill' g'
tiā i p'nti z gl'iaz in
suo p'pauit [p'for/
mes fieri imāgis fi
lij sui] zc. qz filia/
tio dī adoptiua est
qdā silitudo filia/
tōis natural' diuie
[vt sit ip'e p'moge
nit' i mltz frīb]. i.
int' mltos frēs. i. oēs
fideles. **Un' Heb. ii**
Nō p'sciuit frēs eol
vocare dī. Parra
bo nomē tuū frīb
meis [q's at p'desti
nauit] Gor. i. ab e'
fno ad gl'iaz elegit
[hos z vocauit] ad
fide adducēdo. z h'
vl' ext' p' p'dicatōz
vl' int' p' ispiratio
nem [z q's vocauit
hos z iustificauit]
p'ctōz r'missioez bo
na opatōez q's at iu
stificauit] p'ctā r'mittēdo [illos z magnifica
uit] i p'ntib' āplificādo i gl'ia exaltādo.
g iiii

[Quid ergo dicemus ad hec: si deus pro nobis] scz nos adiuuans. Si hic accipit pro quia: quia deus est pro electis [quis contra nos] quasi diceret nullus z qz nullus potest resistere potestati diuine [qz eti-

am ppo filio suo] scz naturali [nō pepercit: sed pro nobis] scz peccatori- bus [omnibus tradidit illum] ex maxima dilectione ad electos [Quomodo non etiam cum illo] scz nobis donato [omnia nobis donauit] scz ad salutē necessaria: gratiam in presenti et gloriam in futuro: [qs accusabit aduersus electos dei] scz in iudicio finali. q. dice. nullus: z causa subdit. [deus qui iustificat] sententiando pro electis: ideo ps aduersa demoni non audebit mutire [quis est qui condēnet.] quasi diceret nullus [iesus qui mortuus est] **S**or. pro nobis reconciliandis [immo qui et resurrexit] pro nobis rescitandis [qui est ad dexterā dei.] p nobis in celum eleuandis [qui etiam interpellat pro nobis]

Ly. apud patrem ostendēdo latus et vulnera. Et sic tollit omnis cōdemnationis causa. **Elū Bern.** Dat ostendit filio peccatō z vbera: filius ostēdit patri latus et vulnera: nulla potest esse repulsa vbi sunt tot amoris insignia [quis ergo nos separabit a charitate christi] quasi dī. nullus. **N**ihil enim potest hominē a deo separare

nisi peccatū mortale [Tribulatio an angustia: an persecutio: an fames: an nuditas: an piculū: an gladius.] **N**ūquid ergo separabūt nos ista a charitate christi. **Rō.** quia charitas oīa suffert omnia sustinet. i.

Cor. xij. [Sicut scriptū est] in ps. xlij. [quia propter te mortificamur tota die] id est varijs tormētis ducimur ad mortē quasi cōtinue: sicut patuit i aplis z martyribus: [estimati sumus] sic oues occisiōis. **Ly.** qz occisio reputat vtil: sic tyranni bona martyri capiebāt: et cū hoc obsequiū se p̄stare deo reputabāt. vt patet **Joh. v.** Venit hora vt oīs qz interficit vos arbitret obsequiū se p̄stare deo [Sed in hys oibus] i. positi [supam] id ē vincim[us] [ppter eū]. i. ei[us] p̄tutē [qz dilexit nos: Certū] sū ei qz neqz mori **Ly.** i. timor mortis [neqz vita] i. amor vite [neqz angeli. s. infimi] [neqz principat] i. medi[um] [neqz p̄tutes] i. sup̄e[ri]mi s. p̄me hierar[chie] qz ē facere miracula: et p hos etiā intelligunt alij su-

Quid igitur dicemus ad hec? Si deus pro nobis quis contra nos? qz etiā pro prio filio suo nō pepercit: s̄ pro oib⁹ nobis tradidit illū. Quō nō etiā cū illo oīa nobis donauit: qs accusabit aduers⁹ electos dei: de⁹ qui iustificat: qs est qui cōdemnet: christ⁹ iesus qui mortu⁹ est: imo qz z resurrexit: qz est ad dexterā dei qz etiā interpellat pro nobis. Quis igitur sepabit nos a charitate xpī. Tribulatio an angustia: an fames an nuditas: an piculū: an persecutio: an gladius? Sicut scriptum est. Quia ppter te mortificamur tota die: estimati sum⁹ sicut oues occisiōis. Sed i his oib⁹ supamus ppter eū qz dilexit nos. Certū sum em̄ quia neqz mors neqz vita neqz angeli neqz principatus neqz virtutes: neqz instātia neqz futura neqz fortitudo neqz altitudo neqz pfundū neqz creatura alia potit nos separare a charitate dei: qz est in christo iesu dño nro.

piores illis: [neqz instātia] i. p̄ntia mala vl' bōa [neqz fūsa] mala vl' bōa [neqz fortitudo] i. alie⁹ violētia [neqz altitudo] i. p̄spitas fortie [neqz pfundū] i. aduersitas [neqz creatura alia] i. p̄dict⁹ [poterit nos separare a charitate dī] qz deū diligim⁹ [qz ē i xpo iesu dño nro] supple nob oīa. Quia maiorē charitatē nemo hz tē. **Johā. xv.**

Iam nō estis hospites et aduene. Ante initium illius epistolae scribit sanctus Paulus in eo. capitulum. dicens: Deus qui diues est in misericordia propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos: cum essemus mortui peccatis conu-

nificauit nos in christo: cuius gratia estis saluati. Postmodum sequitur presens epistola post pauca. [Fra- tres: Jam nō estis hospites et aduene] **R.** a deo et a sanctis eius [sed estis ciues sanctorum] .i. de numero eorum [et domestici dei] .i. in eius ecclesia recepti [super edificati] .i. instructi [super fundamentum apostolorum et prophetarum] id est super doctrinam noui et veteris testamenti [ipso summo angulari lapide christo iesu] **R.** in edificatione templi salomonis ut dicitur: fuit quidam lapis pluries reiectus ab edificantibus: eo quod non conueiebat loco cui applicabatur finalis tamen optime sed et in summitate edificij in angulo duos parietes coniungendo: et fuit figura christi iudeos et gentiles tam-

quam duos parietes in una ecclesiam coniungentis. Unde dicitur in psalmo. Lxxvii. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli: a domino factus est istud. Et ista figura ponitur hic apostolus ut dicitur est [in quo omnis edificatio constructa] tam a iudeis quam a gentibus [crescit] .i. per augmentum prout in templo sancto in domino] .i. quousque sit templum domini sanctum [in quo et vos coedificamini] cum alijs fidelibus [in habi-

taculum dei in spiritu sancto] .i. ipso coopante sine quo nullum opus est acceptum deo.

Qui timet deum faciet bonum. Ante initium illius lectionis habetur in precedenti capitulo. **B.** beatus vir qui in sapientia morabitur et qui in iusticia meditabitur: et in sensu cogitabit circumspectionem dei.

T.unc postmodum sequitur presens lectio. [Qui timet deum.] **R.** .i. timore filiali [faciet bonum] super plebem? [et qui continens est iusticie] **R.** id est tenens eam in corde sui et opere [apprehendet illam] .i. sapientiam diuinam [et obuiabit illi] Nam pre-

occupat eos qui se concupiscunt vel illi prius se ostendit. **P.** apostolus. [qui se mat honorificat] **R.** omni honore dignus [cibabit illum pane vite] id est verbo sacre scripture. **U.**bi datur. iij.

N.ō in solo pane uiuit homo sed in omni uerbo quod procedit de ore dei et a quo sapientie salutaris potabitur illum] .i. spiritu sancto: de qua dicitur **I.**ohannis. iij. Qui bibet

rit ex aqua quae ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in uita-

tam eternam [et firmabitur in illo] **R.** deo firmiter adherendo [et non flectetur] a rectitudine iusticie [et continebit illum] id est deus continebit eum secum per perseuerantiam in bono [et non confundetur] cum reprobis sed honorabitur cum electis. Ideo sequitur [exaltabit illum apud primos suos] **R.** id est apud sanctos suos qui sunt deo propinqui: et quia talis non solum perficit sibi ad salutem: sed

Item alia epistola beati apostolis. Ephes. ij.

Iam nō estis hospites et aduene: sed estis ciues sanctorum et domestici dei super edificati super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide christo iesu: in quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctum in domino: in quo et vos coedificamini in habitaculum dei in spiritu sancto.

Sequitur nunc epistola de euangelistis. Eccles. xv.

Qui timet deum faciet bonum et qui continens est iusticie apprehendet illam et obuiabit illi quasi mater honorificata et quasi mulier a uirginitate suscipiet illum. Cibabit illum pane uite et intellectus: et aqua sapientie salutaris potabit illum: et firmabitur in illo et non flectetur: et continebit illum et non confundetur: et exaltabit illum apud proximos suos.

tam eternam [et firmabitur in illo] **R.** deo firmiter adherendo [et non flectetur] a rectitudine iusticie [et continebit illum] id est deus continebit eum secum per perseuerantiam in bono [et non confundetur] cum reprobis sed honorabitur cum electis. Ideo sequitur [exaltabit illum apud primos suos] **R.** id est apud sanctos suos qui sunt deo propinqui: et quia talis non solum perficit sibi ad salutem: sed

etiam alijs. **I**tem sequitur in medio ecclesie aperit os eius. scilicet ad docendum populum et implevit eum dominus spiritu sapientie. ad degustandum diuina et intellectum. ad proponendum ea lucide in ecclesia et stola glorie. scilicet corporis et anime induit eum. quod semper fit per ueritatem in exemplar. uita salutari doctrina. iocunditatem et exultationem thesaurizabit super eum. id est multiplicabit et quoniam hec gloria non est transitoria. ideo subdit. et in noie eterno hereditabit illi.

Et in medio ecclesie aperiet os eius et implebit illum spiritus sapientie et intellectus et stola glorie vestiet eum. Iocunditatem et exultationem thesaurizabit super illum: et in noie eterno hereditabit illi.

Item epistola de vno martyre. Eccl. xxxj.

Beatus vir qui inuenit est. **A**n inuenit illi lectio habet. Qui autem diligit non iustificabit. Tunc post hoc sequitur prius lectio. **B**eatus vir. scilicet diues in acquisitione scilicet iusta. qui inuenit est sine macula. scilicet cupiditatis et auaricie. et qui post auxilium non abiit. **E**x. p. cupiscentia mala sed magis aurum seculum est eum cur? obsequio usus est in operibus pijs et honestis. nec sperauit in pecunia et thesauris. ibi constituendo finem suum. **Q**uis est hic et laudabit eum? qui si di. rarus est et laude dignus. fecit enim mirabilia in uita sua. illa enim que rara sunt homines mirantur. qui probatus est in illo. scilicet auro. et perfectus inuenit est in operibus liberalitatis et misericordie. et erit illi gloria eterna. **U**nde **M**atth. xxv. Venite benedicti patris mei etc. [qui potuit transgredi] nam diuitie dant oportunitatem faciendi mala. et non est transgressus:

facere mala et non fecit] per stabilitatem uoluntatis eius in bono. ideo stabilita sunt bona illius in domino. **N**am pro temporalibus recipit eterna. et elemosinas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum. scilicet ad in

formationem aliorum.

Beatus homo qui inuenit sapientiam etc. **A**nte initium illius lectionis habet. **Q**uem enim diligit deus corrumpit et quasi pater in filio complacet sibi. Tunc statim sequitur presens lectio. **B**eatus homo qui inuenit sapientiam. **E**x. id est noticia diuinis. et qui affinit prudentia. in agilibus humanis. melior est acquisitionis eius negociatione auri et argenti. tanto meliora sunt spiritualia bona corporalibus. primi et purissimi fructus est. **E**t notanter dicitur primi: quia nullus opus bonum est nisi virtute prudentie dirigatur. et purissimi. quia bona spiritualia non habent aliquod malum admixtum: sicut frequenter habet corporalita: sicut aurum argenti et similia habent annexa sol

Item alia epistola de vno martyre. Prouer. iij.

Beatus homo qui inuenit sapientiam et qui affluit prudentia: melior est acquisitio eius negociatione auri et argenti primi et pu

licitudinem: eleuationem mentis ad deum impediens: ideo subdit. preciosior est cunctis opibus sapientia. et omnia que desiderant hunc non valent comparari. **L**ogitudo dierum in dextera eius. quia talis primo et principaliter habet aspectum ad celestia et eterna. et in sinistra illius diuitie et

gloria] quia secundario et ex consequenti aspe-
cit in ad temporalia bene administranda
[vie eius vie pulchre: et omnes semite ei⁹
pacifice] quia nullam turpitudinem admittit
et ad decorum virtutum inducit: et sic hominem

pacificum reddit re-
digendo vires in-
feriores in obsequi-
um rationis [lignum
vite est his qui app-
benderint eam] **Ly.**
sicut enim per lignum
vite continuabatur
vita: ut sic homo ma-
nens in statu inno-
centie de vita natu-
re transisset ad vi-
tam glorie sine mor-
te media: sic et sapi-
entia de vita gratie
ducit hominem ad
vitam glorie sine mor-
te mortalis culpe in-
termedia: dum ta-
men hic in ea perse-
uerat [et qui tenuerit
eam beatus] quia
certitudinaliter ad
beatitudinem deducitur
[dominus sapientia
fundavit terram] per sapientiam
suam [stabilivit celos
prudenter] quia sunt in cor-
ruptibiles [sapientia
illius eruperunt
abissi] et hoc tem-
pore diluuii. ut ha-
betur Gen. vii. Ru-
pti sunt omnes fon-
tes abissi magne:
[Et nubes rore co-
nascuntur] quia ca-
lore solis eleuatur
exaltationes humi-
de et condensantur
in nubes.

Beatus vir qui in sapientia re-
te initium illius lectionis habetur

in eodem capitulo. **Beatus vir** qui non
est lapsus verbo ex ore suo. **Tunc** post hoc
sequitur presentis lectionis non post pauca [Be-
atus vir qui in sapientia morabitur] **Ly.**
meditando divina quorum cognitio pro-

prie dicitur sapien-
tia: quasi sapida sci-
entia [et qui in ius-
ticia sua medita-
bitur] reddendo
deo debitum cul-
tuz et proximo suo
amorem fraternum
[et in sensu cogita-
bit circumspiciet
nomen dei] id est quod
deus circumspicit
omnia et ubique. **Ubi**
Hebreorum quar-
to. **Omnia** nuda et
aperta sunt oculis
eius [Et bibit il-
lum pane vite] id
est verbo sacre scri-
pture [et intellectu⁹
et aqua sapientie
salutaris potabit il-
lum] id est gratia
spiritus sancti [et fir-
mabit in illo] **Ly.**
deo firmiter adhe-
rendo [et non fle-
ctetur] scilicet a re-
ctitudine iusticie:
[et continebit il-
lum et non confun-
detur] scilicet cum
reprobis: sed hono-
rabitur cum electis
[et exaltabit illum
apud proximos suos]
id est apud san-
ctos suos qui sunt
deo propinqui [et
nomen eterno he-
reditabit illum do-
minus deus no-
ster.

rissimi fructus eius preciosior est
cunctis opibus: sapientia et omnia que de
siderant huic non valent comparari
Longitudo dierum in dextra eius: et
in sinistra illius divitie et gloria: vie
eius vie pulchre: et omnes semite eius
pacifice. **Lignum** vite est his qui
approbaverint eam: et qui tenuerint eam
beati. **Dominus** sapientia fundavit ter-
ram: stabilivit celos prudentia. **Sa-
pientia** illius erupunt abyssi et nu-
bes rore crescunt.

Item alia epistola de vno mar-
tyre. **Eccle. xiiij.**

Beatus vir qui in sapientia
morabitur et qui in iusticia
sua meditabitur: ei in sen-
su cogitabit circumspectionem dei.
Bibit illum pane vite et intelle-
ctus: et aqua sapientie salutaris pota-
bit illum. **Et** firmabit in illo et non
flectetur: et continebit illum et non
confundetur: et exaltabit illum apud
proximos suos: et nomine eterno hereditabit
illum dominus deus noster.

Item alia epistola de vno mar-
tyre. **Eccle. xxxix.**

Postilla.

Ist^o cor suū tradet rē. Ante inīti
um illius lectiōis habet in eo. ca.
Sapiētiā oīm antiquoz exquirīt
sapiēs. Et narratiōē vīroz noiatorū cō/
seruabit. Tūc sequit^r p̄sens lectiō siue epi/
stola p^o pauca. **I**u

stus cor suū tra/
det. **A**yr. volunta/
rie. [ad vigilandū
diluculo]. i. a iunē/
ture [ad dñz qui fe/
cit illū]. i. ad ipsuz
intentionē dirigēs
deuote et attente:
[et in cōspectu al/
tissimi deprecabit^r]
pro impetratiōe sa/
piētie. [aperiet os
suū in oratione pro
peccatis et delictis
suis]. i. emendan/
dis [deprecabit^r]
ut sic ad receptio/
nem diuine sapien/
tie disponat^r [si em̄
domin^o magn^o vo/
luerit sp̄ritu intel/
ligētie replebit il/
lum et ipse] sp̄ritu
intelligentie reple/
tus [cāq̄ imbres]
id est abundanter.
[mitter eloquia sa/
piētie sue] ad vocē
dū ignorantes [et
in oratione p̄fitebi/
tur dñō] totum esse
ctum attribue hō

nozi diuino [et ipse] scz deus [diriget con/
siliū eius] in agendis [et in abscondi/
suis cōsiliabitur] scz obscura clarius sibi
reuelando [et ipse] a deo illuminatus [pa/
lam faciet disciplinā doctrine sue] sibi
reuelata alijs propalando [et in lege testa/
menti dñi gloriabitur] [hec enim est gloria
sapiētis] in lege domini meditari [collau/
dabunt multi sapiētiā eius] non dicte
omnes: quia homines mundani ipsum re/
putant imprudentem: eo q̄ non querit sci

entiam lucratiuam [et vsq̄ in seculum nō
delebitur] scz doctrina sapiētie ei^o. ut pa/
ter. **Matth. xxij.** Celū et terra transibūt:
verba autem mea non transibunt [non re/
cedet memoria eius] scz sapiētis [et no/
men eius requirēt^r

a generatione i ge/
nerationem] quia
per doctrinā ab
eo scriptā rema/
nebit nomen eius
inter homines qui
vtuntur illis scri/
ptis ad profectum
suū et ad salutem
animarum suarū.

Postilla.

Istoz ani/
me in ma/
nu dei sunt
rē. Ante inītiū ill/
us lectionis habe/
tur sic. Inuidia di/
aboli mors intra/
uit in orbē terrarū:
imitant^r autē illum
qui sūt ex parte ei^o
Tunc sequitur p̄/
sens lectiō siue epi/
stola. **I**ustoz ani/
me i manu dei sūt]
Ayr. sunt enī ani/
me iustozum imor/
tales et seperate a
corporibus p̄ mor/
tem: et sunt in ma/
nu diuine miseri/
cordie per securita

Eplā de pluribus martyrib^o
Sapiētie. iij.

Istoz anime in ma/
nu dei sunt et non tanget
illos tormentū mortis.

tem glorie consequende. Nam tempore
passionis christi postq̄ aperta est ianua
glorie si non habent aliquid ad purgan/
dum statim euolant ad gloriā: si autē
habent aliquid ad purgandum detinen/
tur in manu diuine iusticie in pena purga/
torij ad tempus. sunt tamen secure de
beatitudine consequenda: ergo dicitur
hic. **I**ustozum anime in manu dei sunt:
et non tanget illos tormentum mortis]
scilicet tormentum gebenne.

[U]lfi sunt oculis insipientium mori [tota-
liter in aia z corpe [z estimata est afflictio
eritus illoz. Et ab itinere iusto abierunt
in exterminiu] de hoc mudo reputata est
mera afflictio ab illis q alia vita hois no

credunt: post hanc
vita [z qd a nobis
est: iter exterminij]
fm errore illoz qui
dicunt homines re-
cedentes a nobis p
mortem: totaliter ex-
terminari [illi au-
tem] scz iusti [sunt
in pace. Et si coraz
hominibus tormen-
ta passi sunt: spes
illoz imortalitate
plena e] qz no pot
amitti. imortalita-
tis vero ade no fu-
it plena: quia amit-
ti poterat z fuit a/
missa [in paucis ve-
rari] id est tribula-
ti [in multis bñ di-
sponet] p glia ani-
me z corpis] quo-
niam deus tempra-
uit eos] scz vt vir-
tus patientie eoru
nota fieret alijs ad
exemplu imitatio-
nis [z inuenit eos
dignos se tanq au-
rum in fornace pro-
bavit illos] .s. q no
deteriorant sed me-
liozant [et in tēpo-
re tribulatiois erit
respectus illoz]
non solū qstum ad
animā: sed etiā qn-
tum ad corpus qd
resurget gloriosum

[fulgebunt iusti] p dotē claritatis [z tan-
q scintille in arūdineto discurret] per do-
tem agilitatis [iudicabunt nationes] nā
perfecti iudicabunt cū christo in iudicio
finali [z dominabunt populis: z regnabit

dominus illoz in perpetuum.]

Ulfi autē imperpetuū viuent: zc.
Ante initiu illius lect. habetur in
eo. capi. q dñati in inferno quo-
tidie clamant: quid nobis profuit

superbia: aut diu-
tiarum iactantia
quid cōtulit nobis
transierunt omnia
illa tanquā vmbra
Tunc sequitur pre-
sens lec. que hodie
p epistola in missa
legitur: in qua de-
monstratur que sit
merces martyrum:
qualiter a domino
protecti: qualiter a
domino armati ad
pugnam cōtra ini-
micos fidei procel-
serunt: z sic ad eter-
nam beatitudinem
peruenerunt: ergo
hic dicit [Iusti au-
tem imperpetuum
viuent] scilicet vi-
ta glorie [et apud
dominum est mer-
ces eorum] scilicet
a quo sperat premi-
ari non a mudo [et
cogitatio illoz
apud altissimū] ad
cuius honore ordi-
nāt facta sua. Ideo
accipient regnum
decoris z dyadema
speciei de manu do-
mini. .s. celestē glo-
riā vbi nihil ē tur-
pe [quoniam dexte-
ra sua teget eos] re-
ponendo eos in be-
atitudinem: que p

Ulfi sunt oculis insipientium mo-
ri: z estimata est afflictio eritus
illoz. Et ab itinere iusto abieit
in exterminiu. Et qd a nobis est
iter exterminij: illi aut sunt i pa-
ce. Et si corā hoib tormēta pas-
si sūt spes illoz imortalitate ple-
na est. In paucis verati: i mltis
bene disponent: qm deus tēpta-
uit eos. z inuenit eos dignos se.
Tanq aux in fornace pbavit il-
los: z quasi holocausta hostiam
accepit illos: z in tpe erit respec-
tus illoz. Fulgebūt iusti z tan-
q scintille in arūdineto discur-
rent. Iudicabunt natiōes z do-
minabunt populis. Et regnabit
dñs illoz in ppetuū.

Item alia epistola de marty-
ribus. Sapientie. v.

Ulfi aut imperpetuū vi-
uent z apud dominum
est merces eoz: z cogita-
tio illoz apud altissimū. Ideo
accipient regnū decoris z dy-
adema speciei d māt dñi: qm dex-
tera sua teget eos: z brachio san-
cto suo defendet illos. Et acci-

dexterā intelligitur [z brachio sancto suo
defendet illos] In hoc designatur securi-
tas beatitudinis que a nullo potest auferri:
Post hoc describit miserā iniquoz dices:
[et accipiet armaturam zelus illius] Nā

ex zelo iusticie pcedit ad pturbationē ma-
loꝝ [z armabit creaturā ad vltionē inimi-
coꝝ.] **Ly.** Nā oibus creaturis vref ad af-
flictionē reproboꝝ: sic ecōuerso oēs creatu-
re cedēt ad gloriā electoꝝ. [Induet p tho-

race iusticiam] a q̄
nō poterit deflecti:
cū ipse sit reglā iu-
sticie [z accipiet p
galea iudiciū cer-
tū] Nā iudicando
nō potest deficere.
[Sumet scutū in-
expugnabile eq̄ta-
tem] q̄ ita erit cui-
dēs q̄ nlls eā pote-
rit ipugnare [ibūt
directe emissiones
fulgurū] ad affli-
ctionem malozū [z
ad certū locū dedu-
cet illos: dñs deus
noster] Nāz fm q̄
dñs pordinauit de-
cessis: ita et ipsi pre-
dicatiōis z passio-
nis certa loca adie-
runt.

Redder de^o
omne mer-
cedem zc.

Ante initiū illius
lecti. habetur i eo.
cap. Sapiētia eter-
na veditū iustū. scz
iōseph quē frēs sui
vēdiderūt nō dere-
liquit: sed a pecca-
toribz liberauit eū
descēditqz cū illo i
fonsē: z in vīculis
non dereliquit illū
Et mēdaces osten-
dit: qui maculaue-

runt eū: z dedit illi claritatē eternā. Tūc
sequit p̄sens lectio siue epla. [Redder de-
us]. i. iust. [omne mercedē laboz suoz.]
Ly. Nā de mādato dñi filij isrl' recedētes
spoliauerūt egyptū. i. mutuo a vicinis vasa
aurea z argētea accōmodādo: z h̄ in reco-

pēlatōe laboz q̄b iuste agguauerāt eos
egyptiū: vt h̄ **Ero. xij.** [Et deduxit illos i
via mirabili. Et fuit ill' in velamēto diei:
et i luce stellarū nocte.] Nā colūna nubis p
die: ignis p noctē [trāstulit illos p mare

rubz z trāsuexit il-
los p aquā nimā.
Inimicos aut illo-
rum dimerisit i ma-
re: z ab altitudine
inferoz. id est de p
fundo maris [edu-
xit illos. Iō iusti tu-
lerūt spolia impio-
rū] viderūt em̄ egy-
ptios mortuos sup
litus maris. **Ero.**
xij. Et spoliauerūt
eos armis p̄ciosis:
et fm hebreos: ista
pda fuit maior q̄
ista qua prius spo-
liauerūt egyptū va-
sis aureis z argen-
teis [z decantauē-
rūt dñe sc̄m̄ nomē
tuū] dicētes illud
canticū. Cantem^o
dño gl'iose em̄ ma-
gnificat^o est equū
et ascensozē deiecit
n mare [z victricē
manū tuam] id est
potentiā tuam egy-
ptios submergen-
tem [laudauerunt
p̄ter dñe de^o n̄r.

Ingua sa-
pientū or-
nat scienti-

am zc. Ante initiū
illi^o lect. h̄ i eo. ca.
R̄sio moll' frāgit
irā: fmo dur^o susci-

piet armaturā zelus illius: z ar-
mabit creaturā ad vltionē inimi-
coꝝ. Induet p thorace iusticiā
et accipiet p galea iudiciū cer-
tū. Sumet scutū inexpugnabile
equitatē: ibūt directe emissiōes
fulgurū: z ad certū locum dedu-
cet illos dñs deus noster.

**Itē alia epistola de pluribus
martyribz. Sapiētie. x.**

Redder deus oēm merce-
dē labozū sc̄toꝝū suozū
z deduxit illos i via mi-
rabili. Et fuit illis in velamento
diei: z in luce stellarum nocte.
Trāstulit illos p mare rubzū et
trāsuexit illos p aquā nimā: ini-
micos aut illoꝝū dimerisit i ma-
re: et ab altitudine inferozū edu-
xit illos. Iō iusti tulerūt spolia
ipioꝝū: z decātauerāt dñe sc̄m̄
nomen tuū z victricē manū tuā
laudauerūt pariter: dñe de^o n̄r.

**Itē alia epistola de pluribus
martyribz. Prover. xv.**

Ingua sapientum ornat
scientiā: os fatuoꝝū ebu-
lit stulticiā. In omni lo-

tar furozē. Tūc statū sedē p̄ns lectio. [In-
gua sapientū ornat sciāz] qz debito tpe z lo-
co z gratiose pponit eā [os fatuoꝝū ebulit
stulticiā] qz ipetuose pferit eā [in omni lo-
co oculi dñi p̄plāz bonos z malos: lingua
placabit]. i. suavis eloquio erga p̄ximū: z

oratio i intera erga deū ad ipm placandū
[lignū vite] qz sic p lignū vite p̄tinuaba
tur vita corpāl: ita p talē linguā vita sp̄
ritual: [Que autē immoderata est]. s. ad lo
quendū [conteret sp̄ritū] qz in multilo

quo nō deerit pec
catū [Dom⁹ iusti
p̄luma fortitudo]
qz dñs p̄egit eam:
[et in fructib⁹] id
est in opib⁹ [impj
cōturbatio] qz ma
lus nō pōt habere
pacē ad p̄mū: nec
etiā ad seipm [La
bia sapientū disse
minabūt sciāz: cor
stultozū dissile
erit: victime ipiozū
abominabi
les dño: vota iustoz
placabilia.
Qui seq̄t iusticiā
diliget a dño.
Itē alia epistola de
pluribus
martyribus. **Prover. x.**
Expectatio iustorum leti
cia: spes autē impioz
p̄bit: fortitudo simplici
s via dñi: et p̄uor his q
opant malū. **Iust⁹**
in eternū nō cōmoue
bitur: impj autē nō
habitabūt sup̄ trā.
Os iusti p̄turiet
sapientiā: lingua
p̄uozū p̄bit. labia
iusti cōsiderāt
placita: et os ipioz
puerfa. **Simplicitas**
iustozū diriget
eos: et supplāratio
puerforū vastabit
illos. **Iusticia** rectorū
liberabit eos: et i
insidijs suis capi
ent iniq̄. **Iust⁹**
de angustia liberat⁹
est: et tradet impi⁹
p eo. **Silator** ore
decipit amicū suū:
iusti autē liberabuntur
scientia.

Expectatio iustoz leti
cia rē. **An**
intrū illius lec. h̄f
in eo. cap. sic. **Ti**
mor dñi apponit di
es et ant ipioz bre
uiabūt. **Tūc** statū
seq̄t p̄is epla. **Ex**
pectatio iustoz le
ticia [id est beatitudo
etna q̄ h̄z ānēxā letici
am] [spes autē ipioz
p̄bit]. i. p̄sūptio eozū
p̄bit: qz p̄sumūt h̄re
beatitudinē sine meri
tis dicētes. **De** nō
fecit nos ad dñādū
sz ad saluādū [fortitudo
simplicis via dñi]. i.

et iusticia simplices et rectos p̄miādo [et
p̄uor his q opant malū]. s. ipios punien
do. [Iust⁹ in eternū nō cōmoueabit]. s. a sta
bilitate p̄tur: [ipj autē nō habitabūt super
trā]. s. vicietū [os iusti p̄turiet sapiāz]. s.
alios docendo [lin
gua p̄uozū p̄bit]
Quā diues epulo in
inferno exis mag
cruciabat i lingua
q̄ i alijs mēbz. vt
p̄tz **Luc. xvi.** labia
iusti cōsiderāt pla
cita. s. deo et hoib⁹.
[et os ipioz puer
fa]. s. blasphemias
dñi et iniurias
p̄mū. **Simpli**
tas iustoz. s. q̄ p
cedūt i fact⁹ suis si
ne plica dolositat⁹:
[diriget eos] ad
beatitudinem [et sup
plāratio puerforū]
q̄ decipiūt simpli
ces [vastabit illos]
i pena inferni: et et
iam aliqñ p̄pter h̄
destruūt i vita p̄e
senti [iusticia recto
rū libabit eos]. s. a
morte gehēne [et
i insidijs suis capi
ent iniq̄] sicut iniq̄
iudices insidiat⁹
susanne fuerūt ad
iudicati mortū [Iu
stus d angustia li
berat⁹ est et tradet
ipi⁹ p eo] qd p̄tz de
dauid iusto q̄ fuit i
regnū restitutus: et
impi⁹ absolon cu
tribus lanceis trās
fossus. vt patet. ij.
Re. xviij. [Simu

co oculi dñi cōtēplanf bonos et
malos: lingua placabilis lignū
vite: que autē immoderata est p̄te
teret sp̄ritū. **Dom⁹** iusti pluri
ma fortitudo: et in fructib⁹ impj
p̄turbatio. **Labia** sapientū disse
minabūt sciāz: cor stultozū dissile
erit: victime ipiozū abominabi
les dño: vota iustoz placabilia.
Qui seq̄t iusticiā diliget a dño.

**Itē alia epistola de pluribus
martyribus. Prover. x.**

Expectatio iustorum leti
cia: spes autē impioz
p̄bit: fortitudo simplici
s via dñi: et p̄uor his q
opant malū. **Iust⁹**
in eternū nō cōmoue
bitur: impj autē nō
habitabūt sup̄ trā.
Os iusti p̄turiet
sapientiā: lingua
p̄uozū p̄bit. labia
iusti cōsiderāt
placita: et os ipioz
puerfa. **Simplicitas**
iustozū diriget
eos: et supplāratio
puerforū vastabit
illos. **Iusticia** rectorū
liberabit eos: et i
insidijs suis capi
ent iniq̄. **Iust⁹**
de angustia liberat⁹
est: et tradet impi⁹
p eo. **Silator** ore
decipit amicū suū:
iusti autē liberabuntur
scientia.

alios docendo [lin
gua p̄uozū p̄bit]
Quā diues epulo in
inferno exis mag
cruciabat i lingua
q̄ i alijs mēbz. vt
p̄tz **Luc. xvi.** labia
iusti cōsiderāt pla
cita. s. deo et hoib⁹.
[et os ipioz puer
fa]. s. blasphemias
dñi et iniurias
p̄mū. **Simpli**
tas iustoz. s. q̄ p
cedūt i fact⁹ suis si
ne plica dolositat⁹:
[diriget eos] ad
beatitudinem [et sup
plāratio puerforū]
q̄ decipiūt simpli
ces [vastabit illos]
i pena inferni: et et
iam aliqñ p̄pter h̄
destruūt i vita p̄e
senti [iusticia recto
rū libabit eos]. s. a
morte gehēne [et
i insidijs suis capi
ent iniq̄] sicut iniq̄
iudices insidiat⁹
susanne fuerūt ad
iudicati mortū [Iu
stus d angustia li
berat⁹ est et tradet
ipi⁹ p eo] qd p̄tz de
dauid iusto q̄ fuit i
regnū restitutus: et
impi⁹ absolon cu
tribus lanceis trās
fossus. vt patet. ij.
Re. xviij. [Simu

lator] id est ypocrita: qui simulat sanctita
tem [ore decipit amicū suū] id est illum
a quo sperat p̄moueri cui adulatur [iusti
autē liberabunt]. s. ab ista deceptiōe [scien
tia]. s. q̄ discernit int̄ scitātē verā et fictā:

[in bonis iustorum exaltabit civitas] . sed a deo: sicut ezechias orationibus et lachrymis suis salvavit civitatem hierusalem a sennacherib. ut patet in Reg. xix. Similiter sanctus basilius in nouo test. oratione sua civitatem Juliano apostata.

Ancti per fidem vicerunt regna: operati sunt. In hac epistola commendat apostolus patientiam et passiones et victorias et fidem sanctorum martyrum: cuius fructus patientes fuerunt et victores extiterunt dicentes [Facti per fidem vicerunt regna] sicut patet in martyribus qui vicerunt reges et presides: [operati sunt iusticiam adepti sunt re-promissiones]. Et gratie in via: et glorie in patria [Obtulerunt ora leonum] sicut legitur de dante milite in laqueo leonum: et de pluribus martyribus et virginibus legitur in legibus sanctorum quod fuerunt pieciti ante leones et viros: et tamen manserunt illesi [extinperunt impetum ignis] sicut tres pueri missi a nabuchodonosor in fornacem ignis: quibus ignis non nocuit: nec eos in aliquo peristavit: sicut etiam legitur de pluribus sanctis martyribus et virginibus in nouo testamento [effugaverunt aciem gladii]. i. exercitum accinctum gladiis. ut dauid et alij multi reges et principes sui non adiutorio vicerunt exercitus magnos et fortes in veteri et etiam in nouo testamento [convalescerunt de infirmitate] per orationem et penitentiam ut ezechias iob et thobias etc. Simile legitur de sanctis noui testamenti quod multi infirmi sunt curati per orationes sanctorum et per penitentiam [Fortes facti sunt in bello]

In bonis iustorum exaltabit civitas: et in perditione impiorum erit laudatio.

Ita epistola de pluribus martyribus. Hebr. xi.

Ancti per fidem vicerunt regna: operati sunt iusticiam: adepti sunt re-promissiones. Obtulerunt ora leonum: extinperunt impetum ignis: effugaverunt aciem gladii: convalescerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Castra verterunt exterorum: acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alij autem disteterunt non suscipientes redemptionem ut meliorem inveniret resurrectionem. Alij vero ludibria et verbera experti: insuper et vincula et carceres lapidati sunt: secti sunt: temptati sunt: in oc-

sicut Josue et iudas machabeus cum filiis suis qui fortiter bellando obtinuerunt terras et civitates [Castra verterunt exterorum] id est inimicorum quos verterunt in fugam [acceperunt mulieres] id est matres [de resurre-

ctione mortuos suos] id est pueros suos resuscitados: sicut per heliam et heliseum in veteri testamento: et etiam multi de sanctis in nouo testamento resuscitati sunt per christum et apostolos et per alios sanctos: sicut patet in legibus sanctorum [alij autem disteterunt] . i. in euleis et alijs tormentis propter fidem vestram veri dei [Non suscipientes redemptionem] id est non accipientes liberationem sicut sanctus Andreas: qui de cruce deponi non luit: et sic de alijs. [ut meliorem inveniret resurrectionem] ut quanto graviora sustineret pro christo tanto gloriosius coronarentur [Alij vero ludibria et verbe-

ra experti: insuper et vincula et carceres: lapidati sunt] ut Hieremias et zacharias filius ioiade [secti sunt] sicut Esaias serena lignea ex iussu regis manasse [temptati sunt] scilicet promissionibus persecutorum et blandimentis munerum ut ad idolatriam inclinarentur [in occisione gladii mortui sunt] quia multi in veteri testamento nolentes consentire in idolatriam gladio percussi sunt. Et omnia tam enumerata etiam in nouo testamento sanctis martyribus et etiam virginibus contingunt propter fidem domini nostri iesu christi. Post hoc descendit ad heremitas et sanctos qui non effuderunt sanguinem suum propter fidem catholicam dicens: [Circum-

runt] p. deserta et p. multa mundi loca [in melotis] **U**bi notandum q. melora est aial cuius pellis est hispida sicut pellis heretic. [et in pellibus caprinis] **N**am illis pellibus tegebant sancti. i. homines siluestres viuentes in desertis locis sicut helyas et scilicet Johannes baptista et sic et alij [egētes] scilicet necessarii [an] gustiari] scilicet anie/

tatib[us] [afflicti] la/ borib[us] et p[er]suriis [q]bus] .i. quor[um] puer/ satioe et habitatioe [dign[us] nō erat mū/ dus] .i. amatores mūdi non erant di/ gni tāto[rum] viro[rum] p[ro] sentia [in solitudi/ nibus errātes et in montib[us] et spelun/ cis et i. cauernis ter/ re] Spelūce a na/ tura facte sūt. Ca/ uerne arte v[el] casu facte sunt. talia em̄ loca inhabitabant antiq[ui] patres vt es/ sent in loco apto di/ uine p[re]lacionis et hi oēs [scilicet] p[re]dicti scilicet [testimonio] si/ dei] .i. fide eor[um] at/ testate [p[ro]bati] .i. p[ro]babiles [i]uēti sunt in christo iesu do/ mino n[ost]ro].

Ecce sacer/ dos magn[us] et. **A**n in/ tū illi lectōis ha/ be[re] sic. Enoch pla/ cuit deo et trāslat[us] est i. p[er] adysū viuis **U**bi sciēdū q. h[ic] s[er]u[us] laus isti magni sacerdot[is] et ep[iscop]i cui[us] festū hodie in eccl[esi]a pagit cū dicit[ur] **E**cce sacer/ dos magn[us] q. in dieb[us] suis placuit deo et

inuē[er] est iustus: et in t[em]p[or]e iracūdie fact[us] est recōciliatio] id est causa recōciliatiōis di/ uine [et nō est iuē[er] filius illi] in gl[ori]a scilicet in ope p[er]tuofo [q] p[ro]fuaret legē excelsi] scilicet le/ gē naturalē mēt[is] hūane imp[er]sam [iō iure

iurādo fecit illū do/ min[us] crescere i. ple/ bē suā] **U**bi p[ro]p[ri]e dictū est de abraā: vt habet Gen. xxiij. **P**er memetip[su]m iu/ rati dicite d[omi]nis: q. fe/ cisti hāc rem et non pepcisti vni[us]genito tuo p[ro]pter me b[on]i d[omi]ni cam tibi et m[ul]tipli/ cabo semen tuū sic stellas celi et sic ba/ renā q. est in litore maris et. sed h[ic] at/ tribuit illi sc[ri]ptō con/ fessori cui[us] festū ho/ die pagim[us] [b[on]i d[omi]ni ctione oim gentiū dedit illi] id est do/ min[us] gratiosum eū fecit i. p[ro]spectu om/ niū gentiū inter q[ui]s habitauit [et testa/ mentū suum] .i. p[ro]firmanit sup[er] caput eius [scilicet] cognit eū i. b[on]i d[omi]ni ctioib[us] su/ is] .i. approb auit tāq[ue] dignū suis be/ nedictioib[us] [p[ro]fua/ uit illi misericordiaz su/ am: et iuenit grām corā oculis d[omi]ni ma/ gnificauit eū in cō/ spectu regū: et dedit illi coronā glorie. **S**tatu[it] illi testa/ mentū sempit[er]nū: et dedit illi sacerdoti um magnū] .i. p[ro]n/ cipē sacerdotū [et

cisiōe gladij mortui sūt. **C**ircūie/ rūt si melotis i. pellib[us] caprinis. **E**gētes: angustia: afflicti q[ui]bus dign[us] nō erat mū[nd]us: i. solitudini bus errātes et i. mōtib[us] et spelun/ cis et i. cauernis t[er]re. **E**t h[ic] oēs te/ stimonio fidei p[ro]bati iuēti sūt: in christo iesu d[omi]no n[ost]ro.

Epistola de vno confessore et pontifice. Eccl[esi]e. xliij.

Ecce sacerdos magn[us] qui in dieb[us] suis placuit d[omi]no: et inuē[er]us est iust[us]: et i. t[em]p[or]e iracūdie fact[us] est recōcilia/ tio. **N**ō est iuē[er] filius illi: q. p[ro]ser uaret legē excelsi. **I**ō iureiuran/ do fecit illū d[omi]nis crescere in plebē suā. **B**ēdictionē oim gētiū de/ dit illi: et testamētū suū p[ro]firma/ uit sup[er] caput ei[us]. **C**ogit eū i. be/ nedictioib[us] suis: p[ro]fua[uit] illi mi/ sericordiā suā: et iuenit grātiā co/ ram oculis d[omi]ni. **M**agnificauit eū in p[ro]spectu regū: et dedit illi coro/ nam gl[ori]e. **S**tatu[it] illi testamētū eternū: et dedit illi sacerdotium magnū: et b[en]eficauit illū in gl[ori]a. **F**ungi sacerdotio et habere lau/ dē i. noie ipsi[us]. **E**t offerre illi in/ censū dignū i. odorē suauitatis.

b[en]eficauit illū in gl[ori]a. **F**ungi sacerdotio et h[ab]ere laudē i. noie ipsius: **E**t offerre illi incē/ sum dignū in odorē suauitatis].

Dilectio deo et hominibus etc. In verbis
huius lectionis quo ad litteram comen-
datus est moyses quia a puericia
sic fuit gratus ut esset diligibilis omnibus
propter quod filia regis in puericia ipsius eum
in filium adoptavit
vi habet Exod. ij.

Et hic sub nomine ipsi-
us moysi designat
laudem sancti con-
fessoris cuius festum
hodie in ecclesia per-
agitur: cui dicitur [Di-
lectus deo et homi-
nibus cuius memo-
ria in benedictione
est] y. i. omni ho-
mo [Simile illum
fecit in gloria san-
ctorum] .i. videndo
divinam essentiam: sic
dicit Aug. ad pau-
linum de videndo
deum [et magnifica-
vit eum in timore in-
imicorum] .i. id est egypti-
orum: inter quos
fuit magnus val-
de [et in verbis suis
monstra placavit]
quia plaga egypti
monstruose cessauit
rursum ad eius orationem
[glorificavit illum
in conspectu regum]
scilicet pharaonis regis
egypti et seon et og:

ut habetur Num. xx. [et iussit illi coram po-
pulo suo] .scilicet in monte synai: ubi populus
loquentem audivit: ut habetur Exo. xx. [et
ostendit illi gloriam suam] .scilicet in visione
per essentiam [in fide] id est in fidelitate:
fuit enim valde fidelis [et lenitate ipsius]
Unde dicitur Num. xij. Erat enim moy-
ses vir mitissimus super omnes homines
qui morabantur in terra [factum fecit illum]
id est mundum et firmum [et elegit eum ex
omni carne] scilicet ad educendum filios
israel de egypto: et ut esset legislator vete-
ris testamenti [Audivit enim eum et vo-

cem ipsius] scilicet deprecantem pro relaxa-
tione peccati israel in fabricatione vitu-
li: ut patet Exod. xxxij. [et induxit illum in
nube et dedit illi cor ad precepta] .scilicet dei
opere adimplenda et alijs dicenda [et le-
gem vite et discipli-
ne.

**Item alia epistola de vno con-
fessore. Eccli. xlv.**

Dilectio deo et hominibus cuius
memoria in benedictione
est. Simile illum fecit in
gloria sanctorum: et magnificavit
eum in timore inimicorum: et in verbis
suis monstra placavit. Glorifica-
vit illum in conspectu regum: et iussit
illi coram populo suo et ostendit illi
gloriam suam in fide et lenitate ipsi-
us sancti fecit illum: et elegit eum
ex omni carne. Audivit enim eum et
vocem ipsius: et induxit illum in nu-
be. Et dedit illi cor ad precepta et
legem vite et discipline.

**Item alia epistola de vno con-
fessore. Sapi. x.**

Iustum deduxit dominus per vias
rectas: et ostendit illi re-
gnum dei: et dedit illi scientiam
sanctorum. Honestavit illum

de superna hierusalem: idcirco euigilans
dicit: Non est hic aliud nisi domus dei et por-
ta celi [et dedit illi scientiam sanctorum]
id est noticiam de sanctis angelis quos vi-
dit ascendentes et descendentes per illam
scalam: [honestavit illum in laboribus] id
est reddidit eum diuitem et inclitum pro
laboribus suis in custodiendis omnibus la-
ban ancilli sui: ut patet Genes. xxx. Di-
tatus est homo ille ultra modum etc. [et con-
plevit labores illius] quando deo prote-
gente recessit de mesopotamia cum vxori-
bus et liberis et diuitijs suis [in fraude cu-

Postilla.

Iustum de-
duxit domi-
nus etc. In
verbis huius lecti-
onis commendatus
est iacob pater fili-
orum israel: qui in-
stus fuit et in meso-
potamia inuit: fugi-
ens iram fratris sui
esau ut habet Gen.
xxvij. Et hic sub no-
mine iacob desi-
gnatur laus istius
sancti confessoris cuius
ius festum hodie ce-
lebratur: cum dici-
tur [Iustum dedu-
xit dominus per vi-
as rectas et osten-
dit illi regnum dei]
scilicet quando vi-
dit scalam: cuius
summitas tange-
bat celos: et domi-
num innotum sca-
le. ut patet Genes.
xxvij. Tunc enim
habuit reuelationem

cūuenientium. Id est laban et filiorum suorum qui nitebant eum decipere mutando frequenter mercedem suā. ut patet Genes. xxxi. illi affuit multiplicādo greges que scdm pactū debebant cedere. in mercedem iacob. et hoc

nestum fecit eum. dūcādo eum tēporalibus et spiritalibus diuitijs. et custodiuit eum ab inimicis et a seductoribus tutaui illū. id est a laban et eius filiis insequentibus iacob recedentē ad spoliandum eum: ut habetur Genes. xxxi. [et certamen forte dedit illi.] scz cum angelo luctanti. ut habetur Genes. xxxii. [ut vinceret et sciret quoniam omniū potenti or est sapientia.] scz esau fratrē suū propriū sibi aduersariem: ad hoc em fuit illa luctatio ut iacob asscuraret de victoria cōtra esau quem nimis timebat. idcirco dixit sibi angelus: si contra deum fortis fuisti quāto magis cōtra homines pualebis. Post hoc ponitur aliud exemplum de ioseph quem vendiderūt fratres sui ismaelitis dicens [hec venditum iustum.] ioseph non dereliquit: sed a peccatoribus liberauit eum. id est a fratribus suis eum occidere volentibus [descenditq; euz illo in foueam.] id est in carcerem regis egypti ut patet Genes. xxxix. Unde dicit ibidem. Fuit autem dominus euz ioseph: deditq; ei gratiam in conspectu principis carceris. et in vinculis non dereliquit eum donec

in laboribus et compleuit labores illius. In fraude circūuenientiū illi affuit et honestū fecit illum. Custodiuit eū ab inimicis et a seductoribus tutaui eum. Et certamen forte dedit illi: ut vinceret et sciret: quoniam omniū potentior est sapientia. Hec venditum iustum non dereliquit: sed a peccatoribus liberauit eum. Descenditq; cum illo in foueā: et in vinculis non dereliquit eum: donec afferret illi sceptrum regni et potentiam aduersus eos qui eum deprimebant. Et mēdaces ostēdit qui maculauerunt illū et dedit illi claritatem eternā dominus deus noster.

Itē alia epistola de vno confessore: Sapientie. vij.

Optauit et datus est mihi sensus: et inuocaui: et venit in me spiritus sapientie.

afferret illi sceptrū regni. id est dominatorem in regno egypti post regem inediare. ut patet Genes. xli. [et potentiam aduersus eos qui eum deprimebant.] scz sup Puchisar et uxorem eius quibus superior

factus fuit [et mēdaces ostēdit qui maculauerunt illum.] scz imponēdo sibi iniuste adulterius. Nam malicia mulieris fuit detecta. [et dedit illi claritatem eternam.] scz bone fame que manet adhuc et manebit vsq; i finē dñs deus noster.

Postilla.

Optauit et datus est mihi sensus etc. Ante initium illius lectionis dicit rex Salomon sic: Nemo ex regibus aliud habuit natiuitatis initium. Unus ergo introitus est omnibus ad vitam: et similis exitus. Tunc sequitur presens lectio. Salomon desiderauit a deo sibi dari sapientiā dicens:

Optauit [scilicet sapientie donum] [et datus est mihi sensus.] id est donum sapientie et intellectus. [et inuocaui et venit in me spiritus sapientie.] id est spiritus sanctus qui dat sapientiā: [et proposui illam regnis et sedibus: et diuitias nihil esse dixi in comparatione illius: nec comparauit illi lapidem preciosum: quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua: et tanq; lutum est imabatur argentum in conspectu illius.]

Et ratio est: q: diuitie tēporales cōmunes
sūt bonis z malis: z frequēter cēdūt ma
lis plus q̄ bonis: vt pater ad sensum: sapi
entia aut vera de qua fit hic fmo solis bo
nis cōcedit. Ideo bona exteriora respectu
ipsius vere sapien

tie nullius valoris
sūt reputanda [sup
salutē z speciē] id
est sup sanitatē cor
poris z ei⁹ pulchri
tudine [dilexi illā]
quia sanitas z pul
chritudo sunt pfe
ctiōes corpis: sapi
entia vero pfectio
est mētis: z iō q̄to
aia ē melior corpo
re: tātō sapiētia est
illis pferenda [z p
posui p luce habe
re illā] qz sicut lux
corporalis dirigit i
corporalib: sic sapi
entia in spūalibus
[qm̄ inextinguibili
le est lumē illi⁹: ve
nerūt aut mibi oīa
bona pariter cū il
la] qd pz. iij. Reg.
ij. Ubi dicit q: sa
lomon petēdo sapi
entia a dño nō solū
illam obtinuit: sed
etiā cū illa diuitias
z honores sup oēs
reges [z innumerab
honestas p manus
illius]. i. p opa ipsi
us q̄ p man⁹ desu
gnant eo q: manus
est organū organo
rum: vt pz. ij. lib.
de aia [z letat⁹ sum
in oībus qm̄ ante
cedebat me ista sapiētia] ostendēdo mibi
qualiter agere deberē z ignorabā]. s. an
teq̄ ipsam haberē [qm̄ hōz oīm mater ē]
sed ipsa habita cognoui [qm̄ sine fictione
vidici]. s. a deo a q̄ ipam deuote postulauī

Et pposui illā regnis z sedibus:
et diuitias nihil esse dixi in com
paratiōe illi⁹. Nec cōparaui illi
lapidē p̄ciosum: qm̄ oīe aurum
in cōparatiōe illius arena est ex
igua: z tanq̄ lutum estimabit ar
gentū in cōspectu illi⁹. Sup salu
tem z speciē dilexi illā: z pposui
p luce habere illam: qm̄ inextin
guibile est lumē illi⁹. Venerunt
aut mibi oīa bona pariter cū il
la: z innumerabilis honestas per
man⁹ illi⁹. Et letat⁹ sum in oīb: qm̄
antecedebat me ista sapien
tia: z ignorabā qm̄ hōz omniū
mater est. Quā sine fictiōe didi
ci z sine iuidia cōmunico z hone
statē illius nō abscondo. Infinit⁹
em̄ thesaurus est hoībus q̄ qui
vsi sunt: participes facti sūt ami
cie dei.

Epistola de vno cōfessore et
pontifice: Ad Hebre. v.

Omnis nāq̄ pontifex ex
hoībus assumptus p ho
minib⁹ cōstituit in his q̄
sunt ad deū vt offerat dona z sa
crificia p peccatis. Qui p dolere

vt pz. iij. Reg. ij. Et a nathā ppheta aut
fuit tradit⁹ ad erudiēdū [z sine iuidia cō
munico] p̄bo dei vlt scripto. Scripsit em̄
multos libros ad nostrā eruditōne [z ho
nestatē illius nō abscondo]. Nā oēs reges

circūquaq̄ deside
rabāt audire sapiē
tiam salomōis [in
finit⁹ em̄ thesaur⁹
est hoībus]. i. inap
pctabilis [q̄ q̄ vti
sunt] opera sapien
tis exercēdo [p̄ci
pes facti sūt amici
cie dei]. s. tanq̄ cō
formes ei in opib⁹
suis: q̄ cōformitas
causa est dilectiōis
vt pz. Ecclesi. iij.
Omne aīal diligit
sibi simile.

Omnis nāq̄
q̄ pontifex
z. Ante in
itū illius ep̄le scri
bit sc̄tus Paul⁹ dī.
Nō em̄ habem⁹ pō
tifice q̄ nō possit cō
pati infirmitatib⁹
nr̄is: tēprati aut p
oīa. Adeam⁹ q̄ cū
fiducia ad thronū
gr̄e ei⁹ vt misericōdiaz
psequimur z gr̄am i
ueniam⁹. Tūc seq̄
tur p̄sens ep̄stola.
[Ois nāq̄ ponti
fex] s. fm̄ legem:
[ex hoīb⁹]. i. de nu
mero hoīm [assum
pt⁹] nō introduc⁹
[p hoīb⁹]. s. saluan
dis [p̄stituit] vt p
eū a deo impetrēt
misericōdiaz: debet em̄

esse mediator dei z hoīm [in his q̄ sūt ad
deū] Tyra. in spūalib⁹ z diuīs [vt offerat
dona]. i. volūtarie oblata nō violenter ex
torta [z sacrificia p p̄ctis]. s. ppli [qui con
dolere possit hīs q̄ ignorāt z errāt]. i. qui

peccant ex infirmitate [quoniam et ipse]
 scilicet pontifex [circundatus est infirmitate]
 2° debet enim pontifex moueri ad com/
 passionem et misericordiam ex consideratio/
 ne proprie fragilitatis. Unde et dominus
 permisit beati petri
 trum in peccatum
 cadere ut sciret ali/
 is compati ex con/
 sideratione pro
 priis delictis. Et pro
 pterea scilicet quia
 infirmus est et mise/
 rius circundatus de/
 bet quemadmodum
 pro populo sibi si/
 dico [ita etiam et p
 p semetipso offerre
 dona pro peccatis]
 scilicet suis dimitten/
 dis sicut et pro pec/
 catis populi: [nec
 quisque sibi assumat
 honorem] scilicet ponti/
 ficatus [sed qui vo/
 catur a deo tanquam
 aaron] ille enim a
 deo vocatus qui debi/
 to modo instituit.
 [Sic et christus non
 semetipsum clarifi/
 cavit ita ut ponti/
 fex fieret] scilicet assu/
 mendo sibi honorem
 pontificatus: [sed
 qui locutus est ad
 eum] scilicet pater qui cla/
 rificauit ipsum filium
 dicens: filius meus
 scilicet naturalis non ad
 optatum [es tu] sin/
 gulariter [ego ho/
 die] id est in eter/
 nitate [genui te] ille
 qui sic locutus est ad
 eum clarificauit eum [quemadmodum et in alio
 loco dicit] scilicet in ps. cix. [Tu es sacerdos
 in eternum] non ad tempus sicut aaron [in
 ordinem melchisedech] id est in dignita/
 tem et ritum ordinis sacerdotalis melchi

sedech:

Qui gloriatur in domino gloriatur
 2°. Ante initium illius epistole scri/
 bit sanctus Paulus in eodem cap.
 dicens. Non audemus nos inserere aut comparare

Postilla.

quibusdam qui seipso
 commendant. Tunc
 sequitur sensus epi/
 stola [Fratres qui
 gloriatur] Gorra.
 siue ego siue alius
 [in domino glorie/
 tur] 2°. quasi de/
 ceret de bono ope/
 re non mihi gloria
 attribuo: sed deo a
 quo omne bonum est
 sicut a principali a
 gente [non enim qui
 seipsum commendat]
 scilicet propriam glo/
 riam querens [ille
 probatus est] id est
 approbatus a deo:
 sed quem deus com/
 mendat] 2°. id est
 commendabile facit
 virtutibus. Hic in/
 cipit. xi. cap. [Ut/
 na sustineretis mo/
 dicum quid insipi/
 entie mee] Gorra.
 quod modicum glori/
 arer de regimine meo
 quia reuera pl^o pos/
 sem gloriari: quod
 tamen in estimatio/
 nem indiscretorum
 reputatur insipientia.
 [sed et supportate
 me] Gor. i. patienter
 audite sic subditi p/
 latum suum [Emuloz
 enim vos] 2°. i. fer/
 uenter diligo: [des/
 emulatioe]. i. charitativa dilectioe [despo/
 di enim vos]. i. anulo fidei [vni viro]. i. christo
 [pugine] 2°. christum ad fidei integritatem:
 [castam] christum ad vite puritatem [exhibere
 christo] qui solus est sponsus ecclesie.

b ij

posset his qui ignorant et errant
 quoniam et ipse circundatus est in/
 firmitate: et propterea debet quem/
 admodum pro populo ita etiam et p
 semetipso offerre dona pro pecca/
 tis: nec quisque sibi assumat hono/
 rem sed qui vocatur a deo tanquam
 aaron. Sic et christus non semet/
 ipsum clarificauit ut pontifex fie/
 ret: sed qui locutus est ad eum.
 Filius meus es tu: ego hodie ge/
 nuui te. Quemadmodum et in alio
 loco dicit. Tu es sacerdos in eter/
 num secundum ordinem melchisedech.

Epistola de virginibus. ij. 2° cor.
 x. et. xj.

Qui gloriatur in domino glo/
 riatur. Non enim qui seipsum
 commendat ille probatus
 est: sed quem deus commendat. Hic
 incipit. xi. capi. Utinam sustinere/
 tis modicum quid insipientie mee:
 et supportate me. Emuloz enim
 vos dei emulatioe. Despondi enim
 vos uni viro virginem castam ex/
 hibere christo.

Alia epistola de virginibus. j.
 Corinth. vii.

emulatioe]. i. charitativa dilectioe [despo/
 di enim vos]. i. anulo fidei [vni viro]. i. christo
 [pugine] 2°. christum ad fidei integritatem:
 [castam] christum ad vite puritatem [exhibere
 christo] qui solus est sponsus ecclesie.

E virginib⁹ pceptū nō habeo rē.
Ante initū illius eplē scribit san-
ctus Pau. in eo. cap. **S**crificatus
est vir infidel⁹ p mulierē fidelē. Tunc seq-
tur p̄sens eplā que legī in missa de virgi-

nibus. **F**rateres d⁹
virginib⁹ pceptum
nō habeo. **G**oz. scz
vt p̄tineant vel nu-
bāt [p̄siliū aut do].
Ly. tanq̄ de melio-
ri bono. i. de cōtinē-
do [tanq̄ misericō-
dia consecutus a deo].
Goz. i. apostolatuz
mibi misericordie
cōcessum [vt sim fi-
delis] in disp̄satio-
ne m̄ri credita vñ
credendū est mibi
in p̄siliū. vñ ex hoc
habet q̄ acquiescē-
dū est cōsilio p̄lati
[existimo enī hoc
esse bonū]. **G**oz. scz
manere in virgini-
tate [p̄pter instan-
tem necessitatē qm̄
homini bonū ē sic
cē]. **L**y. s. ad vitan-
dū occupationē cir-
ca necessaria vite p̄-
sentis: q̄ incūbit cō-
iugatis circa p̄sili-
onē vxoris et prolis
p̄ quā hō retrahit^r
a bono p̄tēplatiōis
et diuine dilectiōis. **A**lligat^r es vxori nō
li q̄rere solutionē. **L**y. qz forsitā caderes
p̄ incōtinētiā: expti enī delectationē vene-
reor i actu p̄iugali: reuertunt^r ad eā defa-
cili [solutus es ab vxore noli q̄rere vxorē]
si vis p̄tinere qd̄ maius est bonū [si autē
accepis vxorē nō peccasti]. **L**y. qz h̄ est li-
citu^r viro et etiā mulieri [et si nupserit p̄go
nō peccauit] et hoc manifeste est p̄ra illos
hereticos qui p̄demnāt matrimoniū [tri-
bulationē tñ carnis habebūt hm̄i]. **G**oz.
scz p̄iugati: qz habebūt sollicitudinē et af-
flictionē p̄ reb⁹ necessarijs. p̄curandis et si

bī et pueris suis. **U**n̄ leu^r est esse sine con-
iugio [ego aut vobis parco]. **L**y. quasi di-
ceret nō solū oñdam vobis viā p̄fectionis
que difficilis est in obseruatiā p̄ginitatis
sed etiā m̄rimoniū p̄cedo: ad qd̄ licite po-

testis accedere con-
descēdēdo in h̄m̄
firmitati vestre. **H**
itaqz dico fr̄es: tem-
pus breue est. **L**y.
scz vite hūane: q̄
libet debet in p̄tuz
pōr ad p̄fectionem
conari q̄diu habz
tēpus merēdi. **R**e-
liquū est. i. h̄ solū
restit ad agendū
[vt qui habet vxor-
es tāq̄ nō habē-
tes sint]. **L**y. qd̄
sit dupl^r. **U**no mō
vt reddat debitum
nō tñ exigat. **A**lio
mō p̄fecti^r vt p̄ter-
qz p̄iugū de cōmu-
ni p̄sensu incipiāt
p̄tinere p̄pter ma-
ius bonū adipiscē-
dū [et q̄ flēt]. i. tri-
sticie materiā h̄nc
qd̄ fr̄q̄nti^r p̄rigit
in m̄rimoniū p̄pter
varios casus p̄tin-
gētes circa p̄iugē
plē et familiā [tāq̄
nō flentes]. i. pati-
enter sustinendo: et

E virginib⁹ pceptū non
habeo cōsiliū aut do tā-
qz misericordiā p̄secut^r
a deo: vt sim fidel⁹. Existimo enī
hoc bonū esse. p̄pter instantē ne-
cessitatē: quoniā homini bonum
est sic esse. **A**lligat^r es vxori: nō
li querere solutionē. **S**olut^r es
ab vxore: noli querere vxorem.
Si aut accepis vxorē nō pecca-
sti. **E**t si nupserit virgo non pec-
cauit. **T**ribulationē tamē carnis
habebunt hm̄i. **E**go autem vo-
bis parco. **H**oc itaqz dico fra-
tres. **T**empus breue est. **R**eli-
quū est vt et qui habent vxores
tanq̄ nō habētes sint: et qui flēt
tanq̄ nō flentes: et qui gaudent
tanq̄ non gaudentes: et q̄ emunt
tanq̄ nō possidētes: et qui vtunt^r
hoc mundo tanq̄ non vtantur.
Preterit enim figura hui⁹ mun-

ex spe retributiōis etne p̄solationē recipien-
do. **E**t q̄ gaudēt. i. i. m̄tiā gaudēdi h̄nt
ex aliq̄ tpali p̄speritate circa se et plē vñ fa-
miliā p̄iugē [tanq̄ nō gaudentes] cogi-
tādo q̄ nō ē m̄tū gaudēdū nisi de bonis
sp̄ialib⁹ et etnis: p̄sp̄itas enī tpal⁹ fr̄q̄nter
vergit mag⁹ i nocumtū [et q̄ emūt tāq̄ nō
possidētes]. **L**y. cogitādo q̄ nō habem⁹ h̄
manēre ciuitatē: s̄z futurā inq̄rīm⁹ [et qui
vtūt^r h̄ mūdo]. **L**y. i. q̄ p̄nt vti bonis h̄ mū-
di: eo q̄ sūt diuites et corpe sani [tanq̄ nō
vtant^r]. i. accipiēdo de h̄is p̄ntib⁹ q̄to mī-
nus pōt fieri: salua tñ decētia status et p̄so.

nap[erit em figura h[uius] m[un]di]. q. d. m[un]dana q[ui]si nihil estimada s[un]t [q[ui]a] p[er]it[ur] fi-
gura h[uius] m[un]di]. **Lx.** i. ext[er]ior pulchritudo
q[ue] est i[n] p[er]inua variabilitate: iccirco pax cu-
randu[m] e[st] d[omi]ni bonis p[er]itis vite: q[ui]a nihil e[st] h[uius] sta-

bile [volo aut[em] vos
sine solitudine ee]

Lx. loq[ui]ndo d[icitur] sol-
litudine sup[er]flua
sp[irit]ualia ipeditet[ur] q[ui]a
aut[em] sine vxore e[st] sol-
licit[us] e[st] q[ui] d[omi]ni s[un]t
quod placeat d[omi]no]. i.
h[uius] aptitudine vt
sic sollicit[us] d[omi]ni bonis
sp[irit]ualib[us] z et[er]nis [q[ui]a
aut[em] cu[m] vxore e[st]. scz
i[n] m[at]rimonio [solli-
cit[us] e[st] q[ui] s[un]t m[un]di
quod placeat vxori]
z i[n] h[uius] casu vir p[ot]est se
sollicite ornare [et
diuis[us] e[st]. i. p[er]i fuit
ens m[un]do z p[ri]m[us]
deo q[ui]t[ur] cu[m] b[ea]t[us] vi-
uat i[n] m[at]rimonio [z
m[ul]ier inupta]. i. vi-
dua [z virgo cogi-
tat]. i. m[at]rore facit[ur]
tate h[uius] cogitadi [q[ui]a
d[omi]ni s[un]t]. i. sp[irit]ualia z
eterna [vt sit sc[ri]pta]
scz mag[is] q[uam] nupta:
[corpe]. i. corp[or]ali-
bus bonis actioib[us]
z opib[us] bonis. [et
sp[irit]u]. i. sp[irit]ualib[us]
actioib[us] z p[er]turbat[ur]:
[i] xpo iesu d[omi]no n[ost]ro

Confitebor
tibi d[omi]ne rex
z c. An in-
t[er]u[m] ill[ud] lectiois h[ab]et
sic: Doctrina sapien-
tie z discipline scri-
psit i[n] codice isto iesus filius syrach hieroso-
limita. B[ea]t[us] q[ui] p[er]f[ec]it i[n] istis bonis q[ui] p[on]it il-
la i[n] corde suo sapiens erit. Tunc seq[ui]t[ur] lectio
p[ri]m[us] q[ui] legit p[er] epla i[n] missa d[omi]ni p[er]ginib[us] [Co-
fitebor tibi d[omi]ne]. **Lx.** oim rex p[er] creatione:

[rex] p[er] eor[um] gub[er]natione[m] [z collaudabo te
deu[m] saluatore[m] meu[m] p[er] sp[irit]ale[m] mei p[re]c[er]ptione[m].

[Confitebor noi tuo]. scz p[re]fessioe laudis.
[qm[ui] adiutor z p[re]c[er]tor fact[us] es mibi]. i. p[er]
rector i[n] t[em]p[or]e dyaboli z adiutor i[n] p[ri]mo

tiōe boni [z libera-
sti corp[us] meu[m] a p[er]di-
tione]. i. a vicio gule
z luxurie [a la q[uo] li-
gue iniq[ui]t[as]. i. a vicio
detractiois [z a la-
bijs opantiu[m] m[er]eda-
ciu[m]. i. p[er]nitiosu[m] [z i[n]
p[er]spectu[m] astatiu[m]. i. s[an]c-
t[us] geloz q[ui] tibi astat
[fact[us] es mibi ad-
iutor] d[omi]ni hostes cor-
porales z sp[irit]uales:
[z liberaasti me f[ra]m
m[ul]titudine[m] miseri-
cordie nois tui a ru-
giētibus p[re]par[is] ad
escā: d[omi]ni manib[us] q[ui]re-
tū aiaz meā] quia
diabol[us] tūc leo ru-
giēs circumit q[ui]res
quē deuoret. i. p[er]
tri. v. [z d[omi]ni p[er]it[ur] tri-
bulationu[m] q[ui] circū-
dedit me. a p[er]sura
flāme]. i. icēsuarū
libidis [q[ui] circūde-
dit me]. i. p[er]fomi-
tē ex[ist]e i[n] carne m[ia]
[z i[n] medio ignis]
i. libidiosi ardoris:
[nō sū estuat]. De
altitudine. i. p[er]fudi-
tate v[est]ris inferi]. i. s[an]-
cti q[ui] p[re] s[un]t d[omi]nati:
sz ad l[ym]bu[m] patruz
descēdebāt tūc lecti
[z a lingua coinq[ui]na-
ta]. i. p[er]bis scurrili-
bus z imūdis [z a

di. Volo aut[em] vos sine solitudi-
ne ee. Qui aut[em] sine vxore e[st] soli-
cit[us] e[st] q[ui] d[omi]ni s[un]t quod placeat deo
Qui aut[em] cu[m] vxore e[st] sollicit[us] e[st] q[ui]
s[un]t m[un]di quod placeat vxori: z
diuis[us] e[st]. Et m[ul]ier inupta z virgo
cogitat q[ui] d[omi]ni s[un]t vt sit sc[ri]pta corpe
et sp[irit]u i[n] christo iesu d[omi]no n[ost]ro.

Item alia epistola de virgini
bus: **Eccli. ij.**

Confitebor tibi d[omi]ne rex z
collaudabo te deu[m] salua-
torē meū. **C**onfitebor noi
tuo qm[ui] adiutor z p[re]c[er]tor factus
es mibi z libasti corp[us] meu[m] a p[er]-
ditiōe: a la q[uo] ligue iniq[ui]t[as]: z a labi-
is opantiu[m] m[er]edaciū. Et i[n] cōspe-
ctu astatiu[m] fact[us] es mibi adiutor
Et libasti me f[ra]m m[ul]titudine[m] mi-
sericordie nois tui: a rugiētibus
p[re]paratis ad escā: d[omi]ni manib[us] q[ui]ren-
tū aiaz meā z de portis tribula-
tōnū q[ui] circūdedit me a p[er]sura
flāme q[ui] circūdedit me: z i[n] me-
dio ignis nō sū estuat. De alti-
tudine v[est]ris inferi: z a lingua d[omi]ni
q[ui]nata: z a x[rist]o m[er]edaciū a rege i[n]
iquo z a lingua iusta libasti me.

p[er]bo m[er]edaciū]. i. p[er]nitiosu[m] [a rege iniq[ui]t[as]. i. a
diabolo: q[ui] e[st] rex sup[er] oēs filios supbie. [z a
lingua iniusta]. i. calūniare alios sine cau-
sa [liberaasti me] f[ra]m m[ul]titudine[m] miseri-
cordie nois tui.

Sapientia vincit maliciā. Ante
initium illi epistole siue lectionis scribit
Salo. sic. Remine em diligite de
nisi em qd cu sapientia inhabitat. Tunc se
quit pns lectio [Sapientia]. i. eterna [vin
cit maliciā. Attin
git qd a fine vsq ad
finē fortiter]. i. oia
creata penetrando
sua pte [z dispo
nit oia suauiter] qz
dat oib creaturis
formas et inclina
tiones p qd mouet
naturalr act suos:
sic lapidi grauita
tē p qm naturalit
tendit deorsū [hāc
amaui]. i. singula
ritē [z exqsiui eaz
a iuētute mea]. i. si
petēdo eā a deo mi
bi dari [z qsiui mi
bi eā spōsam assu
mere]. i. ei med
tatioib inseparabilr
adherere [z ama
tor facti sū forme
illius]. Est em decōr
aie assimilās eā de
cori creatoris [ge
nerositate illi] glo
rificar]. i. glōsam
pfitet [ptuberniūz
hūs dei]. i. hō hūs
ptuberniū dei per
charitatē: p quam
hō manet i dō z de
us in eo [sed z dñs
oim dilexit eā]. i. i
qstū ipa fac hoies
deo diligibiles [do
ctrix ē em disciplie
dei]. Nā donū sapi
entie fac hntē s. le
re se mādāt diuis
[et electrix operū illi]. Nam p ipsam eli
git homo opera deo placita.

In dieb' illi: Audiui vocē d celo
dicētē mihi [Scribe] tāq rē no

Alia epistola de virginibus Sapientie. viii.

Sapientia vincit maliciā
Attingit qd a fine vsq ad
finē fortit z disponit oia
suauiter. Hanc amaui z exqsiui
eā a iuētute mea: z qsiui mihi
eā spōsaz assumere: z amator fa
ctus sū forme illius: generosita
tē illius glificat ptuberniū ha
bens dei. Sed z dñs oim dilexit
eā. Doctrix ē em discipline dei
et electrix operū illius.

Alia epistola que legitur in missis cōmunibus pro defunctis Apocalip. viii.

In diebus illis: Audiui
vocem d celo dicentem
mihi: Scribe beati mor
tui qui in dño moriunt. Amodo
iam dicit spiritus vt requiescāt
a laborib' suis: opera em illorū
sequuntur illos.

Alia epistola que legitur in pntia defuncti. i. Thez. iiij.

Nolumus aut vos igno
rare fratres de dormiē
tib' vt nō pntemī sic
et ceteri q spem nō hnt

bilissimā. Bñ mortui q i dño moriūt. **N**u
ra. i. pfectioe dñi nri iesu xpi. **A**modo iam
dic spūs. i. scūs qd cū pte z filio ē vn' de'
[vt requiescāt a laborib' suis] nā i bñtudie
appetit' totalr detabit' opa em illorū. i. q

sūt meritoria vite
etne [sequūt illos]
scz i bñtudine qm
recipiūt p ipis.

Nolum' au
tē vos igno
rare fratres
z. **A**n initium illius
epistole scribit san
ctus Pau. i. co. ca.
dicens: Rogamus
vos frēs vt honeste
ābulē ad eos qui
forz sūt: z nll' aliqd
desideret. Tūc sta
ti seqt pns epla.

Nolum' vos ig
rare frēs d dormiē
tib' [1 Cor. i. d mor
tuis qd dormiētes
appellat ppter resur
rectiois facultatē:
ita em defacili exē
tabunt d morte: sic
dormiētes a som
no [vt non pntem
mini] in cōsolabilr
d morte amicorū.
[sic z ceteri]. i. infi
deles q spē nō ha
bēt]. i. resurrectio
nis future. Scien
dū q infideles q. nō
hnt fidē resurrectio
nis: tales hnt ma
gnā eāz amicos de
fūctos lugēti qst
cōsolabilr: nō autēz
sic christiani q hnt
spem resurgēdi: p
pter quod repen

sibile est christianis imoderate mortuos
lugere: qz in hāssimilant infidē libi spem
future resurrectiois nō habētib'. Lugere
autē defūctos moderate est op' pietatē.

[Si em credim⁹ q̄ iesus mortuus est ⁊ re-
surrexit:] Si p̄ quia: nā a d̄ articulos fidei
p̄tinet credere iesum vere mortuū fuisse ⁊
vere resurrexisse [ita ⁊ deus .i. pater: q̄ su-
scitauit iesum [eos q̄ dormierūt] sc̄z som-

no mortis [p̄ iesū]
id ē in fide iesu xpi
[adducet]. sc̄lz vt
sint i eadē beatitu-
dine ⁊ immortalita-
te [cū eo]. i. cū xpo
An̄ Jo. xij. Volo
pater vt vbi ego sū
illc sit ⁊ mīster me-
us [hoc em vob̄ di-
cū in verbo dñi]
sc̄lz qd̄ docuit nos
[quia nos qui viuū-
mus] Gor. i. q̄ tunc
viuemus [qui resi-
dūi sumus]. s. ad-
huc viuū relictū: ce-
teris iam mortuis
[in aduētū dñi]. s.
ad iudiciū [nō pre-
ueniem⁹] 1. q̄ in re-
surrectione futura:
[eos q̄ dormierūt]
id est longo tpe an̄
mortui sunt: qz re-
surrectio fiet virtu-
te diuina q̄ operat̄
in instātē: qz in mo-
mento in actu oculi

li resurgēt mortui [qm̄ ipse dñs .i. in pro-
pria p̄sona [in iussu] Gor. i. impandi pote-
state: nō in humilitate sicut in p̄mo ad-
uentu. Nō em̄ equitabit sup̄ asinā: nō por-
tabit crucē in dorso suo: vt p̄z Bar. xxiij
Videbūt filiū hoīs venientē cū potestate
magna ⁊ maiestate [⁊ in voce archāgeli]
id est facta ministerio alicui⁹ archāgeli
qua dicebat. Surgite mortui: venite ad iudi-
cium [⁊ in tuba dei]. i. xpi. Et vocat vocē
illā tubā p̄pter sonū eius terribilē: [descē-
det de celo] localiter i aere. Nā iudicabit
in forma humana sicut dicebat Actū. i. Hic
iesus qui assumptus est: a vobis in celum:
sic veniet quēadmodū vidistis eū euntem
in celum [⁊ mortui qui in christo sunt] id

est in eius fide mortui [resurgent p̄mi]
tēpore s̄m quosdā: s̄m alios nō tēpore sed
dignitate [deinde nos qui viuū] Gor.
id est illi de nobis qui ceteris mortuis tūc
viui erūt: [qui relinquitur]. i. qui residuū

Si em̄ credim⁹ q̄ iesus mortuus
est ⁊ resurrexit: ita ⁊ de⁹ eos qui
dormierūt p̄ iesū adducet cū eo.

Hoc em̄ vob̄ dicim⁹ in xbo dñi:
qz nos q̄ viuū q̄ residui sum⁹
in aduētū dñi nō p̄ueniem⁹ eos
q̄ dormierūt. Qm̄ ipse dñs in ius-
su ⁊ in voce archāgeli et in tuba
dei descēdet de celo ⁊ mortui q̄
in xpo sūt resurgēt p̄mi. Deinde
nos q̄ viuū q̄ relinq̄mur simul
rapiemur cū illis in nubib⁹ obui-
am xpo in aera: ⁊ sic semp cū do-
mino erim⁹. Itaqz p̄solamini in
uicē in verbis istis.

Sequit̄ alia eplā in anniuers-
sario defūctorū. ij. Mach. xij.

In dieb⁹ illis: Vir fortis-
simus iudas facta colla-
tiōe duodecī milia dra-

verbis istis]. s. de resurrectione fidelū.

In dieb⁹ illis: Vir fortissim⁹ iudas
zē. An̄ in iussu illi⁹ eplē legit̄ de ma-
chabē p̄m̄is p̄lis ⁊ triūphib⁹ que iudas
machabē cū fratrib⁹ suis dei adiutorio
obtinuit. P̄mo qndā ciuitatē firmā mu-
ris noīe caspēm in q̄ habitabāt turbe p̄-
m̄iscuaz gentiū: q̄ p̄uidebāt in stabilitate
muroz ⁊ remissi⁹ agebāt maledict⁹ lace-
scētes iudā ac blasphemātes ⁊ loq̄ntes q̄
phas nō est dicere. Machabē aut̄ iuoca-
to diuio auxilio inuērabiles interfecit: vt
stagnū: itea iacēs sanguine flueret. Item
p̄ iudas machabē cū sex milib⁹ fuit cō-
tra thimotheū q̄ habuit. cxx. milia peditū:
et eq̄tū duo m̄ ia q̄ngētos. Er̄ iudas cum

ab antichristi per-
secutiōe erim⁹ [si-
mul cū illis] q̄ nos
ad requiē p̄cesserūt:
[rapiemur in nubi-
bus]. s. ab angelis:
[obuiam christo]
2. yr. s. venienti ad
iudiciū [in aera]
vbi p̄fert sententiā
iudicij sup̄ vallem
iosaphat. An̄ Jo/
hel. iij. Congrega-
bo oēs gētes ⁊ de-
ducā eas i vallem
iosaphat: qz ibi se-
debo vt iudicē oēs
gentes [⁊ sic semp
cū dño erimus] q̄ a
electi a christo non
separabunt̄ ampli-
us: sed semper erūt
sibi cōiuncti: nō so-
lum in anima: sed
etiam in corpore.
[Itaqz p̄solamini]
Glo. or. s. de morte
amicorū [inuicē]. s.
alter ad alterū [in

sex milibus pstravit triginta milia viroz
Item post hoc mouit iudas machabeus ex
ercitu contra gorgiam ppositum idumee cum
tribus milibus peditum et equitibus quadrin
gentis: quibus con
gressis pauci ruere
iudeorum. Post h
venerunt sepelire in
terfectos iudeis:
et inuenerunt ibi tu
nicis interfectorum
de donariis idolo
rum. **Lyr.** id est de
rebus preciosis cul
tui idolorum dedica
tis a quibus lex phi
bet Deute. vii. om
nibus ergo mani
festum est ob hanc cau
sam eos corruisse:
omnes itaque bndi
xerunt iustum iudi
cium domini qui contra
fecerat manifesta.

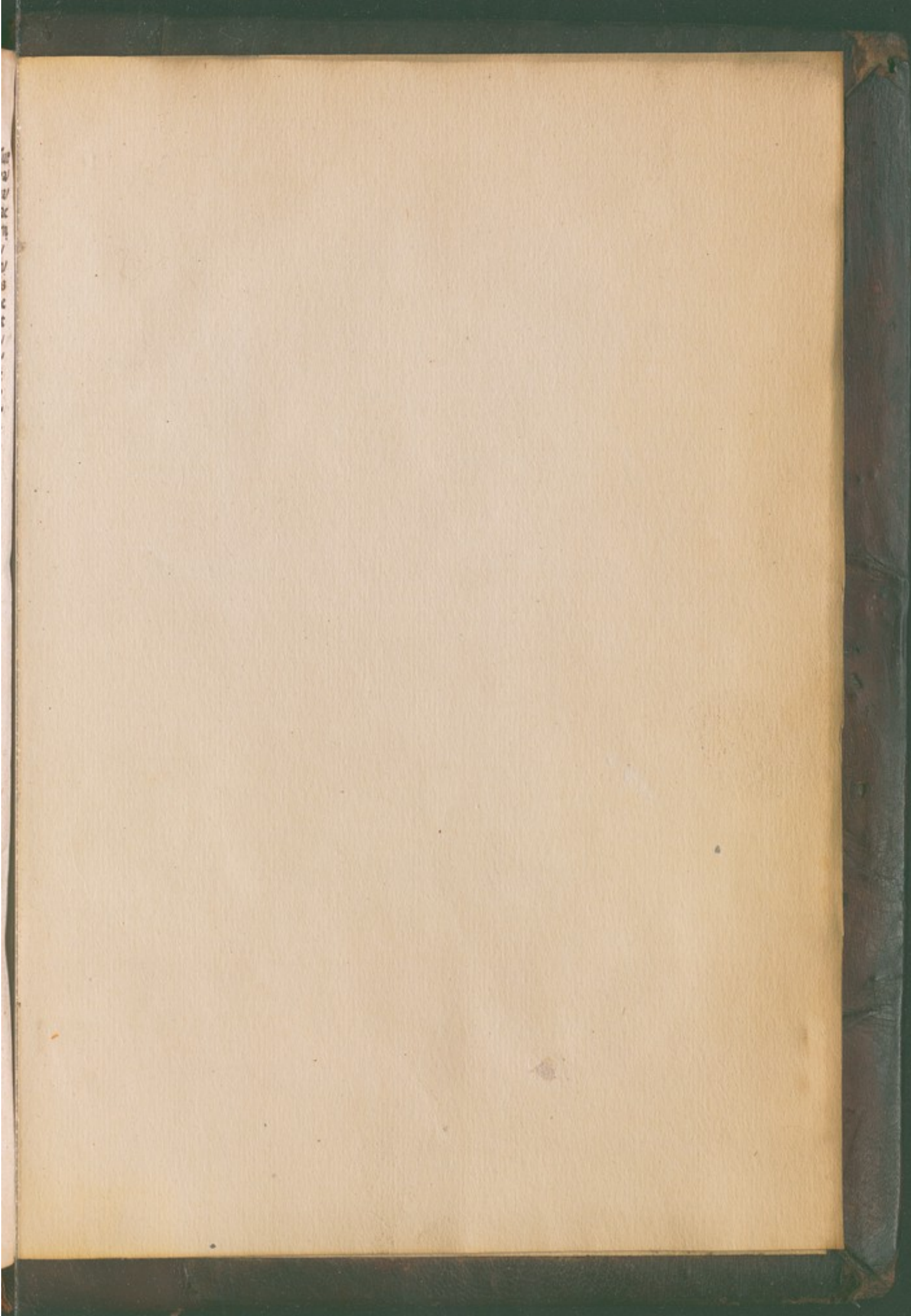
Tunc post hoc sequitur pñs lectio [In dieb
illis. Vir fortissimus iudas facta collatione
duodecim milia dragmas argenti misit
hierosolimam offerri ea ibi p peccatis mor
tuorum] **Lyr.** s. sic interfectorum in bello [iuste
et religiose de resurrectione] s. futura [co/

gitas. Nisi enim eos qui ceciderant resur
recturos speraret superfluum videretur et va
num orare pro mortuis. Et quia considera
bat quod hi qui cum pietate dormitionem ac

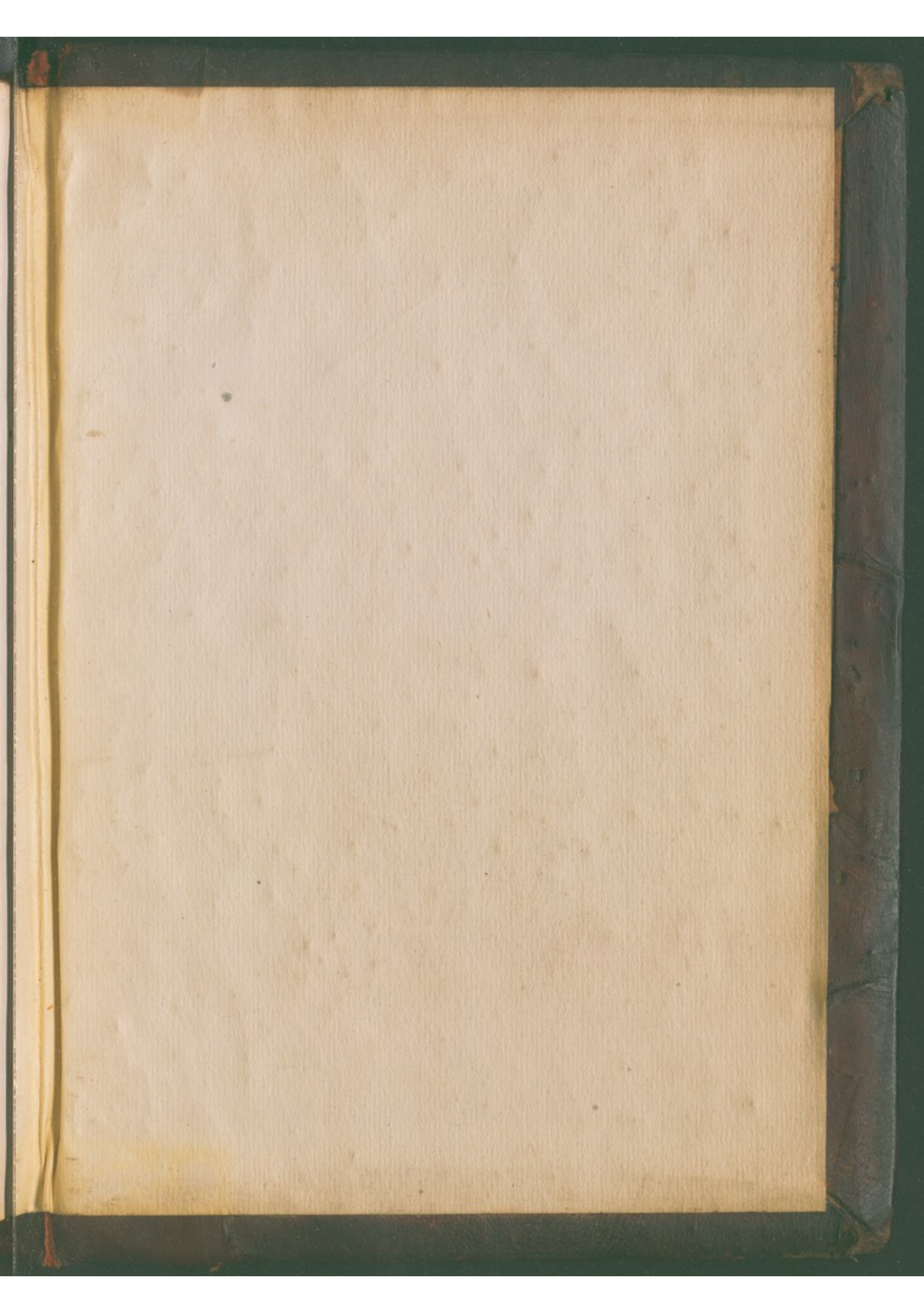
ceperant optimam
haberent reposti
tam gratiam. **San**
cta ergo et salubris
est cogitatio pro de
functis exorare ut
a peccatis soluan
tur] **Sed** forte vi
deretur alicui quod fa
ctum hoc fuit fru
stra: eo quod isti sic in
terfecti videntur mor
tui in peccato mor
tali habentes secum
donaria. **Respon**
det **Nicol.** de lyra.
quod iudas machabe
us et socii eius debe
bant probabiliter
iudicare quod illi in

terfecti penitus essent in morte: et sic orationes
et oblationes valebunt eis: eo quod mortui
erant in statu salutis.

Postilla Guillermi super epistolas et euange
lia de tempore et de sanctis per totius anni circu
lum finit.

GUILLERMO

PODILLA

